

การพัฒนากระบวนการจัดการความรู้สำหรับโรงเรียนเครือข่ายระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
เพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

นายดิเรกภาพ เพียรจัด

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

CHULALONGKORN UNIVERSITY

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา ภาควิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2556

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของวิทยานิพนธ์ตั้งแต่ปีการศึกษา 2554 ที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)

เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของวิทยานิพนธ์ ที่ส่งผ่านทางบัณฑิตวิทยาลัย

The abstract and full text of theses from the academic year 2011 in Chulalongkorn University Intellectual Repository (CUIR) are the thesis authors' files submitted through the University Graduate School.

THE DEVELOPMENT OF A KNOWLEDGE MANAGEMENT SYSTEM
FOR NETWORK SCHOOLS AT THE BASIC EDUCATION LEVEL
TO PROMOTE THE PHILOSOPHY OF SUFFICIENCY ECONOMY

Mr. Darunbhop Pianjud

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

CHULALONGKORN UNIVERSITY

A Dissertation Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Doctor of Philosophy Program in Educational Technology and
Communications

Department of Educational Technology and Communications

Faculty of Education

Chulalongkorn University

Academic Year 2013

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การพัฒนาระบบการจัดการความรู้สำหรับโรงเรียน
เครือข่ายระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อขับเคลื่อนปรัชญา
ของเศรษฐกิจพอเพียง

โดย

นายดรณภพ เพียรจัด

สาขาวิชา

เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

รองศาสตราจารย์ ดร.อรจรรย์ ณ ตะกั่วทุ่ง

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

อาจารย์ ดร.จิรัชมา วิเชียรปัญญา

คณะกรรมการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาคุษฎีบัณฑิต

.....คณบดีคณะครุศาสตร์

(รองศาสตราจารย์ ดร.ชนิตา รักษ์พลเมือง)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปราวีณยา สุวรรณณัฐโชติ)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

(รองศาสตราจารย์ ดร.อรจรรย์ ณ ตะกั่วทุ่ง)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

(อาจารย์ ดร.จิรัชมา วิเชียรปัญญา)

.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.เนาวนิตย์ สงคราม)

.....กรรมการ

(อาจารย์ ดร.ธีรวดี ถังคุบุตร)

.....กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย

(ดร.ปริยานุช ธรรมปียา)

ดร.ณภาพ เพียรจัด : การพัฒนาระบบการจัดการความรู้สำหรับโรงเรียนเครือข่ายระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง. (THE DEVELOPMENT OF A KNOWLEDGE MANAGEMENT SYSTEM FOR NETWORK SCHOOLS AT THE BASIC EDUCATION LEVEL TO PROMOTE THE PHILOSOPHY OF SUFFICIENCY ECONOMY) อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: รศ. ดร.อรจรรย์ ณ ตะกั่วทุ่ง, อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม: อ. ดร.จิรัชมา วิเชียรปัญญา, 332 หน้า.

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาระบบการจัดการความรู้สำหรับโรงเรียนเครือข่ายระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย 1) ผู้บริหารและครูผู้สอนจำนวน 406 คนจากโรงเรียนที่ผ่านการคัดเลือกจากโครงการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมการเพิ่มประสิทธิภาพขององค์กรทางการศึกษาด้วยการจัดการความรู้ 2) ผู้บริหารและครูผู้สอนจำนวน 418 คน จากโรงเรียนที่ผ่านการประเมินเป็นศูนย์การเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษาและสถานศึกษาพอเพียง 3) ผู้บริหารและครูผู้สอนโรงเรียนทั่วไป จำนวน 431 คน และ 4) ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการความรู้ ด้านเศรษฐกิจพอเพียงด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และด้านบริหารการศึกษา จำนวน 12 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองระบบ ได้แก่ ครูผู้สอนที่สอนในภาคการศึกษาที่ 2/2555 จากโรงเรียนศูนย์การเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 1 โรงเรียน และสถานศึกษาพอเพียงและโรงเรียนทั่วไปที่เป็นเครือข่าย จำนวน 8 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 100 คน

ผลการวิจัยพบว่า

1) กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าการจัดการความรู้ การขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการเรียนรู้และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและระบบเครือข่าย ส่งผลให้เกิดระบบการจัดการความรู้สำหรับโรงเรียนเครือข่ายระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่มีคุณภาพ

2) ผลการใช้ระบบที่พัฒนาขึ้นพบว่าครูผู้สอนมีคะแนนความรู้เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษาหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นวัตกรรมที่ได้จากระบบการจัดการความรู้มีคุณภาพดีตามเกณฑ์ การประเมินการเป็นสถานศึกษาพอเพียงของโรงเรียนและครูเห็นด้วยกับคุณภาพของระบบอยู่ในระดับมากที่สุด พฤติกรรมการใช้กระบวนการจัดการความรู้ของครูอยู่ในระดับมาก

3) ระบบการจัดการความรู้สำหรับโรงเรียนเครือข่ายระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีองค์ประกอบ 4 ด้าน 9 ขั้นตอน องค์ประกอบได้แก่ 1) ด้านคน ประกอบด้วยครูผู้ปฏิบัติจัดการความรู้หรือชุมชนนักปฏิบัติ ครูผู้เชี่ยวชาญความรู้จากโรงเรียนแม่ข่ายและวิทยากรผู้ให้ความรู้ 2) ด้านโรงเรียน ประกอบด้วยโรงเรียนแม่ข่ายและโรงเรียนลูกข่าย และแผนการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียน 3) ด้านเทคโนโลยี ประกอบด้วยเทคโนโลยีสำหรับการจัดการความรู้ สำหรับการติดต่อสื่อสาร และสำหรับแสวงหาความรู้ และ 4) ด้านการเรียนรู้ ประกอบด้วยการเรียนรู้ระดับรายบุคคล ระดับกลุ่ม และระดับโรงเรียนเครือข่าย และเรื่องที่เรียนรู้ ขั้นตอนของระบบ ได้แก่ 1) ขึ้นเตรียมการ เป็นการเตรียมองค์ประกอบของระบบ 2) ขึ้นกำหนดความรู้ เน้นการนำหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้สร้างนวัตกรรม 3) ขึ้นแสวงหาความรู้เพื่อจัดการเรียนการสอน 4) ขึ้นแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างชุมชนนักปฏิบัติของโรงเรียนเครือข่าย 5) ขึ้นสร้างความรู้เพื่อให้ได้นวัตกรรมจัดการเรียนการสอน 6) ขึ้นประมวลและกลั่นกรองความรู้เพื่อให้ได้นวัตกรรม 7) ขึ้นจัดเก็บความรู้ที่เป็นนวัตกรรม 8) ขึ้นนำความรู้มาใช้ในการเรียนการสอน และ 9) ขึ้นประเมินผลความรู้ ครอบคลุมการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนและผลสัมฤทธิ์ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ภาควิชา เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา

ลายมือชื่อนิสิต

สาขาวิชา เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา

ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

ปีการศึกษา 2556

ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

5284218027 : MAJOR EDUCATIONAL TECHNOLOGY AND COMMUNICATIONS

KEYWORDS: SUFFICIENCY ECONOMY PHILOSOPHY / NETWORK SCHOOLS / KNOWLEDGE MANAGEMENT / INFORMATION TECHNOLOGY

DARUNBHOP PIANJUD: THE DEVELOPMENT OF A KNOWLEDGE MANAGEMENT SYSTEM FOR NETWORK SCHOOLS AT THE BASIC EDUCATION LEVEL TO PROMOTE THE PHILOSOPHY OF SUFFICIENCY ECONOMY. ADVISOR: ASSOC. PROF. ONJAREE NA TAKUATOONG, Ph.D., CO-ADVISOR: JIRACHA VICHEANPANYA, Ph.D., 332 pp.

The purpose of this research was to create the knowledge management system for network schools at the basic education level to promote the sufficiency economy philosophy. The samples consisted of 1) 406 administrations and teachers in research and development project on innovation for increasing efficiency in educational institution through knowledge management (KM), 2) 418 administrators and teachers from qualified schools as a learning centers on the sufficiency economy philosophy and sufficiency schools, 3) 431 administrators and teachers in basic education schools, and 4) 12 expert specialized in knowledge management, sufficiency economy philosophy in educational sector, information technology and educational administration. The samples for validating the system were 100 in-service school teachers from one sufficiency economy philosophy center school and eight network schools. The results of this research were as follows;

1. The samples indicated that Knowledge Management, the promotion of the sufficiency economy philosophy in educational sector, and the implementation of information technology and network lead to quality KM system for promoting the sufficiency economy philosophy.

2. The results of using the developed system showed that teachers' post-test scores on knowledge of the sufficiency economy philosophy in educational sector were significantly higher than pre-test scores at .05 significant level; teachers' innovation created form the KM system was good according to criteria, participated schools gained higher scores in being a sufficiency school, teachers' behaviors in KM process were in higher level and teachers agreed that the KM system was good in high level.

3. The KM system for network schools at the basic education level to promote the sufficiency economy philosophy consists of four elements and nine steps. The elements are: 1) Staff consists of a community of practice (CoP), specialists from network schools and trainers, 2) Schools consist of leader schools and network schools, 3) Technology consists of technology for KM, for communications, and for knowledge acquisition, and 4) Learning consists of learning level: individual learning, group learning and network school learning and learning content. The steps are 1) preparation of system elements, 2) knowledge identification on how to use the sufficiency economy philosophy in creating innovation, 3) knowledge acquisition for instruction, 4) knowledge sharing between CoPs of network schools, 5) knowledge creation to create instructional innovation, 6) knowledge codification and refinement for innovation, 7) knowledge storage of innovation, 8) knowledge utilization for using innovation in Instruction, and 9) knowledge evaluation includes learning achievement and the sufficiency economy philosophy knowledge achievement.

Department: Educational Technology and
Communications

Student's Signature

Advisor's Signature

Field of Study: Educational Technology and
Communications

Co-Advisor's Signature

Academic Year: 2013

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยรู้สึกสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณขององค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชฯ เป็นล้นเกล้าล้นกระหม่อมอย่างหาที่สุดมิได้ ที่พระองค์ทรงเป็นผู้คิดค้นหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และเป็นแบบอย่างที่สำคัญที่ทำให้ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยสำเร็จลุล่วงได้อย่างมีคุณภาพ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดีจากการให้คำปรึกษาและเอาใจใส่จากอาจารย์ที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์ รศ. ดร.อรจรรย์ ณ ตะกั่วทุ่ง ที่ได้ทุ่มเทสละเวลาให้คำปรึกษาคอยชี้แนะให้ความช่วยเหลือ ตลอดจนติดตาม ปรับปรุง แก้ไขข้อบกพร่องจนสำเร็จลุล่วงด้วยดี รวมถึงเป็นที่ปรึกษาในการดำเนินชีวิตของผู้วิจัยในทุกอย่าง ผู้วิจัยใคร่ขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ อ.ดร.จิรัชมา วิเชียรปัญญา อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ (ร่วม) รวมถึง ดร.ปรียานุช ธรรมเปีย กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ภายนอก ผู้เป็นทั้งที่ปรึกษางานวิจัยและที่ปรึกษาในการดำเนินชีวิตด้านต่างๆ ของผู้วิจัย และขอกราบขอบพระคุณ ผศ.ดร.ปราวีณา สุวรรณณัฐโชติ ประธานกรรมการสอบ รศ.ดร.เนาวนิตย์ สงคราม อ.ดร.ธีรวัตติ์ ถังคุบุตร กรรมการสอบที่ให้คำแนะนำทำให้วิทยานิพนธ์เกิดความสมบูรณ์ รวมถึงให้คำปรึกษาและให้กำลังใจในการดำเนินชีวิตเสมอมา

ขอกราบขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่าน ที่ผู้วิจัยขอรับความช่วยเหลือและขอคำแนะนำ ตรวจสอบ ปรับปรุง เสนอแนะและแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ที่เกิดขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผศ.ดร.ประศักดิ์ หอมสนิท รศ.ดร.สุกรี รอดโพธิ์ทอง อ.วิวัฒน์ชัย สุขทรัพย์ อ.ดร.บุญเรือง เนียมหอม รศ.ดร.สมสิทธิ์ จิตรสถาพร ผศ.สุนาภ จันทนา ดร.กฤษิรา บุญเลี้ยง ผอ.ระวี ชุณิกากรณ์ อ.ฉลิตา ปาโส คุณสุจินดา งามวุฒิพร คุณศศิณี ลิ้มพงษ์ อ.ณรงค์ นันทวิจิตร อ.นวลประภา เพ็ญสิริกุล เจ้าหน้าที่สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ รวมถึงครู-อาจารย์ ผู้ประสิทธิ์ประสาทวิชาให้แก่ผู้วิจัยตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาลถึงระดับมหาวิทยาลัยที่ได้ทุ่มเทกำลังกายกำลังใจมอบความรู้ กำลังใจ ปรับปรุงแก้ไขสิ่งต่างๆ และมอบทรัพยากรต่างๆ ที่มีประโยชน์ต่องานวิจัยนี้ให้แก่ผู้วิจัย จนกระทั่งทำให้งานวิจัยนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี รวมไปถึงอบรมสั่งสอนให้เกิดความรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อตัวผู้วิจัย

ขอขอบพระคุณ ดร.รัชวีวรรณ ตั้งภักดี ดร.วราภรณ์ สีนถาวรและสามี ผศ.ดร.พร้อมภัก บึงบัว ผศ.ดร.ปณิตา วรรณพิรุณ ดร.นิภาพรรณ โฆษิตสกุลชัย ดร.ณัฐฐิตา ศิริรัตน์ อ.สุมาลี เชื้อชัย ดร.สุภณิดา ปุสุรินทร์คำ คุณหทัยนันท์ ตาลเจริญ คุณโสภาค เจริญสุข คุณวิรงรอง วงษ์วัฒนะ คุณกรณิการ์ เพ็ญวิสุทธิ คุณอมรรัตน์ ทศพิมพ์ คุณศิริวิไล สุวรรณกิจ คุณกมลวรรณ บุญปิตรักษ์ คุณณัฐวุฒิ ทวีรัต คุณนฤพล ตั้งตรีรัตน์ คุณปิยะณัฐ จิตต์หมวด คุณจักกฤษ เหลืองงามพิสุทธิ์ ร.ท.สุภวัฒน์ บุญนราชน คุณนรินธน์ นนทมาลย์ และ อ.บุษยารัตน์ จันท์ประเสริฐ รวมถึง กัลยาณมิตรโรงเรียนอนุบาลฉะเชิงเทรา โรงเรียนเบญจมราชรังสฤษฎ์ มหาวิทยาลัยบูรพา มหาวิทยาลัยเกริก และจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยทุกท่าน ที่ให้ความช่วยเหลือและเป็นกำลังใจที่สำคัญที่สุด

สุดท้ายผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อธนพล และ คุณแม่พรรณมา เพียรจัด คุณอาประเสริฐ และคุณอานวลน้อย จิตต์เลขา คุณป้าวรรณ พิธีธัญญา พิธีธัญญิต และน้องกาญจน์กัญจน์ เพียรจัด ที่เป็นกำลังใจและอยู่เบื้องหลังความสำเร็จทุกประการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งคุณยายประเสริฐทรง แซ่ตัน ลุง ป้า และน้าๆ รวมถึงญาติพี่น้องผู้มีส่วนร่วมให้กำลังใจและกำลังใจแก่ผู้วิจัยเสมอมา

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฎ
สารบัญภาพ.....	ต
สารบัญแผนสถิติ.....	ถ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาทางวิจัย.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	9
คำถามการวิจัย.....	9
ขอบเขตของการวิจัย.....	10
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	11
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	13
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	14
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	15
ตอนที่ 1 การจัดการความรู้ (Knowledge Management).....	15
ตอนที่ 2 เทคโนโลยีสารสนเทศที่ใช้ในการจัดการความรู้.....	54
ตอนที่ 3 ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (Sufficiency Economy Philosophy).....	67
ตอนที่ 4 การบริหารจัดการการเปลี่ยนแปลงและกระบวนการยอมรับ.....	78
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย.....	88
ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพ ปัญหา และความต้องการของครูผู้สอนเกี่ยวกับการจัดการความรู้ การ ขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา และการใช้งานเทคโนโลยีสารสนเทศ.....	88
ขั้นตอนที่ 2 สร้างระบบการจัดการความรู้สำหรับโรงเรียนเครือข่ายระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อ ขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง.....	98
ขั้นตอนที่ 3 ทดลองใช้ระบบการจัดการความรู้สำหรับโรงเรียนเครือข่ายระดับการศึกษา ขั้นพื้นฐานเพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง.....	102

ขั้นตอนที่ 4 รับรองและนำเสนอระบบการจัดการความรู้สำหรับโรงเรียนเครือข่ายระดับการศึกษา
ขั้นพื้นฐานเพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง..... 112

บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล..... 114

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษา สภาพ ปัญหา และความต้องการเกี่ยวกับระบบ การ
จัดการความรู้สำหรับโรงเรียนเครือข่ายระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของ
เศรษฐกิจพอเพียง..... 115

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อสภาพ ปัญหา และความต้องการของ
ครูผู้สอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในการใช้ระบบการจัดการความรู้สำหรับโรงเรียนเครือข่าย
ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 125

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์คะแนนความรู้เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา ก่อน
และหลังการใช้ระบบการจัดการความรู้สำหรับโรงเรียนเครือข่ายระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อ
ขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง..... 136

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์คะแนนการประเมินนวัตกรรมที่เกิดขึ้นจากระบบการจัดการความรู้
สำหรับโรงเรียนเครือข่ายระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
..... 136

ตอนที่ 5 ผลการวิเคราะห์คะแนนการประเมินสถานศึกษาพอเพียงของโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง
ที่มีการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 138

ผลการวิเคราะห์คะแนนการประเมินสถานศึกษาพอเพียงซึ่งผู้วิจัยนำรายการประเมินและเกณฑ์
คุณภาพสถานศึกษาแบบองค์รวมการจัดการเรียนรู้และการบริหารจัดการตามหลักปรัชญา
ของเศรษฐกิจพอเพียง (สถานศึกษาพอเพียง) ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มาบูรณาการเข้ากับ
องค์ประกอบและขั้นตอนของระบบการจัดการความรู้สำหรับโรงเรียนเครือข่ายระดับการศึกษาขั้น
พื้นฐานเพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง นำไปใช้ประเมินครูผู้สอนโรงเรียนลูกข่ายซึ่งมี
ผลการประเมินด้วยเกณฑ์ประเมินสถานศึกษาพอเพียง ดังนี้..... 138

ตารางที่ 7 พบว่ากลุ่มตัวอย่างทดลองมีค่าเฉลี่ยตามเกณฑ์สถานศึกษาพอเพียงในด้านความรู้และใน
ขั้นกำหนดความรู้อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านประเด็นอื่นๆ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก..... 138

ตอนที่ 6 ผลการวิเคราะห์คะแนนพฤติกรรมกรรมการดำเนินการตามกระบวนการจัดการความรู้สำหรับ
โรงเรียนเครือข่ายระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 144

ตอนที่ 7 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างทดลองที่มีต่อระบบการจัดการความรู้
สำหรับโรงเรียนเครือข่ายระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
..... 149

ตอนที่ 9 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการรับรองระบบจัดการความรู้สำหรับโรงเรียนเครือข่ายระดับ
การศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 162

บทที่ 5 ผลการวิจัย.....	165
ตอนที่ 1 บทนำ.....	166
1.1 หลักการและเหตุผลของการพัฒนาระบบ	166
1.2 หลักการที่ใช้ในการพัฒนาระบบ	168
ตอนที่ 2 ระบบการจัดการความรู้สำหรับโรงเรียนเครือข่ายระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อ ขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง.....	169
ตอนที่ 3 แนวทางการนำระบบการจัดการความรู้สำหรับโรงเรียนเครือข่ายระดับการศึกษา ขั้นพื้นฐานเพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้.....	192
บทที่ 6 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัย และ ข้อเสนอแนะ	201
สรุปผลการวิจัย	205
อภิปรายผลการวิจัย	210
ข้อเสนอแนะ	236
รายการอ้างอิง	238
ภาคผนวก.....	248
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ	249
ภาคผนวก ข ตัวอย่างหนังสือขออนุญาต ขอความร่วมมือที่ใช้ในงานวิจัย.....	254
ภาคผนวก ค ตารางแสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย	256
ภาคผนวก ง ตัวอย่างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	305
ภาคผนวก จ ตัวอย่างเว็บไซต์และเครื่องมือที่ใช้เป็นเครื่องมือหลักในการดำเนินการจัดการความรู้	320
ภาคผนวก ฉ ภาพแสดงกิจกรรมขั้นตอนการดำเนินการวิจัย.....	326
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์	332

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างเหตุการณ์ที่คาดการณ์และแนวทางการแก้ไข	84
ตารางที่ 2 รายชื่อโรงเรียนที่ผ่านการประเมินจากกระทรวงศึกษาธิการให้เป็น สถานศึกษาพอเพียงซึ่งผู้วิจัยส่งแบบสอบถามผู้บริหารและครูผู้สอน	90
ตารางที่ 3 รายชื่อโรงเรียนที่ไม่ผ่านการประเมินจากกระทรวงศึกษาธิการให้เป็น ศูนย์การเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษาและสถานศึกษา พอเพียงซึ่งผู้วิจัยส่งแบบสอบถามผู้บริหารและครูผู้สอน	93
ตารางที่ 4 รายชื่อโรงเรียนที่ผ่านการคัดเลือกจากโครงการวิจัยและพัฒนา นวัตกรรมการเพิ่มประสิทธิภาพขององค์กรทางการศึกษาด้วย การจัดการความรู้กระทรวงศึกษาธิการ.....	96
ตารางที่ 5 แสดงคะแนนความรู้เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา ก่อนและหลังการใช้ระบบการจัดการความรู้สำหรับโรงเรียนเครือข่าย ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	136
ตารางที่ 6 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลการประเมินนวัตกรรม ที่เกิดขึ้นจากระบบการจัดการความรู้เพื่อขับเคลื่อนหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา.....	137
ตารางที่ 7 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลการประเมินการใช้ ระบบจัดการความรู้ ด้วยแบบประเมินสถานศึกษาพอเพียงกับครูผู้สอน โรงเรียนลูกข่ายโดยพิจารณาประเด็นในภาพรวม.....	138
ตารางที่ 8 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลการประเมินการใช้ ระบบจัดการความรู้ ด้วยแบบประเมินสถานศึกษาพอเพียงกับครูผู้สอน โรงเรียนลูกข่าย	139
ตารางที่ 9 แสดงผลการวิเคราะห์คะแนนพฤติกรรมกรรมการดำเนินการตามกระบวนการ จัดการความรู้เพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในภาพรวม ของครูผู้สอนโรงเรียนเครือข่าย	145
ตารางที่ 10 แสดงผลการวิเคราะห์คะแนนพฤติกรรมกรรมการดำเนินการตามกระบวนการ จัดการความรู้เพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในประเด็นย่อย ของครูผู้สอนโรงเรียนเครือข่าย	145
ตารางที่ 11 แสดงผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างทดลองที่มีต่อระบบ การจัดการความรู้สำหรับโรงเรียนเครือข่ายระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	149
ตารางที่ 12 แสดงจำนวนครั้งที่ครูผู้สอนโรงเรียนแม่ข่ายให้คำปรึกษาแก่ครูผู้สอน โรงเรียนลูกข่ายผ่านเครื่องมือบล็อก	152

ตารางที่ 13	แสดงจำนวนครั้งที่ครูผู้สอนแต่ละโรงเรียนเข้ารับคำปรึกษาจากครูผู้สอน โรงเรียนแม่ข่ายผ่านเครื่องมือบล็อกจำแนกตามแต่ละโรงเรียนลูกข่าย.....	154
ตารางที่ 14	แสดงจำนวนครั้งที่ครูผู้สอนแต่ละโรงเรียนเข้ารับคำปรึกษาจากครูผู้สอน โรงเรียนแม่ข่ายผ่านเครื่องมือบล็อกจำแนกตามแต่ละกลุ่มชุมชนนักปฏิบัติ	155
ตารางที่ 15	แสดงจำนวนกระตุ้ที่ครูผู้สอนใช้บล็อกติดต่อสื่อสารระหว่างครูผู้สอน โรงเรียนแม่ข่ายและครูผู้สอนโรงเรียนลูกข่ายรวมถึงเพื่อนครูผู้สอน ที่เข้ามาแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม	157
ตารางที่ 16	แสดงการสื่อสารของครูผู้สอนโรงเรียนเครือข่ายผ่านเครื่องมือเทคโนโลยี สารสนเทศชนิดต่างๆ	158
ตารางที่ 17	แสดงการสื่อสารของครูผู้สอนโรงเรียนเครือข่ายผ่านเครื่องมือเทคโนโลยี สารสนเทศชนิดต่างๆ แบ่งตามกลุ่มชุมชนนักปฏิบัติในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้	159
ตารางที่ 18	แสดงการสื่อสารของครูผู้สอนโรงเรียนเครือข่ายผ่านเครื่องมือเทคโนโลยี สารสนเทศชนิดต่างๆ แบ่งตามโรงเรียน	161
ตารางที่ 19	แสดงผลการวิเคราะห์ค่าความสอดคล้องของการรับรองระบบการจัดการความรู้ สำหรับโรงเรียนเครือข่ายระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง	162
ตารางที่ 20	แนวทางการนำระบบการจัดการความรู้สำหรับโรงเรียนเครือข่าย ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้	193
ตารางที่ 21	แสดงผลการวิเคราะห์ค่าความสอดคล้องของรูปแบบระบบการจัดการ ความรู้สำหรับโรงเรียนเครือข่ายระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อขับเคลื่อน ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่ได้รับการประเมินจากผู้ทรงคุณวุฒิ	257
ตารางที่ 22	แสดงค่าความสอดคล้องความเหมาะสมของฐานข้อมูลและเครื่องมือ แลกเปลี่ยนความรู้บนระบบเครือข่ายที่ใช้ในกระบวนการจัดการความรู้	264
ตารางที่ 23	แสดงการจำแนกกลุ่มสาระการเรียนรู้ของบุคลากรการศึกษาผู้ตอบแบบสอบถาม	265
ตารางที่ 24	แสดงการจำแนกตำแหน่งทางวิชาการของบุคลากรการศึกษาผู้ตอบแบบสอบถาม	265
ตารางที่ 25	แสดงการจำแนกวุฒิทางการศึกษาของบุคลากรการศึกษาผู้ตอบแบบสอบถาม	266
ตารางที่ 26	แสดงการจำแนกขนาดของโรงเรียนของบุคลากรการศึกษาผู้ตอบแบบสอบถาม	266
ตารางที่ 27	แสดงการจำแนกขนาดของโรงเรียนของบุคลากรการศึกษาผู้ตอบแบบสอบถาม	267
ตารางที่ 28	แสดงลักษณะการเรียนรู้ของบุคลากรการศึกษาระดับขั้นพื้นฐาน	267
ตารางที่ 29	แสดงลักษณะการทำงานของบุคลากรในโรงเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน	268
ตารางที่ 30	แสดงลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนผู้บริหารและเพื่อนครูผู้สอนต่างโรงเรียน	268
ตารางที่ 31	แสดงลักษณะการรับผิดชอบโครงการหากเป็นหัวหน้าโครงการ	268
ตารางที่ 32	แสดงลักษณะการจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การแสดงความคิดเห็น อย่างสร้างสรรค์และเรียนรู้ร่วมกันทั้งที่เกี่ยวข้องและไม่เกี่ยวข้องกับงานสอน	269

ตารางที่ 33 แสดงลักษณะการจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การแสดงความคิดเห็น
อย่างสร้างสรรค์ และเรียนรู้ร่วมกันทั้งที่เกี่ยวข้องและไม่เกี่ยวกับงานสอน
ในเขตพื้นที่การศึกษา 269

ตารางที่ 34 แสดงลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนครูหรือเพื่อนผู้บริหารต่างโรงเรียน
แต่อยู่ในเขตพื้นที่การศึกษา 269

ตารางที่ 35 แสดงลักษณะผู้บริหาร ครูที่เข้าร่วมโครงการความสำคัญของการนำ
ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ต่อการบริหารสถานศึกษาและการจัดการเรียน
การสอน..... 270

ตารางที่ 36 แสดงลักษณะการสนับสนุนการเข้าร่วมอบรม สัมมนา ที่เกี่ยวข้องกับ
การจัดการเรียนรู้ ที่เน้นปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการเรียนการสอน
ของผู้บริหารในโรงเรียน 270

ตารางที่ 37 แสดงลักษณะความต้องการการเรียนรู้เกี่ยวกับการใช้หลักคิดปรัชญา
ของเศรษฐกิจพอเพียง..... 270

ตารางที่ 38 แสดงลักษณะความสำคัญเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 271

ตารางที่ 39 แสดงลักษณะการบริหารจัดการและการจัดการเรียนการสอนใน
ปัจจุบันโดยนำหลักพอเพียงมาใช้..... 271

ตารางที่ 40 แสดงรูปแบบการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของเครือข่ายเพื่อนผู้บริหาร ครูผู้สอน
ทำงานภายในจังหวัดเดียวกัน..... 272

ตารางที่ 41 แสดงลักษณะของผู้บริหารที่ปฏิบัติตนต่อบุคลากรภายในโรงเรียน 272

ตารางที่ 42 แสดงลักษณะการบริหารงานของผู้บริหาร 272

ตารางที่ 43 แสดงลักษณะการสั่งการของผู้บริหาร 273

ตารางที่ 44 แสดงความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อจำนวนของทีมชุมชนนักปฏิบัติที่เหมาะสม 273

ตารางที่ 45 แสดงความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อหน้าที่ของคุณอำนวยในทีม
ชุมชนนักปฏิบัติเครือข่ายขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
ด้านการศึกษาที่ต้องดำเนินการ..... 273

ตารางที่ 46 แสดงความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อหน้าที่คุณเอื้อที่ควรดำเนินการ 274

ตารางที่ 47 แสดงความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อวิธีการสรุปและประกาศความรู้
ของบุคลากร 274

ตารางที่ 48 แสดงความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อวิธีการคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญความรู้
จากทีมชุมชนนักปฏิบัติ..... 275

ตารางที่ 49 แสดงความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อจำนวนผู้เชี่ยวชาญที่ควรมี
ในชุมชนนักปฏิบัติ 275

ตารางที่ 50 แสดงความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อคุณสมบัติของผู้เชี่ยวชาญความรู้
ในกลุ่มชุมชนนักปฏิบัติ 275

ตารางที่ 51 แสดงความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อคุณลักษณะของผู้เชี่ยวชาญความรู้
ในกลุ่มชุมชนนักปฏิบัติ 276

ตารางที่ 52 แสดงระยะเวลาความเชี่ยวชาญของผู้เชี่ยวชาญความรู้ที่ควรจะมี 276

ตารางที่ 53 แสดงความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อบทบาทของผู้เชี่ยวชาญความรู้
ในการขับเคลื่อน ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 276

ตารางที่ 54 แสดงลักษณะการจัดการข้อมูลต่างๆ อย่างเป็นระบบภายในโรงเรียน 277

ตารางที่ 55 แสดงลักษณะการประยุกต์ใช้สื่อและเทคโนโลยีจัดระบบข้อมูลต่างๆ ในโรงเรียน 277

ตารางที่ 56 แสดงลักษณะวิธีการสืบค้นข้อมูลด้วยตนเอง 277

ตารางที่ 57 แสดงวิธีการค้นหาข้อมูลด้วยโปรแกรมสืบค้นข้อมูลที่เหมาะสม 278

ตารางที่ 58 แสดงลักษณะการเก็บความรู้โดยอาศัยเทคโนโลยี 278

ตารางที่ 59 แสดงเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับการนำมาจัดเก็บความรู้ 278

ตารางที่ 60 แสดงลักษณะติดต่อสื่อสารกับเพื่อนบุคลากรภายในโรงเรียนในเวลาราชการ 278

ตารางที่ 61 แสดงลักษณะติดต่อสื่อสารกับเพื่อนบุคลากรภายในโรงเรียนนอกเวลาราชการ 279

ตารางที่ 62 แสดงลักษณะการติดต่อสื่อสารกับเพื่อนบุคลากรภายนอกโรงเรียน 279

ตารางที่ 63 แสดงลักษณะการใช้เครื่องมือติดต่อสื่อสารสำหรับครูผู้สอน 279

ตารางที่ 64 แสดงลักษณะวิธีการสรุปข้อคิดเห็นที่แตกต่างกันโดยวิธีการต่างๆ 280

ตารางที่ 65 แสดงเครื่องมือในการทำงานร่วมกันที่เหมาะสม 280

ตารางที่ 66 แสดงลักษณะเครื่องมือเทคโนโลยีที่ใช้ในการสืบค้นหาความรู้ด้านวิชาการ 280

ตารางที่ 67 แสดงลักษณะการใช้เครื่องมือเทคโนโลยีเชื่อมโยงระหว่างผู้เชี่ยวชาญกับหน่วยงาน 281

ตารางที่ 68 แสดงลักษณะการใช้เทคโนโลยีในการบันทึกความรู้ของบุคลากร 281

ตารางที่ 69 แสดงสิ่งที่บุคลากรทางการศึกษาต้องเรียนรู้และคำนึงถึงในการขับเคลื่อน
ปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงในระดับบุคคล 281

ตารางที่ 70 แสดงสิ่งที่บุคลากรทางการศึกษาต้องเรียนรู้และคำนึงถึงในการขับเคลื่อน
ปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงในระดับโรงเรียนเครือข่ายฯ 282

ตารางที่ 71 แสดงบุคลากรทางการศึกษาคำนึงถึงการใช้สื่ออย่างเป็นระบบ 282

ตารางที่ 72 แสดงทักษะการใช้คอมพิวเตอร์ระดับพื้นฐานของบุคลากรการศึกษาขั้นพื้นฐาน 283

ตารางที่ 73 แสดงทักษะการใช้อินเทอร์เน็ตในระดับพื้นฐานของบุคลากรการศึกษาขั้นพื้นฐาน 283

ตารางที่ 74 แสดงทักษะการพิมพ์บนแป้นคีย์บอร์ดของบุคลากรการศึกษาขั้นพื้นฐาน 283

ตารางที่ 75 แสดงอัตราความเร็วของอินเทอร์เน็ตภายในโรงเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 283

ตารางที่ 76 แสดงทักษะความสามารถในการใช้งานโปรแกรมคอมพิวเตอร์พื้นฐาน 284

ตารางที่ 77 แสดงลักษณะการใช้บริการเครื่องมือบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต 284

ตารางที่ 78 แสดงอัตราการใช้งานระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตต่อ 1 วัน 284

ตารางที่ 79 แสดงแหล่งใช้งานอินเทอร์เน็ตของบุคลากรการศึกษาขั้นพื้นฐาน 285

ตารางที่ 80 แสดงระยะเวลาที่เหมาะสมสำหรับให้ผู้ปฏิบัติจัดการความรู้เข้าใจและ
เห็นความสำคัญของการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการจัดการเรียนรู้... 285

ตารางที่ 81 แสดงความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อวิธีการคัดเลือกทีมชุมชนนักปฏิบัติ แต่ละตำแหน่ง	285
ตารางที่ 82 แสดงความคิดเห็นที่ผู้เชี่ยวชาญมีต่อวิธีการในการกำหนดทิศทางของกลุ่ม ชุมชนนักปฏิบัติในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้/กลุ่มการบริหาร	286
ตารางที่ 83 แสดงความคิดเห็นที่ผู้เชี่ยวชาญมีต่อเวลาที่ใช้กำหนดทิศทางของกลุ่มชุมชน นักปฏิบัติในแต่ละกลุ่มสาระฯ/ กลุ่มการบริหาร	286
ตารางที่ 84 แสดงความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อวิธีการสรุปข้อโต้แย้งระหว่างสมาชิก และหาข้อยุติ (ตอบได้หลายข้อ)	286
ตารางที่ 85 แสดงระยะเวลาที่เหมาะสมสำหรับการให้ความรู้เกี่ยวกับการนำปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ด้านการศึกษาแก่ผู้ปฏิบัติจัดการความรู้ที่ไม่เข้าใจหลักการ	287
ตารางที่ 86 แสดงวิธีการเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษาของ กลุ่มสมาชิกเครือข่ายฯ	287
ตารางที่ 87 แสดงการกำหนดวิธีการและหน้าที่รับผิดชอบค้นคว้าความรู้จากแหล่งต่างๆ ภายใต้หลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของกลุ่มเครือข่ายในแต่ละกลุ่มย่อย	287
ตารางที่ 88 แสดงความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อลักษณะวิธีการค้นหาความรู้เพื่อ นำมาใช้กำหนดประเด็นต่างๆ ในวิธีการจัดการเรียนการสอนเพื่อสอดแทรก หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	288
ตารางที่ 89 แสดงวิธีการค้นคว้าหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ภายในหน่วยงาน (ภายในกลุ่มเครือข่ายฯ)	288
ตารางที่ 90 แสดงการใช้สื่ออินเทอร์เน็ตในการค้นคว้าหาความรู้เรื่องต่างๆ ไป ของครูผู้สอน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน	288
ตารางที่ 91 แสดงกิจกรรมที่เหมาะสมกับการค้นคว้าหาความรู้	289
ตารางที่ 92 แสดงความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อการบันทึกความรู้จากกลุ่มตัวอย่าง	289
ตารางที่ 93 แสดงวิธีการคัดเลือกทีมผู้รับผิดชอบในการปฏิบัติจัดการความรู้ตำแหน่งต่างๆ	289
ตารางที่ 94 แสดงผู้ทำหน้าที่กำหนดรูปแบบข้อมูลให้เป็นมาตรฐานเดียวกันเพื่อความสะดวก ต่อการใช้ข้อมูลในภายหลัง	290
ตารางที่ 95 แสดงความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อวิธีการที่ใช้สำหรับขั้นสร้างความรู้ที่ เหมาะสมต่อการจัดการความรู้ครูโรงเรียนเครือข่ายปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	290
ตารางที่ 96 แสดงความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อระยะเวลาที่เหมาะสมกับ การดำเนินการสอดแทรกปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้กับผู้รับความรู้	290
ตารางที่ 97 แสดงความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อวิธีการให้ได้มาซึ่งความรู้ใน การใช้เครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ที่ใช้ติดต่อสื่อสารผ่านระบบเครือข่าย	291
ตารางที่ 98 แสดงความคิดเห็นที่มีต่อเครื่องมือช่วยในการเข้าถึงข้อมูลสำหรับนำมาใช้ ในการสร้างความรู้ให้กับผู้รับความรู้	291

ตารางที่ 99	แสดงความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อกิจกรรมหรือกระบวนการที่ใช้ยกระดับ ความรู้ที่อยู่ในตัวบุคคลไปเป็นความรู้ที่ชัดแจ้ง	291
ตารางที่ 100	แสดงความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อวิธีการประเมินผลแผนการสอนหรือ แผนการปฏิบัติงานที่คิดขึ้นให้มีประสิทธิภาพก่อนนำไปใช้จริง.....	292
ตารางที่ 101	แสดงความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อความเหมาะสมของผู้ตรวจสอบ ประมวลและกลั่นกรองความรู้ให้ถูกต้องชัดเจน	292
ตารางที่ 102	แสดงความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อเครื่องมือที่เหมาะสมต่อการเรียบเรียง และจัดข้อมูลให้เป็นระบบ	292
ตารางที่ 103	แสดงความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อวิธีการเรียบเรียงข้อมูล.....	293
ตารางที่ 104	แสดงความคิดเห็นที่มีต่อลักษณะหน่วยงานที่เหมาะสมวางโครงสร้างความรู้	293
ตารางที่ 105	แสดงความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อวิธีการจัดทำสารบัญความรู้ เพื่อสะดวกต่อการค้นคืน	293
ตารางที่ 106	แสดงความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อการได้มาซึ่งข้อสรุปความรู้ของ แต่ละกลุ่มสาระวิชาฯ ผ่านระบบเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศ.....	293
ตารางที่ 107	แสดงความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อวิธีการช่วยเสริมความรู้ด้านการใช้ เทคโนโลยีแก่ครูผู้สอนที่กลัวการใช้เทคโนโลยี	294
ตารางที่ 108	แสดงปัจจัยใดที่ทำให้เกิดการปกปิดหรือเก็บงำความรู้ของบุคลากร การศึกษาขั้นพื้นฐาน	294
ตารางที่ 109	แสดงบุคคลที่มีอิทธิพลช่วยลดทอนการปกปิดหรือเก็บงำความรู้ของสมาชิก เครือข่าย	294
ตารางที่ 110	แสดงความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อวิธีการลดทอนการปกปิดหรือเก็บงำ ความรู้ของสมาชิกเครือข่าย.....	295
ตารางที่ 111	แสดงความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อบรรยากาศที่เหมาะสมต่อการสร้าง วัฒนธรรมในโรงเรียนเครือข่ายฯ ที่เอื้อต่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้.....	295
ตารางที่ 112	แสดงความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อวิธีการทำความรู้จักกับครู กลุ่มสาระเดียวกันในเพื่อนบุคลากรต่างโรงเรียน.....	296
ตารางที่ 113	แสดงความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อกิจกรรมที่ทำให้เกิดการแบ่งปัน แลกเปลี่ยน กระจาย ถ่ายโอนความรู้ (แบบความรู้ชัดแจ้ง).....	296
ตารางที่ 114	แสดงความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อกิจกรรมที่ทำให้เกิดการแบ่งปัน แลกเปลี่ยน กระจาย ถ่ายโอนความรู้ (แบบความรู้ฝังลึก).....	297
ตารางที่ 115	แสดงความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อเทคโนโลยีติดต่อสื่อสารและเทคโนโลยี สำหรับการทำงานร่วมกันที่เหมาะสมกับกลุ่มเครือข่ายฯ	297
ตารางที่ 116	แสดงความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อวิธีติดต่อสื่อสารกับบุคลากรผู้มีความรู้ ขณะอยู่บ้านพัก.....	298

ตารางที่ 117	แสดงความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อเครื่องมือที่ใช้ในการติดต่อสื่อสารกับบุคลากรผู้มีความรู้ขณะอยู่ในโรงเรียน.....	298
ตารางที่ 118	แสดงความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่ออุปกรณ์ในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้.....	298
ตารางที่ 119	แสดงความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อความพร้อมใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	299
ตารางที่ 120	แสดงความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อเครื่องมือที่เหมาะสมสำหรับการจัดเก็บความรู้โดยสามารถค้นคืนความรู้ได้โดยง่ายและเป็นเครื่องมือจัดเก็บที่เป็นระเบียบ.....	299
ตารางที่ 121	แสดงความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อสิ่งที่ทำให้บุคลากรการศึกษาารู้สึกดีที่สุดเมื่อปฏิบัติหน้าที่ต่างๆ ในโรงเรียน	299
ตารางที่ 122	แสดงความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อวิธีการเก็บข้อมูลบนระบบเครือข่ายฯ เพื่ออำนวยความสะดวกต่อผู้ค้นหาข้อมูลความรู้	300
ตารางที่ 123	แสดงความคิดเห็นที่ผู้เชี่ยวชาญมีต่อวิธีการจัดเรียงข้อมูลบนระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเพื่อให้เกิดความสะดวกในการค้นคืน	300
ตารางที่ 124	แสดงความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อลักษณะของเครื่องมือที่เหมาะสม	300
ตารางที่ 125	แสดงความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อลักษณะของเครื่องมือที่เหมาะสมในการแพร่กระจายความรู้ขีดแจ้งแบบ Pull	301
ตารางที่ 126	แสดงความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อลักษณะของเครื่องมือที่เหมาะสมในการแพร่กระจายความรู้ฝั่งลิคแบบ Push.....	301
ตารางที่ 127	แสดงความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อลักษณะของเครื่องมือที่เหมาะสมในการแพร่กระจายความรู้ฝั่งลิคแบบ Pull	301
ตารางที่ 128	แสดงความคิดเห็นที่ผู้เชี่ยวชาญมีต่อการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมความรู้ให้แก่ผู้บริหารเพื่อนำมาใช้ในการบริหารจัดการความรู้	302
ตารางที่ 129	แสดงความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อกิจกรรมที่เหมาะสมและส่งเสริมการเรียนรู้ให้ครูผู้สอนได้เรียนรู้การบูรณาการการจัดการเรียนการสอนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกิจกรรมการเรียนการสอนแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้.....	302
ตารางที่ 130	แสดงความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อกิจกรรมให้ครูผู้สอนเรียนรู้และปฏิบัติจริงเมื่อสร้างวิชาปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มสาระการเรียนรู้	303
ตารางที่ 131	แสดงความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อกิจกรรมที่เหมาะสมและส่งเสริมการเรียนรู้ให้ครูผู้สอนเรียนรู้วิธีการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนจากผู้รู้.....	303
ตารางที่ 132	แสดงความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อประเด็นที่ควรประเมินผลความรู้.....	304
ตารางที่ 133	แสดงวุฒิการศึกษาของผู้เชี่ยวชาญผู้ตอบแบบสอบถาม.....	304
ตารางที่ 134	แสดงอาชีพของผู้เชี่ยวชาญผู้ตอบแบบสอบถาม	304
ตารางที่ 135	แสดงช่วงอายุของผู้เชี่ยวชาญผู้ตอบแบบสอบถาม.....	304

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1 แสดงความสัมพันธ์ของความรู้ Explicit Knowledge กับ Tacit Knowledge.....	17
ภาพที่ 2 แสดงโมเดลปลา.....	25
ภาพที่ 3 แสดงหลักการสำคัญในปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง.....	68
ภาพที่ 4 แสดงความเชื่อมโยงองค์ประกอบของการจัดการการเปลี่ยนแปลง.....	79
ภาพที่ 5 แสดงแสดงตัวอย่างการทำ “Critical Path” ภายหลังจากแยกย่อยงาน	82
ภาพที่ 6 แสดงตัวอย่างการทำผังก้างปลา.....	83

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

สารบัญแผนสถิติ

หน้า

แผนสถิติที่ 1 แสดงจำนวนครูผู้สอนโรงเรียนแม่ข่ายให้คำปรึกษาการจัดทำแผน การจัดการเรียนรู้ผ่านบล็อก	153
แผนสถิติที่ 2 แสดงจำนวนครั้งที่ครูผู้สอนแต่ละโรงเรียนเข้ารับคำปรึกษาจากครูผู้สอน โรงเรียนแม่ข่ายผ่านเครื่องมือบล็อกจำแนกตามแต่ละโรงเรียนลูกข่าย	155
แผนสถิติที่ 3 แสดงจำนวนครั้งที่ครูผู้สอนแต่ละโรงเรียนเข้ารับคำปรึกษาจากครูผู้สอน โรงเรียนแม่ข่ายผ่านเครื่องมือบล็อกจำแนกตามแต่ละกลุ่มชุมชนนักปฏิบัติ (กลุ่มสาระการเรียนรู้)	157
แผนสถิติที่ 4 แสดงจำนวนกระทู้ที่ครูผู้สอนใช้บล็อกติดต่อสื่อสารในรูปแบบต่างๆ	158
แผนสถิติที่ 5 แสดงการใช้งานเครื่องมือเทคโนโลยีสารสนเทศชนิดต่างๆ ของครูผู้สอน โรงเรียนเครือข่าย	159
แผนสถิติที่ 6 แสดงการใช้งานเครื่องมือเทคโนโลยีสารสนเทศชนิดต่างๆ ของครูผู้สอน โรงเรียนเครือข่ายแบ่งตามกลุ่มชุมชนนักปฏิบัติในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้	160
แผนสถิติที่ 7 แสดงการใช้งานเครื่องมือเทคโนโลยีสารสนเทศชนิดต่างๆ ของครูผู้สอน โรงเรียนเครือข่ายแบ่งตามโรงเรียน	161

บทที่ 1 บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาทางวิจัย

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้จัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ.2555-2559) วิเคราะห์พบว่าทุกภาคส่วนของหน่วยงานในประเทศไทยนี้ย่อมนำหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิตเพื่อมุ่งให้เกิดภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีและการบริหารความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นกับหน่วยงานของตนเพื่อให้ประเทศพัฒนาสู่ความสมดุลและความยั่งยืน โดยผ่านการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายรวมถึงภาคประชาชนประชุมระดมความคิดเห็นระดับชุมชน หมู่บ้าน และภูมิภาค โดยเน้นการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับการสร้างภูมิคุ้มกันในการพัฒนาประเทศ ซึ่งแผนพัฒนาฯ กล่าวไว้ว่าสถาบันวิชาการต้องเร่งสร้างองค์ความรู้ พัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอน ฝึกอบรม จัดเวทีสัมมนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อให้ภาคประชาชนสามารถนำไปใช้ในการดำเนินชีวิตได้ การกล่าวถึงปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีการกล่าวตั้งแต่ครั้งการดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ.2540-2544) เป็นต้นมา โดยฉบับปัจจุบันในด้านการศึกษาเน้นการพัฒนาคนหรือทุนมนุษย์ให้เกิดความเข้มแข็ง เตรียมสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืนและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคศตวรรษที่ 21 ในทุกมิติ ทั้งมิติด้านร่างกายที่สมบูรณ์ แข็งแรง มิติด้านสติปัญญาที่รอบรู้ และมิติด้านจิตใจที่อยู่ในกรอบของศีลธรรมตามหลักศาสนา พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ ที่เกิดขึ้นขณะเรียนรู้ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี, 2554) โดยมีพื้นฐานเดิมจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 เน้นการสร้างความรู้ ความเข้าใจในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และสามารถนำไปประยุกต์ใช้และปฏิบัติได้ และฉบับที่ 10 เน้นการปรับตัวให้พร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่จะเกิดขึ้น ผวนกับกรอบความคิดเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่เป็นการปรับตัวด้านการจัดการศึกษาในประเทศต่างๆ ทั่วโลก โดยภาคีเพื่อทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 กำหนดกรอบแนวคิดเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เน้นการประยุกต์ ใช้นวัตกรรม สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ มาใช้พัฒนาทักษะการเรียนรู้ร่วมกับ พัฒนาทักษะการใช้ชีวิตและการทำงานของผู้เรียน (เจมส์ เบลแลนกา และ รอน แบรินด, 2554) ซึ่งทำให้เห็นว่าพัฒนาการในการจัดการเรียนรู้สำหรับประเทศไทยในยุคปัจจุบันต้องเน้นทักษะการจัดการเรียนรู้ที่ทำให้ผู้เรียนสามารถประยุกต์ใช้นวัตกรรม สื่อ เทคโนโลยีสารสนเทศไปใช้ในการดำเนินชีวิตภายใต้บริบทของความยั่งยืนและถาวร ซึ่งเป็นหน้าที่หลักที่ครูผู้สอนจำเป็นต้อง (1) เรียนรู้วิธีการใช้สื่อการเรียนรู้เพื่อให้เท่าทันต่อเทคโนโลยี และ (2) เรียนรู้แนวคิดประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อนำมาบูรณาการร่วมกับการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนจนกระทั่งผู้เรียนสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีคุณภาพและมีความสุข นอกจากนี้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 ได้กล่าวถึงด้านการศึกษาในส่วนการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีมูลนิธิ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่างๆ สถาบันการศึกษา สถาบันวิจัยต่างๆ ได้สร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับการประยุกต์ใช้หลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยพัฒนาหลักสูตรทั้งระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

สำนักนายกรัฐมนตรี, 2554) ทำให้เห็นได้ว่าแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติซึ่งนับว่าเป็นแผนพัฒนาประเทศเน้นการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ให้ความสำคัญกับการผนวกหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการเรียนรู้อย่างยิ่ง

ปัจจุบันมีการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษาให้กับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สถานศึกษาเอกชน นักศึกษาระดับอาชีวศึกษาและการศึกษานอกระบบ โดยเป็นหน่วยงานที่สังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ทั้งนี้สำนักกิจการพิเศษ สำนักปลัดกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงศึกษาธิการร่วมกับโครงการวิจัยเศรษฐกิจพอเพียง สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ทั้งนี้สำนักกิจการพิเศษ สำนักปลัดกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงศึกษาธิการร่วมกับโครงการวิจัยเศรษฐกิจพอเพียง สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ (ปัจจุบันคือโครงการสนับสนุนการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษาและเยาวชน สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์) และร่วมกับโครงการพัฒนาเยาวชนตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง มูลนิธิสยามกัมมาจล ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) (ปัจจุบันคือโครงการพัฒนาเยาวชนโดยการเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มูลนิธิสยามกัมมาจล ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน)) กำหนดให้มีการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษาแบ่งเป็น 3 ระดับ คือ ระดับเบื้องต้นได้แก่สถานศึกษาทั่วไป จากนั้นเมื่อสถานศึกษามีบุคลากรที่มีความรู้ ความเข้าใจ สามารถนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติใช้ในการจัดการเรียนการสอนและการบริหารจัดการที่เหมาะสมกับบริบทของแต่ละสถานศึกษาได้ โดยมีเป้าหมายเพื่อให้สถานศึกษาได้นำมาเป็นหลักคิด หลักความรู้ และเป็นหลักปฏิบัติอย่างน้อย 4 ด้าน ได้แก่ การบริหารจัดการสถานศึกษา ด้านการกำหนดหลักสูตรการเรียนการสอน ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และด้านการพัฒนาบุคลากรให้สามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้จริง (กมล รอดคล้าย, 2554) และเป็นแหล่งการศึกษาดูงานของสถานศึกษาทั่วไป รวมทั้งของชุมชนและท้องถิ่นที่มีความสนใจที่จะดำรงชีวิตตามหลักคิดเศรษฐกิจพอเพียงให้ได้มีโอกาสเรียนรู้และดำเนินการที่ถูกหลักการแล้วสามารถขอรับการประเมินเป็น “สถานศึกษาพอเพียง” ซึ่งเป็นสถานศึกษาระดับที่สูงกว่าระดับเบื้องต้น และเมื่อสถานศึกษาพอเพียงมีศักยภาพในการเป็นศูนย์กลางของการให้การเรียนรู้แล้ว จะสามารถขอรับการประเมินเป็น “ศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา” ซึ่งเป็นสถานศึกษาที่มีศักยภาพมากที่สุดในการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษาโดยกระทรวงศึกษาธิการกำหนดเป้าหมายให้มีศูนย์การเรียนรู้จำนวน 84 แห่งเพื่อเฉลิมฉลองเนื่องในวโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระชนมายุครบ 84 พรรษา ในปี 2554

การดำเนินการตามกระบวนการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษาที่ผ่านมาพบว่าปัจจุบันมีสถานศึกษาพอเพียงทั้งสิ้น 4,376 แห่ง (พงศ์เทพ เทพกาญจนา, 2556) มีศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา จำนวน 27 แห่ง (โครงการพัฒนาเยาวชนโดยการเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง, 2556) ที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ประเมินสถานศึกษาพอเพียงที่มีศักยภาพผ่านเกณฑ์การประเมิน ซึ่งกระจายตามภูมิภาคต่างๆ ทั่วประเทศ เช่น โรงเรียนปรินส์รอยแยลส์วิทยาลัย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนจังหวัดเชียงใหม่ โรงเรียนเชียงขวัญพิทยาคม จังหวัดร้อยเอ็ด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 27 โรงเรียนลาซาลจันทบุรี (มารดาพิทักษ์) สังกัด

สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนจังหวัดจันทบุรี โรงเรียนโยธินบูรณะ กรุงเทพฯ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 โรงเรียนห้วยยอด จังหวัดตรัง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 13 เป็นต้น ซึ่งหากพิจารณาจากผลการดำเนินการที่เกิดขึ้นเปรียบเทียบกับเป้าหมายที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดไว้ในระยะที่ 3 ปี 2553- 2554 ว่าจะต้องพัฒนาให้สถานศึกษาสามารถนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการจัดกระบวนการเรียนการสอนและการบริหารจัดการที่เหมาะสมกับบริบทของแต่ละสถานศึกษาได้ครบทุกแห่งทั่วประเทศ (โครงการวิจัยเศรษฐกิจพอเพียง สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์, 2549) และมีศูนย์การเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา จำนวน 84 แห่ง ภายในปี 2554 ซึ่งเป้าหมายทั้ง 2 ประการไม่เป็นไปตามที่ตั้งไว้ รวมถึงรายงานผลการดำเนินงานขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา ปีงบประมาณ 2552 (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2553) พบว่ามีปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในการขับเคลื่อนฯ คือ (1) สถานศึกษาบางแห่งที่เข้ารับการประเมินส่วนใหญ่มีความตั้งใจที่จะจัดกระบวนการเรียนการสอนและการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแต่ครูและบุคลากรยังขาดความรู้ ความเข้าใจในเรื่องดังกล่าวอย่างชัดเจน จึงทำให้ ขาดความมั่นใจหรือไม่สามารถนำกระบวนการเรียนการสอนมาประยุกต์ใช้กับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงได้ (2) สถานศึกษาบางแห่งยังมีความเข้าใจว่าเศรษฐกิจพอเพียงหมายถึงการปลูกผักเลี้ยงปลา การปลูกพืชสวนครัวหรือการประหยัดและออม เมื่อส่งเข้ารับการประเมินจึงไม่ครอบคลุมตามเกณฑ์การประเมินที่กำหนด (3) บุคลากรบางส่วนมองว่าการจัดกระบวนการเรียนการสอนจะต้องกำหนดเนื้อหา สาระ จัดรูปแบบกระบวนการเรียนการสอนขึ้นมาใหม่ทำให้มีภาระงานเพิ่มขึ้น (4) สถานศึกษาบางแห่งถูกกำหนดให้ดำเนินการโดยที่ยังขาดความพร้อมทั้งที่ยังไม่มีความเข้าใจในหลักปรัชญาเท่าที่ควรทำให้โรงเรียนดำเนินไปโดยขาดเป้าหมายที่ชัดเจน

จากการศึกษาวิจัยการทำงานการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษาทำให้พบปัญหาการขาดความเชื่อมั่นและขาดความเข้าใจในการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา เช่น ในการอบรมเติมพลังสถานศึกษาพอเพียงรุ่นที่ 10-11 ณ โรงแรมเดอะริช จังหวัดนนทบุรี พบว่า ครูผู้สอนและผู้บริหารสถานศึกษาที่เป็นวิทยากรผู้ช่วย กล่าวถึงความไม่แน่ใจด้วยคำพูดหรือด้วยการเข้ามาปรึกษาเนื้อหาในขณะที่ผู้วิจัยได้รับเชิญเป็นผู้สังเกตการณ์การจัดการฝึกอบรมในครั้งนั้น ผนวกกับปริยานุช พิบูลสรารูธ (ปริยานุช พิบูลสรารูธ, 2553) กล่าวในงานเสวนาเสวนาความรู้ “เครือข่ายเรียนรู้สู่ความพอเพียง” ครั้งที่ 2 ว่า “...จากที่ได้ไปอบรมผู้บริหารและครู จากโรงเรียน 1,121 แห่ง พบว่าเรื่องที่น่าเป็นห่วงคือครูไม่สามารถออกแบบการเรียนรู้ได้ดีนัก อันที่จริงครูต้องสามารถเตรียมการเรียนการสอนโดยยึดหลักของความพอเพียงได้ก่อน เราไม่ได้เน้นที่ตัวชิ้นงานแต่ชิ้นงานเป็นผลผลิตในการประเมิน เมื่อเด็กคิดแล้วออกมาสู่พฤติกรรมและสวาไปที่การคิดว่าเริ่มมาอย่างไรแต่ครูประเมินแต่ชิ้นงาน ซึ่งเป็นแค่สื่อหรือเครื่องมือเท่านั้น ที่จริงต้องประเมินกระบวนการคิด พฤติกรรมเด็กเป็นสำคัญ สุดท้ายต้องกลับมาที่ครูเห็นประโยชน์จึงจะเกิดพลังในการขับเคลื่อนทั้งกำลังกายและใจว่าจะออกแบบการเรียนรู้อย่างไรให้เด็กเกิดอุปนิสัยพอเพียง...”

สถานการณ์และปัญหาที่เกิดขึ้นข้างต้นทำให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ต้องตระหนักเห็นความสำคัญในปัญหาที่เกิดขึ้นและต้องร่วมมือหาหนทางแก้ไขปัญหอย่างเร่งด่วน โดยเฉพาะอย่างยิ่งโครงการพัฒนาเยาวชนตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง มูลนิธิสยามกัมมาจล ธนาकारไทย

พาณิชย์ จำกัด (มหาชน) ซึ่งเป็นหน่วยงานที่มีส่วนร่วมผลักดันให้เกิดการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา ร่วมกับสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์และสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ได้นำกระบวนการจัดการความรู้ (Knowledge Management) ภาคปฏิบัติมาใช้ในการสร้างกระบวนการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นในบุคลากรด้านการศึกษา ทั้งจัดกิจกรรมที่เน้นวิธีการเรียนรู้แบบแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในโอกาสต่างๆ ที่จะสามารถทำได้ เช่น ในกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้และดูงานในโครงการเรื่องเล่า “บทเรียนสำเร็จในการใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อจัดการการเรียนรู้” ปี 2 ที่จัดระหว่างวันที่ 2-6 เมษายน 2554 ณ จังหวัดเพชรบุรี โดยมีทีมงานของอาจารย์วิมลศรี ศุขฉัตร ผู้ช่วยผู้อำนวยการด้านการจัดการความรู้ โรงเรียนเพลินพัฒนา เป็นวิทยากร ซึ่งการจัดโครงการฯ ในครั้งนี้เป็นการนำผู้ที่ผ่านการประเมินและได้รับรางวัลเรื่องเล่าพอเพียง ปี 2 มาดำเนินการด้วยกระบวนการจัดการความรู้เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์เกี่ยวกับการปฏิบัติงานในสถานศึกษาของตน รวมถึงเรียนรู้วิธีการวิเคราะห์ถึงการใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจัดการการเรียนรู้ ซึ่งเป็นการใช้กระบวนการจัดการความรู้มาใช้สร้างกระบวนการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นในบุคลากรด้านการศึกษาหรือโครงการเสริมศักยภาพการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาในโครงการของมูลนิธิสยามกัมมาจล ที่ได้จัดให้มีการสัมมนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในสถานศึกษากลุ่มอุดมศึกษาที่จะเป็นแกนนำที่ปรึกษาให้กับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้รับทราบโดยโครงการฯ ดังกล่าว มีการจัดกิจกรรมเพื่อให้เรียนรู้วิธีการจัดการความรู้เบื้องต้นเพื่อให้ผู้เข้าร่วมสัมมนาซึ่งเป็นคณาจารย์ในระดับอุดมศึกษาได้เรียนรู้เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจในกระบวนการจัดการความรู้ (Knowledge Management Process) ในเบื้องต้น ซึ่งทั้ง 2 โครงการ ที่กล่าวไปแล้วนั้นมีการเสริมกระบวนการจัดการความรู้เข้าไปเพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงภาคให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น หรืออีกตัวอย่างคือโรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัย เพชรบุรี ซึ่งเป็นโรงเรียนที่เน้นการจัดการเรียนรู้ด้านวิทยาศาสตร์ที่นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการจัดการเรียนรู้กระทั่งประสบผลสำเร็จ ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้น เป็นคนมีวินัยมีจิตใจช่วยเหลือสังคมทำให้สังคมสงบสุข โดยเริ่มจากผู้อำนวยการของโรงเรียนดำรงตนเป็นแบบอย่างตามหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงนำหลักการมากำหนดเป็นแผนยุทธศาสตร์ของโรงเรียนทั้งวิสัยทัศน์และนโยบายในการบริหาร พร้อมกับสร้างกระแสด้วยการกำหนดให้ครูผู้สอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ต้องนำหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการในการจัดการเรียนรู้ และให้ครูผู้สอนและนักเรียนนำหลักคิดไปปฏิบัติในทุกด้าน เริ่มตั้งแต่วิเคราะห์แผนการทำงาน แผนการศึกษา โครงการและกิจกรรม ร่วมกับหน่วยงานภายนอกในการจัดการเรียนรู้ตามหลักคิดโดยมีครูผู้สอนและทีมผู้บริหารเป็นที่ปรึกษา ซึ่งการดำเนินการพร้อมๆ กันทั้งโรงเรียนส่งผลให้การนำหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงค่อยๆ ก่อตัวเป็นวัฒนธรรมองค์กร (วิมลศรี ศุขฉัตร, 2553) ซึ่งแผนการน้อมนำหลักคิดดังกล่าวเป็นการนำหลักของการจัดการความรู้มาประยุกต์ใช้ในการจัดการตามแผนการดำเนินการที่วางไว้ โดยเริ่มจากกำหนดวิสัยทัศน์มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และจัดเก็บความรู้ในรูปแบบต่างๆ กระทั่งนำไปลงมือปฏิบัติการและนอกจากโรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัย เพชรบุรี แล้ว ในหลายๆ โรงเรียนที่มีการนำหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ต่างก็ประยุกต์ใช้วิธีการลักษณะดังที่กล่าวมานี้ทั้งสิ้น อาทิเช่น โรงเรียนราชวินิตมัธยม กรุงเทพฯ โรงเรียนโยธินบูรณะ โรงเรียนลาซาลจันทบุรี (มารดาตาพิทักษ์) เป็นต้น นอกจากนี้การปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อสร้างการเรียนรู้ต้องมีลักษณะ

สำคัญต่างๆ (อุทัยทิพย์ เจียวิวรรธน์กุล, 2553) อาทิเช่น (1) บุคลากรในองค์กรต้องเป็นผู้สร้างความรู้ และแก้ไขปัญหา (2) ความรู้ใหม่ที่เกิดขึ้น จากการแก้ไขปัญหาต้องผสมผสานระหว่างความรู้ฝังลึก ภูมิปัญญาท้องถิ่น และความรู้ชัดแจ้งจากภายนอก (3) การร่วมมือกันจะเกิดประสิทธิภาพต่อเมื่อผู้ร่วมมือคือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง (4) บุคลากรที่เกี่ยวข้องต้องเกิดการเรียนรู้ (learning) ถึงจะสามารถนำไปสู่ความรู้ที่ยั่งยืนและแท้จริง ซึ่งการเรียนรู้นี้เป็นการเรียนรู้ในบริบทของการรับรู้ (perception) การเชื่อมโยง (comprehension) และ การเปลี่ยนแปลงวิถีคิดและการปฏิบัติ (transformation) มิใช่เป็นเพียงรับรู้แบบเข้าใจเท่านั้น (5) การแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น วิธีดำเนินการแก้ไขต้องผสมผสานการลดทอนความสัมพันธ์เชิงอำนาจ (แนวดิ่ง) และเสริมความสัมพันธ์แนวนอนเพื่อสร้างปฏิสัมพันธ์ความไว้วางใจต่อกันให้มากขึ้นเพื่อการทำงานอย่างราบรื่นและเป็นกันเอง และ (6) แก้ไขปัญหาอย่างบูรณาการ พิจารณาบริบทแวดล้อมรอบข้างที่เกี่ยวข้อง ทั้งหมดเพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น

การใช้กระบวนการจัดการความรู้เป็นกระบวนการช่วยให้องค์กรเข้าใจขั้นตอนที่ทำให้เกิดพัฒนาการของความรู้ที่จะเกิดขึ้นภายในองค์กร ซึ่งโดยสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ และสถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ(สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการและสถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ, 2548) ได้กำหนดกระบวนการจัดการความรู้ว่าประกอบด้วย 7 ขั้นตอน ได้แก่ (1) การบ่งชี้ความรู้ต้องพิจารณาว่าบุคลากรการศึกษาและภาคประชาชนจำเป็นต้องรู้อะไรบ้างเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและขณะนี้เรามีความรู้อะไรบ้าง อยู่ในรูปแบบใด อยู่ที่ใคร (2) การสร้างและแสวงหาความรู้ต้องพิจารณาถึงการสร้างความรู้ใหม่ แสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ภายนอก รักษาความรู้เก่า กำจัดความรู้ที่ใช่ไม่ได้แล้ว (3) การจัดความรู้ให้เป็นระบบเป็นการวางโครงสร้างความรู้เพื่อเตรียมพร้อมสำหรับการเก็บความรู้อย่างเป็นระบบในอนาคต (4) การประมวลและกลั่นกรองความรู้ โดยปรับปรุงรูปแบบเอกสารให้เป็นมาตรฐาน ใช้ภาษาเดียวกัน ปรับปรุงเนื้อหาให้สมบูรณ์ (5) การเข้าถึงความรู้เป็นการทำให้ผู้ใช้ความรู้เข้าถึงความรู้ที่ต้องการได้ง่ายและสะดวก เช่น ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ กระดานเสวนา บอร์ดประชาสัมพันธ์ มาช่วยในการจัดการความรู้ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้กับบุคลากรการศึกษาและภาคประชาชน (6) การแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้สามารถทำได้หลายวิธีการ เช่น จัดทำเป็น Explicit Knowledge หรือความรู้แบบชัดแจ้ง จัดทำในรูปแบบเอกสาร ฐานความรู้ เทคโนโลยีสารสนเทศ หรือกรณีเป็น Tacit Knowledge หรือความรู้ที่ฝังอยู่ในตัวคน เช่น จัดทำเป็นระบบทีมข้ามสายงาน กิจกรรมกลุ่มคุณภาพและนวัตกรรม ชุมชนแห่งการเรียนรู้ ระบบพี่เลี้ยง การสับเปลี่ยนงาน การยืมตัว เวทีแลกเปลี่ยนความรู้ เป็นต้น และ (7) การเรียนรู้ควรทำให้การเรียนรู้เป็นส่วนหนึ่งของงาน เช่น เกิดระบบการเรียนรู้จากการสร้างองค์ความรู้ในหลักปรัชญาจากนั้นนำความรู้ไปใช้จริงในการปฏิบัติ จะทำให้บุคลากรและภาคประชาชนเกิดการเรียนรู้และประสบการณ์ใหม่ และมีการใช้ความรู้ใหม่ๆ หมุนเวียนต่อไปอย่างต่อเนื่อง ท้ายที่สุดเกิดเป็นค่านิยมหรือการปฏิบัติซ้ำๆ ทำให้ผู้เรียนรู้ใช้หลักปรัชญา จนกระทั่งกลายเป็นนิสัยส่งผลให้เกิดการปฏิบัติอย่างอัตโนมัติเมื่อเกิดเหตุการณ์ที่ต้องมีการใช้ความคิดพินิจพิเคราะห์พิจารณาสิ่งต่างๆ ได้ถูกต้องตามหลักการ โดยสิ่งสำคัญสำหรับกระบวนการจัดการความรู้คือการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาเป็นส่วนช่วยในขั้นตอนต่างๆ เพื่อเกิดความสะดวกและเสริมให้การจัดการความรู้เกิดคุณภาพสูงสุด เนื่องจากเทคโนโลยีมีทั้งส่วนประมวลผลอัตโนมัติช่วย

ประมวลผลข้อมูลได้อย่างรวดเร็ว และส่วนจัดเก็บที่สามารถจัดเก็บข้อมูลที่หน่วยงานมีอยู่อย่างมากมายมหาศาลไว้บนระบบเครือข่ายรวมถึงเรียกใช้ความรู้ที่มีอยู่ได้ง่ายและมีความเป็นระบบเมื่อต้องการค้นคว้า (สมชาย นำประเสริฐชัย, 2546) อีกทั้งระบบเทคโนโลยีสารสนเทศทำลายข้อจำกัดทางด้านสถานที่และเวลา เมื่อผู้ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศต้องการใช้ซึ่งในที่นี้คือกลุ่มบุคลากรทางการศึกษาสามารถ เข้าใช้ได้ทุกที่ทุกเวลา (any where any time) ส่งผลให้กลุ่มบุคลากรการศึกษาใช้ประโยชน์ดังที่กล่าวมาในการแลกเปลี่ยนความรู้และสร้างคลังความรู้ด้านปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการเรียนการสอนให้เกิดขึ้นกับตนเองและสามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง

จากขั้นตอนของกระบวนการจัดการความรู้ที่ได้กล่าวไปแล้วนั้น มีหน่วยงานต่างๆ ที่นำกระบวนการจัดการความรู้ข้างต้นไปใช้ในการจัดการความรู้ของหน่วยงานตนเอง ยกตัวอย่างเช่น การถอดบทเรียนและประสบการณ์การเรียนรู้ด้วยกรณีวิเคราะห์หลังการปฏิบัติโครงการ การป้องกันการติดเชื้อ เอช ไอ วี สำหรับหญิงตั้งครรภ์ในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพในประเทศไทย (กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข, 2550) พบว่าปัจจัยแห่งความสำเร็จของการดำเนินโครงการฯ ในระยะแรกผลเกิดขึ้นจาก “บุคคล” ที่มีความรู้ความสามารถถ่ายทอดความรู้ฝังลึก (Tacit knowledge) ที่มีส่วนร่วมในการดำเนินโครงการและการให้บริการ ประสบการณ์และการเรียนรู้ดังกล่าวนับว่าเป็นสิ่งที่มีคุณค่าอย่างยิ่งต่อการเรียนรู้และนำมาปรับใช้ของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง ดังนั้นจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการถอดบทเรียน ประสบการณ์ และความรู้ เพื่อจัดทำเป็นคลังความรู้ทางวิชาการ สำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องจะได้มีองค์ความรู้เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของตนต่อไป ดร.จิรายุ อิศรางกูร ณ อยุธยา ที่ปรึกษาคณะกรรมการบริหารโครงการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา กระทรวงศึกษาธิการและประธานกรรมการ มูลนิธิสยามกัมมาจล กล่าวว่าควรมีการถอดบทเรียนแนวทางการปฏิบัติที่ดีที่ (best practice) มีอยู่หลายๆ รูปแบบ ออกมาเพื่อเป็นแบบอย่างและดำเนินการเผยแพร่ให้บุคลากรหน่วยงานอื่นๆ หรือโรงเรียนอื่นๆ ได้รับรู้และนำไปปรับปรุงวิธีการจัดการเรียนการสอนของตนเองโดยใช้หลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้จะส่งผลให้เกิดประโยชน์มากกว่าการออกแบบเพื่อนำไปใช้แบบสูตรสำเร็จ (uniform) กล่าวคือเป็นการเปิดโอกาสให้บุคลากรทุกคนได้แสดงความสามารถในการนำหลักคิดดังกล่าวไปประยุกต์ใช้ให้เข้ากับสภาพแวดล้อมที่เป็นอยู่และเน้นการปฏิบัติตามจารีต ประเพณี และวัฒนธรรมที่ตนเชื่อไม่ทำให้ตนเองและผู้อื่นเดือดร้อน นอกจากนี้ศาสตราจารย์นายแพทย์วิจารณ์ พานิช กรรมการธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) และรองประธานกรรมการ มูลนิธิสยามกัมมาจล ได้ให้ข้อคิดว่าเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงต้องใช้วิธีการลงมือปฏิบัติ โดยเริ่มจากตั้งเป้าหมายร่วมกันว่าจะปฏิบัติตามหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หลังทำกิจกรรมต่างๆ (AAR) มีการทำการสรุปการดำเนินการหลังดำเนินการโดยใช้วิธีการตีความการดำเนินการตามหลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไข 4 บริบท ว่าดำเนินการสอดคล้องหรือขัดกับหลักการข้อใดบ้างและจะมีวิธีการปรับปรุงให้ดีขึ้นได้อย่างไร ดำเนินการเช่นนี้ซ้ำๆ บ่อยๆ ครั้งจะทำให้เกิดการถ่ายโอนความรู้ (Transformative learning) (โครงการวิจัยเศรษฐกิจพอเพียง สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์, 2553)

เหตุผลข้างต้นพบว่าการเรียนรู้เกิดจากการแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกันระหว่างผู้ปฏิบัติงาน ในลักษณะแนวราบมิใช่เกิดจากการสั่งการในลักษณะการทำงานแบบสายการบังคับบัญชาหรือการบริหารงานแนวตั้ง หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือเกิดจากการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ใน

ความรู้ระหว่างเพื่อนครูผู้สอนด้วยกัน ดังการจัดการเรียนการสอนในปัจจุบันที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (Child Center) โดยมีหลักการที่ระบุไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติฉบับปีพุทธศักราช 2542 ฉบับปรับปรุง 2545 ว่า มาตรา 22 การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา(องค์การมหาชน), 2547) โดยต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาครู คุณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา ที่ให้ความสำคัญในการพัฒนาดังที่กล่าวไว้ในหมวดที่ 7 ของพระราชบัญญัติว่า มาตรา 54 ซึ่งความตอนหนึ่งกล่าวถึงหลักการกระจายอำนาจการบริหารงานบุคคล รวมถึงพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 กำหนดหลักการจัดการศึกษายึดหลักให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545) หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วมจึงเกิดขึ้น การบริหารแบบมีส่วนร่วมเป็นเปิดโอกาสให้หลายกลุ่มบุคคลเข้ามามีส่วนร่วม รวมถึงผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมตัดสินใจ เน้นความเข้มแข็งในการมีส่วนร่วมของบุคลากร ใช้ความคิดสร้างสรรค์และความเชี่ยวชาญของกลุ่มบุคลากรกลุ่มต่างๆ มาช่วยแก้ไขปัญหา อีกทั้งในปัจจุบันสถานศึกษาแต่ละแห่งมีเครือข่ายสถานศึกษาที่ร่วมมือกันดำเนินกิจการต่างๆ ให้บรรลุผลสำเร็จตามที่ตั้งเป้าหมายไว้ ยกตัวอย่างเช่น กิจกรรมเครือข่ายสถานศึกษาอำเภอตะกั่วทุ่งที่รวบรวมสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ที่มีพื้นที่อยู่ในอำเภอตะกั่วทุ่ง จังหวัดพังงา มาร่วมกันดำเนินกิจกรรมต่างๆ การตั้งกลุ่มเครือข่ายปี 2554 ของสถานศึกษาชั้นพื้นฐานในอำเภอต่างๆ ที่รวมกันเป็นกลุ่มย่อยๆ ภายใต้ชื่อกลุ่มเครือข่ายปี 2554 ซึ่งเป็นกลุ่มเครือข่ายขนาดใหญ่ที่รวมกลุ่มย่อยๆ ไว้ เพื่อประโยชน์ในการบริหารจัดการและช่วยเหลือผลักดันให้การบริหารจัดการศึกษาเกิดความราบรื่น เป็นต้น

งานด้านบริหารที่มีแนวคิดพื้นฐานหลักในการแบ่งอำนาจหน้าที่ต่างๆ ให้แก่สมาชิกขององค์กรซึ่งอาจเป็นเพื่อนร่วมงานหรือผู้ใต้บังคับบัญชา นับว่าเป็นการบริหารแบบมีส่วนร่วมซึ่งเป็นวิธีการเพิ่มแรงจูงใจให้กับบุคลากรทำให้ปฏิบัติงานให้กับองค์กรได้อย่างสุดกำลังความสามารถ เนื่องจากมีความรู้สึกว่าตนเองมีความสามารถ มีศักยภาพ และมีความรับผิดชอบเพียงพอต่อการบริหารจัดการตามที่ได้รับมอบหมาย ส่งผลให้พัฒนาผลงานด้วยความเต็มใจและถือว่าการเปิดโอกาสให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการศึกษาหากมีการเปิดโอกาสให้สมาชิกของชุมชน ประชาชนนอกหน่วยงาน หรือบุคคลอื่นๆ ที่ไม่ใช่ครูผู้สอนหรือผู้บริหารโรงเรียนเข้ามามีส่วนร่วมตัดสินใจสอดคล้องกับหลักการจัดการบริหารองค์กรแบบแนวราบซึ่งได้ผลมากกว่าการบริหารองค์กรแบบแนวตั้ง (แบบสายการบังคับบัญชา) ในการบริหารงานประเภทที่ต้องการการมีส่วนร่วมของบุคลากร ซึ่งปัจจุบันหน่วยงานราชการเริ่มดำเนินการปรับการบริหารแบบแนวตั้งเป็นการบริหารงานแนวราบ ดังที่ ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ (ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ, 2542) กล่าวว่าปัจจุบันองค์กรแบบแนวตั้งได้ถูกปรับปรุงให้มีโครงสร้างเป็นแบบแนวนอนหรือแนวราบ (Flat organization) มากขึ้น เช่น องค์กรแบบแนวนอนที่เน้นทีมงาน องค์กรแบบแมทริกซ์ องค์กรแบบรูปทรงนาฬิกาทราย ฯลฯ เป็นต้น เนื่องจากปัจจุบันมีเครื่องมือเทคโนโลยีสารสนเทศและเครื่องมือสื่อสารต่างๆ มีการพัฒนามากขึ้นทำให้ง่ายต่อการติดต่อสื่อสารซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของวิธีการที่ต้องใช้ในการบริหารจัดการแบบแนวราบ รวมถึงการศึกษาผลการปฏิบัติงาน พบว่าการจัดโครงสร้างองค์กรเป็นแนวราบจะทำให้การดำเนินงานของสมาชิกในองค์กรมีประสิทธิภาพมากขึ้น (Satoshi

Ikeda Takao Ito and Makoto Sakamoto, 2010) นอกจากนี้ (Rune Kvist Olsen, 2006) ได้ทดลองเพื่อทดสอบสมมติฐานของการจัดโครงสร้างองค์กร พบว่าโครงสร้างองค์กรแบบแนวราบมีลักษณะการบริหารงานแบบให้เกียรติและให้อิสระในการทำงานของพนักงานแต่ละคน ซึ่งต่างจากเดิมที่เป็นโครงสร้างการบริหารงานแบบแนวตั้งหรือแนวตั้งหรือแนวลำดับชั้น ซึ่งเป็นวิธีการที่เชื่อว่าอยู่บนพื้นฐานของการปกครอง โดยการสั่งการและการควบคุมที่มีประสิทธิภาพ สามารถตรวจสอบได้แต่จากผลการวิจัยพบว่าการบริหารงานแบบสั่งการและควบคุมที่ทำให้เกิดประสิทธิภาพของงาน จะมีอำนาจจากสมาชิกขององค์กรที่มีตำแหน่งสูงกว่าครอบงำผู้ใต้บังคับบัญชาและขาดความเป็นอิสระในการตัดสินใจ รวมถึงงานวิจัยของ (Langer Ellen, 1983) พบว่าการบริหารงานแบบแนวตั้งทำให้บุคลากรในองค์กรกลายเป็นสังคมของการแข่งขัน แข่งแย่ง เพื่อทำให้ตนเองได้มาซึ่งตำแหน่งและอำนาจกระทั่งขาดมโนธรรมในการบริหารงาน เพราะบุคลากรในองค์กรต้องผลักดันตนเองให้มีอำนาจเหนือกว่าผู้อื่นและต้องการการยอมรับ ผู้ที่อยู่ลำดับการบริหารงานในสายงานข้างบนสุดจะได้รับการยกย่องมากที่สุดและเรียงตามลำดับชั้นลงมา ผลสุดท้ายทำให้สภาพจิตใจของบุคลากรในองค์กรขาดมโนธรรมในการดำรงชีวิต ดังนั้นหากการบริหารงานขององค์กรจัดการบริหารองค์กรที่เริ่มมโนธรรมออกไป ส่งผลให้องค์กรต้องปรับเปลี่ยนจาก “การแข่งขัน (competition)” ให้เป็น “การร่วมมือกัน (co-operation)” ด้วยการสลายสายการบังคับบัญชาลำดับชั้นการควบคุมผู้ใต้บังคับบัญชาให้มีลักษณะเป็นการทำงานแบบร่วมมือกันระหว่างผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชา ทำให้เกิดการเรียนรู้แนวราบ ดังที่ (วิจารณ์ พานิช, 2547) ได้กล่าวถึง การเปลี่ยนวัฒนธรรมอำนาจในแนวตั้งไปสู่วัฒนธรรมอำนาจในแนวราบที่ทุกคนมีสิทธิในการเรียนรู้เท่าเทียมกันซึ่งเป็นประโยชน์ข้อหนึ่งสำหรับการจัดการความรู้ สอดคล้องกับที่ (Sanjeev Soman, 2007) นักศึกษาวิทยาลัยบริหารธุรกิจอินเดียที่ได้ข้อสรุปจากการจัดสัมมนาหัวข้อ “การเรียนรู้แนวราบและการเรียนรู้แนวตั้ง” โดยพบว่าการเรียนรู้แนวราบจะทำให้เกิดประสิทธิภาพในมุมมองที่กว้างขวาง เห็นภาพรวมของการดำเนินการทั้งหมด (Bird eye view) ทำให้สามารถวิเคราะห์สิ่งต่างๆ ทั้งศาสตร์ทางสังคมศาสตร์และศาสตร์ทางวิทยาศาสตร์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในขณะที่การเรียนรู้แนวตั้งเป็นการเรียนรู้ด้านเดียวมีมุมมองแคบแต่ตั้งลึกไปในเรื่องของความรู้เฉพาะศาสตร์เท่านั้น

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและผลการวิจัยเกี่ยวกับการบริหารงานองค์กรแบบแนวตั้งและแนวราบที่พบข้างต้นจึงสรุปได้ว่าการจัดโครงสร้างการบริหารงานต่างๆ แบบแนวตั้งจะไม่ส่งผลให้เกิดหรือส่งผลให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (ซึ่งเป็นกระบวนการหนึ่งของการจัดการความรู้) น้อยกว่าการบริหารงานแบบแนวราบ อีกทั้งไม่เอื้อต่อการจัดการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และการพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา จึงทำให้ผู้วิจัยคิดว่าการวิจัยเรื่องการบริหารจัดการความรู้สำหรับโรงเรียนเครือข่ายระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อการออกแบบและพัฒนาการจัดการความรู้ในกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน รวมถึงเรื่องของการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนสำหรับครูผู้สอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้บุคลากรการศึกษาทุกคนสามารถปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และสอนให้ผู้เรียนเกิดอุปนิสัยพอเพียงตอบสนองยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติทั้ง 3 ฉบับ (ฉบับที่ 9-11) และเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง ในการพัฒนาสถานศึกษาของตนให้เป็นแหล่งเรียนรู้ในปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแก่หน่วยงานอื่นๆ ได้

อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพต่อไป เป็นศูนย์กลางของการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ๆ ในการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงต่อไป รวมถึงได้หลักการบริหารจัดการบุคลากรในสถานศึกษาที่มีคุณภาพเป็นการบริหารจัดการบุคลากรด้วยใจจริง ไม่ใช่เป็นการบริหารจัดการงานด้วยการบังคับบัญชาซึ่งผลสุดท้ายจะทำให้บุคลากรในสถานศึกษาทุกคน ปฏิบัติงานต่างๆ อย่างเต็มใจ และเต็มกำลังความสามารถ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

วัตถุประสงค์ทั่วไป

เพื่อพัฒนาระบบจัดการความรู้สำหรับโรงเรียนเครือข่ายระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

วัตถุประสงค์เฉพาะ

1. เพื่อศึกษา สภาพ ปัญหา และความต้องการของบุคลากรโรงเรียนเครือข่ายเกี่ยวกับการจัดการความรู้ในสถานศึกษา การขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา
2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการจัดการความรู้ในสถานศึกษา การขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา
3. เพื่อสร้างระบบการจัดการความรู้สำหรับโรงเรียนเครือข่ายระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
4. เพื่อศึกษาผลการทดลองใช้ระบบการจัดการความรู้กับโรงเรียนเครือข่ายระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
5. เพื่อรับรองและนำเสนอระบบการจัดการความรู้สำหรับโรงเรียนเครือข่ายระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

คำถามการวิจัย

1. สภาพ ปัญหา และความต้องการในการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษาของครูผู้สอนมีปัจจัยใดเข้ามาเกี่ยวข้องและส่งผลต่อการจัดการความรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับครูผู้สอนโรงเรียนเครือข่าย
2. ผู้เชี่ยวชาญด้านต่างๆ มีความคิดเห็นต่อการจัดการความรู้ในสถานศึกษา การขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาอย่างไร
3. ผู้ทรงคุณวุฒิด้านต่างๆ มีความคิดเห็นต่อระบบการจัดการความรู้สำหรับโรงเรียนเครือข่ายระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นอย่างไร
4. ระบบการจัดการความรู้สำหรับโรงเรียนเครือข่ายระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงส่งผลต่อการจัดการความรู้และการขับเคลื่อนหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างไร

5. ระบบการจัดการความรู้สำหรับโรงเรียนเครือข่ายระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงส่งผลให้ครูผู้สอนกลุ่มตัวอย่างทดลองได้ผลผลิต (output) เป็นสิ่งใดและมีคุณภาพของผลผลิตในระดับใด

5. กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อการใช้ระบบการจัดการความรู้สำหรับโรงเรียนเครือข่ายระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างไร

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) โดยผู้วิจัยกำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้ดังนี้

1. ระบบจัดการความรู้สำหรับโรงเรียนเครือข่ายระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบไปด้วยองค์ประกอบและขั้นตอนการดำเนินการของโรงเรียนเครือข่ายเพื่อทำให้เกิดการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษาศึกษา

2. ประชากร

2.1 ประชากรสำหรับศึกษาข้อมูล สภาพ ปัญหา และความต้องการของบุคลากรโรงเรียนเครือข่าย เกี่ยวกับการจัดการความรู้ในสถานศึกษาการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา และกระบวนการบริหารจัดการ การเปลี่ยนแปลงและกระบวนการยอมรับ ได้แก่

2.1.1 ผู้เชี่ยวชาญด้านปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษาศึกษา ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการความรู้ ผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ผู้เชี่ยวชาญด้านบริหาร การศึกษา

2.1.2 ครูผู้สอนในโรงเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งประกอบไปด้วย

2.1.2.1 ครูผู้สอนในโรงเรียนที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นศูนย์การเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษาพอเพียง

2.1.2.2 ครูผู้สอนในโรงเรียนสถานศึกษาทั่วไป

2.1.2.3 ครูผู้สอนในโรงเรียนที่ผ่านการคัดเลือกจากโครงการวิจัย และพัฒนานวัตกรรมเพิ่มประสิทธิภาพขององค์กรทางการศึกษาด้วยการจัดการความรู้ กระบวนการวิชาการ

3. กลุ่มตัวอย่าง

3.1 กลุ่มตัวอย่างที่ให้ข้อมูล สภาพ ปัญหา และความต้องการของบุคลากรโรงเรียนเครือข่าย เกี่ยวกับการจัดการความรู้ในสถานศึกษาการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา และกระบวนการบริหารจัดการ การเปลี่ยนแปลงและกระบวนการยอมรับ ได้แก่

3.1.1 ผู้เชี่ยวชาญด้านปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษาศึกษา ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการความรู้ ผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ผู้เชี่ยวชาญด้านบริหาร การศึกษา

3.1.2 ครูผู้สอนในโรงเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งประกอบไปด้วย

3.1.2.1 ครูผู้สอนในโรงเรียนที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นศูนย์การเรียนรู้
ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษาพอเพียง

3.1.2.2 ครูผู้สอนในโรงเรียนสถานศึกษาทั่วไป

3.1.2.3 ครูผู้สอนในโรงเรียนที่ผ่านการคัดเลือกจากโครงการวิจัย
และพัฒนานวัตกรรมการเพิ่มประสิทธิภาพขององค์กรทางการศึกษาด้วยการจัดการความรู้
กระทรวงศึกษาธิการ

3.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการดำเนินการทดลอง ได้แก่ ครูผู้สอนในโรงเรียนที่ได้รับการ
การแต่งตั้งเป็นศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา 1 โรงเรียน
(10 คน) และ บุคลากรในโรงเรียนที่ได้รับการประเมินเป็นสถานศึกษาพอเพียงและโรงเรียนทั่วไปที่
เป็นเครือข่ายกับโรงเรียนที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นศูนย์การเรียนรู้ฯ อยู่แล้ว ที่ประกอบไปด้วย ตัวแทน
ผู้บริหารและตัวแทนแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ในแต่ละโรงเรียน จำนวน 6 โรงเรียน (โรงเรียนละ
10-12 คน)

4. ตัวแปรในการวิจัย

4.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ ระบบการจัดการความรู้สำหรับโรงเรียนเครือข่ายระดับ
การศึกษาขั้นพื้นฐาน

4.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ (1) คุณภาพของนวัตกรรมเกิดขึ้นจากระบบการจัดการ
ความรู้เพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (2) คะแนนจากแบบประเมินพฤติกรรมตาม
เกณฑ์สถานศึกษาพอเพียง (3) พฤติกรรมการใช้กระบวนการจัดการความรู้สำหรับโรงเรียนเครือข่าย

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

1. ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา หมายถึง วิธีการนำหลักปรัชญาของ
เศรษฐกิจพอเพียงมาสอดแทรกในการจัดการเรียนการสอนด้วยวิธีการต่างๆ ให้แก่นักเรียนระดับ
การศึกษาขั้นพื้นฐาน 3 วิธีการใหญ่ๆ ได้แก่ การบริหารสถานศึกษา การบูรณาการกับหลักสูตรการ
เรียนการสอน และจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

2. การขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง โรงเรียนเครือข่ายร่วมมือกัน
ดำเนินการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านศึกษามาปรับใช้ เพื่อพัฒนาให้เป็น
“สถานศึกษาพอเพียง” “ศูนย์การเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา”ตามเป้าหมาย
ที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดไว้

3. ระบบจัดการความรู้สำหรับโรงเรียนเครือข่าย หมายถึง องค์ประกอบและขั้นตอนที่ใช้ใน
การดำเนินการจัดการความรู้ภายในโรงเรียนแกนนำ และโรงเรียนลูกข่าย รวมถึงการดำเนินการ
จัดการความรู้ระหว่างโรงเรียนเครือข่าย โดยคำนึงถึงการบริหารจัดการการเปลี่ยนแปลงและ
กระบวนการยอมรับเป็นสำคัญ

4. โรงเรียนเครือข่าย หมายถึง โรงเรียนที่มีบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนที่มีความสนใจดำเนินการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา ประกอบด้วยโรงเรียนแม่ข่ายและโรงเรียนลูกข่าย

5. โรงเรียนแม่ข่าย หมายถึง โรงเรียนที่ผ่านการประเมินจากกระทรวงศึกษาธิการให้เป็นศูนย์การเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา

6. โรงเรียนลูกข่าย หมายถึง โรงเรียนที่ผ่านการประเมินจากกระทรวงศึกษาธิการให้เป็นสถานศึกษาพอเพียง และโรงเรียนทั่วไปที่ไม่ผ่านการประเมินจากกระทรวงศึกษาธิการให้เป็นศูนย์การเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษาและสถานศึกษาพอเพียง

7. นวัตกรรมที่เกิดขึ้นจากระบบการจัดการความรู้เพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง แผนการจัดการเรียนรู้บูรณาการหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อใช้ในการจัดการเรียนรู้แก่นักเรียนเป็นผลผลิตที่ได้จากกระบวนการจัดการความรู้ ซึ่งมีหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 3 ห่วง 2 เงื่อนไข (4 บริบท) บูรณาการในวิธีการจัดการเรียนรู้หรือเนื้อหาการจัดการเรียนรู้ โดยกำหนดเกณฑ์คุณภาพการประเมินเป็น 3 ระดับ (ดังรายละเอียดบทที่ 3)

8. คะแนนจากแบบประเมินสถานศึกษาพอเพียง หมายถึง คะแนนที่เกิดจากการประเมินผลสถานศึกษาพอเพียงตามที่ “คู่มือรายการประเมินและเกณฑ์คุณภาพสถานศึกษาแบบอย่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (สถานศึกษาพอเพียง) ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน” กระทรวงศึกษาธิการ โดยคัดเลือกเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับส่วนของการนำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ตามหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยกำหนดเกณฑ์คุณภาพการประเมินเป็น 4 ระดับ (ดังรายละเอียดบทที่ 3)

9. พฤติกรรมการใช้กระบวนการจัดการความรู้สำหรับโรงเรียนเครือข่าย หมายถึง พฤติกรรมของครูผู้สอนโรงเรียนเครือข่ายที่แสดงออกในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและเครือข่าย และ/หรือแสดงออกให้เห็นด้วยดีสละทั้ง 5 ของร่างกายมนุษย์ หลังดำเนินตามกระบวนการจัดการความรู้เพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแต่ละขั้นตอน โดยกำหนดเกณฑ์คุณภาพการประเมินเป็น 5 ระดับ (ดังรายละเอียดบทที่ 3)

10. บุคลากรการศึกษา หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน เจ้าหน้าที่หรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

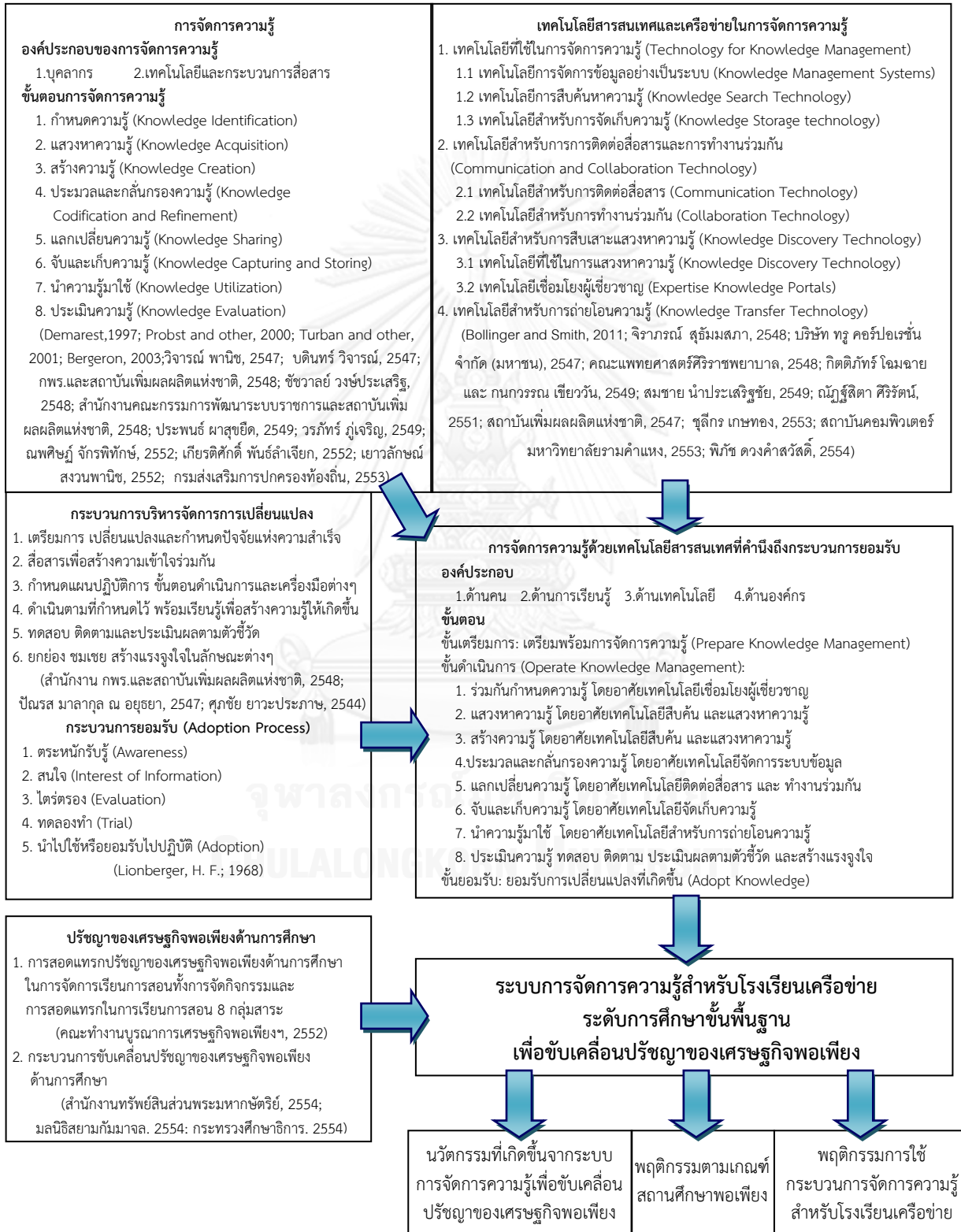
11. ศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา หมายถึง โรงเรียนที่ผ่านการประเมินจากกระทรวงศึกษาธิการให้เป็น “ศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา” สำหรับให้ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา นักเรียน และสถานศึกษาทั่วไป รวมทั้งชุมชนท้องถิ่นสามารถเข้าไปศึกษาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ อีกทั้งเป็นกลไกหนึ่งของสำนักงานเขตการศึกษา (สพท.) ใช้เป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้ในการขับเคลื่อนขยายผลหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา

12. สถานศึกษาพอเพียง หมายถึง โรงเรียนที่ผ่านการประเมินจากกระทรวงศึกษาธิการให้เป็น “สถานศึกษาพอเพียง” ซึ่งเป็นโรงเรียนที่นำหลักปรัชญาไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน

13. โรงเรียนทั่วไป หมายถึง โรงเรียนที่ไม่ผ่านการประเมินจากกระทรวงศึกษาธิการให้เป็น “ศูนย์การเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา” และ “สถานศึกษาพอเพียง”

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาระบบจัดการความรู้สำหรับโรงเรียนเครือข่ายระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังแผนภาพ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ระบบการจัดการความรู้สำหรับโรงเรียนเครือข่ายระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำมาใช้เป็นต้นแบบเพื่อนำกระบวนการจัดการความรู้มาใช้พัฒนาโรงเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อขับเคลื่อนงานด้านอื่นๆ ต่อไป
2. ระบบการจัดการความรู้สำหรับโรงเรียนเครือข่ายระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงช่วยให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อนำไปสู่การถ่ายโอนความรู้ระหว่างครูผู้สอนส่งผลให้สุดท้ายเกิดความยั่งยืนตามหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
3. หน่วยงานหลักที่ขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา มีแนวทางและวิธีการบริหารจัดการการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษาแก่โรงเรียนเครือข่ายอย่างมีประสิทธิภาพ

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาระบบจัดการความรู้สำหรับโรงเรียนเครือข่ายระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ผู้วิจัยได้ศึกษาทฤษฎี หลักการและแนวคิด ตลอดจนงานวิจัยทั้งในและต่างประเทศที่เกี่ยวข้อง โดยมีรายละเอียดต่อไปนี้

1. การจัดการความรู้
 - 1.1 ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการจัดการความรู้
 - 1.2 ประเภทของความรู้
 - 1.3 กระบวนการจัดการความรู้
 - 1.4 องค์ประกอบของการจัดการความรู้
 - 1.5 การแลกเปลี่ยนเรียนรู้
 - 1.6 การประเมินการจัดการความรู้
 - 1.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. เทคโนโลยีสารสนเทศที่ใช้ในการจัดการความรู้
 - 2.1 ความหมายของเทคโนโลยีและสารสนเทศ
 - 2.2 การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและเครือข่ายในการจัดการความรู้
 - 2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
3. ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
 - 3.1 การดำเนินการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
 - 3.2 กระบวนการขับเคลื่อนและผลการดำเนินการของโครงการ
 - 3.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
4. การบริหารจัดการการเปลี่ยนแปลงและกระบวนการยอมรับ
 - 4.1 การบริหารจัดการการเปลี่ยนแปลง
 - 4.2 กระบวนการยอมรับ
 - 4.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ตอนที่ 1 การจัดการความรู้ (Knowledge Management)

1.1 ความหมาย

การวินกล่าวว่าการจัดการความรู้เป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคลากรในองค์กรด้วยวิธีการสร้าง (Creation) การได้มา (Acquisition) และการถ่ายโอนความรู้ (Transfer) เพื่อให้เกิดความเข้าใจในความรู้ที่ต้องการ ถ่ายทอด และเกิดกระบวนการคิดใหม่ๆ (กานต์สุตา มาชะศิริานนท์, 2546)

มาควอดท์ กล่าวว่า การจัดการความรู้เป็นการนำความรู้ที่จำเป็นสำหรับองค์กรมาบริหารจัดการและนำไปใช้ประโยชน์เพื่อให้เกิดกระบวนการที่นำไปสู่เป้าหมายตามที่ตั้งไว้ (Marquardt, 1994)

บาร์รอนกล่าวว่า การจัดการความรู้เกิดขึ้นในองค์กรด้านธุรกิจและเกี่ยวข้องกับความรู้ในทุกประเภทที่องค์กรจำเป็นต้องใช้ โดยกระบวนการจัดการความรู้เริ่มจากการสร้างความรู้ การทำความเข้าใจให้เป็นระบบ การแบ่งปันความรู้ และการจัดกิจกรรมเพื่อทำให้เกิดนวัตกรรมเกิดขึ้น (Barron D., 2000)

ทิวานา กล่าวว่า การจัดการความรู้เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นกับองค์กรด้านธุรกิจโดยเน้นการทำให้เกิดและการรักษาคุณค่าองค์ความรู้หลักหรือองค์ความรู้ที่สำคัญที่องค์กรนั้นจำเป็นต้องใช้ เพื่อนำมาสร้างความรู้ใหม่ให้เกิดเป็นนวัตกรรมในรูปแบบผลิตภัณฑ์หรือบริการ โดยให้ความสำคัญกับกลุ่มลูกค้าที่มีอยู่เดิมและลูกค้ากลุ่มใหม่ รวมถึงหุ้นส่วนและตัวแทนจำหน่ายซึ่งถือเป็นวิธีการเปลี่ยนแปลงให้เกิดการบริหารการทำงานซึ่งเป็นการปรับปรุงการปฏิบัติงานให้ดียิ่งขึ้น (Tiwana, 2000)

โนนากะและทาเคอุชิกล่าวว่า การจัดการความรู้เป็นกระบวนการสร้างความรู้ ใหม่ให้เกิดขึ้นกับองค์กรอย่างต่อเนื่อง และมีการประกาศความรู้ที่เผยแพร่ให้บุคลากรในองค์กรได้ทราบอย่างรวดเร็ว เช่น ผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ บริการเทคโนโลยีใหม่ๆ หรือ ระบบใหม่ๆ (Nonaka I. and Takeuchi H., 2004)

วิจารณ์ พานิช กล่าวว่า การจัดการความรู้เป็นการรวบรวมความรู้ที่มีอยู่ นำมาจัดระบบใหม่ มีการจัดเก็บและเข้าถึงข้อมูลเพื่อนำมาสร้างให้เกิดเป็นความรู้ใหม่ โดยอาศัยเทคโนโลยีสารสนเทศ เช่น ระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์มาใช้เป็นเครื่องมือจัดเก็บและแลกเปลี่ยนความรู้ เพื่อให้บุคลากรทั้งองค์กรเกิดกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และเข้าถึงความรู้ได้อย่างเท่าเทียมกันเพื่อผลสุดท้ายบุคลากรขององค์กรมีการต่อยอดองค์ความรู้ทำให้เกิดนวัตกรรมใหม่ๆ และนำความรู้ไปสร้างประโยชน์ต่อไป ดังนั้นกระบวนการจัดการความรู้เป็นเครื่องมือในการนำสติปัญญาที่มีอยู่ในหน่วยงานหรือองค์กรมาเพิ่มพลังให้กับองค์กรและเป็นการนำความรู้ที่มีอยู่ทั่วโลกมาใช้ประโยชน์ดำเนินการต่อไป (วิจารณ์ พานิช, 2547)

วรภัทร ภูเจริญ กล่าวว่า การจัดการความรู้เป็นเทคนิคในการนำความรู้ต่างๆ ออกมา จากนั้นบริหารจัดการด้วยกระบวนการต่างๆ และเก็บรักษาไว้ โดยมีการนำความรู้ที่เกิดขึ้นไปถ่ายทอดหากเปรียบเทียบกับจัดการเรียนรู้การจัดการความรู้เป็นการจัดเก็บความรู้ที่มีอยู่ในห้องสมุดหรือแหล่งเรียนรู้แบบยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ (วรภัทร ภูเจริญ, 2548)

จากการวิเคราะห์และสังเคราะห์ความหมายของการจัดการความรู้พบว่า การจัดการความรู้หมายถึงการบริหารจัดการข้อมูลให้เป็นประโยชน์ต่อองค์กร โดยอาศัยเทคโนโลยีสารสนเทศและระบบเครือข่ายมาเป็นเครื่องมือเพื่อสร้างความรู้ให้เกิดขึ้น จากนั้นนำความรู้ที่เกิดขึ้นมาจัดการให้เป็นระบบ มีการจัดเก็บอย่างเป็นระบบเพื่อให้ง่ายต่อการนำไปใช้เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้กระทั่งสุดท้ายเกิดเป็นนวัตกรรมที่นำไปใช้ประโยชน์ในองค์กรต่อไปได้ และเกิดเป็นตัวป้อนเข้าความรู้ให้แก่กระบวนการจัดการความรู้ที่จะเกิดนวัตกรรมในขั้นถัดไป

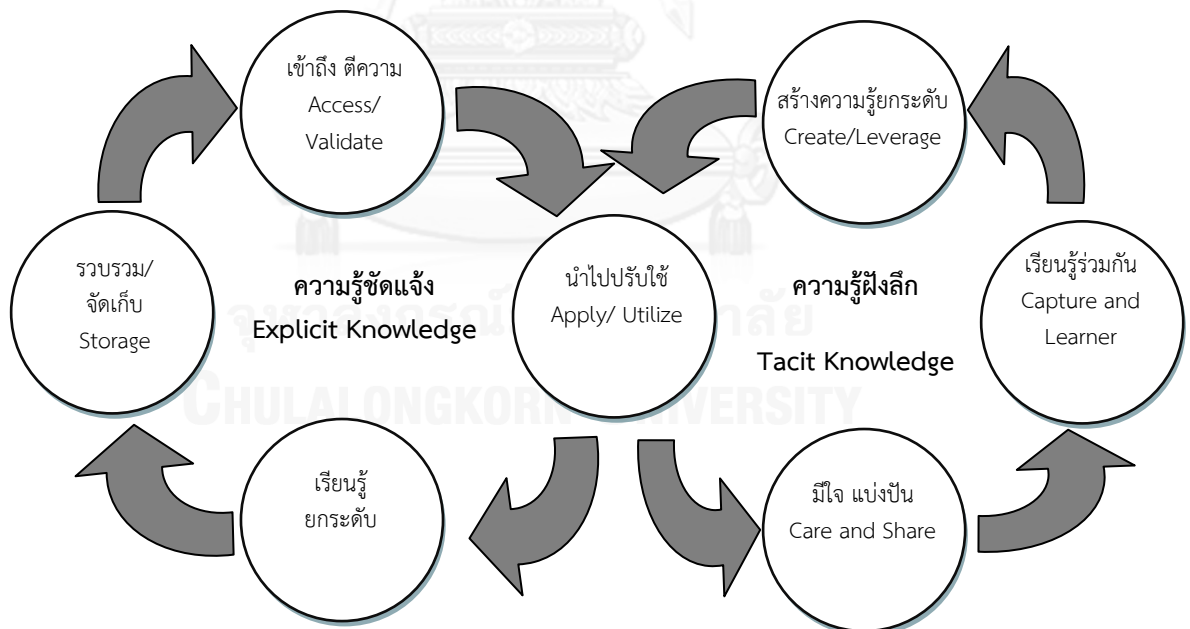
1.2 ประเภทของความรู้

โนนากะและทาเคอุชิ และ วิจารณ์ พานิช กล่าวว่า ความรู้มี 2 ประเภท คือ (Nonaka I. and Takeuchi H., 1995; วิจารณ์ พานิช, 2547)

1.2.1 ความรู้ฝังลึก (Tacit Knowledge) เป็นความรู้ที่เกิดขึ้นจากประสบการณ์ หรือ ประสบการณ์หรือสัญชาตญาณของมนุษย์แต่ละคนที่มีไม่เหมือนกันในการทำ ความเข้าใจหรือกล่าวถึง สิ่งต่างๆ เป็นสิ่งที่ไม่สามารถถ่ายทอดโดยการพูดหรือถ่ายทอดออกมาเป็นลายลักษณ์อักษรได้โดยง่าย เช่น งานการฝีมือ ทักษะกระบวนการทำงาน ทักษะกระบวนการวิเคราะห์หรือสังเคราะห์สิ่งต่างๆ ซึ่งบางครั้งถูกเรียกว่า ความรู้แบบนามธรรม

1.2.2 ความรู้ชัดแจ้ง (Explicit Knowledge) เป็นความรู้ที่เกิดขึ้นจากการถ่ายทอด ผ่านกรรมวิธีต่างๆ เช่น บันทึกเป็นลายลักษณ์อักษรในรูปแบบ กฎ กติกา ทฤษฎี บณคู่มือต่างๆ และ บางครั้งถูกเรียกว่า ความรู้แบบรูปธรรม

โดยความรู้ทั้ง 2 ประเภทมีกระบวนการจัดการที่แตกต่างกัน โดยการจัดการความรู้ชัดแจ้ง ให้ความสำคัญกับการเข้าถึงแหล่งความรู้ที่มีอยู่ นำมาตรวจสอบ ตีความและนำไปใช้กระทั่งเกิดเป็น นวัตกรรมทางความรู้ (ความรู้ใหม่ๆ) เพื่อนำไปใช้อ้างอิงในการดำเนินการให้เกิดองค์ความรู้ถัดไป ส่วนการจัดการความรู้ฝังลึกให้ความสำคัญกับโอกาสที่จะทำให้เกิดการแบ่งปันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่มี อยู่ในตัวบุคลากรในองค์กรที่มีอยู่แตกต่างกัน ทำให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ที่บุคลากรในองค์กรแต่ละคน สามารถนำไปใช้อ้างอิงในการดำเนินการให้เกิดองค์ความรู้ถัดไป โดยสถานภาพของความรู้ทั้ง 2 ประเภทมีการสลับสับเปลี่ยนอยู่ตลอดเวลาบางครั้งความรู้ซ่อนเร้นหรือความรู้ฝังลึกกลายเป็น ความรู้ชัดแจ้งและบางครั้งความรู้ชัดแจ้งกลายเป็นความรู้ซ่อนเร้นหรือความรู้ฝังลึก อธิบาย ดังแผนภาพด้านล่าง

ภาพที่ 1 แสดงความสัมพันธ์ของความรู้ Explicit Knowledge กับ Tacit Knowledge

1.3 กระบวนการจัดการความรู้

มีนักการศึกษาได้กล่าวถึงกระบวนการจัดการความรู้ไว้ดังนี้

1.3.1 โนนากะและทาเคอุชิกล่าวถึงกระบวนการจัดการความรู้ว่าเป็นการนำความรู้มาใช้ออกแบบ ผลิต จัดการและสนับสนุนการดำเนินการกิจกรรมต่างๆ ขององค์กร โดยสามารถสร้างให้เกิดความแตกต่าง และก่อให้เกิดความแข็งแกร่งขององค์กร โดยความรู้ใหม่เกิดจากความรู้หรือประสบการณ์เดิมของบุคลากรที่มีอยู่นำมาสร้างเพื่อก่อให้เกิดนวัตกรรมหรือองค์ความรู้ใหม่ๆ โดยมีกิจกรรมที่เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการจัดการความรู้ ได้แก่ (Nonaka I. and Takeuchi H., 1995)

กิจกรรมที่หนึ่ง สร้างวิสัยทัศน์เพื่อก่อให้เกิดความรู้ใหม่ โดยผู้บริหารระดับสูงต้องสร้างวิสัยทัศน์ที่เกี่ยวข้องกับความรู้ที่นับว่าเป็นความรู้สำคัญสูงสุดหรือความรู้หลักที่องค์กรจำเป็นต้องมีเพื่อใช้เป็นเข็มทิศในการกำหนดทิศทาง การจัดการความรู้ไม่ได้เป็นเพียงการสร้างความรู้อย่างเดียวเท่านั้นแต่ต้องมีการนำความสามารถด้านการเรียบเรียงภาษา มาเรียงร้อยถ้อยคำให้เกิดความกินใจและทำให้คนในองค์กรจดจำ เข้าใจและนำไปปฏิบัติได้โดยง่าย จนกระทั่งเกิดเป็นความเชื่อและค่านิยมร่วมกันของบุคลากรทั้งองค์กร วิสัยทัศน์ต้องมีความชัดเจน โดยมองหาเป้าหมายและขอบเขตที่เกิดจากการดำเนินการของบุคลากรร่วมกัน แต่ไม่จำเป็นต้องชัดเจนขนาดบรรยายละเอียดทั้งหมดเนื่องจากเป็นการปิดกั้นความคิดสร้างสรรค์ที่บุคลากรในองค์กรมีหากต้องดำเนินการตามรายละเอียดนั้น และในการจัดทำวิสัยทัศน์ต้องมีการเปิดโอกาสให้บุคลากรทุกระดับทั้งระดับบนสุดกระทั่งบุคลากรระดับล่างสุดที่อยู่ในหน่วยงานนั้นๆ ร่วมกันตีความ ตามมาด้วยการคิดค้นกิจกรรมที่อยู่ภายใต้วิสัยทัศน์เดียวกัน เนื่องจากทำให้บุคลากรทุกคนมีความคิดว่าตนเองมีคุณค่าและผูกพัน มุ่งเท ทำงานให้กับองค์กรอย่างเต็มกำลังความสามารถเพื่อบรรลุวิสัยทัศน์ที่ตั้งไว้

กิจกรรมที่สอง สร้างทีมจัดการความรู้ ซึ่งการจัดการความรู้เริ่มที่ความรู้ที่มีอยู่ในตัวบุคคลแต่ละคน นำมารวบรวมและดำเนินการเป็นทีม กระทั่งเกิดเป็นระบบทั่วทั้งองค์กรจึงจะเกิดพลังของการจัดการความรู้อย่างเต็มที่ สมาชิกขององค์กรจะต้องเข้าใจบทบาทของตนเองซึ่งประกอบด้วยบุคคลหลัก 3 กลุ่ม คือ

1) ผู้ปฏิบัติจัดการความรู้ (Knowledge Practitioner) ทำหน้าที่เสาะหา สร้าง สังสมและใช้ความรู้ ซึ่งประกอบไปด้วยบุคลากร 2 กลุ่มหลัก ได้แก่ (1) ผู้ปฏิบัติจัดการความรู้คือผู้ดำเนินการหลักขององค์กร สังสมประสบการณ์ในความรู้จากการปฏิบัติด้วยตนเอง ซึ่งองค์ความรู้จะอยู่ในระดับทักษะการปฏิบัติ บทบาทที่สำคัญของการจัดการความรู้ของคนกลุ่มนี้เกี่ยวกับความรู้ที่อยู่ในตัวบุคลากรและขององค์กรเป็นส่วนใหญ่ วิธีการคือเน้นนำเอาความรู้ชัดแจ้งมาปฏิบัติ (Internalization) และนำเอาความรู้ที่อยู่ในตัวบุคคลมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน (Socialization) และ (2) ผู้เชี่ยวชาญความรู้ (Knowledge Specialist) ทำหน้าที่เกี่ยวกับนำความรู้ชัดแจ้ง (Explicit Knowledge) ไว้ในคอมพิวเตอร์เพื่อค้นหา จัดหมวดหมู่และจัดส่งให้แก่ผู้ปฏิบัติได้ง่าย เนื่องจากงานในองค์กรเป็นงานเชิงการวิจัยและพัฒนาที่ต้องดำเนินการให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ๆ อยู่ตลอดเวลา บุคลากร ที่เกี่ยวข้องทั้งหมดจึงถืออยู่ในกลุ่มผู้เชี่ยวชาญความรู้ที่สร้างความรู้จากความรู้ในตัวบุคคลและนำความรู้ชัดแจ้งสังเคราะห์จัดหมวดหมู่ขึ้นว่าเป็นการยกระดับความรู้

2) วิศวกรความรู้ (Knowledge Engineer) เป็นหน้าที่ของผู้บริหารระดับกลาง โดยตีความและแปลงความรู้ที่อยู่ในตัวคนให้เป็นความรู้ที่ชัดแจ้ง สามารถนำไปปฏิบัติได้โดยง่าย และต้องเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหารระดับสูงกับบุคลากรระดับปฏิบัติการมีการตีความวิสัยทัศน์เกี่ยวกับความรู้ขององค์กรที่ผู้บริหารระดับสูงกำหนดขึ้นให้อยู่ใน

สภาพที่สอดคล้องกับงานของบุคลากรระดับปฏิบัติการ พุดคุยทำความเข้าใจกับบุคลากรระดับปฏิบัติการเพื่อให้บุคลากรระดับปฏิบัติการเกิดวิสัยทัศน์ขึ้นในตนเองตามวิสัยทัศน์ขององค์กร นอกจากนี้วิศวกรความรู้ยังมีหน้าที่หลักอีก 3 ประการ ในลักษณะของเกลียวความรู้ (Knowledge Spiral) เกลียวความรู้แรกคือเกลียวของวงจร SECI (Socialization, Externalization, Combination และ Externalization) เกลียวที่สองคือเกลียวความรู้ข้ามระดับชั้นภายในองค์กร เชื่อมระหว่างระดับล่าง ระดับกลางและระดับบนขององค์กร เกลียวที่สามเป็นเกลียวความรู้ข้ามหน่วยงาน ข้ามภารกิจภายในองค์กร

3) ผู้บริหารความรู้ (Knowledge Administrator) ทำหน้าที่กำหนดเป้าหมายองค์กร ซึ่งเป็นเป้าหมายใหญ่ขององค์กร เป็นการกำหนดวิสัยทัศน์เกี่ยวกับการจัดการความรู้ขององค์กร สร้างบรรยากาศและกฎเกณฑ์ กติกาในองค์กรให้เอื้อต่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และคอยจับความรู้ที่ทรงคุณค่าที่เกิดขึ้นในกระบวนการเกลียวความรู้และนำมาสื่อสารเพื่อกระตุ้นให้เกิดการตีความต่อเนื่อง เกิดบรรยากาศน่าตื่นเต้น เร้าใจและภาคภูมิใจ

กิจกรรมที่สาม สร้างบรรยากาศภายในองค์กรให้เกิดบรรยากาศการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เนื่องจากบรรยากาศการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จะทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ตรงไม่ใช่ความรู้จากตำราเพียงอย่างเดียว เช่น การดูงาน พุดคุยแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ทดลองปฏิบัติด้วยตนเอง ความรู้ที่เกิดจากการติดต่อสื่อสารของบุคลากรภายนอกองค์กร เช่น ลูกค้าหรือผู้ใช้บริการเป็นความรู้ที่สำคัญที่จะนำมาปรับใช้กับองค์กร ซึ่งถือเป็นความสามารถในการแข่งขัน

กิจกรรมที่สี่ พัฒนาควบคู่ไปกับการพัฒนาผลผลิตที่เป็นสินค้าหรือรูปแบบการทำงาน โดยในองค์กรที่มีเป้าหมายเชิงสังคมหรือด้านการบริการ การจัดการความรู้จัดควบคู่กับการพัฒนาคุณภาพงานหรือพัฒนาประสิทธิภาพของงาน ซึ่งในการจัดการสมัยใหม่หมายถึง การตอบสนองตรงเป้าหมายของลูกค้าและขององค์กร (Responsiveness) มีนวัตกรรม (Innovation) มีการพัฒนาใช้ศักยภาพอย่างเต็มที่ (Competency) และมีประสิทธิภาพ (Efficiency)

กิจกรรมที่ห้า จัดการองค์กรแบบใช้บุคลากรระดับกลางเป็นพลังขับเคลื่อน วิธีจัดการองค์กรที่เหมาะสมต่อการจัดการความรู้ คือ แบบกลาง-ขึ้น-ลง (middle-up-down) เน้นบุคลากรหรือผู้บริหารระดับกลางเป็นหลักในการขับเคลื่อน โดยเป็นผู้เชื่อมโยงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารระดับสูงเข้ากับความเป็นจริงหรือการปฏิบัติงานของบุคลากรระดับล่าง การจัดการองค์กรจะเป็นรูปพีระมิดหัวกลับชั้นหรือบริบทฐานความรู้ (Knowledge-base) ทำหน้าที่สกัด รวบรวม และสังเคราะห์ ยกระดับความรู้ที่เกิดขึ้นให้มีความหมายและอำนวยความสะดวกการดำเนินการจัดการความรู้

กิจกรรมที่หก สร้างเครือข่ายความรู้กับโลกภายนอกในเรื่องที่เกี่ยวกับงานหลักขององค์กรควรมีระบบการรับรู้ ระบบการตรวจสอบข่าวสารและความก้าวหน้าของความรู้ โดยแลกเปลี่ยนการเรียนรู้กับบุคลากรภายนอกซึ่งเป็นภาคีหรือเครือข่ายมุ่งทำประโยชน์ ทำความดีให้สังคม ในด้านธุรกิจมักเชื่อมโยงและสกัดความรู้จากลูกค้าหรือผู้ใช้บริการ ทั้งความรู้ฝังลึกที่อยู่ในตัวคนที่เกิดจากการบริโภคสินค้าหรือใช้บริการขององค์กร

1.3.2 เดมมาเลส กล่าวถึงหลักการของกระบวนการในการจัดการความรู้ แบ่งได้ 4 ขั้นตอน คือ (Demarest M., 1997)

ขั้นตอนที่ 1 สร้างความรู้ (Knowledge Construction) จากสิ่งที่มีอยู่แล้ว ในองค์กร และอาจมีการแสวงหาจากแหล่งภายนอกโดยการเรียนรู้จากผู้อื่น

ขั้นตอนที่ 2 จัดเก็บความรู้และรวบรวมความรู้อย่างเป็นระบบ (Knowledge Embodiment) อาศัยเทคโนโลยีสารสนเทศจัดเก็บความรู้ที่มีอยู่ให้เป็นระบบเพื่อ สะดวกต่อการค้น

ขั้นตอนที่ 3 แลกเปลี่ยน กระจาย และถ่ายโอนความรู้ (Knowledge Dissemination) ดำเนินการในหลายรูปแบบและหลายช่องทาง

ขั้นตอนที่ 4 ใช้ประโยชน์จากความรู้ (Use) โดยนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์และถือเป็นผลสัมฤทธิ์การจัดการความรู้ เป็นแนวทางส่งเสริมให้เกิดการขับเคลื่อนสู่การสร้างนวัตกรรมขององค์กรซึ่งถือเป็นเครื่องมือในการสนับสนุนและปฏิบัติงานอันเกิดจากการเก็บ จัดระบบและพัฒนาความรู้ สรรค์สร้างให้เป็นนวัตกรรม โดยนำเอาเทคโนโลยีสารสนเทศ (information technology) เข้ามาช่วยจัดการ ทำให้เกิดความสะดวก รวดเร็ว

1.3.3 พร็อบและคณะ กล่าวว่าประกอบไปด้วยขั้นตอนดังนี้ (Probst, 2000)

- 1) ระบุหรือกำหนดความรู้ (Knowledge Identification)
- 2) แสวงหาความรู้ (Knowledge Acquisition)
- 3) พัฒนาความรู้ (Knowledge Development)
- 4) เปลี่ยนผ่านความรู้ (Knowledge Transfer)
- 5) แลกเปลี่ยนความรู้ (Knowledge Sharing)
- 6) นำความรู้ไปใช้ (Knowledge Utilization)
- 7) จัดเก็บความรู้ (Knowledge Storage)

1.3.4 ทูบาน์ กล่าวถึงขั้นตอนการจัดการความรู้ 6 ขั้นตอน ดังนี้ (Turban, 2001)

- 1) สร้างความรู้ (Create)
- 2) จับและเก็บความรู้ (Capture and Store)
- 3) เลือก/คัดกรองความรู้ (Refine)
- 4) กระจายความรู้ (Distribute)
- 5) ใช้ความรู้ (Use)
- 6) ติดตาม/ตรวจสอบความรู้ (Monitor)

1.3.5 เบอจีรอน (2003) กล่าวว่า ประกอบด้วย 7 ขั้นตอน ดังนี้ (Bergeron, 2003)

- 1) ปรับปรุงความรู้ (Knowledge Modification)
- 2) ใช้ความรู้ (Immediate Use)
- 3) บันทึกความรู้ (Archiving)
- 4) ถ่ายโอนความรู้ (Transfer)
- 5) แปลความหมาย (Translation/Repurposing)
- 6) เข้าถึงผู้ใช้ (User Access)

7) กำจัด (Disposal)

1.3.6 สมชาย นำประเสริฐชัย กล่าวว่าประกอบด้วย 6 ขั้นตอน คือ (สมชาย นำประเสริฐชัย, 2546)

- 1) สร้างความรู้ (Create)
- 2) จัดและเก็บความรู้ (Capture)
- 3) เลือกรหรือกรองความรู้ (Refine)
- 4) กระจายความรู้ (Distribute)
- 5) ใช้ความรู้ (Use)
- 6) ติดตาม/ตรวจสอบ ความรู้ (Monitor)

1.3.7 บดินทร์ วิจารณ์ กล่าวว่าประกอบด้วย 5 ขั้นตอน คือ (บดินทร์ วิจารณ์, 2547)

1) กำหนดทุนปัญญา (Define) โดยกำหนดองค์ความรู้หลักที่ตอบสนอง การปฏิบัติงานหรือองค์ความรู้หลักที่ต้องการขององค์กรว่าคืออะไร (Core Competency)

2) สร้างทุนปัญญา (Create) ค้นหาและใช้ประโยชน์จากสิ่งที่มีอยู่แล้วและ นำไปศึกษาเพิ่มเติม ถ้าเป็นองค์ความรู้ใหม่อาจใช้วิธีการเรียนรู้จากความสำเร็จของผู้อื่น เทียบเคียง และปรึกษาจากที่ปรึกษาภายนอกองค์กร

3) เสาะหาและการจัดเก็บ (Capture) โดยเสาะหาและจัดเก็บอย่างเป็น ระบบทั้งความรู้ในรูปสื่อต่างๆ (Explicit Knowledge) และความรู้ที่อยู่ในรูปประสบการณ์ (Tacit Knowledge) เพื่อเป็นทุนสำหรับองค์กรในการยกระดับความรู้และขยายความรู้ให้ทั่วถึงทั้ง องค์กร

4) การแบ่งปัน (Share) โดยแบ่งปัน แลกเปลี่ยน เผยแพร่ กระจายและ ถ่ายโอนความรู้ ซึ่งมีหลายรูปแบบ หลายช่องทาง เช่น จัดสัมมนา สอนงานหรือการแลกเปลี่ยน ถ่ายโอนความรู้ในลักษณะเสมือนผ่านระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ หรือระบบ e-Learning เป็นต้น

5) ใช้ประโยชน์ (Use) เป็นการนำไปประยุกต์ใช้งาน ก่อให้เกิดประโยชน์ และผลสัมฤทธิ์ขึ้น สามารถขยายระดับความรู้และขีดความสามารถในการแข่งขันในองค์กรสูงขึ้น

1.3.8 บุญดี บุญญานุกิจ สรุปกระบวนการจัดการความรู้ตามขั้นตอนต่างๆ ดังนี้ (บุญดี บุญญานุกิจ, 2547)

1) ค้นหาความรู้ (Knowledge Identification) โดยค้นหาว่าความรู้คืออะไรที่ จำเป็นต้องมีเพราะจะทำให้ทราบว่าขาดความรู้อะไรไปบ้าง ซึ่งอาจใช้เครื่องมือที่เรียกว่าแผนที่ความรู้ เพื่อหาว่าความรู้ใดมีความสำคัญต่อองค์กรหรือหน่วยงาน จากนั้นจัดลำดับความสำคัญของความรู้ เหล่านั้นเพื่อให้สามารถวางแผนขอบเขตของการจัดสรรทรัพยากรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2) สร้างและแสวงหาความรู้ (Knowledge Creation and Acquisition) จากแผนที่ความรู้ที่สร้างขึ้น องค์กรจะทราบว่ามีความรู้ที่จำเป็นที่หามาได้ในขั้นค้นหาความรู้ จำเป็นต้องมีอยู่หรือไม่ ถ้ามีแล้วองค์กรจะต้องหาวิธีการดึงดูความรู้จากแหล่งต่างๆ ที่กระจัด กระจายมารวบรวมเพื่อจัดทำเนื้อหาให้เหมาะสมและตรงกับความต้องการของผู้ใช้ความรู้ โดยปัจจัย สำคัญที่จำทำให้ขั้นนี้ดำเนินการได้สำเร็จคือบรรยากาศในการจัดกิจกรรมต่างๆ ต้องเอื้ออำนวยให้

บุคลากรเกิดความกระตือรือร้นในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันทำให้เกิดเป็นความรู้ใหม่ที่เกิดขึ้น และในที่สุดจะกลายเป็นวัฒนธรรมองค์กรที่ทุกคนพร้อมนำไปปฏิบัติ

3) จัดความรู้ให้เป็นระบบ (knowledge Organization) เพื่อให้ผู้ใช้ความรู้ นำความรู้มาใช้ได้อย่างสะดวกและเป็นประโยชน์สูงสุด อาจเป็นการจัดทำสารบัญญัตินี้ความรู้เป็นต้น

4) ประมวลและกลั่นกรองความรู้ (Knowledge Codification and Refinement) ให้อยู่ในรูปแบบ (format) และภาษาที่เข้าใจง่ายไม่เป็นภาษาทางการที่ไม่เข้าใจหรือเข้าใจยาก โดยอาจดำเนินการได้หลายรูปแบบ ได้แก่ จัดทำ/ปรับปรุงเอกสารให้เป็นมาตรฐานเดียวกันใช้ภาษาเดียวกันทั้งหน่วยงานหรือองค์กร เรียบเรียงหรือปรับเนื้อหาให้มีคุณภาพดีขึ้นในแง่ต่างๆ เช่น เที่ยงตรง ครบถ้วน ทันสมัย สอดคล้องหรือตรงตามความต้องการของผู้ใช้ความรู้

5) เข้าถึงความรู้ (Knowledge Access) โดยจัดเก็บและกระจายทั้งความรู้ชัดแจ้งและความรู้ฝังลึกโดยการส่งกระจายความรู้มี 2 ลักษณะ คือ

(1) Push (ป้อนความรู้) เป็นการส่งความรู้หรือข้อมูลสารสนเทศต่างๆให้ผู้รับโดยผู้รับไม่ได้ร้องขอข้อมูลนั้น แต่ผู้ให้ต้องการให้ข้อมูลนั้นโดยไม่คาดหวังผลใดๆจากผู้รับมากนัก เช่น ส่งหนังสือเวียนแจ้งกิจกรรม ข่าวสาร ข้อมูลผลิตภัณฑ์หรือบริการต่างๆ ขององค์กร ซึ่งเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า Supply-based

(2) Pull (ให้โอกาสเลือกความรู้) คือ การให้ความรู้แบบผู้รับสามารถรับหรือใช้แต่เฉพาะข้อมูลหรือความรู้ที่ต้องการเท่านั้น การกระจายความรู้แบบนี้เป็นแบบ Demand-based

6) แบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้ (Knowledge Sharing) โดยดำเนินการในรูปแบบเอกสาร ฐานความรู้ นำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้จะช่วยให้เข้าถึงความรู้ง่ายและรวดเร็วแต่วิธีนี้จะใช้ได้ดีสำหรับความรู้ชัดแจ้งเท่านั้น แต่สำหรับความรู้ฝังลึกต้องใช้ในการพบปะตัวต่อตัวหรือเป็นกลุ่ม (Socialization) ซึ่งอาจทำได้หลายรูปแบบ ได้แก่ ทีมข้ามสายงาน (Cross-Functional Team) Innovation and Quality Circles (IQCs) ชุมชนแห่งการเรียนรู้ (Community of Practices: CoPs) ระบบพี่เลี้ยง (Mentoring System) สับเปลี่ยนงาน (Job Rotation) เวทีแลกเปลี่ยนความรู้ (Knowledge Forum)

1.3.9 วิจัย พานิช กล่าวว่า การจัดการความรู้เป็นเครื่องมือที่ทำให้องค์กรบรรลุเป้าหมาย 4 ประการไปพร้อมๆ กัน (วิจัย พานิช, 2547) ได้แก่ (1) บรรลุเป้าหมายของงาน (2) บรรลุเป้าหมายพัฒนาคนในองค์กร (3) บรรลุเป้าหมายพัฒนาองค์กรไปเป็นองค์กรเรียนรู้ และ (4) บรรลุความเป็นชุมชนเดียวกันในการทำงานด้วยความเอื้ออาทรระหว่างกัน มี 6 ประการ ได้แก่

- 1) กำหนดความรู้หลักที่จำเป็นหรือสำคัญต่องานหรือกิจกรรมขององค์กร
- 2) เสาะหาความรู้ที่มีความต้องการหรือเป็นความรู้ที่องค์กรกำหนด
- 3) ปรับปรุง ดัดแปลง สร้างความรู้บางส่วน ให้เหมาะต่อการใช้งานของตน
- 4) ประยุกต์ใช้ความรู้ในกิจการงานของตนตามที่ได้ปรับปรุง ดัดแปลงไว้
- 5) แลกเปลี่ยนเรียนรู้ สกัด “ชุมชนความรู้” เพื่อให้ได้ความรู้ออกมาบันทึกไว้
- 6) จัดบันทึก “ชุมชนความรู้” และ “แก่นความรู้” ไว้ใช้งาน และปรับปรุงเป็น

ชุดความรู้ที่ครบถ้วน ลุ่มลึกและเชื่อมโยงกันระหว่างความรู้ต่างๆ ให้เหมาะต่อการใช้งาน โดยการดำเนินการตามขั้นตอนต่างๆ เป็นการบูรณาการให้เกิดความรู้เป็นเนื้อเดียวกัน ความรู้ที่เกี่ยวข้องเป็นทั้งความรู้ที่ชัดแจ้งอยู่ในรูปของตัวหนังสือหรืออย่างอื่นที่เข้าใจได้ทั่วไป (Explicit Knowledge) และความรู้ฝังลึกอยู่ในสมอง (Tacit Knowledge) ที่อยู่ในคน ทั้งที่อยู่ในใจ (ความเชื่อ ค่านิยม) อยู่ในสมอง (เหตุผล) และอยู่ในมือ และส่วนอื่นๆ ของร่างกาย (ทักษะในการปฏิบัติ) ซึ่งกระบวนการจัดการความรู้ต้องอาศัยความร่วมมือจากกลุ่มบุคลากรช่วยกันทำ ไม่สามารถดำเนินการได้ด้วยคนเพียงคนเดียวและเป้าหมายสุดท้ายของการจัดการความรู้ คือ กลุ่มคนที่ดำเนินการจัดการความรู้ร่วมกัน ผลิตและมีชุดความรู้ของตนเองในการดำเนินการที่ผ่านการร่วมกันสร้างความรู้ขึ้นด้วยตนเอง สำหรับใช้งานต่อไป คนเหล่านี้จะสร้างความรู้ขึ้นใช้เองตลอดเวลา โดยเป็นเพียงการสร้างแค่บางส่วน เป็นการสร้างผ่านการทดลองเอาความรู้จากภายนอกมาปรับปรุงให้เหมาะต่อสภาพของตนและทดลองใช้งาน จัดการความรู้ไม่ใช่กิจกรรมที่ดำเนินการเฉพาะหรือเกี่ยวกับเรื่องความรู้ แต่เป็นกิจกรรมที่แทรก/แฝง หรือในภาษาวิชาการเรียกว่า บูรณาการทุกกิจกรรมของการทำงาน ที่สำคัญตัวการจัดการความรู้ก็ต้องการการจัดการด้วย

1.3.10 สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการและสถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ กล่าวว่ากระบวนการจัดการความรู้ช่วยให้องค์กรเข้าใจถึงขั้นตอนพัฒนาการองค์ความรู้ที่จะเกิดขึ้นในองค์กรหรือหน่วยงาน ซึ่งบัณฑิต วิจารณ์ ชัชวาล วงษ์ประเสริฐ วรภัทร ภูเจริญ และกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ได้นำเสนอแนวคิดที่สอดคล้องกัน โดยสรุปได้ว่ากระบวนการจัดการความรู้ประกอบด้วย 7 ขั้นตอน ดังนี้ (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2553; ชัชวาล วงษ์ประเสริฐ, 2548; บัณฑิต วิจารณ์, 2547; วรภัทร ภูเจริญ, 2548; สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการและสถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ, 2548)

1) บ่งชี้ความรู้ (Knowledge Identification) เป็นการพิจารณาว่าวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย แผนกลยุทธ์ ขององค์กรตนเองคืออะไร ดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายได้อย่างไร มีความรู้อะไรที่องค์กรจำเป็นต้องมี ขณะนี้มีความรู้อะไรอยู่บ้าง ในรูปแบบใด ที่ใคร เป็นการกำหนดความรู้เชิงนโยบายเพื่อกำหนดวิธีการปฏิบัติงานจริง ทำให้องค์กรทราบว่าขาดความรู้อะไรบ้าง เป็นการหาความรู้เพื่อหาว่าความรู้ใดมีความสำคัญสำหรับองค์กร จากนั้นจัดลำดับความสำคัญของความรู้ เพื่อให้้องค์กรวางแผนการจัดการความรู้และจัดสรรทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ

2) สร้างและแสวงหาความรู้ (Knowledge Creation and Acquisition) โดยสร้างความรู้ใหม่ หาความรู้จากภายนอก รักษาความรู้เก่า กำจัดความรู้ที่ใช้ไม่ได้แล้วทิ้งไป ซึ่งจากแผนที่ความรู้ จะทำให้ทราบว่ามีความรู้ที่จำเป็นต้องมีอยู่หรือไม่ ถ้ามีแล้วองค์กรต้องหาวิธีการดึงความรู้จากแหล่งต่างๆ มารวมไว้เพื่อจัดทำเนื้อหาให้เหมาะสมและตรงกับความต้องการของผู้ใช้สำหรับความรู้ที่จำเป็นต้องมีแต่ยังไม่มีอาจสร้างจากความรู้เดิมที่มีอยู่ หรือนำความรู้จากภายนอกองค์กรมาใช้สิ่งสำคัญที่จะทำให้การดำเนินการขั้นตอนนี้ประสบผลสำเร็จคือการสร้างบรรยากาศให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ร่วมกันด้วยการสร้างบรรยากาศกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ทำให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ๆ ขึ้นในองค์กรอยู่ตลอดเวลา นอกจากนี้มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาช่วยทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่รวดเร็วยิ่งขึ้น

3) จัดความรู้ให้เป็นระบบ (Knowledge organization) เป็นการวางโครงสร้างความรู้เตรียมพร้อมสำหรับการเก็บความรู้อย่างเป็นระบบในอนาคตทำให้ผู้ใช้ค้นหาและนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ได้ อาจหมายถึงการจัดทำสารบัญ ดัชนี ความรู้ต่างๆ เพื่อจัดเก็บให้เป็นหมวดหมู่ทำให้ง่ายและรวดเร็วต่อการค้นคว้านั้นขึ้นซึ่งขึ้นอยู่กับผู้นำความรู้ไปใช้แต่ละคนว่าเป็นความรู้แบบใด ต้องการนำไปใช้ในลักษณะใดซึ่งโดยทั่วไปจะแบ่งตาม (1) ความชำนาญหรือความเชี่ยวชาญของบุคลากร เช่น จัดทำทำเนียบผู้เชี่ยวชาญ (2) หัวข้อหรือหัวเรื่อง (3) หน้าที่หรือกระบวนการ (4) ประเภทของผลิตภัณฑ์ บริการ ตลาด หรือกลุ่มลูกค้า เป็นต้น

4) ประมวลและกลั่นกรองความรู้ (Knowledge Codification and Refinement) โดยปรับปรุงรูปแบบเอกสารให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน ใช้ภาษาเดียวกัน ปรับเนื้อหาให้สมบูรณ์และอยู่ในภาษาที่เข้าใจง่าย นำไปใช้ได้ง่าย ซึ่งอาจทำหลายลักษณะ คือ (1) จัดทำหรือปรับปรุงรูปแบบของเอกสารให้เป็นมาตรฐานเดียวกันทั่วทั้งองค์กร ทำให้การป้อนข้อมูล การจัดเก็บ การค้นหาและการใช้ข้อมูลทำได้สะดวกและรวดเร็ว (2) ใช้ “ภาษา” เดียวกัน ทั่วทั้งองค์กร มีการทำคำอธิบายศัพท์ของคำจำกัดความ ความหมายของคำต่างๆ ที่แต่ละหน่วยงานใช้ในการปฏิบัติงาน เพื่อให้มีความเข้าใจตรงกัน มีการปรับปรุงให้ทันสมัยตลอดเวลารวมทั้งให้ผู้ใช้สามารถค้นหาและเปิดใช้ได้อย่างสะดวกรวดเร็ว (3) เรียบเรียง ตัดต่อและการปรับปรุงเนื้อหาให้มีคุณภาพดีในแง่ต่างๆ เช่น ครบถ้วน เทียบตรง ทันสมัยสอดคล้องความต้องการของผู้ใช้

5) เข้าถึงความรู้ (Knowledge Access) เป็นการทำให้ผู้ใช้ความรู้นั้นเข้าถึงความรู้ที่ต้องการได้ง่ายและสะดวก เช่น ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ (IT) Web board บอร์ดประชาสัมพันธ์ เป็นต้น โดยองค์กรต้องมีวิธีการจัดเก็บและกระจายความรู้ให้ผู้อื่นใช้ประโยชน์ได้ โดยทั่วไปการกระจายความรู้ให้ผู้ใช้มี 2 ลักษณะคือ แบบ Push และ แบบ Pull องค์กรควรทำให้เกิดความสมดุลระหว่างการกระจายความรู้แบบ “Push” และ “Pull” เพื่อประโยชน์สูงสุดแก่ผู้ใช้ข้อมูล

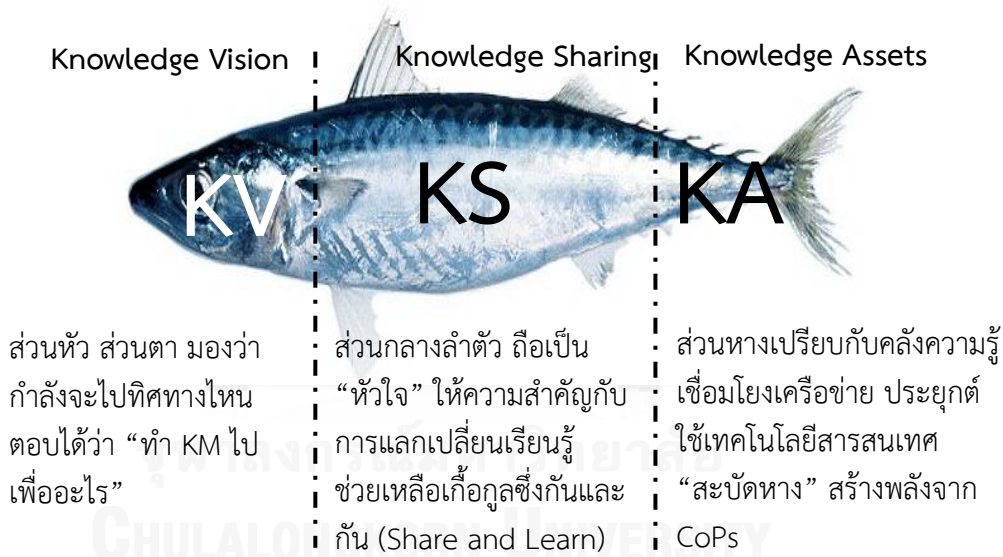
6) แบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้ (Knowledge Sharing) ทำได้หลายวิธีการ โดยกรณีเป็น Explicit Knowledge อาจจัดทำเป็น เอกสาร ฐานความรู้ เทคโนโลยีสารสนเทศหรือกรณีเป็น Tacit Knowledge อาจจัดทำเป็นระบบ ทีมข้ามสายงาน กิจกรรมกลุ่มคุณภาพและนวัตกรรม ชุมชนแห่งการเรียนรู้ ระบบพี่เลี้ยง สับเปลี่ยนงาน ยืมตัว เวทีแลกเปลี่ยนความรู้ เป็นต้น

(1) การแบ่งปันความรู้ประเภทความรู้ชัดแจ้ง (Explicit Knowledge) วิธีที่นิยม เช่น การจัดทำเอกสาร จัดทำฐานความรู้หรือการจัดทำสมุดหน้าเหลืองโดยนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ทำให้สามารถเข้าถึงความรู้ได้ง่ายและรวดเร็วยิ่งขึ้น

(2) การแบ่งปันความรู้ประเภทความรู้ฝังลึก (Tacit Knowledge) สามารถทำได้หลายรูปแบบขึ้นอยู่กับความต้องการและวัฒนธรรมองค์กร ส่วนใหญ่มักจะใช้วิธีผสมผสานเพื่อผู้ใช้ข้อมูลสามารถเลือกใช้ตามสะดวก วิธีการหลักๆ เช่น ทีมข้ามสายงาน Innovation and Quality Circles(IQCs) ชุมชนแห่งการเรียนรู้ (Community of Practices หรือ CoPs) ระบบพี่เลี้ยง (Mentoring System) การสับเปลี่ยนสายงาน (Job Rotation) และการยืมตัวบุคลากรมาช่วยงาน (Secondment) เวทีสำหรับการแลกเปลี่ยนความรู้ (Knowledge Forum) เป็นต้น

7) เรียนรู้ (Learning) เป็นการนำความรู้นั้นไปใช้ประโยชน์ในการตัดสินใจ แก้ไขปัญหาและปรับปรุงองค์กร ดังคำกล่าวของ ปีเตอร์ เซนเก้จ (Peter M. Senge, 1990) ที่ว่า “ความรู้เป็นความสามารถเพื่อใช้ในการปฏิบัติงานต่างๆ ให้เกิดประสิทธิผลของงานนั้น” ซึ่งการเรียนรู้ก่อให้เกิดนวัตกรรมใหม่ๆ ขึ้นในองค์กรและเป็นการใช้นวัตกรรมที่คิดขึ้นเพื่อเพิ่มพูนองค์ความรู้ในององค์กรที่มีอยู่แล้วให้มากขึ้นเรื่อยๆ ความรู้นี้ก็จะถูกนำไปใช้สร้างความรู้ใหม่ๆ อีกครั้งกลายเป็นเป็นวงจรการเกิดความรู้หรือนวัตกรรมที่ไม่มีที่สิ้นสุดที่เรียกว่า “วงจรการเรียนรู้” ซึ่งวงจรความรู้ เริ่มจาก องค์ความรู้ นำไปสู่ การนำความรู้ไปใช้ เมื่อนำความรู้ไปใช้แล้วก็จะทำให้เกิดการเรียนรู้และประสบการณ์ใหม่ๆ ซึ่งจะหมุนวนกลับไปเป็นองค์ความรู้อีกครั้งหนึ่งทำให้เกิดการเรียนรู้และประสบการณ์ใหม่และหมุนเวียนต่อไปอย่างต่อเนื่อง ควรทำให้การเรียนรู้เป็นส่วนหนึ่งของงาน

1.3.11 สถาบันส่งเสริมการจัดการความรู้เพื่อสังคม (สคส.) คิดค้นโมเดลปลาทู โดย ประพนธ์ ฝาสุกยัต (ประพนธ์ ฝาสุกยัต, 2549) ซึ่งเป็นโมเดลที่ใช้คนเป็นหลักในการจัดการความรู้ สำหรับใช้ทำความเข้าใจ 3 ส่วนหลักที่สัมพันธ์กับบุคคล 3 กลุ่ม ที่ต้องดำเนินการจัดการความรู้ และเป็นโมเดลอย่างง่ายที่สถาบันส่งเสริมการจัดการความรู้เพื่อสังคมนำไปใช้ในองค์กร ซึ่งได้เปรียบการจัดการความรู้เหมือนกับปลาทูหนึ่งตัวที่ประกอบไปด้วย 3 ส่วน กล่าวคือ

ภาพที่ 2 แสดงโมเดลปลาทู

1) ส่วน “หัวปลา” (Knowledge Vision: KV) หมายถึง การกำหนดเป้าหมายหลักหรือทิศทางที่องค์กรต้องดำเนินการไปให้ถึงซึ่งได้แก่ วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมายหรือเป้าประสงค์ซึ่งถือเป็นหัวใจสำคัญของการจัดการความรู้ โดยกิจกรรมในส่วนนี้เป็นหน้าที่หลักของ “คุณกิจ” หรือผู้ดำเนินกิจกรรมการจัดการความรู้ โดยมี “คุณเอื้อ (ระบบ)” (Chief Knowledge Officer) และ “คุณอำนวย” (Knowledge Facilitator) คอยช่วยเหลือ

2) ส่วน “ตัวปลา” (Knowledge Sharing: KS) เปรียบเสมือนส่วนของการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างบุคลากรในองค์กรฝ่ายต่างๆ ซึ่งส่วนนี้ “คุณอำนวย” มีบทบาทมากใน

การช่วยกระตุ้นให้ “คุณกิจ” (Knowledge Practitioner) หรือบุคลากรผู้มีหน้าที่หลักทำกิจกรรมความรู้ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้โดยเฉพาะความรู้ซ่อนเร้นที่มีอยู่ในตัวบุคคล (ซึ่งคือ “คุณกิจ”) พร้อมอำนวยความสะดวกการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อให้เกิดการหมุนเวียนความรู้ ยกระดับความรู้ และเกิดนวัตกรรม

3) ส่วน “หางปลา” (Knowledge Assets: KA) เป็นส่วนของ “คลังความรู้” หรือ “ขุมความรู้” ใช้สำหรับเก็บสะสม “เกร็ดความรู้” ที่ได้จากระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ จากส่วน “ตัวปลา” ซึ่งเราอาจเก็บส่วนของ “หางปลา” นี้ด้วยวิธีต่างๆ เช่น เครื่องมือเทคโนโลยีสารสนเทศซึ่งเป็นการสกัดความรู้ที่ซ่อนเร้นให้เป็นความรู้ที่เด่นชัด นำไปเผยแพร่ และแลกเปลี่ยนหมุนเวียนใช้

ผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการจัดการความรู้ได้แก่

1.3.11.1 ผู้บริหารสูงสุดหรือ CEO เป็นผู้มีส่วนสำคัญที่สุดสำหรับการจัดการความรู้ เพราะหากผู้บริหารสูงสุดเห็นคุณค่าและดำเนินการผลักดันด้วยกระบวนการจัดการความรู้จะส่งผลให้เกิดความสำเร็จเป็นอย่างยิ่ง แต่สิ่งสำคัญที่ต้องระวังคือผู้บริหารสูงสุดจะมีแรงจูงใจเต็มเปี่ยมอยู่ ผู้บริหารสูงสุดควรเป็นผู้ริเริ่มกิจกรรมจัดการความรู้ โดยกำหนดตัวบุคคลากรที่จะทำหน้าที่ “คุณเอื้อ (ระบบ)” ของการจัดการความรู้ ซึ่งควรเป็นผู้บริหารระดับสูง เช่น รองอธิบดี รองผู้อำนวยการใหญ่ (Vice President) ผู้บริหารสูงสุดควรริเริ่มกิจกรรมการจัดการความรู้โดยกำหนดตัวบุคคลที่ทำหน้าที่ “คุณเอื้อ (ระบบ)” ของการจัดการความรู้ (Chief Knowledge Officer: CKO) เพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ความรู้ (หัวปลา) ซึ่งมีความสำคัญเพราะถ้ากำหนดผิดหรือทำด้วยความไม่รู้จักจัดการความรู้จะเดินทางผิดและถ้าคุณเอื้อกำหนดเองคนเดียวแล้วเอา “หัวปลา” ไปสั่งให้ คุณอำนวย คุณกิจ ดำเนินการจะส่งผลให้บุคลากรอื่นๆ ไม่เห็นความสำคัญ ซึ่งการกำหนดที่ถูกต้อง บุคลากรทุกระดับจะต้องดำเนินการกำหนดร่วมกันเพื่อให้ทุกคนในองค์กรร่วมกันเป็นเจ้าของหัวปลาและเห็นคุณค่า โดยผู้บริหารที่เป็นผู้ริเริ่มด้วยตนเองจะช่วยให้มากในด้านการทำงานจัดการความรู้ไม่ใช่งานนอกของบุคลากร จะช่วยทำให้พนักงานบรรลุผลสำเร็จของงานได้ง่ายขึ้นและบรรลุผลในลักษณะที่น่าภาคภูมิใจได้ง่ายขึ้น

1.3.11.2 คุณเอื้อ (Chief Knowledge Officer: CKO) การเริ่มดำเนินการจัดการความรู้ต้องเริ่มจากผู้บริหารสูงสุดเป็นผู้จุดประกายให้บุคลากรนำมาใช้แต่หากไม่ได้เริ่มจากผู้บริหารสูงสุด คุณเอื้อมีหน้าที่นำหัวปลา (วิสัยทัศน์) ไปนำเสนอกับผู้บริหารสูงสุดเพื่อให้ผู้บริหารสูงสุดยอมรับและนำหัวปลาไปใช้ โดยมีหน้าที่หลักของคุณเอื้อคือ

(1) กำหนดเป้าหมายหรือหัวปลาที่ชัดเจนร่วมกับคุณอำนวย ซึ่งเป็นหัวปลาในระดับที่มีพลัง กำหนดแล้วบุคลากรทุกคนร่วมกันดำเนินไปให้ถึงหัวปลาได้ ซึ่งอาจมีหัวปลาในหลายระดับที่คุณกิจเป็นเจ้าของได้ อาจมีการจัดมหกรรมหัวปลาเพื่อสร้างความเข้าใจ และความเป็นเจ้าของหัวปลาร่วมกัน

(2) เชื่อมโยงวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมายและยุทธศาสตร์

(3) จัดบรรยากาศบริหารงานแบบแนวราบเอื้ออำนาจกันและกัน

(4) จัดสรรวัสดุ อุปกรณ์หรือทรัพยากรที่ใช้ในกิจกรรมจัดการความรู้ ต่างๆ รวมถึงเงิน เวลา และบุคลากรสำหรับร่วมทำกิจกรรม รวมถึงระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารด้วย

(5) ทำให้งานจัดการความรู้เนียนเป็นเนื้อเดียวกับงานประจำ

(6) เชื่อมโยงงานด้านการจัดการความรู้เข้ากับกิจกรรมสร้างสรรค์อื่นๆ ทั้งภายในและภายนอกองค์กร

(7) ติดตามและรับรู้ความเคลื่อนไหวการดำเนินการจัดการความรู้ แสดงท่าทีชื่นชมในความสำเร็จเล็กๆ น้อยๆ ในเบื้องต้น ให้คำแนะนำบางเรื่องเพื่อแสดงถึงความสนใจ และจัดให้มีการยกย่องในผลสำเร็จรวมถึงจัดให้มีรางวัล โดยอาจไม่เน้นสิ่งของแต่เน้นการสร้าง ความภาคภูมิใจในความสำเร็จ

(8) ร่วมแบ่งปันทักษะในการเรียนรู้และทักษะในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการจัดการความรู้โดยตรงและเพื่อแสดงให้เห็นพนักงานเห็นคุณค่า

(9) จับประเด็นจากกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อนำไปเก็บ ในชุมชนความรู้ และ แก่นความรู้ เพื่อให้เกิดการตีความหรือสังเคราะห์เป็นความรู้ที่ยกระดับนามธรรม และรูปธรรมที่เชื่อมโยงกับวิสัยทัศน์ของหน่วยงานย่อยและหน่วยงานใหญ่หรือเชื่อมโยงกับวิถีปฏิบัติ หรือการทำงานหรือคอยตั้งคำถามที่เหมาะสมให้ทีมจัดการความรู้ได้ฉกฉวย

1.3.11.3 คุณอำนวย (Knowledge Facilitator: KF) ทำหน้าที่หลักคือ อำนวยความสะดวกในการจัดการความรู้ โดยต้องเป็นนักจุดประกายความคิดและการเป็นนักเชื่อมโยงระหว่างผู้ปฏิบัติ (คุณกิจ) กับผู้บริหาร (คุณเอื้อ) เชื่อมโยงระหว่างคุณกิจต่างกลุ่มภายใน องค์กร และเชื่อมโยงการจัดการความรู้ภายในองค์กรกับภายนอกองค์กร โดยหน้าที่ของคุณอำนวย ได้แก่

(1) ร่วมกับคุณเอื้อจัดให้มีการกำหนดหัวปลาของคุณกิจ อาจจัดมหกรรมหัวปลาเพื่อสร้างความเป็นเจ้าของหัวปลา

(2) จัดตลาดนัดความรู้ ให้คุณกิจนำความสำเร็จมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ถอดความรู้ออกมาจากวิธีทำงานที่นำไปสู่ความสำเร็จนั้นเพื่อการบรรลุหัวปลา

(3) จัดการศึกษาคุณงานหรือกิจกรรม เช่น กิจกรรมเชิญเพื่อนมา ช่วยเพื่อน (Peer Assist) เพื่อให้บรรลุ “หัวปลา” ได้ง่ายและเร็วขึ้น โดยเชิญเขามาเล่าหรือสาธิต

(4) จัดพื้นที่เสมือนสำหรับการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และเก็บรวบรวม ชุมความรู้ที่ได้ เช่น ใช้ระบบไอที เช่น เว็บไซต์ เว็บบอร์ด เว็บบล็อก อินทราเน็ต จดหมายข่าว เป็นต้น

(5) ส่งเสริมให้เกิดชุมชนแนวปฏิบัติ (Community of Practices: CoPs) ในเรื่องที่เป็นความรู้ หรือเป็นหัวใจในการบรรลุเป้าหมายหลักขององค์กร

(6) เชื่อมโยงการดำเนินการจัดการความรู้ภายในกับภายนอก องค์กรเพื่อสร้างความตื่นตัวและเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับองค์กรภายนอก

นอกจากนี้ วิจารณ์ พานิช กล่าวว่าบุคลากรที่ดำเนินการจัดการความรู้ต้อง เสาะหาและสรรหาคูณอำนวยที่มีคุณสมบัติดังนี้ (วิจารณ์ พานิช, 2551)

(1) เป็นนักจุดประกายความคิด สร้างความกระตือรือร้น

(2) เป็นนักจัดประชุม เช่น การจัดตลาดนัดความรู้ ซึ่งเป็นการนำเทคนิคการดูดซับความรู้ (Knowledge Capture) จากภายในองค์กรมาใช้ โดยกิจกรรมตลาดนัดความรู้จัดขึ้นเพื่อให้คุณกิจนำภาพความสำเร็จที่เกิดขึ้นมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ถอดประสบการณ์ความรู้ และนำไปบันทึกเป็นขุมความรู้ในที่สุด จากนั้นดำเนินการสังเคราะห์ขึ้นเป็นองค์ความรู้หลักขององค์กร (แก่นความรู้) (Core Competence)

(3) เป็นวิทยากรกระบวนการ (facilitator)

(4) มีทักษะจับประเด็นและบันทึกขุมความรู้

(5) รู้จักและมีความสามารถในการเข้าถึงแหล่งความรู้ภายนอก

(6) มีทักษะในการเขียนและสรุปประเด็น

(7) มีทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ

(8) มีทักษะสร้างบรรยากาศ มุ่งมั่น ชื่นชม แบ่งปัน มุ่งเป้า

ผลสำเร็จ

(9) มีทักษะในการเรียนรู้และแลกเปลี่ยนเรียนรู้หลากหลาย

รูปแบบ

(10) มีทักษะในการทำงานเป็นทีมร่วมกับคุณอำนวยอื่นๆ คุณเอื้อ

(11) มีท่าทีส่งเสริม สนับสนุนให้คุณกิจทั้งหลายได้ใช้ความคิดริเริ่ม

สร้างสรรค์ร่วมกันเพื่อบรรลุหัวปลาหรือเป้าหมายขององค์กร โดยที่คุณอำนวยไม่ต้องดำเนินการด้วยตนเองหรือสั่งการเอง (ไม่เป็นคุณอำนวย)

สำหรับจำนวนคุณอำนวยที่เหมาะสมนั้น ขึ้นอยู่กับขนาดและการแบ่งจำนวนหน่วยงานขององค์กร ไม่มีกฎเกณฑ์ใดๆ ตายตัว ประเด็นสำคัญน่าจะอยู่ที่การทำงานให้เกิดผลสำเร็จดีที่สุด ควรกระจายคุณอำนวยอยู่ตามส่วนต่างๆ ขององค์กรให้คุณอำนวยสามารถเข้าไปจุดประกายและเชื่อมโยงความคึกคักระหว่างหน่วยงานได้อย่างต่อเนื่อง โดยที่คุณอำนวยมีหน้าที่ประจำตนด้วย การคัดเลือกคุณอำนวยเป็นหน้าที่และความรับผิดชอบของคุณเอื้อที่จะคัดเลือกและชักชวนคนที่มีคุณสมบัติเหมาะสมมาทำหน้าที่ หมั่นให้กำลังใจ ส่งเสริม เอื้ออำนาจ ให้ทรัพยากรและติดต่ออาวุธทักษะการทำงานให้แก่คุณอำนวย

1.3.11.4 คุณกิจ (Knowledge Practitioner: KP) หรือผู้ปฏิบัติงานเป็นพระเอกหรือนางเอกตัวจริงของการจัดการความรู้ เนื่องจากคุณกิจคือผู้ดำเนินกิจกรรมจัดการความรู้หลักประมาณร้อยละ 90-95 ของทั้งหมด โดยถือว่าคุณกิจกลายเป็นเจ้าของหัวปลาอย่างแท้จริง และเป็นผู้ที่มีความรู้ทั้งชัดแจ้งและฝังลึก และเป็นผู้ที่ต้องมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ใช้ หา สร้าง แปลง ความรู้ เพื่อการปฏิบัติให้บรรลุถึงเป้าหมายหรือหัวปลาที่ตั้งไว้

1.3.11.5 คุณประสาน (Network Manager) เป็นผู้เชื่อมโยงเครือข่ายบุคลากรการจัดการความรู้ระหว่างหน่วยงานทั้งภายในและภายนอกองค์กร ให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในวงที่กว้างขึ้น เกิดพลังร่วมมือทางเครือข่ายในการเรียนรู้และยกระดับความรู้แบบทวีคูณ

เมื่อพิจารณาจากแผนภาพแสดงความสัมพันธ์ของความรู้ Explicit Knowledge กับ Tacit Knowledge แล้วจะพบว่าความรู้ฝังลึกมีกระบวนการแบ่งปันความรู้และมีกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันภายในกลุ่มขององค์กร ดังนั้นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งเป็นการแบ่งปัน

ความรู้จึงมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาให้เกิดการจัดการความรู้ขององค์กรและเมื่อพิจารณาแผนภาพโมเดลปลาทูจะพบว่าส่วนสำคัญของโมเดลคือส่วนแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งจะต้องมีการช่วยเหลือเกื้อกูลแลกเปลี่ยนข้อมูลความรู้ซึ่งกันและกัน

1.3.12 สถาบันส่งเสริมการจัดการความรู้เพื่อสังคมนำเสนอกระบวนการสร้างการจัดการความรู้แก่องค์กรภาคเอกชนเพื่อขับเคลื่อนให้องค์กร หา สร้าง ใช้ และแลกเปลี่ยนความรู้ ในทุกส่วนของสังคม เชื่อมโยงปัญญา ความรู้ แบบดั้งเดิมและสมัยใหม่เข้าด้วยกัน โดยให้สังคม กำหนดการขับเคลื่อนภาคีเพื่อสุขภาวะร่วมกันของสังคม เป็นการนำความรู้สู่ความดีงาม และการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขตามรูปแบบ 3 มิติ ประกอบด้วย (สถาบันส่งเสริมการจัดการความรู้เพื่อสังคม, 2549)

1) สร้างความรู้ที่องค์กรหรือหน่วยงานจำเป็นต้องมีขึ้นใช้เองจากการทำงานเพื่อหาช่องทางใหม่ๆ หรือหานวัตกรรมในการทำงานทำให้การทำงานหรือการประกอบกิจกรรมได้ผลดีขึ้น

2) ค้นคว้าหาความรู้จากแหล่งความรู้ต่างๆ ทั้งภายในและภายนอก เพื่อให้ทราบถึงวิธีการสำหรับนำมาใช้ประโยชน์ดำเนินการอย่างไรบ้าง แหล่งความรู้ที่ให้มีที่ใดบ้าง แหล่งใดที่จัดได้ว่าเป็นแหล่งที่ดี คืออย่างไร วิธีการค้นคว้าทำอย่างไร บุคคลหรือสมาชิกองค์กรหรือสมาชิกเครือข่ายที่มีความสามารถพิเศษในการค้นคว้าหาความรู้จากภายนอกมีลักษณะอย่างไรมีการเปรียบเทียบ คัดเลือกหรือผสมผสานความรู้ที่ค้นคว้ามาจากภายนอกกับความรู้ที่สร้างเองจากการทำงานอย่างไรบ้าง เป็นต้น

3) ตรวจสอบและคัดเลือกความรู้ คัดเอาความรู้ที่ไม่แม่นยำทิ้งไป เอาความรู้ที่ไม่เหมาะสมต่อการใช้งานในบริบทของกลุ่มหรือองค์กรทิ้งไปและคำนึงถึงวิธีการหรือกระบวนการตรวจสอบความรู้ที่ได้คัดเลือกมาว่าเป็นความรู้ที่มีคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญด้านนั้นๆ

4) กำหนดความรู้ที่จำเป็นสำหรับใช้งาน โดยคำนึงถึงการระบุน้ำความรู้ที่สำคัญอย่างจริงจังว่ามีด้านใดบ้าง กระบวนการกำหนดทำอย่างไร ใช้เกณฑ์อะไร มีการปรับปรุงข้อกำหนดหรือไม่ ถ้ามีทำบ่อยแค่ไหน บุคคลที่เป็นแกนนำในด้านนี้คือใคร ทำไมจึงเป็นคนที่ทำภารกิจนี้ได้ดี เป็นต้น

5) จัดหมวดหมู่ความรู้และจัดเก็บให้อยู่ในลักษณะให้ค้นหาได้ง่ายและอยู่ในลักษณะที่ใช้งานได้ง่าย อาจใช้การบันทึกอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ จัดทำแผนที่ความรู้ จัดทำสมุดหน้าเหลืองผู้เชี่ยวชาญ

6) ถ่ายทอดและแลกเปลี่ยนความรู้ภายในองค์กรเครือข่าย คำนึงถึงวิธีดำเนินการ วิธีถ่ายทอดความรู้ที่แตกต่างกัน การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศช่วยอำนวยความสะดวกในการถ่ายทอดแลกเปลี่ยนความรู้ คำนึงว่าความรู้อะไรบ้างที่ต้องปกปิดไม่ให้รั่วออกไปภายนอกองค์กร

7) ยกระดับความรู้โดยการตีความ จัดแบบแผน (Pattern) หรือหมวดหมู่ภายใต้บริบทของงานหรือกิจกรรม ยกระดับผ่านวงจรเปลี่ยนความรู้ที่อยู่ในตัวบุคคลไปเป็นความรู้ชัดแจ้งและเปลี่ยนไปเป็นความรู้ที่อยู่ในตัวบุคคลในระดับที่สูงขึ้น มีกิจกรรมหรือกระบวนการอะไรบ้างที่เกิดการยกระดับความรู้ดังกล่าว

8) ดำเนินการหรือสร้างเงื่อนไขเพื่อลดทอนการเก็บจำความรู้โดยคำนึงถึงวิธีการดำเนินการ ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น บุคลากรที่จะช่วยลดทอนการเก็บจำความรู้

9) ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศสนับสนุนกระบวนการจัดการความรู้ในทุกขั้นตอนโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่ใช้ได้อย่างสะดวก และใช้งานได้ง่ายเหมาะสมต่อพฤติกรรมการใช้ในปัจจุบันที่บุคลากรใช้อยู่

10) กระบวนการสร้างใช้จินตนาการและความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ องค์กรเครือข่ายมีกระบวนการดังกล่าวอย่างไร อธิบายหลักการและวิธีการให้ชัดเจน กระบวนการดังกล่าวก่อผลดีหรือผลเสียต่องานหรือกิจกรรมและต่อสมาชิกขององค์กรเครือข่ายอย่างไร เป็นต้น

11) เปลี่ยนบรรยากาศและวัฒนธรรมองค์กร องค์กรเครือข่าย สร้างบรรยากาศหรือวัฒนธรรมที่เชื่อว่าช่วยส่งเสริมการจัดการความรู้

12) ใช้ความรู้ มีการประยุกต์ใช้ความรู้ในกิจการดำเนินการขององค์กร โดยคำนึงถึงผลของการประยุกต์ใช้ความรู้ ทั้งที่ผลงานการเรียนรู้ภายในองค์กร เครือข่ายการยกระดับความรู้และผลต่อคนหรือสมาชิกขององค์กรเครือข่าย

13) สร้างชุมชนความรู้ มีการรวมกลุ่มกันเป็นชุมชนแห่งความรู้โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีปฏิสัมพันธ์และกิจกรรมภายในชุมชนแห่งความรู้

14) มีการตรวจสอบสินทรัพย์ทางปัญญาและทุนปัญญา (intellectual capital) ขององค์กร

15) ใช้เครื่องมือหรือเทคโนโลยีในการค้นหา จัดเก็บ แลกเปลี่ยนติดต่อสื่อสาร

1.3.13 เกียรติศักดิ์ พันธุ์ลำเจียก กล่าวถึงรูปแบบการจัดการความรู้ในการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษาสู่สังคมด้านกระบวนการ ประกอบด้วย 6 ขั้นตอน ได้แก่ (เกียรติศักดิ์ พันธุ์ลำเจียก, 2552)

1) กำหนดความรู้ ประกอบด้วย ความรู้หลัก แนวปฏิบัติ กลยุทธ์ ตัวชี้วัด เทคโนโลยี และการประเมินผล

2) การสืบค้นความรู้ ประกอบด้วย ข้อมูล สารสนเทศ ความรู้ และปัญญา

3) การสร้างความรู้ ประกอบด้วย วัตถุประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา กิจกรรม สื่อและการวัดและประเมินผล

4) การจัดเก็บความรู้ ประกอบด้วย เทคโนโลยีดั้งเดิม เทคโนโลยีกระบวนการ

เทคโนโลยีสื่อมวลชน เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และสื่อบุคคล

5) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประกอบด้วย การสื่อสารแบบทางเดียว การสื่อสารแบบสองทาง การสื่อสารแบบประสานเวลา การสื่อสารแบบต่างเวลา และการสื่อสารแบบผสมผสาน

6) การประเมินผลความรู้ ประกอบด้วย การประเมินผลระหว่างการดำเนินการ การประเมินผลหลังดำเนินการ การประเมินผลความรู้ การประเมินผลการปฏิบัติงาน และการประเมินผลทัศนคติ

1.3.14 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน นำเสนอแนวทางการจัดการความรู้เพื่อตอบสนองกับพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ.2546 โดยมีกระบวนการจัดการความรู้ ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2548)

1) กำหนดความรู้หลักที่องค์กรต้องการจัดการ (Defining Core competencies) เพื่อเป็นทุนทางปัญญาในการกำหนดทิศทางที่องค์กรต้องเป็นและตอบสนองต่อกลยุทธ์ขององค์กร รวมถึงเป็นวิธีการปฏิบัติงาน ซึ่งเป็นการสร้างการได้เปรียบในการแข่งขันในวงการธุรกิจอีกช่องทางหนึ่งเพราะมีเป้าหมายอย่างชัดเจน ซึ่งทางการศึกษามีกิจกรรมที่สำนักงานเขตพื้นที่และสถานศึกษาอาจไปดำเนินการ ได้แก่

- (1) หาความสามารถหลักขององค์กร (Core Competency)
- (2) กำหนดทีมงานรับผิดชอบงานแต่ละอย่าง (Staffing)
- (3) กำหนดความสามารถย่อย (Setting Competence)
- (4) เขียนคำอธิบายภาระงาน (Job Description)
- (5) กำหนดกระบวนการหลักเพื่อดำเนินการ (Core Processes)
- (6) ให้ความหมายผู้รับบริการหรือตลาดความรู้ (Market Segments)
- (7) กำหนดหน่วยงานร่วม (Partners, Suppliers or Distributors)
- (8) กำหนดวิธีการสนับสนุนผู้ดำเนินงาน (Support Processes)

2) สร้างขีดความสามารถทางปัญญา (Create Intellectual capital) เพื่อสร้างทุนทางปัญญา หรือค้นหาใช้ประโยชน์จากสิ่งที่มีอยู่ เช่น ส่งไปศึกษาเพิ่มเติม สอนงานภายในองค์กร หากเป็นความรู้ใหม่ต้องมีการค้นหาจากแหล่งความรู้ภายนอกองค์กร อาจค้นหาจากที่ปรึกษาหรือจากการเรียนรู้ จากความสำเร็จของผู้อื่นและการเทียบเคียงงาน (Benchmarking) กิจกรรมที่สำนักงานเขตพื้นที่และสถานศึกษาอาจไปดำเนินการ ได้แก่

- (1) ฝึกอบรมศึกษาดูงาน (Training)
- (2) วางแผนความสำเร็จ (Succession Planning)
- (3) วิเคราะห์ วิจัย ผู้ใช้ความรู้ (Market Research)
- (4) สร้างความสามารถในการแข่งขัน (Competitive Intelligence)
- (5) ให้คำจำกัดความความสามารถ (Identifying Competency)
- (6) ค้นหาวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice)
- (7) เทียบเคียงงาน (Benchmarking)

3) แสวงหาและการจัดเก็บความรู้ (Capture Intellectual capital) เป็นการค้นหาข้อมูล สารสนเทศต่างๆ เพื่อนำมาประกอบเป็นความรู้กระทั่งกลายเป็นนวัตกรรม จากนั้นเก็บองค์ความรู้ในองค์กรให้เป็นระบบ ทั้งที่อยู่ในรูปแบบสื่อต่างๆ ที่เป็นความรู้แบบชัดแจ้ง และในรูปแบบประสบการณ์ของบุคลากรแต่ละคนหรือความรู้ฝังลึก โดยกิจกรรมที่สำนักงานเขตพื้นที่และสถานศึกษาอาจไปดำเนินการ ได้แก่

- (1) สร้างฐานข้อมูลวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice Databases)
- (2) สร้างสมุดหน้าเหลือง (Building Yellow pages)

- (3) จัดทำแฟ้มข้อมูลผู้เชี่ยวชาญ (Expert Directories)
- (4) สร้างโกดังแห่งความรู้ (Creating Knowledge)
- (5) บริหารคุณภาพทั้งองค์กร (Total Quality Management)
- (6) สร้างฐานข้อมูลความรู้ที่มีในองค์กร (Data Warehouse)
- (7) กระบวนการในการใช้เอกสารและการปรับปรุงกระบวนการงานใหม่ (Process Documentation and Reengineering)

(8) เขียนคู่มือ (Manuals)

4) แบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้ (Share Intellectual capital) เพื่อเป็นการกระจาย แบ่งปัน แลกเปลี่ยน เผยแพร่ ถ่ายโอนความรู้ซึ่งมีอยู่หลากหลายรูปแบบ หลายช่องทาง เช่น การจัดงานสัมมนาแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน การสอนงานหรือในรูปแบบอื่นๆ ที่มีการพบปะพูดคุยแลกเปลี่ยนกัน การถ่ายโอนความรู้เสมือน (Virtual) ผ่านระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์หรือระบบอิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น กิจกรรมที่สำนักงานเขตพื้นที่และสถานศึกษาอาจไปดำเนินการ ได้แก่

- (1) แบ่งปันวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice)
- (2) สร้างเครือข่ายความรู้ (Knowledge Networks)
- (3) สร้างกลุ่มอภิปรายบนอินเทอร์เน็ต (Online Discussion Group)
- (4) กระจายอำนาจในการปฏิบัติและสนับสนุนการตัดสินใจ

(Deploying Performance and Decision)

- (5) กระจายความรู้ในระบบเครือข่ายภายใน (Deploying Internet)
- (6) สื่อสารความรู้ในหน่วยงาน (Internet Communication)
- (7) สื่อสารความรู้นอกหน่วยงาน (External Communication)

5) ใช้ความรู้ (Use Intellectual capital) เป็นการความรู้ให้เป็นประโยชน์ ด้วยการนำไปประยุกต์ใช้งาน ก่อให้เกิดประโยชน์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กระทั่งสามารถนำไปปฏิบัติการขยายผลให้ผู้เรียนมีระดับความรู้เพิ่มขึ้น โดยกิจกรรมที่สำนักงานเขตพื้นที่และสถานศึกษา ดำเนินการ ได้แก่

- (1) เรียนรู้และนำความรู้ปฏิบัติงาน (Learning and Performance)
- (2) ตัดสินใจดำเนินการ (Decision making)
- (3) วางแผนกลยุทธ์ (Strategic Planning)
- (4) พัฒนาผลิตภัณฑ์ขององค์กร (Product Development)
- (5) ดูแลผู้ใช้บริการความรู้ (Marketing)
- (6) คาดการณ์อนาคต (Forecasting)

1.3.15 ฦพิศษุ์ จักรพิทักษุ์ กล่าว่ากระบวนการมี 6 กิจกรรม ดังนี้ (ฦพิศษุ์ จักรพิทักษุ์, 2552)

- 1) ตรวจสอบและระบุหัวข้อความรู้ให้ชัดเจน
- 2) สร้างกรอบแนวคิดและวิธีการบริหาร
- 3) วิเคราะห์และสังเคราะห์ความรู้
- 4) สร้างระบบสารสนเทศเพื่อจัดการความรู้

5) จัดกิจกรรมจัดการความรู้

6) วัดประเมินผลการจัดการความรู้

จากที่นักการศึกษาได้กล่าวถึงกระบวนการจัดการความรู้ ผู้วิจัยวิเคราะห์และสังเคราะห์พบว่ากระบวนการจัดการความรู้ควรประกอบไปด้วย 8 ขั้นตอน ดังนี้

1) กำหนดความรู้ (Knowledge Identification) หมายถึง การทำให้สถานศึกษาทราบว่าควรมีความรู้หลัก (Core Competency) อะไรที่จำเป็นต้องดำเนินการทั้งด้านการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ ความรู้อยู่ที่ใคร ความรู้อยู่ในรูปแบบใดซึ่งเป็นการกำหนดความรู้เชิงนโยบายหรือความรู้เชิงการกำหนดแนวทางปฏิบัติงานจริง มีการกำหนดทีมงานรับผิดชอบ กำหนดความสามารถขององค์กร ภาระงาน กระบวนการในการปฏิบัติ กำหนดหน่วยงานร่วมจัดการความรู้และหน่วยงานสนับสนุน

2) แสวงหาความรู้ (Knowledge Acquisition) หมายถึง ค้นคว้าหาความรู้ที่ได้กำหนดไว้ โดยพิจารณาว่าองค์ความรู้นั้นมีอยู่ในสถานศึกษาหรือไม่ หรือค้นหาวิธีการดึงองค์ความรู้จากแหล่งอื่นๆ ที่มีอย่างกระจัดกระจายทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษามารวบรวมไว้เพื่อใช้ในองค์กร มีการเปรียบเทียบ คัดเลือกหรือผสมผสานระหว่างความรู้ที่ค้นคว้ามาจากภายนอกสถานศึกษากับความรู้ที่สร้างขึ้นเองจากการดำเนินการด้วยตัวผู้ดำเนินการจัดการความรู้เองโดยคำนึงถึงบรรยากาศและวัฒนธรรมองค์กรที่มีลักษณะการบริหารจัดการแนวราบซึ่งเป็นการกระจายอำนาจ และคำนึงถึงบรรยากาศของการแลกเปลี่ยนเรียนรู้

3) สร้างความรู้ (Knowledge Creation) หมายถึง นำความรู้จากขั้นแสวงหาความรู้มาสร้างองค์ความรู้ใหม่ จนได้เป็นนวัตกรรมการเรียนรู้ โดยอาศัยเทคโนโลยีรวบรวมและจัดทำให้เนื้อหาของความรู้ที่ได้มีความเหมาะสมและตรงกับความต้องการของผู้ใช้ความรู้ โดยผ่าน การวิเคราะห์และสังเคราะห์ของผู้นำความรู้นั้นมาเพื่อให้ง่ายต่อการประมวลและกลั่นกรองความรู้

4) ประมวลและกลั่นกรองความรู้ (Knowledge Codification and Refinement) เป็นการนำความรู้ที่ได้จากขั้นการสร้างความรู้ มาจัดระบบโดยคำนึงถึงรูปแบบและภาษาที่เข้าใจง่าย เพื่อให้ผู้ใช้ความรู้นำความรู้ดังกล่าวมาใช้ประโยชน์ได้ เป็นการจัดทำสารบัญหรือการจำแนกหมวดหมู่ความรู้ประเภทต่างๆ ให้เป็นระเบียบเรียบร้อย ส่งผลต่อการเก็บรวบรวม ค้นหาและใช้ประโยชน์ง่าย และรวดเร็ว ปรับปรุงเนื้อหาความรู้ให้ทันสมัย ครบถ้วน สอดคล้องและตรงตามความต้องการของผู้ใช้

5) แลกเปลี่ยนความรู้ (Knowledge Sharing) โดยผู้ปฏิบัติจัดการความรู้นำความรู้ที่ผ่านการประมวลและกลั่นกรองความรู้มาแบ่งปันแลกเปลี่ยน เผยแพร่ กระจาย ถ่ายโอนความรู้ให้กับผู้ร่วมงานทุกระดับทั้งผู้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงานและผู้ใต้บังคับบัญชา โดยอาศัยและไม่อาศัยระบบเครือข่ายอิเล็กทรอนิกส์ในการเข้าถึงความรู้ที่ได้จากการประมวลและกลั่นกรองความรู้ และคำนึงถึงการเข้าถึงความรู้ทั้งแบบการป้อนความรู้ (Push) หรือความรู้ที่ผู้รับไม่ได้ร้องขอ และการให้โอกาสเลือกความรู้ (Pull) หรือความรู้ที่จำเป็นสำหรับผู้รับ ซึ่งวิธีการแลกเปลี่ยนความรู้ทำได้หลายวิธี เช่น กิจกรรมกลุ่มคุณภาพและนวัตกรรม สับเปลี่ยนงาน ระบบพี่เลี้ยง ชุมชนนักปฏิบัติ เป็นต้น

6) จับและเก็บความรู้ (Knowledge Capturing and Storing) หมายถึง เทคนิคและวิธีการที่ใช้จับหรือกักเก็บความรู้ที่ได้จากการแลกเปลี่ยนความรู้ นำมาบันทึกอย่างเป็นระบบ

(ผู้บันทึกต้องมีทักษะในการบันทึกความรู้) ทั้งความรู้ในรูปแบบสื่อต่างๆ และประสบการณ์ เพื่อให้เกิด “ขุมความรู้” หรือ “คลังความรู้” ทำให้ค้นหาและเรียกมาใช้งานได้ง่าย พร้อมใช้งานได้ตลอดเวลา โดยอาศัยเทคโนโลยีต่างๆ เช่น เทคโนโลยีดั้งเดิม เทคโนโลยีกระบวนการ เทคโนโลยีสื่อมวลชน เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เป็นต้น จัดทำและมีวิธีการเข้าถึงความรู้กันอย่างชัดเจน แบบไม่ปิดข้อมูล

7) นำความรู้ไปใช้ (Knowledge Utilization) หมายถึง การนำความรู้จาก “คลังความรู้” ทั้งคลังความรู้ส่วนของตนเองและของเพื่อนร่วมงานที่จัดเก็บและเผยแพร่ไว้มาใช้ แก้ปัญหาและพัฒนาปรับปรุงงานส่วนที่ผู้ใช้รับผิดชอบ และมีการปรับปรุงความรู้ที่มีนั้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งทำให้เกิดเป็นความรู้ใหม่ๆ ขึ้น กลายเป็นวงจรที่ไม่มีที่สิ้นสุด โดยมีแกนนำในการผลักดันในการนำความรู้ที่มีอยู่นั้นไปใช้ในแต่ละกิจกรรมหรือแต่ละงานที่ปฏิบัติ

8) ประเมินความรู้ (Knowledge Evaluation) หมายถึง กำหนดเกณฑ์การประเมินความรู้ โดยประเมินสองส่วนคือส่วนแรกประเมินความก้าวหน้าของกิจกรรมจัดการความรู้ในทุกขั้นตอน จัดให้มีกลไกการตรวจสอบและเปิดเผยให้ทราบทั่วทั้งสถานศึกษาว่ากิจกรรมการจัดการความรู้ของบุคลากรทุกคนเป็นอย่างไร มีความก้าวหน้า พัฒนาหรือต้องได้รับการช่วยเหลือในขั้นตอนใดบ้าง ส่วนที่สองประเมินความถูกต้องขององค์ความรู้ โดยยึดหลักการ ทฤษฎีหรือแนวคิดในการตัดสินใจตัดสินความถูกต้อง คัดเลือกเอาความรู้ที่ไม่ถูกต้องและไม่แม่นยำทิ้งไป รวมถึงความรู้ที่ไม่เหมาะสมต่อองค์กรและต่อบริบทของกลุ่มด้วย

1.4 องค์ประกอบของการจัดการความรู้

มีนักการศึกษากล่าวถึงองค์ประกอบของการจัดการความรู้ไว้ดังนี้

1.4.1 กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย กล่าวถึงองค์ประกอบของการจัดการความรู้ว่าประกอบไปด้วย 3 องค์ประกอบ คือ (กระทรวงมหาดไทย, 2552)

1) คน เป็นองค์ประกอบสำคัญที่สุดเนื่องจากเป็นแหล่งทรัพยากรความรู้ และนำความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์มากที่สุด

2) เทคโนโลยีเป็นการนำเครื่องมือที่ใช้สำหรับการค้นหา จัดเก็บ แลกเปลี่ยนความรู้เพื่อนำความรู้ไปใช้โดยง่ายและรวดเร็วขึ้น

3) กระบวนการความรู้ หมายถึงวิธีการบริหารจัดการความรู้ด้วยกิจกรรมแบบต่างๆ เป็นการนำความรู้จากแหล่งความรู้มาใช้ซึ่งอาจมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง กระทั่งผลสุดท้ายเกิดการสร้างนวัตกรรมในที่สุด

โดยองค์ประกอบทั้ง 3 องค์ประกอบต้องทำงานร่วมกันอย่างสมดุล โดยการจัดการความรู้สำหรับกรมการปกครองนั้น ยึดพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีพุทธศักราช 2546 มีการนำกระบวนการจัดการความรู้ (KM Process) และกระบวนการบริหารจัดการการเปลี่ยนแปลง (Change Management Process) มาใช้ควบคู่กันในการจัดการความรู้ของหน่วยงาน เพื่อมุ่งหมายให้แผนการจัดการความรู้ นำพาไปสู่การปฏิบัติราชการในขอบเขตของการจัดการความรู้และเป้าหมายของการจัดการความรู้ ในเรื่องอื่นๆ และนำไปสู่ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ที่ยั่งยืนต่อไป

1.4.2 เยาวลักษณ์ สงวนพานิช กล่าวว่า องค์ประกอบของการจัดการความรู้ ประกอบไปด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ (เยาวลักษณ์ สงวนพานิช, 2552)

1) ผู้นำและกลยุทธ์ กล่าวคือ

(1) ผู้บริหาร (ผู้นำ) ต้องให้ความสำคัญต่อการจัดการความรู้ กำหนดนโยบาย กลยุทธ์ เป้าหมาย และให้การสนับสนุนด้านต่างๆ อย่างมุ่งมั่นเพื่อบรรลุผลลัพธ์ โดยแสดงภาวะผู้นำในการสร้างแรงบันดาลใจให้เกิดขึ้นกับบุคลากรและเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติการจัดการความรู้ ทำให้สมาชิกมีความรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของทีมรวมถึงผู้บริหารต้องให้ความสำคัญกับบุคลากรทุกระดับ สร้างบรรยากาศที่อบอุ่น เป็นมิตรกับบุคลากรทุกคน

(2) กลยุทธ์ เป็นยุทธวิธีในการดำเนินการจัดการความรู้ตามบริบทขององค์กรแต่ละแห่งที่แตกต่างกัน ทั้งสภาพแวดล้อมหรือปัจจัยแวดล้อมต่างๆ โดยบูรณาการให้เข้ากับงานประจำ มีทั้งกลยุทธ์ในการใช้ความรู้แบบชัดแจ้ง (Codification strategy) เน้นการใช้ประโยชน์จากความรู้ที่สะสมในตัวคน (Personalization strategy) เป็นกลยุทธ์เน้นสร้างเครือข่ายความรู้

2) วัฒนธรรมองค์กร เป็นการสร้างบรรยากาศให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างบุคลากรด้วยกัน สร้างให้เกิดวัฒนธรรมเชิงบวก สร้างบรรยากาศให้เกิดความไว้วางใจกัน เป็นการบริหารงานแบบแนวราบเอื้อประโยชน์กันและกัน โดยมี 3 แนวทางคือ รักษาวัฒนธรรมเดิม ปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมบางส่วน และ สร้างวัฒนธรรมขึ้นมาใหม่ หากผู้บริหารรู้วิธีการสร้าง และ ปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมองค์กรอย่างเหมาะสมจะส่งผลให้บุคลากรประสบความสำเร็จในการดำเนินการจัดการความรู้

3) โครงสร้างพื้นฐานและทีมบุคลากร กล่าวคือ

(1) โครงสร้างพื้นฐาน คือปัจจัยต่างๆ ที่ทำให้การจัดการความรู้ ดำเนินการอย่างเต็มที่ เกิดความราบรื่นขณะดำเนินการ เช่น สถานที่ เครื่องมือและอุปกรณ์ต่างๆ เพื่อให้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ได้อย่างสะดวก บุคลากรแต่ละคนทราบหน้าที่การดำเนินการอย่างชัดเจน มีการบริหารจัดการแบบกระจายอำนาจ

(2) ทีมงาน ได้แก่ คณะบุคลากรที่มีอุดมการณ์แน่วแน่ในการดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ บุคลากรทุกคนยอมรับ ยึดถือความถูกต้อง มีการดำเนินการอย่างประณีตประณีต มีน้ำใจช่วยเหลือกัน เคารพในสิทธิ เสรีภาพของเพื่อนร่วมงาน

4) เทคโนโลยีและการสื่อสาร กล่าวคือ

(1) เทคโนโลยี ได้แก่ อุปกรณ์ เครื่องมืออำนวยความสะดวกที่ใช้ติดต่อสื่อสารและเชื่อมโยงบุคลากรในองค์กรและนอกองค์กรอย่างความรวดเร็ว และเป็นแหล่งข้อมูลที่สำคัญ ในการส่งผ่านความรู้ (Knowledge transfer) รวมถึงช่วยจัดเก็บและปรับปรุงความรู้ที่มีให้ถูกต้องและทันสมัย (Knowledge storage and maintenance) ลดค่าใช้จ่ายในการดำเนินการจัดการความรู้ ดังนั้นบุคลากรต้องรู้เท่าทันเทคโนโลยี

(2) การสื่อสาร หมายถึง การส่งผ่านข้อมูลที่เกิดจากความคิด ความรู้สึก ความเข้าใจระหว่างบุคลากร โดยพฤติกรรมที่สร้างบรรยากาศในการสื่อสาร เช่น การสร้างมิตรภาพ (Empathy) คือ การเอาใจเขามาใส่ใจเรา คำนึงถึงจิตใจผู้อื่น การเปิดใจ

(Openness) คือ เปิดเผยความคิด ความรู้สึก ให้ผู้อื่นเข้าใจว่ากำลังคิดอะไรเพื่อให้เกิดการยอมรับซึ่งกันและกัน ความไว้วางใจ (Trust) คือ การเชื่อมั่นในการกระทำต่างๆ และการพรรณนา (Describing) เปิดโอกาสในการแสดงความคิดเห็น (Provisionalism)

5) การวัดและการประเมินผล โดยทีมจัดการความรู้ต้องร่วมกันกำหนดตัวชี้วัดและเกณฑ์ที่ใช้วัดผลในแต่ละฝ่ายบุคลากรในแต่ละหน่วยงานย่อย โดยใช้ติดตาม (Monitor) กระบวนการทำงาน และนำมาทบทวนเพื่อแก้ไขข้อผิดพลาดต่างๆ และปรับปรุงให้ดีขึ้น ใช้เป็นเครื่องมือกระตุ้น (Motivate) ผู้ปฏิบัติงาน และเป็นเครื่องมือวัดความสำเร็จของการจัดการความรู้

1.4.3 สถาบันส่งเสริมการจัดการความรู้เพื่อสังคม อธิบายองค์ประกอบของการจัดการความรู้ซึ่งคิดค้นโมเดลปลา ที่ประกอบไปด้วย ส่วน “หัวปลา” (Knowledge Vision: KV) ส่วน “ตัวปลา” (Knowledge Sharing: KS) และ ส่วน “หางปลา” (Knowledge Assets: KA) ดังที่อธิบายในหัวข้อกระบวนการจัดการความรู้ (ประพนธ์ ฝาสุกยัต, 2549)

จากการวิเคราะห์และสังเคราะห์องค์ประกอบของการจัดการความรู้ พบว่าประกอบไปด้วย 3 องค์ประกอบใหญ่ได้แก่

1. บุคลากร ได้แก่ ผู้มีส่วนร่วมในกระบวนการจัดการความรู้ทั้งหมดขององค์กรรวมไปถึงบุคลากรผู้เกี่ยวข้องภายนอกองค์กร เช่น ผู้บริหารสูงสุด ผู้อำนวยการในเรื่องต่างๆ ทำหน้าที่เป็นคุณอำนวย และผู้ลงมือปฏิบัติการจัดการความรู้ หรือทำหน้าที่เป็นคุณกิจ” เป็นต้น

2. เทคโนโลยีและกระบวนการสื่อสาร ได้แก่ การนำเครื่องมือทางเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการอำนวยความสะดวกทำให้กระบวนการจัดการความรู้ดำเนินไปด้วยความสะดวก รวดเร็ว ราบรื่นและมีประสิทธิภาพสูงสุด เกิดการส่งผ่านความรู้ที่ถูกต้อง แม่นยำและทันกับยุคและสมัย เพื่อให้ผู้ใช้เข้าร่วมกระบวนการจัดการความรู้ในองค์กรได้รับการถ่ายทอดความรู้ ข้อคิดเห็นและการปฏิบัติต่างๆ ภายใต้วัฒนธรรมองค์กรที่เป็นมิตร เอื้อให้เกิดการเรียนรู้ในองค์กร

3. การดำเนินการ ซึ่งประกอบไปด้วย

3.1 แผนกลยุทธ์ เป็นกลวิธี (tagtic) ในการดำเนินการจัดการความรู้ตามบริบทองค์กรแต่ละแห่งที่แตกต่างกันในด้านต่างๆ โดยควรบูรณาการให้เข้ากับงานประจำซึ่งประกอบไปด้วยกลยุทธ์การใช้ความรู้แบบชัดแจ้งซึ่งเป็นกลยุทธ์เน้นสร้างเครือข่ายความรู้

3.2 วัฒนธรรมองค์กร เป็นการสร้างบรรยากาศให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างบุคลากรด้วยกัน สร้างให้เกิดวัฒนธรรมเชิงบวก สร้างบรรยากาศให้เกิดความไว้วางใจ มีการสนับสนุนการเผยแพร่และเพิ่มพูนความรู้ในการทำงานโดยเอื้อประโยชน์ซึ่งกันและกัน โดยมี 3 แนวทางคือ รักษาวัฒนธรรมเดิม ปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมบางส่วน และ สร้างวัฒนธรรมขึ้นใหม่ โดยถ้าผู้นำรู้วิธีการสร้าง และ ปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมองค์กรอย่างเหมาะสม

3.3 การวัดและการประเมินผล ควรกำหนดตัวชี้วัดและเกณฑ์ที่ใช้วัดผลในแต่ละฝ่ายแต่ละองค์กรอย่างชัดเจน โดยใช้ติดตาม (Monitor) กระบวนการทำงาน และนำมาทบทวนเพื่อแก้ไขข้อผิดพลาดต่างๆ และปรับปรุงให้ดีขึ้น ซึ่งใช้เป็นเครื่องมือกระตุ้น (Motivate) ผู้ปฏิบัติงาน และเป็นเครื่องมือวัดความสำเร็จของการจัดการความรู้

1.5 การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Knowledge Sharing)

1.5.1 ความหมาย

เคอมอลี่ กล่าวว่า การแลกเปลี่ยนเรียนรู้เป็นการส่งผ่านความรู้ฝังลึกจากบุคลากรคนหนึ่งสู่บุคลากรอีกคนหนึ่ง หรือเป็นการสนทนาจากบุคลากรคนใดคนหนึ่งสู่กลุ่มและผู้ที่มิบุคลากร โดยกระบวนการสนทนา เสวนา ประชุมหรือกิจกรรมต่างๆ ที่มีการพบปะกัน ซึ่งอาจมีลักษณะไม่เป็นการทางการ เช่น การพูดคุยขณะพักรับประทานอาหาร การดื่มกาแฟ นอกจากนี้การส่งผ่านความรู้ฝังลึกเป็นความรู้ชัดแจ้งอาจอยู่ในรูปแบบเอกสาร บทความต่างๆ รายงาน การบันทึก ไปรษณีย์ อิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น โดยประโยชน์ของการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ได้แก่ ช่วยประหยัดเวลาและแรงงานในการคิดสิ่งใหม่ๆ ทำให้การตัดสินใจทำสิ่งต่างๆ รวดเร็วขึ้น ชักจูงให้บุคลากรร่วมกันใช้ความรู้และร่วมมือปฏิบัติงานและเกิดความไว้วางใจซึ่งกันและกัน เก็บความรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อองค์กร ค้นพบวิธีปฏิบัติงานที่ดี และผลสุดท้ายทำให้เกิดผลิตภัณฑ์หรือนวัตกรรมใหม่ๆ (Kermally, 2002)

แม็คแอนดรูว์ กล่าวว่า การแลกเปลี่ยนเรียนรู้เป็นกระบวนการสนับสนุนการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อเป็นกิจกรรมที่ทำให้บุคลากรมาพูดคุยมีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน บุคลากรพัฒนาการทำงานได้ทุกหนทุกแห่งอย่างต่อเนื่องผ่านกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้โดยผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยต้องมีการจัดสิ่งแวดล้อมมาช่วยสนับสนุนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เช่น ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นต้น (McAndrew, 2004)

วิจารณ์ พานิช กล่าวว่า การแลกเปลี่ยนเรียนรู้เป็นกระบวนการที่ทำให้เกิด ความรู้ใหม่ๆ ขึ้นในองค์กรโดยเกิดจากปฏิสัมพันธ์ลูกโซ่ระหว่างความรู้ชัดแจ้งกับความรู้ฝังลึก โดยมีกิจกรรม (1) แลกเปลี่ยนความรู้ฝังลึกเกิดจากความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดของ ผู้ร่วมงาน เช่น การเป็นลูกมือทำงาน ประชุมกลุ่มงาน เป็นต้น (2) แลกเปลี่ยนความรู้ฝังลึกเป็นความรู้ชัดแจ้งด้วยการนำเสนอผ่านการเล่าเรื่อง เทียบเคียงงานหรือนำเสนอรูปแบบที่เป็นทางการ เป็นต้น (3) แลกเปลี่ยน ความรู้ชัดแจ้งผ่านเอกสาร การประชุม ตำรา ฐานข้อมูลคอมพิวเตอร์ต่างๆ เป็นต้น (4) แลกเปลี่ยน ความรู้ชัดแจ้งเป็นความรู้ฝังลึกซึ่งอาจเป็นความรู้ฝังลึกที่มีความลุ่มลึกของข้อมูลมากขึ้น เนื่องจากการมีความรู้ชัดแจ้งที่เป็นรูปธรรม เรียนรู้ง่าย เข้าใจง่าย จะช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ให้เปลี่ยนกลับเป็นความรู้ฝังลึกและเพิ่มความลุ่มลึกของข้อมูลซึ่งจากกิจกรรม 4 ประการนี้เห็นว่าการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ต้องใช้ความรู้ลึกนึกคิดร่วมกัน (Share mindset) บุคลากรทุกคนต้องมีส่วนร่วมตั้งแต่การกำหนด เป้าหมาย (กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และหลักการบริหาร) ต้องเห็นคุณค่าและมีความรู้ใน การจัดการความรู้ การใช้เครื่องมือเทคโนโลยี สารสนเทศที่ใช้ในการสื่อสารบนพื้นฐานของมิตรสัมพันธ์ระหว่างบุคลากรซึ่งผู้บริหารมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งที่ช่วยกระตุ้นและสนับสนุนให้บุคลากร ทุกคน ทุกระดับ ดำเนินการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (วิจารณ์ พานิช, 2547)

สุภณิดา ปุสุรินทร์คำ กล่าวว่า การแลกเปลี่ยนเรียนรู้หมายถึงบุคลากรแบ่งปันแลกเปลี่ยนทรัพยากรสารสนเทศ ความรู้และประสบการณ์ระหว่างกัน ทำให้เป็นประโยชน์ต่อการทำงานและการดำเนินชีวิตประจำวัน โดยสามารถทำได้หลายรูปแบบทั้งบอกเล่าด้วยวาจา อภิปรายในประเด็นที่สนใจ หรือถ่ายทอดเป็นเอกสารลายลักษณ์อักษร เช่น เอกสาร ตำรา ฐานข้อมูลบนระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ เป็นต้น (สุภณิดา ปุสุรินทร์คำ, 2549)

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการและสถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ กล่าวว่าการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่านเครื่องมือเทคโนโลยีสารสนเทศที่หลากหลายทำให้องค์กรมี ประสิทธิภาพดำเนินงานบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งขึ้นเนื่องจากเครื่องมือเทคโนโลยีสารสนเทศช่วยให้ผู้ต้องการใช้ข้อมูลสารสนเทศต่างๆ เข้าถึงข้อมูลด้วยความสะดวกสบายและเป็นระบบมากขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการและสถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ, 2548)

จากการวิเคราะห์และสังเคราะห์ความหมายการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ พบว่า การแลกเปลี่ยนเรียนรู้หมายถึงการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร มาแลกเปลี่ยน ประสบการณ์และทรัพยากรสารสนเทศระหว่างสมาชิกบุคลากรในองค์กร เพื่อให้ได้มาซึ่งความรู้ใหม่ๆ หรือนวัตกรรมใหม่ๆ โดยข้อมูลที่ส่งผ่านมีการประเมินและกลั่นกรองให้มีความเป็นรูปธรรมและเข้าใจ ได้ง่าย ทำให้มีความสะดวก รวดเร็วต่อการนำความรู้ไปใช้ต่อไปได้บนพื้นฐานของความเชื่อใจกันและ กันระหว่างบุคลากรผู้ปฏิบัติงาน ทั้งการส่งผ่านความรู้ฝังลึกและชัดแจ้ง ทั้งการส่งผ่านข้อมูลแบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการ

1.5.2 กิจกรรมที่ใช้ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้

การแลกเปลี่ยนเรียนรู้มีกิจกรรมในการดำเนินการหลายกิจกรรม แต่ละกิจกรรมมีความแตกต่างกันออกไปและเหมาะสมกับความรู้แต่ละประเภทที่ต้องการนำมาแลกเปลี่ยน โดย จำแนกเป็นกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่เหมาะสมกับความรู้ชัดแจ้ง และกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่ เหมาะสมกับความรู้ฝังลึก ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1.5.2.1 กิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่เหมาะสมกับความรู้ชัดแจ้ง เช่น

(1) จัดเก็บความรู้และวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศในรูปแบบเอกสาร ซึ่งเป็นการจัดเรียงข้อมูลแบบง่ายๆ เพื่อความสะดวกในการค้นคืนและนำไปใช้ประโยชน์ต่อไป ยกตัวอย่างเช่น จัดเก็บในรูปแบบของงานวิจัย ผลสำรวจ ผลงานประจำปี ข้อมูลการตลาด เป็นต้น

(2) เทคนิคการเล่าเรื่อง (Story telling) เป็นวิธีการเผยแพร่สิ่งที บุคลากรได้เรียนรู้จากผู้ที่สนใจ โดยเกิดความสมดุลระหว่างความน่าสนใจในการบรรยายเรื่องทีผู้เล่า เรื่องนำเสนอกับเนื้อหาทีผู้บรรยายเรื่องต้องการสื่อสาร เช่น ใช้เทคนิคการเล่าเรื่องเกี่ยวกับนวัตกรรม ทีองค์กรผลิตขึ้น ทีเป็นผลผลิตมาจากการประสบความสำเร็จหรือความล้มเหลวในขั้นตอนต่างๆ ก่อนทีจะมีผลผลิตเป็นนวัตกรรม ซึ่งเป็นการเรียนรู้จากประสบการณ์ของผู้มีประสบการณ์

(3) สมุดหน้าเหลือง (Yellow Pages) ซึ่งเปรียบเสมือนสมุด โทรศัพท์หน้าเหลืองทีบันทึกที่อยู่และเบอร์โทรของร้านค้าหรือสถานที่ต่างๆ ทำให้อค้นหาได้ง่าย แต่ใน ทีนี้ เป็นสมุดทีบันทึกแหล่งที่มาของความรู้ ประเภทความรู้ และข้อมูลทีสำคัญของผู้เชี่ยวชาญความรู้ ในแต่ละด้านขององค์กร เพื่อสร้างความเชื่อมโยงระหว่างบุคลากรในองค์กรทีต้องการใช้ข้อมูลต่างๆ กับแหล่งข้อมูลต่างๆ ทีองค์กรสำรวจหามาได้ทั้งแหล่งข้อมูลสถานที่ แหล่งข้อมูลบุคคล เป็นต้น ทั้งนี้ สมุดหน้าเหลืองจะบันทึกผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศทีมีการเชื่อมโยงข้อมูลกับหน่วยงาน ภายนอกหรือเฉพาะบุคลากรภายในก็ได้หรือเป็นการบันทึกผ่านสมุดทีเป็นลายลักษณ์อักษรก็ได้

(4) ฐานความรู้ (Knowledge Bases) เป็นการเก็บข้อมูลความรู้ ทีมีอยู่ไว้ในฐานข้อมูลทีเป็นระบบ ทั้งระบบอินเทอร์เน็ตและอินทราเน็ตขององค์กรและให้ผู้ต้องการใช้

ข้อมูลค้นหาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศซึ่งทำให้ดึงข้อมูลมาใช้สร้างความรู้ได้ตลอดเวลาทำให้ได้ข้อมูลที่รวดเร็วและถูกต้อง ทั้งนี้หน่วยงานต้องคำนึงถึงความพร้อมในการจัดทำฐานข้อมูลด้วย

1.5.2.2 กิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่เหมาะสมกับความรู้ฝังลึก เช่น

(1) จัดตั้งทีมข้ามสายงาน (Cross-Functional Team) เป็นการตั้งทีมเพื่อทำงานร่วมกันในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง เนื่องจากการดำเนินงานบางอย่างหนึ่งเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ได้วัตถุประสงค์หนึ่งจะต้องพึ่งพาอาศัยประสบการณ์ของผู้เชี่ยวชาญจากหลายๆ ด้านมาร่วมมือกัน โดยหัวหน้าทีมต้องสร้างบรรยากาศที่ดีเพื่อสร้างความคุ้นเคยให้เกิดขึ้นกับสมาชิกในทีมทั้งหมด ทำให้เกิดการไว้วางใจต่อกัน เชื่อมั่นซึ่งกันและกันส่งผลให้ดำเนินงานได้อย่างราบรื่นทั้งนี้ควรมีการจดบันทึกและรวบรวมความรู้ที่เกิดขึ้นในรูปแบบของความรู้ชัดแจ้ง

(2) วงจรคุณภาพและนวัตกรรม (Innovation & Quality Circles (IQCs) วิธีการ IQCs (Innovation & Quality Circles) เป็นกลุ่มที่พัฒนามาจากกลุ่ม QCs (Quality Circles) โดยมีสมาชิกที่มาจากต่างแผนกหรือต่างองค์กร ซึ่งจะรวมตัวกันเพื่อหาวิธีการที่หลากหลายหรือเพื่อปรับปรุงกระบวนการทำงานในการพัฒนาองค์กรให้ดำเนินการได้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ โดยระดมแนวคิดจากเพื่อนร่วมกลุ่มร่วมกันกำหนดแนวคิดที่หลากหลายและค้นหาทางเลือกที่ดีที่สุดช่วยแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น โดยสมาชิกต้องมีการจดบันทึกความรู้และปัญหาที่เกิดขึ้น ทั้งนี้ IQCs กับทีมข้ามสายงานแตกต่างกันแตกต่างกันที่สมาชิกของทีมที่ประกอบไปด้วยบุคลากรทั้งภายในและ ภายนอกองค์กรแตกต่างกันกับทีมข้ามสายงานที่มีแต่บุคลากรในองค์กรเท่านั้น และเนื้อเรื่องของการทำทีมข้ามสายงานจะเป็นเรื่องเฉพาะเจาะจงมากกว่า

(3) ชุมชนนักปฏิบัติ (Communities of Practices: CoPs) เป็นกลุ่มบุคคลที่รวมตัวกันอย่างไม่เป็นทางการด้วยความสมัครใจเพื่อร่วมกันสร้างองค์ความรู้หรือแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อให้ได้องค์ความรู้ใหม่เพื่อให้ได้งานที่มีประสิทธิภาพ โดยมากมักเป็นคนที่อยู่ในกลุ่มงานเดียวกันสนใจเรื่องเดียวกันทำให้มีความเชื่อมั่นต่อกัน และเป็นการทำกิจกรรมทางสังคมไม่ได้มีการมอบหมายงานเฉพาะให้ทำแต่จะเลือกทำในส่วนที่สนใจร่วมกัน ซึ่งจะมีระยะเวลาเริ่มต้นและสิ้นสุดหากมีการบรรลุวัตถุประสงค์แล้วกลุ่ม CoPs อาจมีการยกเลิกหรือปรับเปลี่ยนไปตามหัวข้อที่สนใจใหม่ อย่างไรก็ตามกลุ่ม CoPs ต้องมีการกำหนดบทบาทอย่างชัดเจนเพื่อเกิดความชัดเจนและยั่งยืนในการดำเนินการ มีการยกย่องชมเชยและให้การยอมรับ รวมถึงร่วมกันส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในกลุ่ม CoPs โดยให้แรงจูงใจหรือรางวัลสำหรับสมาชิกที่ให้ความร่วมมือและแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับบุคลากรคนอื่นๆ รวมทั้งทำให้กลุ่มเติบโตและมีการขยายตัว

(4) ระบบพี่เลี้ยง (Mentoring System) เป็นวิธีการถ่ายทอดความรู้จากผู้มีประสบการณ์มากไปยังบุคลากรที่มีประสบการณ์น้อย เป็นวิธีการถ่ายทอดแบบใกล้ชิดผู้ถ่ายทอดจะมีอาวุโสในความรู้สูงกว่าซึ่งอาจอยู่ในหน่วยงานเดียวกันหรือต่างหน่วยงานกันก็ได้ รวมถึงให้คำปรึกษาในทุกๆ เรื่อง โดยทั่วไประบบพี่เลี้ยงใช้เวลาค่อนข้างมากเพราะทั้งผู้ถ่ายทอดและผู้รับความรู้ต้องสร้างความคุ้นเคยและความสัมพันธ์กันและกัน และผู้เป็นพี่เลี้ยงต้องเป็นตัวอย่างที่ดีในการปฏิบัติงานที่สอดคล้องกับความต้องการขององค์กร

(5) สับเปลี่ยนงาน (Job Rotation) และยืมตัวบุคลากรมาช่วยงาน (Secondment) โดยการสับเปลี่ยนงานเป็นการย้ายบุคลากรทำงานในหน่วยงานต่างๆ อาจ

ในสายงานเดียวกันหรือข้ามสายงานในบางเวลาก็ได้ ซึ่งวิธีการนี้มีประสิทธิผลที่กระตุ้นให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของบุคลากรทั้ง 2 ฝ่าย ผู้ถูกย้ายเกิดการพัฒนาทักษะการทำงานที่หลากหลายมากขึ้น ส่วนการยืมตัวบุคลากรเป็นการนำบุคลากรระดับผู้บริหารหรือบุคลากรที่มีความสามารถสูงไปช่วยทำงานในหน่วยงานอื่นๆ เพื่อให้ผู้ถูกยืมตัวถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ตนเองที่มีให้กับหน่วยงาน ซึ่งเป็นการกระจายความรู้ที่ได้ผลในระยะสั้น

(6) เวทีสำหรับแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Knowledge Forum) เป็นการนัดประชุมหรือจัดกิจกรรมที่เป็นทางการและเป็นกิจลักษณะสม่ำเสมอเพื่อให้บุคลากรมีโอกาสมพบปะแลกเปลี่ยนเรียนรู้พูดคุยกัน โดยจัดได้หลายลักษณะ เช่น จัดประชุม สัมมนาทางวิชาการ

นอกจากกิจกรรมที่กล่าวไปแล้ว ผู้วิจัยมีโอกาสดังกล่าวแบบมีส่วนร่วมในการอบรมสัมมนาเชิงปฏิบัติการเสริมศักยภาพความเข้มแข็งสถานศึกษาที่เป็นแบบอย่างการจัดกระบวนการเรียนการสอนฯ “เติมพลังสถานศึกษาพอเพียง” รุ่น 10 และ รุ่น 11 ให้แก่คณะผู้บริหารและคณะครูจากโรงเรียนแกนนำสถานศึกษาพอเพียง ที่โรงแรมเดอะริช จังหวัดนนทบุรี ในวันที่ 19-25 สิงหาคม 2553 ในการให้ความรู้ในการจัดทำหลักสูตรบูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกลุ่มสาระต่างๆ แก่ครูผู้สอนและคณะผู้บริหาร พบว่า

1) บริบทของผู้เข้าร่วมนั้นเป็นลักษณะชุมชนนักปฏิบัติ (CoPs) เพราะเป็นการรับผู้เข้าอบรมสัมมนาที่มีจิตอาสาไม่ได้บังคับ แต่หากต้องการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเข้าสู่สถานศึกษาโดยมีเป้าหมายให้ครบทั่วประเทศและครูผู้สอนทุกคนสามารถนำไปปรับใช้ได้ บริบทของชุมชนนักปฏิบัติอาจไม่ได้ผลเนื่องจากครูผู้สอนไม่ใส่ใจเพราะอ้างว่าภาระงานมากอยู่แล้ว แต่หากสนใจในบริบทของกลุ่มสาระวิชา โดยผู้สอนกลุ่มสาระวิชาเดียวกันในแต่ละสถานศึกษาจำเป็นต้องนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปปรับใช้ในรายวิชา (ซึ่งมีบังคับใช้ในหลักสูตรตามที่กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดไว้ในหลักสูตรสถานศึกษา ปี 2551) ก็สามารถนำชุมชนนักปฏิบัติมาปรับใช้ได้

2) คณะผู้บริหารเสนอให้ที่ประชุมสร้างหลักสูตรเพื่อนำไปปรับใช้กับนักเรียนโรงเรียนขนาดเล็ก เนื่องจากสภาพบริบทของศักยภาพของครูผู้สอนไม่มีเวลาเพียงพอในการนำมาประยุกต์ใช้ จึงเหมาะสมกับวิธีการจัดการความรู้ด้วยการจัดเก็บความรู้และวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศในรูปของเอกสาร

3) บริบทของการเผยแพร่หลักการของผู้เข้าร่วมซึ่งเป็นสถานศึกษาพอเพียงนั้น ครูผู้สอนแต่ละคนจะต้องกลับไปเพื่อนำเสนอและเผยแพร่ให้กับกลุ่มครูคนอื่นๆ ได้รับฟังเพื่อเป็นการขยายสมาชิกและขยายองค์ความรู้ให้ครูผู้สอนและผู้บริหารทุกคนสามารถนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้จึงเห็นว่าการใช้เทคนิคการเล่าเรื่องเป็นสิ่งที่เหมาะสม รวมถึงการจัดการศึกษาดูงานซึ่งเป็นวิธีการของการใช้การจัดการความรู้จากสมุดหน้าเหลือง รวมถึงเป็นการใช้การจัดการความรู้ลักษณะฐานความรู้

4) บางครั้งสถานศึกษาแต่ละแห่งมีผู้เชี่ยวชาญหรือชำนาญการทั้งปริมาณและคุณภาพที่แตกต่างกัน การใช้วิธีการจัดตั้งทีมข้ามสายงานเพื่อให้ครูผู้สอนหรือผู้บริหารที่อยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาเดียวกันได้ช่วยเหลือเกื้อกูลกันจึงเป็นสิ่งที่สมควรกระทำ เพื่อเป็นการแนะนำแนวทาง

ให้ครูผู้สอนหรือผู้บริหารสถานศึกษาสามารถประยุกต์ใช้หลักปรัชญาฯ กับบริบทของสถานศึกษาตนเองได้ ซึ่งหมายรวมถึงวิธีการสับเปลี่ยนงานและวิธีการยืมตัวบุคลากรมาช่วยงาน

5) การใช้วิธี Innovation & Quality Circles (IQCs) และ การปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best-Practice) ที่ไม่ได้กล่าวถึงนี้ เป็นวิธีที่ควรหลีกเลี่ยงเนื่องจาก

(1) ธรรมชาติของบุคลากรไม่ว่าจะเป็นผู้บริหารสถานศึกษาหรือครูผู้สอนในสถานศึกษาที่มีความเชี่ยวชาญจะชอบอวดอ้างการทำงานของตนเองและต้องการให้หลายสถานศึกษาที่เข้ามาศึกษากับตนรับเป็นแบบอย่าง ซึ่งการขับเคลื่อนฯ ครั้งนี้ ไม่ต้องการให้มีการคัดลอกหรือกระทำการสิ่งต่างๆ ตามแบบอย่าง เนื่องจากจะทำให้สถานศึกษาที่มีบริบทต่างออกไปไม่ได้คิดหรือกระทำการสิ่งต่างๆ ตามบริบทหรือสภาพของสถานศึกษาของตน

(2) หากสถานศึกษาที่เริ่มต้นขับเคลื่อนฯ ไม่สามารถคิดหรือประยุกต์ใช้หลักปรัชญาฯ เข้าสู่สถานศึกษาทั้งด้านการบริหารสถานศึกษา ด้านหลักสูตรการเรียนการสอนหรือด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ก็จะทำให้สถานศึกษานั้นๆ ไม่สามารถจะนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเข้าสู่การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษานั้นๆ ได้

6) ระบบพี่เลี้ยง เป็นวิธีการที่เหมาะสมในการนำมาขับเคลื่อนฯ แต่ทั้งนี้ต้องเลือกตัวแบบที่มีความเป็นมืออาชีพ ที่สามารถแนะนำหลักการเพื่อให้ผู้ตามแบบสามารถไปประยุกต์ใช้กับบริบทของสภาพท้องถิ่นตนเองได้

7) เวทีสำหรับการแลกเปลี่ยนความรู้เป็นวิธีการที่การอบรมสัมมนาครั้งนี้ได้นำมาใช้ในกระบวนการกลุ่มเพื่อให้ ผู้เข้าอบรมแต่ละคนได้มีแนวคิดที่หลากหลายในการนำมาปรับประยุกต์ใช้ให้เข้ากับสถานศึกษาของตน

1.5.3 การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้วยระบบเครือข่าย

แนวคิดหนึ่งของการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้วยระบบเครือข่ายในปัจจุบันที่มีประสิทธิภาพในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้คือการใช้เครือข่ายสังคมซึ่งมีที่มาจากทฤษฎีสังคมวิทยาทฤษฎีหนึ่งคือทฤษฎีของการแลกเปลี่ยน (Exchange Theory) ซึ่งมีผู้นำไปใช้ในการศึกษาความสัมพันธ์ทางสังคมตั้งแต่ระดับจุลภาคถึงมหภาคโดยมีที่มาจากแหล่งกำเนิดจากหลักเศรษฐศาสตร์เชิงอรรถประโยชน์นิยม (Utilitarian Economics) มานุษยวิทยาเชิงหน้าที่ (Functional Anthropology) และจิตวิทยาเชิงพฤติกรรม (Behavioral Psychology) (สัญญา สัญญาวิวัฒน์, 2550) เพื่อนำมาศึกษาปรากฏการณ์ทางสังคมวิทยาในด้านการกระทำหรือการโต้ตอบระหว่างกันของบุคคลซึ่งพิจารณาจากรางวัล (Reward) กับการลงโทษ (Punishment) หรือความพอใจ (Satisfactory) กับความไม่พอใจ (Unsatisfactory) โดยแบ่งประเภทของทฤษฎีแลกเปลี่ยนเป็น 2 ประเภท คือ

1) ทฤษฎีการแลกเปลี่ยนระดับบุคคล (Individualistic Exchange Theory) หรือทฤษฎีการแลกเปลี่ยนเชิงพฤติกรรม (Behavioral Exchange Theory) ซึ่งมี George C. Homans (George Ritzer, 1992) เป็นผู้คิดทฤษฎีแลกเปลี่ยนขึ้นที่ใช้กระบวนการเสริมแรงต่อการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันของบุคลากรเพราะการที่คนจะแสดงพฤติกรรมอะไรออกมาย่อมเกิดจากรางวัลหรือการลงโทษที่จะได้รับซึ่งเป็นการเสริมแรงทางบวกและลบ โดยสิ่งที่เป็นตัวชี้วัดคือปริมาณของการกระทำและระดับคุณค่าของการกระทำ ซึ่งทฤษฎีดังกล่าวนี้พัฒนามาจากทฤษฎีจิตวิทยาเชิง

พฤติกรรม (Behavioral Psychology) ของ B.F.Skinner ที่เน้นพฤติกรรมกระทำของแต่ละบุคคลในฐานะคู่แลกเปลี่ยน (Exchange Dyadic)

2) ทฤษฎีการแลกเปลี่ยนเชิงบูรณาการ (Integration Exchange Theory) หรือทฤษฎีการแลกเปลี่ยนเชิงโครงสร้าง (Exchange Structuralism Theory) ซึ่งพัฒนาจากทฤษฎีมานุษยวิทยาเชิงหน้าที่ที่ให้ความสำคัญกับปฏิสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มคนในเชิงปฏิสัมพันธ์ที่ใกล้ชิด โดยวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวคนแต่ละคนกับกลุ่มสังคมต่างๆ และให้ความสำคัญกับกระบวนการแลกเปลี่ยนซึ่งชี้นำพฤติกรรมของคนและเป็นพื้นฐานความสัมพันธ์ต่างๆ ระหว่างตัวบุคคลกับกลุ่มคน ซึ่งเป็นแนวคิดที่แตกต่างจากกลุ่มทฤษฎีการแลกเปลี่ยนระดับบุคคล

สำนักพัฒนาทฤษฎีการศึกษา (สำนักพัฒนาทฤษฎีการศึกษา สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2550) กล่าวว่าเครือข่ายสังคมคือกลุ่มของความสัมพันธ์ที่บุคคลกลุ่มหนึ่งมีต่อกัน เปรียบได้กับภาพของจุดต่างๆ ที่เชื่อมโยงกันด้วยเส้นตรงหลายๆ เส้น จุดคือบุคคลแต่ละคน ส่วนเส้นตรงคือสายสัมพันธ์ บุคคลจึงเปรียบได้กับจุดศูนย์กลางที่มีสายสัมพันธ์กับจุดหรือบุคคลอื่นที่มีสายสัมพันธ์กับผู้อื่นต่อไป ซึ่งบุคคลที่อยู่ตรงจุดศูนย์กลางไม่รู้จักแนวทางการคิดวิเคราะห์เครือข่ายนำมาใช้เชื่อมโยงความสัมพันธ์กับสิ่งต่างๆ สรรพสิ่งต่างๆ ที่เป็นส่วนหนึ่งของเครือข่ายความสัมพันธ์คือจุด (node) ถ้าเกิดความสัมพันธ์เชื่อมโยงของจุดต่างๆ เหล่านี้ ความสัมพันธ์จุดเหล่านี้คือเครือข่าย (network)

ระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตถูกนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ที่มีเครือข่ายผู้ใช้มากและมีความสมบูรณ์แบบที่สุด ที่สำคัญเครือข่ายอินเทอร์เน็ตมีเครื่องมือที่ใช้ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนบุคคลากรได้ดีที่สุด สะดวก รวดเร็วและทันสมัยเป็นปัจจุบันเชื่อมโยงเครือข่ายได้อย่างเสรี ทำให้บุคลากรสามารถเผยแพร่ข้อมูลหรือแลกเปลี่ยนข้อมูลต่างๆ ของตนเองบนอินเทอร์เน็ตได้อย่างง่ายดายและสืบค้นความรู้ต่างๆ ได้อย่างทันท่วงที ผ่านเครื่องมือต่างๆ เช่น ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น โดยหลักสำคัญต้องให้เทคโนโลยีรับใช้คน หรือรับใช้พฤติกรรมกรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของคน ไม่ลงทุนเพื่อสร้างเทคโนโลยีโดยขาดความต้องการการใช้ เน้นให้ตอบสนองความต้องการของผู้ใช้และง่ายต่อการใช้งานในระยะสั้นต่อไปเมื่อมีความต้องการนอกจากนี้ได้ศึกษาการแลกเปลี่ยนเรียนรู้บนเครือข่ายโดยใช้การสืบค้นจากอินเทอร์เน็ตและการสัมภาษณ์จากบุคคลที่เกี่ยวข้องทั้งในส่วนของผู้พัฒนาและผู้ใช้งาน โดยได้ศึกษาส่วนของเว็บไซต์พบว่าสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ใช้ Website Mang Moom เครือข่ายใช้ในการจัดการความรู้ โดยศูนย์จัดการความรู้ (Knowledge Management Center: KMC) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จัดตั้งเพื่อให้บริการแก่ชมรมวิชาการต่างๆ โดยกำหนดเป็นศูนย์จัดการความรู้เสมือนจริงในรูปแบบเว็บไซต์ เพราะมีข้อได้เปรียบด้านความเร็ว ความประหยัดในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ดังนั้นในโครงการนำร่องการจัดการความรู้ KMC ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจึงเป็นเว็บไซต์แต่มีคุณลักษณะที่แตกต่างจากเว็บไซต์โดยทั่วไป ในเชิงโครงสร้างเนื้อหาและระบบบริหารจัดการ สิ่งที่ได้จัดได้ว่าเป็นจุดสำคัญของศูนย์จัดการความรู้ คือ การจัดแบ่งเนื้อหาซึ่งแตกต่างจากเว็บไซต์โดยทั่วไป เพราะเนื้อหาที่ปรากฏในศูนย์เกิดจากการศึกษาค้นคว้าตามหลักการของการจัดการความรู้ ผสานกับเนื้อหาของงานที่ปฏิบัติจริง แต่ทั้งนี้ก็มีบุคลากรใช้งานเว็บไซต์เครือข่าย Mang Moom จำนวนน้อยตาม

ทัศนคติของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเนื่องจากขาดองค์ความรู้ที่ได้มาจากตัวบุคลากร (ความรู้ฝังลึก) (ณัฐรุตตา ศิริรัตน์, 2551)

ระบบเครือข่ายเป็นรูปแบบความสัมพันธ์ทางสังคมที่ไม่มีขอบเขตการเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกเครือข่าย ทำให้มองภาพของกระบวนการกลุ่มได้อย่างไม่ชัดเจนมากนัก โดยมีความเป็นรูปธรรมของเครือข่ายใน 3 ลักษณะ คือ เครือข่ายการแลกเปลี่ยน เครือข่ายการติดต่อสื่อสาร และเครือข่ายความสัมพันธ์ในการอยู่ร่วมกัน (สำนักพัฒนาคุณภาพการศึกษา สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2550) ซึ่งลักษณะของเครือข่ายจะเป็นความสัมพันธ์แบบหลวมๆ ไม่มีการบังคับบัญชาระหว่างสมาชิกในเครือข่าย เนื่องจากเครือข่ายไม่มีโครงสร้างที่แน่นอนตายตัว อาจเป็นการออกแบบโครงสร้างเฉพาะกิจเพื่อสานความสัมพันธ์ให้บรรลุเป้าหมายใดเป้าหมายหนึ่งเท่านั้น ดังนั้นลักษณะความสัมพันธ์ทางสังคมของเครือข่ายจะมีความซับซ้อนและวิเคราะห์ยากมากกว่าลักษณะความสัมพันธ์ของกลุ่มหรือองค์กร ความสัมพันธ์ที่สมาชิกเครือข่ายมีต่อกันเริ่มจากบุคลากรที่ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางในการขับเคลื่อนเครือข่ายและขยายวงกว้างออกไปยังกลุ่มย่อยต่างๆ เกิดเป็นเครือข่ายรวมและเครือข่ายย่อยที่มีความสัมพันธ์ของเศรษฐกิจ การเมือง เครือญาติ และระบบย่อยอื่นๆ ของสังคม ดังนั้นการแลกเปลี่ยนต่างๆ จะเกิดขึ้นได้ต้องเกิดความสัมพันธ์ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของสมาชิกแต่ละคน

1.5.4 ความหมายของระบบเครือข่ายสังคม

สารานุกรมทางสังคมวิทยา ให้นิยามเครือข่ายสังคม (Social Network) ว่าหมายถึง เป็นการเกิดการรวมตัวทางสังคมรูปแบบหนึ่งซึ่งแสดงให้เห็นรูปแบบการจัดเรียงความสัมพันธ์ (Patterned Arrays of Relationship) ระหว่างปัจเจกชน (Individual) ที่ดำเนินการร่วมกันในสังคม (Encyclopedia of Sociology, 1992)

อัลเธอร์และเฮก กล่าวว่าเครือข่าย (Network) คือ รูปแบบทางสังคมที่บุคลากรมีปฏิสัมพันธ์ในการแลกเปลี่ยนความรู้กันและกันทั้งในและระหว่างองค์กรเพื่อดำเนินกิจกรรมการทำงานร่วมกันด้วยความเป็นอันหนึ่งอันเดียว โดยเครือข่ายประกอบด้วยองค์กรจำนวนหนึ่งที่มีความชัดเจนในด้านขอบเขตการบริหารจัดการภายใต้ฐานะความเท่าเทียมกันในสังคม (นฤมล นิราทร, 2543)

เสจซึ่งเป็นพจนานุกรมทางสังคมวิทยา (Bruce, 2006) กล่าวว่า เครือข่ายทางสังคม คือ รูปแบบความสัมพันธ์ทางสังคม (Pattern of Social Relationship) ของปัจเจกชน (Individual) ที่นักสังคมวิทยาเชื่อว่าเป็นหน่วยการวิเคราะห์ (Unit of Analysis) ผ่านกระบวนการสังเกต (Observation) และเผยแพร่เป็นแผนที่ปฏิสัมพันธ์ (Interaction Mapping)

พระมหาสุทิตย์ อากาศโร กล่าวว่าหมายถึง ความสัมพันธ์ในสังคมมนุษย์ ทั้งในระดับปัจเจกบุคคล ปัจเจกบุคคลกับกลุ่ม กลุ่มกับกลุ่ม และกลุ่มกับเครือข่าย โดยอธิบายถึงพฤติกรรมและความสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องกับสิ่งต่างๆ เช่น กิจกรรม การสื่อสาร ความร่วมมือพึ่งพา การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ซึ่งเป็นความสัมพันธ์ที่มีโครงสร้างและรูปแบบหลากหลาย (พระมหาสุทิตย์ อากาศโร, 2547)

จากที่กล่าวมาในข้างต้นสามารถสรุปได้ว่าเครือข่ายทางสังคม หมายถึง รูปแบบความสัมพันธ์ทางสังคมที่เกิดจากการรวมตัวของกลุ่มและองค์กรต่างๆ เพื่อมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม ในรูปแบบการดำเนินการต่างๆ เช่น จัดกิจกรรมพบปะด้วยการสื่อสาร ความร่วมมือ การพึ่งพาอาศัย

การแลกเปลี่ยน การเรียนรู้ เป็นต้น ซึ่งเป็นปฏิสัมพันธ์ที่มีโครงสร้างและรูปแบบที่หลากหลาย ตลอดจนมีเป้าหมายในการดำเนินการร่วมกัน ทั้งนี้กระบวนการต่างๆ ดำเนินการภายใต้ความเป็นอิสระต่อกัน

1.5.5 ประเภทของเครือข่ายทางสังคม

นฤมล นิราทร กล่าวถึงการจำแนกตามมิติ 4 มิติ ได้แก่ มิติที่ 1 จำแนกตามพื้นที่ดำเนินการ เช่น เครือข่ายระดับหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ จังหวัด ภาค ประเทศ เป็นต้น มิติที่ 2 จำแนกตามกิจกรรมหรือประเด็นการดำเนินการ เช่น เครือข่ายทำงานด้านเด็ก สตรี เป็นต้น มิติที่ 3 จำแนกตามอาชีพหรือสถานภาพทางสังคม เช่น เครือข่ายแรงงาน เครือข่ายसारวัตน์นักเรียน เป็นต้น และ มิติที่ 4 จำแนกตามรูปแบบโครงสร้างหรือความสัมพันธ์ ซึ่งแบ่งเป็นเครือข่ายโครงสร้างช่วงชั้น (ความสัมพันธ์ของบุคลากรในเครือข่ายไม่เท่ากัน) และ เครือข่ายตามแนวนอน (ความสัมพันธ์ของบุคลากรในเครือข่ายเท่ากัน) (นฤมล นิราทร, 2543)

มาร์ตินและเวนพินแบ่งประเภทตามระดับของการศึกษาวิเคราะห์เครือข่าย (Network Analysis) โดยแบ่งเป็น 4 ประเภท คือ (1) เครือข่ายระดับปัจเจกบุคคล (Individual Level Network) (2) เครือข่ายระดับหน่วยธุรกิจ (Business Unit Level Network) (3) เครือข่ายระดับองค์กร (Organization Level Network) และ (4) เครือข่ายระดับอื่นๆ (Other Level Network) หรือระดับระหว่างองค์กร (Martin, 2003)

1.5.6 องค์ประกอบของเครือข่ายทางสังคม

พระมหาสุทิตย์ อาภากรโร กล่าวว่าองค์ประกอบที่สำคัญของความเป็นเครือข่าย ประกอบด้วย (1) หน่วยชีวิตหรือสมาชิก (2) เป้าหมาย (3) ทำหน้าที่อย่างมีจิตสำนึก (4) มีส่วนร่วมด้วยการแลกเปลี่ยน และ (5) ระบบความสัมพันธ์และสื่อสาร(พระมหาสุทิตย์ อาภากรโร, 2547)

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ กล่าวถึงองค์ประกอบที่สำคัญของเครือข่ายมีอยู่ 7 ประการ ได้แก่ (1) รับรู้มุมมองร่วมกัน (2) มีวิสัยทัศน์ร่วมกัน (3) มีผลประโยชน์และความสนใจร่วมกัน (4) มีส่วนร่วมของสมาชิกเครือข่ายอย่างกว้างขวาง (5) มีกระบวนการเสริมสร้างซึ่งกันและกัน (6) มีการพึ่งพิงอาศัยกัน และ (7) มีปฏิสัมพันธ์เชิงแลกเปลี่ยน (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, 2543)

วาเนอร์ (ปารีชาติ สถาปิตานนท์ และ ชัยวัฒน์ ธีระพันธุ์, 2546) กล่าวถึงองค์ประกอบของเครือข่าย โดยใช้ตัวอักษรย่อภาษาอังกฤษ คือ LINK ซึ่งประกอบด้วย (1) การเรียนรู้ (Learning) (2) การลงทุน (Investing) (3) การดูแล (Nursing) และ (4) การรักษา (Keeping) (ปารีชาติ สถาปิตานนท์ และ ชัยวัฒน์ ธีระพันธุ์, 2546)

สรุปได้ว่าองค์ประกอบของเครือข่ายทางสังคม ประกอบด้วย (1) สมาชิกของเครือข่าย (2) มีจุดมุ่งหมายร่วมกัน (3) การปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกในเครือข่าย (4) การสื่อสารภายในเครือข่าย (5) การมีปฏิสัมพันธ์เชิงแลกเปลี่ยน

1.6 การประเมินการจัดการความรู้

การประเมินการจัดการความรู้เป็นสิ่งพิสูจน์ว่ากระบวนการจัดการความรู้ที่ได้ดำเนินการขึ้นเกิดประสิทธิผลและประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้หรือไม่ เพราะเป็นการประเมินการใช้และการวัดคุณค่าความรู้ (Wunram, 2000) โดยมีเป้าหมายหลักคือองค์กรมีประสิทธิภาพจากการดำเนินงานตามกลยุทธ์และเป้าหมายที่ตั้งไว้ในทุกขั้นของการดำเนินการ แต่หากการดำเนินการไม่เป็นดังที่ตั้งเป้าหมายไว้ จะต้องมีการหยุดหรือเปลี่ยนแปลงทิศทางการดำเนินการ ซึ่งการประเมินความรู้เป็นกลยุทธ์หนึ่งที่ส่งผลต่อการได้มาของความรู้เป็นวิธีการถ่ายโอนความรู้จากสถานการณ์หนึ่งไปยังอีกสถานการณ์หนึ่งที่คล้ายคลึงกัน และเป็นวิธีการเก็บข้อมูลวิธีการหนึ่งอย่างเป็นระบบอีกด้วย (Vakola M. and Rezgui Y, 2000) โดยวิธีการประเมินการจัดการความรู้มีหลายแนวคิดจากนักวิชาการต่างๆ ซึ่งรวบรวมได้ดังนี้

1.6.1 การใช้วิธีการประเมินบทเรียนที่ผ่านมาเป็นการตัดสินคุณภาพของกระบวนการจัดการความรู้ เนื่องจากสามารถบอกผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการ ทั้งการประเมินระหว่างดำเนินการและประเมินเมื่อกระบวนการสิ้นสุดลง ดังนั้นต้องมีการพิจารณาการวางแผนในการจัดการกับกระบวนการ กำหนดกิจกรรมในกระบวนการ และตัดสินใจเลือกวิธีการเก็บข้อมูลต่างๆ เพื่อให้เกิดความมั่นใจว่ากระบวนการพัฒนาดังกล่าวประสบความสำเร็จ นอกจากนี้ต้องพิจารณาสภาพแวดล้อมและสังคมรวมถึงการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่นับว่าเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาองค์กร (Iftikhar Zuhair; Eriksson; Gary Dickson, 2003) โดยเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินระบบการจัดการความรู้พบว่ามีหลากหลายรูปแบบ เช่น

1) การใช้เครื่องมือประเมินความแข็งแกร่งและโอกาสในการจัดการความรู้ขององค์กร (Knowledge Management Assessment Tool: KMAT) เพื่อใช้ประเมินระบบการจัดการความรู้ 5 ด้าน ได้แก่ ด้านกระบวนการจัดการความรู้ ด้านภาวะผู้นำ ด้านวัฒนธรรม ด้านเทคโนโลยี และด้านการวัดประเมินผล ซึ่งจัดทำขึ้นโดยศูนย์ควบคุมคุณภาพและผลิตภัณฑ์แอมเตอร์สัน (The American Productivity and Quality Center and Arthur Andersen, 1995)

2) การใช้เครื่องมือตรวจสอบการปฏิบัติงานขององค์กร (Self Assessment Toolkit) เพื่อประเมินวัฒนธรรมความรู้ 3 ด้าน ได้แก่ ด้านระบบ ด้านคุณค่า และด้านพฤติกรรมโดยเน้นการวัดความสัมพันธ์และการนำไปปฏิบัติ ซึ่งจัดทำขึ้นโดย (Bahra N., 2001)

3) เครื่องมือใช้ประเมินระบบการจัดการความรู้ในสถาบันการศึกษา (Knowledge Management Checklist หรือ Self Assessment) ใช้ในการประเมินระบบจัดการความรู้ 10 ด้าน ได้แก่ วิสัยทัศน์และพันธกิจ กลยุทธ์ วัฒนธรรม องค์กร ทูททางปัญญา องค์กรเอื้อการเรียนรู้ ภาวะผู้นำและการจัดการ ทีมและการเรียนรู้ชุมชนการแบ่งปันความรู้ การสร้างความรู้และเทคโนโลยี ซึ่งจัดทำขึ้นโดย (Sallis, 2002)

4) เครื่องมือประเมินหลักการที่เกี่ยวข้องกับการจัดการความรู้ (Knowledge Management Philosophy) ได้แก่ ความตระหนักและพันธะสัญญา กลยุทธ์ วัฒนธรรม ศูนย์รวมจากภายนอก สิ่งส่งเสริม เทคโนโลยีสารสนเทศ การบำรุงรักษาและการป้องกัน การประเมินอย่างต่อเนื่อง องค์กร และการใช้และการประยุกต์ความรู้ ซึ่งดำเนินการโดย (Gamble P.R. and Blackwell J, 2001)

1.6.2 การวัดทรัพย์สินความรู้ (Knowledge Assets) ซึ่งเป็นสิ่งที่จับต้องไม่ได้และมีความยากในการวัดและประเมินผล ได้แก่

1) การวัดทรัพย์สินที่สัมผัสไม่ได้ (Intangible Assets) เป็นการวัดความสามารถของพนักงาน วัดโครงสร้างภายในและโครงสร้างภายนอก ผ่านการใช้ตัวชี้วัด 3 ตัว ได้แก่ การเจริญเติบโตหรือการสร้างใหม่ ประสิทธิภาพ และความมีเสถียรภาพ ซึ่งจัดทำโดย (Sveiby and Karl-Erik, 1998)

2) การวัดการบริหารและประเมินทุนปัญญา (Skandia Navigator) โดยจำแนกเป็น 3 รูปแบบ ได้แก่

(1) ทุนมนุษย์ เป็นความสามารถ สมรรถภาพ ทักษะและประสบการณ์ของพนักงานและผู้บริหาร

(2) โครงสร้าง เป็นการสนับสนุนโครงสร้างพื้นฐานสำหรับ ทุนมนุษย์รวมถึงกระบวนการ ขั้นตอน เทคโนโลยี และแหล่งข้อมูล

(3) ทรัพย์สินทางปัญญาขององค์กร โดยวัดทุนปัญญา ในด้านการเงิน ลูกค้า กระบวนการ การเปลี่ยนแปลงและการพัฒนา ความสัมพันธ์ของลูกค้า และทุนมนุษย์

3) การบริหารงานและประเมินผลทั่วทั้งองค์กร (Balanced Scorecard) เป็นการวัดศักยภาพขององค์กรซึ่งประกอบไปด้วย 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการเงิน (Financial Perspective) ด้านลูกค้า (Customer Perspective) ด้านกระบวนการและประสิทธิภาพของการทำงาน (Internal Operations Perspective) และด้านการเรียนรู้และการเติบโต (Learning and Growth Perspective) เป็นการประเมินองค์กรและเสนอรายงานความก้าวหน้าให้ผู้บริหารได้รับทราบโดยอาศัยมุมมองอื่นๆ นอกจากมุมมองทางการเงินเพียงอย่างเดียว ซึ่งคิดค้นโดย (Kaplan R.S. and Norton D.P, 1996)

1.6.3 การวัดผลลัพธ์และกิจกรรมที่ได้จากการดำเนินกิจกรรมการจัดการความรู้ ซึ่งอาจเป็นวิธีการแก้ปัญหาสำหรับปัญหาที่ยังหาผู้แก้ไขไม่ได้หรือเกิดเป็นความรู้ใหม่ ซึ่ง O'Dell and Grayson เสนอวิธีวัดผลลัพธ์และกิจกรรม 2 ด้าน คือ (วรวรรณ วาณิชยเจริญชัย, 2548)

1) วัดผลลัพธ์ (Measuring Outcome) เป็นการวัดผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์การเรียนรู้ที่มีการตั้งไว้ ซึ่งผลลัพธ์อาจถูกวัดในรูปของการลดค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ การปรับปรุงประสิทธิภาพ การลดระยะเวลาการทำงาน การปรับปรุงคุณภาพก่อนส่งมอบ เป็นต้น

2) วัดกิจกรรม (Measuring Activities) เป็นการวัดการปฏิบัติ การจัดการความรู้ที่เฉพาะเจาะจงในการจัดโครงการแต่ละขั้นของกระบวนการ เช่น ความถี่ในการเข้าถึงการใช้งาน การช่วยเหลือ การใช้แหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ และการปฏิบัติดำเนินการต่างๆ ที่ตั้งไว้ อาจเป็นการวัดเชิงปริมาณ เช่น จำนวน ความถี่ เป็นต้น อย่างไรก็ตามการวัดเหล่านี้เป็นเพียงบางส่วนเท่านั้น เนื่องจากไม่สามารถอธิบายสาเหตุของการปฏิบัติงานได้ จึงต้องมีการวัดเชิงคุณภาพด้วยการสอบถามพนักงานเกี่ยวกับทัศนคติและพฤติกรรมที่สังเกตได้จากการทำกิจกรรมต่างๆ

1.6.4 การวัดตามกระบวนการสร้างความรู้ (SECI Process) รูปแบบความรู้จะเกี่ยวข้องกับกระบวนการสร้างความรู้และผลผลิตของความรู้ เป็นกระบวนการของการแลกเปลี่ยนความรู้ (Socialization) สกัดความรู้จากบุคคล (Externalization) จัดระบบความรู้ (Combination)

และดึงความรู้ไปใช้ (Internalization) และด้านผลผลิตความรู้ที่ถูกใช้และถูกสร้างขึ้นมาในกระบวนการนี้ใช้วิธีการทวนทางปัญญาที่เป็นการวัดแหล่งทรัพยากรที่จับต้องไม่ได้ เช่น ความรู้และการเจริญเติบโตของความรู้หรือทุนมนุษย์ ซึ่งกำหนดตัวชี้วัดในการวัดผล ดังนี้ (Nonaka I. and Takeuchi H., 2004)

1) ตัวชี้วัดการแลกเปลี่ยนความรู้ เป็นความรู้ที่เกิดขึ้นจากการแบ่งปันประสบการณ์ทั่วไปที่มีอยู่ ใช้ตัวชี้วัดในการเชื่อมโยงความรู้หรือการสื่อสาร เช่น จำนวนชั่วโมงของการแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างเป็นทางการ

2) ตัวชี้วัดการสกัดความรู้จากบุคคล ผลของกระบวนการนี้คือความรู้ที่เป็นแนวคิดแบบจัดหลักการความรู้ให้เป็นหมวดหมู่ (Conceptual Knowledge) เป็นการวัดจำนวนแนวคิดและกระบวนการสกัดความรู้จากบุคคล ซึ่งวัดได้จากหลักฐานเช่น จำนวนของเอกสารโครงการ เป็นตัวชี้วัดแบบหยาบของความรู้ที่เป็นแนวคิด

3) ตัวชี้วัดการจัดระบบความรู้ ผลของกระบวนการนี้ได้แก่ความรู้ที่เป็นระบบ (Systemic Knowledge) โดยตัวชี้วัดที่ใช้จะวัดจำนวนขององค์ความรู้ที่เป็นระบบที่เกิดขึ้น เช่น จำนวนข้อมูลที่อยู่ในฐานความรู้ การนำข้อมูลจากฐานความรู้ไปใช้ เป็นต้น

4) ตัวชี้วัดการดึงความรู้ไปใช้ ผลของกระบวนการนี้ ได้แก่ ความรู้เชิงปฏิบัติการ (Operational Knowledge) ซึ่งจะวัดกระบวนการของการดึงความรู้ไปใช้ เช่น จำนวนปีของประสบการณ์ที่บุคลากรมีอยู่ ความถี่ของการใช้ฐานข้อมูล เป็นต้น

1.6.5 การวัดตามเหตุและผล ตามรูปแบบของโปรโมเดล (The Personal Responsibility Orientation Model) โดย (Brockett R G and Hiemstra R, 1991)เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ด้วยเหตุและผลของตนเองเป็น 2 นัย ได้แก่ นัยแรกคือนัยที่แสดงถึงความรู้มีบทบาทใน การอำนวยความสะดวก หรือมิติการเรียนรู้ด้วยตนเอง และนัยบุคลิกลักษณะของบุคคลที่เรียนรู้ด้วยตนเอง โดยประเมินทั้งกระบวนการและผลผลิตของโครงการ โดยมีรายละเอียดคือ

1) ประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) ประเมินเพื่อหาข้อดีและจุดบกพร่องระหว่างดำเนินงานต่างๆ ตามขั้นตอนต่างๆ ที่กำหนดไว้

2) ประเมินผลผลิต (Output Evaluation) ซึ่งมีการประเมิน ผลผลิตย่อย 2 ลักษณะ ได้แก่ ประเมินปฏิกิริยาตอบสนอง (Reaction Evaluation) เพื่อวัดความรู้สึกต่อกิจกรรมของโครงการและสิ่งต่างๆ ที่เกิดขึ้นในการดำเนินโครงการ และ ประเมินการเรียนรู้ (Learning Evaluation) เป็นการประเมินความรู้ ทักษะ และเจตคติ ที่เปลี่ยนไปจากเดิมก่อนการดำเนินการ

1.6.6 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ จากการบวนการเรียนรู้ การปฏิบัติและการทำงาน และการประเมินผลผลิต โดยมีรายละเอียดคือ (พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์, 2544)

1) วัดและประเมินกระบวนการเรียนรู้ (Process of Learning) เป็นการประเมินการเรียนรู้ที่วัดพัฒนาการทางความรู้ที่เกิดขึ้นกับบุคลากรเป็นระยะๆ ทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ต้องมีการประเมินการทำงานกลุ่ม บทบาทของสมาชิก และประเมินกระบวนการทำงานกลุ่มซึ่งเป็นการประเมินการวางแผนและปฏิบัติตามแผนการที่ได้วางไว้ และนำผลการประเมินที่ได้ไปหาแนวทางปรับปรุงและแก้ไขต่อไป

2) วัดและประเมินการปฏิบัติงาน (Performance) เป็นการประเมินการใช้เหตุผล เช่น กระบวนการแก้ปัญหาหรือทดลองเพื่อหาคำตอบ ประเมินทักษะและสมรรถนะ เช่น ทักษะการทำโครงการ ทักษะการทำงานเป็นทีม ทักษะนำเสนอ ประเมินเจตคติ ความพึงพอใจ ความสนใจ เป็นต้น

3) วัดและประเมินผลผลิต (Product) โดยพิจารณาที่ผลสำเร็จของงานมีแนวทางในการให้คะแนนแบบปรนัยใช้มาตรฐานวัดระดับความสำเร็จของงานที่เรียกว่า รูบริคส์ เป็นเครื่องมือในการให้คะแนน โดยระบุรายละเอียดของเกณฑ์การประเมินอย่างชัดเจนทุกตัวบ่งชี้

จากการศึกษาการประเมินการจัดการความรู้จากนักวิชาการต่างๆ สรุปได้ว่าการประเมินการจัดการความรู้เน้นการวัดและประเมิน

1) กระบวนการเรียนรู้หรือกระบวนการปฏิบัติงานของบุคลากรในองค์กร ซึ่งแสดงออกมาด้วยการแลกเปลี่ยนความรู้ การร่วมมือกันปฏิบัติงานของบุคลากรในองค์กร เป็นต้น

2) ประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรในแต่ละขั้นตอน โดยเน้นไปที่การประเมินผลลัพธ์ที่ได้ออกมาทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรมในทุกขั้นตอนย่อยๆ ของการดำเนินโครงการต่างๆ ที่บุคลากรร่วมกันดำเนินการ เช่น ผลลัพธ์จากขั้นการกำหนดความรู้ ได้เป็น วิสัยทัศน์ พันธกิจ ขององค์กรนั้นๆ ที่ชัดเจนเป็นลายลักษณ์อักษร เป็นต้น

3) ประเมินผลผลิต ผลลัพธ์ หรือผลสำเร็จที่เกิดขึ้น โดยพิจารณาจากผลงานที่ปรากฏในองค์กรรวมและตัดสินว่าโครงการนั้นสำเร็จหรือไม่ โดยมีตัวชี้วัดที่มีความเป็นรูปธรรมอย่างชัดเจน

1.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการความรู้ เครือข่าย และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้

ชลาเจอร์ แชริงค์ และแฮริส ได้วิจัยเกี่ยวกับแนวคิดชุมชนออนไลน์ โดยค้นพบว่าการพัฒนาชุมชนออนไลน์เริ่มจากการมีวิสัยทัศน์ในการพัฒนาการคิดอย่างเป็นระบบ (systemic) ในเรื่องของการให้บริการชุมชนออนไลน์ในการพัฒนาวิชาชีพครูและสนับสนุนภารกิจต่างๆ ของสถานศึกษา ซึ่งเป็นการขยายโอกาสการพัฒนาวิชาชีพ ทั้งเป็นการช่วยสร้างแรงจูงใจสำหรับครูในการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ในการเป็นครือมืออาชีพอย่างเต็มใจ โดยเป็นการนำประสบการณ์และความรู้ที่ได้รับมา เป็นหลักการและกลยุทธ์ในการดำเนินการต่างๆ ทั้งด้านการเรียนการสอนและกิจกรรมต่างๆ ในสถานศึกษา โดยจะเริ่มต้นที่แนวคิดใหม่ในการวิจัยด้วยการย้อนดูการออกแบบชุมชนออนไลน์และการสร้างนักวิจัยที่พัฒนาวิชาชีพ เพราะให้ชุมชนได้ร่วมกันปฏิบัติตามระบบการศึกษาของท้องถิ่นของตน ซึ่งต้องพยายามเข้าใจสภาพแวดล้อมธรรมชาติของชุมชนท้องถิ่น และร่วมกันปรับโครงสร้างพื้นฐานทางสังคมผ่านชุมชนที่สนับสนุนการพัฒนาวิชาชีพครู (Schlager M.S. Schank P. and Harris A., 2002)

ร็อบ ครอส ได้วิจัยเกี่ยวกับโครงสร้างของการจัดการความรู้และเครือข่ายทางสังคมนี้มีการสรุปว่าสิ่งที่สำคัญที่สุดคือบริบทของความสัมพันธ์ระหว่างบุคลากร โดยเชื่อกันว่าอนาคตของการเรียนรู้ขององค์กรจะมุ่งเน้นการพัฒนาโครงสร้างการเรียนรู้โดยมีการบูรณาการเทคโนโลยีเข้าไปสนับสนุนการสร้างความสัมพันธ์ทางการเรียนรู้ มีการให้คำปรึกษาที่ผ่านระบบพีเลี่ยมตามความต้องการของผู้ให้คำปรึกษาและผู้ขอคำปรึกษา “ระบบการเรียนรู้ทางสังคม” จะอธิบายวิธีการ

ดังกล่าว ซึ่งบทความข้างต้นเป็นการรวมชุดการเรียนรู้ทางเลือกเพื่ออำนวยความสะดวกในความสัมพันธ์กับการเรียนรู้ต่างๆ (Rob Cross; Andrew Parker; Laurence Prusak and Stephen P. Borgatti, 2001)

เพทเทอร์ เรียช และ สเคอแมน ได้ศึกษาให้เห็นภาพรวมของเครื่องมือและรูปแบบที่สนับสนุนระบบเครือข่ายเสมือน เช่น การศึกษาอนาคตในการใช้เครื่องมืออินเทอร์เน็ตค้นหาข้อมูลหรืองานวิจัยต่างๆ เพื่อปรับปรุงข้อมูล เพื่อให้เกิดความสะดวก โดยศึกษาปัจจัยต่างๆ เกี่ยวกับ เว็บ 2.0 และ e-Learning 2.0 ซึ่งพบว่าปฏิสัมพันธ์ทางสังคมและการทำงานร่วมกันถือเป็นคุณสมบัติหลักของ web 2.0 เพราะสังคมความร่วมมือที่ปรากฏในโปรแกรมของเว็บไซต์ที่เราเรียกกันว่า Social Software ซึ่งหมายถึงซอฟต์แวร์ที่สนับสนุนการสื่อสารของมนุษย์และความสัมพันธ์กัน Social Software ใน wigi ยังเน้นไปที่ผู้ให้ข้อมูลต่างๆ อาจรวมถึงอีเมลรายชื่อ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสื่อสารไปยังผู้ต้องการทราบและสื่อสารไปยังหลายๆ แหล่งข้อมูลที่ได้รับทราบ อิเลิร์นนิ่งพัฒนาจาก LMS CMS WBT CBT แต่มีการปรับปรุงการใช้เครื่องมือต่างๆ ให้ง่ายขึ้น (Petter C. Reich K. and Scheuermann, 2005)

บาราน บาร์น และเคอร์เซท คากิลเทย์ได้ศึกษาชุมชนความรู้ออนไลน์พบว่าสภาพแวดล้อมการพัฒนาวิชาชีพสำหรับครู เมื่อจำนวนครูและการขาดโอกาสในการพัฒนาวิชาชีพได้รับการพัฒนาจะทำให้ครูมีโอกาสและปฏิสัมพันธ์ทั้งประสานเวลาและไม่ประสานเวลาของครูใช้ในการแลกเปลี่ยนความรู้ (ทั้งความรู้แฝงเร้นและความรู้ที่ชัดแจ้ง) หรือแลกเปลี่ยนทรัพยากร จำนวนชุมชนออนไลน์สำหรับครูผู้สอนเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วแม้ว่าบางคนมีกระจาย บางคนมีการวางแผนและควบคุมชุมชนออนไลน์ของสภาพแวดล้อมการปฏิบัติ (CoP) ในขณะที่ส่วนใหญ่เป็นผลงานขอครูที่ถือเป็นสัญญาณที่ครูที่ต้องร่วมกันปฏิบัติหรือแลกเปลี่ยนวัสดุกับพวกเขา ลักษณะการเรียนรู้ได้สร้างสภาพแวดล้อมของตนเองโดยเรียนรู้บนอินเทอร์เน็ต (Bahar Baran and Kursat Cagiltay, 2006)

โรเจอร์ แอดดิสัน ได้อธิบายถึงขอบเขตของสิ่งที่จะทำให้การใช้เทคโนโลยีให้สำเร็จ มี 4 อย่างคือบริบทแรกเป็นหลักการในการใช้เทคโนโลยีให้เห็นผล ประกอบด้วย 1) การมุ่งไปที่ผลและ outcomes

2) ใช้ทฤษฎีเชิงระบบในการพิจารณา 3) เพิ่มมูลค่าและมุ่งเน้นที่เป้าประสงค์ขององค์กร 4) สร้างเครือข่ายทำงาน เน้นการเรียนรู้ร่วมกัน บริบทที่สองคือ สภาพแวดล้อมประกอบด้วย 1) สภาพสังคม 2) สภาพองค์กร 3) สภาพสายงานหรือกิจกรรม 4) สภาพผู้ทำงาน บริบทที่สามคือขั้นการวิเคราะห์เชิงระบบ ประกอบด้วย 1) การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น 2) การวิเคราะห์ทางเลือก 3) การวิเคราะห์สาเหตุ ข้อเสนอแนะต่างๆ 4) การวิเคราะห์การออกแบบพัฒนาและจัดการองค์กร 5) การนำไปใช้และการเปลี่ยนแปลงด้วยการจัดการ 6) การประเมินผลผู้เรียนและบทเรียน บริบทสุดท้ายคือการเน้นที่ระบบ ประกอบด้วย 1) การพิจารณาสภาพแวดล้อมและวัฒนธรรม 2) พิจารณาส่วนนำเข้า 3) การพิจารณากระบวนการ 4) การพิจารณาผลิตภัณฑ์ output/ outcome 5) การพิจารณาคูณค่าของผล 6) การพิจารณาผลป้อนกลับ (Roger M. Addison, 2007)

เจอร์ลิติน แบทเนอร์ และเมลิสซา พิโอรี ได้วิจัยการฟอรัมห้องเรียนขึ้นในโลกของสังคมเครือข่าย (ในที่นี้ใช้ Facebook) ในการจัดการเรียนการสอน โดยผู้วิจัยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้ด้วยสังคมของ Albert Bandura เข้ามาใช้ในการทดลอง มีการใช้การสัญญากันระหว่างผู้เรียนและผู้สอนซึ่ง

สัญญาดังกล่าวจะต้องเป็นไปในสิ่งที่สามารถกระทำได้หรือเป็นไปได้ ผู้วิจัยศึกษาพบว่า social networking communities สร้างการเรียนการสอนแบบตอบสนองทั้งต่อผู้เรียนและผู้สอนตลอดเวลา รวมถึงในการสนทนาต่างๆ จะต้องเป็นไปในทางบวกต่อกันซึ่งจะทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนกันระหว่างผู้เรียนด้วยกันและระหว่างผู้เรียนและผู้สอน มีการเสริมแรงโดยให้กำลังใจซึ่งกันและกัน หากงานนั้นไม่สามารถทำได้ ซึ่งจากการศึกษาพบว่านักเรียนที่เข้าเรียนด้วยวิธีดังกล่าวเป็นนักเรียนที่มาเรียนภาษาต่างประเทศ และมีผลการเรียนดีขึ้นรวมถึงมีเครือข่ายของเพื่อนที่ปรึกษาเพิ่มมากขึ้น ต่างจากก่อนเรียนด้วยวิธีนี้ที่ให้นักศึกษามีความเป็นปัจเจกบุคคลสูงไม่มีเพื่อนมากนัก (Geraldine Blattner and Melissa Fiori, 2009)

พอล อัดัมส์ ได้วิจัยเกี่ยวกับระบบเครือข่ายของ Debbie (กรณีศึกษา) ที่มีในระบบ Facebook ซึ่ง Debbie มีเครือข่ายเพื่อนอยู่และจากการศึกษาพบว่าเพื่อนของ Debbie มีการก้าวภายในข้อมูลซึ่งกันและกันทำให้ข้อมูลบางอย่างที่ต้องการปกปิดนั้นไม่เป็นส่วนตัว นอกจากนี้พบว่ามี 2 สาเหตุที่เป็นปัญหาใน Facebook คือมีการติดต่อสื่อสารทางเดียว มีการ Add เพื่อนมากมายแต่ไม่มีการโต้ตอบระหว่างกัน สิ่งนี้ไม่ใช่การสื่อสารแบบออนไลน์อย่างเต็มตัว หรืออีกสาเหตุหนึ่งคือปัญหาต่างๆ เกิดจากการใช้คำพูดสื่อสารและเกิดขึ้นเป็นปัญหาสังคม รวมถึงได้วิจัยว่าควรแยกเครือข่ายกลุ่มเพื่อนโดยเพื่อนกลุ่มหนึ่งให้ใช้เครือข่ายที่ต่างกัน (Paul Adams, 2010)

บุญส่ง หาญพานิช วิจัยเรื่องการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการความรู้ในสถาบันอุดมศึกษาไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและสังเคราะห์แนวคิดเกี่ยวกับธรรมชาติความรู้ องค์ความรู้ทางการอุดมศึกษา การบริหารจัดการอุดมศึกษาไทย ปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารจัดการความรู้ กระบวนการจัดการความรู้ โครงสร้างพื้นฐานของการบริหารจัดการความรู้ สิ่งท้าทายของการบริหารจัดการความรู้ และยุทธศาสตร์ในการบริหารจัดการความรู้และนำเสนอรูปแบบการบริหารจัดการความรู้ในสถาบันอุดมศึกษาไทย เน้นด้านการแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้และการบริการความรู้ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากการวิเคราะห์เอกสาร สัมภาษณ์ และตอบแบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่างคือ อธิการบดี รองอธิการบดี คณบดีและผู้อำนวยการสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชน จำนวน 19 แห่ง ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษา มีความต้องการในระดับมาก ขณะที่สภาพเป็นจริงในปัจจุบันเกิดขึ้นในระดับค่อนข้างน้อยในทุกด้านที่เกี่ยวข้องกับการจัดการความรู้ ได้แก่ การสร้างความรู้ การจัดเก็บความรู้ การนำความรู้ไปใช้ การแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้ การบริการความรู้ การสื่อสารความรู้ การใช้เทคโนโลยี วัฒนธรรมพลังร่วม ผู้ดำเนินการ สิ่งท้าทาย และยุทธศาสตร์บริหารจัดการความรู้ รูปแบบการบริหารจัดการความรู้ในสถาบันอุดมศึกษาไทยที่นำเสนอ เน้นด้านการแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้และการบริการความรู้ ซึ่งประกอบด้วย 9 ด้านคือ 1) ด้านวิสัยทัศน์และภารกิจคือให้มีการแบ่งปันความรู้อย่างทั่วถึงทั้งภายในและภายนอกสถาบัน 2) ด้านนโยบายและเป้าหมายคือการพัฒนาวัฒนธรรมการแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้และวัฒนธรรมการบริการความรู้ พัฒนาผู้ดำเนินการ พัฒนาศูนย์ความรู้อิเล็กทรอนิกส์ของสถาบันและพัฒนาปฏิสัมพันธ์ความรู้ 3) ด้านการประเมินความสามารถและวัฒนธรรมของสถาบัน 4) ด้านยุทธศาสตร์การแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้และบริการความรู้ ได้กำหนดยุทธศาสตร์ในการบริหารจัดการความรู้ไว้ 6 กลยุทธ์คือ ยุทธศาสตร์ผู้บริหาร ยุทธศาสตร์ผู้ดำเนินการ ยุทธศาสตร์ปฏิสัมพันธ์ความรู้ ยุทธศาสตร์การสื่อสารความรู้และเทคโนโลยี ยุทธศาสตร์การไว้วางใจ และยุทธศาสตร์พลังร่วม 5) ด้านสำนักบริหารจัดการ

ความรู้ คือการวางแผนกลยุทธ์การบริหารจัดการความรู้ 6) ด้านกระบวนการแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้ 7) ด้านกระบวนการบริการความรู้ คือการเตรียมพร้อม การกำหนดวิธีแบ่งปันแลกเปลี่ยน และการบริการการประเมินแก้ไข 8) ด้านผลการดำเนินการคือทำให้วัฒนธรรมการแบ่งปันความรู้ และการบริการความรู้ ชุมชนผู้ปฏิบัติจัดการความรู้ ฐานความรู้อิเล็กทรอนิกส์ พัฒนาปฏิสัมพันธ์ นวัตกรรมการเรียนรู้ ผลิตภัณฑ์และบริการ และ 9) ด้านการประเมินผลการดำเนินงาน (บุญส่ง หาญพานิช, 2546)

กานต์สุดา มาฆะศิริรานนท์ วิจัยเรื่องการนำเสนอระบบการจัดการความรู้สำหรับองค์กรภาคเอกชน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพ ปัญหาและความต้องการขององค์กรเอกชนเกี่ยวกับการจัดการความรู้ในองค์กรเอกชน ศึกษาความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการกำหนดสิ่งที่ต้องรู้ การแสวงหาความรู้ การสร้างความรู้ การเก็บและสืบค้นความรู้ การถ่ายโอนความรู้และการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในองค์กรเอกชน และนำเสนอระบบการจัดการความรู้สำหรับองค์กรภาคเอกชน โดยใช้เทคนิคเดลฟาย กลุ่มตัวอย่างคือ นักพัฒนาทรัพยากรบุคคล นักพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ผู้บริหารงานทรัพยากรมนุษย์ และงานพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ผลการวิจัยพบว่า ระบบการจัดการความรู้สำหรับองค์กรภาคเอกชน ประกอบด้วย 8 องค์ประกอบคือ ผู้นำ/ผู้บริหารองค์กร วิสัยทัศน์การจัดการความรู้ พันธกิจการจัดการความรู้ นโยบายการจัดการความรู้ เป้าหมายการจัดการความรู้ เทคโนโลยี บุคลากรที่ใช้ความรู้และทีมผู้ชำนาญการ และระบบการจัดการความรู้สำหรับองค์กรภาคเอกชน และ ประกอบด้วย 5 ขั้นตอนคือ ขั้นที่ 1 การกำหนดสิ่งที่ต้องรู้ ขั้นที่ 2 การแสวงหาความรู้ ขั้นที่ 3 การสร้างความรู้ ขั้นที่ 4 การจัดเก็บและสืบค้นความรู้ ขั้นที่ 5 การถ่ายโอนและการนำความรู้ไปใช้ (กานต์สุดา มาฆะศิริรานนท์, 2546)

จิรัชมา วิเชียรปัญญา วิจัยเรื่องการพัฒนาตัวบ่งชี้รวมสำหรับการจัดการความรู้ที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารและผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการความรู้เกี่ยวกับการจัดการความรู้ที่มีประสิทธิภาพสำหรับประเทศไทย เพื่อสังเคราะห์ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการความรู้ที่มีประสิทธิภาพ เพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยตัวแปรการจัดการความรู้ที่มีประสิทธิภาพ จำแนกตามหน่วยงานภาครัฐและหน่วยงานรัฐวิสาหกิจ/เอกชน เพื่อพัฒนาและตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างโมเดลการวัดการจัดการความรู้ที่มีประสิทธิภาพกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และเพื่อนำเสนอตัวบ่งชี้รวมสำหรับการจัดการความรู้ที่มีประสิทธิภาพสำหรับประเทศไทย วิธีดำเนินการวิจัยเป็นแบบผสมคือ ใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้บริหารระดับสูงของหน่วยงานที่มีการจัดการความรู้ที่เป็นเลิศ 4 หน่วยงาน และใช้การสนทนากลุ่มสำหรับผู้บริหารผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิด้านการจัดการความรู้ในองค์กรภาครัฐและเอกชน จำนวน 10 คน และการวิจัยเชิงปริมาณใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจ เก็บข้อมูลเชิงประจักษ์จากกลุ่มตัวอย่าง 221 คน เป็นผู้บริหารและบุคลากรหน่วยงานภาครัฐ จำนวน 115 คน หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ/เอกชน จำนวน 106 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือใช้การพิจารณาความตรงเชิงเนื้อหา และหาค่าความเที่ยงของแบบสอบถามทั้งฉบับ ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามคือ 0.9952 การวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา และการวิเคราะห์การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test การวิเคราะห์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน ผลการวิจัยพบว่า ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการความรู้ที่มีประสิทธิภาพ มี 3

องค์ประกอบ คือ 1) ปัจจัยนำเข้า ประกอบด้วย ตัวแปรมนุษย์กับองค์กร 2) กระบวนการ ประกอบด้วย การพัฒนามนุษย์กับการพัฒนาองค์กร และ 3) ผลผลิตประกอบด้วย ทูมมนุษย์กับทุนองค์กร รวมตัวแปรที่ศึกษาได้ทั้งสิ้น 6 ตัวแปร นอกจากนี้ผลการวิจัยยังพบว่า องค์ประกอบย่อยการจัดการความรู้ที่มีประสิทธิภาพระหว่างหน่วยงานภาครัฐและรัฐวิสาหกิจ/ เอกชน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในองค์ประกอบย่อยด้าน กระบวนการ โดยที่ตัวบ่งชี้การพัฒนามนุษย์มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ ตัวบ่งชี้การพัฒนาองค์กรมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (จิรัชณา วิเชียรปัญญา, 2549)

สุภณิดา ปุสุรินทร์คำ ได้วิจัยเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการแบ่งปันความรู้ด้านเทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสารด้วยวิธีการเรียนแบบร่วมมือเพื่อพัฒนาความเป็นชุมชนนักปฏิบัติของครูใน โรงเรียนที่เข้าร่วมในโครงการหนึ่งอำเภอหนึ่งโรงเรียนในฝันของกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่าครู ที่เข้าฝึกอบรมด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารไม่ได้ นำความรู้มาแลกเปลี่ยนกับเพื่อนครู นักเรียนไม่สนใจทำแบบฝึกหัด/แบบทดสอบในบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน และครูต้องการสนทนากับเพื่อนครูผ่านอินเทอร์เน็ตอย่างไม่เป็นทางการ รูปแบบการแบ่งปันความรู้ที่พัฒนาขึ้น ประกอบด้วย 3 ส่วนหลัก ได้แก่ 1) องค์ประกอบของรูปแบบการแบ่งปันความรู้ ประกอบด้วย ชุมชน นักปฏิบัติ การดำเนินกิจกรรม และเทคโนโลยีสารสนเทศและทรัพยากรสนับสนุนการแบ่งปันความรู้ 2) ขั้นตอนการแบ่งปันความรู้ ประกอบด้วย การปฐมนิเทศเชิงปฏิบัติการการดำเนินการจัดกิจกรรม การแบ่งปันความรู้ด้วยวิธีการเรียนแบบร่วมมือ และการประเมินผล และ 3) ผลลัพธ์ที่ได้จากการ ดำเนินกิจกรรมการแบ่งปันความรู้ ประกอบด้วย ผลงานกลุ่ม และผลการประเมินตนเองเกี่ยวกับการ แบ่งปันความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารด้วยวิธีการเรียนแบบร่วมมือเพื่อพัฒนาความ เป็นชุมชนนักปฏิบัติของครู (สุภณิดา ปุสุรินทร์คำ, 2549)

พรพิมล ธรรมชาติกรมย์โชค ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการความรู้สำหรับ หน่วยงานภาครัฐด้วยกระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพ พบว่า ขั้นตอนการสร้างและการแสวงหาความรู้ กับขั้นตอนการประมวลและกลั่นกรองความรู้มีวิธีการคล้ายกัน หน่วยงานส่วนใหญ่ให้ผู้เชี่ยวชาญ ประชุมเพื่อตรวจสอบความถูกต้องของความรู้ ขั้นตอนการเข้าถึงข้อมูลคล้ายกับขั้นตอนการแบ่งปัน แลกเปลี่ยนความรู้ เป้าหมายของการจัดการความรู้ต้องมุ่งเน้นการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ใน หน่วยงาน บุคลากรสามารถนำความรู้ไปใช้พัฒนาตนเองได้ และจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานจากการ สร้างและพัฒนาความรู้วิชาการใหม่ๆ ซึ่งรูปแบบการจัดการความรู้สำหรับหน่วยงานภาครัฐ ประกอบด้วย 7 ขั้นตอน คือ 1) การกำหนดความรู้ ได้แก่ จัดตั้งคณะทำงานจัดประชุมคณะทำงาน สำรองและรวบรวมความรู้ จัดลำดับความสำคัญของความรู้ และกำหนดแหล่งความรู้ที่จำเป็น 2) การแสวงหาความรู้จากภายในและภายนอกหน่วยงาน 3) การสร้างความรู้ ได้แก่ กำหนดทีมสร้าง ความรู้ ประชุมทีมสร้างความรู้ และบูรณาการความรู้ไปใช้ในการพัฒนาการปฏิบัติงาน 4) การจัดเก็บ ความรู้ให้เป็นระบบ ได้แก่ กำหนดโครงสร้างความรู้ และรวบรวมและจัดเก็บความรู้ให้เป็นระบบ 5) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากกิจกรรมการเรียนรู้และการจัดช่องทางเผยแพร่ความรู้ 6) การนำ ความรู้ไปใช้ในการพัฒนาคน งาน และหน่วยงาน และ 7) การติดตามประเมินผลทั้งในด้านปัจจัย นำเข้า กระบวนการ ผลผลิตและผลลัพธ์ (พรพิมล ธรรมชาติกรมย์โชค, 2550)

จิรวรรณ พันนุกิจ ได้นำการจัดการความรู้ (KM) กลยุทธ์ที่ 1 คุณธรรมนำความรู้ นำมาปรับใช้ของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติซึ่งเป็นนโยบายของรัฐบาลและกระทรวงศึกษาธิการที่กำหนดให้การจัดการศึกษาเป็นไปในลักษณะของคุณธรรมนำความรู้ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ร่วมกันกำหนดแนวทางตามนโยบายเศรษฐกิจพอเพียง โดยกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ชั้นปีหรือเรียกตัวชี้วัดชั้นปี สำหรับผู้เรียน ตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จัดทำหน่วยการเรียนรู้ แผนการสอนบูรณาการที่เป็นการบูรณาการเศรษฐกิจพอเพียงกับการจัดการเรียนรู้ โดยการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ การจัดการพัฒนาผู้เรียน มีการใช้ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ (Psychoanalytic Theory) ทฤษฎีการเรียนรู้เงื่อนไขพฤติกรรม (Operent Conditioning) ทฤษฎีกระจ่างค่านิยม (Value Clarification Theory) ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning Theory) ทฤษฎีพัฒนาการทางปัญญา (Cognitive Development Theory) ทฤษฎีพัฒนาการทางคุณธรรมของโคลเบอร์ก องค์ความรู้เกี่ยวกับคุณธรรมนำความรู้และการจัดการพัฒนาผู้เรียนอาจจัดได้หลายรูปแบบที่ประยุกต์ใช้ในปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (จิรวรรณ พันนุกิจ, 2551)

เทวิล ศรีสองเมือง วิจัยเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานพบว่ารูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วยองค์ประกอบหลัก 6 องค์ประกอบ คือ โครงสร้างของเครือข่าย วัตถุประสงค์ของเครือข่าย บทบาทหน้าที่ของสมาชิกเครือข่าย กิจกรรมของเครือข่าย ผลลัพธ์ที่จะเกิดจากเครือข่าย และปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของเครือข่าย ในด้านบทบาทหน้าที่ของแต่ละองค์ประกอบของเครือข่าย ประกอบด้วย (1) กำหนดกรอบการประสานงานและความร่วมมือของสมาชิก (2) กำหนดเป้าหมายที่ต้องการให้เกิดขึ้น (3) กำหนดภารกิจหรืองานที่สมาชิกร่วมกันทำ (4) กำหนดแนวทางการดำเนินกิจกรรม (5) กำหนดผลลัพธ์ที่ต้องการให้เกิดขึ้น และ (6) กำหนดปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของเครือข่าย รูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนมีความเหมาะสมในการนำไปใช้อยู่ในระดับมาก มีความเป็นไปได้ในการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีความเหมาะสมมากที่สุดคือด้านวัตถุประสงค์ของเครือข่าย (เทวิล ศรีสองเมือง, 2551)

ณชกฤษฎิ์มานั ก้าวละเอียด ได้ศึกษาเกี่ยวกับการนำเสนอรูปแบบเว็บไซต์สำหรับการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของชุมชนนักปฏิบัติด้านดนตรีไทย ผลการวิจัยพบว่ารูปแบบเว็บไซต์สำหรับการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของชุมชนนักปฏิบัติด้านดนตรีไทย มีองค์ประกอบคือ 1) โฮมเพจ ซึ่งมีทั้งเว็บเพจ แสดงภาพรวม เว็บเพจประกาศข่าวสาร เว็บเพจแสดงกำหนดการและเว็บเพจแสดงกิจกรรมระบบการจัดการสมาชิกประกอบด้วย เว็บเพจรับสมัครสมาชิก เว็บเพจแสดงประวัติ เว็บเพจแสดงบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบ 3) ระบบช่วยเหลือเกื้อหนุน เป็นระบบที่ช่วยอำนวยความสะดวกแก่สมาชิกเพื่อสมาชิกแลกเปลี่ยนเรียนรู้ได้โดยง่าย ประกอบด้วย เว็บเพจแหล่งค้นคว้าเพิ่มเติม เว็บเพจเว็บไซต์เครือข่าย เว็บเพจ Search Engine เว็บเพจคำแนะนำในการใช้เว็บ เว็บเพจแสดงคำศัพท์เฉพาะ เว็บเพจแสดงคำถามที่ไขบ่อย เว็บเพจแสดงเกร็ดความรู้ ภูมิปัญญา 4) ระบบการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เป็นระบบที่สนับสนุนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของชุมชนนักปฏิบัติ ประกอบด้วยเว็บเพจอภิปราย กระดานสนทนา ห้องสนทนา ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ บล็อก 5) ดนตรีไทยสด 5) ระบบการจัดเก็บความรู้

เป็นระบบการจัดเก็บความรู้จากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประกอบด้วยเว็บเพจ การนำเสนอ ไฟล์อัลบั้ม รวมบล็อกดนตรีไทย เว็บเพจการประเมิน (ฉัชกฤษฎิณานันท์ แก้วละเอียต, 2553)

ตอนที่ 2 เทคโนโลยีสารสนเทศที่ใช้ในการจัดการความรู้

2.1 ความหมายของเทคโนโลยีและสารสนเทศ

ซอเคอซี กล่าวว่าเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร หมายถึง การดำเนินการอย่างอัตโนมัติเพื่อส่งผลให้เกิดการรวม จัดเก็บ ประมวลผล ส่งออกและใช้สารสนเทศ ซึ่งความหมายไม่จำกัดเพียงเฉพาะฮาร์ดแวร์ (Hardware) หรือ โปรแกรม (Software) เท่านั้น แต่เน้นให้ความสำคัญกับบุคลากรในฐานะผู้ใช้ สร้าง ควบคุมและแสวงหาประโยชน์จากเทคโนโลยี (ชัชวาล วงษ์ประเสริฐ, 2548)

ณัฐพันธ์ เขจรนันท์ และ ไพบูลย์ เกียรติโกมล กล่าวว่า เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร หมายถึง การนำเครื่องมือ วัสดุ อุปกรณ์ ทั้งที่มองเห็นและไม่เห็นมาช่วยในการจัดเก็บและประมวลผลข้อมูล โดยอาศัยระบบสื่อสารโทรคมนาคมและอุปกรณ์สนับสนุนที่ทำให้เกิดสารสนเทศผ่านกระบวนการวางแผนจัดการและใช้งานอย่างมีประสิทธิภาพ (ณัฐพันธ์ เขจรนันท์ และ ไพบูลย์ เกียรติโกมล, 2545)

สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการเทคโนโลยีสารสนเทศแห่งชาติ กล่าวว่าเทคโนโลยีสารสนเทศ หมายถึง ความรู้ที่เกิดขึ้นจากขั้นตอนการปฏิบัติงานที่มีการอาศัยเทคโนโลยีด้านคอมพิวเตอร์ซอฟต์แวร์ คอมพิวเตอร์ฮาร์ดแวร์ การติดต่อ การสื่อสารและการรวมเอาข้อมูลมาใช้ในสถานการณ์ต่างๆ เพื่อก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการผลิต บริการ บริหาร ดำเนินการต่างๆ และสั่งสมความรู้เพื่อให้เกิดการได้เปรียบด้านเศรษฐกิจ การค้า และพัฒนาคุณภาพชีวิต รวมถึงเป็นเครื่องมือที่ช่วยในกระบวนการดำเนินการให้เกิดความสะดวกในการค้นหาหรือแลกเปลี่ยนข้อมูลความรู้ (สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการเทคโนโลยีสารสนเทศแห่งชาติ ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ, 2545)

ชัชวาล วงษ์ประเสริฐ กล่าวว่า เทคโนโลยีเป็นการนำเอาความรู้ทางวิทยาศาสตร์ประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ โดยเน้นการพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อตอบสนองความจำเป็นและความสะดวกสบายในการดำเนินชีวิต ซึ่งสุดท้ายช่วยพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และประเทศให้มีความก้าวหน้า ทั้งส่งผลให้การติดต่อสื่อสารด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศของมนุษย์มีความรวดเร็วทำให้มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารได้มากขึ้นและดีขึ้น (ชัชวาล วงษ์ประเสริฐ, 2548)

จากที่นักการศึกษากล่าวมานั้น ผู้วิจัยได้วิเคราะห์และสังเคราะห์พบว่า เทคโนโลยีสารสนเทศ หมายถึง การประยุกต์เอาความรู้ที่ผ่านการประมวลผลจนเกิดเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตมนุษย์ ทั้งทางด้านวิทยาศาสตร์และศาสตร์ด้านศิลปะมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวันจนกระทั่งเกิดเป็นทักษะปฏิบัติในตัวบุคคลแต่ละคน โดยอาศัยการสื่อสารที่รวดเร็วและทันต่อความต้องการในข้อมูลของมนุษย์

2.2 การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและเครือข่ายในการจัดการความรู้

เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นเครื่องมือสำคัญในกระบวนการจัดการความรู้ เป็นเครื่องมือแลกเปลี่ยนและจัดเก็บความรู้อย่างเป็นระบบของบุคลากรในองค์กรเอื้อให้เกิดความสะดวก รวดเร็ว

และมีประสิทธิภาพในการค้นคว้าหรือนำความรู้นั้นมาใช้ภายหลัง รวมถึงการร่วมมือกันผ่านระบบเครือข่ายส่งผลให้บุคลากรติดต่อสื่อสารทำให้เกิดแนวคิดใหม่ๆ ที่นำมาพัฒนาองค์กรได้ซึ่งมีการแบ่งปันทรัพยากรต่างๆ บนเครื่องมือเทคโนโลยีสารสนเทศและเครือข่ายทั้งรูปแบบที่เป็นและ ไม่เป็นทางการเพื่อเป้าหมายให้ทำงานง่ายขึ้นและมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยส่วนประกอบของเทคโนโลยีสนับสนุนความร่วมมือของบุคลากรในองค์กรประกอบด้วยฮาร์ดแวร์ ซอฟต์แวร์ ข้อมูลและเครือข่ายต่างๆ (ณัฐฐีสิตา ศิริรัตน์, 2551)

เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้การจัดการความรู้ประสบความสำเร็จ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการและสถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ, 2548) เนื่องจากความก้าวหน้าของเครื่องมือต่างๆ ส่งผลต่อการแลกเปลี่ยนความรู้ให้เกิดประสิทธิภาพเนื่องจากปัจจุบันมีอินเทอร์เน็ตซึ่งเป็นระบบเครือข่ายเชื่อมโยงคนทั่วโลกให้ติดต่อสื่อสารกันได้อย่างไม่จำกัดทำให้กระบวนการแลกเปลี่ยนความรู้ (knowledge Transfer) โดยลดค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ

โบลลิงเกอร์ และสมิธ กล่าวถึงเทคโนโลยีที่ใช้จัดการความรู้ประกอบด้วย (Bollinger A.S. and Smith R.D., 2001)

1) เทคโนโลยีในส่วนของวัสดุ อุปกรณ์ (Hardware technologies) ประกอบด้วยระบบเครือข่าย (Networks) และ อินทราเน็ต (Intranet)

2) โปรแกรมและฐานข้อมูลต่างๆ (Software and database tools) ประกอบด้วยระบบฐานความรู้ คลังข้อมูล ระบบจัดเก็บข้อมูลแบบแยกประเภท ระบบการจัดเก็บข้อมูลผู้เชี่ยวชาญ ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ โสมเพจบุคลากรบนระบบอินทราเน็ตภายในองค์กร

3) เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการร่วมกัน (Collaboration tools) เช่น ระบบประชุมทางไกล ป้ายประกาศอิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น

4) เครื่องมือสนับสนุนด้านการคิด (Intelligent tools) เช่น เครื่องมือสนับสนุนการตัดสินใจบนเครือข่าย พื้นที่เสมือน ระบบการแก้ปัญหา และ Intelligent agents

จิรภรณ์ สุธัมมสภา กล่าวถึงเทคโนโลยีที่ใช้สำหรับการจัดการความรู้ ได้แก่ (จิรภรณ์ สุธัมมสภา, 2548)

1) เทคโนโลยีสำหรับรวบรวมข้อมูลทางธุรกิจ (Business Intelligence) เป็นเทคโนโลยีที่ใช้ในการรวบรวม จัดเก็บ วิเคราะห์ เข้าถึงข้อมูล และพิจารณาข้อมูลจากหลายๆ มุมมองของแต่ละองค์กรและหน่วยงานย่อยในองค์กร เป็นระบบสนับสนุนการตัดสินใจและมีการสร้างรายงานเพื่อการวิเคราะห์ข้อมูล เช่น รวบรวมข้อมูลทั้งหมดจากรูปแบบต่างๆ เป็นต้น

2) เทคโนโลยีสำหรับทำงานร่วมกัน (Collaboration) เป็นการใช้เครื่องมือหลายๆ ชนิดเข้าด้วยกันเพื่อให้งานบรรลุผลที่ตั้งไว้ เช่น การใช้โปรแกรมไมโครซอฟเวิร์ด ไมโครซอฟเอ็กเซล และการใช้ Text file เพื่อจัดเก็บข้อมูลจำนวนมากและมีความแตกต่างกัน เป็นต้น

3) เทคโนโลยีสำหรับส่งผ่านความรู้ (Knowledge Transfer) เป็นการใช้เครื่องมือเทคโนโลยีในการถ่ายทอดความรู้ในรูปแบบต่างๆ เช่น การใช้ e-Learning โดยต้องให้บุคลากรเรียนรู้การใช้เครื่องมือต่างๆ ที่อยู่ใน e-Learning ซึ่งเป็นคลังเก็บข้อมูลต่างๆ ของบุคลากรรุ่นเก่า ดังนั้นจะมีวิธีการใดที่บุคลากรรุ่นใหม่จะสามารถเรียนรู้วิธีการใช้เครื่องมือเพื่อนำความรู้ที่อยู่ในคลังความรู้นั้นมาใช้ได้

4) เทคโนโลยีสำหรับการค้นพบความรู้ (Knowledge Discovery) เป็นการค้นหาวิธีการที่จะเข้าถึงข้อมูลที่ค้นหาได้ยากมาเก็บรวบรวมไว้ ทำให้บุคลากรในองค์กรเข้าถึงได้ง่าย

5) เทคโนโลยีสำหรับเชื่อมโยงผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งก่อนอื่นต้องค้นหาว่าบุคลากรในองค์กรคนใดมีความเชี่ยวชาญด้านใดบ้างจากนั้นวิเคราะห์และดำเนินการเชื่อมโยงเข้ากับคลังข้อมูลเพื่อสุดท้ายสามารถเรียกใช้ข้อมูลนั้นได้อย่างง่ายดาย

บริษัท ทู คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) (ธวัชชัย ตั้งสง่า, 2547) และคณะแพทยศาสตร์ ศิริราชพยาบาล (สุวรรณ เจริญเสาวภาคย์ และคณะ, 2548) วิจัยเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีในขั้นตอนของการจัดการความรู้ในองค์กรโดยสรุปเป็นขั้นตอนได้ดังนี้

1) ขั้นการจัดการกับพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลง (Transition and Behavior Management) ซึ่งบุคลากรต้องปรับวิธีการคิด ทศนคติเพื่อให้บุคลากรในองค์กรเห็นคุณค่ากระทั่งเกิดความพร้อมในการจัดการความรู้ โดยแสวงหา สร้าง จัดเก็บ สืบค้น ถ่ายทอดและนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ต่อไป เช่น บริษัทคัดเลือกหน่วยงานที่เข้ามามีส่วนร่วมดำเนินงานในส่วนต่างๆ บริษัทจัดตั้งคณะทำงาน (KM Community) บริษัทประเมินสถานการณ์จัดการความรู้ บริษัทจัดสัมมนาหรืออบรมเพื่อปรับทัศนคติและพฤติกรรมของคนในองค์กร บริษัทกำหนดนิยามความรู้ต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับองค์กร เป็นต้น ซึ่งอาจออกแบบแผนและกิจกรรม เช่น วิเคราะห์วัฒนธรรมองค์กรเปรียบเทียบกับวัฒนธรรมการจัดการความรู้ จากนั้นจัดกิจกรรมให้ผู้บริหารและผู้บริหารจัดการความรู้ได้เข้าร่วม

2) ขั้นสร้างการสื่อสารภายในองค์กร (Communication) ด้วยการใช้เครื่องมือสื่อสารที่มีประสิทธิภาพสามารถนำความรู้ที่มีอยู่ในตัวคนหรือความรู้จำเป็นต้องได้มาแลกเปลี่ยนและเผยแพร่ให้กับบุคลากรติดต่อสื่อสารได้อย่างง่ายดาย เช่น ใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ e-Mail e-Card หรือใช้ช่องทางสื่อ offline เช่น วารสารของหน่วยงาน เสียงตามสาย บอร์ดประชาสัมพันธ์ เป็นต้น

3) ขั้นการใช้กระบวนการและเครื่องมือ (Process and Tools) ในการทำงานต่างๆ จำเป็นต้องใช้เครื่องมือที่มีประสิทธิภาพในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้หรือจัดเก็บความรู้ และหากองค์กรกำหนดวิธีการหรือขั้นตอนในการจัดการความรู้อย่างเป็นระบบ ตัวอย่างของเทคโนโลยีที่ใช้ เช่น พัฒนาระบบ Intranet ลักษณะ KM Website ในองค์กร ซึ่งภายในเว็บไซต์อาจประกอบไปด้วยการแจ้งข่าวสารด้วย feature “News” มีที่พูดคุยแบบไม่ประสานเวลา “Webboard” มีLinkเชื่อมโยงข้อมูลไปยังเว็บไซต์อื่นๆ “Weblink” การใช้ฐานข้อมูล CQI และฐานข้อมูลต่างๆ สร้างเครือข่ายการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน เป็นต้น

4) ขั้นการเรียนรู้ (Learning) เป็นการใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ เช่น ใช้ e-Learning, e-Book เพื่อเป็นเครื่องมือในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ จัดเก็บความรู้ ทำให้บุคลากรเข้ามาใช้ทำให้เกิดการเรียนรู้ นอกจากนี้อาจมีการบันทึกการประชุมสัมมนา ศึกษาดูงานในรูปแบบไฟล์เสียงและวิดีโอ และนำมาจัดเก็บเพื่อให้บุคลากรดูย้อนหลังได้ หรือใช้ในรูปแบบของสื่อ Offline เช่น จัดอบรมทักษะที่เกี่ยวข้อง หรือให้ความรู้ผ่านสื่อ เช่น วารสาร โปสเตอร์ เป็นต้น

5) ขั้นวัดและประเมินผล (Measurements) โดยใช้เทคโนโลยีช่วยวัดผลจากตัวชี้วัดที่ตั้งเป้าหมายไว้ เช่น ใช้ Google Doc ทำแบบสอบถามออนไลน์ประเมินความพึงพอใจ หรือมีการวัดผลจากผู้เข้าชมเว็บไซต์ จำนวนสมาชิกที่เข้าเสวนาใน KM-Board จำนวนสมาชิกที่ขอคำปรึกษาด้วยการโทรศัพท์หรือสอบถามผ่าน e-Mail Address เป็นต้น

6) ชั้นยกย่องชมเชยและให้รางวัล (Recognition and Rewards) เนื่องจากเป้าหมายของกระบวนการจัดการความรู้ต้องการผลักดันและส่งเสริมให้ดำเนินการถึงเป้าหมายที่วางไว้ โดยเลือกใช้เทคโนโลยีที่ได้กล่าวไปในข้อ 1-5 คัดเลือกผู้ดีเด่นในด้านต่างๆ เช่น ผู้เข้าใช้งานเว็บไซต์มากที่สุด ผู้พัฒนานวัตกรรมผ่านเว็บไซต์คนแรก เป็นต้น ให้รางวัลเพื่อเป็นกำลังใจในการทำงานทั้งกับผู้ที่ได้รับและเพื่อนบุคลากรอื่นๆ เช่น ประกาศเกียรติคุณ เป็นต้น

กิตติภักดิ์ โฉมฉาย และ กนกวรรณ เขียววัน ให้ความสำคัญกับเครื่องมือสนับสนุนการจัดการความรู้ขององค์กรอย่างเป็นระบบโดยใช้ซอฟต์แวร์ที่เรียกว่า Knowware ที่ประกอบไปด้วยสิ่งต่างๆ ต่อไปนี้หรืออย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างรวมกัน ได้แก่ (กิตติภักดิ์ โฉมฉาย และ กนกวรรณ เขียววัน, 2549)

1) เครื่องมือคอมพิวเตอร์ที่ใช้ในการทำงานร่วมกัน (Collaborative Computing Tools) เป็นเครื่องมือที่สนับสนุนการทำงานแบบกลุ่ม (Groupware) โดยมากใช้ในการถ่ายทอดความรู้ฝังลึก เช่น การใช้ Lotus Notes เป็นต้น

2) แม่ข่ายความรู้ (Knowledge Servers) ซึ่งเป็นการใช้โปรแกรมหลักช่วยจัดเก็บความรู้และเข้าถึงข้อมูลและสารสนเทศต่างๆ เช่น The Intraspect Software Knowledge เป็นต้น

3) ศูนย์รวมของการจัดการความรู้ (Enterprise Knowledge Portals) ด้วยการจัดทำเว็บไซต์ศูนย์รวมความรู้ และศูนย์รวมของการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างบุคลากรโดยมีการใช้ Server มาช่วยจัดการเอกสารและความรู้ ตัวอย่างเช่น ใช้โปรแกรม IBM/Lotus, Microsoft, Oracle, Sybase มาช่วยในการจัดการข้อมูล เป็นต้น

4) ระบบการจัดการเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Document Management Systems) เป็นระบบจัดการเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ที่เน้นการทำงานร่วมกันของบุคลากร สนับสนุนการเข้าถึงผ่าน Web Browser โดยผ่านระบบอินเทอร์เน็ตขององค์กร สนับสนุนการสร้างเอกสาร การแก้ไขหรือปรับปรุงเอกสารต่างๆ ร่วมกัน

5) เครื่องมือจับความรู้ (Knowledge Harvesting Tools) เป็นเครื่องมือที่ใช้จับความรู้ฝังลึก โดยการทำงานจะยอมให้ผู้ให้ความรู้เข้ามามีส่วนร่วมเกี่ยวข้องเล็กน้อยหรือไม่เกี่ยวข้อง เช่นการใช้เครื่องมือประเภท Active Knowledge เป็นต้น

6) การค้นหาข้อมูล (Search Engines) เพื่อค้นหาเอกสารหรือความรู้จากแหล่งอื่นๆ มาจัดเก็บในแหล่งจัดเก็บขององค์กร

7) เครื่องมือจัดการความรู้แบบครบชุด (Knowledge Management Suites) เป็นเครื่องมือที่ทำให้บุคลากรในหน่วยงานสามารถแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันได้ เข้าถึงข้อมูลจากแหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกองค์กรได้และมีเครื่องมือที่อยู่ในชุดเดียวกันสามารถจัดเก็บ และเรียกคืนความรู้ได้ด้วย

สมชาย นำประเสริฐชัย กล่าวถึงเทคโนโลยีสารสนเทศที่ใช้ในการจัดการความรู้ แบ่งออกเป็น 3 รูปแบบ ได้แก่ (สมชาย นำประเสริฐชัย, 2546)

1) เทคโนโลยีสำหรับการสื่อสาร (Communication Technology) สำหรับช่วยให้บุคลากรในองค์กรเข้าถึงความรู้ได้ง่ายและสะดวกมากขึ้น และใช้ในการติดต่อสื่อสารกับผู้เชี่ยวชาญที่ตนต้องการคำปรึกษาผ่านทางระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เอ็กซ์ทราเน็ตหรืออินเทอร์เน็ต

2) เทคโนโลยีสำหรับสนับสนุนการทำงานร่วมกัน (Collaboration Technology) ของบุคลากรในองค์กร เช่น โปรแกรมกลุ่ม groupware ต่างๆ หรือระบบ Screen Sharing เป็นต้น

3) เทคโนโลยีสำหรับจัดเก็บข้อมูล (Storage technology) โดยใช้เป็นเครื่องมือเพื่อช่วยจัดเก็บและจัดการความรู้ต่างๆ ของบุคลากร

ณัฐรุตติดา ศิริรัตน์ วิเคราะห์เทคโนโลยีที่ใช้สำหรับการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ พบว่ามีการใช้เทคโนโลยีต่างๆ ดังนี้ (ณัฐรุตติดา ศิริรัตน์, 2551)

1) เทคโนโลยีที่ใช้ในการสื่อสารและทำงานร่วมกัน (Communication and Collaboration tools) ซึ่งเทคโนโลยีที่ใช้ในการสื่อสารจะเน้นการสื่อสารบนระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเพื่อเชื่อมโยงทรัพยากรและบริการต่างๆ ให้ทำงานร่วมกันได้ รวมถึงมีคลังข้อมูลหรือระบบฐานความรู้ ที่ใช้เก็บข้อมูลความรู้ต่างๆ เพื่อนำไปใช้ในการปฏิบัติการกิจขององค์กร ตัวอย่างเช่น ใช้ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ (e-Mail) กระดานสนทนา (Web board) การสนทนาบนเครือข่ายด้วยข้อความและเสียง (Chat) เว็บบล็อก (Weblog) ใช้สำหรับการสนทนากับกลุ่มเพื่อนบุคลากร

2) เทคโนโลยีที่เป็นเครื่องมือสำรวจหรือแสวงหาความรู้ (Discovery tools) ซึ่งประกอบไปด้วยการเชื่อมโยงผู้เชี่ยวชาญบนเครือข่าย เช่น ใช้ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ (e-Mail) กระดานสนทนา (Web board) เว็บบล็อก (Weblog) ติดต่อกับผู้เชี่ยวชาญ หรือใช้โปรแกรมสืบค้นข้อมูลจากระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต (Search engine) ค้นหาข้อมูลและความรู้ที่ต้องการ

สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ แบ่งเครื่องมือที่ช่วยส่งเสริมกระบวนการจัดการความรู้โดยแบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการและสถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ, 2548)

กลุ่มแรก คือเครื่องมือเข้าถึงข้อมูลความรู้ชัดเจน เช่น จัดเก็บความรู้และวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศไว้ในเอกสารหรือรูปแบบอื่นๆ อาทิ งานวิจัย ผลการสำรวจ ผลงานประจำปี เพื่อความสะดวกในการค้นหาและนำมาใช้ต่อไป ใช้เทคนิคเล่าเรื่อง (Story Telling) เพื่อเผยแพร่สร้างความสมดุลของความน่าสนใจในส่วนของเรื่องและเนื้อหาที่เล่า การใช้สมุดหน้าเหลือง (Yellow Pages) ซึ่งคล้ายกับสมุดโทรศัพท์แต่เปลี่ยนจากบันทึกที่อยู่หรือเบอร์โทรศัพท์ เป็นรายละเอียดของแหล่งที่มาของความรู้ประเภทความรู้ และผู้เชี่ยวชาญความรู้ในแต่ละด้านขององค์กร และข้อมูลสำคัญต่างๆ รวมถึงมีการใช้ฐานความรู้ (Knowledge Bases) ซึ่งเป็นที่เก็บข้อมูลความรู้ไว้ในระบบฐานข้อมูลและให้บุคลากรค้นคว้าหาข้อมูลผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเครือข่ายที่มีอยู่ในองค์กร

กลุ่มที่สอง คือเครื่องมือเข้าถึงความรู้ฝังลึก เช่น จัดตั้งทีมข้ามสายงาน (Cross-Functional Team) โดยกำหนดคณะบุคคลทำงานเพื่อปฏิบัติการเฉพาะเรื่องใดเรื่องหนึ่งเพราะเชื่อว่าการทำงานแต่ละภารกิจต้องอาศัยผู้มีความรู้ ความสามารถ ที่หลากหลาย การใช้ Innovation & Quality Circles (IQCs) IQCs เป็นกลุ่มที่พัฒนามาจากกลุ่ม Quality Circles (QCs) ซึ่งคล้ายกับการจัดตั้งทีมข้ามสายงานแต่เน้นสมาชิกภายในที่มาจากต่างหน่วยงานหรือต่างระดับในองค์กรหรือต่างองค์กร การใช้ (Communities of Practices: CoPs) ซึ่งเป็นการรวมตัวกันของสมาชิกอย่างไม่เป็นทางการเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้และสร้างองค์ความรู้ใหม่เรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเป็นบุคลากรที่มาจากต่างกลุ่มงานกันแต่มีความสนใจเรื่องเดียวกัน การใช้ระบบพี่เลี้ยง (Mentoring

System) เป็นการถ่ายทอดแบบตัวต่อตัวโดยผู้ถ่ายทอดมีความรู้มากกว่าผู้รับการถ่ายทอดซึ่งอาจมาจากหน่วยงานเดียวกันหรือต่างหน่วยงานกันได้ การสับเปลี่ยนงาน (Job Rotation) เป็นการยืมตัวบุคลากรมาช่วยงานโดยย้ายบุคลากรไปทำงานในส่วนงานต่างๆ ภายในสายงานเดียวกันหรือข้ามสายงาน การจัดเวทีสำหรับแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Knowledge Forum) ซึ่งเป็นการประชุมหรือกิจกรรมกิจกรรมลักษณะอื่นๆ เพื่อให้บุคลากรได้พูดคุยแลกเปลี่ยนทัศนะซึ่งกันและกันโดยทำได้หลายลักษณะ เช่น การสัมมนา การจัดประชุมทางวิชาการ เป็นต้น และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่าน Weblog หรือ Blog บล็อก ซึ่งใช้เทคโนโลยีสารสนเทศบนระบบเครือข่ายลักษณะของสื่อแบบไม่ประสานเวลา (Asynchronous) ใช้ทั้งการประกาศข่าวสารต่างๆ แสดงความเห็น เผยแพร่ผลงาน เป็นต้น ซึ่งมีผู้ให้บริการมากมายไม่เสียค่าใช้จ่าย

ชูลีกร เกษทอง กล่าวถึงเว็บไซต์กลุ่มหลักที่นำมาใช้ในกระบวนการจัดการความรู้โดยแบ่งประเภทเว็บไซต์เป็น 4 ประเภท คือ (ชูลีกร เกษทอง, 2553)

1) เว็บไซต์เผยแพร่ตัวตน ใช้เพื่อนำเสนอประวัติโดยย่อหรือเต็มของบุคลากรเผยแพร่เรื่องราวต่างๆ เช่น การเขียนบล็อก มีอัลบั้มรูป สร้างกลุ่มเพื่อนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ทั้งเรื่องเรียนรู้ที่เป็นทางการและที่ไม่เป็นทางการ เช่น www.myspace.com และ www.facebook.com เป็นต้น

2) กลุ่มเว็บไซต์เผยแพร่ผลงาน เป็นเว็บไซต์นำเสนอผลงานที่บุคลากรได้ทำในรูปแบบต่างๆ เช่น วิดีโอ รูปภาพ หรือเสียง เป็นต้น ตัวอย่างของเว็บไซต์เผยแพร่ผลงาน เช่น www.youtube.com, Yahoo VDO, Google VDO, flickr.com, www.multiply.com เป็นต้น

3) กลุ่มเว็บไซต์ที่มีบุคลากรสนใจสิ่งเดียวกัน มีลักษณะเป็น Online Bookmarking หรือ Social Bookmarking โดยมีแนวคิดว่าจะทำ Bookmark (เหมือนกับเรากั้นหนังสือ) ในหน้าเว็บที่เราชอบหรือบทความรายงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียนเก็บไว้ในเครื่องของเราคนเดียว แต่แนวคิดนี้ใช้วิธีการทำ Bookmark เพื่อเก็บไว้บนเว็บและเพื่อแบ่งให้เพื่อนบุคลากรร่วมแลกเปลี่ยนนอกจากนี้ทำให้กลุ่มสังคมทราบว่าเว็บไซต์ใดที่ได้รับความนิยมมากเป็นที่น่าสนใจ โดยดูได้จากจำนวนตัวเลขที่เว็บไซต์นั้นถูก Bookmark จากเพื่อนสมาชิกบุคลากรคนอื่นๆ ตัวอย่างเว็บไซต์นี้ได้แก่ www.delicio.us, www.digg.com, www.zickr.com, www.duocore.tv หรือเว็บไซต์อื่นๆ ที่มีลักษณะใกล้เคียง เป็นต้น

4) กลุ่มเว็บไซต์ที่บุคลากรใช้ทำงานร่วมกัน เป็นเว็บไซต์ที่เปิดให้สมาชิกทุกคนในกลุ่มนำเสนอความรู้ ความคิด และเกิดการต่อยอดความรู้คิด เช่น www.wikipedia.com ที่เป็นสารานุกรมออนไลน์ที่สมาชิกเข้ามาแก้ไขข้อความรู้ต่างๆ ได้ หรือการใช้ Google Maps ค้นหาแผนที่และบอกต่อเพื่อนโดยส่งแผนที่ผ่านโปรแกรมให้เพื่อนดูได้ ซึ่งความสำคัญของเว็บไซต์ประเภทนี้คือเพื่อนร่วมกลุ่มสามารถพูดคุย นำเสนอ บอกเล่าเรื่องส่วนตัวหรือเรื่องที่ต้องการประกาศให้เพื่อนสมาชิกทราบทำให้เกิดประโยชน์จากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้

สถาบันคอมพิวเตอร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง แบ่งเว็บไซต์ที่ใช้ในการแลกเปลี่ยน และจัดเก็บความรู้ โดยแบ่งเป็น 5 หมวด คือ (สถาบันคอมพิวเตอร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2553)

1) หมวดการสื่อสาร (Communication) เป็นเครื่องมือที่ใช้เพื่อจุดประสงค์เพื่อการสื่อสาร ซึ่งเครื่องมือที่ใช้สำหรับการสื่อสาร เช่น บล็อก (Blogs) (ตัวอย่างเว็บไซต์ เช่น Typepad

WordPress Blog เป็นต้น) ซึ่งมีเนื้อหาหลากหลายขึ้นอยู่กับเจ้าของบล็อกที่จะใช้บล็อกของตนเอง เพื่อประกาศข่าวสาร แสดงความคิดเห็น เผยแพร่ผลงานทางวิชาการ โดยการใช้งานบุคลากรจะใช้ผ่านเว็บเบราว์เซอร์เหมือนที่ใช้ในงานอินเทอร์เน็ตทั่วไปจากนั้นเข้าไปแก้ไขข้อมูลโดยเขียนข้อความหรือดำเนินการข้างต้นที่กล่าวมาด้วยตัวผู้ใช้งานเองผลสุดท้ายข้อมูลจะถูกประกาศออกทางหน้าเว็บเพจของบล็อกนั้นๆ หรือบางบล็อกต้องมีบรรณาธิการตรวจสอบเพื่อความเหมาะสมและถูกต้องก่อนมีการประกาศใช้ต่อไป โดยผู้อ่านบล็อกจะอ่านเหมือนอ่านเว็บไซต์ทั่วไปและสามารถแสดงความคิดเห็นในตอนท้ายของข้อความ (แต่ต้องมีการลงทะเบียนเพื่อระบุตัวตนก่อนดำเนินการ) ตัวอย่างเช่น เว็บไซต์ <http://www.wikipedia.org> เป็นต้น นอกจากนี้มี Micro-blogging ซึ่งเป็นรูปแบบหนึ่งของ social media เป็นบล็อกแบบมัลติมีเดียส่งได้ทั้งข้อความที่อยู่ในลักษณะกล่องข้อความที่เห็นได้เฉพาะผู้ส่งและผู้รับ ซึ่งอาจเป็นได้ทั้ง SMS (Short Message Service) หรือ MMS (Multimedia Message Service) จากนั้นส่งผ่านเครือข่ายโทรศัพท์ (mobile phone) รูปแบบของ IM หรือ Instant messaging นอกจากนี้มีบล็อกประเภทของเครือข่ายสังคมออนไลน์ เพื่อให้สมาชิกเขียนอธิบายความสนใจในงานที่ทำโดยสื่อสารลักษณะ realtime หรือ การโต้ตอบระหว่างผู้ส่งและผู้รับ ณ ขณะเวลานั้น จะประกอบไปด้วย การสนทนา (chat) ส่งข้อความ ส่งอีเมล วิดีโอ เพลง อัฟโหลตรูป ตัวอย่างเครื่องมือ เช่น Facebook LinkedIn MySpace Multiply เป็นต้น หรือการใช้เครื่องมือ Social network aggregation ซึ่งเป็นการแบ่งปันกิจกรรมของผู้อื่นในบริการเครือข่ายสังคมมีโปรแกรมทำงานที่ให้ความยินยอมให้กลุ่มเครือข่ายสังคมอื่นข้ามเข้ามาสื่อสารในกลุ่ม แต่ต้องมีการระบุตัวตนและได้รับการยอมรับจากผู้บริหารกลุ่มสมาชิก (Admin) ก่อน

2) หมวดความร่วมมือ (Collaboration) เป็นเครื่องมือเพื่อจัดกลุ่มการใช้งานต่างๆ ร่วมกัน เช่น การใช้เว็บไซต์วิกิพีเดีย (Wikipedia) ซึ่งเป็นเว็บไซต์สารานุกรมออนไลน์บรรจุข้อมูลอ้างอิงต่างๆ จัดทำขึ้นมาหลายภาษา โดยจิมมี เวลส์ และ แลร์รี แซงเจอร์ เป็นผู้ก่อตั้ง นอกจากนี้มี Social bookmarking คือบริการค้นหาอินเทอร์เน็ตแบบรวมกลุ่ม การใช้ Social news หรือเว็บกลุ่มข่าวที่ผู้ใช้สามารถส่งข่าวสารโดยผสมเครื่องมือ social bookmarking บล็อก การเชื่อมโยงเนื้อหาบนเว็บต่างๆ ที่ข้อมูลข่าวและเว็บไซต์จะถูกส่งเข้ามาโดยผู้ใช้ จากนั้นข้อมูลข่าว จะถูกเลื่อนให้ไปแสดงที่โฮมเพจผ่านระบบการจัดอันดับอัตโนมัติโดยผู้ใช้ ซึ่งข่าวอาจอยู่ในรูปแบบของสิ่งพิมพ์ การกระจายเสียง อินเทอร์เน็ต การบอกเล่าเรื่องราวของบุคคลอื่น หรือกลุ่มคน เช่น เว็บ Digg Mixx Reddit เป็นต้น

3) หมวดมัลติมีเดีย (Multimedia) เป็นเว็บไซต์ในรูปแบบสื่อมัลติมีเดียต่างๆ เช่น การใช้เว็บไซต์ประเภท Photo sharing หรือแบ่งปันรูปภาพ เช่น Flickr Slideshare การใช้เว็บไซต์ประเภท Video sharing หรือแบ่งปันวิดีโอ เช่น YouTube การใช้เว็บไซต์ Livecasting หรือการถ่ายทอดสด เช่น Ustream.tv Justin.tv Skype การใช้เว็บไซต์ประเภท Audio and Music Sharing หรือแบ่งปันไฟล์เสียง และการใช้เว็บไซต์ที่มีการแชร์เพลงจากสถานีวิทยุและเว็บเพลงหรือดนตรี เช่น imeem The Hype Machine Last.fm ccMixer

4) หมวดทบทวนและแสดงความคิดเห็น (Reviews and Opinions) เป็นเว็บไซต์ที่เน้นให้กลุ่มสมาชิกได้ศึกษาข้อมูลต่างๆ เพื่อให้สมาชิกได้ทบทวนข้อมูลที่เกิดจากการแลกเปลี่ยนข้อมูลที่เพื่อนสมาชิกทราบ และเป็นข้อมูลตั้งต้นเพื่อตัดสินใจต่อไป เช่น การใช้เว็บไซต์ประเภท Product

Reviews เช่น epinions.com MouthShut.com Yelp.com หรือการใช้เว็บไซต์ประเภท Question and Answers เช่น Yahoo Answers เป็นต้น

5) หมวดบันเทิง (Entertainment) ซึ่งปัจจุบันส่วนใหญ่จะเป็นเกมต่างๆ เช่น เว็บไซต์โลกเสมือน (Virtual worlds) เช่น Second Life หรือ The Sims Online ซึ่งเป็นเกมออนไลน์เสมือนจริง และเว็บไซต์ประเภท Online gaming เช่น World of Warcraft, EverQuest, Age of Conan เป็นต้น

พิภช ดวงคำสวัสดิ์ กล่าวถึงเครื่องมือเทคโนโลยีสารสนเทศที่ใช้ในการจัดการความรู้ในองค์กร โดยมีรายละเอียดดังนี้ (พิภช ดวงคำสวัสดิ์)

1) เทคโนโลยีการสื่อสารภายในและนอกองค์กรผ่านระบบเครือข่ายต่างๆ เช่น เครือข่ายอินทราเน็ต (Intranet) เอ็กซ์ทราเน็ต (Extranet) และอินเทอร์เน็ต (Internet) เป็นต้น

2) เทคโนโลยีสนับสนุนการเข้าถึงความรู้ เป็นเทคโนโลยีที่ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ในบุคลากร เช่น เทคโนโลยีสนับสนุนระบบจัดการเอกสาร (Electronic Document Management System) และ ระบบบริหารทรัพยากรองค์กร (Enterprise resource Planning; ERP) เป็นต้น

3) เทคโนโลยีสนับสนุนการจัดเก็บความรู้ เป็นเทคโนโลยีที่ถ่ายทอดความรู้จากตัวบุคคลลงไปในสื่อที่ใช้ในการจัดเก็บข้อมูลรูปแบบต่างๆ เช่น เขียนหรือพิมพ์หรือวาดไว้บนวัตถุต่างๆ ทั้งสื่ออิเล็กทรอนิกส์และสื่อพื้นฐาน และเมื่อจะใช้สามารถศึกษาหาความรู้กลับไปในสภาพเดิมได้ เช่น การใช้คลังข้อมูล (Data warehousing) เหมืองข้อมูล (Data mining) เหมืองเว็บ (Web mining)

4) เทคโนโลยีเพื่อค้นหาความรู้ ซึ่งเป็นการใช้เทคโนโลยีค้นหาความรู้ตามเป้าหมาย ความรู้ที่ต้องการ เริ่มด้วยกำหนดเป้าหมายว่าต้องการความรู้เรื่องอะไร กำหนดขอบเขตว่าความรู้จะอยู่ที่ใด ตัวอย่างเช่นการใช้เครื่องมือเสิร์ชเอนจิน (Search Engine) ค้นหาข้อมูลความรู้ เป็นต้น

5) เทคโนโลยีสนับสนุนการแลกเปลี่ยนความรู้ เป็นการใช้เครื่องมือเทคโนโลยีมาใช้เพื่อให้เกิดการพูดคุย พบปะ ติดต่อสื่อสารระหว่างเพื่อนสมาชิกทำให้เกิดการถ่ายทอดองค์ความรู้กัน ตัวอย่างเครื่องมือที่ใช้สนับสนุนการแลกเปลี่ยนความรู้ เช่น การประชุมอิเล็กทรอนิกส์ (Electronics Meeting Systems and VDO conference) ระบบบริหารจัดการเนื้อหาเว็บไซต์ (Web Content Management Systems: CMS) การสื่อสารด้วยเสียงผ่านระบบอินเทอร์เน็ต (Voice Over Internet) เครือข่ายสังคมออนไลน์ (Online Social Network) เป็นต้น

6) เทคโนโลยีสนับสนุนการนำความรู้ไปใช้ เป็นการใช้เครื่องมือนำข้อมูลความรู้ที่มีอยู่ในเครื่องมือนั้นมากระจายถ่ายโอนความรู้ที่มีอยู่ในตัวเครื่องมือสู่ตัวสมาชิกกลุ่มบุคลากร เช่น ทำเหมืองข้อมูล (Data Mining) เหมืองข้อความ (Text mining) เหมืองเว็บ (Web mining) เป็นต้น

จากที่นักการศึกษาได้กล่าวไปแล้วนั้น ผู้วิจัยได้วิเคราะห์และสังเคราะห์องค์ความรู้และพบว่าองค์ประกอบของเทคโนโลยีสารสนเทศและเครือข่ายในการจัดการความรู้ ประกอบด้วย

1) เทคโนโลยีที่ใช้ในการจัดการความรู้ (Technology for Knowledge Management) ซึ่งแบ่งเป็น

1.1 เทคโนโลยีสำหรับการจัดการข้อมูลอย่างเป็นระบบ (Knowledge Management Systems) เป็นเทคโนโลยีที่ใช้ในการจัดการข้อมูลต่างๆ ให้เป็นไปอย่างสะดวก และสนับสนุนการสร้าง วิเคราะห์ แยกแยะ แก้ไขและปรับปรุงข้อมูลความรู้ร่วมกัน เช่น การแก้ไขข้อมูล

ผ่าน Web browser, การใช้ OLAP หรือ Data Mining, ระบบจัดการเอกสาร(Electronic Document Management System) และ ระบบบริหารทรัพยากรองค์กร (Enterprise resource Planning; ERP) เป็นต้น

1.2 เทคโนโลยีสำหรับการสืบค้นหาความรู้ (Knowledge Search Technology) เป็นการใช้เทคโนโลยีในการสนับสนุนการค้นหาคำความรู้ เช่น การใช้โปรแกรม Search Engines การใช้โปรแกรมทำดัชนี (Indexing) และการจัดทำรายการ (Cataloging Files) เป็นต้น ซึ่งการใช้โปรแกรมดังกล่าวดำเนินการเพื่อใช้ค้นหาคำความรู้ที่ต้องการด้วยความรวดเร็ว

1.3 เทคโนโลยีสำหรับการจัดเก็บความรู้ (Knowledge Storage technology) เทคโนโลยีในการจัดเก็บ (Storage technology) ช่วยในการจัดเก็บความรู้ต่างๆ มีการจัดเก็บความรู้และวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศขององค์กรไว้ในรูปของเอกสารหรือข้อมูลต่างๆ เพื่อเป็นการจัดเก็บความรู้หรือข้อมูลขององค์กรไว้ในรูปแบบง่ายๆ เกิดความสะดวกในการค้นหาและนำไปใช้ โดยมีฐานความรู้ (Knowledge Bases) เป็นตัวจัดเก็บ

2) เทคโนโลยีสำหรับการติดต่อสื่อสารและการทำงานร่วมกัน (Communication and Collaboration Technology) ซึ่งแบ่งเป็น

2.1 เทคโนโลยีสำหรับการติดต่อสื่อสาร (Communication Technology) เป็นขั้นของการใช้เทคโนโลยีเพื่อเป็นช่องทางในการสื่อสารที่ดีมีประสิทธิภาพระหว่าง 1) ผู้ที่เกี่ยวข้องหรือเป็นบุคลากรขององค์กรที่ต้องมีส่วนรับรู้ และ 2) ผู้ที่ไม่เกี่ยวข้องแต่มีความรู้ความสามารถที่มีข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อองค์กรนั้นๆ โดยอาศัยเครื่องมือต่างๆ ผ่านทางเครือข่าย อินทราเน็ต เอ็กซ์ทราเน็ต หรือ อินเทอร์เน็ต เช่น จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (e-mail) บัตรอิเล็กทรอนิกส์ (e-card) วารสารอิเล็กทรอนิกส์ (e-journal) การใช้เสียงตามสาย บอร์ดประชาสัมพันธ์ หรือ เว็บไซต์ Km Call Center

2.2 เทคโนโลยีสำหรับการทำงานร่วมกัน (Collaboration Technology) เป็นเทคโนโลยีที่ใช้ทำกิจกรรมร่วมกันบนระบบเครือข่าย เช่น จดหมายอิเล็กทรอนิกส์, กระดานเสวนา (Web board) ห้องสนทนา (Chat room) เว็บบล็อก (Weblog) ใช้สำหรับสนทนา อภิปราย นำเสนอความคิดเห็นและประชุมร่วมกันของกลุ่มหรือทีม เพื่อสนับสนุนการแลกเปลี่ยนความรู้

3) เทคโนโลยีสำหรับการสืบเสาะแสวงหาความรู้ (Knowledge Discovery Technology) ซึ่งแบ่งเป็น

3.1 เทคโนโลยีที่ใช้ในการแสวงหาความรู้ (Knowledge Discovery Technology) เป็นการใช้เครื่องมือที่เป็นเทคโนโลยีที่สามารถเข้าถึงข้อมูลได้ทุกคนในองค์กร เพื่อสนับสนุนการนำความรู้ไปใช้ เช่น การใช้การเรียนการสอนทางไกลด้วย e-Learning, การใช้ e-Book ที่อยู่บน Intranet KM Web การจัดฝึกอบรมทักษะที่เกี่ยวข้องในการแลกเปลี่ยนความรู้ วารสาร ไปสเตอร์ บอร์ดนิทรรศการ เว็บไซต์ (KM Website)

3.2 เทคโนโลยีเชื่อมโยงผู้เชี่ยวชาญ (Expertise Knowledge Portals) เป็นการนำเครื่องมือทางเทคโนโลยีมาช่วยเชื่อมโยงแหล่งข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญต่างๆ (Knowledge Portals) โดยจะมีการรวบรวมความรู้ฐานข้อมูลผู้เชี่ยวชาญว่าใครถนัดด้านอะไร เช่น การใช้สมุดหน้าเหลือง (Yellow Pages) เป็นต้น

4) เทคโนโลยีสำหรับการถ่ายโอนความรู้ (Knowledge Transfer Technology) เป็นการเรียนรู้ระเบียบหน้าที่ต่างๆ หรือเรียนรู้งานและวิธีการแก้ปัญหาในงานนั้นที่บุคลากรคนเก่าได้บันทึกเก็บไว้ ให้ทั้งผู้ที่มีส่วนร่วมและผู้ไม่มีส่วนร่วม หรือมีส่วนร่วมเล็กน้อยเข้ามาร่วมจับความรู้และแลกเปลี่ยน เช่น การใช้ KnowledgeX และ ActiveKnowledge เป็นต้น

2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

มาร์คและจูดีท ศึกษาพบว่าศาสตร์ด้านการศึกษาที่มีการใช้เทคโนโลยีที่การพัฒนาวิชาชีพที่มีประสิทธิภาพ ชับซ้อนและท้าทายเพื่อสุดท้ายส่งผลให้เกิดครุมืออาชีพในการใช้เทคโนโลยี ขั้นต่อมา จะสร้างนโยบายการนำเทคโนโลยีทางการศึกษาเข้ามาช่วยสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ขั้นพื้นฐานและใช้เทคโนโลยีเป็นตัวสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษาและชุมชน นอกจากนี้มุ่งศึกษาวิธีการใช้ ช่อม บำรุง รักษาเทคโนโลยีเพื่อให้พร้อมใช้งานมากที่สุด โดยเน้นการมองความสัมพันธ์ที่จะเกิดผลต่อ ชุมชนนักปฏิบัติออนไลน์มากที่สุด (Mark S. Schlager and Judith Fusco, 2003)

ซาฟิกา ไอแซค ได้วิจัยเชิงสำรวจพบว่าในทวีปแอฟริกา มีสถานศึกษามากกว่า 30 แห่งที่ใช้ อินเทอร์เน็ตในการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาทั้งแบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการโดย เน้น การจัดการกระบวนการกลุ่ม และ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) สมัยใหม่ เรียกว่า ระบบ “e-school” เช่น การใช้เทคนิคระบบเครือข่ายช่วยพัฒนาสังคมแห่งการเรียนรู้ร่วมกันระหว่าง เครือข่ายผู้เรียนและเครือข่ายผู้สอน และดึงบุคลากรจากชุมชนภายนอกมาช่วยในการศึกษา ปรับปรุง พัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้ และด้านอื่นๆ ซึ่งผลจากการวิจัยพบว่า มีครูเข้าอบรมการใช้คอมพิวเตอร์ ร้อยละ 22 สถานศึกษามีเครื่องคอมพิวเตอร์ใช้และเชื่อมต่อถึงกันด้วยเครือข่ายต่างๆ ร้อยละ 21 มี นโยบายด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสนับสนุนการเรียนรู้ ร้อยละ 19 มีทักษะและ เทคนิคอบรม ร้อยละ 19 มีการพัฒนาหลักสูตรที่การจัดการเรียนรู้เน้น ICT เป็นสำคัญร้อยละ 17 (Shafika Isaacs, 2004)

เพทเทอร์ เริช และ สเคอแมน ศึกษาพบว่าเครื่องมือและรูปแบบที่สนับสนุนระบบเครือข่าย เชิงเสมือน ได้แก่ การศึกษาการใช้อินเทอร์เน็ตค้นหาข้อมูลหรืองานวิจัยเพื่อนำมาปรับปรุงข้อมูลของ ตนเองในอนาคต โดยเฉพาะอย่างยิ่งได้ศึกษาปัจจัยต่างๆ เกี่ยวกับเว็บ 2.0 และ e-Learning ผล ปรากฏว่าปฏิสัมพันธ์ทางสังคมและการทำงานร่วมกันเป็นสิ่งสำคัญที่สุดของยุคเว็บ 2.0 เพราะสังคม ความร่วมมือปรากฏอย่างชัดเจนซึ่งเรียกว่าโปรแกรมทางสังคม (Social Software) หมายถึงโปรแกรม คอมพิวเตอร์ที่สนับสนุนการสื่อสารของมนุษย์ (Petter C. Reich K. and Scheuermann, 2005)

บาฮา บาร์น และเคอร์เซท คากิลเทย์ ศึกษาเกี่ยวกับชุมชนแห่งการเรียนรู้ออนไลน์พบว่า สำหรับการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนมีสภาพแวดล้อมการพัฒนาวิชาชีพสำหรับครูเป็นสิ่งสำคัญที่สุด โดยพบว่าปัจจัยด้านจำนวนครู และด้านการขาดโอกาสในการพัฒนาวิชาชีพ หากมีโอกาสได้รับการ พัฒนาจะทำให้ครูมีโอกาสและใช้เครื่องมือเทคโนโลยีสารสนเทศต่างๆ ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทั้ง ความรู้ฝังลึกและความรู้ชัดแจ้ง รวมถึงอาจมีการแลกเปลี่ยนทรัพยากรต่างๆ ประการต่อมาจากการ วิจัยเชิงสำรวจพบว่าจำนวนชุมชนออนไลน์ของครูผู้สอนในโรงเรียนมีจำนวนกลุ่มเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ซึ่งมีแนวโน้มสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้โดยใช้อินเทอร์เน็ตเป็นสิ่งสำคัญเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว (Bahar Baran and Kursat Cagiltay, 2006)

โรเจอร์ แอดดิสัน ศึกษาขอบเขตถึงสิ่งที่ทำให้การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในโรงเรียนประสบความสำเร็จประกอบไปด้วยปัจจัยหลัก 4 ประการ ได้แก่ (1) หลักการในการใช้เทคโนโลยีให้เห็นผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นอย่างแท้จริง ซึ่งประกอบไปด้วยการมุ่งผลลัพธ์ (Output) และผลระยะยาว (Outcome) การใช้ทฤษฎีเชิงระบบพิจารณา การเพิ่มมูลค่าและให้ความสำคัญกับเป้าประสงค์ขององค์กร การสร้างเครือข่ายการทำงานเน้นการทำงานร่วมกัน (2) สภาพแวดล้อมซึ่งประกอบไปด้วยสภาพทางสังคม องค์กร สายงานและกิจกรรมที่ดำเนิน และสภาพบุคลากรทำงาน (3) ขั้นตอนการวิเคราะห์เชิงระบบที่ประกอบไปด้วย การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น การวิเคราะห์ทางเลือกการวิเคราะห์ปัจจัยเชิงสาเหตุและข้อแนะนำต่างๆ การวิเคราะห์การออกแบบ การพัฒนา และการจัดการองค์กร การนำไปใช้ซึ่งให้ความสำคัญกับการเปลี่ยนแปลงทางด้านการจัดการ และการประเมินผู้เรียนและบทเรียน (4) เน้นที่ระบบ ประกอบด้วย การพิจารณาสภาพแวดล้อม และวัฒนธรรม พิจารณาส่วนนำเข้า พิจารณากระบวนการ พิจารณาผลลัพธ์ (Output) และผลระยะยาว (Outcome) พิจารณาคูณค่าของผลลัพธ์ และพิจารณาผลป้อนกลับ (Roger M. Addison, 2007)

ยวูซ อัคพินาร์ และ ยูซุฟ เบย์รามอล ศึกษาทัศนคติของครูผู้สอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อการใช้เว็บไซต์ ประสิทธิภาพของเว็บไซต์ ประโยชน์และการใช้งานเว็บไซต์ของครู ในด้านที่เกี่ยวข้องกับบริบททางสังคม โดยทัศนคติที่มีต่อเว็บไซต์ได้ทดลองกับครูผู้สอนชาวตุรกีโดยประเมินจากพฤติกรรมการใช้เว็บไซต์ฝึกอบรมสร้างแบบจำลองการเรียนการสอน 16 บทเรียน โดยเน้นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการคิดทางบวกเวลาทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง ผลที่ได้สนับสนุนว่าครูควรมีส่วนร่วมในการออกแบบและพัฒนาเครื่องมือต่างๆ บนเว็บให้มากขึ้น เพื่อใช้ในการเรียนรู้ของนักเรียน โดยครูจะต้องมีประสิทธิภาพและความสนุกเพลิดเพลินในการใช้ระบบสารสนเทศ นอกจากนี้ยังพบว่าผู้ใช้อินเทอร์เน็ตสามารถทำสิ่งต่างๆ ได้ในการใช้เครื่องมือมากขึ้นเพียงใดขึ้นอยู่กับความมั่นใจ ส่งผลให้ปัญหาในการใช้งานลดน้อยลง กระทั่งปัญหาหมดไป นอกจากนี้ยังพบว่าระดับความบันเทิงในการใช้คอมพิวเตอร์ แรงจูงใจจากความเพลิดเพลินเมื่อใช้คอมพิวเตอร์จะทำให้ครูผู้สอนมีความต้องการใช้อินเทอร์เน็ตมากขึ้นและสามารถรับรู้ได้มากกว่า (Yavuz Akpınar and Yusuf Bayramolu, 2008)

ศูนย์การเรียนรู้ (LearnCentral) ได้วิจัยเกี่ยวกับศูนย์กลางการเรียนรู้ของผู้ปฏิบัติงานในสถานศึกษาโดยกำหนดสิ่งต่างๆ ด้วยตนเองเพื่อเป็นทางเลือกในการเข้าถึงข้อมูลต่างๆ ซึ่งผลการวิจัยพบว่าสมาชิกต้องมีโปรไฟล์ส่วนตัว มีเนื้อหาอภิปรายร่วมกันในกลุ่มสมาชิกและสมาชิกที่อยู่นอกกลุ่ม โดยมีบุคลากรที่เป็นผู้ดูแลระบบ (Admin) จัดสรรทรัพยากรบนระบบเครือข่ายให้กับสมาชิกกลุ่มทุกคนเลือกใช้เครื่องมือที่มีความแตกต่างกัน ซึ่งสาเหตุที่ต้องมีการจัดตั้งศูนย์กลางการเรียนรู้เนื่องจากการติดต่อสื่อสารเพื่อสร้างความรู้มีการเชื่อมต่อกับบุคลากรที่มีความรู้อย่างหลากหลายสถานที่และหลากหลายแหล่งเรียนรู้ นอกจากนี้ผลการวิจัยพบว่าบุคลากรนิยมใช้เครื่องมือในระบบออนไลน์แบบไม่เสียค่าธรรมเนียม มีแม่ข่าย (Host) ที่ไม่เสียค่าธรรมเนียม มีเครือข่ายค้นหาข้อมูลความรู้ที่เป็นประโยชน์ในการศึกษา มีการแลกเปลี่ยนปรึกษาปัญหาและวิธีการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น มีการพัฒนาและใช้หลักสูตรการเรียนรู้ที่เป็นมาตรฐานและมีห้องสมุดสำหรับจัดเก็บแหล่งทรัพยากรต่างๆ เป็นต้น ซึ่งเหตุผลต่างๆ ดังกล่าวส่งผลให้บุคลากรมีการใช้เทคโนโลยีในการค้นคว้าหาข้อมูลจากช่องทางต่างๆ ทั้งค้นคว้าด้วยตนเองจากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ บนระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ และค้นคว้าผ่านการ

แลกเปลี่ยนเรียนรู้จากบุคลากรอื่นๆ หรือเพื่อนของตนเองอย่างสม่ำเสมอเพื่อเป็นการปรับปรุงข้อมูลที่มีอยู่ให้ทันสมัยอยู่ตลอดเวลาไม่หยุดการค้นหาเพียงแค่พบคำตอบของเป้าหมายเท่านั้น แต่บุคลากรจะค้นหาคำตอบเพิ่มเติมไปเรื่อยๆ (LearnCentral, 2008)

คลาวเดีย คาเนปา ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการใช้โปรแกรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อเปลี่ยนลักษณะโครงสร้างองค์กรในระยะยาวเน้นการวางแผนเครือข่ายเชื่อมโยงความรู้รูปแบบต่างๆ โดยผลการวิจัยพบว่ามีกลยุทธ์แลกเปลี่ยนเรียนรู้ 5 ประการสำคัญได้แก่ (1) การเรียนรู้ตามลำดับขั้นตอนอย่างค่อยเป็นค่อยไปไม่รีบร้อนเป็นสิ่งสำคัญ (2) ต้องมีเครือข่ายการเรียนรู้ที่ใช้การเชื่อมโยง เอกสารถึงกัน (3) ต้องมีพันธมิตรภายนอกองค์กรในการให้ความรู้แก่บุคลากร (4) ต้องมีเครื่องมือ เทคโนโลยีสารสนเทศแลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ (5) ต้องมีนักพัฒนาพฤติกรรมวิเคราะห์พฤติกรรม การแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างจริงจังและชัดเจน (Claudia Canepa, 2009)

สาริตา ยาดี ได้วิจัยเกี่ยวกับวิธีการเรียนรู้จิตวิทยาสังคม พฤติกรรมกลุ่มและเศรษฐศาสตร์เชิงพฤติกรรม โดยพบว่า (1) ปัจจุบันหลักและทฤษฎีที่มีความสำคัญและเกี่ยวข้องกับการออกแบบเว็บไซต์เนื่องจากสร้างผลดีในระดับมหภาพต่อระบบสังคม (2) ในยุคนี้คนจะใช้ Twitter Wikipedia Facebook เพื่อติดต่อสื่อสารระหว่างกัน (3) คนจะเรียนรู้จากตนเองก่อน เมื่อไม่สามารถตอบสนองความต้องการได้จะเรียนรู้จากสังคมเพื่อนบ้านเป็นกระบวนการต่อไป และสุดท้ายจะเรียนรู้จากแหล่งสาธารณะอื่นๆ และ (4) สิ่งที่ยากที่สุดคือการสร้างเครื่องมือวัด การเรียนรู้ในระบบสังคมออนไลน์ (Sarita Yardi, 2009)

แรนดี้ เอ็มมีโล ได้กล่าวถึงงานวิจัย Triple Creek Associate ที่มองปัญหาโครงสร้างเว็บไซต์ และได้สำรวจเว็บไซต์กว่า 1,300 เว็บไซต์ที่มีผู้ให้คำปรึกษา โดยเว็บไซต์ดังกล่าวเป็นเว็บไซต์เพื่อใช้ในการจัดฝึกอบรมหรือการจัดการเรียนรู้ต่างๆ ในองค์กร พบว่าการเรียนรู้การใช้งานเว็บไซต์นั้น มีบุคลากรร้อยละ 88 ใช้วิธีการฝึกอบรม มีบุคลากรร้อยละ 80 เรียนรู้ด้วยการให้เพื่อนร่วมงานแนะนำ มีบุคลากรร้อยละ 69 ใช้วิธีการเรียนรู้จากการสอนงาน มีบุคลากรร้อยละ 37 ใช้วิธีการเรียนรู้แบบอีเลิร์นนิ่ง ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนโดยใช้อีเลิร์นนิ่ง ยังไม่ได้ผลเท่าที่ควรเนื่องจากอีเลิร์นนิ่งไม่มีความสัมพันธ์ในการเรียนรู้ในการรวมสิ่งแวดล้อมต่างๆ เข้าด้วยกันและไม่ได้มีการขยายเครือข่ายเพื่อนสมาชิกทางสังคมเนื่องจากเป็นระบบปิด (Randy Emelo, 2009)

เจอร์ลิติน แบทเนอร์ และเมลิสซา ฟิโอรี ได้วิจัยการฟอรัมห้องเรียนขึ้นในโลกของสังคมเครือข่าย (ในที่นี้ใช้ Facebook) ในการจัดการเรียนการสอน โดยผู้วิจัยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้ด้วยสังคมของ Albert Bandura เข้ามาใช้ในการทดลอง มีการใช้การสัญญากันระหว่างผู้เรียนและผู้สอนซึ่งสัญญาดังกล่าวจะต้องเป็นไปในสิ่งที่สามารถกระทำได้หรือเป็นไปได้ ผู้วิจัยศึกษาพบว่า social networking communities สร้างการเรียนการสอนแบบ Active ทั้งต่อผู้เรียนและผู้สอน รวมถึงในการสนทนาต่างๆ จะต้องเป็นไปในทางบวกต่อกันซึ่งจะทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนกันระหว่างผู้เรียนด้วยกันและระหว่างผู้เรียนและผู้สอน มีการเสริมแรงโดยให้กำลังใจซึ่งกันและกันหากงานนั้นไม่สามารถทำได้ ซึ่งจากการศึกษาพบว่านักเรียนที่เข้าเรียนด้วยวิธีดังกล่าวเป็นนักเรียนที่มาเรียนภาษาต่างประเทศ และมีผลการเรียนดีขึ้นรวมถึงมีเครือข่ายของเพื่อนที่ปรึกษาเพิ่มมากขึ้นด้วยต่างจากก่อนเรียนด้วยวิธีนี้ที่ให้นักศึกษามีความเป็นปัจเจกบุคคลสูงไม่มีเพื่อนมากนักเมื่อจบคอร์สเรียน (Geraldine Blattner and Melissa Fiori, 2009)

พอล อัดัม วิจัยเกี่ยวกับระบบเครือข่ายของ Debbie (กรณีศึกษา) ที่มีในระบบ Facebook ซึ่ง Debbie มีเครือข่ายเพื่อนอยู่และจากการศึกษาพบว่าเพื่อนของ Debbie มีการก้าวก้าวในข้อมูลซึ่งกันและกันทำให้ข้อมูลบางอย่างที่ต้องการปกปิดนั้นไม่เป็นส่วนตัว นอกจากนี้พบว่ามี 2 สาเหตุที่เป็นปัญหาใน Facebook คือมีการติดต่อสื่อสารทางเดียว มีการ Add เพื่อนมากมายแต่ไม่มีการโต้ตอบระหว่างกัน สิ่งนี้ไม่ใช่การสื่อสารแบบออนไลน์อย่างเต็มตัว หรืออีกสาเหตุหนึ่งคือปัญหาต่างๆ เกิดจากการใช้คำพูดสื่อสารและเกิดขึ้นเป็นปัญหาสังคม รวมถึง Paul ได้วิจัยว่าควรแยกเครือข่ายกลุ่มเพื่อนโดยเพื่อนกลุ่มหนึ่งให้ใช้เครือข่ายที่ต่างกัน (Paul Adams, 2010)

สุภณิดา ปุสุรินทร์คำ ได้วิจัยเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการแบ่งปันความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารด้วยวิธีการเรียนแบบร่วมมือเพื่อพัฒนาความเป็นชุมชนนักปฏิบัติของครูในโรงเรียนที่เข้าร่วมในโครงการหนึ่งอำเภอหนึ่งโรงเรียนในฝันของกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่าครูที่เข้าฝึกอบรมด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารไม่นำความรู้มาแลกเปลี่ยนกับเพื่อนครู นักเรียนไม่สนใจทำแบบฝึกหัดหรือแบบทดสอบในบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนและครูต้องการสนทนากับเพื่อนครูผ่านอินเทอร์เน็ตอย่างไม่เป็นทางการ รูปแบบการแบ่งปันความรู้ที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วย 3 ส่วนหลัก ได้แก่ (1) องค์ประกอบของรูปแบบการแบ่งปันความรู้ประกอบด้วย ชุมชนนักปฏิบัติ การดำเนินกิจกรรม และเทคโนโลยีสารสนเทศและทรัพยากรสนับสนุนการแบ่งปันความรู้ (2) ขั้นตอนการแบ่งปันความรู้ ประกอบด้วย ปรุมนิเทศเชิงปฏิบัติการดำเนินการจัดกิจกรรมการแบ่งปันความรู้ด้วยวิธีการเรียนแบบร่วมมือ และการประเมินผล (3) ผลลัพธ์ที่ได้จากการดำเนินกิจกรรมการแบ่งปันความรู้ ประกอบด้วย ผลงานกลุ่ม และผลการประเมินตนเองเกี่ยวกับการแบ่งปันความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารด้วยวิธีการเรียนแบบร่วมมือเพื่อพัฒนาความเป็นชุมชนนักปฏิบัติของครู (สุภณิดา ปุสุรินทร์คำ, 2549)

ณัฐสิริตา ศิริรัตน์ พบว่าองค์ประกอบของรูปแบบประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ คือ (1) ฐานข้อมูลความรู้บนเครือข่าย (2) ทีมเรียนรู้บนเครือข่าย (3) เครื่องมือในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้บนเครือข่าย (4) ผู้เชี่ยวชาญบนเครือข่าย และ (5) เทคโนโลยีที่สนับสนุนการทำงานร่วมกันบนเครือข่าย ส่วนขั้นตอนการเรียนรู้ของรูปแบบฯ มี 7 ขั้นตอน คือ (1) ขั้นวางแผนและกำหนดทิศทางการเรียนรู้ (2) ขั้นสร้างแรงจูงใจการเรียนรู้ (3) ขั้นสนับสนุนแหล่งข้อมูลและแหล่งวิทยากร (4) ขั้นจัดเก็บรวบรวมข้อมูลและนำผลจากข้อมูลที่ค้นพบไปใช้ (5) ขั้นฝึกทักษะในการสืบสวนสอบสวน และการลองผิดลองถูก (6) ขั้นทบทวนผลการเรียนรู้และการปรับปรุงแก้ไข และ (7) ขั้นประเมินผลการเรียนรู้ ผลการทดลองกับกลุ่มตัวอย่างมีคะแนนการประเมินตนเองด้านการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีมหลังทำกิจกรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้สูงกว่าก่อนทำกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่า รูปแบบฯ มีความเหมาะสมในระดับมาก (ณัฐสิริตา ศิริรัตน์, 2551)

ชูพงษ์ พิพัฒน์ไชยศิริ ศึกษาารูปแบบและลักษณะของเครือข่ายคณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง กระบวนการสื่อสารและปัจจัยหรือบริบทที่ส่งผลกระทบต่อกระบวนการสื่อสาร โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพและดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกซึ่งมีกลุ่มเป้าหมาย คือ สมาชิกและกลุ่มเครือข่ายภาคีด้านต่างๆ ซึ่งจากผลการวิจัยพบว่าเครือข่ายคณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงมีรูปแบบการรวมตัวที่เป็นทางการ โดยมีสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเป็นแกนนำ ซึ่งภายในเครือข่ายแบ่งโครงสร้าง

การดำเนินงานออกเป็น 3 ระดับ คือ ระดับที่ปรึกษา ระดับสมาชิก และระดับงานเลขานุการ ด้านกระบวนการสื่อสารของเครือข่ายฯ ประกอบไปด้วยประเด็นการสื่อสาร 2 ส่วนหลัก ส่วนแรกคือ การสื่อสารระหว่างสมาชิกภายในเครือข่าย ส่วนที่สองคือการสื่อสารระหว่างเครือข่ายกับสาธารณชน เพื่อสร้างกระบวนการเรียนรู้ในประเด็นที่แตกต่างกันตามกลุ่มเป้าหมาย ด้านปัจจัยหรือบริบทที่ส่งผลต่อกระบวนการสื่อสารของเครือข่ายซึ่งประกอบไปด้วย (1) ลักษณะ ผู้นำเชิงبارมี (2) ความเชื่อมั่นของสมาชิกต่อหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (3) ความต่อเนื่องในการศึกษาและเรียนรู้ (4) ความตระหนักถึงความสำคัญของการร่วมกลุ่มหรือเครือข่าย (5) เครือข่ายและความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกกับบุคคลภายนอก (6) ความหลากหลายของเนื้อหา (7) ความสอดคล้องของเนื้อหากับช่วงเวลาในการสื่อสาร (8) ความหลากหลายของช่องทางการสื่อสาร (9) การเลือกใช้สื่อให้เหมาะสม (ชูพงษ์ พิพัฒน์ไชยศิริ, 2553)

ตอนที่ 3 ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (Sufficiency Economy Philosophy)

3.1 หลักการทั่วไปในปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

หลักการหรือแนวคิดทั่วไปในปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (ปริญญช พิบูลสรารุช, 2550)

3.1.1 กรอบแนวคิด

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาที่แสดงให้เห็นตัวอย่างของการดำรงอยู่และการกระทำตนในวิถีทางที่ควรเป็นซึ่งพัฒนามาจากวิถีชีวิตดั้งเดิมของคนไทย โดยมองโลกอย่างเป็นระบบคำนึงถึงการเปลี่ยนแปลงของโลก และการดำรงตนตามการเปลี่ยนแปลง

3.1.2 คุณลักษณะ

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีคุณลักษณะคือนำมาประยุกต์ใช้ได้ตลอดเวลากับคนทุกระดับโดยเน้นการปฏิบัติตนบนทางสายกลางและพัฒนาอย่างเป็นขั้นตอน

3.1.3 นิยาม เงื่อนไข และแนวทางปฏิบัติของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ได้แก่

นิยาม

ความพอประมาณ คือ การดำเนินชีวิตในด้านต่างๆ อย่างพอดี ไม่น้อยหรือมากเกินไป ไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น

ความมีเหตุผล คือ การตัดสินใจในความพอประมาณอย่างมีเหตุมีผล พิจารณาเหตุและปัจจัยที่เกี่ยวข้องคำนึงถึงผลที่จะเกิดขึ้นอย่างรอบคอบ บนพื้นฐานหลักคตินิยาม และเงื่อนไขอื่นๆ ที่เข้ามาเกี่ยวข้อง

ความมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี คือ การเตรียมตนพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงและผลกระทบด้านต่างๆ คำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

เงื่อนไข

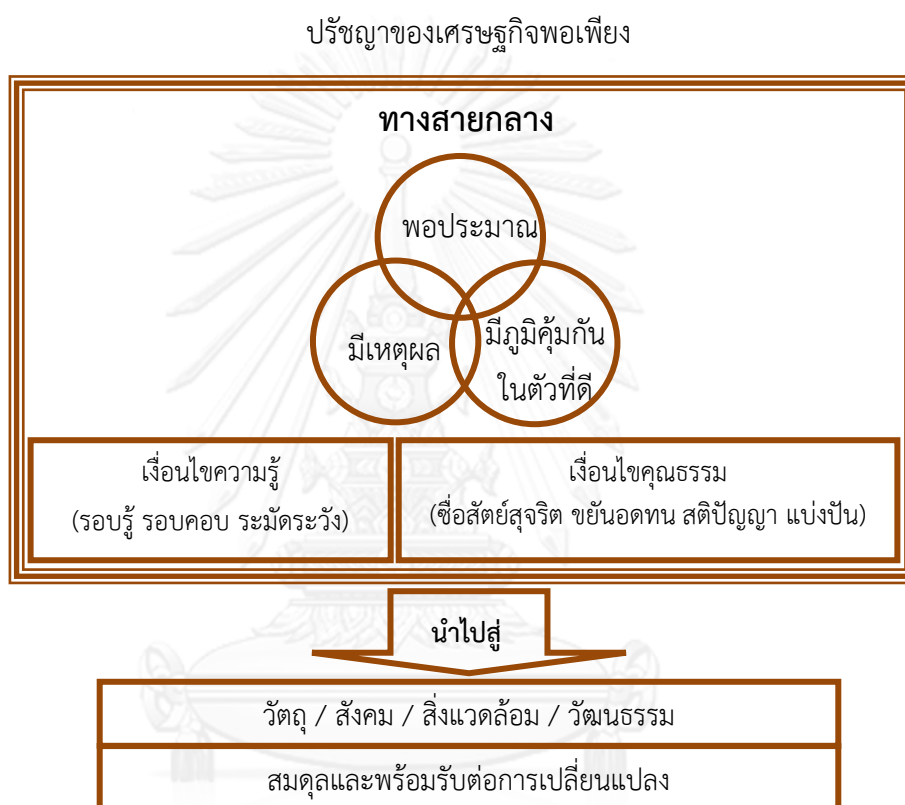
ความรู้ คือ ความรู้ทางวิชาการอย่างรอบด้านในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ โดยนำความรู้ด้านต่างๆ มาบูรณาการเชื่อมโยงกันประกอบการวางแผนการดำเนินการต่างๆ อย่างเป็นระบบขั้นตอน

คุณธรรม คือ การตระหนักถึงหลักคิดที่ดีทางศาสนา เช่น ซื่อสัตย์สุจริต อุดหนุน เพียรพยายาม เป็นต้น

แนวทางปฏิบัติ

ผลสุดท้ายของการนำหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิตจะได้การพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืนพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงอย่างมีความสุขในทุกด้าน ทั้งเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม

ซึ่งสามารถสรุปเป็นแผนภาพแสดงความเกี่ยวข้องกันดังต่อไปนี้

ภาพที่ 3 แสดงหลักการสำคัญในปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

(ปริยานุช พิบูลสรารุช, 2550)

3.2 นวัตกรรมแผนการจัดการเรียนรู้ตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

3.2.1 การจัดการเรียนรู้โดยสอดแทรกการจัดการเรียนการสอนเศรษฐกิจพอเพียงที่ปรากฏในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2551 ในมาตรฐาน ส.3.1 เพื่อให้นักเรียนรู้เข้าใจ และปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง

3.2.2 การจัดทำแผนการเรียนรู้บูรณาการหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับสาระการเรียนรู้ในกลุ่มสาระต่างๆ ซึ่งอาจจัดทำรายวิชาเพิ่มเติม หรือจัดทำในลักษณะหลักสูตรท้องถิ่นที่สอดคล้องกับสภาพและความต้องการโดยใช้หลักปรัชญาฯ วิเคราะห์เพื่อกำหนดรายวิชา

3.2.3 การบูรณาการหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการเรียนรู้ในรายวิชาต่างๆ ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ โดย (1) บูรณาการโดยน่านิยม เงื่อนไข และแนวทางปฏิบัติของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเชื่อมโยงกับเนื้อหาวิชาการในรายวิชานั้นๆ หรือ (2) บูรณาการโดยน่านิยม เงื่อนไข และแนวทางปฏิบัติของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเชื่อมโยงกับกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ในคาบเรียนรายวิชาต่างๆ หรือประยุกต์ใช้หลักการกับการผลิตหรือการใช้สื่อการสอนและแหล่งเรียนรู้ต่างๆ เพื่อสร้างบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ตามหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทั้งแหล่งเรียนรู้ในและนอกสถานศึกษา

ทั้งนี้ต้องมีการจัดทำเครื่องมือวัดและประเมินผลการเรียนรู้ให้ถูกต้องตามเกณฑ์การประเมินผล เกณฑ์การประเมินสมรรถนะ เกณฑ์การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่ได้ตั้งไว้ในกาหนดการเรียนรู้ในมาตรฐานการเรียนรู้ชั้นปีและตัวชี้วัด

3.3 วิธีการดำเนินการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา

จากการสังเคราะห์วิธีการนำหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาสอดแทรกในการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการต่างๆ ของสถานศึกษานำร่อง จำนวน 134 โรงเรียน ประกอบไปด้วยสถานศึกษาที่จัดการศึกษาทุกระดับ ทั้งการจัดการศึกษาระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น และตอนปลาย ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพและประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง และการศึกษานอกระบบโรงเรียน พบว่ามีการบริหารจัดการในด้านต่างๆ ดังนี้

1) ขับเคลื่อนการบริหารสถานศึกษาอย่างพอเพียง

ผู้บริหารสถานศึกษาของสถานศึกษานำร่องส่วนใหญ่ เปิดโอกาสให้ครูผู้สอนหรือบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาเข้ารับรู้เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้วยวิธีการต่างๆ เช่น ส่งครูผู้สอนแกนนำเข้าประชุม อบรม สัมมนา ในโอกาสต่างๆ และให้ครูผู้สอนที่เข้าร่วมกลับมาเผยแพร่ให้ภายในโรงเรียนได้รับทราบ และมีการตั้งชุมชนที่อยู่ใกล้โรงเรียนและอยู่ห่างออกไปให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้และจัดกิจกรรมการเรียนรู้ จากนั้นทั้งคณะผู้บริหารฝ่ายต่างๆ ครูผู้สอน นักเรียน เจ้าหน้าที่ของสถานศึกษา และปราชญ์ชาวบ้านหรือภูมิปัญญาท้องถิ่น ร่วมกันทำกิจกรรมต่างๆ เพื่อให้เป็นไปแนวทางของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยหลักการแนวคิดต่างๆ ของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ภายใต้การควบคุมของครูผู้สอนที่มีความรู้ความเข้าใจจากการเข้ารับการประชุม อบรม สัมมนา นอกจากนี้หลายสถานศึกษาดำเนินการจัดการอย่างเป็นระบบและมีความเป็นรูปธรรม เช่น โรงเรียนคลองกุ่ม กรุงเทพมหานคร มีกรอบการดำเนินการที่ชัดเจน 4 ด้าน คือ ด้านวิชาการ ด้านอาคารสถานที่ ด้านงบประมาณ และด้านความสัมพันธ์กับชุมชน โดย (1) จัดทำโครงการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในแผนปฏิบัติงานประจำปี โดยใช้ชื่อโครงการว่า “โครงการการเรียนรู้สู่ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” (2) ใช้หลักการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย ทั้งผู้บริหาร คณะครู นักเรียน บุคลากรในโรงเรียนทุกคน ผู้ปกครอง ตัวแทนจากหน่วยงานภายนอก โดยระดมทรัพยากรทั้งงบประมาณ สถานที่ บุคลากร และภูมิปัญญาท้องถิ่น มาเป็นตัวชี้วัดในการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านบริหารจัดการสถานศึกษาจนประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล (3) นำหลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไข มาใช้ในการบริหารราชการ

2) วิธีสอดแทรกปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการเรียนรู้ จากการศึกษาของผู้ศึกษาพบว่ามี 2 ลักษณะ คือ

(1) นำหลักสอดแทรกเข้าไปในเนื้อหารายวิชาปกติของครูผู้สอนในสถานศึกษานั้นๆ ที่สอนอยู่ตามหลักสูตรที่จัดขึ้นอยู่แล้ว ซึ่งวิธีนี้เป็นวิธีที่มีสถานศึกษานำไปใช้แต่มีจำนวนน้อยมาก เนื่องจากครูผู้สอนยังขาดความรู้มากพอหรือไม่สามารถนำหลักไปสอดแทรกในเนื้อหาวิชาที่ตนสอนอยู่อย่างเป็นประจำวันได้ ยกตัวอย่างเช่น โรงเรียนราชวินิตมัธยม กรุงเทพฯ ได้พัฒนาหลักสูตรบูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่วิถีการดำเนินชีวิตตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยมีขั้นตอนคือ

ขั้นก่อนดำเนินการพัฒนา โดยประชุมระดมความคิด ศึกษาปัญหาหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนราชวินิตมัธยม วิเคราะห์ปัจจัยที่เกี่ยวข้องด้านต่างๆ ได้แก่ ด้านผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน ด้านการคิดวิเคราะห์ ด้านเนื้อหาสาระของบทเรียน ด้านอัตรากำลังครูผู้สอน หลังจากนั้นอบรมให้ความรู้แก่ครูผู้สอนเกี่ยวกับวิธีจัดการเรียนรู้บูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กระทั่งครูผู้สอนสามารถสร้างกระบวนการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้

ขั้นดำเนินการ ดำเนินการโดย ระยะเวลาที่ 1 พัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่พร้อมพัฒนา ระยะเวลาที่ 2 ปรับปรุง พัฒนาหน่วยการเรียนรู้ของทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้และทดลองนำไปใช้ ระยะเวลาที่ 3 ปรับปรุง พัฒนาคำอธิบายรายวิชาและนำไปใช้ ระยะเวลาที่ 4 ปรับปรุงการนำหลักสูตรไปใช้ และติดตาม ประเมินผล ระยะเวลาที่ 5 จัดทำตัวอย่างหน่วยการเรียนรู้ แผนการเรียนรู้ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ เผยแพร่และประชาสัมพันธ์

(2) ดำเนินการจัดทำหลักสูตรการศึกษาตามหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่จัดตั้งขึ้นมาใหม่โดยเฉพาะ ซึ่งอาจมีการบูรณาการการจัดการเรียนรู้ของทั้ง 8 กลุ่มสาระวิชาหรือน้อยกว่าก็ได้ ยกตัวอย่างเช่น โรงเรียนลาซาลจันทบุรี (มารดาพิทักษ์) พัฒนาหลักสูตรและกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนโดยมีชื่อหลักสูตรคือ “ลาซาลจันทบุรีร่วมกันเดินตามพ่อ (ด้วย 80 หน่วยการเรียนรู้สู่วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง)” เริ่มจากกำหนดแผนปฏิบัติการประจำปี กำหนดยุทธศาสตร์และแนวทางขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จากนั้นจัดตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบ จัดการและประเมินผล รวมถึงจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงเพื่อใช้เป็นศูนย์กลางในการเผยแพร่ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแก่ ครู นักเรียน บุคลากรในโรงเรียน ผู้ปกครอง และบุคคลภายนอกที่สนใจเข้ามาศึกษาดูงาน จากนั้นจัดทำหลักสูตรดังกล่าว โดยแยกเป็นหน่วยการเรียนรู้ระดับปฐมวัยจำนวน 12 หน่วย ระดับประถมศึกษา จำนวน 25 หน่วย ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 21 หน่วย และระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจำนวน 22 หน่วย

3) วิธีจัดกิจกรรมปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา พบว่า

จากการศึกษาพบว่ามีผู้สอนจำนวนมากจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีการสอดแทรกหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีลักษณะของกิจกรรมต่างๆ ดังนี้

(1) กิจกรรมจัดขึ้นใหม่ในสถานศึกษา เช่น การจัดพื้นที่การเกษตรทฤษฎีใหม่ มีการบูรณาการจัดการเรียนรู้หลายกลุ่มสาระการเรียนรู้ เช่น โรงเรียนมัธยมพระราชทานนายวณะเชิงเทราจัดพื้นที่ส่วนหนึ่งของโรงเรียนเป็นพื้นที่เกษตรทฤษฎีใหม่บูรณาการนำกลุ่มสาระการเรียนรู้

ต่างๆ เข้ามาจัดกิจกรรมการเรียนรู้จากแปลงเกษตร เช่น ตัดแผ่นป้ายที่ผลไม้ต่างๆ ในแปลงเกษตรทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ (บูรณาการร่วมกับกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย และภาษาต่างประเทศ) หรือมีการฝึกคิดคำนวณในการบริหารจัดการรายรับ-จ่าย (ซึ่งเป็นการบูรณาการกับกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์) เป็นต้น

(2) กิจกรรมจัดขึ้นตามประเพณีของสถานศึกษานั้นๆ แล้วนำหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแม่แบบ (theme) ในการบริหารจัดการ เช่น โรงเรียนเทศบาลจามเทวี ลำพูน จัดกิจกรรม “ร้อยดวงใจ ผองไมโทจามเทวี สดุดีพระคุณแม่” ด้วยการกำหนดวันสำคัญในแผนพัฒนาโรงเรียนมาดำเนินการจัดกิจกรรม จากนั้นวิเคราะห์หลักสูตรโดยวิเคราะห์สาระการเรียนรู้ วิเคราะห์ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง จากหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (หลักสูตรแกนกลาง) ที่เกี่ยวข้องกับวันสำคัญดังกล่าว และดำเนินการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการในแผนการจัดการเรียนรู้ และดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 1 สัปดาห์ (ก่อนหรือหลังวันสำคัญ) ด้วยการนำนักเรียนร่วมกิจกรรม โดยครูผู้สอนเตรียมแผนการจัดการเรียนรู้ ดำเนินการจัดกิจกรรมพร้อมวัดและประเมินผลสุดท้ายครูผู้สอนและนักเรียนร่วมกันสรุปกิจกรรมด้วยวิธีการต่างๆ เป็นต้น

3.4 กระบวนการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษาและผลดำเนินการ

3.4.1 เริ่มต้นกระบวนการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา

หน่วยงานสังกัดกระทรวงศึกษาธิการร่วมกันรับผิดชอบโดยใช้รูปแบบการจัดการศึกษابนพื้นฐานปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยกำหนดให้โครงการวิจัยเศรษฐกิจพอเพียงสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ (ปัจจุบันคือโครงการสนับสนุนการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษาและเยาวชน สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์) เป็นผู้ดำเนินการขับเคลื่อนฯ ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อให้สถานศึกษานำหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้ จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และบริหารจัดการสถานศึกษา เพื่อให้เกิดผลในการปฏิบัติในกลุ่มคนทุกระดับอย่างมีประสิทธิภาพ ปรับเปลี่ยนการดำเนินชีวิตบนพื้นฐานตามหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

นอกจากนี้กระทรวงศึกษาธิการกำหนดวิสัยทัศน์คือมุ่งพัฒนาสถานศึกษานำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลส่งผลสู่การดำเนินชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงของผู้เรียน ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา อย่างต่อเนื่อง โดยมีเป้าหมายคือ ระยะที่ 1 ภายในปี 2550 กำหนดให้มีสถานศึกษาเป็นแบบอย่างจัดกระบวนการเรียนรู้และบริหารจัดการตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไม่ต่ำกว่า จำนวน 80 แห่งระยะที่ 2 ช่วงปี 2551-2552 พัฒนาและขยายเครือข่ายสถานศึกษาแบบอย่าง จัดกระบวนการเรียนรู้และบริหารจัดการตามหลักคิดทุกจังหวัดเป็นจำนวน 800 แห่ง ระยะที่ 3 ช่วงปี 2553-2554 พัฒนาให้สถานศึกษานำหลักคิดใช้ในการจัดกระบวนการเรียนรู้และบริหารจัดการที่เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมได้ครบทุกแห่งทั่วประเทศ และมีตัวชี้วัดความสำเร็จ โดยติดตามประเมินผลด้วยตัวชี้วัดความสำเร็จที่กำหนด 4 ด้าน ได้แก่ ด้านบริหารจัดการสถานศึกษา ด้านหลักสูตรและ

การจัดการเรียนรู้ ด้านกิจกรรมพัฒนานักเรียน และด้านพัฒนาบุคลากรในสถานศึกษา โดยมี ยุทธศาสตร์และแนวทางขับเคลื่อนได้แก่

ยุทธศาสตร์ที่ 1 พัฒนาแนวทางการจัดการศึกษาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งมีแนวทางขับเคลื่อนโดย (1) ศึกษา วิเคราะห์ วิจัยการนำหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ (2) จัดทำแนวทางการจัดการเรียนรู้บูรณาการหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในทุกระดับการศึกษาทั้งในการจัดการเรียนรู้ในชั่วโมงเรียนและกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยเริ่มจากนำไปประยุกต์ใช้ในระดับตนเอง ครอบครัว ชุมชน และสังคมต่อไป (3) จัดทำแนวทางการบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ยุทธศาสตร์ที่ 2 พัฒนาบุคลากร ซึ่งมีแนวทางการขับเคลื่อนโดย (1) อบรม สัมมนาหรือจัดกระบวนการเรียนรู้ให้บุคลากรเข้าใจในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (2) อบรม สัมมนาหรือจัดกระบวนการเรียนรู้เชิงปฏิบัติการเพื่อให้บุคลากรกลุ่มเป้าหมายประยุกต์ใช้ในงานได้

ยุทธศาสตร์ที่ 3 ขยายผลและพัฒนาเครือข่าย ซึ่งมีแนวทางการขับเคลื่อน โดย (1) ให้สถานศึกษาแบบอย่างให้ความรู้โดยพัฒนาสถานศึกษาที่เข้าร่วมโครงการ 1 ต่อ 10 นำไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้และการบริหารจัดการ (2) มีระบบแลกเปลี่ยนเรียนรู้และส่งเสริม สนับสนุน ประสานการดำเนินการของเครือข่าย (3) ทำระบบสารสนเทศเพื่อเชื่อมโยงเครือข่าย หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ยุทธศาสตร์ที่ 4 เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ซึ่งมีแนวทางการขับเคลื่อนโดย (1) เผยแพร่การประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษาในสื่อรูปแบบต่างๆ (2) เผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร และความก้าวหน้าที่เกี่ยวข้องกับการประยุกต์ใช้หลักคิดด้านการศึกษา

ยุทธศาสตร์ที่ 5 พัฒนาระบบการติดตามและประเมินผล ซึ่งมีแนวทางการขับเคลื่อนโดย (1) จัดคณะกรรมการติดตามและประเมินผลระดับกระทรวง ระดับภูมิภาค และระดับสถานศึกษา (2) กำหนดรูปแบบ แนวทาง เครื่องมือ และคู่มือที่ใช้ในการติดตามประเมินผล

3.4.2 ระดับขั้นความเชี่ยวชาญในปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษา

1) ชั้นโรงเรียนที่ผ่านการประเมินเป็น “ศูนย์การเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา” เป็นโรงเรียนที่เป็นแบบอย่างในการจัดการเรียนรู้ โดยมีคุณสมบัติ คือ (1) ผู้บริหารและครูผู้สอนรู้ถึงแก่นสาระของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และนำมาบริหารจัดการและจัดการเรียนรู้เพื่อให้นักเรียนมีอุปนิสัยพอเพียง (2) บุคลากรในโรงเรียนสื่อความ กระบวนการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในงานของตนเองได้อย่างชัดเจน (3) เป็นแกน นำทั้งเป็นสถานที่ศึกษาดูงานการใช้หลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษาใน กระบวนการพัฒนาคนและบุคลากรทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยง ช่วยเหลือ แนะนำโรงเรียนเครือข่ายให้เกิด ความรู้ ความเข้าใจและสามารถนำไปปฏิบัติ

2) ชั้นโรงเรียนที่ผ่านการประเมินเป็น “สถานศึกษาพอเพียง” เป็นโรงเรียน ที่มีความรู้และนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในการดำเนินกิจกรรมการงาน โดยเป็น โรงเรียนที่ผ่านการประเมินจากกระทรวงศึกษาธิการให้เป็นสถานศึกษาพอเพียง ซึ่งพิจารณาจาก บุคลากรในโรงเรียนนำความรู้ด้านหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้ตามเกณฑ์ที่กระทรวงศึกษาธิการตั้งไว้

3) ชั้นโรงเรียนทั่วไปที่ไม่ได้ผ่านการประเมินเป็นสถานศึกษาพอเพียง

3.4.3 ผลการดำเนินงานขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา

ตั้งแต่เริ่มมีการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษาถึงปี 2556 มีผลการดำเนินการเปรียบเทียบกับผลที่คาดหวังไว้ ดังนี้

1) ศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา มีทั้งสิ้น 27 แห่ง โดยเป้าหมายที่ตั้งไว้หากสิ้นสุดปี 2554 จะต้องมีศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา จำนวน 84 แห่ง (โครงการพัฒนาเยาวชนโดยการเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง, 2556)

2) สถานศึกษาพอเพียง มีทั้งสิ้น 4,376 แห่ง (พงศเทพ เทพกาญจนา, 2556) โดยเป้าหมายที่ตั้งไว้หากสิ้นสุดปี 2554 จะต้องมีสถานศึกษาพอเพียงครบทั่วประเทศ

3.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เทวิล ศรีสองเมือง วิจัยเกี่ยวกับพัฒนารูปแบบเครือข่ายการจัดการรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและพบว่ารูปแบบเครือข่ายประกอบด้วยองค์ประกอบหลัก 6 องค์ประกอบ คือ โครงสร้างของเครือข่าย วัตถุประสงค์ของเครือข่าย บทบาทหน้าที่ของสมาชิกเครือข่าย กิจกรรมของเครือข่าย ผลลัพธ์ที่จะเกิดจากเครือข่าย และปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จของเครือข่าย ในด้านบทบาทหน้าที่ของแต่ละองค์ประกอบของเครือข่าย ประกอบด้วย (1) กำหนดกรอบการประสานงานและความร่วมมือของสมาชิก (2) กำหนดเป้าหมายที่ต้องการให้เกิดขึ้น (3) กำหนดภารกิจหรืองานที่สมาชิกร่วมกันทำ (4) กำหนดแนวทางการดำเนินกิจกรรม (5) กำหนดผลลัพธ์ที่ต้องการให้เกิดขึ้น และ (6) กำหนดปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จของเครือข่าย รูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนมีความเหมาะสมในการนำไปใช้อยู่ในระดับมาก มีความเป็นไปได้ในการปฏิบัติอยู่ในระดับมากโดยด้านที่มีความเหมาะสมมากที่สุดคือวัตถุประสงค์ของเครือข่าย (เทวิล ศรีสองเมือง, 2551)

ธनिया เยาดำ ศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของความสำเร็จในการใช้หลักสูตรเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยมีผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยประกอบด้วยผู้บริหาร ครู นักเรียนและผู้ปกครอง ตัวแปรในการวิจัยประกอบด้วยตัวแปรภายในแฝง 7 ตัวแปร คือ ตัวแปรแรงจูงใจของครูในการปฏิบัติงาน นโยบายการบริหาร ความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของครูตามหลักสูตรเศรษฐกิจพอเพียง การบริหารจัดการตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การนิเทศ ติดตาม ผลการใช้หลักสูตรเศรษฐกิจพอเพียง การสร้างเครือข่ายเศรษฐกิจพอเพียง และความสำเร็จในการใช้หลักสูตรเศรษฐกิจพอเพียง และตัวแปรภายนอกแฝง 5 ตัวแปร คือ ตัวแปรความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรเศรษฐกิจพอเพียงของครู ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหาร ลักษณะผู้บริหารการสนับสนุนจากโรงเรียนและจากชุมชนและหน่วยงานภายนอก (ธनिया เยาดำ, 2551)

พัชรินทร์ รุจิรานุกูล พบว่าบุคลากรส่วนใหญ่เข้าใจว่าคุณธรรมนำความรู้ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงหมายถึงการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ใช้ชีวิตเรียบง่ายไม่

ฟุ้งเพื่อ พอประมาณ มีเหตุผลและภูมิคุ้มกันที่ดี ความเข้าใจเกี่ยวกับคุณธรรมและคุณลักษณะเชิงพฤติกรรมของผู้ที่มีคุณธรรมนำความรู้ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เข้าใจว่าหมายถึง 8 คุณธรรมพื้นฐาน ผวนรวมกับอื่นๆ เช่น อุดทน พอเพียง พอประมาณ สติ ปัญญา เป็นต้น ด้านพัฒนาบุคลากร ควรสร้างความตระหนักให้บุคลากร พัฒนาให้มีองค์ความรู้เกี่ยวกับเรื่องปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และนำระบบการประเมินวิทยฐานะมาใช้เพื่อพัฒนาบุคลากร ด้านการจัดการเรียนการสอนควรมีการสอนที่ปลูกฝังคุณธรรมในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้เน้นการปลูกฝังให้เกิดขึ้นทุกที่ ทุกเวลา ศึกษาจากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ ภายนอกโรงเรียน จัดการสอนให้เกิดความตระหนัก เน้นให้ทำบ่อยๆ เป็นประจำ สร้างคุณธรรมหลักเป็นคุณธรรมร่วมด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ควรมีความหลากหลายเน้นให้นักเรียนเป็นแกนนำหลักและพัฒนานักเรียนทุกมิติ มีการจัดทำโครงการที่เน้นหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านอื่นๆ ได้แก่ เป็นแบบอย่างที่ดี เริ่มปลูกฝังคุณธรรมนำความรู้ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในระดับปฐมวัย สนับสนุนด้านต่างๆ จากกระทรวงศึกษาธิการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีการผลิตบัณฑิตด้านครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ ให้มีความรู้ในด้านการศึกษาวิจัยและพัฒนา (พัชรินทร์ รุจิรานุกูล, 2551)

ยรรยง ฦ บางช่วง พบว่านักเรียนที่ได้รับการเสริมสร้างพฤติกรรมการประหยัดด้วยวิธีการเอ็มที่มีพฤติกรรมการประหยัดสูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการเสริมสร้างพฤติกรรมการประหยัดโดยใช้วิธีการเอ็มที่ทั้งวิเคราะห์โดยภาพรวมและจำแนกตามระดับชั้น และภาพรวมนักเรียนมีพัฒนาการของพฤติกรรมประหยัดทั้ง 4 ด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักเรียนมีพัฒนาการของพฤติกรรมการประหยัดด้านการใช้ทรัพยากรธรรมชาติที่สูงที่สุด รองลงมา คือพัฒนาการของพฤติกรรมประหยัดในด้านการใช้เงิน พัฒนาการของพฤติกรรมการประหยัดด้านใช้สิ่งของเครื่องใช้ และพัฒนาการพฤติกรรมประหยัดด้านการใช้เวลาตามลำดับ และเมื่อจำแนกตามระดับชั้นพบว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 5 และ 6 มีพัฒนาการของพฤติกรรมประหยัดในการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ ใช้เงิน ใช้เวลา และใช้สิ่งของเครื่องใช้แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ (ยรรยง ฦ บางช่วง, 2551)

สุทธาทิพย์ พิศฉลาด ศึกษาความเข้าใจของครูเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในด้าน 1) ความหมาย 2) การประยุกต์ใช้และศึกษาการปฏิบัติของครูเกี่ยวกับวิธีประยุกต์ใช้หลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ผลการวิจัยพบว่า ด้านความเข้าใจในภาพรวมครูมีความเข้าใจความหมายในระดับปานกลาง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีและเงื่อนไขความรู้ที่ครูมีความเข้าใจในระดับสูง และมีความเข้าใจการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงภาพรวมในระดับสูง ด้านการปฏิบัติพบว่าครูมีการปฏิบัติด้านการได้รับความรู้ โดยการสร้างความตระหนักและเข้าใจในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับดี และครูมีการปฏิบัติด้านการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ ได้แก่ การจัดการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและการดำเนินชีวิตอยู่ในระดับพอใช้ นอกจากนี้พบว่าครูมีการปฏิบัติด้านการขยายผลเพื่อเผยแพร่อยู่ในระดับพอใช้ มีเพียงด้านความสัมพันธ์กับผู้เรียนที่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับดี (สุทธาทิพย์ พิศฉลาด, 2551)

วิไลลักษณ์ ชาตวิเชียร ได้ศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบการพัฒนาการเรียนการสอนบนเว็บวิชาวิทยาศาสตร์ด้วยการเรียนรู้แบบโครงงานเพื่อสร้างค่านิยมด้านการศึกษาภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 พบว่าครูผู้สอน นักเรียน และ

ผู้เชี่ยวชาญเห็นว่ากระดานสนทนา และห้องสนทนาเป็นเครื่องมือที่เหมาะสมในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ครูผู้สอน นักเรียนเห็นว่าควรใช้วิธีการส่งงานโดยใช้ e-Mail เหมาะสมที่สุด ขณะที่ผู้เชี่ยวชาญเห็นว่าควรใช้วิธีการส่งงานด้วยเว็บบล็อก ครูผู้สอนและนักเรียนเห็นว่ารูปแบบที่เหมาะสมที่สุดในการทำโครงการคือทำโครงการแบบสำรวจรวบรวมข้อมูล วิธีวางแผนการทำโครงการบนเว็บที่เหมาะสมที่สุดคือ อาจารย์และนักเรียนร่วมกันวางแผน ผู้เชี่ยวชาญและครูผู้สอนเห็นว่าระยะเวลาที่เหมาะสมในการสร้างค่านิยมด้านการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงคือ 3-4 สัปดาห์ นักเรียนเห็นว่าเครื่องมือบนเว็บที่เหมาะสมมากที่สุดในการแลกเปลี่ยนความรู้คือห้องสนทนา นอกจากนี้ผู้เชี่ยวชาญเห็นว่าวิธีการที่เหมาะสมที่สุดในการสอนเนื้อหาปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงคือสอนเนื้อหาสอกลงไปกับการสอนเนื้อหาวิชาวิทยาศาสตร์ (วิไลลักษณ์ ชาติวิเชียร, 2551)

ดร.ณภัท เพ็ญรัตน์ ศึกษาศาสตร์ วิจัยเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนบนเว็บวิชาภาษาไทย ด้วยวิธีการเรียนรู้ร่วมกันและการเรียนรู้ด้วยกรณีศึกษาเพื่อสร้างค่านิยมด้านการมีเหตุผลตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่าผลการวิจัยพบว่าครูผู้สอนส่วนมากนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจัดเป็นหน่วยการเรียนรู้บูรณาการเนื้อหาวิชาภาษาไทยและร่วมกับกลุ่มสาระอื่นๆ นักเรียนส่วนมากทราบในปรัชญาแต่ไม่สามารถให้คำจำกัดความได้ถูกต้องตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่า ศักยภาพนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่1 คือสามารถนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ วิธีการสอนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 คือ อธิบายให้นักเรียนเข้าใจโดยตรงและสอดแทรกลงไป เนื้อหาวิชาที่สอนและจัดทำเป็นหน่วยการเรียนรู้บูรณาการบรรจุลงในเนื้อหาบทเรียน ลักษณะคำถามในแบบวัดค่านิยมควรมีลักษณะเป็นคำถามที่เข้ากับสถานการณ์ปัจจุบันเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริง การให้ผลป้อนกลับ ควรให้ในภายหลังจากที่นักเรียนทำแบบทดสอบครบหมดทุกข้อแล้ว (ดร.ณภัท เพ็ญรัตน์, 2551)

ศรวิมล สุรสันติวรการ ได้วิจัยเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนบนเว็บวิชาสังคมศึกษาด้วยวิธีสตอรี่ไลน์เพื่อสร้างค่านิยมด้านความพอประมาณตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่าควรดำเนินเรื่องเรียงตามองค์ประกอบของสตอรี่ไลน์โดยสอดแทรกการสร้างค่านิยมด้านความพอประมาณ การสอนให้ผู้เรียนเกิดค่านิยมควรใช้คำถามให้เกิดการคิดวิเคราะห์ กิจกรรมกลุ่มที่ช่วยให้เกิดค่านิยมคือการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และวิธีที่จะนำความรู้ไปประยุกต์ในชีวิตประจำวันคือมีปัญหาหรือสถานการณ์เพื่อให้เห็นถึงความสำคัญและยอมรับค่านิยมนั้นๆ (ศรวิมล สุรสันติวรการ, 2551)

ปริญญา ชนะวาทิ ศึกษาการบูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการเรียนการสอนวิชาศิลปศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาในภาคเหนือพบว่า นักเรียนควรได้รับการเรียนรู้เกี่ยวกับความหมาย แนวคิดการปฏิบัติตนตามหลักการสำคัญของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านจุดประสงค์การเรียนการสอนควรให้นักเรียนตระหนักถึงคุณค่าของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการกำหนดเนื้อหาสาระควรเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมเลือกสาระการเรียนรู้ที่ต้องการศึกษาตามความถนัด และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนควรจัดกิจกรรมทัศนศิลป์ที่มีความหลากหลายครอบคลุมกิจกรรมต่างๆ หลักสูตรต้องจัดทำเป็นแผนจัดการเรียนรู้และควรวางแผนขั้นตอนการทำงานก่อนจัดทำหลักสูตร ด้านกิจกรรมการเรียนรู้นักเรียนควรได้ศึกษาหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้จริงในชุมชน

ประยุกต์ใช้วัสดุอุปกรณ์ท้องถิ่นมาสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ กระบวนการเรียนรู้ควรสังเคราะห์ความรู้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและทำความเข้าใจ ในด้านการวัดและประเมินผล ครูผู้สอนควรวัดและประเมินผลจากคุณลักษณะอันพึงประสงค์โดยวิธีการอันหลากหลาย ปัญหาและอุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ครูผู้สอนไม่มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและมองไม่เห็นความสำคัญ ไม่มีการวางแผนการทำงาน (ปริญญา ชนะวาทิ, 2552)

วรางคนาง ชูแก้ว ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของค่านิยมและพฤติกรรมตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนมัธยมศึกษา พบว่านักเรียนมีค่านิยมอยู่ในระดับค่อนข้างสูง และมีพฤติกรรมตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับมาก โดยเพศหญิงมีระดับสูงกว่าเพศชาย นักเรียนในโรงเรียนที่เป็นทั้งโรงเรียนต้นแบบและนาร่องมีระดับค่านิยมและพฤติกรรมสูงกว่านักเรียนในโรงเรียนต้นแบบและนักเรียนในโรงเรียนนาร่อง แต่ไม่พบความแตกต่างของระดับค่านิยมและพฤติกรรมของนักเรียนที่มีระดับชั้นเรียนและภูมิภาคต่างกัน และปัจจัยที่มีอิทธิพลทางตรงสูงสุดต่อค่านิยมตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คือ ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมทางโรงเรียน และปัจจัยที่มีอิทธิพลทางตรงสูงสุดต่อพฤติกรรมตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คือ ปัจจัยด้านลักษณะส่วนบุคคล สำหรับปัจจัยที่มีอิทธิพลทางอ้อมสูงสุดต่อค่านิยมและพฤติกรรมตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คือ ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมทางครอบครัว (วรางคนาง ชูแก้ว, 2551)

ชูพงษ์ พิพัฒน์ไชยศิริ ศึกษาารูปแบบและลักษณะของเครือข่ายคณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง กระบวนการสื่อสาร และปัจจัยหรือบริบทที่ส่งผลต่อกระบวนการสื่อสาร โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพและดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก ซึ่งมีกลุ่มเป้าหมายคือสมาชิกและกลุ่มเครือข่ายภาคีด้านต่างๆ โดยผลการวิจัยพบว่าเครือข่ายคณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงมีรูปแบบการรวมตัวที่เป็นทางการโดยมีสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเป็นแกนนำ ซึ่งภายในเครือข่ายแบ่งโครงสร้างการดำเนินงานออกเป็น 3 ระดับ คือ ที่ปรึกษา สมาชิก และงานเลขานุการ ด้านกระบวนการสื่อสารของเครือข่ายประกอบไปด้วยประเด็นการสื่อสาร 2 ส่วน ส่วนแรกคือการสื่อสารระหว่างสมาชิกภายในเครือข่าย ส่วนที่สองคือการสื่อสารระหว่างเครือข่ายกับสาธารณชนเพื่อสร้างกระบวนการเรียนรู้ในประเด็นที่แตกต่างกันตามกลุ่มเป้าหมาย ด้านปัจจัยหรือบริบทที่ส่งผลต่อกระบวนการสื่อสารของเครือข่ายซึ่งประกอบไปด้วย (1) ลักษณะของผู้นำเชิงبارมี (2) ความเชื่อมั่นของสมาชิกต่อหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (3) ความต่อเนื่องในการศึกษาและเรียนรู้ (4) ความตระหนักถึงความสำคัญของการร่วมกลุ่มหรือเครือข่าย (5) เครือข่ายและความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกกับบุคคลภายนอก (6) ความหลากหลายของเนื้อหา (7) ความสอดคล้องของเนื้อหากับช่วงเวลาในการสื่อสาร (8) ความหลากหลายของช่องทางการสื่อสาร (9) การเลือกใช้สื่อให้มีความเหมาะสม (ชูพงษ์ พิพัฒน์ไชยศิริ, 2553)

วิททยา บริบูรณ์ทรัพย์ ผู้อำนวยการโรงเรียนโยธินบูรณะ กรุงเทพฯ กล่าวว่าวิธีการขับเคลื่อนเริ่มจากให้ครูมีความเข้าใจ เห็นประโยชน์ เกิดความตระหนัก ฝ่ายบริหารเปิดโอกาสให้คณะครูในโรงเรียนเติมเต็มความรู้จากการอบรม สัมมนา ประชุม ในโอกาสต่างๆ เป็นประจำ เนื่องจากหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงต้องใช้เวลาทำความเข้าใจและต้องปฏิบัติจนเข้าไปในเส้นเลือดในเนื้อจึงจะเกิดความลึกซึ้งในระดับที่แตกต่างกัน บังคับกันไม่ได้เพราะหากบังคับจะไม่ใช่การเรียนรู้ ที่ยั่งยืน

จากนั้นขยายผลสู่นักเรียนให้ได้เรียนรู้ สร้างให้มีคุณลักษณะพึงประสงค์ คือ รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ชื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียงและมีจิตสาธารณะ และเรียนรู้โดยนำไปสู่หลักการปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม หลักการของเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในทุกขั้นตอนของการกระทำเรื่องต่างๆ โดยมีกลยุทธ์ในการสอดแทรกคือยึดตัวผู้เรียนเป็นสำคัญพยายามให้ผู้เรียนดำเนินการต่างๆ โดยกระตุ้นให้นักเรียนยึดวิธีคิดตามหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ทำซ้ำๆ บ่อยๆ กระทั่งนักเรียนคิดเองโดยอัตโนมัติในที่สุด โดยครูมีวิธีการสอดแทรกโดยเริ่มจากเขียนแผนบรรจุลงไปเป็นหลักสูตรโดยมีผู้เรียนเป็นตัวตั้ง โดยมีการจัดประชุมร่วมกัน จากนั้นสร้างกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลายและสร้างเงื่อนไขการเรียนรู้ขณะจัดการเรียนรู้ว่านักเรียนต้องนำไปใช้ทุกกิจกรรม (วิทย์ษา บริบูรณ์ทรัพย์, 2553)

กัญทิมา เชื่อมชิต ผู้อำนวยการโรงเรียนจุฬาราชวิทยาลัย เพชรบุรี กล่าวว่า เริ่มต้นด้วยผู้อำนวยการประพุดิตนเป็นแบบอย่าง จากนั้นนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมากำหนดเป็นวิสัยทัศน์และนโยบายของโรงเรียน และส่งหัวหน้าฝ่ายวิชาการซึ่งรับผิดชอบเรื่องนี้อบรมทำความเข้าใจเพื่อให้เกิดความเข้าใจไปในทิศทางเดียวกับผู้บริหาร ต่อจากนั้นอบรมและพัฒนาบุคลากรในโรงเรียน พร้อมๆ กับการสร้างกระแสโดยให้ครูผู้สอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้บูรณาการสู่การเรียนการสอน และลงสู่การปฏิบัติในทุกๆ ด้าน รวมถึงคิดรูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง “ปัญจสาขาจาก 5 สู่ 1” ในส่วนของสาขาที่ 2 การจัดการเรียนการสอน (เปรียบเสมือนแม่น้ำปิง) ที่มีวิธีดำเนินการ 4 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 ให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจในปรัชญาอย่างถูกต้อง ขั้นตอนที่ 2 ฝึกให้ผู้เรียนวิเคราะห์ปรัชญากับกิจกรรมหรืองานต่างๆ ได้ ขั้นตอนที่ 3 ให้ผู้เรียนนำผลการวิเคราะห์ลงสู่การปฏิบัติกระทั่งนักเรียนเกิดความตระหนักเห็นประโยชน์ใช้กับชีวิตตนเอง ขั้นตอนที่ 4 ผู้เรียนมีวิถีชีวิตอยู่บนความพอเพียง (กัญทิมา เชื่อมชิต, 2553)

ประภาส ศรีเจริญ ผู้อำนวยการโรงเรียนลาซาลจันทบุรี (มารดาพิทักษ์) มีแนวคิดยึดหลักคุณธรรมเป็นเป้าหมายแรก และเน้นในเรื่องคุณธรรม โดยนำหัวใจสำคัญของทุกศาสนาซึ่งเป็น สิ่งที่มีอยู่ในตัวผู้เรียนอยู่แล้วมาปรับใช้ในการเสริมความรู้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงนอกจากนี้อาศัยความร่วมมือจากผู้ปกครองผู้เรียนในการเข้ามามีส่วนร่วมกับกิจกรรมต่างๆ ที่โรงเรียนจัดขึ้น และเมื่อมีโอกาสทั้งผู้บริหารและครูผู้สอนจะพยายามสอดแทรกหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปกับผู้ปกครองผ่านการพูดคุยทั้งการพูดคุยที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ อาทิ เรื่องการตามใจบุตรหลาน หรือ เรื่องการใช้โทรศัพท์มือถือ เป็นต้น นอกจากนี้การจัดการเรียนการสอนจะใช้วิธีทัศนศึกษาเพื่อกระตุ้นการเรียนรู้จากสัมผัสจริง เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากสิ่งรอบตัว เช่น การพาไปทัศนศึกษาเพื่อเรียนรู้ประวัติศาสตร์ในท้องถิ่นของตนเองทำให้ผู้เรียนจดจำเนื้อหาบทเรียนได้ดีขึ้น รวมถึงใช้วิธีการวิเคราะห์หลักฐานทางประวัติศาสตร์ได้อย่างคล่องแคล่วและสรุปผลได้อย่างชัดเจนเนื่องจากได้เรียนรู้จากสิ่งที่เป็นรูปธรรม นอกจากนี้อาศัยวิธีการแทรกซึมไปกับการทำงานประจำหรือทำกิจกรรมต่างๆ โดยเริ่มจากการบริหารงานประจำที่ตนเองทำอยู่ จากนั้นแทรกซึมในการดำเนินงานทุกๆ อย่างที่เกี่ยวข้องชีวิตประจำวัน โดยให้นำหลักคุณธรรมประจำศาสนาที่ตนนับถือเข้าไปในการประกอบกิจกรรมต่างๆ โดยผู้อำนวยการพบว่าหัวใจสำคัญของการประสบผลสำเร็จในการนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้คือใช้การวางแผนร่วมกันกับบุคลากรทุกคน ร่วมกันเรียนรู้ดูงาน

เมื่อพบปัญหา ข้อแก้ไขก็ช่วยกันแก้ไขทั้งผู้บริหารและคณะครูผู้สอน เริ่มนโยบายใหม่ๆ ด้วยเรื่องที่ผู้สอนอยากทำก่อนไม่มีการบังคับกัน รวมถึงรวมกลุ่มเฉพาะกิจตามความสมัครใจ (ประภาส ศรีเจริญ, 2553)

ตอนที่ 4 การบริหารจัดการการเปลี่ยนแปลงและกระบวนการยอมรับ

4.1 การบริหารจัดการการเปลี่ยนแปลง

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการและสถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการและสถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ, 2548) จัดทำคู่มือเกี่ยวกับการทำแผนการจัดการความรู้ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของโครงการพัฒนาส่วนราชการให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้และเป็นการนำกระบวนการจัดการความรู้ลงไปใช้ในหน่วยงานส่วนราชการต่างๆ ซึ่งการบริหารจัดการการเปลี่ยนแปลงเป็นส่วนหนึ่งที่ปรากฏอยู่ในแผนการจัดการความรู้ (Knowledge Management Action Plan: KM Action Plan) โดยกระบวนการบริหารจัดการการเปลี่ยนแปลงเป็นกรอบแนวคิดที่ส่งผลให้บุคลากรในองค์กรพิจารณาเห็นความสำคัญของปัจจัยแวดล้อมในองค์กรที่ส่งผลกระทบต่อจัดการความรู้ โดยมีองค์ประกอบในการพิจารณาที่สำคัญ 6 องค์ประกอบ ได้แก่

องค์ประกอบที่ 1 การเตรียมการและปรับเปลี่ยนพฤติกรรม อาทิ กิจกรรมการมีส่วนร่วม กิจกรรมที่ได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหาร โครงสร้างพื้นฐานขององค์กร คณะผู้รับผิดชอบ ระบบติดตามและประเมินผล เป็นต้น

องค์ประกอบที่ 2 การสื่อสาร อาทิ การจัดการดำเนินงานเพื่อให้บุคลากรเข้าใจ เป้าหมายที่ตรงกัน ผลประโยชน์ที่บุคลากรแต่ละคนจะได้รับ กิจกรรมที่บุคลากรมีส่วนร่วม

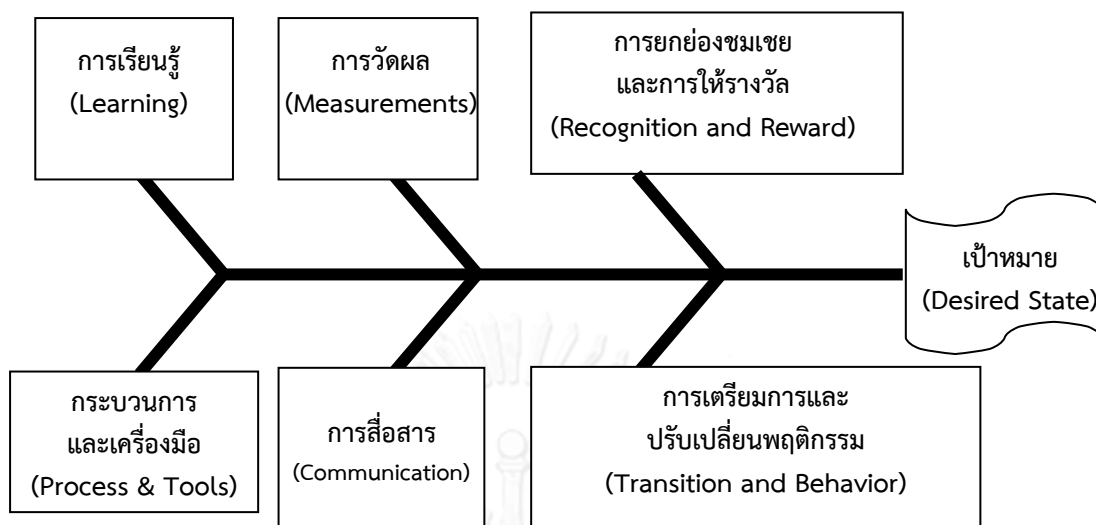
องค์ประกอบที่ 3 กระบวนการและเครื่องมือ จะช่วยให้การค้นหา เข้าถึง ถ่ายทอด และแลกเปลี่ยนความรู้สะดวกเร็วขึ้น โดยการเลือกใช้กระบวนการและเครื่องมือ ขึ้นกับชนิดของความรู้ ลักษณะขององค์กร (ขนาด สถานที่ตั้ง ฯลฯ) ลักษณะการทำงาน วัฒนธรรมองค์กร ทรัพยากร

องค์ประกอบที่ 4 การเรียนรู้ องค์ประกอบนี้มีเพื่อสร้างความเข้าใจให้เกิดขึ้นกับบุคลากรและเพื่อให้บุคลากรทุกคนเห็นคุณค่าในความสำเร็จของหลักการจัดการความรู้ ทั้งกลุ่มเป้าหมาย เนื้อหา กระบวนการ การประเมินผลและการปรับปรุงพัฒนา

องค์ประกอบที่ 5 การวัดผล เพื่อเป็นเครื่องตัดสินในสิ่งที่ดำเนินการว่าได้ดำเนินการ กระทั่งบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ในตอนเริ่มต้นหรือไม่ และนำผลจากการวัดประเมินที่ได้มาพัฒนา และปรับปรุงการดำเนินการให้ดีขึ้น รวมถึงเป็นการนำผลที่ปรากฏประกาศให้บุคลากรในองค์กรทุกคนเห็นประโยชน์ของการจัดการความรู้โดยเฉพาะอย่างยิ่งวัดระบบของการจัดการความรู้ในส่วนของผลลัพธ์ (Output) และ วัดผลประโยชน์ที่จะได้รับ (Outcome)

องค์ประกอบที่ 6 การยกย่อง ชมเชย และให้รางวัล เพื่อสร้างแรงจูงใจให้บุคลากรปรับเปลี่ยนพฤติกรรมจากการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกคนและทุกระดับ โดยสิ่งสำคัญต้องค้นหาความต้องการจำเป็นของบุคลากรในองค์กร หว่าบุคลากรต้องการแรงจูงใจระยะสั้น/ ยาว อะไรบ้าง เพื่อนำไปใช้กับระบบที่องค์กรเป็นอยู่ในปัจจุบัน และปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่ทำทุกช่วงเวลา

ซึ่งทั้ง 6 องค์ประกอบเชื่อมโยงดังแผนภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 4 แสดงความเชื่อมโยงองค์ประกอบของการจัดการการเปลี่ยนแปลง

ปณรต มาลากุล ณ อยุธยา กล่าวถึงขั้นตอนบริหารการเปลี่ยนแปลง 3 ขั้นตอน ดังนี้ (ปณรต มาลากุล ณ อยุธยา, 2547)

ขั้นตอนที่ 1 วางแผนการเปลี่ยนแปลง (Planning for Change) โดยผู้บริหารเห็นถึงความสำคัญและความจำเป็นในการเปลี่ยนแปลงองค์กรให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมในองค์กร โดยผู้บริหารต้องทำการวิเคราะห์โดยการเทียบเคียงผลหรือพิจารณาจากผลประกอบการหรือมีปัจจัยอื่นมากระทบ ซึ่งโดยทั่วไปจะวิเคราะห์จาก (1) สถานการณ์ และ (2) วิเคราะห์จากวางแผนโครงการเพื่อปรับเปลี่ยนองค์กร โดยรายละเอียดคือ

(1) การวิเคราะห์สถานการณ์ (Situational Analysis) เป็นการศึกษาลักษณะภายในและนอกองค์กร และวิเคราะห์ความจำเป็นเพื่อปรับเปลี่ยนได้แก่ สภาพปัญหา สาเหตุของสิ่งที่ต้องเปลี่ยนแปลง ปัจจัยที่เกี่ยวข้องต่างๆ และปัจจัยที่เป็นผลเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านสนับสนุนและอุปสรรค ซึ่งด้านต่างๆ ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงและเพื่อให้องค์กรก้าวหน้ามากขึ้น ซึ่งการวิเคราะห์สถานการณ์จะต้องเกิดจากสมาชิกบุคลากรในองค์กรทุกคนมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์สถานการณ์ต่างๆ ร่วมกันเพื่อก่อให้เกิดความตระหนักและเห็นคุณค่าในการทำงานตั้งแต่ขั้นเริ่มสร้างกระทั่งสิ้นสุด ซึ่งมีประเด็นวิเคราะห์เช่น วิเคราะห์สภาพแวดล้อมขององค์กร ด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม เทคโนโลยีและสภาพโดยทั่วไป ซึ่งเมื่อวิเคราะห์แล้วจะพบโอกาสและภัยคุกคามที่ทำให้เห็นถึงสิ่งที่จำเป็นต้องปรับเปลี่ยนจากมากที่สุดไปน้อยที่สุด วิเคราะห์สถานการณ์ในองค์กรเพื่อวิเคราะห์สภาพและแนวโน้มปัจจัยต่างๆ เพื่อระบุสาเหตุและสิ่งที่จำเป็นต้องปรับเปลี่ยน รวมถึงแรงต้านและแรงสนับสนุนของบุคลากรในองค์กรซึ่งส่วนใหญ่วิเคราะห์โดยกำหนดกรอบแนวคิดการบริหารโดยการพิจารณาปัจจัยด้านต่างๆ 7 ด้านประกอบกัน คือ กลยุทธ์ โครงสร้าง ระบบงาน บุคลากร ทักษะความชำนาญ แบบแผนวัฒนธรรม และค่านิยมร่วม ซึ่งข้อดีของการใช้กรอบแนวคิด

วิเคราะห์พิจารณาปัจจัยต่างๆ ทำให้ได้ข้อมูลครบถ้วนและเป็นระบบดีกว่าการวิเคราะห์โดยอาศัยข้อเท็จจริงตามที่พบเห็น โดยวิธีวิเคราะห์สถานการณ์ยกตัวอย่างเช่น การวิจัยเต็มรูปแบบ การวิจัยเชิงปฏิบัติการ รวบรวมข้อมูลที่มีอยู่ เป็นต้น

(2) วางแผนโครงการเพื่อปรับเปลี่ยนองค์กรโดยพิจารณาเริ่มจากกำหนดเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์การปรับเปลี่ยนซึ่งเป็นผลพลอยได้จากขั้นวิเคราะห์สถานการณ์ โดยสามารถกำหนดเป้าหมายได้หลายระยะ เช่น ระยะยาวกว่า 5 –10 ปี ระยะปานกลาง 3 – 5 ปี และระยะสั้น คือภายในเวลาไม่เกิน 1 – 2 ปี เป็นต้น นอกจากนี้อาจมีการกำหนดหลายระดับเช่น ระดับกิจกรรม ระดับโครงการ ระดับแผนงาน ระดับองค์กร และระดับที่กว้างกว่าองค์กร โดยไม่ควรกำหนดหลายเรื่องพร้อมกันเพราะทำให้ยุ่งวุ่นวายในการจัดการ และที่สำคัญที่สุดการกำหนดเป้าหมายจะต้องมีความชัดเจน วัดผลได้ หรือมีตัวชี้วัดความสำเร็จอย่างชัดเจนช่วยเป็นหลักนำทาง (Milestones) ดำเนินการเปลี่ยนแปลงและใช้ในการเทียบเคียง (Benchmarking) กับองค์กรอื่นต่อไป นอกจากนี้การกำหนดแผนงาน โครงการควรมีการระบุชื่อผู้มีส่วนร่วมหลักในการปรับเปลี่ยนองค์กรในส่วนตัว เช่น ผู้ที่รับผิดชอบโดยตรงกับส่วนที่จะต้องถูกเปลี่ยนแปลง ผู้ที่มีความรู้ความชำนาญ ฯลฯ เพื่อให้เกิดการระดมความคิดเห็น ความร่วมมือ และการยอมรับการเปลี่ยนแปลงให้ดีขึ้น

ขั้นตอนที่ 2 นำแผนการเปลี่ยนแปลงสู่การปฏิบัติ (Implementing Change) โดยมีขั้นตอนและข้อพิจารณาต่างๆ (1) กำหนดกลยุทธ์นำแผนการเปลี่ยนแปลงสู่การปฏิบัติ เช่น เลือกใช้วิธีบริหารงานบุคคลากรว่าจะใช้วิธีสั่งการหรือการบริหารแบบแนวตั้ง หรือใช้วิธีขอความร่วมมือหรือการบริหารงานแบบแนวราบ (2) ปรับแนวคิดของบุคลากรในองค์กรให้ตรงกัน โดยทำความเข้าใจกับบุคลากรในการปรับเปลี่ยนแบบแผนวัฒนธรรมองค์กรที่เคยกำหนดไว้ อาทิเช่น เป้าหมาย วิธีการ และผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับบุคลากรฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง เพื่อสร้างวิสัยทัศน์ร่วม (Shared Vision) ทำให้บุคลากรในองค์กรรู้สึกมีส่วนร่วมเชิงบวกกับองค์กรของตนเอง (3) จัดแบ่งงานและปรับภาระงานให้เหมาะสมกับส่วนงานต่างๆ หลังจากมีการปรับเปลี่ยนแล้ว (4) จัดกำลังคน โดยนำผู้มีความรู้ความสามารถ ในการปฏิบัติงานเฉพาะด้านนั้นๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่จะต้องมีความสมบูรณ์ เช่น ความสามารถในการสื่อสาร ความกระตือรือร้น ความสามารถในการรับฟังผู้อื่น ความเป็นผู้ร่วมงานที่ดี และมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ฯลฯ (5) กำหนดระเบียบแบบแผน ในการดำเนินงานแต่ละภาคส่วนเพื่อให้งานดำเนินได้อย่างรวดเร็ว ราบรื่น ไม่ติดขัด (6) พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงาน เช่น ส่งอบรมหรือเรียนรู้เพิ่มเติมความรู้ และทักษะ ความสามารถในการปฏิบัติงานที่ได้รับ (7) ทำให้การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกลายเป็นวัฒนธรรมองค์กร เพื่อสมาชิกบุคลากรเข้าใจว่าเป็นงานประจำ หรือเป็นสิ่งที่ต้องดำเนินกลืนไปกับการดำเนินชีวิตการทำงานของแต่ละคน เช่น กำหนดความสามารถในการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น หรือเกณฑ์ที่เกิดขึ้นใหม่เป็นนวัตกรรมที่ส่งผลต่อการพิจารณาความดี ความชอบในที่สุด (8) จัดสรรงบประมาณและทรัพยากร เพื่อสนับสนุนการดำเนินงาน

ขั้นตอนที่ 3 ติดตาม ประเมินผลและรักษาผลการเปลี่ยนแปลง (Evaluating and Maintaining Change) เพื่อประเมินความก้าวหน้าที่เกิดขึ้นและรับรู้ปัญหา รวมถึงแสวงหาแนวทางการแก้ไขปัญหา นอกจากนี้เป็นการหาจุดบอดของปัญหาและสร้างแรงกระตุ้นให้เกิดการเปลี่ยนแปลงโดยเฉพาะเมื่อผู้บริหารระดับสูงให้การสนับสนุนในการกระตุ้นให้เกิดการ

เปลี่ยนแปลงจะทำให้บุคลากรในองค์กรเกิดกำลังใจในการทำงานและเปลี่ยนแปลงแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้อย่างจริงจัง

ศุภชัย ยาวะประภาษ กล่าวถึง กระบวนการบริหารการเปลี่ยนแปลง (Change Management) 10 ขั้นตอน ดังนี้ (ศุภชัย ยาวะประภาษ, 2544)

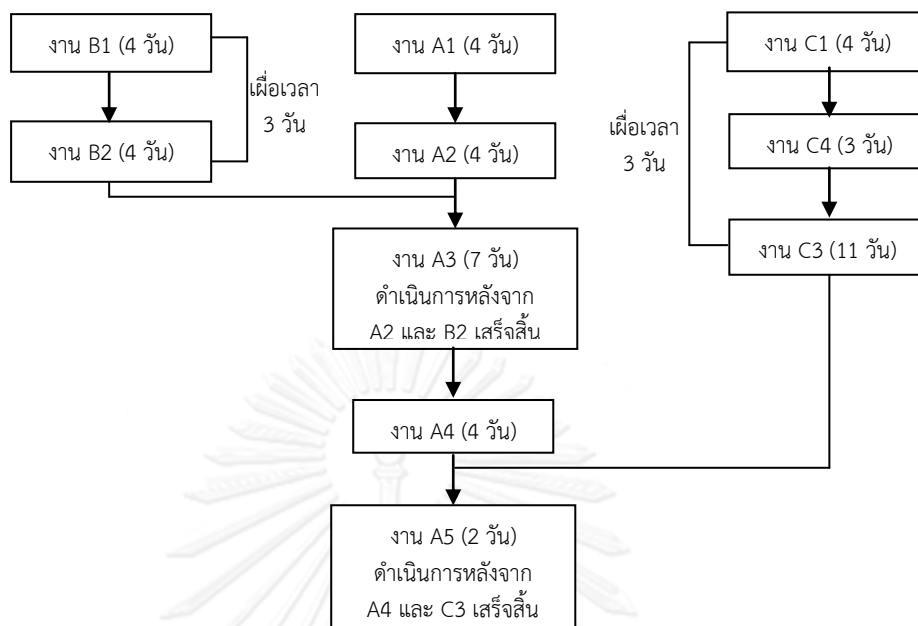
ขั้นตอนที่ 1 กำหนดเป้าหมาย (Focus on Goals) เพื่อสร้างวิธีการเดินทางไปสู่เป้าหมายและเลือกวิธีการได้อย่างถูกต้อง ซึ่งคือ “วิสัยทัศน์” นั้นเอง โดยหลักในการเขียนวิสัยทัศน์ไม่ควรเขียนเกิน 3 ประโยค และกำหนดระดับความคาดหวังให้สูงเข้าไว้ (ภายใต้การประเมินที่คาดว่าจะสามารถดำเนินการได้) และด้านการเขียนภารกิจซึ่งเป็นสิ่งที่ทำให้มองเห็นภาพของการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นไม่ควรเขียนภารกิจของหน่วยงานโดยใช้คำที่หยาบหยาบ เมื่อดำเนินการทั้งสองอย่างเสร็จสิ้นองค์กรต้องประเมินสถานภาพและศักยภาพที่เป็นอยู่ ณ ปัจจุบัน เปรียบเทียบกับวิสัยทัศน์และภารกิจที่ตั้งไว้ และวาดภาพความเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นโดยเริ่มประเมินจุดแข็งจุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคขององค์กร โดยผลสุดท้ายเกิดเป็น SWOT ที่เป็นลายลักษณ์อักษรขององค์กรอย่างชัดเจน

ขั้นตอนที่ 2 ระบุการเปลี่ยนแปลงที่องค์กรต้องการ (Identifying the Demand for Change) ซึ่งเป้าหมายหลักของขั้นนี้คือต้องการให้ได้วิธีการหรือแนวทางการเปลี่ยนแปลงองค์กรที่อยู่บนพื้นฐานความพึงพอใจของผู้รับบริการและผู้ให้บริการ ซึ่งวิธีการดำเนินการอาจทำโดยใช้แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ หรือทำ Focus group เพื่อให้ทราบจุดเริ่มต้นที่ควรทำ และทราบวิธีการดำเนินการให้เกิดการเปลี่ยนแปลง เทคนิคขั้นตอนนี้คือข้อคำถามต้องสั้น กระชับรัดชัดเจน เข้าใจง่าย และมีทางเลือกของคำตอบน้อย (มีความเป็นปรนัยสูง)

ขั้นตอนที่ 3 เลือกขั้นตอนดำเนินการเปลี่ยนแปลงที่จำเป็น (Selecting Essential Change) ขั้นตอนนี้เป็นการตัดสินใจเลือกสิ่งที่จะต้องเปลี่ยนแปลงในปริมาณที่ไม่มากเกินไป ความจำเป็น อาจเลือกส่วนงานที่มีความพร้อมดำเนินการก่อนเพื่อลดค่าใช้จ่ายในการดำเนินการขององค์กร เนื่องจากหากมีการเปลี่ยนแปลงที่มากเกินไปจะทำให้เกิดผลเสียมากกว่าผลดีตามสภาวะที่เรียกว่า “Initiative fatigue” ซึ่งเป็นสภาวะที่บุคลากรเกิดความเครียดสูง มีขวัญและกำลังใจในการทำงานต่ำ ทำให้งานไม่มีคุณภาพ ซึ่งเทคนิคที่ใช้สำหรับขั้นตอนนี้ เช่น ใช้เทคนิคการจัดการทั่วทั้งองค์กร (Total Quality Management: TQM) เพื่อหาความพึงพอใจของลูกค้าภายนอก หรือการใช้เทคนิคการควบคุมคุณภาพ (Quality Control: QC) เพื่อหาความพึงพอใจของลูกค้าภายใน

ขั้นตอนที่ 4 ประเมินความซับซ้อนของงาน (Evaluating Complexity) ขั้นตอนนี้ดำเนินการเพื่อให้เห็นภาพของงานที่ต้องดำเนินและกลุ่มบุคลากรที่ต้องเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้อง โดยดำเนินการ 3 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 แยกวิธีดำเนินงานออกเป็นส่วนงานย่อยๆ จากนั้นนำส่วนย่อยออกมาเรียงลำดับและระบุเวลาที่ต้องใช้ในการปฏิบัติ ทำให้เห็นภาพลำดับการปฏิบัติงานทั้งหมดจากนั้นบริหารและติดตามการเปลี่ยนแปลงที่เรียกว่าการทำ “Critical Path” โดยแสดงผังแผนภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 5 แสดงแสดงตัวอย่างการทำ “Critical Path” ภายหลังจากแยกย่อยงาน

ส่วนที่ 2 ติดตามและประเมินผลการดำเนินการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นว่าส่งผลกระทบต่อบุคลากรคนใดหรือกระทบต่อใคร เพราะถ้าสร้างผลทางลบต่อคนจำนวนมากจะส่งผลให้การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นมีความยุ่งยากซับซ้อนมากขึ้น

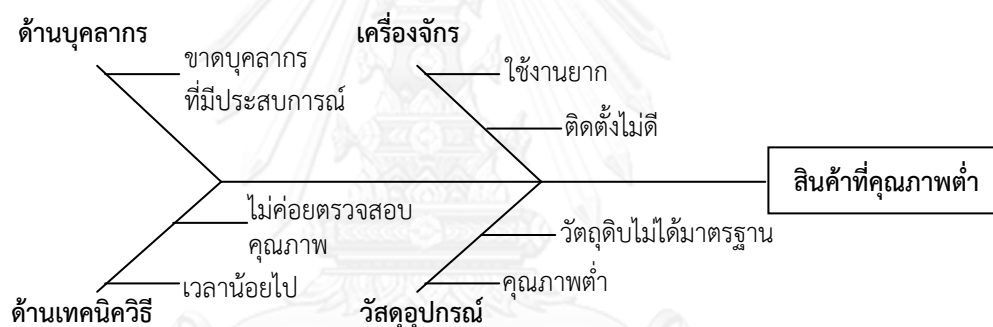
ส่วนที่ 3 กำหนดตัวชี้วัดการปฏิบัติงานและความสำเร็จที่จะเกิดขึ้นในลักษณะที่สามารถวัดจำนวนผลสำเร็จได้ โดยใช้หลักการ “Benchmarking” เพื่อหาประเด็นเปรียบเทียบกับหน่วยงานอื่นๆ

ขั้นตอนที่ 5 วางแผนร่วมกันระหว่างบุคลากรในองค์กร (Planning Ways to Involve People) โดย (1) ไตร่ตรองสถานการณ์ก่อนดึงบุคลากรเข้าร่วมดำเนินการหากสถานการณ์มีความเสี่ยงต่อการล้มเหลวไม่ควรนำบุคลากรเข้ามาร่วมดำเนินการเพราะบุคลากรจะตระหนักทำให้การดำเนินการเกิดความตึงเครียด (2) หาวิธีการลดการต่อต้านจากบุคลากร โดยประเมินปฏิกริยาย้อนกลับ (3) ปรึกษาผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์ดำเนินการมาก่อนเพื่อปรับแผนรับมือกับสิ่งที่กำลังจะเกิดขึ้น หากต้องการมีบริษัทที่ปรึกษาควรตรวจสอบความสามารถของบริษัทนั้นๆ ก่อน (4) ส่งเสริมให้เกิดวัฒนธรรมองค์กรการทำงานเป็นทีมโดยกำหนด เป้าหมายของทีมให้สอดคล้องกับเป้าหมายของหน่วยงาน และต้องให้อิสระในการดำเนินการอย่างคล่องตัว (5) ส่งเสริมให้บุคลากรใช้ศักยภาพของตนเองอย่างเต็มที่และมีศักยภาพโดยใช้อำนาจ (Empower) ของตนเองในการปฏิบัติงานเพื่อทำให้งานมีคุณภาพมากขึ้น

ขั้นตอนที่ 6 คำนึงถึงระยะเวลาที่เกิดการเปลี่ยนแปลง (Choosing a Timescale) เป็นการกำหนดช่วงเวลาสำหรับดำเนินการเปลี่ยนแปลงตั้งแต่เริ่มต้นกระทั่งสิ้นสุดการดำเนินการ โดยการเปลี่ยนแปลงทั้งหมด (เปลี่ยนแบบถอนรากถอนโคน) ควรกำหนดระยะเวลาสั้นๆ ส่วนการเปลี่ยนแปลงสถานการณ์วิกฤตควรใช้ระยะเวลาสั้นๆ ในระยะแรก และวางแผน

ปรับปรุงในระยะยาวเพื่อหาสาเหตุของปัญหา ส่วนการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องไม่ควรกำหนดจุดสิ้นสุดแต่ควรกำหนดการดำเนินงานระยะยาว สิ่งสำคัญของเงื่อนไขด้านระยะเวลาคือไม่ควรเริ่มต้นการเปลี่ยนแปลงใหม่ขณะที่การดำเนินการเดิมยังไม่สิ้นสุด แต่ควรวางแผนการดำเนินการให้การดำเนินการใหม่ต่อเนื่องไปจากการดำเนินการเดิม

ขั้นตอนที่ 7 จัดทำแผนปฏิบัติการ (Making an Action Plan) เพื่อเป็นส่วนผสมระหว่าง งาน คน และเวลา เข้าด้วยกัน โดยคำนึงถึง (1) ศึกษารายละเอียดของงานที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงโดยแต่ละงานมีการกำหนดเป้าหมาย วิธีดำเนินการหรือกลยุทธ์ และมอบหมายความรับผิดชอบที่เหมาะสมให้บุคลากรแต่ละคน รวมถึงดำเนินการให้ความรู้ในรูปแบบต่างๆ แก่บุคลากรตามความจำเป็น (2) นำข้อมูลที่ได้จากการประชุมหรือการทำ Focus group พิจารณาปรับปรุงเพื่อให้ได้แผนปฏิบัติการที่เหมาะสมต่อองค์กร (3) จัดทำตารางปฏิบัติงานของบุคลากร (Gant chart) เพื่อเห็นวกรอบและรายละเอียดของงานที่ต้องปฏิบัติและเป็นการตรวจสอบความครบถ้วนของแผนงาน (4) ใช้เทคนิคการวางแผนโดยเกิด เป็นภาพการปฏิบัติงานอย่างชัดเจน เช่น การจัดทำผังก้างปลา (Fishbone Diagram) การทำรายการตรวจสอบผลการเปลี่ยนแปลง

ภาพที่ 6 แสดงตัวอย่างการทำผังก้างปลา

ขั้นตอนที่ 8 คาดการณ์ผลกระทบ (Anticipating Effects) เป็นการมองภาพอนาคตล่วงหน้าถึงปัญหาและภาพความสำเร็จที่จะเกิดขึ้นหลังจากดำเนินการตามแผนปฏิบัติงาน ซึ่งมีข้อควรปฏิบัติ คือ (1) ประเมินความต้องการต่างๆ ของหน่วยงาน เพื่อตรวจสอบทรัพยากรที่จำเป็นสำหรับการดำเนินการและจัดหามาเป็นปัจจัยนำเข้าสำหรับการปฏิบัติงานรวมถึงจัดเตรียมบุคลากรให้มีทักษะการปฏิบัติงาน (2) จัดให้มีการวิพากษ์แผนปฏิบัติการเพื่อให้บุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมและลงความคิดเห็นในแผนปฏิบัติการเพื่อสมาชิกจะได้มีความรู้สึกว่าเป็นเจ้าของความคิดร่วมกันทำให้เกิดความรับผิดชอบร่วมกัน รวมถึงร่วมกันค้นหาปัญหาและวิธีกำจัดปัญหา (3) ขณะดำเนินการมีการตรวจสอบความก้าวหน้าในขั้นตอนต่างๆ ตามเป้าหมายที่แผนปฏิบัติการกำหนดไว้เชิงปริมาณ (4) ทำรายชื่อบุคคลผู้มีส่วนร่วมรับผิดชอบ รวมถึงขณะดำเนินการอาจมีการเปลี่ยนแปลงบทบาทหน้าที่ตามความสมัครใจและความถนัดของสมาชิกแต่ละคน อาจมีผลตอบแทนหรือแรงจูงใจเป็นเงินหรือสิ่งของมีค่า (5) ดำเนินการลดทัศนคติเชิงลบที่เกิดขึ้นขณะดำเนินการเปลี่ยนแปลง โดยย้าคิดให้บุคลากรเห็นถึงประโยชน์ที่จะเกิดจากการเปลี่ยนแปลงมากกว่าโทษที่จะเกิดจากการเปลี่ยนแปลง โดยทำแผนปฏิบัติการเสริมหรือแผนปฏิบัติการฉุกเฉิน ดังตัวอย่าง

ตารางที่ 1 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างเหตุการณ์ที่คาดการณ์และแนวทางการแก้ไข

เหตุการณ์ที่คาดว่าจะเกิดขึ้น	วิธีแก้ไข
ผู้บังคับบัญชาขาดทักษะการสื่อสาร	จัดสัมมนา หรือให้คำแนะนำ แต่หากทั้ง 2 วิธีแก้ไขไม่ได้ บุคลากรในหน่วยงานต้องร่วมกันสร้างความตระหนัก ให้เห็นความจำเป็นในการเปลี่ยนแปลง
กระบวนการเปลี่ยนแปลงไม่ทำให้ต้นทุนลดลงตามเป้าหมายที่กำหนด	เตรียมแผนการลดค่าใช้จ่ายสำรองไว้ และตรวจสอบพิจารณากระบวนการที่ทำให้เกิดการสิ้นเปลืองหรือสูญเสีย
สมาชิกองค์กรไม่ยอมรับเทคนิคในกระบวนการจัดการการเปลี่ยนแปลง	วางแผนการใหม่เพื่อนำมาใช้ทดแทนแผนการเดิม
แผนดำเนินการเกิดความล่าช้า	จัดทำรายการตรวจสอบระบบ ตรวจสอบปัญหาและแผนการดำเนินการแก้ไขและดำเนินการแก้ไขในพื้นที่ เพื่อให้เป็นไปตามระยะเวลาที่แผนดำเนินการกำหนดไว้

ขั้นตอนที่ 9 คาดการณ์ถึงกระบวนการต่อต้านที่เกิดจากการดำเนินการตามขั้นตอนการเปลี่ยนแปลง (Anticipating Resistance to Change) เนื่องจากเมื่อเกิดการเปลี่ยนแปลงมักจะเกิดแรงต้านจากสมาชิกที่ได้รับผลกระทบ ดังนั้นหน่วยงานอาจใช้ความรู้ด้านพัฒนาการของการต่อต้านของบุคลากรเพื่อวางแผนการดำเนินการได้อย่างถูกต้อง โดยสาเหตุเกิดจากบุคลากรไม่เข้าใจการเปลี่ยนแปลงที่กำลังจะดำเนินการ หรือบุคลากรกลัวการเสียประโยชน์ที่ตนพึงได้ ซึ่งสามารถแก้ไขได้โดยชี้แจงถึงความจำเป็นและเน้นย้ำถึงผลประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นหลังจากดำเนินการเปลี่ยนแปลงไปแล้ว หรือสาเหตุไม่ประสบความสำเร็จเนื่องมาจากไม่ไว้วางใจในการดำเนินการต่างๆ เนื่องจากผัดผ่อนจากที่ตนเองเคยปฏิบัติสามารถแก้ไขได้โดยชี้แจงและปรึกษาหารือกับบุคลากรต่างๆ ก่อนเปิดเผยแผนการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้บุคลากรเชื่อใจว่าตนเป็นส่วนหนึ่งของทีม เป็นผู้สำคัญในทีม และารู้แผนการดำเนินการก่อนเปิดเผย

ขั้นตอนที่ 10 ทดสอบและตรวจสอบแผนการดำเนินการที่เกิดการเปลี่ยนแปลง (Testing and Checking Plan) โดยทดสอบและตรวจสอบด้วยวิธีการ

(1) ทดสอบความเป็นไปได้ของแผนดำเนินการด้วยการนำร่องตามแผนดำเนินการทั้งหมดหรือบางส่วน

(2) ติดตามการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ตลอดระยะเวลาดำเนินการตามแผนปฏิบัติการ โดยตรวจสอบ ประเมิน และนำมาปรับสภาพแผนดำเนินการให้เหมาะสมผนวกกับประเมินเหตุการณ์ที่อาจจะเกิดขึ้น โดยต้องมีการปรับแผนปฏิบัติการให้สอดคล้องกัน

(3) ตรวจสอบการต่อต้าน โดยค้นหาการต่อต้านที่เกิดขึ้นระหว่างดำเนินการ เช่น การต่อต้านในลักษณะใดที่ควรจะมีการเปลี่ยนแปลงวิธีดำเนินการ จุดใดที่ปราศจากการต่อต้าน จากนั้นนำข้อมูลรวบรวมไว้ เพื่อประกอบการตัดสินใจดำเนินการกับการปฏิบัติการณ์

สรุปแล้วจากการวิเคราะห์และสังเคราะห์พบว่ากระบวนการบริหารจัดการการเปลี่ยนแปลงประกอบไปด้วย

1. การเตรียมการ เปลี่ยนแปลงและกำหนดปัจจัยแห่งความสำเร็จ

2. การสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกัน
3. การกำหนดแผนปฏิบัติการ ขั้นตอนการดำเนินการและเครื่องมือต่างๆ
4. การดำเนินการตามที่ได้กำหนดไว้ พร้อมกับเรียนรู้เพื่อสร้างความรู้ใหม่
5. การทดสอบ ติดตามและประเมินผลตามตัวชี้วัด ที่เกิดการเปลี่ยนแปลง
6. การยกย่อง ชมเชย สร้างแรงจูงใจในลักษณะต่างๆ

4.2 กระบวนการยอมรับ (Adoption Process)

ไลออนเบอร์เกอร์ กล่าวถึงกระบวนการยอมรับว่า การยอมรับเป็นกระบวนการเตรียมความพร้อมและยอมรับการเปลี่ยนแปลงโดยผ่านการไตร่ตรองก่อนคิดหรือปฏิบัติในสิ่งใหม่ๆ โดยจะเริ่มจากที่บุคคลต่างๆ ได้รับฟังคำบอกเล่า เห็นเหตุการณ์ ได้ยินเรื่องคำบอกเล่า อ่านหรือมองเห็นสิ่งๆ ทำให้เกิดความคิดใหม่ๆ ที่แตกต่างไปจากเดิม (ก่อนที่จะรู้แก่นแท้ในเรื่องนั้นๆ อย่างแท้จริง) ขึ้นอยู่กับว่าเขาจะเรียนรู้มันอย่างไร ซึ่งเหตุผลเหล่านี้เป็นพื้นฐานที่ใช้ในการตัดสินใจก่อนถึงขั้นตอนของกระบวนการยอมรับที่ประกอบไปด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่ (Lionberger H. F., 1968)

1. ขั้นตระหนักรู้ (Awareness) เป็นการพิจารณาสิ่งที่เกิดขึ้นใหม่ โดยผ่านผู้สละทั้ง 5 ซึ่งเรียกว่าเป็นขั้นรับรู้เบื้องต้นถึงองค์ประกอบต่างๆ ในสิ่งนั้นๆ
2. ขั้นสนใจ (Interest of Information) ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมกับสิ่งใหม่นั้นผ่านผู้สละทั้ง 5 เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาตัดสินใจหรือพิจารณาในขั้นไตร่ตรองอีกครั้งหนึ่ง
3. ขั้นไตร่ตรอง (Evaluation) พิจารณาอย่างพินิจพิเคราะห์และประเมินข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้ พร้อมทั้งจะนำไปใช้ในขั้นทดลองทำ
4. ขั้นทดลองทำ (Trial) เป็นการทดลองกระทำสิ่งใหม่ๆ หลังจากได้พิจารณาเป็นอย่างดีแล้วเพื่อเป็นการทดสอบว่าสิ่งใหม่ที่เกิดขึ้นนั้นมีคุณภาพอย่างไร พร้อมแก่การยอมรับได้หรือไม่
5. ขั้นนำไปใช้หรือยอมรับไปปฏิบัติ (Adoption) เป็นการนำสิ่งใหม่ที่เกิดขึ้นไปใช้ในชีวิตประจำวันด้วยใจยอมรับสิ่งนั้นอย่างแท้จริง ไม่ได้ถูกบังคับให้นำไปใช้

4.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

อิลานา ไพร์ ทริชเชอร์ ศึกษากรณีศึกษาที่เกี่ยวข้องกับวิธีการเปลี่ยนผ่านภาวะผู้นำ การเปลี่ยนแปลงที่เปลี่ยนแปลงสู่สถานศึกษาที่ยั่งยืน ด้วยการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมีกลุ่มตัวอย่างคือ โรงเรียนประถมศึกษาในเมือง Netanya ประเทศอิสราเอล ซึ่งประสบความสำเร็จในการทำให้การปฏิรูปสถานศึกษาในระดับชาติยั่งยืนที่เป็นผลจากการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาในแต่ละสถานศึกษา ในการศึกษาที่มีการใช้คำถามเชื่อมโยงที่หลากหลาย เช่น อะไรเป็นผลกระทบต่อการปฏิรูปสู่สถานศึกษาที่สำเร็จและยั่งยืน เมื่อสถานศึกษาที่มีการเปลี่ยนแปลงภาวะผู้นำ บุคลิกภาพและภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาใหม่มีผลกระทบต่ออะไร เป็นต้น (Ilana Fried Tischler, 2004)

พราบฮาการ์ได้ศึกษาผู้นำการเปลี่ยนแปลงด้วยวิธีผสมผสาน 153 โครงการ (จาก 28 ประเทศ) พบว่าโดยมากผู้นำการเปลี่ยนแปลงจะยึดมั่นในกระบวนการ สร้างชุมชนซึ่งช่วยให้ผู้ปฏิบัติงานเข้าใจภาพรวมได้ดีขึ้น ผู้นำจะสร้างความสัมพันธ์กับผู้ตามด้วยการใช้การสื่อสารแบบมีปฏิสัมพันธ์ ซึ่งเป็นการเชื่อมโยงวัฒนธรรมของผู้นำและผู้ตามนำไปสู่การปรับค่านิยมขององค์กรในทุกระดับ (Prabhakar G.P, 2005)

เรย์ อิลเลียท ได้ศึกษาเกี่ยวกับผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลง ของสังคมใน วัฒนธรรมต่างๆ พบว่าการวิจัยจำนวนมากแสดงให้เห็นถึงองค์กรที่มีผู้นำที่มีพฤติกรรม การเปลี่ยนแปลงอยู่ในระดับสูงจะมีวัฒนธรรมองค์กรที่ (1) บุคลากรสนับสนุนกันและกัน (2) ให้ ความสำคัญกับนวัตกรรม (3) เน้นการแข่งขัน (4) เน้นผลงาน และนอกจากนี้ภาวะ ผู้นำเชิงจริยธรรม มีความจำเป็นต่อการปรับเปลี่ยนองค์กรแบบยั่งยืน และพฤติกรรมปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพสูง (Ray H. Elliott, 2006)

สมพิศ เก่งพานิช วิจัยเกี่ยวกับความคาดหวังในการสร้างบรรยากาศองค์กรเอื้อต่อการจัดการ เรียนรู้ของข้าราชการโรงเรียนวัดแจ้งร้อน สำนักงานเขตราชวัตรบูรณะ กรุงเทพมหานคร โดยพบว่า ข้าราชการครูโรงเรียนดังกล่าวคาดหวังเกี่ยวกับการสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ใน ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และความคาดหวังในภาพรวมของด้านต่างๆ พบว่าด้านโครงสร้างการ ทำงาน ด้านความยืดหยุ่น ด้านความเป็นอิสระ ด้านการรับรู้ผลงาน อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านรางวัล ตอบแทน ด้านความอบอุ่นและการสนับสนุน ด้านความมั่นคงและความเสี่ยง ด้านความสามัคคี ด้าน การยินยอมให้มีความขัดแย้ง พบว่าอยู่ในระดับปานกลาง รวมถึงมีประเด็นข้อเฉลี่ยสูงสุดและต่ำสุดที่ บ่งบอกถึงความคาดหวังในการสร้างบรรยากาศองค์กรที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ของข้าราชการครู โรงเรียนวัดแจ้งร้อนในแต่ละประเด็นย่อย เช่น ด้านความสามัคคีพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ บุคลากรในโรงเรียนส่วนใหญ่สนิทสนมและรู้จักกันเป็นอย่างดี ขณะที่ค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือการพบปะ สังสรรค์ในโรงเรียนมีอย่างกว้างขวางฉันทมิตรและมีความไว้วางใจกัน เป็นต้น (สมพิศ เก่งพานิช, 2549)

รสสุคนธ์ รุดชาติ วิจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างบรรยากาศองค์กรกับ ความพึงพอใจของ ครูในโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอน ช่วงชั้นที่ 3 และ 4 สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาลำปาง เขต 2 พบว่าบรรยากาศในโรงเรียนโดยรวม 9 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีบรรยากาศในระดับ มาก 5 ด้าน เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ โครงสร้างองค์กร ความรับผิดชอบ ความ รักดีต่อองค์กร มาตรฐานงาน และการสนับสนุน ส่วนในระดับ ส่วนด้านบรรยากาศระดับปานกลางมี 4 ด้าน เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ความเสี่ยงของงาน ความอบอุ่น ความขัดแย้ง และการให้รางวัล (รสสุคนธ์ รุดชาติ, 2550)

ดำรงศรี ศรีอร่าม วิจัยเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของ ผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยผลการวิจัยพบว่าในสภาพ ปัจจุบันภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของโรงเรียนที่เป็นอยู่ด้านบริหารทั่วไปมีระดับภาวะผู้นำมากที่สุด และรองลงมาได้แก่งานด้านบริหารบุคคล ด้านงบประมาณ และด้านวิชาการตามลำดับ ขณะที่ภาวะที่ พึงประสงค์พบว่าด้านวิชาการมีความสำคัญและความจำเป็นสูงสุด รองลงมาคือด้านงบประมาณ ด้านบริหารงานบุคคลและด้านการบริหารทั่วไป และรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีความเหมาะสมและความ เป็นไปได้คือรูปแบบการออกแบบกระบวนการจิตสำนึกที่ประกอบไปด้วยองค์ประกอบด้านหลักการ และแนวคิด องค์ประกอบด้านวัตถุประสงค์ องค์ประกอบด้านกระบวนการพัฒนา องค์ประกอบ ด้านผลลัพธ์และองค์ประกอบด้านการประเมินผล (ดำรงศรี ศรีอร่าม, 2553)

วิลาวัณย์ จารุอรียานนท์ วิจัยเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการบริหารการเปลี่ยนแปลงเพื่อขับเคลื่อนการจัดการความรู้สำหรับมหาวิทยาลัยราชภัฏผลการวิจัยพบว่าองค์กรที่ประสบความสำเร็จเป็นผลเนื่องจากผู้บริหารระดับสูงสนับสนุน สร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเกิดการเรียนรู้ กำหนดเป้าหมายขององค์กรที่สอดคล้องกับเป้าหมายการจัดการความรู้ที่ได้กำหนดขึ้นอย่างชัดเจน ให้ความสำคัญกับบุคลากรในองค์กรทุกคนอย่างเท่าเทียม ยกย่อง ชมเชยและให้รางวัลซึ่งเป็นแรงเสริมทางบวกอย่างต่อเนื่อง รวมถึงผู้บริหารระดับสูงประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีต่อบุคลากรในองค์กร และผลจากการพัฒนารูปแบบประกอบไปด้วยรูปแบบหลักที่บูรณาการองค์ประกอบและกระบวนการบริหารการเปลี่ยนแปลง และรูปแบบย่อยแสดงถึงกระบวนการบริหารการเปลี่ยนแปลงเพื่อขับเคลื่อนการจัดการความรู้ในแต่ละองค์ประกอบ ซึ่งได้แก่ องค์ประกอบด้านโครงสร้างที่มีนโยบายจัดการความรู้โดยการสื่อสารที่ชัดเจน ทำให้งานมีประสิทธิภาพ องค์ประกอบด้านผู้บริหารที่เป็นแบบอย่างที่ดี สร้างแรงบันดาลใจในการปฏิบัติงานแก่บุคลากรและสร้างความสัมพันธ์อันดี องค์ประกอบด้านวัฒนธรรมองค์กร ที่เน้นการทำงานเป็นทีม องค์ประกอบด้านเทคโนโลยีที่ใช้สนับสนุนและเพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน และนอกจากนี้รูปแบบ ยังกล่าวถึงการเน้นการบริหารจัดการตามแนวทางการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐอีกด้วย (วิลาวัณย์ จารุอรียานนท์, 2553)

บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาระบบการจัดการความรู้สำหรับโรงเรียนเครือข่ายระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งผู้วิจัยได้ออกแบบขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย เป็น 4 ขั้นตอนดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพ ปัญหา และความต้องการของครูผู้สอนเกี่ยวกับการจัดการความรู้ การขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา และการใช้งานเทคโนโลยีสารสนเทศและระบบเครือข่าย

ขั้นตอนที่ 2 สร้างระบบการจัดการความรู้สำหรับโรงเรียนเครือข่ายระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ขั้นตอนที่ 3 ทดลองใช้ระบบการจัดการความรู้สำหรับโรงเรียนเครือข่ายระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ขั้นตอนที่ 4 รับรองและนำเสนอระบบการจัดการความรู้สำหรับโรงเรียนเครือข่ายระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

โดยมีรายละเอียดการดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพ ปัญหา และความต้องการของครูผู้สอนเกี่ยวกับการจัดการความรู้ การขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา และการใช้งานเทคโนโลยีสารสนเทศ

1.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการความรู้ การขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและระบบเครือข่าย เพื่อให้ได้ข้อมูลสำหรับสร้างระบบ โดยวิเคราะห์ข้อมูลจากหลักการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง กระทั่งได้ข้อมูลเพื่อนำมาสร้าง (ร่าง) ระบบการจัดการความรู้ในขั้นตอนต่อไป

1.2 จัดทำ (ร่าง) ระบบการจัดการความรู้สำหรับโรงเรียนเครือข่ายระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่ประกอบไปด้วยองค์ประกอบและขั้นตอน โดยองค์ประกอบของการจัดการความรู้ผู้วิจัยได้วิเคราะห์และสังเคราะห์ตามหลักการจัดการความรู้ทั่วไปที่ประกอบไปด้วยคน (man) เทคโนโลยี (Information Technology) และกระบวนการ (Process) โดย (1) ผู้วิจัยนำองค์ประกอบด้านคนและด้านเทคโนโลยีเป็นส่วนประกอบที่สำคัญของระบบฯ ผนวกกับ (2) พิจารณาบริบทที่สอดคล้องกับด้านการศึกษาซึ่งพิจารณาการเรียนรู้นับเป็นสำคัญ ทั้งวิธีการจัดการเรียนรู้และเรื่องที่จะต้องเรียนรู้ และ (3) พิจารณาลักษณะของโรงเรียนเครือข่ายขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา จึงทำให้ได้องค์ประกอบทั้งสิ้น 4 องค์ประกอบดังแสดงในระบบ ส่วนการคิดค้นขั้นตอนของระบบการจัดการความรู้ผู้วิจัยได้นำส่วนประกอบหลักของการจัดการความรู้ทั่วไปซึ่งได้แก่ กระบวนการ (Process) มาพิจารณาตามขั้นตอนหลักของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (กพร.) ซึ่งเป็นหน่วยงานหลักของประเทศไทยที่นำการจัดการความรู้เข้ามาประยุกต์ใช้ในระบบราชการ โดยจัดทำและเผยแพร่ “คู่มือการจัดทำแผนการจัดการ

ความรู้” ซึ่งหน่วยงานราชการหลายแห่งนำไปใช้เป็นต้นแบบ ทั้งนี้ผู้วิจัยนำขั้นตอนของ กพร. มาวิเคราะห์และสังเคราะห์โดยปรับปรุงให้เหมาะสมกับการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของครูผู้สอนในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ซึ่งทำให้ผู้วิจัยต้องปรับ กระบวนการจัดการความรู้ (Knowledge Management Process) ให้มีความเหมาะสมกับระบบฯ ตามงานวิจัยนี้ โดยมีการบูรณาการ “ขั้นการจัดการความรู้ให้เป็นระบบ” และ “ขั้นประมวลและกลั่นกรองความรู้” ไว้เป็นขั้นตอน เดียวกันคือ “ขั้นประมวลและกลั่นกรองความรู้” เพื่อลดขั้นตอนการตรวจสอบที่ส่งผลให้ครูผู้สอนเกิดความยุ่งยากและเสียเวลาในการผลิตแผนการจัดการเรียนรู้บูรณาการหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และแยก “ขั้นการสร้างและแสวงหาความรู้” เป็น “ขั้นสร้างความรู้” และ “ขั้นแสวงหาความรู้” เพื่อให้ครูผู้สอนเกิดความชัดเจนในการดำเนินกิจกรรม นอกจากนี้ในขั้นตอนได้เพิ่ม “ขั้นเตรียมการ” และ “ขั้นประเมินผลความรู้” เข้าไปเพื่อให้เหมาะสมกับระบบ

นอกจากนี้ในขั้นตอนของการจัดการความรู้ได้ถูกนำหลักการบริหารจัดการการเปลี่ยนแปลง (Change Management Process) ซึ่งเป็นหลักการเดียวกับที่ กพร. นำมาบูรณาการเข้ากับหลักของการจัดการความรู้ที่เน้นการเตรียมการและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเพื่อให้ครูผู้สอนตระหนักเห็นความสำคัญก่อนและเริ่มเตรียมองค์ประกอบด้านต่างๆ ให้พร้อม เน้นกระบวนการ เครื่องมือและการสื่อสารเพื่อทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เน้นการยกย่องชมเชยและการให้รางวัลเพื่อเป็นแรงกระตุ้นให้เกิดบรรยากาศที่เอื้ออำนวยในการจัดการความรู้ ส่งผลให้เกิดการเรียนรู้สิ่งต่างๆ กระทั่งเกิดเป็นผลผลิตนวัตกรรมแผนการจัดการเรียนรู้ นำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน และมีการประเมินเพื่อตรวจสอบว่าสิ่งที่ดำเนินการต่างๆ เป็นไปตามเป้าหมายที่ตั้งไว้หรือไม่

รวมถึงผนวกนำกระบวนการยอมรับ (Adoption Process) ที่ไลออนเบอร์เกอร์ (Lionberger H. F., 1968) และ Roger (2003) ได้ระบุไว้ 5 ขั้นตอน โดยเริ่มต้นที่ขั้นตระหนักรับรู้ เนื่องจากการจัดการเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่ผ่านมาพบว่าต้องเกิดจากใจยอมรับจึงจะเกิดผลสำเร็จในการดำเนินการ และขั้นสนใจ ขั้นไตร่ตรอง ขั้นทดลองทำ ขั้นยอมรับและนำไปปฏิบัติ ซึ่งสอดคล้องกับกระบวนการจัดการความรู้ และการบริหารจัดการการเปลี่ยนแปลงส่งผลให้การขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษาเกิดประสิทธิภาพมากขึ้นกว่าการใช้กระบวนการจัดการความรู้

1.3 ศึกษาสภาพ ปัญหา และความต้องการของครูผู้สอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเกี่ยวกับการจัดการความรู้ การขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ โดยใช้แบบสอบถามสภาพ ปัญหา และความต้องการกับการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยออกแบบข้อคำถามให้สอดคล้องกับองค์ประกอบและขั้นตอนของ (ร่าง) ระบบมีรายละเอียดดังนี้

1.3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.3.1.1 ประชากร

1) ครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหรือสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในสถานศึกษาที่ผ่านการประเมินจากกระทรวงศึกษาธิการ ให้เป็นสถานศึกษาพอเพียง

2) ครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหรือสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในสถานศึกษาที่ไม่ผ่านการประเมินจากกระทรวงศึกษาธิการให้เป็นศูนย์การเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษาและสถานศึกษาพอเพียง

3) ผู้บริหารและครูผู้สอนของโรงเรียนที่ผ่านการคัดเลือกจากโครงการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมการเพิ่มประสิทธิภาพขององค์กรทางการศึกษาด้วยการจัดการความรู้กระทรวงศึกษาธิการ

1.3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง

1) ครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหรือสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหรือสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการส่งเสริมการศึกษาเอกชนในสถานศึกษาที่ผ่านการประเมินจากกระทรวงศึกษาธิการให้เป็นสถานศึกษาพอเพียง จำนวน 400 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของยามาเน่ (Yamane T., 1967) ที่ระดับความคลาดเคลื่อน .05 คัดเลือกด้วยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) โดยเริ่มจากสำรวจรายชื่อสถานศึกษาพอเพียง (โครงการพัฒนาเยาวชนโดยการเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง, 2556) และสำรวจจำนวนในแต่ละจังหวัดจากนั้นสุ่มกลุ่มตัวอย่างด้วยการจับสลากโรงเรียนแต่ละจังหวัดๆ 2 โรงเรียน และจัดส่งแบบสอบถามให้โรงเรียนละ 5 ชุด รายชื่อแสดงดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 รายชื่อโรงเรียนที่ผ่านการประเมินจากกระทรวงศึกษาธิการให้เป็นสถานศึกษาพอเพียงซึ่งผู้วิจัยส่งแบบสอบถามผู้บริหารและครูผู้สอนนำมาเป็นกลุ่มตัวอย่าง

ลำดับ	โรงเรียน	ลำดับ	โรงเรียน
1.	โรงเรียนวัดเกาะสุวรรณาภิรม จ.กรุงเทพฯ	2.	โรงเรียนราชวินิตมัธยม จ.กรุงเทพฯ
3.	โรงเรียนบ้านทรายขาว จ.กระบี่	4.	โรงเรียนบ้านบางเจริณู จ.กระบี่
5.	โรงเรียนบ้านท่ามะกา จ.กาญจนบุรี	6.	โรงเรียนท่าเรือพิทยาคม จ.กาญจนบุรี
7.	โรงเรียนร่องคำ จ.กาฬสินธุ์	8.	โรงเรียนบ้านม่วงวิทยายน จ.กาฬสินธุ์
9.	โรงเรียนบ้านดงซ่อม จ.กำแพงเพชร	10.	โรงเรียนวังแฉมพิทยาคม จ.กำแพงเพชร
11.	โรงเรียนสนามบิน จ.ขอนแก่น	12.	โรงเรียนกัลยาณวัตร จ.ขอนแก่น
13.	โรงเรียนลาซาลจันทบุรี จ.จันทบุรี	14.	โรงเรียนวัดวังจะอ้าย จ.จันทบุรี
15.	โรงเรียนพรหมานุเคราะห์ จ.ฉะเชิงเทรา	16.	โรงเรียนพุทธธีรังสีพิบูล จ.ฉะเชิงเทรา
17.	โรงเรียนคลองก้อยวิทยา จ.ชลบุรี	18.	โรงเรียนอนุบาลพนัสศึกษาลัย จ.ชลบุรี
19.	โรงเรียนเทพรัตน์ จ.ชัยนาท	20.	โรงเรียนเขื่อนเจ้าพระยา จ.ชัยนาท
21.	โรงเรียนภักดีชุมพลวิทยา จ.ชัยภูมิ	22.	โรงเรียนโคกเพชรวิทยาคาร จ.ชัยภูมิ
23.	โรงเรียนเมืองชุมพรวิทยา จ.ชุมพร	24.	โรงเรียนวัดดอนยาง จ.ชุมพร
25.	โรงเรียนบ้านหนองบัวแดง จ.เชียงราย	26.	โรงเรียนสามัคคีวิทยาคม จ.เชียงราย
27.	โรงเรียนปิ่นสร้อยแยลส์วิทยาลัย จ.เชียงใหม่	28.	โรงเรียนสองแคววิทยาคม จ.เชียงใหม่
29.	โรงเรียนวัดนางประหลาด จ.ตรัง	30.	โรงเรียนห้วยยอด จ.ตรัง
31.	โรงเรียนสตรีประเสริฐศิลป์ จ.ตราด	32.	โรงเรียนอนุบาลวัดคลองใหญ่ จ.ตราด
33.	โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ตาก จ.ตาก	34.	โรงเรียนดงซ่อมพิทยาคม จ.ตาก
35.	โรงเรียนวัดสว่างอารมณ์ จ.นครนายก	36.	โรงเรียนวัดพลอยกระจำงศรี จ.นครนายก
37.	โรงเรียนอนุบาลนครปฐม จ.นครปฐม	38.	โรงเรียนศรีวิชัยวิทยา จ.นครปฐม
39.	โรงเรียนธาตุพนม จ.นครพนม	40.	โรงเรียนหนองชนพิทยาคม จ.นครพนม

ตารางที่ 2 รายชื่อโรงเรียนที่ผ่านการประเมินจากกระทรวงศึกษาธิการให้เป็นสถานศึกษาพอเพียงซึ่งผู้วิจัยส่งแบบสอบถามผู้บริหารและครูผู้สอนนำมาเป็นกลุ่มตัวอย่าง (ต่อ)

ลำดับ	โรงเรียน	ลำดับ	โรงเรียน
41.	โรงเรียนเมืองยาง"คุรุราษฎร์อุทิศ" จ.นครราชสีมา	42.	โรงเรียนพิมายวิทยา จ.นครราชสีมา
43.	โรงเรียนลานสกาประชาสรรค์ จ.นครศรีธรรมราช	44.	โรงเรียนบ้านขอนแก่น จ.นครศรีธรรมราช
45.	โรงเรียนอนุบาลพยุหะคีรี(วัดพระปรางค์ เหล็ก) จ.นครสวรรค์	46.	โรงเรียนเทพศาลาประชาสรรค์ จ.นครสวรรค์
47.	โรงเรียนสตรีรัตนบุรี จ.นนทบุรี	48.	โรงเรียนราษฎร์นิยม จ.นนทบุรี
49.	โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 10 จ.นราธิวาส	50.	โรงเรียนบ้านสุโงโก-ลก จ.นราธิวาส
51.	โรงเรียนราชานุบาล จ.น่าน	52.	โรงเรียนนาหมื่นพิทยาคม จ.น่าน
53.	โรงเรียนชุมชนบ้านโคกอุดม จ.บึงกาฬ	54.	โรงเรียนโพนทองประชาสรรค์ จ.หนองคาย
55.	โรงเรียนบ้านดงบังซับสนุมบุรี จ.บุรีรัมย์	56.	โรงเรียนพุทไธสง จ.บุรีรัมย์
57.	โรงเรียนอ่าวน้อยวิทยานิคม จ.ประจวบคีรีขันธ์	58.	โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการปราณบุรี จ.ประจวบคีรีขันธ์
59.	โรงเรียนสุนทรโรเมตตาประชาสรรค์ จ.ปทุมธานี	60.	โรงเรียนวัดเขียนเขต จ.ปทุมธานี
61.	โรงเรียนมารีวิทยาศรีมหาโสภ จ.ปราจีนบุรี	62.	โรงเรียนชุมชนวัดศรีประจันตคาม จ.ปราจีนบุรี
63.	โรงเรียนบ้านควนคูหา จ.ปัตตานี	64.	โรงเรียนราชมนูรังษฤษฎ์ จ.ปัตตานี
65.	โรงเรียนบ้านแถววิทยาการ จ.พระนครศรีอยุธยา	66.	โรงเรียนสาครวิทยา จ.พระนครศรีอยุธยา
67.	โรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรี นครินทร์ จ.พะเยา	68.	โรงเรียนราชานุเคราะห์ จ.พะเยา
69.	โรงเรียนคุระบุรี จ.พังงา	70.	โรงเรียนทุ่งโพธิ์วิทยา จ.พังงา
71.	โรงเรียนวชิรธรรมสถิต จ.พัทลุง	72.	โรงเรียนวัดโงกน้ำ จ.พัทลุง
73.	โรงเรียนวัดพร้าว จ.พิจิตร	74.	โรงเรียนบ้านใหม่ราษฎร์ดำรง จ.พิจิตร
75.	โรงเรียนวัดธรรมเกษตร(เกษตรราษุเคราะห์) จ.พิษณุโลก	76.	โรงเรียนนครบางยางพิทยาคม จ.พิษณุโลก
77.	โรงเรียนบ้านคลองมอญ จ.เพชรบุรี	78.	โรงเรียนบ้านลาดวิทยา จ.เพชรบุรี
79.	โรงเรียนบ้านทับเบิกร่วมใจ จ.เพชรบูรณ์	80.	โรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย จ.เพชรบูรณ์
81.	โรงเรียนนารีรัตน์ จ.แพร่	82.	โรงเรียนบ้านกาศ(วัฒนาประชานุถ) จ.แพร่
83.	โรงเรียนบ้านบางคู จ.ภูเก็ต	84.	โรงเรียนสตรีภูเก็ตตำบลลาดใหญ่ จ.ภูเก็ต
85.	โรงเรียนบ้านหนองแสง จ.มหาสารคาม	86.	โรงเรียนบรบือวิทยาการ จ.มหาสารคาม
87.	โรงเรียนขุนยวมวิทยา จ.แม่ฮ่องสอน	88.	โรงเรียนศูนย์ปางมะผ้าในโครงการตาม พระราชดำริ จ.แม่ฮ่องสอน
89.	โรงเรียนบ้านหนองเอี่ยนดง "ราษฎร์สงเคราะห์" จ.มุกดาหาร	90.	โรงเรียนคำชะอีพิทยาคม จ.มุกดาหาร
91.	โรงเรียนบ้านสิงห์ จ.ยโสธร	92.	โรงเรียนค้อวังพิทยาคม จ.ยโสธร
93.	โรงเรียนบ้านนิบงพัฒนา จ.ยะลา	94.	โรงเรียนยะหาศรียานุถ จ.ยะลา
95.	โรงเรียนบ้านพลับพลา จ.ร้อยเอ็ด	96.	โรงเรียนโพนทองวิทยายน จ.ร้อยเอ็ด

ตารางที่ 2 รายชื่อโรงเรียนที่ผ่านการประเมินจากกระทรวงศึกษาธิการให้เป็นสถานศึกษาพอเพียงซึ่งผู้วิจัยส่งแบบสอบถามผู้บริหารและครูผู้สอนนำมาเป็นกลุ่มตัวอย่าง (ต่อ)

ลำดับ	โรงเรียน	ลำดับ	โรงเรียน
97.	โรงเรียนบ้านเขานางหงส์ จ.ระนอง	98.	โรงเรียนสตรีระนอง จ.ระนอง
99.	โรงเรียนวัดเขาสำรอง จ.ระยอง	100.	โรงเรียนข้า้อพิทยาคม จ.ระยอง
101.	โรงเรียนคุรุราษฎร์รังสฤษดิ์ จ.ราชบุรี	102.	โรงเรียนอนุบาลบางแพ จ.ราชบุรี
103.	โรงเรียนซอย 5 สาย 2 ซ้าย จ.ลพบุรี	104.	โรงเรียนชัยบาดาลพิทยาคม จ.ลพบุรี
105.	โรงเรียนบ้านนาแก้วประชารัฐ จ.ลำปาง	106.	โรงเรียนแม่พริกวิทยา จ.ลำปาง
107.	โรงเรียนชุมชนบ้านแม่ตืน จ.ลำพูน	108.	โรงเรียนบ้านสันวิไล จ.ลำพูน
109.	โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เลย จ.เลย	110.	โรงเรียนบ้านนาผายนาโพธิ์ จ.เลย
111.	โรงเรียนบ้านหญ้าปล้อง จ.ศรีสะเกษ	112.	โรงเรียนบ้านตุม(นพค.15) จ.ศรีสะเกษ
113.	โรงเรียนบ้านโพธิ์วัฒนาวิทยา จ.สกลนคร	114.	โรงเรียนพรธรรมาวุฒาจารย์ จ.สกลนคร
115.	โรงเรียนสงขลาวิทยาคม จ.สงขลา	116.	โรงเรียนชุมชนวัดควนมิต จ.สงขลา
117.	โรงเรียนบ้านทุ่งดินลุ่ม จ.สตูล	118.	โรงเรียนท่าแพผดุงวิทย์ จ.สตูล
119.	โรงเรียนหาดอมราอักษรลักษณ์วิทยา จ.สมุทรปราการ	120.	โรงเรียนวัดสวนส้ม จ.สมุทรปราการ
121.	โรงเรียนวอนนภาศัพท์ จ.ชลบุรี	122.	โรงเรียนวัดท่ากระเปือ จ.สมุทรสาคร
123.	โรงเรียนอัมพวันวิทยาลัย จ.สมุทรสงคราม	124.	โรงเรียนท้ายหาด จ.สมุทรสงคราม
125.	โรงเรียนอนุบาลดอนพุด จ.สระบุรี	126.	โรงเรียนหินกองวิทยาคม จ.สระบุรี
127.	โรงเรียนชุมชนวัดพระนอนจักรสีห์มิตรภาพที่ 133 จ.สิงห์บุรี	128.	โรงเรียนอินทร์บุรี จ.สิงห์บุรี
129.	โรงเรียนดลิ่งชั้นวิทยานุสรณ์ จ.สุโขทัย	130.	โรงเรียนทุ่งเสลี่ยมชนูปถัมภ์ จ.สุโขทัย
131.	โรงเรียนอุ้มทอง จ.สุพรรณบุรี	132.	โรงเรียนอนุบาลด่านช้าง จ.สุพรรณบุรี
133.	โรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัยจ.สุราษฎร์ธานี	134.	โรงเรียนวัดบางสวรรค์ จ.สุราษฎร์ธานี
135.	โรงเรียนศิครภูมิพิสัย จ.สุรินทร์	136.	โรงเรียนบ้านเฉนียง จ.สุรินทร์
137.	โรงเรียนพระพุทธบาทวิทยาคม จ.หนองคาย	138.	โรงเรียนบ้านนาจิว จ.หนองคาย
139.	โรงเรียนวัดมหานาม จ.อ่างทอง	140.	โรงเรียนบางเสด็จวิทยาคม จ.อ่างทอง
141.	โรงเรียนเลิงถ่อนโนนสมบูรณณ์ จ.อุดรธานี	142.	โรงเรียนบ้านจอมตาลโนนดูโนนสำราญ จ.อุดรธานี
143.	โรงเรียนดาราพิทยาคม จ.อุดรดิษฐ์	144.	โรงเรียนท่าปลาอนุสรณ์ 2 จ.อุดรดิษฐ์
145.	โรงเรียนบ้านโป่งแก้ง จ.อุทัยธานี	146.	โรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัยอุทัยธานี จ.อุทัยธานี
147.	โรงเรียนบ้านคูเมือง จ.อุบลราชธานี	148.	โรงเรียนน้ำเย็นวิทยา จ.อุบลราชธานี
149.	โรงเรียนคลองหาดพิทยาคม จ.สระแก้ว	150.	โรงเรียนบ้านหนองเรือ จ.สระแก้ว
151.	โรงเรียนบ้านเจริญสามัคคี จ.อำนาจเจริญ	152.	โรงเรียนนายมิถยาคร จ.อำนาจเจริญ
153.	โรงเรียนโนนสังวิทยาคาร จ.หนองบัวลำภู	154.	โรงเรียนบ้านกอกค้อกกโพธิ์ จ.หนองบัวลำภู

2) ครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหรือสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในสถานศึกษาที่ไม่ผ่านการประเมินจากกระทรวงศึกษาธิการให้เป็นศูนย์การเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษาหรือสถานศึกษาพอเพียง จำนวน 400 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของยามาเน่ ที่ระดับความคลาดเคลื่อน .05 โดยใช้

วิธีการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยการสุ่มแบบแบ่งชั้นโดยเริ่มจากสำรวจรายชื่อโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาทั่วประเทศไทย โดยสำรวจจำนวนโรงเรียนในแต่ละจังหวัด จากนั้นสุ่มโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างด้วยการจับสลากโรงเรียนในแต่ละจังหวัด จังหวัดละ 2 โรงเรียน และดำเนินการจัดส่งแบบสอบถามให้ผู้บริหารและครูผู้สอนโรงเรียนละ 5 ชุด ซึ่งรายชื่อโรงเรียนแสดงรายละเอียด ดังตารางที่ 3 ดังนี้

ตารางที่ 3 รายชื่อโรงเรียนที่ไม่ผ่านการประเมินจากกระทรวงศึกษาธิการให้เป็นศูนย์การเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษาและสถานศึกษาพอเพียงซึ่งผู้วิจัยส่งแบบสอบถามผู้บริหารและครูผู้สอนนำมาเป็นกลุ่มตัวอย่างในการตอบแบบสอบถาม

ลำดับ	โรงเรียน	ลำดับ	โรงเรียน
1.	โรงเรียนอำมาตย์พานิชนุกูล จ.กระบี่	2.	โรงเรียนบ้านพรุดินนา จ.กระบี่
3.	โรงเรียนอนุบาลกาญจนบุรี จ.กาญจนบุรี	4.	โรงเรียนวิสุทธิรังษี จ.กาญจนบุรี
5.	โรงเรียนกาฬสินธุ์พิทยาสรรพ์ จ.กาฬสินธุ์	6.	โรงเรียนคำบงพิทยาคม จ.กาฬสินธุ์
7.	โรงเรียนวัดคูยาง จ.กำแพงเพชร	8.	โรงเรียนขานุกูวิทยา จ.กำแพงเพชร
9.	โรงเรียนบ้านป่าจันทองฮี จ.ขอนแก่น	10.	โรงเรียนศรีกระนวนวิทยาคม จ.ขอนแก่น
11.	โรงเรียนแก่งหางแมวพิทยาคาร จ.จันทบุรี	12.	โรงเรียนบ้านโป่งน้ำร้อน จ.จันทบุรี
13.	โรงเรียนวัดดอนทอง จ.ฉะเชิงเทรา	14.	โรงเรียนเบญจมราชรังสฤษฎ์ จ.ฉะเชิงเทรา
15.	โรงเรียนชลกันยานุกูล จ.ชลบุรี	16.	โรงเรียนเมืองพัทยา จ.ชลบุรี
17.	โรงเรียนอนุบาลหันคา(วัดท่ากฤษณาสุขัยประชาสรรค์) จ.ชัยนาท	18.	โรงเรียนหันคาพิทยาคม จ.ชัยนาท
19.	โรงเรียนจัตุรัสวิทยานุกูล จ.ชัยภูมิ	20.	โรงเรียนเสิงทอพิทยาคม จ.ชัยภูมิ
21.	โรงเรียนอนุบาลชุมพร จ.ชุมพร	22.	โรงเรียนปะทิววิทยา จ.ชุมพร
23.	โรงเรียนบ้านสันโค้ง(เชียงรายจรูญราษฎร์) จ.เชียงราย	24.	โรงเรียนป่าแดดวิทยาคม จ.เชียงราย
25.	โรงเรียนสันกำแพง จ.เชียงใหม่	26.	โรงเรียนบ้านอรุโณทัย จ.เชียงใหม่
27.	โรงเรียนวิเชียรมาตุ จ.ตรัง	28.	โรงเรียนวัดเจริญร่มเมือง จ.ตรัง
29.	โรงเรียนตราษตระการคุณ จ.ตราด	30.	โรงเรียนชุมชนแหลมงอบ(นิเทศ์อุปถัมภ์) จ.ตราด
31.	โรงเรียนอนุบาลตาก จ.ตาก	32.	โรงเรียนบ้านตาก(ประชาวิทยาคาร) จ.ตาก
33.	โรงเรียนวัดทองย้อย(วุฒิกิจประชาอนุกุล) จ.นครนายก	34.	โรงเรียนองครักษ์ จ.นครนายก
35.	โรงเรียนวัดสระสี่มุม จ.นครปฐม	36.	โรงเรียนคชทองวิทยา จ.นครปฐม
37.	โรงเรียนกุดฉิมวิทยาคม จ.นครพนม	38.	โรงเรียนบ้านค่านกกก จ.นครพนม
39.	โรงเรียนชุมพวงศึกษา จ.นครราชสีมา	40.	โรงเรียนตำบลโคกกรวด จ.นครราชสีมา
41.	โรงเรียนวัดขรัวช่วย จ.นครศรีธรรมราช	42.	โรงเรียนสิชลคุณาธารวิทยา.จ.นครศรีธรรมราช
43.	โรงเรียนอนุบาลนครสวรรค์ จ.นครสวรรค์	44.	โรงเรียนโกรกพระ จ.นครสวรรค์
45.	โรงเรียนนนทบุรีพิทยาคม จ.นนทบุรี	46.	โรงเรียนอนุราชประสิทธิ์ จ.นนทบุรี
47.	โรงเรียนนราสิกขาลัย จ.นราธิวาส	48.	โรงเรียนบ้านแป๊ะบุญ จ.นราธิวาส
49.	โรงเรียนสา จ.น่าน	50.	โรงเรียนบ้านศรีน่าน จ.น่าน

ตารางที่ 3 รายชื่อโรงเรียนที่ไม่ผ่านการประเมินจากกระทรวงศึกษาธิการให้เป็นศูนย์การเรียนรู้
ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษาและสถานศึกษาพอเพียงซึ่งผู้วิจัยส่งแบบสอบถาม
ผู้บริหารและครูผู้สอนนำมาเป็นกลุ่มตัวอย่างในการตอบแบบสอบถาม (ต่อ)

ลำดับ	โรงเรียน	ลำดับ	โรงเรียน
51.	โรงเรียนบ้านว่านเขื่อนค้อวิทยา จ.บุรีรัมย์	52.	โรงเรียนโนนเจริญพิทยาคม จ.บุรีรัมย์
53.	โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัยรังสิต จ.ปทุมธานี	54.	โรงเรียนวัดแสงสรรค์ จ.ปทุมธานี
55.	โรงเรียนบ้านยางชุม จ.ประจวบคีรีขันธ์	56.	โรงเรียนเมืองปราณบุรี จ.ประจวบคีรีขันธ์
57.	โรงเรียนกบินทร์วิทยา จ.ปราจีนบุรี	58.	โรงเรียนอนุบาลประจันตคาม จ.ปราจีนบุรี
59.	โรงเรียนชุมชนบ้านกะมียอ จ.ปัตตานี	60.	โรงเรียนบ้านบุตี จ.ปัตตานี
61.	โรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย จ.พระนครศรีอยุธยา	62.	โรงเรียนพระอินทร์ศึกษา (กล่อมสกุลอุทิศ) จ.พระนครศรีอยุธยา
63.	โรงเรียนดอกคำใต้วิทยาคม จ.พะเยา	64.	โรงเรียนอนุบาลจุน(บ้านบัวสถาน) จ.พะเยา
65.	โรงเรียนอนุบาลพังงา จ.พังงา	66.	โรงเรียนตะกั่วป่า(เสนาอนุกุล) จ.พังงา
67.	โรงเรียนควนขนุน จ.พัทลุง	68.	โรงเรียนอนุบาลปากพะยูน จ.พัทลุง
69.	โรงเรียนสามง่ามชนูปถัมภ์ จ.พิจิตร	70.	โรงเรียนอนุบาลบางมูลนาก จ.พิจิตร
71.	โรงเรียนเฉลิมขวัญสตรี จ.พิษณุโลก	72.	โรงเรียนนครไทยวิทยาคม จ.พิษณุโลก
73.	โรงเรียนวัดดอนไก่อ่เตี้ย จ.เพชรบุรี	74.	โรงเรียนเขาย้อยวิทยา จ.เพชรบุรี
75.	โรงเรียนชนแดนวิทยาคม จ.เพชรบูรณ์	76.	โรงเรียนอนุบาลหล่มเก่า จ.เพชรบูรณ์
77.	โรงเรียนสองพิทยาคม จ.แพร่	78.	โรงเรียนวัดศรีดอก(ประชาพัฒนา) จ.แพร่
79.	โรงเรียนภูเก็ทวิทยาลัย จ.ภูเก็ต	80.	โรงเรียนบ้านบางเทา จ.ภูเก็ต
81.	โรงเรียนบ้านหนองแสง จ.มหาสารคาม	82.	โรงเรียนบ้านแพงหนองเหนือ จ.มหาสารคาม
83.	โรงเรียนแม่ลาน้อยดรุณสิกข์ จ.แม่ฮ่องสอน	84.	โรงเรียนทองสวส์ดีวิทยาการ จ.แม่ฮ่องสอน
85.	โรงเรียนคำเขื่อนแก้วชนูปถัมภ์ จ.ยโสธร	86.	โรงเรียนกุดคอก่านโคกสำราญโนนสวรรค์ จ.ยโสธร
87.	โรงเรียนสตรียะลา จ.ยะลา	88.	โรงเรียนบ้านตะโล๊ะชูแม จ.ยะลา
89.	โรงเรียนบ้านนิเวศน์ จ.ร้อยเอ็ด	90.	โรงเรียนศรีสมเด็จจิมพ์พัฒนาวิทยา จ.ร้อยเอ็ด
91.	โรงเรียนบ้านนงาง จ.ระนอง	92.	โรงเรียนกระบือวิทยา จ.ระนอง
93.	โรงเรียนอนุบาลระยอง จ.ระยอง	94.	โรงเรียนระยองวิทยาคมปากน้ำ จ.ระยอง
95.	โรงเรียนเทศบาล ๕ จ.ราชบุรี	96.	โรงเรียนรัตนราษฎร์บำรุง จ.ราชบุรี
97.	โรงเรียนเมืองใหม่ จ.ลพบุรี	98.	โรงเรียนพระนารายณ์ จ.ลพบุรี
99.	โรงเรียนประชารัฐธรรมคุณ จ.ลำปาง	100.	โรงเรียนอนุบาลห้างฉัตร จ.ลำปาง
101.	โรงเรียนสวนบุญโญปถัมภ์ ลำพูน จ.ลำพูน	102.	โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ จ.ลำพูน
103.	โรงเรียนศรีสองรักษ์วิทยา จ.เลย	104.	โรงเรียนบ้านเชียงคาน จ.เลย
105.	โรงเรียนกันทรารมณ จ.ศรีสะเกษ	106.	โรงเรียนบ้านตุม(นพค.) กรป.กลางอุบลรัตน์ จ.ศรีสะเกษ
107.	โรงเรียนกุดบากพัฒนาศึกษา จ.สกลนคร	108.	โรงเรียนบ้านพังโคน จ.สกลนคร
109.	โรงเรียนบ้านเขาพระ จ.สงขลา	110.	โรงเรียนควนเนียงวิทยา จ.สงขลา
111.	โรงเรียนทุ่งหว้าวรวินัย จ.สตูล	112.	โรงเรียนบ้านควนเก จ.สตูล
113.	โรงเรียนวัดบางพลีใหญ่กลาง จ.สมุทรปราการ	114.	โรงเรียนบางพลีราษฎร์บำรุง จ.สมุทรปราการ
115.	โรงเรียนเมืองสมุทรสงคราม จ.สมุทรสงคราม	116.	โรงเรียนอัมพวันวิทยาลัย จ.สมุทรสงคราม

ตารางที่ 3 รายชื่อโรงเรียนที่ไม่ผ่านการประเมินจากกระทรวงศึกษาธิการให้เป็นศูนย์การเรียนรู้
ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษาและสถานศึกษาพอเพียงซึ่งผู้วิจัยส่งแบบสอบถาม
ผู้บริหารและครูผู้สอนนำมาเป็นกลุ่มตัวอย่างในการตอบแบบสอบถาม (ต่อ)

ลำดับ	โรงเรียน	ลำดับ	โรงเรียน
117.	โรงเรียนวัดศรีสำราญราษฎร์บำรุง จ.สมุทรสาคร	118.	โรงเรียนสมุทรสาครวุฒิชัย จ.สมุทรสาคร
119.	โรงเรียนหนองแค "สรกิจพิทยา" จ.สระบุรี	120.	โรงเรียนอนุบาลมวกเหล็ก จ.สระบุรี
121.	โรงเรียนวัดพรหมสาคร จ.สิงห์บุรี	122.	โรงเรียนท่าช้างวิทยาคาร จ.สิงห์บุรี
123.	โรงเรียนศรีสำโรงชนูปถัมภ์ จ.สุโขทัย	124.	โรงเรียนบ้านหนองแหน จ.สุโขทัย
125.	โรงเรียนวัดดอนมะเกลือ จ.สุพรรณบุรี	126.	โรงเรียนทุ่งแฝกพิทยาคม จ.สุพรรณบุรี
127.	โรงเรียนพุนพินพิทยาคม จ.สุราษฎร์ธานี	128.	โรงเรียนบ้านเขานาโน จ.สุราษฎร์ธานี
129.	โรงเรียนจอมพระประชาสรรค์ จ.สุรินทร์	130.	โรงเรียนบ้านตรึม จ.สุรินทร์
131.	โรงเรียนชุมพลโพธิ์พิสัย จ.หนองคาย	132.	โรงเรียนอนุบาลหนองคาย จ.หนองคาย
133.	โรงเรียนอนุบาลวัดนางใน(ละเหยอุบลรัตน์) จ.อ่างทอง	134.	โรงเรียนอ่างทองปัทมโรจน์วิทยาคม จ.อ่างทอง
135.	โรงเรียนบ้านสงเปลือยดงสามสิบ จ.อุดรธานี	136.	โรงเรียนโนนสะอาดพิทยาสรรค์ จ.อุดรธานี
137.	โรงเรียนม่วงสามสิบอัมพวันวิทยา จ.อุบลราชธานี	138.	โรงเรียนดอนมดแดง(บ้านดงบัง) จ.อุบลราชธานี
139.	โรงเรียนราชินีบน จ.กรุงเทพฯ	140.	โรงเรียนทุ่งมหาเมฆ จ.กรุงเทพฯ
141.	โรงเรียนคำชะอีวิทยาคาร จ.มุกดาหาร	142.	โรงเรียนบ้านคำสร้อย จ.มุกดาหาร
143.	โรงเรียนบ้านชัยมะนาว จ.สระแก้ว	144.	โรงเรียนโรงเรียนบ้านแก้งวิทยา จ.สระแก้ว
145.	โรงเรียนชานุมานวิทยาคม จ.อำนาจเจริญ	146.	โรงเรียนบ้านสร้างถ่อ จ.อำนาจเจริญ
147.	โรงเรียนศรีบุญเรืองวิทยาคาร จ.หนองบัวลำภู	148.	โรงเรียนบ้านกุดดินจี่ จ.หนองบัวลำภู
149.	โรงเรียนปากคาดพิทยาคม จ.บึงกาฬ	150.	โรงเรียนอนุบาลวิศิษฐ์อำนาจศิลป์ จ.บึงกาฬ
151.	โรงเรียนพิชัย จ.อุดรดิตถ์	152.	โรงเรียนบ้านนายาง จ.อุดรดิตถ์
153.	โรงเรียนลานสักวิทยา จ.อุทัยธานี	154.	โรงเรียนวัดทัพหมื่น จ.อุทัยธานี

3) ครูผู้สอนโรงเรียนที่ผ่านการคัดเลือกจากโครงการวิจัยและ
พัฒนานวัตกรรมการเพิ่มประสิทธิภาพขององค์กรทางการศึกษาด้วยการจัดการความรู้
กระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 385 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางยามานะที่ระดับความ
คลาดเคลื่อน .05 โดยใช้วิธีการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Selection) โดยเริ่ม
จากสำรวจรายชื่อโรงเรียนที่ผ่านการคัดเลือกจากโครงการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมการเพิ่ม
ประสิทธิภาพขององค์กรทางการศึกษาด้วยการจัดการความรู้ กระทรวงศึกษาธิการ (สำนักงาน
เลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2552) และจัดส่งแบบสอบถามให้ผู้บริหารและ
ครูผู้สอนโรงเรียนละ 10 ชุด ซึ่งรายชื่อโรงเรียนแสดงรายละเอียด ดังตารางที่ 5 ดังนี้

ตารางที่ 4 รายชื่อโรงเรียนที่ผ่านการคัดเลือกจากโครงการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมการเพิ่มประสิทธิภาพขององค์กรทางการศึกษาด้วยการจัดการความรู้กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งผู้วิจัยส่งแบบสอบถามผู้บริหารและครูผู้สอนนำมาเป็นกลุ่มตัวอย่างในการตอบแบบสอบถาม

ลำดับ	โรงเรียน	ลำดับ	โรงเรียน
1.	โรงเรียนพระยาประเสริฐสุนทราศรัย (กระจ่าง สิงหเสนี) จ.กรุงเทพฯ	2.	โรงเรียนพระมารดานิจจานุเคราะห์ จ.กรุงเทพฯ
3.	โรงเรียนอนุบาลวัดปิตุลาธิราชรังสฤษฎ์ จ.ฉะเชิงเทรา	4.	โรงเรียนวัดราษฎร์ศรัทธาธรรม จ.ฉะเชิงเทรา
5.	โรงเรียนวัดเกตุสโมสร จ.ฉะเชิงเทรา	6.	โรงเรียนบางปะกง “บวรวิทยายน” จ.ฉะเชิงเทรา
7.	โรงเรียนบุญวัฒนา จ.นครราชสีมา	8.	โรงเรียนสุขานารี จ.นครราชสีมา
9.	โรงเรียนเทศบาล 4 (เพาะชำ) จ.นครราชสีมา	10.	โรงเรียนอัสสัมชัญนครราชสีมา จ.นครราชสีมา
11.	โรงเรียนชุมชนบ้านน้ำว้าง จ.นครสวรรค์	12.	โรงเรียนวัดเทพสุทธาวาส จ.นครสวรรค์
13.	โรงเรียนชุมชนวัดหัวถนนใต้ จ.นครสวรรค์	14.	โรงเรียนตะคร้อพิทยา จ.นครสวรรค์
15.	โรงเรียนบ้านโพหนอง จ.นครสวรรค์	16.	โรงเรียนปรียาโชติ จ.นครสวรรค์
17.	โรงเรียนรอตเสวก จ.พระนครศรีอยุธยา	18.	โรงเรียนวัดหัวหิน จ.พระนครศรีอยุธยา
19.	โรงเรียนวัดนาค จ.พระนครศรีอยุธยา	20.	โรงเรียนวัดศิวาราม จ.พระนครศรีอยุธยา
21.	โรงเรียนบางปะหัน จ.พระนครศรีอยุธยา	22.	โรงเรียนพุทธชินราชพิทยา จ.พิษณุโลก
23.	โรงเรียนชุมชนวัดสุวรรณประดิษฐ์ จ.พิษณุโลก	24.	โรงเรียนจ่านกร้อง จ.พิษณุโลก
25.	โรงเรียนเซนต์นิโกลาส จ.พิษณุโลก	26.	โรงเรียนชุมชนบ้านโพธิ์สองห้องวิทยา จ.มหาสารคาม
27.	โรงเรียนบ้านบรือ (บรือราษฎร์ผดุง) จ.มหาสารคาม	28.	โรงเรียนบ้านเม็กดำ จ.มหาสารคาม
29.	โรงเรียนจตุคามประชาสรรค์ จ.มหาสารคาม	30.	โรงเรียนชุมชนบ้านเมืองปอน จ.แม่ฮ่องสอน
31.	โรงเรียนบ้านเมืองแปง จ.แม่ฮ่องสอน	32.	โรงเรียนสามแยกบ้านเนียง (สิทธิพันธ์อนุกุล) จ.ยะลา
33.	โรงเรียนบ้านกรงปินัง จ.ยะลา	34.	โรงเรียนบ้านโกตาบารู จ.ยะลา
35.	โรงเรียนบ้านพรุ จ.ยะลา	36.	โรงเรียนดงตาลวิทยา จ.ลพบุรี
37.	โรงเรียนวัดหนองพิมาน จ.ลพบุรี	38.	โรงเรียนบ้านวังจั่น จ.ลพบุรี
39.	โรงเรียนวินิตศึกษา จ.ลพบุรี	40.	โรงเรียนวัดยวด จ.ลพบุรี
41.	โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา จ.สกลนคร	42.	โรงเรียนกุดบากพัฒนศึกษา จ.สกลนคร
43.	โรงเรียนบ้านอ่อนหนองพะเนา จ.สกลนคร	44.	โรงเรียนนาทวีวิทยาคม จ.สงขลา
45.	โรงเรียนจะนะชนูปถัมภ์ จ.สงขลา	46.	โรงเรียนเทพา จ.สงขลา
47.	โรงเรียนบ้านควนเสม็ด จ.สงขลา	48.	โรงเรียนบ้านแค จ.สงขลา
49.	โรงเรียนบางลี่วิทยา จ.สุพรรณบุรี	50.	โรงเรียนบรรหารแจ่มใสวิทยา 1 จ.สุพรรณบุรี
51.	โรงเรียนวัดท่าไชย (ประชานุกูล) จ.สุพรรณบุรี	52.	โรงเรียนวัดยางสว่างอารมณ์ จ.สุพรรณบุรี
53.	โรงเรียนบ้านสระกระโจม จ.สุพรรณบุรี	54.	โรงเรียนสุราษฎร์ธานี จ.สุราษฎร์ธานี
55.	โรงเรียนเทพมิตรศึกษา จ.สุราษฎร์ธานี	56.	โรงเรียนวัดบางไผ่ จ.สุราษฎร์ธานี
57.	โรงเรียนบ้านควนนิมิต จ.สุราษฎร์ธานี	58.	โรงเรียนจอมพระประชาสรรค์ จ.สุรินทร์
59.	โรงเรียนสวายวิทยาจารย์ จ.สุรินทร์	60.	โรงเรียนบ้านกระทุ่ม จ.สุรินทร์
61.	โรงเรียนบ้านสวาย จ.สุรินทร์	62.	โรงเรียนเฉลิมพระเกียรติ - สมเด็จพระศรีนคริน จ.หนองบัวลำภู
63.	โรงเรียนอนุบาลหนองบัวลำภู จ.หนองบัวลำภู	64.	โรงเรียนกุดจิกวิทยา จ.หนองบัวลำภู
65.	โรงเรียนบ้านท่าลาด จ.หนองบัวลำภู	66.	โรงเรียนหนองหานวิทยา จ.อุดรธานี

ตารางที่ 4 รายชื่อโรงเรียนที่ผ่านการคัดเลือกจากโครงการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมการเพิ่มประสิทธิภาพขององค์กรทางการศึกษาด้วยการจัดการความรู้กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งผู้วิจัยส่งแบบสอบถามผู้บริหารและครูผู้สอนนำมาเป็นกลุ่มตัวอย่างในการตอบแบบสอบถาม (ต่อ)

ลำดับ	โรงเรียน	ลำดับ	โรงเรียน
67.	โรงเรียนบ้านดุงวิทยา จ.อุดรธานี	68.	โรงเรียนร่มเกล้า 2 จ.อุดรธานี
69.	โรงเรียนชุมชนคำตานาหนองกุง จ.อุดรธานี	70.	โรงเรียนบ้านห้วยน้ำใหญ่ประชาคม จ.อุดรธานี
71.	โรงเรียนอนุบาลกุแก้ว จ.อุดรธานี	72.	โรงเรียนเศรษฐบุตรีบำเพ็ญ จ.กรุงเทพฯ
73.	โรงเรียนรัตนโกสินทร์สมโภชบางเขน จ.กรุงเทพฯ	74.	โรงเรียนห้องสอนศึกษา จ.แม่ฮ่องสอน
75.	โรงเรียนบ้านนาหลวง จ.แม่ฮ่องสอน	76.	โรงเรียนส่องดาววิทยาคม จ.สกลนคร
77.	โรงเรียนบ้านทุ่งไพล จ.สงขลา	78.	โรงเรียนอุ้มทอง จ.สุพรรณบุรี

1.3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามสภาพ ปัญหา และความต้องการเกี่ยวกับการจัดการความรู้ การขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ กระบวนการบริหารจัดการ การเปลี่ยนแปลงและกระบวนการยอมรับ

1.3.2.1 ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามเป็นข้อคำถามแบบเลือกตอบ (Check List) และคำถามปลายเปิด จำแนกแบบสอบถามเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเป็นข้อคำถามแบบเลือกตอบและคำถามปลายเปิดสอบถามสถานภาพทั่วไป ได้แก่ กลุ่มสาระการเรียนรู้ ตำแหน่งทางวิชาการ วุฒิการศึกษา ขนาดของโรงเรียน ระดับความรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเบื้องต้น

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามสภาพปัจจุบัน ปัญหา ความคิดเห็น ความต้องการ เป็นคำถามแบบตัวเลือก

1.3.2.2 วิธีการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

- 1) กำหนดจุดมุ่งหมายและเนื้อหาที่ต้องการสอบถาม
- 2) กำหนดประเด็นของโครงสร้างเนื้อหาในการสอบถาม
- 3) ร่างข้อคำถามให้ครบตามประเด็นที่ศึกษา
- 4) ตรวจสอบความเหมาะสม เช่น รวมข้อ หรือยุบข้อคำถาม ที่มีลักษณะคำถามใกล้เคียงและแตกต่างกัน
- 5) ให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบและปรับแก้ไขตามข้อเสนอแนะ
- 6) จัดพิมพ์และพิสูจน์อักษรให้ถูกต้องสมบูรณ์
- 7) นำไปใช้ในการสอบถามข้อมูลตามขั้นตอนของการวิจัย

1.3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยจัดส่งแบบสอบถามและหนังสือขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามให้แก่โรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง จากคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยจัดส่งทางไปรษณีย์และ

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลของโรงเรียนทั้ง 3 ประเภท และหลังจากส่งแบบสอบถามผ่านไปสองสัปดาห์ผู้วิจัยโทรศัพท์หรือจัดส่งไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ หรือโทรสารติดตามแบบสอบถามคืน ซึ่งมีจำนวนในการจัดส่งและการตอบกลับดังรายละเอียดต่อไปนี้

1) แบบสอบถามครูผู้สอนโรงเรียนที่ผ่านการประเมินเป็นสถานศึกษาพอเพียงจากกระทรวงศึกษาธิการ จัดส่งให้กับโรงเรียนจำนวน 154 โรงเรียน โรงเรียนละ 5 ชุด รวมเป็นจำนวนทั้งสิ้น 770 ชุด ได้รับการตอบกลับมาทั้งสิ้น 418 ชุด คิดเป็นร้อยละ 54.29 ของจำนวนแบบสอบถามทั้งหมดที่ส่ง

2) แบบสอบถามครูผู้สอนโรงเรียนทั่วไปที่ไม่ผ่านการประเมินเป็นศูนย์การเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษาหรือสถานศึกษาพอเพียงจากกระทรวงศึกษาธิการจัดส่งให้กับโรงเรียนจำนวน 154 โรงเรียน โรงเรียนละ 5 ชุด รวมเป็นจำนวนทั้งสิ้น 770 ชุด ได้รับการตอบกลับมาทั้งสิ้น 431 ชุด คิดเป็นร้อยละ 55.97 ของจำนวนแบบสอบถามทั้งหมด

3) แบบสอบถามครูผู้สอนโรงเรียนที่ผ่านการคัดเลือกจากโครงการวิจัยและพัฒนาวัตกรรมการเพิ่มประสิทธิภาพขององค์กรทางการศึกษาด้วยการจัดการความรู้จากกระทรวงศึกษาธิการจัดส่งให้กับโรงเรียนจำนวน 78 โรงเรียน โรงเรียนละ 10 ชุด รวมเป็นจำนวนทั้งสิ้น 780 ชุด ได้รับการตอบกลับมาทั้งสิ้น 406 ชุด คิดเป็นร้อยละ 52.05 ของจำนวนแบบสอบถามทั้งหมด

1.3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าความถี่ ร้อยละ และการตีความสรุปผลข้อมูล

ขั้นตอนที่ 2 สร้างระบบการจัดการความรู้สำหรับโรงเรียนเครือข่ายระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2.1 ศึกษาความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการความรู้ ด้านปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และด้านบริหารการศึกษา เกี่ยวกับสภาพ ปัญหา และความต้องการของครูผู้สอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในการใช้ระบบการจัดการความรู้สำหรับโรงเรียนเครือข่ายระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2.1.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1.1.1 ประชากร

ประชากร ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการความรู้ ผู้เชี่ยวชาญด้านปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา ผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและผู้เชี่ยวชาญด้านบริหารการศึกษา

2.1.1.2 กลุ่มตัวอย่าง

ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการความรู้ ผู้เชี่ยวชาญด้านปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา ผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และผู้เชี่ยวชาญด้านบริหารการศึกษา ด้านละ 3 คน โดยคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีสุ่มแบบลูกโซ่ (Snowball Sampling) โดยมีเกณฑ์คัดเลือกผู้เชี่ยวชาญ ดังนี้

- 1) มีประสบการณ์ในการทำงานตามความเชี่ยวชาญที่ระบุข้างต้น ทั้งในภาครัฐและเอกชนไม่น้อยกว่า 3 ปี และ/ หรือ
- 2) มีประสบการณ์ในการเป็นวิทยากรหรือการสอนตามความเชี่ยวชาญที่ระบุข้างต้นทั้งในภาครัฐและเอกชนไม่น้อยกว่า 3 ปี และ/ หรือ
- 3) เคยเขียน/ ตีพิมพ์ ตำราหรืองานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเชี่ยวชาญที่ระบุข้างต้นซึ่งมีผลงานเป็นที่ยอมรับ

2.1.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามสภาพ ปัญหา และความต้องการเกี่ยวกับการจัดการความรู้ การขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ กระบวนการบริหารจัดการ การเปลี่ยนแปลงและกระบวนการยอมรับ

2.1.2.1 ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามเป็นข้อคำถามแบบเลือกตอบ (Check List) และคำถามปลายเปิด จำแนกแบบสอบถามเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเป็นข้อคำถามแบบเลือกตอบและคำถามปลายเปิดสอบถามสถานภาพทั่วไป ได้แก่ ชื่อผู้เชี่ยวชาญ หน่วยงานที่สังกัด ตำแหน่งทางวิชาการ

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามสภาพปัจจุบัน ปัญหา ความคิดเห็น ความต้องการ เป็นคำถามแบบตัวเลือก

2.1.2.2 วิธีการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

- 1) กำหนดจุดมุ่งหมายและเนื้อหาที่ต้องการสอบถามผู้เชี่ยวชาญ
- 2) กำหนดประเด็นของโครงสร้างเนื้อหาในการสอบถามผู้เชี่ยวชาญ
- 3) ร่างข้อคำถามให้ครบตามประเด็นที่ศึกษา
- 4) ตรวจสอบความเหมาะสม เช่น รวมข้อ หรือยุบข้อคำถามที่มีลักษณะคำถามใกล้เคียงและแตกต่างกัน
- 5) ให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบและปรับแก้ไขตามข้อเสนอแนะ
- 6) จัดพิมพ์และพิสูจน์อักษรให้ถูกต้องสมบูรณ์
- 7) นำไปใช้ในการสอบถามข้อมูลตามขั้นตอนของการวิจัย

2.1.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1.3.1 โทรศัพท์หรือใช้สื่อสังคมออนไลน์หรือใช้การส่งไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์เพื่อติดต่อขอความอนุเคราะห์จากผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่านในการตอบแบบสอบถาม

2.1.3.2 จัดส่งแบบสอบถามและหนังสือขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามให้แก่ผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด โดยขอหนังสือราชการขอความร่วมมือในการวิจัยจาก คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จากนั้นจัดส่งทางไปรษณีย์และไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1.3.3 ติดตามแบบสอบถามกลับคืน โดยหลังจากจัดส่งแบบสอบถามผ่านไปเป็นระยะเวลาสองสัปดาห์ผู้วิจัยโทรศัพท์หรือใช้สื่อสังคมออนไลน์หรือใช้การส่งไปรษณีย์

อิเล็กทรอนิกส์ติดตามแบบสอบถามกลับคืน โดยผู้เชี่ยวชาญทุกท่านตอบกลับมาทั้งสิ้น 12 คน คิดเป็นร้อยละ 100.00 ของจำนวนแบบสอบถามทั้งหมดที่ส่ง

2.1.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

- 1) วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามโดยใช้ค่าร้อยละ
- 2) วิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัจจุบัน ปัญหา ความคิดเห็นและความต้องการ โดยใช้ค่าความถี่และร้อยละ
- 3) วิเคราะห์แบบสอบถามเกี่ยวกับความรู้ ทักษะและประสบการณ์ในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและเครือข่ายในการจัดการความรู้ของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้ค่าความถี่และร้อยละ

2.2 สร้างระบบการจัดการความรู้สำหรับโรงเรียนเครือข่ายระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีรายละเอียดดังนี้

2.2.1 วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลตามกรอบแนวคิดที่กำหนดขึ้น โดยใช้ข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่ศึกษามาผนวกกับข้อมูลจากการสำรวจสภาพ ปัญหา และความต้องการเพื่อให้ได้องค์ประกอบและขั้นตอนของระบบ

2.2.2 สร้างระบบการจัดการความรู้สำหรับโรงเรียนเครือข่ายระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งประกอบด้วย

2.2.2.1 องค์ประกอบ 4 ด้าน คือ ด้านคน ด้านโรงเรียน ด้านเทคโนโลยี ด้านการเรียนรู้

2.2.2.2 ขั้นตอน 9 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นเตรียมการ ขั้นกำหนดความรู้ ขั้นแสวงหาความรู้ ขั้นแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้ ขั้นสร้างความรู้ ขั้นประมวลและกลั่นกรองความรู้ ขั้นจับและเก็บความรู้ ขั้นนำความรู้มาใช้ และขั้นประเมินผลความรู้

2.2.3 เขียนรายงานนำเสนอระบบการจัดการความรู้สำหรับโรงเรียนเครือข่ายระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยสร้างขึ้นในลักษณะผังขั้นตอน การดำเนินการตามระบบประกอบความเรียงอธิบายผังขั้นตอน

2.3 ตรวจสอบระบบการจัดการความรู้สำหรับโรงเรียนเครือข่ายระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 12 คน ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

2.3.1 คัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิด้านปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการจัดการความรู้ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านเทคโนโลยีสารสนเทศการศึกษา ผู้ทรงคุณวุฒิด้านบริหารการศึกษา จำนวนด้านละ 3 คน โดยคัดเลือกด้วยวิธีการสุ่มแบบลูกโซ่ โดยมีเกณฑ์คัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิ ดังนี้

- 1) มีประสบการณ์ในการทำงานตามความเชี่ยวชาญที่ระบุข้างต้น ในภาครัฐและเอกชน มาไม่น้อยกว่า 5 ปี และ/ หรือ
- 2) มีประสบการณ์ในการเป็นวิทยากรหรือการสอนตามความเชี่ยวชาญที่ระบุข้างต้นทั้งในภาครัฐและเอกชน มาไม่น้อยกว่า 5 ปี และ/ หรือ
- 3) เคยเขียน/ ตีพิมพ์ ตำราหรืองานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเชี่ยวชาญที่ระบุข้างต้น ซึ่งมีผลงานเป็นที่ยอมรับ

2.3.2 สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการตรวจสอบระบบ ซึ่งได้แก่

- 1) ระบบการจัดการความรู้สำหรับโรงเรียนเครือข่ายระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่ผู้วิจัยสร้างและพัฒนาขึ้น
- 2) แบบประเมินความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) ของระบบ

2.3.2.1 ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการตรวจสอบระบบ

- 1) ระบบการจัดการความรู้สำหรับโรงเรียนเครือข่ายระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีลักษณะเป็นผังองค์ประกอบและขั้นตอนการดำเนินการตามระบบประกอบความเรียงอธิบายผังองค์ประกอบและขั้นตอนโดยละเอียด
- 2) แบบประเมินความสอดคล้องของระบบโดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องของระบบตามเกณฑ์ประเมินความสอดคล้องที่มีเกณฑ์เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย

2.3.2.2 วิธีการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการตรวจสอบระบบ

- 1) สร้างระบบและแบบประเมินความสอดคล้อง
- 2) นำระบบและแบบประเมินความสอดคล้องให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบการใช้ภาษาและประเด็นข้อคำถามแล้วนำมาปรับปรุงก่อนนำไปใช้จริง

2.3.2.3 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบประเมินความสอดคล้องของระบบการจัดการความรู้สำหรับโรงเรียนเครือข่ายระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีเกณฑ์พิจารณาค่าดัชนีความสอดคล้อง คือ

- +1 หมายถึง ผู้ทรงคุณวุฒิแน่ใจในระบบย่อยภายในระบบใหญ่ รวมถึงเครื่องมือต่างๆ มีความสอดคล้องกัน
- 0 หมายถึง ผู้ทรงคุณวุฒิไม่แน่ใจในระบบย่อยภายในระบบใหญ่ รวมถึงเครื่องมือต่างๆ มีความสอดคล้องกัน
- 1 หมายถึง ผู้ทรงคุณวุฒิแน่ใจในระบบย่อยภายในระบบใหญ่ รวมถึงเครื่องมือต่างๆ ไม่มีความสอดคล้องกัน

2.3.2.4 การแปลผลข้อมูล

พิจารณาข้อที่องค์ประกอบหรือขั้นตอนมีค่าเฉลี่ย 0.5 ขึ้นไปแสดงว่าผู้ทรงคุณวุฒิเห็นด้วยว่ามีความสอดคล้องกับระบบในภาพรวม ส่วนข้อที่มีค่าการพิจารณาค่าเฉลี่ยต่ำกว่า 0.5 นำมาพัฒนาปรับปรุงและสอบถามผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อประเมินค่าความสอดคล้องต่อไป

2.3.3 เก็บรวบรวมข้อมูล

- 1) โทรศัพท์หรือใช้สื่อสังคมออนไลน์หรือใช้การส่งไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์เพื่อติดต่อขอความอนุเคราะห์จากผู้ทรงคุณวุฒิแต่ละท่านในการตอบแบบสอบถาม
- 2) จัดส่งเอกสารระบบ แบบประเมินความสอดคล้องและหนังสือขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามให้แก่ผู้ทรงคุณวุฒิทั้งหมด โดยขอหนังสือราชการขอความร่วมมือในการวิจัยจาก คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จากนั้นจัดส่งทางไปรษณีย์และไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3) ติดตามแบบสอบถามกลับคืน โดยหลังจากจัดส่งแบบสอบถาม ผ่านไป เป็นระยะเวลาสองสัปดาห์ผู้วิจัยโทรศัพท์หรือใช้สื่อสังคมออนไลน์หรือใช้การส่งไปรษณีย์ อิเล็กทรอนิกส์ติดตามแบบสอบถามกลับคืน โดยผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านตอบกลับมาทั้งสิ้น 12 คน คิด เป็นร้อยละ 100.00 ของจำนวนแบบประเมินทั้งหมดที่ส่ง

2.3.4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการประเมินระบบการจัดการความรู้สำหรับโรงเรียน เครือข่ายระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของผู้ทรงคุณวุฒิ 12 คน (แสดงผลดังตารางในภาคผนวก) ด้วยแบบประเมินความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) ของระบบพบว่าผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาค่าความสอดคล้องของระบบ การจัดการความรู้มีประเด็นพิจารณา สำคัญได้แก่

1) องค์ประกอบที่ 2 ด้านองค์กร (โรงเรียน) ได้ค่าคะแนนดัชนีความ สอดคล้อง (ค่าดัชนี I.O.C) ในภาพรวมเท่ากับ 0.54 โดยมีประเด็นย่อยในการประเมินที่ได้ค่าดัชนี ความสอดคล้องเท่ากับ 0.33 จำนวนถึง 7 ประเด็น โดยผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้ข้อเสนอแนะในภาพรวมว่า ควรเน้นรูปแบบของระบบโดยให้ความสำคัญกับการจัดการเรียนการสอนบูรณาการหลักคิดปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียงเพียงประการเดียวเท่านั้น ไม่ควรมุ่งเน้นไปที่การบริหารจัดการ สถานศึกษาเนื่องจากให้เหตุผลว่าควรทำเป็นอีกรูปแบบงานวิจัยเพิ่มเติมเพราะจะมีสภาพแวดล้อม และปัจจัยที่เกี่ยวข้องที่แตกต่างกับบริบทการบูรณาการในการจัดการเรียนการสอน และควร ตั้งเป้าหมายหรือภาพความสำเร็จหรือศัพท์ทางการจัดการความรู้คือตั้งหัวปลาโดยคำนึงถึงภาพ กว้างๆ ที่ต้องการให้บุคลากรได้ ไม่จำเป็นต้องอาศัยหลักการตั้งวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ ฯลฯ เนื่องจากเป็นการบริหารจัดการสถานศึกษา โดยมีประเด็นการประเมิน แต่ทั้งนี้มีค่าการประเมิน มากกว่า 0.54 ซึ่งเป็นค่าคะแนนการประเมินความสอดคล้องมากกว่าครึ่งหนึ่งของความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญทั้งหมดถือว่าเป็นเกณฑ์ที่ยอมรับได้

2) องค์ประกอบและขั้นตอนอื่นๆ นอกจากองค์ประกอบที่ 2 ด้านองค์กร (โรงเรียน) ได้ค่าคะแนนดัชนีความสอดคล้อง (ค่าดัชนี I.O.C) ตั้งแต่ 0.75-1.00 ซึ่งเป็นค่าความ สอดคล้องที่ยอมรับได้เพราะเป็นความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิส่วนใหญ่ สรุปได้ว่ารูปแบบระบบซึ่ง ประกอบไปด้วยองค์ประกอบและขั้นตอนมีความเหมาะสม

ขั้นตอนที่ 3 ทดลองใช้ระบบการจัดการความรู้สำหรับโรงเรียนเครือข่ายระดับการศึกษา ขั้นพื้นฐานเพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

3.1 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างทดลองใช้ระบบการจัดการความรู้สำหรับโรงเรียนเครือข่ายระดับการศึกษา ขั้นพื้นฐานเพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ได้แก่ ครูผู้สอนในโรงเรียนระดับการศึกษา ขั้นพื้นฐานโดยผู้วิจัยใช้การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Selection) โดยมี รายละเอียดการคัดเลือกดังนี้

3.1.1 ครูผู้สอนในโรงเรียนแม่ข่ายซึ่งเป็นโรงเรียนที่ได้รับการประเมินจาก กระทรวงศึกษาธิการให้เป็นศูนย์การเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา 1 โรงเรียน มี

บุคลากรเป็นตัวแทนจำนวน 10 คน โดยพิจารณาผู้เข้าร่วมได้แก่ (1) ครูผู้สอนที่มีความรู้ในการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการเรียนการสอนครอบคลุม 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ละ 1 คน รวม 8 คน (2) ครูผู้สอนที่มีความชำนาญด้านการใช้เครื่องมือเทคโนโลยีสารสนเทศ จำนวน 1 คน (3) ครูผู้สอนที่เป็นผู้ติดต่อประสานงานหลักซึ่งผู้อำนวยการมอบหมาย จำนวน 1 คน

3.1.2 ครูผู้สอนในโรงเรียนลูกข่ายซึ่งเป็นโรงเรียนที่ได้รับการประเมินจากกระทรวงศึกษาธิการให้เป็นสถานศึกษาพอเพียง 3 โรงเรียน มีบุคลากรเป็นตัวแทนโรงเรียนละ 10 คน รวม 30 คน โดยพิจารณาผู้เข้าร่วมในแต่ละโรงเรียนได้แก่ (1) ครูผู้สอนที่มีความรู้ในการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการเรียนการสอนครอบคลุม 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ละ 1 คน รวม 8 คน (2) ครูผู้สอนที่มีความชำนาญด้านการใช้เครื่องมือเทคโนโลยีสารสนเทศ จำนวน 1 คน (3) ครูผู้สอนที่เป็นผู้ติดต่อประสานงานหลักซึ่งผู้อำนวยการมอบหมาย จำนวน 1 คน

3.1.3 ครูผู้สอนในโรงเรียนลูกข่ายซึ่งเป็นโรงเรียนทั่วไปไม่ได้รับการประเมินใดๆ 3 โรงเรียน มีบุคลากรเป็นตัวแทนโรงเรียนละ 10 คน รวม 30 คน โดยพิจารณาผู้เข้าร่วมในแต่ละโรงเรียนได้แก่ (1) ครูผู้สอนที่มีความรู้ในการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการเรียนการสอนครอบคลุม 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ละ 1 คน รวม 8 คน (2) ครูผู้สอนที่มีความชำนาญด้านการใช้เครื่องมือเทคโนโลยีสารสนเทศ จำนวน 1 คน (3) ครูผู้สอนที่เป็นผู้ติดต่อประสานงานหลักซึ่งผู้อำนวยการมอบหมาย จำนวน 1 คน

ครูผู้สอนโรงเรียนเครือข่ายได้แก่ครูผู้สอนของโรงเรียนแม่ข่ายและโรงเรียนลูกข่ายต้องมีความสัมพันธ์ในระดับผู้บริหารก่อนดำเนินการวิจัย กล่าวคือผู้บริหารสมัครใจยินดีให้ครูผู้สอนในโรงเรียนของตนเข้าร่วมเป็นกลุ่มเครือข่ายเพื่อร่วมกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.2.1 แบบประเมินคุณภาพของนวัตกรรมที่เกิดขึ้นจากระบบการจัดการความรู้

แบบประเมินคุณภาพของนวัตกรรมที่เกิดขึ้นจากระบบการจัดการความรู้เป็นเครื่องมือที่สร้างขึ้นเพื่อใช้ในการประเมินคุณภาพของผลงานที่เกิดจากการคิดเพื่อนำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้บูรณาการหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของบุคลากรกลุ่มตัวอย่าง

3.2.1.1 ขั้นตอนการสร้าง

1) ศึกษาเอกสารการสร้างเครื่องมือเก็บข้อมูลการวิจัยด้วยมาตรวัดระดับความสำเร็จของงาน (Rubric) จากเอกสารและงานวิจัยที่มีการใช้เครื่องมือเก็บข้อมูลการวิจัยด้วยการประเมินคุณภาพแบบรูปรีคส์

2) กำหนดเกณฑ์คุณภาพของการใช้นวัตกรรมในการจัดการความรู้เป็น 3 ระดับ และเขียนรายละเอียดของคุณภาพแต่ละระดับให้ชัดเจน

3) นำร่างแบบประเมินการใช้นวัตกรรมให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไข

4) นำร่างแบบประเมินการใช้นวัตกรรมในการจัดการความรู้เพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้ผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีสารสนเทศการศึกษาจำนวน

3 คน พิจารณาเพื่อตรวจสอบความครบถ้วนสมบูรณ์ และครอบคลุมคุณภาพแต่ละระดับ และนำข้อเสนอแนะที่ได้มาปรับปรุงแก้ไข

5) จัดพิมพ์แบบประเมินและทำการพิสูจน์อักษรให้ถูกต้องสมบูรณ์สำหรับนำไปใช้ในการรวบรวมข้อมูลในการวิจัย

3.2.1.2 ลักษณะของเครื่องมือ

มีลักษณะเป็นเกณฑ์วัดระดับความสำเร็จของงาน 3 ระดับ โดยกำหนดค่าน้ำหนักการประเมินคุณภาพของผลงาน ดังนี้

- 3 คะแนน หมายถึง คุณภาพผลงานตามเกณฑ์ในระดับดี
- 2 คะแนน หมายถึง คุณภาพผลงานตามเกณฑ์ในระดับพอใช้
- 1 คะแนน หมายถึง คุณภาพผลงานตามเกณฑ์ในระดับควรปรับปรุง
- 0 คะแนน หมายถึง คุณภาพผลงานตามเกณฑ์ในระดับไม่ควรใช้

โดยพิจารณาว่าแผนการจัดการเรียนรู้ใช้หลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไข (4 บริบท ซึ่งอาจเลือกเพียงบางบริบทใดบริบทหนึ่ง) ได้แก่ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล ความมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี เงื่อนไขความรู้ เงื่อนไขคุณธรรม บริบทด้านวัตถุ บริบทด้านสังคม บริบทด้านสิ่งแวดล้อมและบริบทด้านวัฒนธรรม ลงในวิธีการจัดการเรียนรู้ที่ครูผู้สอนจัดให้กับนักเรียน โดยพิจารณาว่าตรงกับกิจกรรมใด มีวิธีดำเนินการอย่างไร หรือจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการถ่ายทอดเนื้อหาส่วนใดส่วนหนึ่งที่สอดคล้องหลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไข 4 บริบท ลงในเนื้อหาสาระให้กับนักเรียนในเนื้อหาส่วนใด ซึ่งครูผู้จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ต้องอธิบายให้ชัดเจนในแผนการจัดการเรียนรู้ ในหัวข้อเนื้อหาการเรียนรู้อธิบาย หรือหัวข้อกิจกรรมการเรียนรู้ รวมถึงอธิบายแยกเป็นประเด็นย่อยๆ ได้แก่ ด้านความพอประมาณ ความมีเหตุผล ความมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ความรู้ คุณธรรม บริบทแวดล้อม สังคม วัฒนธรรม วัตถุ อย่างชัดเจน แบ่งออกเป็นหัวข้อ (1) ครูผู้สอนสอนอย่างพอเพียง (ค่านึงถึงหลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไข 4 บริบท) และ (2) นักเรียนที่เรียนด้วยกิจกรรมหรือเนื้อหาดังกล่าวเรียนแล้วสามารถคิดตามหลักพอเพียง (ค่านึงถึงหลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไข 4 บริบท) ในการหาคำตอบต่างๆ ได้อย่างไร ผลลัพธ์สุดท้ายได้แผนการจัดการเรียนรู้บูรณาการหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่ระบุหลักการอย่างชัดเจน

3.2.1.3 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้เชี่ยวชาญด้านปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา และ/หรือด้านเทคโนโลยีสารสนเทศการศึกษา รวมจำนวน 3 คน ประเมินนวัตกรรมซึ่งได้แก่แผนการจัดการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นเมื่อเสร็จสิ้นการดำเนินการทดลอง

3.2.1.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

กำหนดเกณฑ์การแปลความหมายของค่าน้ำหนักการประเมินคุณภาพผลงานดังนี้ (ประคอง กรรณสูตร, 2538)

- 2.34-3.00 คะแนน หมายถึง คุณภาพงานตามเกณฑ์ในระดับดี
- 1.67-2.33 คะแนน หมายถึง คุณภาพงานตามเกณฑ์ในระดับพอใช้
- 1.00-1.66 คะแนน หมายถึง คุณภาพงานตามเกณฑ์ในระดับ

ปรับปรุง

3.2.2 แบบประเมินพฤติกรรมตามเกณฑ์สถานศึกษาพอเพียง

3.2.2.1 ขั้นตอนการสร้าง

1) ศึกษาคู่มือ “รายการประเมินและเกณฑ์คุณภาพสถานศึกษา แบบอย่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ที่จัดทำขึ้นโดยกระทรวงศึกษาธิการ นำมาเป็นตัวอย่างเกณฑ์การประเมิน

2) สร้างเกณฑ์การประเมินที่สอดคล้องกับรายการประเมินและเกณฑ์คุณภาพสถานศึกษาแบบอย่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด โดยคัดเลือกเฉพาะประเด็นการประเมินที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ตามหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

3) นำเกณฑ์การประเมินให้ผู้เชี่ยวชาญปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษาดูสอบความถูกต้องและความครบถ้วนของเกณฑ์การประเมิน

4) นำเกณฑ์การประเมินมาปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

5) จัดพิมพ์แบบประเมินและพิสูจน์อักษรให้ถูกต้องสมบูรณ์

3.2.2.2 ลักษณะของเครื่องมือ

ตัวบ่งชี้เกณฑ์คุณภาพ 4 ระดับ เป็นเกณฑ์การประเมินภาพรวมของโรงเรียนแต่ละแห่ง โดยกำหนดค่าน้ำหนักตามเกณฑ์การประเมิน ดังนี้

4 คะแนน หมายถึง ผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด โดยผู้ประเมินสังเกตเห็นการกระทำหรือประเด็นที่แสดงออกของกลุ่มตัวอย่างระหว่างดำเนินกิจกรรมในประเด็นนั้นๆ และเป็นแบบอย่างให้กับผู้อื่นและสังคมส่วนใหญ่ปฏิบัติตามและมีแบบอย่างอย่างน้อยห้องเรียนละ 1 คน (ได้ 4 คะแนน)

3 คะแนน หมายถึง ผลการประเมินอยู่ในระดับมาก โดยผู้ประเมินสังเกตเห็นการกระทำหรือประเด็นที่แสดงออกของกลุ่มตัวอย่างระหว่างดำเนินกิจกรรมในประเด็นนั้นๆ และเป็นแบบอย่างให้กับผู้อื่นและสังคมส่วนใหญ่ปฏิบัติตาม (ได้ 3 คะแนน)

2 คะแนน หมายถึง ผลการประเมินอยู่ในระดับปานกลาง โดยผู้ประเมินสังเกตเห็นการกระทำหรือประเด็นที่แสดงออกของกลุ่มตัวอย่างระหว่างดำเนินกิจกรรมในประเด็นนั้นๆ และเป็นแบบอย่างให้กับผู้อื่นปฏิบัติตาม (ได้ 2 คะแนน)

1 คะแนน หมายถึง ผลการประเมินอยู่ในระดับพอใช้ โดยผู้ประเมินสังเกตเห็นการกระทำหรือประเด็นที่แสดงออกของกลุ่มตัวอย่างระหว่างดำเนินกิจกรรมในประเด็นนั้นๆ น้อยครั้ง (ได้ 1 คะแนน)

0 คะแนน หมายถึง ผลการประเมินอยู่ในระดับควรปรับปรุง โดยผู้ประเมินไม่เคยสังเกตเห็นการกระทำหรือประเด็นที่แสดงออกของกลุ่มตัวอย่างระหว่างดำเนินกิจกรรมในประเด็นนั้นๆ เลย (ได้ 0 คะแนน)

และได้กำหนดเกณฑ์การแปลความหมายดังนี้

3.50-4.00 หมายถึง ผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด

2.50-3.49 หมายถึง ผลการประเมินอยู่ในระดับมาก

1.50-2.49 หมายถึง ผลการประเมินอยู่ในระดับปานกลาง

0.50-1.49 หมายถึง ผลการประเมินอยู่ในระดับพอใช้

0.00-0.49 หมายถึง ผลการประเมินอยู่ในระดับควรปรับปรุง

3.2.2.3 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยให้ผู้เชี่ยวชาญด้านปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษารวมจำนวน 3 คน ประเมินผลตามเกณฑ์คุณภาพสถานศึกษาพอเพียงที่พัฒนาขึ้น

3.2.2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

กำหนดเกณฑ์การแปลความหมายของค่าน้ำหนักการประเมินตัวบ่งชี้เกณฑ์คุณภาพสถานศึกษาพอเพียง โดยนำคะแนนที่ได้จากผู้ประเมินแต่ละคนมารวมกันและคิดค่าคะแนนรวม จากนั้นพิจารณาค่าระดับคะแนนร่วมกัน

3.2.3 แบบประเมินพฤติกรรมการใช้กระบวนการจัดการความรู้สำหรับโรงเรียนเครือข่ายระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

3.2.3.1 ขั้นตอนการสร้าง

ศึกษาแนวคิดในการประเมินและการนำขั้นตอนการจัดการความรู้ไปใช้จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่กล่าวถึงการประเมินกระบวนการจัดการความรู้ โดยร่างแบบประเมินจากการศึกษา วิเคราะห์และสังเคราะห์จากสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการและสถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการและสถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ, 2548) แผนการจัดการความรู้สถาบันวิจัยและพัฒนาแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2554 - 2555) ของจัดทำโดยคณะทำงานจัดทำแผนการจัดการความรู้ภายในสถาบันวิจัยและพัฒนาแห่งมหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์ แผนการจัดการความรู้สถาบันภาษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ประจำปีการศึกษา 2552 แบบประเมินองค์กร เรื่องการจัดการความรู้สำนักจัดการความรู้ กรมควบคุมโรค แบบประเมินการจัดการความรู้ของคณะรัฐศาสตร์ (KM) คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง (สถาบันคอมพิวเตอร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2553) รวมถึงพิจารณาขั้นตอนการจัดการความรู้สำหรับโรงเรียนเครือข่ายระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อให้ได้ประเด็นหลักและประเด็นย่อยของข้อคำถาม จากนั้นคัดเลือกข้อคำถามที่เหมาะสมและปรับปรุงให้มีความสอดคล้องกับประเด็นหลักและประเด็นย่อยตามที่กำหนดไว้ และสร้างข้อคำถามเพิ่มเติมในส่วนที่จำเป็น การสร้างแบบประเมินความรู้และทักษะในกระบวนการจัดการความรู้มีขั้นตอนดังนี้

1) ศึกษาแนวคิดเรื่องการประเมินกระบวนการจัดการความรู้เพื่อกำหนดขอบเขตประเด็นหลักและประเด็นย่อยตามกรอบแนวคิดการจัดการความรู้เพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2) ศึกษาเครื่องมือจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการความรู้เพื่อคัดเลือกข้อคำถามที่เหมาะสมและปรับปรุงให้มีความสอดคล้องกับประเด็นหลักและประเด็นย่อยตามที่กำหนด สร้างข้อคำถามเพิ่มเติมในส่วนที่จำเป็น

3) นำเสนอข้อคำถามที่คัดเลือก ปรับปรุง และสร้างเพิ่มเติมให้อาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาความครอบคลุม ครบถ้วน และถูกต้องของข้อคำถาม

4) นำข้อคำถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว จัดทำร่างแบบสอบถาม สำหรับให้ผู้เชี่ยวชาญด้านปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงภาคการศึกษาตรวจสอบ โดยแนบเอกสาร ประกอบการตรวจสอบประกอบ ได้แก่

- (1) กรอบการวิเคราะห์ในการสร้างแบบสอบถาม
- (2) ประเด็นหลักและประเด็นย่อยของข้อคำถาม
- (3) วัตถุประสงค์ในการสร้างแบบสอบถาม และคำจำกัด

ความของคำศัพท์ในการวิจัย

(4) ระบุว่าข้อคำถามใดอยู่ในหมวดของประเด็นหลัก/ ย่อย

5) ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ จากนั้นจัดพิมพ์ตามรูปแบบนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลการวิจัย นำเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาอีกครั้ง

6) ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามและจัดพิมพ์แบบสอบถามตาม รูปแบบและทำการพิสูจน์อักษรให้ถูกต้องสมบูรณ์ สำหรับนำไปใช้ในการรวบรวมข้อมูลในการวิจัย

7) นำแบบประเมินพฤติกรรมการใช้กระบวนการจัดการความรู้ เพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงขั้นตอนต่างๆ ทั้ง 9 ขั้นตอน ให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการความรู้และด้านปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษาศึกษาตรวจสอบความสอดคล้องและ เหมาะสมของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์

8) จัดพิมพ์และพิสูจน์อักษรให้ถูกต้องสมบูรณ์สำหรับนำไปใช้

3.2.3.2 ลักษณะของเครื่องมือ

เป็นแบบประเมินค่า 5 ระดับโดยให้ค่าน้ำหนักของแบบประมาณค่า ดังนี้

- 5 หมายถึง เกณฑ์การประเมินมีความเหมาะสมมากที่สุด
- 4 หมายถึง เกณฑ์การประเมินมีความเหมาะสมมาก
- 3 หมายถึง เกณฑ์การประเมินมีความเหมาะสมปานกลาง
- 2 หมายถึง เกณฑ์การประเมินมีความเหมาะสมน้อย
- 1 หมายถึง เกณฑ์การประเมินมีความเหมาะสมน้อยที่สุด

ทั้งนี้เกณฑ์การประเมินเป็นการประเมินครูผู้สอนรายบุคคลโดยมี รายละเอียดในแต่ละข้อที่แตกต่างกัน ตัวอย่างเช่น การประเมินขั้นเตรียมการ หัวข้อ “ทีมปฏิบัติจัดการ ความรู้มีผลคะแนนด้านการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการเรียนรู้ จาก แบบทดสอบความรู้หลังอบรม/สัมมนา มากกว่า ก่อนการจัดอบรม/สัมมนา (หลังจัดกระบวนการ จัดการความรู้สูงกว่าก่อนจัดกระบวนการจัดการความรู้)” จากคะแนนเต็ม 30 คะแนน มีเกณฑ์เทียบ การประเมิน ได้แก่ คะแนน 25-30 คะแนน = ระดับ 5, คะแนน 19-24 = ระดับ 4, คะแนน 13-18 คะแนน = ระดับ 3, คะแนน 7-12 คะแนน = ระดับ 2, คะแนน 1-6 = ระดับ 1 เป็นต้น

และได้กำหนดเกณฑ์การแปลความหมายดังนี้

4.50-5.00 หมายถึง มีพฤติกรรมการใช้กระบวนการจัดการความรู้ เพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในระดับมากที่สุด

3.50-4.49 หมายถึง มีพฤติกรรมการใช้กระบวนการจัดการความรู้

เพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
ในระดับมาก

2.50-3.49 หมายถึง มีพฤติกรรมการใช้กระบวนการจัดการความรู้
เพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
ในระดับปานกลาง

1.50-2.49 หมายถึง มีพฤติกรรมการใช้กระบวนการจัดการความรู้
เพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
ในระดับน้อย

1.00-1.49 หมายถึง มีพฤติกรรมการใช้กระบวนการจัดการความรู้
เพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
ในระดับน้อยที่สุด

3.2.3.3 วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการความรู้ และ/หรือ ผู้เชี่ยวชาญด้านปรัชญาของ
เศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา จำนวน 3 คน ทำการประเมินด้วยแบบประเมินนี้ กับกลุ่มตัวอย่าง
หลังจากดำเนินการทดลองเสร็จสิ้น

3.2.3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

กำหนดเกณฑ์การแปลความหมายของค่านี้ให้นักการประเมินตัวบ่งชี้เกณฑ์
คุณภาพ โดยนำคะแนนที่ได้จากผู้ประเมินแต่ละคนมารวมกันและคิดค่าคะแนนรวม

3.2.4 แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนของโรงเรียนเครือข่าย
กลุ่มทดลอง

3.2.4.1 ขั้นตอนการสร้าง

แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนกลุ่มตัวอย่าง สร้างขึ้น
เพื่อใช้เก็บรวบรวมข้อมูลความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างมาปรับปรุงแก้ไขระบบให้มีความสมบูรณ์มาก
ขึ้น โดยมีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

1) กำหนดข้อคำถามในการสอบถาม โดยมุ่งเน้นให้กลุ่มตัวอย่างได้
แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับ

(1) องค์กรประกอบและขั้นตอนการจัดการความรู้เพื่อ
ขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับโรงเรียนแกนนำ

(2) องค์กรประกอบและขั้นตอนการจัดการความรู้เพื่อ
ขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับโรงเรียนลูกข่าย

(3) วิธีการบริหารจัดการเพื่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดี
ที่ค้ำประกันถึงการเปลี่ยนแปลงและกระบวนการยอมรับเป็นสำคัญ สำหรับโรงเรียนเครือข่าย

(4) วิธีดำเนินการบริหารจัดการเพื่อให้เกิดความสัมพันธ์
ที่ดีที่ค้ำประกันถึงการเปลี่ยนแปลงและกระบวนการยอมรับเป็นสำคัญ สำหรับผู้ประสานงานเครือข่าย
รวมถึงปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นระหว่างการปฏิบัติกิจกรรมจากกระบวนการจัดการความรู้เพื่อ
ขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2) นำร่างแบบสอบถามที่สร้างขึ้น ให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความสอดคล้องของข้อความกับวัตถุประสงค์ที่ต้องการและทำการปรับปรุงแก้ไข

3) จัดพิมพ์แบบสอบถามและพิสูจน์อักษรให้ถูกต้องสมบูรณ์สำหรับนำไปใช้ในการรวบรวมข้อมูลในการวิจัย

3.2.4.2 ลักษณะของเครื่องมือ

ตัวบ่งชี้เกณฑ์คุณภาพ 4 ระดับ โดยกำหนดค่าน้ำหนักตามเกณฑ์ ดังนี้

4 คะแนน หมายถึง มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด

3 คะแนน หมายถึง มีความพึงพอใจในระดับมาก

2 คะแนน หมายถึง มีความพึงพอใจในระดับปานกลาง

1 คะแนน หมายถึง มีความพึงพอใจในระดับน้อย

0 คะแนน หมายถึง ไม่มีความพึงพอใจ

และได้กำหนดเกณฑ์การแปลความหมายดังนี้

3.50-4.00 หมายถึง มีความพึงพอใจมากที่สุด

2.50-3.49 หมายถึง มีความพึงพอใจมาก

1.50-2.49 หมายถึง มีความพึงพอใจปานกลาง

0.50-1.49 หมายถึง มีความพึงพอใจน้อย

0.00-0.49 หมายถึง ไม่มีความพึงพอใจ

3.2.4.3 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

แจกแบบสอบถามแก่บุคลากรกลุ่มตัวอย่าง โดยแจกหลังจากดำเนินการทดลองเสร็จสิ้นทุกขั้นตอน

3.2.4.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลที่ได้มาสรุปโดยใช้การแปลความหมายตามค่าคะแนนที่ปรากฏ

3.2.5 แบบประเมินความเหมาะสมของฐานข้อมูลและเครื่องมือแลกเปลี่ยนความรู้นบนระบบเครือข่ายที่ใช้ในกระบวนการจัดการความรู้เพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการเรียนการสอนของครูผู้สอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้วยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องของของฐานข้อมูล เครื่องมือแลกเปลี่ยนเรียนรู้และกิจกรรมจัดการความรู้

3.2.5.1 ขั้นตอนการสร้าง

1) สร้างฐานข้อมูลและเครื่องมือแลกเปลี่ยนเรียนรู้บนระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต

2) สร้างแบบประเมินความสอดคล้องของฐานข้อมูล เครื่องมือแลกเปลี่ยนเรียนรู้และกิจกรรมตามกระบวนการจัดการความรู้ โดยมีประเด็นในการสอบถามเกี่ยวกับการนำฐานข้อมูลและการนำเครื่องมือบนระบบเครือข่ายต่างๆ ที่ใช้ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ โดยใช้แบบวัดค่าดัชนีความสอดคล้องแบบ 3 ระดับ

3) นำแบบประเมินความสอดคล้องที่สร้างขึ้นให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสมในข้อความและนำมาปรับปรุงแก้ไขเพื่อใช้สอบถามต่อไป

4) นำแบบประเมินความสอดคล้องที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและเครือข่ายประเมินความสอดคล้อง

3.2.5.2 ลักษณะของเครื่องมือ

แบบวัดค่าดัชนีความสอดคล้องของของฐานข้อมูล เครื่องมือแลกเปลี่ยนเรียนรู้และกิจกรรมตามกระบวนการจัดการความรู้ แบบ 3 ตัวเลือก

+1 หมายถึง ผู้เชี่ยวชาญแน่ใจว่าฐานข้อมูล เครื่องมือแลกเปลี่ยนเรียนรู้และกิจกรรมตามกระบวนการจัดการความรู้ มีความสอดคล้องและเหมาะสมในการนำมาใช้เป็นเครื่องมือสำหรับแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในระบบการจัดการความรู้

0 หมายถึง ผู้เชี่ยวชาญไม่แน่ใจว่าฐานข้อมูลเครื่องมือแลกเปลี่ยนเรียนรู้และกิจกรรมตามกระบวนการจัดการความรู้ มีความสอดคล้องและเหมาะสมในการนำมาใช้เป็นเครื่องมือสำหรับแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในระบบการจัดการความรู้

-1 หมายถึง ผู้เชี่ยวชาญแน่ใจว่าฐานข้อมูลเครื่องมือแลกเปลี่ยนเรียนรู้และกิจกรรมตามกระบวนการจัดการความรู้ ไม่มีความสอดคล้องและเหมาะสมในการนำมาใช้เป็นเครื่องมือสำหรับแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในระบบการจัดการความรู้

โดยใช้สูตร $IOC = \Sigma R/N$

IOC แทน ค่าดัชนีความสอดคล้อง

ΣR แทน ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

3.2.5.3 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1) นำแบบประเมินความสอดคล้องสอบถามผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีสารสนเทศการศึกษา 3 คน ด้วยแบบสอบถามความสอดคล้องของฐานข้อมูล เครื่องมือแลกเปลี่ยนเรียนรู้ พิจารณาควบคู่ไปกับฐานข้อมูล เครื่องมือแลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่อยู่บนระบบเครือข่าย

2) วิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง

3.2.5.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.5 - 1.00 แสดงว่าคุณสมบัติของเครื่องมือเทคโนโลยีสารสนเทศมีคุณสมบัติเหมาะสมและสอดคล้องกับการนำมาใช้ในระบบการจัดการความรู้เพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง แต่ถ้าข้อคำถามที่มีค่า IOC ต่ำกว่า 0.5 แสดงว่าคุณสมบัติของเครื่องมือเทคโนโลยีสารสนเทศไม่มีคุณสมบัติเหมาะสมและสอดคล้องกับการนำมาใช้

ในระบบการจัดการความรู้เพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงควรพิจารณาปรับปรุงหรือปรับเปลี่ยนในฐานข้อมูล เครื่องมือแลกเปลี่ยนเรียนรู้และกิจกรรมตามกระบวนการจัดการความรู้

3.2.5.5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่าความสอดคล้องของความเหมาะสมของฐานข้อมูลและเครื่องมือแลกเปลี่ยนเรียนรู้บนระบบเครือข่ายที่ใช้ในกระบวนการจัดการความรู้ที่ประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ มีค่าความสอดคล้อง 1.00 เกือบทั้งหมด มีข้อที่ผู้เชี่ยวชาญยอมรับได้และให้ข้อเสนอแนะ ได้แก่ เครื่องมือที่ใช้ในการติดต่อสื่อสารระหว่างกลุ่มมีระบบตอบกลับที่ครบถ้วน สมบูรณ์ตามความต้องการ ซึ่งได้ค่าความสอดคล้อง 0.66 ซึ่งถือว่ายอมรับได้ตามเกณฑ์การประเมิน (ดังภาคผนวก)

3.3 ขั้นตอนดำเนินการทดลอง

ขั้นที่ 1 เลือกสนาม

1) คัดเลือกและกำหนดโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง
2) สืบหาความพร้อมของโรงเรียนกลุ่มทดลองในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับระบบการจัดการความรู้สำหรับโรงเรียนเครือข่ายระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

3) คัดเลือกโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายที่มีความพร้อมมาดำเนินการทดลอง
4) เตรียมความพร้อมในการลงพื้นที่ทดลอง โดยจัดทำคู่มือการใช้งานเว็บไซต์ระบบการจัดการความรู้สำหรับโรงเรียนเครือข่ายระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงรวมถึงเตรียมความพร้อมในเครื่องมือวิจัยต่างๆ

5) ติดต่อประสานงานโรงเรียนกลุ่มทดลองเพื่อกำหนดช่วงระยะเวลาทดลอง

ขั้นที่ 2 แนะนำตัวและปฐมนิเทศ

1) ติดต่อประสานงานกับโรงเรียนกลุ่มทดลอง
2) ลงพื้นที่แนะนำตัวกับผู้อำนวยการและครูผู้สอนโรงเรียนกลุ่มทดลอง
3) จัดอบรม/ สัมมนา เพื่อปฐมนิเทศโรงเรียนกลุ่มทดลอง และเริ่มต้นดำเนินการจัดการกระบวนการกลุ่มของโรงเรียนเครือข่าย โดยจัดทีมวิทยากรให้ความรู้ในเรื่องต่างๆที่เกี่ยวข้องกับระบบ

4) ศึกษาผลจากการจัดอบรม/ สัมมนา และดำเนินการเติมเต็มความรู้ในส่วนที่ไม่เพียงพอเพื่อให้โรงเรียนเครือข่ายดำเนินการจัดการความรู้ตามขั้นตอนการดำเนินการวิจัยที่จัดเตรียมไว้อย่างมีคุณภาพ

ขั้นที่ 3 สร้างความสัมพันธ์

ขั้นสร้างความสัมพันธ์นี้จะดำเนินการไปพร้อมกับขั้นแนะนำตัวและปฐมนิเทศ โดย

1) ทีมผู้วิจัยทำความรู้จักกับกลุ่มตัวอย่าง
2) อธิบายขั้นตอนของแผนการดำเนินการทดลองและเปิดโอกาสให้ซักถามข้อสงสัย เสนอแนะแนวทางการดำเนินการทดลอง เพื่อสร้างความสัมพันธ์ระหว่างคณะผู้วิจัยและผู้เกี่ยวข้อง

ขั้นที่ 4 เริ่มงาน

- 1) โรงเรียนกลุ่มทดลองการวิจัยดำเนินการตามขั้นตอนของระบบการจัดการความรู้โดยใช้เครื่องมือเทคโนโลยีสารสนเทศต่างๆ
- 2) ผู้วิจัยติดตามผลการใช้ระบบโดยลงพื้นที่ไปตามโรงเรียนเครือข่ายต่างๆ เพื่อกระตุ้นให้เกิดการดำเนินการตามขั้นตอนทั้ง 9 ขั้นตอน รวมถึงกระตุ้นเสริมแรงให้กลุ่มตัวอย่างทดลองเกิดการสร้างนวัตกรรมและสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนบุคลากรกลุ่มตัวอย่างต่อไป นอกจากนี้ใช้เครื่องมือเทคโนโลยีสารสนเทศและระบบเครือข่ายดำเนินการตามขั้นตอนที่สร้างไว้
- 3) ผู้วิจัยวิเคราะห์ผลข้อมูลจากเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่างๆ และสรุปผลการวิจัย
- 4) ผู้วิจัยนำเสนอผลการทดลอง

ขั้นตอนที่ 4 รับรองและนำเสนอระบบการจัดการความรู้สำหรับโรงเรียนเครือข่ายระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

4.1 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างรับรองระบบการจัดการความรู้สำหรับโรงเรียนเครือข่ายระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการความรู้ ผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ การศึกษา ผู้เชี่ยวชาญด้านบริหารการศึกษา โดยคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญด้วยวิธีการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) โดยมีเกณฑ์คัดเลือกผู้เชี่ยวชาญ ดังนี้

- 1) มีประสบการณ์ในการทำงานตามความเชี่ยวชาญที่ระบุข้างต้นในภาครัฐและเอกชน มาไม่น้อยกว่า 10 ปี และ/ หรือ
- 2) มีประสบการณ์ในการเป็นวิทยากรหรือการสอนตามความเชี่ยวชาญที่ระบุข้างต้นทั้งในภาครัฐและเอกชน มาไม่น้อยกว่า 10 ปี และ/ หรือ
- 3) เคยเขียน/ ตีพิมพ์ ตำราหรืองานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเชี่ยวชาญที่ระบุข้างต้นซึ่งมีผลงานเป็นที่ยอมรับ และ/ หรือ
- 4) เป็นที่ปรึกษาเกี่ยวกับความเชี่ยวชาญที่ระบุข้างต้นไม่น้อยกว่า 10 ปี

4.2 เครื่องมือที่ใช้ในการรับรองระบบ

เครื่องมือที่ใช้ในการรับรองระบบ ได้แก่ แบบรับรองระบบการจัดการความรู้สำหรับโรงเรียนเครือข่ายระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีลักษณะเป็นแบบประเมินความสอดคล้อง (IOC) ของระบบในส่วนประกอบย่อย

4.2.1 ลักษณะของเครื่องมือ

แบบรับรองระบบการจัดการความรู้สำหรับโรงเรียนเครือข่ายระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จำแนกเป็น 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 สถานภาพของผู้ทรงคุณวุฒิ

ส่วนที่ 2 แบบรับรองระบบเป็นข้อคำถามประเมินความสอดคล้อง จำนวน

21 ข้อ ได้แก่

1) ความเหมาะสมของระบบการจัดการความรู้สำหรับโรงเรียน
เครือข่ายระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านข้อมูลทั่วไป 4
ข้อ

2) ความเหมาะสมขององค์ประกอบของระบบ จำนวน 5 ข้อ

3) ความเหมาะสมของขั้นตอนของระบบ จำนวน 10 ข้อ

4) ความเหมาะสมของการนำระบบไปใช้ จำนวน 2 ข้อ

ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่มีต่อระบบการจัดการความรู้

4.2.2 วิธีการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการรับรองระบบ

1) สร้างแบบรับรองระบบการจัดการความรู้สำหรับโรงเรียนเครือข่ายระดับ
การศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2) นำแบบรับรองให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความเหมาะสมของข้อ
คำถามและนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไข

3) จัดพิมพ์และพิสูจน์อักษรให้ถูกต้องสมบูรณ์

4) นำรายละเอียดให้กลุ่มตัวอย่างประเมินเพื่อรับรองระบบ

5) วิเคราะห์ผลการรับรองระบบ

4.2.3 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลมีเกณฑ์พิจารณาค่าดัชนีความสอดคล้อง คือ

+1 หมายถึง ผู้เชี่ยวชาญมั่นใจในองค์ประกอบและขั้นตอนต่างๆ
ส่งผลให้ระบบเกิดคุณภาพ

0 หมายถึง ผู้เชี่ยวชาญไม่มั่นใจในองค์ประกอบและขั้นตอนต่างๆ
ส่งผลให้ระบบเกิดคุณภาพ

-1 หมายถึง ผู้เชี่ยวชาญมั่นใจในองค์ประกอบและขั้นตอนต่างๆ
ไม่ส่งผลให้ระบบเกิดคุณภาพ

4.2.4 การแปลผลข้อมูล

พิจารณาข้อที่องค์ประกอบหรือขั้นตอนมีค่า 0.5 ขึ้นไป แสดงว่าผู้เชี่ยวชาญ เห็น
ด้วยว่าระบบในภาพรวมมีคุณภาพ ข้อที่มีค่าการพิจารณาค่าต่ำกว่า 0.5 นำมาพัฒนาปรับปรุงและ
สอบถามผู้เชี่ยวชาญเพื่อประเมินค่าความสอดคล้องกระทั่งมีค่ามากกว่า 0.5

4.3 เก็บรวบรวมข้อมูล

1) โทรศัพท์หรือใช้สื่อสังคมออนไลน์หรือใช้การส่งไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์
เพื่อติดต่อขอความอนุเคราะห์จากผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่านในการรับรองระบบ

2) จัดส่งเอกสารระบบ แบบรับรอง และหนังสือขอความร่วมมือรับรอง
ระบบให้แก่ผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด โดยขอหนังสือราชการขอความร่วมมือในการวิจัยจาก คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จากนั้นผู้วิจัยเดินทางเข้าพบผู้เชี่ยวชาญด้วยตนเอง

บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่องการพัฒนากระบวนการจัดการความรู้สำหรับโรงเรียนเครือข่ายระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีวัตถุประสงค์การวิจัย 5 ข้อ คือ 1) ศึกษาสภาพ ปัญหา และความต้องการของครูผู้สอนโรงเรียนเครือข่ายเกี่ยวกับการจัดการความรู้ในสถานศึกษา การขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา 2) ศึกษาความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการจัดการความรู้ในสถานศึกษา การขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อจัดการความรู้ กระบวนการบริหารจัดการการเปลี่ยนแปลงและกระบวนการยอมรับ 3) สร้างระบบการจัดการความรู้สำหรับโรงเรียนเครือข่ายระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 4) ศึกษาผลการใช้ระบบที่สร้างขึ้น และ 5) นำเสนอระบบการจัดการความรู้สำหรับโรงเรียนเครือข่ายระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษา สภาพ ปัญหา และความต้องการเกี่ยวกับระบบการจัดการความรู้สำหรับโรงเรียนเครือข่ายระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อสภาพ ปัญหา และความต้องการของครูผู้สอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในการใช้ระบบการจัดการความรู้สำหรับโรงเรียนเครือข่ายระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์คะแนนความรู้เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษาก่อนและหลังการใช้ระบบการจัดการความรู้สำหรับโรงเรียนเครือข่ายระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์คะแนนการประเมินนวัตกรรมที่เกิดขึ้นจากระบบการจัดการความรู้สำหรับโรงเรียนเครือข่ายระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ตอนที่ 5 ผลการวิเคราะห์คะแนนการประเมินสถานศึกษาพอเพียงของโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างที่มีการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ตอนที่ 6 ผลการวิเคราะห์คะแนนพฤติกรรมการใช้กระบวนการจัดการความรู้เพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ตอนที่ 7 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างทดลองที่มีต่อระบบการจัดการความรู้

ตอนที่ 8 ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมติดต่อสื่อสารผ่านเครื่องมือเทคโนโลยีสารสนเทศ

ตอนที่ 9 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการรับรองระบบจัดการความรู้สำหรับโรงเรียนเครือข่ายระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

โดยมีรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษา สภาพ ปัญหา และความต้องการเกี่ยวกับระบบการจัดการความรู้สำหรับโรงเรียนเครือข่ายระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

1.1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

1) ครูผู้สอนของโรงเรียนที่ผ่านโครงการจัดการความรู้ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสตร์ และวัฒนธรรม คิดเป็นร้อยละ 18.23 ขณะที่ครูผู้สอนที่มีและไม่มีความรู้ในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงส่วนมากผู้ตอบสอนอยู่ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย คิดเป็นร้อยละ 21.05 และ 21.35 ตามลำดับ (ดังตารางที่ 23)

2) ครูผู้สอนของโรงเรียนที่ผ่านโครงการจัดการความรู้ รวมทั้งครูผู้สอนที่มีและไม่มีความรู้ในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ส่วนมากมีตำแหน่งทางวิชาการเป็นครู คศ.3 (ชำนาญการพิเศษ) คิดเป็นร้อยละ 35.47 30.86 และ 32.95 ตามลำดับ (ดังตารางที่ 24)

3) ครูผู้สอนของโรงเรียนที่ผ่านโครงการจัดการความรู้ รวมทั้งครูผู้สอนที่มีและไม่มีความรู้ในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ส่วนมากมีวุฒิการศึกษาในระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 75.86 65.79 และ 60.09 ตามลำดับ (ดังตารางที่ 25)

4) ครูผู้สอนของโรงเรียนที่ผ่านโครงการจัดการความรู้ รวมทั้งครูผู้สอนที่มีความรู้ในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ส่วนมากปฏิบัติการสอนอยู่ในโรงเรียนขนาดเล็ก คิดเป็นร้อยละ 60.10 และ 52.39 ขณะที่ครูผู้สอนที่ไม่มีความรู้ในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงปฏิบัติการสอนอยู่ในโรงเรียนขนาดกลางคิดเป็นร้อยละ 36.66 (ดังตารางที่ 26)

5) ครูผู้สอนของโรงเรียนที่ผ่านโครงการจัดการความรู้ รวมทั้งครูผู้สอนที่มีและไม่มีความรู้ในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ส่วนมากประเมินตนเองว่ามีความรู้ในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้โดยคิดเป็นร้อยละ 50.25 54.78 และ 58.70 ตามลำดับ (ดังตารางที่ 27)

1.2 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการจัดการความรู้ การจัดการเรียนการสอนตามหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและระบบเครือข่าย

1.2.1 สภาพที่เกี่ยวข้องกับการจัดการความรู้ของครูผู้สอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า

1) ครูผู้สอนของโรงเรียนที่มีและไม่มีความรู้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และครูผู้สอนของโรงเรียนที่ผ่านโครงการจัดการความรู้ มีความคิดเห็นว่าครูผู้สอนส่วนมากพึ่งพาอาศัยกันในการดำเนินการด้านต่างๆ คิดเป็นร้อยละ คิดเป็นร้อยละ 62.20 58.00 และ 56.65 ตามลำดับ (ดังตารางที่ 29)

2) ครูผู้สอนของโรงเรียนที่มีและไม่มีความรู้ในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและครูผู้สอนของโรงเรียนที่ผ่านโครงการจัดการความรู้ส่วนมากมีความคิดเห็นว่าการสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนผู้บริหารและเพื่อนครูผู้สอนต่างโรงเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนเดียวกันมีความสัมพันธ์กันทั้งภายในและภายนอกกลุ่มสาระการเรียนรู้เป็นจำนวนมากคิดเป็นร้อยละ 43.30 39.40 และ 35.00 ตามลำดับ (ดังตารางที่ 30)

3) ครูผู้สอนที่มีและไม่มีความรู้ในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและครูผู้สอนของโรงเรียนที่ผ่านโครงการจัดการความรู้มีความคิดเห็นว่าการดำเนินงานต่างๆ ของโรงเรียนหัวหน้าโครงการผู้รับผิดชอบโครงการจะขอความช่วยเหลือจากเพื่อนร่วมงานให้น้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 66.66 57.90 55.00 และ 49.80 (ดังตารางที่ 31)

4) ครูผู้สอนที่มีและไม่มีความรู้ในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและครูผู้สอนของโรงเรียนที่ผ่านโครงการจัดการความรู้ มีการจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้แสดงความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์และเรียนรู้ร่วมกันทั้งที่เกี่ยวข้องและไม่เกี่ยวข้องกับงานสอนในโรงเรียนน้อยกว่าเดือนละ 2 ครั้ง มีผู้ตอบคิดเป็นร้อยละ 36.14 41.50 และ 50.00 ตามลำดับ (ดังตารางที่ 32)

5) ครูผู้สอนที่มีและไม่มีความรู้ในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและครูผู้สอนของโรงเรียนที่ผ่านโครงการจัดการความรู้มีความคิดเห็นว่าการเรียนของตนเองมีการจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในระดับเขตพื้นที่การศึกษา โดยแสดงความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์และเรียนรู้ร่วมกันทั้งที่เกี่ยวข้องและไม่เกี่ยวข้องกับงานสอน โดยมีผู้ตอบคิดเป็นร้อยละ 58.80 63.34 และ 55.90 ตามลำดับ (ดังตารางที่ 33)

6) ครูผู้สอนที่มีความรู้ในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและครูผู้สอนของโรงเรียนที่ผ่านโครงการจัดการความรู้มีความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนครูหรือเพื่อนผู้บริหารต่างโรงเรียนแต่อยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาเดียวกัน โดยรู้จักครูผู้สอนอื่นๆ มากกว่า 50 คน คิดเป็นร้อยละ 38.00 และ 39.42 ตามลำดับ ขณะที่ครูผู้สอนที่ไม่มีความรู้ในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงรู้จักครูผู้สอนอื่นๆ ร้อยละ 43.85 (ดังตารางที่ 34)

7) ครูผู้สอนที่มีและไม่มีความรู้ในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายในและนอกกลุ่มสาระการเรียนรู้ (จำนวนมาก) ของเครือข่ายเพื่อนผู้บริหาร ครูผู้สอน ภายในจังหวัดเดียวกัน โดยคิดเป็นร้อยละ 47.10 และ 72.40 ตามลำดับ ครูผู้สอนโรงเรียนที่ผ่านโครงการจัดการความรู้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้พอประมาณทั้งภายในกลุ่มสาระฯและนอกกลุ่มสาระการเรียนรู้ของเครือข่ายเพื่อนผู้บริหาร ครูผู้สอน ภายในจังหวัดเดียวกันโดยคิดเป็นร้อยละ 37.90 (ดังตารางที่ 40)

8) ครูผู้สอนที่มีและไม่มีความรู้ในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีความคิดเห็นว่าการบริหารงานโดยมีการสั่งการ 100% โดยคิดเป็นร้อยละ 31.81 และ 37.10 ครูผู้สอนของโรงเรียนที่ผ่านโครงการจัดการความรู้มีความคิดเห็นว่าการบริหารงานแบบสั่งการ 80% ลงมือปฏิบัติ 20% โดยคิดเป็นร้อยละ 40.10 (ดังตารางที่ 43)

9) ครูผู้สอนของโรงเรียนที่ผ่านโครงการจัดการความรู้มีความคิดเห็นว่าการสอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานควรสรุปข้อคิดเห็นที่มีความแตกต่างกันโดยคำนึงถึงเหตุผลคิดเป็นร้อยละ 50.00 ตามลำดับ ด้านครูผู้สอนที่มีและไม่มีความรู้ในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีความคิดเห็นว่าการสรุปข้อคิดเห็นที่มีความแตกต่างกันโดยใช้วิธีหลักประชาธิปไตย โดยคิดเป็นร้อยละ 48.89 (ดังตารางที่ 64)

10) ครูผู้สอนของโรงเรียนที่ผ่านโครงการจัดการความรู้มีความคิดเห็นว่าการใช้สมุดหน้าเหลืองเป็นส่วนเชื่อมโยงข้อมูลฐานความรู้ คิดเป็นร้อยละ 38.43 ขณะที่ครูผู้สอนที่มี

และไม่มีความรู้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมีความคิดเห็นว่าคุณครูผู้สอนควรจัดเก็บในรูปแบบเอกสารให้เข้าถึงง่าย คิดเป็นร้อยละ 29.49 และ 36.09 (ดังตารางที่ 98)

11) ครูผู้สอนของโรงเรียนที่ผ่านโครงการจัดการความรู้มีความคิดเห็นว่าคุณครูที่มีอิทธิพลช่วยลดทอนการปกปิดหรือเก็บงำความรู้ของสมาชิกเครือข่ายได้แก่ผู้บริหารในหน่วยงาน รองลงมาคือเหตุผลอื่นๆ เช่น เพื่อนครูผู้สอนที่สนิทด้วยและการเห็นแก่ความรู้ของผู้เรียนจึงไม่กลัวความรู้ที่จะต้องถูกเผยแพร่ออกไป โดยคิดเป็นร้อยละ 41.08 (ดังตารางที่ 109)

12) ครูผู้สอนที่มีและไม่มีความรู้ในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ครูผู้สอนของโรงเรียนที่ผ่านโครงการจัดการความรู้ มีความคิดเห็นว่าคุณครูผู้สอนการศึกษาที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนแล้วมีความรู้สึกดีส่วนมากมาจากการได้รับคำชี้แนะหรือคำติชมจากผู้บริหาร คิดเป็นร้อยละ 44.93 35.38 และ 29.83 (ดังตารางที่ 121)

1.2.2 สภาพที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้และการจัดการเรียนการสอนตามหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของครูผู้สอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า

1) ครูผู้สอนของโรงเรียนที่มีความรู้ในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงส่วนมากเรียนรู้ด้วยตนเองจากการอ่าน คิดเป็นร้อยละ 23.22 ครูผู้สอนของโรงเรียนที่ไม่มีความรู้ในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และครูผู้สอนของโรงเรียนที่ผ่านโครงการจัดการความรู้ส่วนมากเรียนรู้ด้วยตนเองจากการฟัง คิดเป็นร้อยละ 25.73 และ 23.91 ตามลำดับ (ดังตารางที่ 28)

2) ครูผู้สอนที่มีความรู้ในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหารและอยากเข้าร่วมโครงการที่ได้รับความรู้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คิดเป็นร้อยละ 63.87 ส่วนครูผู้สอนโรงเรียนที่ไม่มีความรู้ในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีผู้บริหารที่ไม่สนับสนุนให้เข้าร่วมโครงการที่ได้รับความรู้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คิดเป็นร้อยละ 99.31 (ดังตารางที่ 36)

3) ครูผู้สอนที่มีและไม่มีความรู้ในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงส่วนมากมีการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงระบุในแผนการสอนหรือแผนจัดการอย่างชัดเจน โดยคิดเป็นร้อยละ 59.90 และ 52.90 ตามลำดับ (ดังตารางที่ 39)

4) ครูผู้สอนที่มีและไม่มีความรู้ในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และครูผู้สอนของโรงเรียนที่ผ่านโครงการจัดการความรู้ คำนึงถึงการใช้สื่ออย่างเป็นระบบอยู่บ่อยครั้ง โดยคิดเป็นร้อยละ 50.24 40.84 และ 31.28 ตามลำดับ (ดังตารางที่ 71)

5) ครูผู้สอนของโรงเรียนที่ผ่านโครงการจัดการความรู้มีความคิดเห็นว่าคุณครูผู้สอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานควรใช้วิธีการเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยสิ่งที่ครูผู้สอนต้องเรียนรู้ ได้แก่ 1) การสอดแทรกในหลักสูตรการเรียนการสอน 2) การจัดหลักสูตรพอเพียงเฉพาะ 3) กิจกรรมการเรียนรู้ โดยเรียนรู้ครั้งละกิจกรรม เมื่อเรียนรู้กิจกรรมแรกเสร็จจึงทำการเรียนรู้ในกิจกรรมต่อไป คิดเป็นร้อยละ 56.40 (ดังตารางที่ 86)

6) ครูผู้สอนของโรงเรียนที่ผ่านโครงการจัดการความรู้มีความคิดเห็นว่าคุณครูผู้สอนใช้วิธีการศึกษาหาความรู้จากเพื่อนครูหรือผู้บริหารที่มีความรู้ความสามารถ คิดเป็นร้อยละ 37.93 (ดังตารางที่ 89)

7) ครูผู้สอนโรงเรียนที่มีและไม่มีความรู้ในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และครูผู้สอนของโรงเรียนที่ผ่านโครงการจัดการความรู้ ใช้สื่ออินเทอร์เน็ตค้นคว้าหาความรู้เรื่องต่างๆ ไปมากกว่า 50% ของการค้นคว้าด้วยตนเอง โดยคิดเป็นร้อยละ 41.39 48.72 และ 39.41 ตามลำดับ (ดังตารางที่ 90)

1.2.3 สภาพที่เกี่ยวข้องกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและระบบเครือข่ายของครูผู้สอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า

1) ครูผู้สอนของโรงเรียนที่ผ่านโครงการจัดการความรู้ มีความคิดเห็นว่าการจัดการข้อมูลต่างๆ ภายในโรงเรียนมีความเป็นระบบในระดับปานกลางโดยคิดเป็นร้อยละ 54.19 ขณะที่ครูผู้สอนที่มีและไม่มีความรู้ในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเห็นว่ามีความเป็นระบบในระดับมาก โดยคิดเป็นร้อยละ 51.19 และ 87.94 (ดังตารางที่ 54)

2) ครูผู้สอนที่มีและไม่มีความรู้ในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและครูผู้สอนของโรงเรียนที่ผ่านโครงการจัดการความรู้มีความคิดเห็นว่าครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานมีการประยุกต์ใช้สื่อเทคโนโลยีในการจัดระบบข้อมูลต่างๆ ภายในโรงเรียนคิดเป็นร้อยละ 76.79 92.80 และ 91.87 ตามลำดับ (ดังตารางที่ 55)

3) ครูผู้สอนที่มีและไม่มีความรู้ในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสืบค้นข้อมูลด้วยวิธีการหาข้อมูลจากแหล่งความรู้ เช่น ห้องสมุด โดยคิดเป็นร้อยละ 37.23 และ 60.24 ขณะที่ครูผู้สอนของโรงเรียนที่ผ่านโครงการจัดการความรู้สืบค้นข้อมูลโดยหาข้อมูลจากอินเทอร์เน็ตโดยคิดเป็นร้อยละ 41.70 (ดังตารางที่ 56)

4) ครูผู้สอนที่มีและไม่มีความรู้ในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และครูผู้สอนของโรงเรียนที่ผ่านโครงการจัดการความรู้มีการจัดเก็บความรู้โดยอาศัยการจัดเก็บในระบบคอมพิวเตอร์ โดยคิดเป็นร้อยละ 78.83 100.00 และ 75.18 ตามลำดับ (ดังตารางที่ 58)

5) ครูผู้สอนที่มีและไม่มีความรู้ในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและครูผู้สอนของโรงเรียนที่ผ่านโครงการจัดการความรู้มีการติดต่อสื่อสารกับเพื่อนครูผู้สอนภายในโรงเรียนในเวลาราชการด้วยโทรศัพท์มือถือ โดยคิดเป็นร้อยละ 41.46 47.83 และ 36.68 ตามลำดับ (ดังตารางที่ 60)

6) ครูผู้สอนที่มีและไม่มีความรู้ในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และครูผู้สอนของโรงเรียนที่ผ่านโครงการจัดการความรู้มีการติดต่อสื่อสารกับเพื่อนครูผู้สอนภายในโรงเรียนนอกเวลาราชการด้วยโทรศัพท์มือถือ โดยคิดเป็นร้อยละ 46.02 45.93 และ 45.62 ตามลำดับ (ดังตารางที่ 61)

5) ครูผู้สอนที่มีและไม่มีความรู้ในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และครูผู้สอนของโรงเรียนที่ผ่านโครงการจัดการความรู้ มีการติดต่อสื่อสารกับเพื่อนครูผู้สอนภายนอกโรงเรียนด้วยโทรศัพท์มือถือ โดยคิดเป็นร้อยละ 38.57 36.60 และ 46.54 ตามลำดับ (ดังตารางที่ 62)

6) ครูผู้สอนที่มีและไม่มีความรู้ในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการเรียนการสอนขั้นพื้นฐาน และครูผู้สอนโรงเรียนที่ผ่านโครงการจัดการความรู้มีความคิดเห็นว่าเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เป็นเครื่องมือติดต่อสื่อสารที่เหมาะสม โดยคิดเป็นร้อยละ 26.72 27.01 และ 23.01 ตามลำดับ (ดังตารางที่ 63)

7) ครูผู้สอนที่มีและไม่มีความรู้ในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และครูผู้สอนโรงเรียนที่ผ่านโครงการจัดการความรู้ มีความเห็นว่าจดหมายอิเล็กทรอนิกส์เป็นเครื่องมือในการทำงานร่วมกันที่เหมาะสมสำหรับผู้สอนระดับชั้นพื้นฐานที่มีงบประมาณจำกัด โดยคิดเป็นร้อยละ 35.65 32.98 และ 32.17 ตามลำดับ (ดังตารางที่ 65)

8) ครูผู้สอนที่มีและไม่มีความรู้ในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และครูผู้สอนของโรงเรียนที่ผ่านโครงการจัดการความรู้มีความคิดเห็นว่าการอบรมการจัดการความรู้ในโรงเรียนควรใช้การเรียนการสอนทางไกลด้วย e-Learning เป็นการสืบค้นหาความรู้ทางด้านวิชาการที่เหมาะสมกับครูผู้สอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานทั่วไปที่มีงบประมาณจำกัด โดยคิดเป็นร้อยละ 23.93 23.95 และ 19.13 ตามลำดับ (ดังตารางที่ 66)

9) ครูผู้สอนที่มีและไม่มีความรู้ในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และครูผู้สอนของโรงเรียนที่ผ่านโครงการจัดการความรู้ เคยใช้เครื่องมือเทคโนโลยีที่ใช้ในการเชื่อมโยงระหว่างผู้เชี่ยวชาญกับหน่วยงาน โดยคิดเป็นร้อยละ 90.90 91.18 และ 71.67 ตามลำดับ (ดังตารางที่ 67)

10) ครูผู้สอนที่มีความรู้ในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และครูผู้สอนของโรงเรียนที่ผ่านโครงการจัดการความรู้มีประสบการณ์เคยใช้เทคโนโลยีบันทึกความรู้ โดยคิดเป็นร้อยละ 68.89 และ 76.84 ตามลำดับ ขณะที่ครูผู้สอนที่ไม่มีความรู้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตอบว่าเคยใช้เทคโนโลยีในการบันทึกความรู้ของครูผู้สอนคิดเป็นร้อยละ 68.90 (ดังตารางที่ 68)

11) ครูผู้สอนที่มีและไม่มีความรู้ในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และครูผู้สอนของโรงเรียนที่ผ่านโครงการจัดการความรู้มีทักษะการใช้คอมพิวเตอร์พื้นฐาน อยู่ในระดับปานกลาง โดยคิดเป็นร้อยละ 50.72 47.80 และ 15.02 ตามลำดับ (ดังตารางที่ 72)

12) ครูผู้สอนที่มีและไม่มีความรู้ในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และครูผู้สอนของโรงเรียนที่ผ่านโครงการจัดการความรู้มีทักษะการใช้อินเทอร์เน็ตพื้นฐานอยู่ในระดับปานกลาง โดยคิดเป็นร้อยละ 43.30 41.07 และ 38.18 ตามลำดับ (ดังตารางที่ 73)

13) ครูผู้สอนที่มีและไม่มีความรู้ในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และครูผู้สอนโรงเรียนที่ผ่านโครงการจัดการความรู้มีทักษะการพิมพ์บนแป้นคีย์บอร์ดอยู่ในระดับดี โดยคิดเป็นร้อยละ 58.37 66.36 และ 44.33 ตามลำดับ (ดังตารางที่ 74)

14) ครูผู้สอนของโรงเรียนที่มีและไม่มีความรู้ในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีความคิดเห็นว่ามีโรงเรียนของตนเองมีระบบอินเทอร์เน็ตที่มีความเร็วสูง โดยคิดเป็นร้อยละ 47.61 และ 57.31 ครูผู้สอนโรงเรียนที่ผ่านโครงการจัดการความรู้มีความคิดเห็นว่ามีอินเทอร์เน็ตที่มีความเร็วพอประมาณไม่สูงมากโดยคิดเป็นร้อยละ 34.24 (ดังตารางที่ 75)

15) ครูผู้สอนของโรงเรียนที่มีและไม่มีความรู้ในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงประเมินว่าครูผู้สอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานมีทักษะในการใช้โปรแกรม Microsoft Word คิดเป็นร้อยละ 25.43 และ 25.11 ซึ่งต่างจากครูผู้สอนของโรงเรียนที่ผ่านโครงการจัดการความรู้ที่คิดว่าครูผู้สอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานส่วนใหญ่มีทักษะในการใช้โปรแกรม Microsoft Word และ Microsoft Excel โดยคิดเป็นร้อยละ 20.83 (ดังตารางที่ 76)

16) ครูผู้สอนที่มีและไม่มีความรู้ในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และครูผู้สอนโรงเรียนที่ผ่านโครงการจัดการความรู้ มีความคิดเห็นว่าครูผู้สอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานส่วนมากมีการใช้ e-Mail บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต โดยคิดเป็นร้อยละ 46.30 44.68 และ 38.36 ตามลำดับ (ดังตารางที่ 77)

17) ครูผู้สอนที่มีความรู้ในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และครูผู้สอนของโรงเรียนที่ผ่านโครงการจัดการความรู้ใช้อินเทอร์เน็ต 1-2 ชั่วโมงต่อวัน โดยคิดเป็นร้อยละ 53.11 และ 68.23 ตามลำดับ ซึ่งแตกต่างจากครูผู้สอนที่ไม่มีความรู้ในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงซึ่งไม่ใช้งานอินเทอร์เน็ต โดยคิดเป็นร้อยละ 45.24 (ดังตารางที่ 78)

18) ครูผู้สอนที่มีและไม่มีความรู้ในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงใช้งานอินเทอร์เน็ตที่บ้าน โดยคิดเป็นร้อยละ 44.50 และ 44.94 ต่างจากครูผู้สอนของโรงเรียนที่ผ่านโครงการจัดการความรู้ใช้งานอินเทอร์เน็ตที่ทำงาน โดยคิดเป็นร้อยละ 34.05 (ดังตารางที่ 79)

19) ครูผู้สอนที่มีและไม่มีความรู้ในหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงใช้เทคโนโลยีสำหรับติดต่อสื่อสารกับเพื่อนครูผู้สอนในกลุ่มเครือข่ายส่วนมากใช้ e-Mail คิดเป็นร้อยละ 21.09 20.80 ตามลำดับ ขณะที่ครูผู้สอนของโรงเรียนที่ผ่านโครงการจัดการความรู้ ใช้โทรศัพท์สายตรงเป็นเครื่องมือติดต่อสื่อสาร คิดเป็นร้อยละ 31.51 (ดังตารางที่ 115)

20) ครูผู้สอนที่มีและไม่มีความรู้ในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และครูผู้สอนของโรงเรียนที่ผ่านโครงการจัดการความรู้ส่วนมากมีความคิดเห็นว่าธรรมชาติของครูผู้สอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานจะใช้โทรศัพท์ติดต่อสื่อสารกับครูผู้สอนผู้มีความรู้ในเรื่องต่างๆ ขณะอยู่บ้านพัก คิดเป็นร้อยละ 29.41 27.02 และ 45.31 ตามลำดับ (ดังตารางที่ 116)

21) ครูผู้สอนที่มีและไม่มีความรู้ในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และครูผู้สอนของโรงเรียนที่ผ่านโครงการจัดการความรู้ส่วนมากมีความเห็นว่าธรรมชาติของครูผู้สอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานใช้โทรศัพท์ติดต่อสื่อสารขณะอยู่ที่โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 37.16 43.92 และ 37.20 ตามลำดับ (ดังตารางที่ 117)

22) ครูผู้สอนที่มีและไม่มีความรู้ในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ครูผู้สอนของโรงเรียนที่ผ่านโครงการจัดการความรู้ ส่วนมากพร้อมใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษาในระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 62.20 54.06 และ 97.78 (ดังตารางที่ 119)

1.3 ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการใช้กระบวนการจัดการความรู้ การจัดการเรียนการสอนตามหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและระบบเครือข่ายในการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า

1) ครูผู้สอนที่มีความรู้ในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงส่วนมากตอบถูกต้องเกี่ยวกับหลักคิด 3 ห่วง 2 เงื่อนไข ตามที่ผู้วิจัยได้กำหนดประเด็นเพื่อให้เลือกประเด็นที่เกี่ยวข้องและมีการออกแบบข้ออื่นๆ เป็นตัวลง โดยตอบถูกต้องร้อยละ 34.90 ต่างจากครูผู้สอนโรงเรียนการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ไม่มีความรู้ในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงส่วนมากตอบเน้นไปที่ความประหยัด ความอดทน เกษตรทฤษฎีใหม่ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง แต่ไม่ใส่ใจใจสำคัญของหลักคิดตามที่กระทรวงศึกษาธิการให้ไว้ คิดเป็นร้อยละ 0.00 (ดังตารางที่ 38)

2) ครูผู้สอนที่มีความรู้ในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และครูผู้สอนของโรงเรียนที่ผ่านโครงการจัดการความรู้มีความเห็นส่วนมากกว่าผู้บริหารมีการให้เกียรติครูผู้สอนภายในโรงเรียนอยู่เสมอ โดยคิดเป็นร้อยละ 66.99 และ 74.10 ตามลำดับ ต่างจากครูผู้สอนที่ไม่มีความรู้ในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีความเห็นว่าการบริหารบางครั้งไม่เอาใจใส่ครูผู้สอนภายในโรงเรียน โดยคิดเป็นร้อยละ 70.06 (ดังตารางที่ 41)

3) ครูผู้สอนที่มีความรู้ในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และครูผู้สอนของโรงเรียนที่ผ่านโครงการจัดการความรู้มีความเห็นว่าการบริหารงานของผู้บริหารมีการรับฟังความเห็นและดำเนินการตามเหตุผล โดยคิดเป็นร้อยละ 57.42 และ 56.40 ตามลำดับ ครูผู้สอนที่ไม่มีความรู้ในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีความเห็นว่าการบริหารงานของผู้บริหารเป็นผู้สั่งการเพียงอย่างเดียว โดยคิดเป็นร้อยละ 99.30 (ดังตารางที่ 42)

4) ครูผู้สอนของโรงเรียนที่ผ่านโครงการจัดการความรู้มีความคิดเห็นว่าครูผู้สอนในโรงเรียนกลัวถูกคัดลอกผลงานคิดเป็นร้อยละ 39.78 (ดังตารางที่ 108)

5) ครูผู้สอนที่มีความรู้ในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีความเห็นว่าเป็นที่พึงปรารถนา (อุปกรณ์ไม่พร้อม คอมพิวเตอร์ไม่เพียงพอ ขาดนโยบายสนับสนุน ครูใช้เทคโนโลยีไม่เป็น มีภาระงานปฏิบัติมาก) มีผลต่อการจัดการเรียนรู้ คิดเป็นร้อยละ 26.12 ครูผู้สอนที่ไม่มีความรู้ในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และครูผู้สอนของโรงเรียนที่ผ่านโครงการจัดการความรู้มีความเห็นว่าการเรียนไม่มีความพร้อมในด้านอุปกรณ์สนับสนุนคิดเป็นร้อยละ 41.84 และ 48.24 (ดังตารางที่ 118)

1.4 ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการเกี่ยวกับการจัดการความรู้ การจัดการเรียนการสอนตามหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและระบบเครือข่าย

1.4.1 ความต้องการของครูผู้สอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเกี่ยวกับการจัดการความรู้ พบว่า

1) ครูผู้สอนที่มีความรู้ในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเห็นว่าควรร่วมโครงการวิจัยนี้เนื่องจากเป็นประโยชน์ต่อนักเรียนของตนเอง คิดเป็นร้อยละ 57.14 ส่วนครูผู้สอนที่ไม่มีความรู้ในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงคิดว่าควรร่วมโครงการวิจัยนี้เนื่องจากเพื่อให้ผ่านประเมินตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด คิดเป็นร้อยละ 63.73 (ดังตารางที่ 35)

2) ครูผู้สอนที่มีความรู้ในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเห็นว่าควรแลกเปลี่ยนต่างโรงเรียน (ไม่เป็นทางการ) คิดเป็นร้อยละ 23.22 ครูผู้สอนที่ไม่มีความรู้ในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและครูผู้สอนของโรงเรียนที่ผ่านโครงการจัดการความรู้เห็นว่าควรแลกเปลี่ยนในโรงเรียนเดียวกัน (ไม่เป็นทางการ) คิดเป็นร้อยละ 38.28 และ 38.40 (ดังตารางที่ 37)

3) ครูผู้สอนของโรงเรียนที่ผ่านโครงการจัดการความรู้มีความคิดเห็นว่าวิธีการสรุปข้อโต้แย้งระหว่างสมาชิกและหาข้อยุติในกระบวนการกลุ่มชุมชนนักปฏิบัติที่ดีที่สุดคือใช้วิธีการร่วมกันอภิปรายทั้ง 2 ฝ่าย และหาวิธีการดำเนินการใหม่ โดยคิดเป็นร้อยละ 47.56 ขณะที่ครูผู้สอนของโรงเรียนที่ผ่านโครงการจัดการความรู้มีความคิดเห็นว่าควรใช้หลักการลงคะแนนเสียงระหว่างสมาชิกในกลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 43.55 (ดังตารางที่ 84)

4) ครูผู้สอนของโรงเรียนที่ผ่านโครงการจัดการความรู้มีความคิดเห็นว่าการกำหนดหน้าที่รับผิดชอบกันว่าความรู้จากแหล่งต่างๆ ภายใต้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของกลุ่มเครือข่ายในแต่ละกลุ่มย่อยควรให้สมาชิกทุกคนร่วมกันกำหนดคิดเป็นร้อยละ 100.00 (ดังตารางที่ 87)

5) ครูผู้สอนของโรงเรียนที่ผ่านโครงการจัดการความรู้มีความคิดเห็นว่าการกำหนดหน้าที่รับผิดชอบกันว่าเพื่อนำมาใช้กำหนดประเด็นต่างๆ ในวิธีการจัดการเรียนการสอนโดยคิดเป็นร้อยละ 37.68 (ดังตารางที่ 88)

6) ครูผู้สอนที่มีความรู้ในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีความคิดเห็นว่าการเรียนรู้จากการใช้เวทีสำหรับแลกเปลี่ยนเรียนรู้ คิดเป็นร้อยละ 17.22 (ดังตารางที่ 91)

7) ครูผู้สอนที่มีและไม่มีความรู้ในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และครูผู้สอนของโรงเรียนที่ผ่านโครงการจัดการความรู้ มีความคิดเห็นว่าการบันทึกความรู้ส่วนบุคคลคิดเป็นร้อยละ 57.18 64.24 และ 61.08 ตามลำดับ (ดังตารางที่ 92)

8) ครูผู้สอนของโรงเรียนที่ผ่านโครงการจัดการความรู้ส่วนมากคัดเลือกทีมผู้รับผิดชอบในการปฏิบัติจัดการความรู้โดยการผลัดเปลี่ยนตามความเหมาะสม คิดเป็นร้อยละ 36.45 (ดังตารางที่ 93)

9) ครูผู้สอนของโรงเรียนที่ผ่านโครงการจัดการความรู้มีความคิดเห็นว่าการกำหนดรูปแบบข้อมูลให้เป็นมาตรฐานเดียวกันเพื่อความสะดวกต่อการใช้ข้อมูลควรให้เลขานุการกลุ่มชุมชนนักปฏิบัติเป็นผู้กำหนด คิดเป็นร้อยละ 50.74 (ดังตารางที่ 94)

10) ครูผู้สอนของโรงเรียนที่ผ่านโครงการจัดการความรู้มีความคิดเห็นว่าการใช้การยกระดับความรู้ที่อยู่ในตัวบุคคลด้วยการใช้ระบบพี่เลี้ยง คิดเป็นร้อยละ 15.96 (ดังตารางที่ 99)

11) ครูผู้สอนของโรงเรียนที่ผ่านโครงการจัดการความรู้มีความคิดเห็นว่าการใช้กระบวนการยกระดับความรู้ที่เป็นความรู้ชัดแจ้งให้เป็นความรู้ฝังลึกในตัวบุคคลด้วยการใช้เวทีสำหรับแลกเปลี่ยนเรียนรู้ โดยคิดเป็นร้อยละ 16.16 (ดังตารางที่ 100)

12) ครูผู้สอนของโรงเรียนที่ผ่านโครงการจัดการความรู้มีความคิดเห็นว่าการให้ทีมผู้ปฏิบัติจัดการความรู้เป็นผู้ตรวจสอบคิดเป็นร้อยละ 33.99 (ดังตารางที่ 101)

13) ครูผู้สอนที่มีและไม่มีความรู้ในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีความคิดเห็นว่าการสรุปข้อมูลความรู้ด้วยการจัดเรียงประเด็นที่สมาชิกทุกคนในกลุ่มเห็นด้วยมากที่สุดสู่ประเด็นที่เห็นด้วยน้อยที่สุด โดยคิดเป็นร้อยละ 51.20 และ 67.52 ตามลำดับ ขณะที่ครูผู้สอนของโรงเรียนที่ผ่านโครงการจัดการความรู้มีความคิดเห็นว่าการตกลงร่วมกันด้วยเหตุผล โดยคิดเป็นร้อยละ 90.64 (ดังตารางที่ 106)

14) ครูผู้สอนที่มีและไม่มีความรู้ในหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พร้อมทั้งครูผู้สอนของโรงเรียนที่ผ่านโครงการจัดการความรู้มีความคิดเห็นว่าการที่ช่วยเสริมความรู้ด้านการใช้เทคโนโลยีแก่ครูผู้สอนที่กลัวการใช้เทคโนโลยีควรใช้วิธีการจัดการอบรมหลายๆ ครั้ง เพื่อให้เกิดความเคยชิน คิดเป็นร้อยละ 50.87 49.29 และ 53.48 (ดังตารางที่ 107)

15) ครูผู้สอนที่มีและไม่มีความรู้ในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีความคิดเห็นว่าการลดทอนการปกปิดหรือเก็บงำความรู้ที่ดีที่สุดคือการใช้ระบบพี่เลี้ยงในการดำเนินการ โดยคิดเป็นร้อยละ 25.28 24.24 ตามลำดับ (ดังตารางที่ 110)

16) ครูผู้สอนที่ไม่มีความรู้ในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ครูผู้สอนของโรงเรียนที่ผ่านโครงการจัดการความรู้ มีความคิดเห็นว่าการบูรณาการที่เหมาะสมต่อการสร้างวัฒนธรรมควรสร้างวัฒนธรรมเครือข่ายขึ้นใหม่ไม่ควรเกี่ยวข้องกับประเพณีหรือวัฒนธรรมท้องถิ่นเดิมทั้งหมด คิดเป็นร้อยละ 38.34 และ 29.77 ขณะที่ครูผู้สอนที่มีและไม่มีความรู้ในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีความคิดเห็นว่าการบูรณาการกับประเพณีหรือวัฒนธรรมท้องถิ่น คิดเป็นร้อยละ 35.12 (ดังตารางที่ 111)

17) ครูผู้สอนของโรงเรียนที่ผ่านโครงการจัดการความรู้มีความคิดเห็นว่าการทำความรู้จักกับครูกลุ่มสาระเดียวกันระหว่างเพื่อนครูผู้สอนต่างโรงเรียนควรใช้วิธีการจัดกิจกรรมแบบพบหน้าในครั้งแรกของการดำเนินการเพื่อทำความรู้จักและจัดให้มีกิจกรรมกลุ่มแบบพบหน้าเป็นระยะ โดยคิดเป็นร้อยละ 79.72 ขณะที่ครูผู้สอนที่มีและไม่มีความรู้ในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเห็นว่าการใช้วิธีการจัดกิจกรรมแบบพบหน้าครั้งแรกเพื่อทำความรู้จักและทักทาย แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันบนระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต โดยคิดเป็นร้อยละ 38.31 และ 38.47 (ดังตารางที่ 112)

18) ครูผู้สอนของโรงเรียนที่ผ่านโครงการจัดการความรู้มีความคิดเห็นว่าการใช้การถ่ายโอนความรู้โดยเครื่องมือเสมือน คิดเป็นร้อยละ 21.64 (ดังตารางที่ 113)

19) ครูผู้สอนของโรงเรียนที่ผ่านโครงการจัดการความรู้มีความคิดเห็นว่าการใช้กิจกรรมระบบพี่เลี้ยง คิดเป็นร้อยละ 22.60 (ดังตารางที่ 114)

20) ครูผู้สอนของโรงเรียนที่ผ่านโครงการจัดการความรู้มีความคิดเห็นว่าการใช้การสับเปลี่ยนงาน คิดเป็นร้อยละ 17.97 (ดังตารางที่ 128)

21) ครูผู้สอนของโรงเรียนที่ผ่านโครงการจัดการความรู้มีความคิดเห็นว่าการเทียบเคียงงานโดยคิดเป็นร้อยละ 17.09 (ดังตารางที่ 129)

22) ครูผู้สอนของโรงเรียนที่ผ่านโครงการจัดการความรู้เห็นว่าการใช้วิธีการศึกษาดูงานคิดเป็นร้อยละ 14.22 (ดังตารางที่ 130)

23) ครูผู้สอนของโรงเรียนที่ผ่านโครงการจัดการความรู้มีความคิดเห็นว่าการใช้กิจกรรมแบบระบบพี่เลี้ยง คิดเป็นร้อยละ 15.55 (ดังตารางที่ 131)

1.4.2 ความต้องการของครูผู้สอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนตามหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า

1) ครูผู้สอนที่มีความรู้ในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีความคิดเห็นว่าการใช้เวลาประมาณ 1-2 วันในการให้ผู้ปฏิบัติจัดการความรู้เข้าใจและเห็นความสำคัญของการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการจัดการเรียนรู้โดยคิดเป็นร้อยละ 53.39 (ดังตารางที่ 80)

2) ครูผู้สอนของโรงเรียนที่ผ่านโครงการจัดการความรู้มีความคิดเห็นว่าการใช้ระยะเวลา 2 วัน ในการให้ความรู้ต่างๆ เพื่อเป็นความรู้เบื้องต้นในการดำเนินการตามระบบต่อไป คิดเป็นร้อยละ 34.98 (ดังตารางที่ 85)

3) ครูผู้สอนของโรงเรียนที่ผ่านโครงการจัดการความรู้มีความคิดเห็นว่าการสร้างความรู้ที่เหมาะสมคือให้ครูผู้สอนเข้ารับการฝึกอบรม ศึกษาดูงาน คิดเป็นร้อยละ 55.00 (ดังตารางที่ 95)

4) ครูผู้สอนของโรงเรียนที่ผ่านโครงการจัดการความรู้มีความคิดเห็นว่าการใช้สื่ออื่นๆ เช่น การพบปะหน้าและจัดเก็บในลักษณะเอกสารที่จับต้องได้คิดเป็นร้อยละ 25.37 (ดังตารางที่ 102)

5) ครูผู้สอนของโรงเรียนที่ผ่านโครงการจัดการความรู้มีความคิดเห็นว่าการเรียงข้อมูลแยกตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ คิดเป็นร้อยละ 84.23 (ดังตารางที่ 103)

6) ครูผู้สอนของโรงเรียนที่ผ่านโครงการจัดการความรู้มีความคิดเห็นว่าการให้โรงเรียนแกนนำเป็นผู้ออกแบบโครงสร้างความรู้โดยคิดเป็นร้อยละ 36.45 (ดังตารางที่ 104)

7) ครูผู้สอนของโรงเรียนที่ผ่านโครงการจัดการความรู้มีความคิดเห็นว่าการจัดทำเป็นรูปเล่มที่จับต้องได้หรือจัดทำในระบบเครือข่ายเว็บไซต์ของเครือข่ายที่เข้าถึงได้โดยง่าย คิดเป็นร้อยละ 97.29 (ดังตารางที่ 105)

1.4.3 ความต้องการของครูผู้สอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและระบบเครือข่าย พบว่า

1) ครูผู้สอนของโรงเรียนที่ผ่านโครงการจัดการความรู้มีความคิดเห็นว่าการที่เหมาะสมเพื่อให้ได้มาซึ่งความรู้ในการใช้เครื่องมือเทคโนโลยีสารสนเทศควรจัดทำโดยใช้คู่มือในการใช้เครื่องมือ คิดเป็นร้อยละ 47.78 ครูผู้สอนที่มีและไม่มีความรู้ในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงส่วนมากมีความคิดเห็นว่าการจัดอบรมการใช้เครื่องมือ คิดเป็นร้อยละ 64.42 และ 63.62 ตามลำดับ (ดังตารางที่ 97)

2) ครูผู้สอนของโรงเรียนที่ผ่านโครงการจัดการความรู้เห็นว่าควรใช้เว็บไซต์จำแนกตามกลุ่มสาระวิชาต่างๆ คิดเป็นร้อยละ 24.10 (ดังตารางที่ 120)

3) ครูผู้สอนของโรงเรียนที่ผ่านโครงการจัดการความรู้มีความคิดเห็นว่าการเก็บข้อมูลบนระบบเครือข่ายเพื่ออำนวยความสะดวกต่อผู้ค้นหาข้อมูลความรู้ ควรทำโดยจัดเก็บรวมกันทุกระดับชั้น คิดเป็นร้อยละ 30.35 (ดังตารางที่ 122)

4) ครูผู้สอนของโรงเรียนที่ผ่านโครงการจัดการความรู้มีความคิดเห็นว่าการจัดเรียงตามเวลาก่อนและหลังเพื่อจัดเรียงข้อมูลบนระบบเครือข่ายให้เกิดความสะดวกในการค้นคืน คิดเป็นร้อยละ 85.71 ตามลำดับ (ดังตารางที่ 123)

5) ครูผู้สอนของโรงเรียนที่ผ่านโครงการจัดการความรู้เห็นว่าควรใช้ blog เป็นเครื่องมือสำหรับแลกเปลี่ยนเรียนรู้ คิดเป็นร้อยละ 46.74 (ดังตารางที่ 124)

6) ครูผู้สอนโรงเรียนที่ผ่านการอบรมโครงการจัดการความรู้ในโรงเรียนมีความคิดเห็นว่าการใช้เครื่องมือคือ e-Mail คิดเป็นร้อยละ 28.40 ตามลำดับ (ดังตารางที่ 125)

7) ครูผู้สอนของโรงเรียนที่ผ่านโครงการจัดการความรู้มีความคิดเห็นว่าการใช้เครื่องมือประชาสัมพันธ์บนเว็บคิดเป็นร้อยละ 39.09 (ดังตารางที่ 126)

8) ครูผู้สอนของโรงเรียนที่ผ่านโครงการจัดการความรู้เห็นว่าควรใช้ e-Mail เป็นเครื่องมือสำคัญในการติดต่อสื่อสารคิดเป็นร้อยละ 60.00 ตามลำดับ (ดังตารางที่ 127)

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อสภาพ ปัญหา และความต้องการของครูผู้สอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในการใช้ระบบการจัดการความรู้สำหรับโรงเรียนเครือข่ายระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2.1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

1) ผู้เชี่ยวชาญจบการศึกษาระดับปริญญาเอก จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 66.66 จบการศึกษาระดับปริญญาโท จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 16.67 และจบการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 16.67 (ดังตารางที่ 133)

2) ผู้เชี่ยวชาญประกอบอาชีพเป็นอาจารย์ในมหาวิทยาลัยภาครัฐ จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 58.33 ประกอบอาชีพเป็นครูผู้สอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 16.66 ประกอบอาชีพเป็นข้าราชการหรือพนักงานของหน่วยงานภาครัฐ จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 25.01 (ดังตารางที่ 134)

3) ผู้เชี่ยวชาญมีอายุ 30-40 ปี จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 41.66 มีอายุ 41-50 ปี จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 16.66 มีอายุ 51-60 ปี จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 25.02 และมีอายุ 60 ปีขึ้นไป จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 16.66 (ดังตารางที่ 135)

2.2 ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อสภาพการจัดการความรู้และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ การจัดการเรียนการสอนตามหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของครูผู้สอนโรงเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.2.1 สภาพที่เกี่ยวข้องกับการจัดการความรู้ของครูผู้สอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า

1) ผู้เชี่ยวชาญด้านปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีความคิดเห็นว่าครูผู้สอนของโรงเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานส่วนมากพึ่งพาอาศัยกันในการดำเนินการด้านต่างๆ คิดเป็นร้อยละ 66.66 (ดังตารางที่ 29)

2) ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการความรู้ มีความคิดเห็นว่าการดำเนินงานต่างๆ ของโรงเรียนหัวหน้าโครงการผู้รับผิดชอบโครงการจะขอความช่วยเหลือจากเพื่อนร่วมงานให้น้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 66.66 ต่างจากผู้เชี่ยวชาญด้านปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่มีความคิดเห็นว่าหัวหน้าโครงการจะขอความช่วยเหลือจากเพื่อนร่วมงานอย่างเดียว คิดเป็นร้อยละ 100.00 (ดังตารางที่ 31)

3) ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการความรู้ มีความคิดเห็นว่าครูผู้สอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานมีการจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในเขตพื้นที่การศึกษา โดยแสดงความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์และเรียนรู้ร่วมกันทั้งที่เกี่ยวข้องและไม่เกี่ยวข้องกับงานสอน โดยมีผู้ตอบคิดเป็นร้อยละ 66.66 (ดังตารางที่ 33)

4) ผู้เชี่ยวชาญด้านปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีความคิดเห็นว่าการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายในและนอกกลุ่มสาระการเรียนรู้ (จำนวนมาก) ของเครือข่ายเพื่อนผู้บริหาร ครูผู้สอน ภายในจังหวัดเดียวกัน โดยคิดเป็นร้อยละ 100 (ดังตารางที่ 40)

5) ผู้เชี่ยวชาญด้านบริหารการศึกษามีความคิดเห็นว่าผู้บริหารโรงเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีการบริหารงานโดยสั่งการ 60% ลงมือปฏิบัติ 40% โดยคิดเป็นร้อยละ 66.66 (ดังตารางที่ 43)

6) ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการความรู้ ผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ มีความคิดเห็นว่าคุณครูผู้สอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานควรสรุปข้อคิดเห็นที่มีความแตกต่างกันโดยคำนึงถึงเหตุผลคิดเป็นร้อยละ 100.00 และ 66.66 ตามลำดับ (ดังตารางที่ 64)

7) ผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ มีความคิดเห็นว่าคุณครูผู้สอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเคยใช้เครื่องมือเทคโนโลยีที่ใช้ในการเชื่อมโยงระหว่างผู้เชี่ยวชาญกับหน่วยงาน โดยคิดเป็นร้อยละ 100.00 (ดังตารางที่ 67)

8) ผู้เชี่ยวชาญด้านปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีความคิดเห็นว่าคุณครูผู้สอนใช้สื่ออินเทอร์เน็ตค้นคว้าหาความรู้เรื่องต่างๆ ไปมากกว่า 30% ของการค้นคว้าด้วยตนเอง คิดเป็นร้อยละ 66.66 (ดังตารางที่ 90)

9) ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการความรู้ ผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ มีความคิดเห็นว่าคุณครูผู้สอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานควรใช้เครื่องมือเข้าถึงข้อมูลสำหรับนำมาใช้สร้างฐานข้อมูลความรู้ คิดเป็นร้อยละ 50.00 50.00 ผู้เชี่ยวชาญด้านปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีความคิดเห็นว่าคุณครูผู้สอนควรจัดเก็บในรูปแบบเอกสารให้เข้าถึงง่าย คิดเป็นร้อยละ 33.33 (ดังตารางที่ 98)

10) ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการความรู้ และผู้เชี่ยวชาญด้านบริหารการศึกษามีความคิดเห็นว่าผู้บริหารในหน่วยงานเป็นบุคคลสำคัญในการช่วยลดทอนการปกปิดหรือเก็บงำความรู้ คิดเป็นร้อยละ 60.00 และ 75.00 ตามลำดับ (ดังตารางที่ 109)

2.2.2 สภาพที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้และการจัดการเรียนการสอนของคุณครูผู้สอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า

1) ผู้เชี่ยวชาญด้านบริหารการศึกษามีความคิดเห็นว่าคุณครูผู้สอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่ได้นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาจัดทำในแผนการสอนหรือแผนจัดการแต่ นำข้อคิดที่ทราบมาจัดการบริหารในวิธีการจัดการเรียนรู้ คิดเป็นร้อยละ 100.00 (ดังตารางที่ 39)

2) ผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีสารสนเทศมีความคิดเห็นว่าคุณครูผู้สอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานสืบค้นข้อมูลด้วยวิธีการหาข้อมูลจากหนังสือ หาข้อมูลจากแหล่งความรู้ เช่น ห้องสมุด และหาข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต โดยคิดเป็นร้อยละ 30.00 (ดังตารางที่ 56)

3) ผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีสารสนเทศมีความคิดเห็นว่าคุณครูผู้สอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานคำนึงถึงการใช้สื่ออย่างเป็นระบบทุกครั้ง ใช้สื่อเมื่อต้องการทำผลงาน และไม่เคยคำนึงถึงการใช้สื่อเลย คิดเป็นร้อยละ 33.33 (ดังตารางที่ 71)

4) ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการความรู้ มีความคิดเห็นว่าคุณครูผู้สอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานควรใช้วิธีการเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยสิ่งที่ครูผู้สอนต้องเรียนรู้ ได้แก่ 1) การสอดแทรกในหลักสูตรการเรียนการสอน 2) การจัดหลักสูตรพอเพียงเฉพาะ 3) กิจกรรมการเรียนรู้อย่างจริงจัง เมื่อเรียนรู้กิจกรรมแรกเสร็จจึงทำการเรียนรู้ในกิจกรรมต่อไป คิดเป็นร้อยละ 100 (ดังตารางที่ 86)

5) ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีความคิดเห็นว่า ครูผู้สอนควรใช้วิธีการศึกษาหาความรู้จากเพื่อนครูหรือผู้บริหารที่มีความรู้ความสามารถ คิดเป็นร้อยละ 42.86 (ดังตารางที่ 89)

2.2.3 สภาพที่เกี่ยวข้องกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและระบบเครือข่ายของ ครูผู้สอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า

1) ผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ มีความคิดเห็นว่าครูผู้สอนระดับ การศึกษาขั้นพื้นฐานมีการจัดการข้อมูลต่างๆ อย่างเป็นระบบในระดับปานกลาง โดยความเห็นคิดเป็น ร้อยละ 100 (ดังตารางที่ 54)

2) ผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ มีความคิดเห็นว่าครูระดับ การศึกษาขั้นพื้นฐานมีการประยุกต์ใช้สื่อเทคโนโลยีในการจัดระบบข้อมูลต่างๆ ภายในโรงเรียนคิด เป็นร้อยละ 100 (ดังตารางที่ 55)

3) ผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ มีความคิดเห็นว่าวิธีการค้นคว้าหา ข้อมูลของครูผู้สอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานควรใช้การสืบค้นข้อมูลด้วยโปรแกรม Search Engine เช่น Google Altravista เป็นต้น และโปรแกรมทำดัชนี เช่น เว็บไซต์ www.pantip.com โดยคิดเป็น ร้อยละ 40.00 (ดังตารางที่ 57)

4) ผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีสารสนเทศมีความคิดเห็นว่าครูผู้สอนระดับ การศึกษาขั้นพื้นฐานมีการจัดเก็บความรู้โดยอาศัยการจัดเก็บในระบบคอมพิวเตอร์ และไม่เคยจับเก็บ โดยอาศัยเทคโนโลยีคิดเป็นส่วนเท่ากันซึ่งคิดเป็นร้อยละ 50.00 (ดังตารางที่ 58)

5) ผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีสารสนเทศมีความคิดเห็นว่าครูผู้สอนระดับ การศึกษาขั้นพื้นฐานจัดเก็บข้อมูลบนฐานข้อมูลโดยอาศัย Free Website เช่น การใช้ Facebook โดยคิดเป็นร้อยละ 66.66 (ดังตารางที่ 59)

6) ผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีสารสนเทศมีความคิดเห็นว่าครูผู้สอนระดับ การศึกษาขั้นพื้นฐานติดต่อสื่อสารกับเพื่อนบุคลากรภายนอกโรงเรียนโดยใช้โทรศัพท์มือถือ เครื่องมือเครือข่ายอิเล็กทรอนิกส์ และพบปะพูดคุยแบบพบหน้าเป็นประจำ คิดเป็นร้อยละ 30.00 (ดังตารางที่ 62)

7) ผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ มีความเห็นว่าจดหมาย อิเล็กทรอนิกส์ เว็บบอร์ด หรือการใช้ Social Media และเว็บไซต์เป็นเครื่องมือติดต่อสื่อสารที่ เหมาะสมสำหรับครูผู้สอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยคิดเป็นร้อยละ 25.00 (ดังตารางที่ 63)

8) ผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ มีความคิดเห็นว่าจดหมาย อิเล็กทรอนิกส์ กระดานเสวนา (web Board) และเว็บบล็อก (webblog) เป็นเครื่องมือใน การทำงานร่วมกันที่เหมาะสมสำหรับผู้สอนระดับขั้นพื้นฐานที่มีงบประมาณจำกัด โดยคิดเป็นร้อยละ 28.57 (ดังตารางที่ 65)

9) ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการความรู้ ผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ มีความคิดเห็นว่าการเรียนการสอนทางไกลด้วย e-Learning และเว็บไซต์ (KM Website) เป็นการสืบค้นหาความรู้ทางด้านวิชาการที่เหมาะสมกับครูผู้สอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานทั่วไปที่มี งบประมาณจำกัด โดยคิดเป็นร้อยละ 33.33 และ 30.00 ตามลำดับ (ดังตารางที่ 66)

10) ผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ มีความคิดเห็นว่าคุณครูผู้สอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเคยใช้เทคโนโลยีบันทึกความรู้ โดยคิดเป็นร้อยละ 100 (ดังตารางที่ 68)

11) ผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีสารสนเทศมีความคิดเห็นว่าคุณครูผู้สอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานมีอินเทอร์เน็ตใช้งานแต่มีความเร็วต่ำ คิดเป็นร้อยละ 50.00 (ดังตารางที่ 75)

12) ผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีสารสนเทศประเมินว่าคุณครูผู้สอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานมีทักษะใช้โปรแกรม Microsoft Word Microsoft Powerpoint และ Microsoft Explorer โดยคิดเป็นร้อยละ 20.00 (ดังตารางที่ 76)

13) ผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ มีความคิดเห็นว่าคุณครูผู้สอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานส่วนมากมีการใช้ e-Mail บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต โดยคิดเป็นร้อยละ 30.00 (ดังตารางที่ 77)

14) ผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ มีความคิดเห็นว่าคุณครูผู้สอนใช้อินเทอร์เน็ต 1-2 ชั่วโมงต่อวัน โดยคิดเป็นร้อยละ 66.66 (ดังตารางที่ 78)

15) ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการความรู้ ผู้เชี่ยวชาญด้านปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ มีความคิดเห็นว่าคุณครูผู้สอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานใช้เทคโนโลยีสำหรับติดต่อสื่อสารกับเพื่อนครูผู้สอนในกลุ่มเครือข่ายส่วนมากใช้ e-Mail คิดเป็นร้อยละ 25.00 15.79 20.00 ตามลำดับ และเครื่องมือที่ผู้เชี่ยวชาญใช้ลำดับรองลงมาได้แก่ social-network blog webboard message และการประกาศผ่านหน้าเว็บไซต์เครือข่ายเป็นลำดับรองลงมา (ดังตารางที่ 115)

16) ผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีสารสนเทศมีความคิดเห็นว่าคุณครูผู้สอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานจะใช้โทรศัพท์ติดต่อสื่อสารกับครูผู้สอนผู้มีความรู้ในเรื่องต่างๆ ขณะอยู่บ้านพัก คิดเป็นร้อยละ 25.00 (ดังตารางที่ 116)

17) ผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ มีความเห็นว่าคุณครูผู้สอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานใช้โทรศัพท์ติดต่อสื่อสารขณะอยู่ที่โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 25.00 (ดังตารางที่ 117)

2.3 ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการจัดการความรู้ของคุณครูผู้สอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า

1) ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษา มีความคิดเห็นว่าการบริหารงานของผู้บริหารมีการรับฟังความเห็นและดำเนินการตามเหตุผล โดยคิดเป็นร้อยละ 100 (ดังตารางที่ 42)

2) ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการความรู้ ด้านปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีความคิดเห็นว่าคุณครูผู้สอนที่ก่อให้เกิดการเก็บงำความรู้เนื่องจากครูผู้สอนกลัวถูกนำไปพัฒนาให้ดีกว่าของเจ้าของผลงาน และปัจจัยด้านการขอเสนอผลงานเพื่อเลื่อนตำแหน่ง คิดเป็นร้อยละ 42.86 และ 42.86 (ดังตารางที่ 108)

3) ผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ มีความคิดเห็นว่าคุณครูมีงานปฏิบัติค่อนข้างมากและโรงเรียนไม่พร้อมในเรื่องของอุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศสนับสนุน โดยคิดเป็นร้อยละ 27.27 (ดังตารางที่ 118)

2.4 ความต้องการของครูผู้สอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเกี่ยวกับการจัดการความรู้ การจัดการเรียนการสอนตามหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และระบบเครือข่าย

2.4.1 ความต้องการของครูผู้สอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเกี่ยวกับการจัดการความรู้ พบว่า

1) ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการความรู้เห็นว่าหากต้องการเรียนรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษาควรใช้วิธีการแลกเปลี่ยนในโรงเรียนเดียวกัน (แบบไม่เป็นทางการ) แลกเปลี่ยนต่างโรงเรียน (แบบไม่เป็นทางการ) และหาข้อมูลจากช่องทางต่างๆ ด้วยตนเอง คิดเป็นร้อยละ 27.27 ผู้เชี่ยวชาญด้านปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเห็นว่าควรแลกเปลี่ยนในโรงเรียนเดียวกัน (แบบไม่เป็นทางการ) และแลกเปลี่ยนต่างโรงเรียน (แบบไม่เป็นทางการ) คิดเป็นร้อยละ 40.00 (ดังตารางที่ 37)

2) ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการความรู้เห็นว่าทีมชุมชนนักปฏิบัติที่เหมาะสมสำหรับการจัดการความรู้ควรประกอบไปด้วยครูผู้สอนทีมละ 5-10 คน คิดเป็นร้อยละ 100.00 ขณะที่ผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเห็นว่าควรมีไม่น้อยกว่า 5 คน คิดเป็นร้อยละ 66.66 (ดังตารางที่ 44)

3) ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการความรู้ระบุหน้าที่ของคุณอำนวยควรดำเนินการเกี่ยวกับจัดประชุม อบรม สัมมนา ฯลฯ ให้กับเพื่อนผู้บริหาร ครู ครูผู้สอน หรือนักเรียนที่เป็นผู้ปฏิบัติงาน (คุณกิจ) และรอสนับสนุนและให้ความช่วยเหลือเมื่อเกิดปัญหา โดยคิดเป็นร้อยละ 30.00 ขณะที่ผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเห็นว่าคุณอำนวยทำหน้าที่ติดตามผลการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านต่างๆ โดยคิดเป็นร้อยละ 30.00 (ดังตารางที่ 45)

4) ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการความรู้และผู้เชี่ยวชาญด้านบริหารการศึกษา ระบุหน้าที่ของคุณเอื้อคือเป็นผู้เชื่อมโยงยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการเรียนการสอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และควรจัดบรรยากาศของโรงเรียนเครือข่ายให้เอื้อต่อการจัดการความรู้โดยคิดเป็นร้อยละ 30.00 นอกจากนี้ผู้เชี่ยวชาญด้านบริหารการศึกษาและผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเห็นว่าควรทำหน้าที่บริหารส่วนต่างๆ แบบแนวราบ (ให้ความสำคัญกับครูผู้สอนทุกคน) คิดเป็นร้อยละ 30.00 และ 20.02 ตามลำดับ (ดังตารางที่ 46)

5) ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการความรู้และด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ มีความคิดเห็นว่าวิธีการสรุปและประกาศความรู้ของครูผู้สอนควรใช้วิธีแจ้งในเว็บบอร์ดในเว็บไซต์ของโรงเรียนเครือข่ายโดยคิดเป็นร้อยละ 37.50 และ 30.00 นอกจากนี้ผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีสารสนเทศมีความคิดเห็นว่าควรใช้สื่อสังคมออนไลน์ที่มีสมาชิกกลุ่มเครือข่ายสังกัดอยู่ในการดำเนินการโดยคิดเป็นร้อยละ 30.00 (ดังตารางที่ 47)

6) ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการความรู้ ด้านปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศมีความคิดเห็นว่าควรคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญโดยสมาชิกทีมชุมชนนักปฏิบัติ ร่วมกันเสนอและคัดเลือก คิดเป็นร้อยละ 66.66 100.00 และ 75.00 ตามลำดับ ส่วนผู้เชี่ยวชาญด้านบริหารการศึกษามีความคิดเห็นว่าควรคัดเลือกโดยค้นหาจากสมุดหน้าเหลืองหรือแหล่งเชื่อมโยงผู้เชี่ยวชาญ คิดเป็นร้อยละ 100.00 (ดังตารางที่ 48)

7) ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการความรู้และด้านปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีความคิดเห็นว่าเป็นกลุ่มชุมชนนักปฏิบัติแต่ละกลุ่มควรมีผู้เชี่ยวชาญกลุ่มละ 1 คน คิดเป็นร้อยละ 66.67 และ 100.00 ตามลำดับ (ดังตารางที่ 49)

8) ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการความรู้มีความคิดเห็นว่าเป็นผู้เชี่ยวชาญความรู้ควรมีบทบาทในการเป็นผู้เสนอแนะแนวทางความรู้ที่เกี่ยวข้องและเป็นผู้พิจารณาความรู้ที่เกี่ยวข้อง (ให้ผู้ปฏิบัติทำก่อนแล้วจึงเสนอแนะว่าผิด ถูก อย่างไร) มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 42.80 ผู้เชี่ยวชาญด้านปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและผู้เชี่ยวชาญด้านบริหารการศึกษามีความเห็นว่าผู้เชี่ยวชาญควรมีบทบาทในการเป็นผู้พิจารณาความรู้ที่เกี่ยวข้อง (ให้ผู้ปฏิบัติทำก่อนแล้วจึงเสนอแนะว่าผิด ถูก อย่างไร) คิดเป็นร้อยละ 100.00 และ ร้อยละ 50.00 ตามลำดับ (ดังตารางที่ 53)

9) ผู้เชี่ยวชาญด้านปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีความคิดเห็นว่าเป็นวิธีการคัดเลือกทีมชุมชนนักปฏิบัติแต่ละตำแหน่งควรคัดเลือกใหม่ทุกครั้งที่เริ่มดำเนินกิจกรรมใหม่โดยคัดเลือกให้เหมาะสมกับคุณสมบัติความเชี่ยวชาญ โดยคิดเป็นร้อยละ 100.00 (ดังตารางที่ 81)

10) ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการความรู้มีความคิดเห็นว่าเป็นวิธีการในการกำหนดทิศทางของกลุ่มชุมชนนักปฏิบัติในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้/กลุ่มการบริหารควรคัดเลือกตามความสำคัญหรือความจำเป็นในแต่ละงานหรือแต่ละโครงการ คิดเป็นร้อยละ 66.66 (ดังตารางที่ 82)

11) ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการความรู้มีความคิดเห็นว่าเป็นการใช้เวลา 1 วัน เพื่อใช้กำหนดทิศทางของกลุ่มชุมชนนักปฏิบัติในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยคิดเป็นร้อยละ 100.00 (ดังตารางที่ 83)

12) ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการความรู้มีความคิดเห็นว่าเป็นวิธีการสรุปข้อโต้แย้งระหว่างสมาชิกและหาข้อยุติในกระบวนการกลุ่มของครูผู้สอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ดีที่สุดคือใช้วิธีการร่วมกันอภิปรายทั้ง 2 ฝ่าย และหาวิธีการดำเนินการใหม่ โดยคิดเป็นร้อยละ 50.00 นอกจากนี้ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการความรู้เห็นว่าผู้บริหารความรู้และผู้เชี่ยวชาญความรู้และทีมชุมชนนักปฏิบัติควรร่วมกันพิจารณาโดยใช้หลักการลงคะแนน (Vote) คะแนนเสียงข้างมาก คิดเป็นร้อยละ 50.00 (ดังตารางที่ 84)

13) ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการความรู้มีความคิดเห็นว่าเป็นวิธีการกำหนดหน้าที่รับผิดชอบกันว่าความรู้จากแหล่งต่างๆ ภายใต้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของกลุ่มเครือข่ายในแต่ละกลุ่มย่อยควรให้ทุกคนร่วมกันกำหนดคิดเป็นร้อยละ 100.00 (ดังตารางที่ 87)

14) ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการความรู้มีความคิดเห็นว่าเป็นครูผู้สอนควรค้นหาความรู้ร่วมกันเพื่อนำมาใช้กำหนดประเด็นต่างๆ ในวิธีการจัดการเรียนการสอน โดยคิดเป็นร้อยละ 100 (ดังตารางที่ 88)

15) ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการความรู้มีความคิดเห็นว่าเป็นครูผู้สอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานควรเรียนรู้จากการศึกษาดูงาน การค้นคว้าวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ และเวทีสำหรับแลกเปลี่ยนเรียนรู้ โดยคิดเป็นร้อยละ 25.00 (ดังตารางที่ 91)

16) ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการความรู้และผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีสารสนเทศมีความคิดเห็นว่าเป็นครูผู้สอนควรบันทึกความรู้รูปแบบฟอร์มเดียวกันโดยคิดเป็นร้อยละ

100.00 และ 100.00 ด้านผู้เชี่ยวชาญด้านปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ผู้เชี่ยวชาญด้านบริหาร การศึกษา มีความคิดเห็นว่าคุณค่าความรู้ส่วนบุคคลคิดเป็นร้อยละ 100.00 100.00 ตามลำดับ (ดังตารางที่ 92)

17) ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการความรู้ ผู้เชี่ยวชาญด้านการแลกเปลี่ยน เรียนรู้ ส่วนมากคัดเลือกทีมผู้รับผิดชอบในการปฏิบัติจัดการความรู้โดยการผลัดเปลี่ยนตามความ เหมาะสม คิดเป็นร้อยละ 100.00 100.00 (ดังตารางที่ 93)

18) ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการความรู้ และผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยี สารสนเทศมีความเห็นว่าผู้ทำหน้าที่กำหนดรูปแบบข้อมูลให้เป็นมาตรฐานเดียวกันเพื่อความสะดวก ต่อการใช้ข้อมูลควรใช้วิธีการให้สมาชิกปฏิบัติกร่วมกัน คิดเป็นร้อยละ 100.00 และ 33.33 ตามลำดับ (ดังตารางที่ 94)

19) ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการความรู้ ผู้เชี่ยวชาญด้านปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียง ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการจัดการ มีความคิดเห็นว่าคุณค่าความรู้ที่เหมาะสมคือให้ ครูผู้สอนเข้ารับการฝึกอบรม ศึกษาดูงาน คิดเป็นร้อยละ 37.50 30.00 37.50 ตามลำดับ (ดังตารางที่ 95)

20) ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการความรู้ ผู้เชี่ยวชาญด้านปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง ผู้เชี่ยวชาญด้านบริหารการศึกษา มีความคิดเห็นว่าคุณค่าความรู้ที่ใช้การยกระดับ ความรู้ที่อยู่ในตัวบุคคลด้วยการใช้ระบบพี่เลี้ยง คิดเป็นร้อยละ 23.08 14.29 23.08 ตามลำดับ รองลงมาคือการเลือกวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ กลุ่มชุมชนนักปฏิบัติ การสับเปลี่ยนงาน และตลาดนัด ความรู้ (ดังตารางที่ 99)

21) ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการความรู้ ผู้เชี่ยวชาญด้านปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษา มีความคิดเห็นว่าคุณค่าความรู้ที่ใช้ กระบวนการยกระดับความรู้ที่เป็นความรู้ชัดแจ้งให้เป็นความรู้ฝังลึกในตัวบุคคลด้วยการใช้เวทีสำหรับ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ โดยคิดเป็น 23.08 17.65 15.00 ตามลำดับ นอกจากนี้ยังมีการใช้กลุ่มชุมชนนัก ปฏิบัติ กระบวนการฝึกอบรม ศึกษาดูงาน การเลือกวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ การสับเปลี่ยนงาน และตลาด นัดความรู้ เป็นวิธีการสำคัญที่รองลงมา (ดังตารางที่ 91)

22) ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการความรู้มีความเห็นว่าควรให้ทีมผู้เชี่ยวชาญ ความรู้เป็นผู้ตรวจสอบความรู้โดยคิดเป็นร้อยละ 60.00 ผู้เชี่ยวชาญด้านปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีความคิดเห็นว่าคุณค่าความรู้ให้ทีมผู้ปฏิบัติจัดการความรู้ ทีมผู้เชี่ยวชาญความรู้และทีมผู้บริหารความรู้เป็น ผู้ตรวจสอบความรู้โดยคิดเป็นร้อยละ 33.33 (ดังตารางที่ 101)

23) ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการความรู้มีความคิดเห็นว่าคุณค่าการใช้สมุดหน้า เหลืองในการจัดทำสารบัญความรู้เพื่อสะดวกต่อการค้นคืน คิดเป็นร้อยละ 66.66 ผู้เชี่ยวชาญ ด้านปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีความคิดเห็นว่าคุณค่าใช้แผนที่ความรู้ระบบเครือข่ายเป็นวิธีจัดทำ สารบัญความรู้ โดยคิดเป็นร้อยละ 100.00 (ดังตารางที่ 105)

24) ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการความรู้ ผู้เชี่ยวชาญด้านปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง ผู้เชี่ยวชาญด้านบริหารการศึกษา มีความคิดเห็นว่าคุณค่าสรุปลงข้อมูลความรู้ด้วยการ

จัดเรียงประเด็นที่สมาชิกทุกคนในกลุ่มเห็นด้วยมากที่สุดสู่ประเด็นที่เห็นด้วยน้อยที่สุด โดยคิดเป็นร้อยละ 100.00 100.00 66.66 ตามลำดับ (ดังตารางที่ 106)

25) ผู้เชี่ยวชาญด้านปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ผู้เชี่ยวชาญด้านบริหาร การศึกษา มีความคิดเห็นว่าเป็นวิธีการลดทอนการปกปิดหรือเก็บงำความรู้ที่ดีที่สุดคือการใช้ระบบพี่เลี้ยง ในการดำเนินการ โดยคิดเป็นร้อยละ 13.64 15.38 รองลงมาคือการใช้กลุ่มชุมชนนักปฏิบัติ การเลือกวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ เวทสำหรับแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการแลกเปลี่ยนผ่าน webblog เป็นวิธี สำคัญลำดับรองลงมา (ดังตารางที่ 110)

26) ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการความรู้ มีความคิดเห็นว่าเป็นบรรยากาศที่ เหมาะสมต่อการสร้างวัฒนธรรมการสร้างวัฒนธรรมเครือข่ายขึ้นใหม่ไม่ควรเกี่ยวข้องกับประเพณีหรือ วัฒนธรรมท้องถิ่นเดิมทั้งหมด คิดเป็นร้อยละ 66.66 ด้านผู้เชี่ยวชาญปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีความคิดเห็นว่าเป็นการบูรณาการกับประเพณีหรือวัฒนธรรมท้องถิ่น คิดเป็นร้อยละ 60.00 (ดังตารางที่ 111)

27) ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการความรู้มีความคิดเห็นว่าเป็นกิจกรรมที่ทำให้เกิด การแบ่งปัน แลกเปลี่ยน กระจาย ถ่ายโอนความรู้ (แบบความรู้ชัดแจ้ง) ได้แก่ การทำเอกสาร ฐานความรู้ กระจายความรู้บนระบบเครือข่ายภายใน และ การสื่อสารความรู้นอกหน่วยงาน โดยคิด เป็นร้อยละ 23.08 ผู้เชี่ยวชาญด้านปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเห็นว่าเป็นการใช้การทำเอกสาร ฐานความรู้และการจัดนิทรรศการ คิดเป็นร้อยละ 23.08 คิดเป็นร้อยละ 21.64 (ดังตารางที่ 113)

28) ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการความรู้มีความคิดเห็นว่าเป็นกิจกรรมที่ทำให้เกิด การแบ่งปัน แลกเปลี่ยน กระจาย ถ่ายโอนความรู้ (แบบความรู้ฝังลึก) ควรเป็นการจัดตั้งชุมชนแห่ง การเรียนรู้ กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน กิจกรรมระบบพี่เลี้ยง กิจกรรมจัดเวทีสำหรับแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และกิจกรรมสร้างเครือข่ายความรู้ โดยคิดเป็นร้อยละ 12.50 ผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีสารสนเทศมี ความเห็นว่าเป็นการใช้กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน (ดังตารางที่ 114)

29) ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการความรู้ ผู้เชี่ยวชาญด้านปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง มีความเห็นว่าเป็นวิธีการเก็บข้อมูลบนระบบเครือข่ายเพื่ออำนวยความสะดวกต่อผู้ ค้นหาค้นหาข้อมูลความรู้ ควรทำโดยจัดเก็บรวมกันทุกระดับชั้น คิดเป็นร้อยละ 60.00 37.50 ตามลำดับ ขณะที่ผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีสารสนเทศมีความคิดเห็นว่าเป็นการจัดแบ่งออกเป็นแต่ละกลุ่มสาระ การเรียนรู้ คิดเป็นร้อยละ 60.00 (ดังตารางที่ 122)

30) ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการความรู้มีความคิดเห็นว่าเป็นกิจกรรมส่งเสริม ความรู้แก่ผู้บริหารเพื่อนำมาใช้ในการบริหารจัดการความรู้ควรเป็นกิจกรรมกลุ่มชุมชนนักปฏิบัติและ เวทีสำหรับแลกเปลี่ยนเรียนรู้ โดยคิดเป็นร้อยละ 30.00 ผู้เชี่ยวชาญด้านบริหารการศึกษามีความเห็น ว่าเป็นการใช้การเลือกวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศคิดเป็นร้อยละ 21.43 (ดังตารางที่ 128)

31) ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการความรู้มีความคิดเห็นว่าเป็นกิจกรรมที่เหมาะสม และส่งเสริมการเรียนรู้ให้ครูผู้สอนเกิดการเรียนรู้แบบบูรณาการระหว่างการจัดการเรียนการสอนตาม หลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับกิจกรรมการเรียนการสอนได้แก่การศึกษาดูงาน การใช้ระบบ พี่เลี้ยง การใช้เวทีสำหรับแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการจัดตลาดนัดความรู้ คิดเป็นร้อยละ 20.00 ผู้เชี่ยวชาญด้านบริหารการศึกษามีความเห็นว่าเป็นการใช้กิจกรรมจัดตั้งทีมข้ามสายงาน การจัดตั้ง

ชุมชนนักปฏิบัติ การใช้ระบบพี่เลี้ยง และการใช้เวทีสำหรับแลกเปลี่ยนเรียนรู้ คิดเป็นร้อยละ 12.50 (ดังตารางที่ 129)

32) ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการความรู้มีความคิดเห็นว่าการจัดกิจกรรมที่เหมาะสม และส่งเสริมการเรียนรู้ให้ครูผู้สอนเกิดการปฏิบัติจริงขณะดำเนินการสร้างวิชาปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงควรเป็นการใช้กลุ่มชุมชนนักปฏิบัติ เวทีสำหรับแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการจัดตลาดนัดความรู้ คิดเป็นร้อยละ 20.00 ผู้เชี่ยวชาญด้านบริหารการศึกษาเห็นว่าควรใช้การฝึกอบรม การใช้กลุ่มชุมชนนักปฏิบัติและเวทีสำหรับแลกเปลี่ยนเรียนรู้ คิดเป็นร้อยละ 20.00 (ดังตารางที่ 130)

2.4.2 ความต้องการของครูผู้สอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเกี่ยวกับการเรียนรู้และการจัดการเรียนการสอน พบว่า

1) ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการความรู้และผู้เชี่ยวชาญด้านบริหารการศึกษามีความคิดเห็นว่าคุณสมบัติของผู้เชี่ยวชาญความรู้ในกลุ่มชุมชนนักปฏิบัติควรเป็นผู้ที่สังคมยอมรับว่ามีความรู้ ความเชี่ยวชาญ เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษาทำงานที่ใดก็ได้ คิดเป็นร้อยละ 75.00 ส่วนผู้เชี่ยวชาญด้านปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีความคิดเห็นว่าคุณควรเป็นผู้ปฏิบัติงานที่เชี่ยวชาญด้านเศรษฐกิจพอเพียงที่ทำงานอยู่ในวงการการศึกษาหรือทำงานสถานที่อื่นๆ คิดเป็นร้อยละ 100.00 (ดังตารางที่ 50)

2) ผู้เชี่ยวชาญด้านปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีความเห็นว่าคุณลักษณะของผู้เชี่ยวชาญความรู้ในกลุ่มชุมชนนักปฏิบัติควรเป็นผู้มีความรู้ความสามารถด้านหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยเป็นที่ประจักษ์แก่สังคม คิดเป็นร้อยละ 42.86 ขณะที่ผู้เชี่ยวชาญด้านบริหารการศึกษามีความคิดเห็นที่แตกต่างกันออกไปกล่าวคือมีความคิดเห็นว่าคุณควรเป็นผู้ทำงานในสถานศึกษาพอเพียง หรือ สถานศึกษาที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษารวมถึงมีความรู้ความสามารถด้านหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยเป็นที่ประจักษ์แก่สังคม และควรเป็นผู้ที่เคยได้รับรางวัลหรือมีผลงานเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาก่อนคิดเป็นร้อยละ 33.33 (ดังตารางที่ 51)

3) ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการความรู้ ด้านปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และด้านบริหารการศึกษามีความเห็นว่าระยะเวลาความเชี่ยวชาญของผู้เชี่ยวชาญความรู้ที่ควรจะมีคือ 3 ปี คิดเป็นร้อยละ 100.00 66.67 และ 66.67 ตามลำดับ (ดังตารางที่ 52)

4) ผู้เชี่ยวชาญด้านปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเห็นว่าครูผู้สอนแต่ละคนต้องเรียนรู้ (1) เนื้อหาความรู้ กิจกรรมความรู้ที่มีการบูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (2) การขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา (3) หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานส่วนของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (4) การขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในภาคส่วนอื่นๆ ที่ไม่ใช่การศึกษา (5) แหล่งเรียนรู้พอเพียงต่างๆ (6) บุคคลพอเพียงในภาคส่วนต่างๆ (7) เกณฑ์การประเมินและตัวชี้วัดสถานศึกษาพอเพียง/ ศูนย์การเรียนรู้ฯ (8) การใช้วิธีการบริหารจัดการเพื่อให้เกิดเครือข่ายฯ การเรียนรู้ (9) การใช้เครื่องมือ เทคโนโลยีสารสนเทศต่างๆ ในการบริหารจัดการเพื่อให้เกิดเครือข่ายฯ การเรียนรู้ (10) การกำหนดบริบทของโรงเรียนเครือข่ายฯ เช่น กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย โดยในแต่ละประเด็นของทั้ง 10 ประเด็นคิดเป็นร้อยละ 10.00 (ดังตารางที่ 69)

5) ผู้เชี่ยวชาญด้านปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีความคิดเห็นว่าการที่ครูผู้สอนของโรงเรียนเครือข่ายควรร่วมมือกันเรียนรู้สิ่งต่างๆ ได้แก่ (1) การเรียนรู้เกี่ยวกับเนื้อหาความรู้ กิจกรรมความรู้ที่มีการบูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเข้าไป (2) การเรียนรู้เกี่ยวกับการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา (3) การเรียนรู้เกี่ยวกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานส่วนของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (4) การเรียนรู้เกี่ยวกับการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในภาคส่วนอื่นๆ ที่ไม่ใช่การศึกษา (5) การเรียนรู้เกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้พอเพียงต่างๆ (6) การเรียนรู้เกี่ยวกับบุคคลพอเพียงในภาคส่วนต่างๆ (7) เกณฑ์การประเมินและตัวชี้วัดสถานศึกษาพอเพียง/ ศูนย์การเรียนรู้ฯ (8) การเรียนรู้ในการใช้วิธีการบริหารจัดการเพื่อให้เกิดเครือข่ายฯ การเรียนรู้ (9) การเรียนรู้ในการใช้เครื่องมือ เทคโนโลยีสารสนเทศต่างๆ ในการบริหารจัดการเพื่อให้เกิดเครือข่ายฯ การเรียนรู้ (10) การเรียนรู้ในการกำหนดบริบทของโรงเรียนเครือข่ายฯ เช่น กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย (11) การเรียนรู้เกี่ยวกับการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (12) การเรียนรู้เกี่ยวกับการสร้างความสัมพันธ์กับโรงเรียนเครือข่ายฯ (13) การเรียนรู้ในหน่วยงานราชการสนับสนุนความรู้ด้านปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยเฉพาะ โดยทุกประเด็นคิดเป็นร้อยละ 7.69 (ดังตารางที่ 70)

6) ผู้เชี่ยวชาญด้านปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีความคิดเห็นว่าการใช้เวลา 3-5 วันเพื่อทำความเข้าใจและเห็นความสำคัญของการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ โดยคิดเป็นร้อยละ 100 (ดังตารางที่ 80)

7) ผู้เชี่ยวชาญด้านปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีความคิดเห็นว่าการใช้เวลา 3 วัน ให้ความรู้เกี่ยวกับการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในด้านการศึกษากลุ่มผู้ปฏิบัติจัดการความรู้ที่ยังไม่เข้าใจในหลักการ โดยคิดเป็นร้อยละ 100 ผู้เชี่ยวชาญด้านบริหารการศึกษามีความคิดเห็นว่าการใช้เวลา 2-3 วัน และ 1 สัปดาห์ ให้ความรู้ โดยคิดเป็นร้อยละ 33.33 (ดังตารางที่ 85)

8) ผู้เชี่ยวชาญด้านปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีความคิดเห็นว่าการที่ เหมาะสมกับการเติมเต็มความรู้ในหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแก่ครูผู้สอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานคือ 1 สัปดาห์ คิดเป็นร้อยละ 100.00 (ดังตารางที่ 96)

9) ผู้เชี่ยวชาญด้านปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ผู้เชี่ยวชาญด้านบริหารการศึกษามีความคิดเห็นว่าการตรวจสอบคุณภาพแผนการจัดการเรียนรู้ควรใช้วิธีการทดลองกับผู้เรียนและประเมินผลโดยผู้เชี่ยวชาญความรู้เรื่องนั้นๆ คิดเป็นร้อยละ 50.00 (ดังตารางที่ 100)

10) ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการความรู้ ด้านปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีความคิดเห็นว่าการมีระเบียบเรียงข้อมูลแบบแยกตามกลุ่มสาระการเรียนรู้และเรียงตามลำดับวันที่ ก่อนหลังคิดเป็นร้อยละ 100.00 และ 100.00 (ดังตารางที่ 103)

11) ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการความรู้มีความคิดเห็นว่าการที่โรงเรียนที่ได้รับมอบหมายจากการประชุมกลุ่มย่อยแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ควรเป็นผู้วางโครงสร้างความรู้ คิดเป็นร้อยละ 66.66 ขณะที่ผู้เชี่ยวชาญด้านปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเห็นว่าขึ้นอยู่กับความเหมาะสมในแต่ละสถานการณ์ คิดเป็นร้อยละ 100.00 (ดังตารางที่ 104)

12) ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการความรู้มีความคิดเห็นว่าการที่วิธีการทำความรู้จักกับครูกลุ่มสาระเดียวกันระหว่างเพื่อนครูผู้สอนต่างโรงเรียนควรใช้วิธีการจัดกิจกรรมแบบพบหน้าใน

ครั้งแรกของการดำเนินการเพื่อทำความรู้จักและจัดให้มีกิจกรรมกลุ่มแบบพบหน้าเป็นระยะ โดยคิดเป็นร้อยละ 75.00 (ดังตารางที่ 112)

13) ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการความรู้และด้านปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีความคิดเห็นว่าการประเมินด้านความรู้เกี่ยวกับการจัดการความรู้มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 60.00 รองลงมาเห็นว่าควรประเมินด้านความรู้ในเนื้อหาวิชาหรือกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้รับ และประเมินด้านความรู้เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษาตามหลักเกณฑ์ที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด โดยคิดเป็นร้อยละ 40.00 (ดังตารางที่ 132)

2.4.3 ความต้องการของครูผู้สอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศและระบบเครือข่าย พบว่า

1) ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการความรู้ มีความคิดเห็นว่าเป็นวิธีการที่เหมาะสมเพื่อให้ได้มาซึ่งความรู้ในการใช้เครื่องมือเทคโนโลยีสารสนเทศควรจัดทำโดยใช้คู่มือในการใช้เครื่องมือ คิดเป็นร้อยละ 75.00 ผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ มีความคิดเห็นว่าการจัดอบรมการใช้เครื่องมือ คิดเป็นร้อยละ 50.00 (ดังตารางที่ 97)

2) ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการความรู้มีความคิดเห็นว่าการใช้การเรียบเรียงข้อมูลและจัดระบบข้อมูลโดยใช้แหล่งข้อมูลบนระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต คิดเป็นร้อยละ 37.50 ผู้เชี่ยวชาญด้านปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีความเห็นว่าควรใช้ e-Mail โทรศัพท์ และแหล่งข้อมูลบนระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต คิดเป็นร้อยละ 21.43 ผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเห็นว่าควรใช้ blog คิดเป็นร้อยละ 100.00 (ดังตารางที่ 102)

3) ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการความรู้มีความคิดเห็นว่าเป็นวิธีการที่ช่วยเสริมความรู้ด้านการใช้เทคโนโลยีแก่ครูผู้สอนที่กลัวการใช้เทคโนโลยีควรใช้วิธีการจัดการอบรมหลายๆ ครั้ง เพื่อให้เกิดความเคยชิน คิดเป็นร้อยละ 60.00 (ดังตารางที่ 107)

4) ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการความรู้มีความคิดเห็นว่าการใช้สื่อสังคมออนไลน์ (social network) และ เว็บไซต์จำแนกตามกลุ่มสาระการเรียนรู้มาใช้เป็นเครื่องมือสำหรับจัดเก็บความรู้โดยสามารถค้นคืนความรู้ได้โดยง่ายและเป็นเครื่องมือจัดเก็บที่เป็นระเบียบ คิดเป็นร้อยละ 42.86 ผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีสารสนเทศมีความคิดเห็นว่าการใช้ blog เป็นเครื่องมือในการจัดเก็บความรู้คิดเป็นร้อยละ 50.00 (ดังตารางที่ 120)

5) ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการความรู้ ด้านปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ มีความคิดเห็นว่าการจัดเรียงตามเวลาก่อนและหลังเพื่อจัดเรียงข้อมูลบนระบบเครือข่ายเกิดความสะดวกค้นคืน คิดเป็นร้อยละ 100.00 ตามลำดับ (ดังตารางที่ 123)

6) ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการความรู้และผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีสารสนเทศมีความคิดเห็นว่าการใช้เครื่องมือการแพร่กระจายความรู้ชุดแจ้งแบบ Push เป็นการประชาสัมพันธ์บนเว็บคิดเป็นร้อยละ 75.00 และ 60.00 (ดังตารางที่ 124)

7) ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการความรู้มีความคิดเห็นว่าการใช้ครูผู้สอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานควรใช้เครื่องมือการแพร่กระจายความรู้ชุดแจ้งแบบ Pull ควรใช้ blog คิดเป็นร้อยละ 60.00 ผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีสารสนเทศมีความคิดเห็นว่าการใช้เครื่องมือคือ e-Mail คิดเป็นร้อยละ 75.00 (ดังตารางที่ 125)

8) ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการความรู้มีความคิดเห็นว่าการใช้เครื่องมือแพร่กระจายความรู้ฝั่งลิ้งแบบ Push ด้วย e-Mail blog คิดเป็นร้อยละ 40.00 ผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีสารสนเทศมีความคิดเห็นว่าการใช้เครื่องมือประชาสัมพันธ์บนเว็บ คิดเป็นร้อยละ 42.86 (ดังตารางที่ 126)

9) ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการความรู้มีความคิดเห็นว่าการแพร่กระจายความรู้ฝั่งลิ้งแบบ Pull ด้วยเครื่องมือ webboard และ blog คิดเป็นร้อยละ 50.00 ผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีสารสนเทศมีความคิดเห็นว่าการใช้ e-Mail คิดเป็นร้อยละ 60.00 (ดังตารางที่ 127)

11) ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการความรู้มีความคิดเห็นว่าการกิจกรรมที่เหมาะสมและส่งเสริมการเรียนรู้ให้ครูผู้สอนเรียนรู้วิธีการสร้างกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนควรใช้กิจกรรมการสับเปลี่ยนงาน เวทีสำหรับแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการแลกเปลี่ยนผ่าน Webblog คิดเป็นร้อยละ 21.43 ผู้เชี่ยวชาญบริหารการศึกษาเห็นว่าการใช้กิจกรรมการเลือกวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศและการแลกเปลี่ยนผ่าน webblog คิดเป็นร้อยละ 23.08 (ดังตารางที่ 131)

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์คะแนนความรู้เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษาก่อนและหลังการใช้ระบบการจัดการความรู้สำหรับโรงเรียนเครือข่ายระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ผลการวิเคราะห์คะแนนความรู้เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษาก่อนและหลังการใช้ระบบการจัดการความรู้สำหรับโรงเรียนเครือข่ายระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแสดงดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 5 แสดงคะแนนความรู้เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษาก่อนและหลังใช้ระบบการจัดการความรู้ (N=100)

คะแนน	\bar{X}	S.D.	t	Sig.
ก่อนเรียน	13.920	6.785	-15.900	.000*
หลังเรียน	21.330	4.212		

*p<.05

จากตารางที่ 5 พบว่าครูผู้สอนกลุ่มตัวอย่างทดลองที่ใช้ระบบการจัดการความรู้สำหรับโรงเรียนเครือข่ายระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการพัฒนาความรู้ด้านปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์คะแนนการประเมินนวัตกรรมที่เกิดขึ้นจากระบบการจัดการความรู้สำหรับโรงเรียนเครือข่ายระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ผลการวิเคราะห์คะแนนการประเมินนวัตกรรมที่เกิดขึ้นจากระบบการจัดการความรู้สำหรับโรงเรียนเครือข่ายระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแสดงดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 6 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลการประเมินนวัตกรรมที่เกิดขึ้นจากระบบการจัดการความรู้เพื่อขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา

ข้อ	รายการประเมิน	โรงเรียนลูกข่าย (สถานศึกษาพอเพียง)		โรงเรียนลูกข่าย (โรงเรียนทั่วไป)		โรงเรียนลูกข่าย (รวม)		t	Sig.
		N=30		N=60		N=90			
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1.	เป็นสิ่งใหม่/กระบวนการใหม่	3.00	0.00	3.00	0.00	3.00	0.00	-. ^a	-. ^b
2.	ปรากฏเป็นรูปธรรมซึ่งเกิดจากวิเคราะห์หรือสังเคราะห์รวบรวมความรู้หรือวิธีการเก่าๆ ควบคู่กับสิ่งใหม่	2.73	0.58	2.75	0.57	2.74	0.58	-0.13	0.90
3.	มีการนำหลักการ ทฤษฎีต่างๆ มาใช้เป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนานวัตกรรม	1.73	0.45	1.68	0.54	1.71	0.50	0.44	0.66
4.	นวัตกรรมเกิดจากวิเคราะห์ผู้เรียน ผู้สอน หลักสูตร วิธีการจัดการเรียนรู้ และสภาพแวดล้อม	3.00	0.00	2.92	0.28	2.90	0.20	2.32	0.02*
5.	มีการออกแบบนวัตกรรมตามหลักการจัดการเรียนรู้ และมีความคิดสร้างสรรค์	3.00	0.00	2.92	0.28	2.90	0.20	2.32	0.02*
6.	พัฒนานวัตกรรมต่อเนื่อง	2.87	0.35	2.67	0.66	2.77	0.51	1.89	0.06
7.	นำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้จริงและมีคุณภาพ	3.00	0.00	3.00	0.00	3.00	0.00	-. ^a	-. ^b
8.	ประเมินผลอย่างเป็นรูปธรรม	3.00	0.00	2.95	0.22	2.98	0.11	1.76	0.08
9.	นวัตกรรมเหมาะสมกับบริบทแวดล้อมวัตถุประสงค์ สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม	2.93	0.25	2.95	0.22	2.94	0.24	-0.32	0.75
10.	ผู้เรียนพึงพอใจในการใช้นวัตกรรม	3.00	0.00	3.00	0.00	3.00	0.00	-. ^a	-. ^b
11.	ผู้เรียนส่วนมากมีผลการเรียนบรรลุตามวัตถุประสงค์ การเรียนรู้ที่ตั้งไว้	3.00	0.00	3.00	0.00	3.00	0.00	-. ^a	-. ^b
รวม		2.84	0.12	2.80	0.18	2.82	0.15	1.21	0.23

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

^aไม่สามารถคำนวณค่าได้ เนื่องจาก S.D. มีค่าเป็น 0

^bไม่สามารถทดสอบค่า t ได้ เนื่องจากข้อมูลไม่มีการกระจาย

จากตารางที่ 6 พบว่าการประเมินในภาพรวมประเด็นส่วนใหญ่แสดงให้เห็นว่าสถานศึกษาพอเพียงและโรงเรียนทั่วไปมีผลการประเมินแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ประเด็นด้านความเป็นนวัตกรรมอย่างพอเพียง ด้านการนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้จริง ด้าน

ความพึงพอใจของผู้เรียน และด้านผู้เรียนส่วนใหญ่บรรลุผลการเรียนรู้ตามเป้าหมายพบว่าได้ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.00 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.00 แสดงให้เห็นว่ามีค่าการประเมินในระดับสูงที่สุดจากเกณฑ์ที่ตั้งไว้ในโรงเรียนทั้ง 2 ประเภท ประเด็นด้านนวัตกรรมเกิดจากการวิเคราะห์ที่ผู้เรียนผู้สอน หลักสูตร วิธีการจัดการเรียนรู้และสภาพแวดล้อม และประเด็นด้านออกแบบนวัตกรรมตามหลักจัดการเรียนรู้และมีความคิดสร้างสรรค์พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 5 ผลการวิเคราะห์คะแนนการประเมินสถานศึกษาพอเพียงของโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างที่มีการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ผลการวิเคราะห์คะแนนการประเมินสถานศึกษาพอเพียงซึ่งผู้วิจัยนำรายการประเมินและเกณฑ์คุณภาพสถานศึกษาแบบอย่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (สถานศึกษาพอเพียง) ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มาบูรณาการเข้ากับองค์ประกอบและขั้นตอนของระบบการจัดการความรู้สำหรับโรงเรียนเครือข่ายระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง นำไปใช้ประเมินครูผู้สอนโรงเรียนลูกข่ายซึ่งมีผลการประเมินด้วยเกณฑ์ประเมินสถานศึกษาพอเพียง ดังนี้

ตารางที่ 7 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลการประเมินการใช้ระบบจัดการความรู้ด้วยแบบประเมินสถานศึกษาพอเพียงกับครูผู้สอนโรงเรียนลูกข่ายโดยพิจารณาภาพรวม (N=90)

ข้อ	รายการประเมิน	ระดับเกณฑ์การประเมิน		
		\bar{X}	S.D.	แปลความหมาย
1.	ด้านความรู้	3.56	0.70	มากที่สุด
2.	องค์ประกอบระบบการจัดการความรู้ และขั้นเตรียมการ	2.83	0.80	มาก
3.	ขั้นกำหนดความรู้	4.00	0.00	มากที่สุด
4.	ขั้นแสวงหาความรู้	3.25	0.46	มาก
5.	ขั้นแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้	3.09	0.64	มาก
6.	ขั้นสร้างความรู้ และขั้นประมวลและกลั่นกรองความรู้	3.40	0.46	มาก
7.	ขั้นจัดเก็บความรู้	3.08	0.65	มาก
8.	ขั้นนำความรู้มาใช้ในการเรียนการสอน	2.86	0.38	มาก
9.	ขั้นประเมินผลความรู้	2.89	0.39	มาก
รวม		3.22	0.49	มาก

ตารางที่ 7 พบว่ากลุ่มตัวอย่างทดลองมีค่าเฉลี่ยตามเกณฑ์สถานศึกษาพอเพียงในด้านความรู้ และในขั้นกำหนดความรู้อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านประเด็นอื่นๆ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 8 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลการประเมินการใช้ระบบจัดการความรู้ ด้วยแบบประเมินสถานศึกษาพอเพียงกับครูผู้สอนโรงเรียนลูกข่ายโดยพิจารณาประเด็นย่อย (N=90)

ข้อ	รายการประเมิน	ระดับเกณฑ์การประเมิน		
		\bar{X}	S.D.	แปลความหมาย
ด้านความรู้				
1.	ทีมปฏิบัติจัดการความรู้มีความรู้ถึงความพอประมาณตามหลักปรัชญา	3.38	0.92	มากที่สุด
2.	ทีมปฏิบัติจัดการความรู้มีความรู้ในเหตุผลตามหลักปรัชญา	3.38	0.92	มากที่สุด
3.	ทีมปฏิบัติจัดการความรู้มีความรู้ถึงการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีตามหลักปรัชญา	3.38	0.92	มากที่สุด
4.	ทีมปฏิบัติจัดการความรู้มีความรู้เกี่ยวกับความรู้ตามหลักปรัชญา	3.75	0.46	มากที่สุด
5.	ทีมปฏิบัติจัดการความรู้มีความรู้เกี่ยวกับคุณธรรมตามหลักปรัชญา	3.38	0.92	มากที่สุด
6.	ทีมปฏิบัติจัดการความรู้มีความรู้ในวิธีบริหารจัดการด้านเศรษฐกิจอย่าง สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.25	1.04	มากที่สุด
7.	ทีมปฏิบัติจัดการความรู้มีความรู้ในวิถีการดำเนินชีวิตในสังคมตามหลักคิด ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติตนเพื่อ ส่วนรวมและสาธารณประโยชน์	3.38	0.92	มากที่สุด
8.	ทีมปฏิบัติจัดการความรู้มีความรู้ในการจัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมต่างๆ ได้อย่างถูกต้องตามหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.00	0.00	มากที่สุด
9.	ทีมปฏิบัติจัดการความรู้มีความรู้เกี่ยวกับการประยุกต์ใช้วัฒนธรรมท้องถิ่นที่ เกี่ยวข้อง และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมมาดำเนินการ จัดการเรียนรู้ซึ่งเป็นไปตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.50	0.93	มากที่สุด
10.	ทีมปฏิบัติจัดการความรู้มีความรู้ในการนำหลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไข 4 บริบท มา ประยุกต์ใช้ในงานของต้นครบถ้วนทุกด้าน	3.88	0.35	มากที่สุด
11.	ผู้รับความรู้มีความรู้ในการนำหลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไข 4 บริบท มาเป็นหลักใน การคิดตามหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการเรียนรู้ในสำนักงาน หรือรายวิชาที่เรียนหรืองานที่ดำเนินงาน	3.88	0.35	มากที่สุด
ด้านการปฏิบัติ				
(องค์ประกอบการจัดการความรู้ และขั้นเตรียมการ)				
12.	โรงเรียนมีจุดเด่น หรือมีแหล่งเรียนรู้ที่เป็นเอกลักษณ์สำหรับนำเสนอแนวคิด การจัดการเรียนรู้บูรณาการหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงลงไปใน การจัดการเรียนรู้ด้วยจุดเด่นหรือแหล่งเรียนรู้นั้น	3.25	1.39	มากที่สุด
13.	โรงเรียนมีครูผู้สอนที่เป็นผู้นำในการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการศึกษาอย่างชัดเจน	4.00	0.00	มากที่สุด
14.	โรงเรียนมีปราชญ์ประจำแหล่งเรียนรู้ที่สามารถอธิบายความรู้จากแหล่งเรียนรู้ บูรณาการกับหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงนั้นได้	3.00	0.93	มากที่สุด
15.	โรงเรียนมีการให้บริการโรงเรียนลูกข่ายอื่นๆ (โรงเรียนอื่นๆ ที่ขอความ ช่วยเหลือเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง)	1.00	1.85	น้อย

ตารางที่ 8 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลการประเมินการใช้ระบบจัดการความรู้ ด้วยแบบประเมินสถานศึกษาพอเพียงกับครูผู้สอนโรงเรียนลูกข่ายโดยพิจารณาประเด็นย่อย (ต่อ)

ข้อ	รายการประเมิน	ระดับเกณฑ์การประเมิน		
		\bar{X}	S.D.	แปลความหมาย
16.	โรงเรียนมีทีมครูผู้สอนที่เป็นผู้เชี่ยวชาญในการเผยแพร่ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษาซึ่งเป็นที่ยอมรับของสังคมครูผู้สอนการศึกษาในภูมิภาคเดียวกันหรือระดับประเทศ	1.38	1.92	น้อย
17.	โรงเรียนมีทีมครูผู้สอนที่สามารถจัดอบรมการนำหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการจัดการเรียนรู้และการบริหารการศึกษาให้แก่ครูผู้สอนโรงเรียนอื่นๆ ได้ โดยอาศัยเทคนิคต่างๆ ซึ่งเป็นวิธีการจัดอบรม	1.25	1.83	น้อย
18.	โรงเรียนมีทีมผู้บริหารที่ให้ความสะดวกและส่งเสริมให้ทีมครูผู้สอนดำเนินการให้ความรู้แก่สังคมในทุกรูปแบบๆ	3.50	1.41	มากที่สุด
19.	โรงเรียนมีทีมครูผู้สอนอำนวยความสะดวกในการติดต่อประสานงานกับครูผู้สอนโรงเรียนอื่นๆ ที่เข้ามาขอความช่วยเหลือเกี่ยวกับการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้จัดการเรียนรู้หรือบริหารจัดการ	4.00	0.00	มากที่สุด
20.	โรงเรียนมีสมาชิกโรงเรียนลูกข่ายที่ต้องการความช่วยเหลือเกี่ยวกับการบริหาร/จัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	1.75	1.98	น้อย
21.	ครูผู้สอนศรัทธาในหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (เปิดใจยอมรับ)	4.00	0.00	มากที่สุด
22.	โรงเรียนเสริมความเข้าใจในการบริหารจัดการ/จัดการเรียนรู้ในหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา โดยมุ่งที่การเข้าถึงความรู้	1.50	1.41	น้อย
23.	โรงเรียนจัดกลุ่มเรียนรู้ (CoPs) ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้เพื่อช่วยกันเสริมความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้ตามหลักคิดปรัชญา	4.00	0.00	มากที่สุด
24.	โรงเรียนจัดกลุ่มเรียนรู้ (CoPs) ตามกลุ่มโรงเรียนเพื่อช่วยกันเสริมความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้ในหลักคิดปรัชญา	4.00	0.00	มากที่สุด
25.	โรงเรียนแม่ข่ายให้ความรู้เรื่องเกณฑ์การประเมินสถานศึกษาพอเพียงและระบบการจัดการความรู้ฯ แก่โรงเรียนลูกข่าย และประเมินความเข้าใจ	4.00	0.00	มากที่สุด
26.	โรงเรียนแม่ข่ายให้ข้อเสนอแนะ เทคนิค และวิธีการ เมื่อโรงเรียนลูกข่ายเข้าสู่การประเมินเป็นสถานศึกษาพอเพียงและศูนย์การเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา และประเมินความเข้าใจ	4.00	0.00	มากที่สุด
27.	โรงเรียนแม่ข่ายให้ข้อเสนอแนะการจัดทำแหล่งเรียนรู้พอเพียงต่างๆ และประเมินความเข้าใจ	4.00	0.00	มากที่สุด
28.	โรงเรียนแม่ข่ายและโรงเรียนลูกข่ายอาศัยเทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดข้อมูลให้เป็นระบบ สืบค้นความรู้ และจัดเก็บความรู้	1.00	0.53	น้อย
29.	โรงเรียนแม่ข่ายและโรงเรียนลูกข่ายมีการติดต่อสื่อสารกันผ่านเครื่องมือเทคโนโลยีสารสนเทศต่างๆ เช่น โทรศัพท์ โทรสาร เครือข่ายอินเทอร์เน็ต เครือข่ายไร้สาย ฯลฯ	4.00	0.00	มากที่สุด
30.	โรงเรียนแม่ข่ายและโรงเรียนลูกข่ายใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อค้นหาความรู้ เช่น ค้นหาความรู้จากอินเทอร์เน็ต เป็นต้น หรือค้นหาผู้เชี่ยวชาญด้านต่างๆ	1.63	1.06	น้อย

ตารางที่ 8 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลการประเมินการใช้ระบบจัดการความรู้ ด้วยแบบประเมินสถานศึกษาพอเพียงกับครูผู้สอนโรงเรียนลูกข่ายโดยพิจารณาประเด็นย่อย (ต่อ)

ข้อ	รายการประเมิน	ระดับเกณฑ์การประเมิน		
		\bar{X}	S.D.	แปลความหมาย
31.	โรงเรียนแม่ข่ายและโรงเรียนลูกข่ายติดต่อสื่อสารกันหลังจากกลับจากการอบรมฯ หรือศึกษาดูงานเติมเต็มความรู้ที่จัดโดยโรงเรียนแม่ข่าย อย่างน้อย 2 ครั้ง และผลสุดท้ายได้ผลงานที่บูรณาการหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	2.50	1.60	ปานกลาง
32.	โรงเรียนแม่ข่ายและโรงเรียนลูกข่ายร่วมกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับสื่อการสอนพอเพียง (วิเคราะห์ ออกแบบ พัฒนา นำไปใช้ และ ประเมินสื่อ)	1.75	0.89	น้อย
(ขั้นกำหนดความรู้)				
33.	โรงเรียนแม่ข่ายมีแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม ด้านวิชาการที่ส่งเสริมการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การจัดการเรียนรู้อย่างชัดเจน และโรงเรียนลูกข่ายมีแผนการจัดการเรียนรู้	4.00	0.00	มากที่สุด
34.	โรงเรียนแม่ข่ายมีหน่วยการเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามมาตรฐานการเรียนรู้ (ส. 3.1) ที่ชัดเจน และโรงเรียนลูกข่ายมีแผนดังกล่าว	4.00	0.00	มากที่สุด
35.	โรงเรียนแม่ข่ายและโรงเรียนลูกข่ายมีตัวอย่างแผนจัดการเรียนรู้บูรณาการหลักปรัชญา ตามมาตรฐานการเรียนรู้ อย่างชัดเจน	4.00	0.00	มากที่สุด
36.	โรงเรียนแม่ข่ายและโรงเรียนลูกข่ายร่วมกันวางแผนและจัดหา/ผลิต/ใช้/เผยแพร่ สื่อการสอน บูรณาการหลักปรัชญาอย่างชัดเจน	4.00	0.00	มากที่สุด
37.	โรงเรียนแม่ข่ายและโรงเรียนลูกข่ายร่วมกันกำหนดเครื่องมือวัดและประเมินผลที่หลากหลายและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างชัดเจน	4.00	0.00	มากที่สุด
38.	โรงเรียนแม่ข่ายและโรงเรียนลูกข่ายร่วมกันวางแผนงาน/โครงการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษาเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจ และตระหนักในคุณค่าของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่ชัดเจน	4.00	0.00	มากที่สุด
(ขั้นแสวงหาความรู้)				
39.	โรงเรียนแม่ข่ายสอนให้โรงเรียนลูกข่ายจัดทำหน่วยการเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามมาตรฐานการเรียนรู้ (ส. 3.1) และติดตามผลการดำเนินการในโรงเรียนลูกข่ายพร้อมให้ข้อเสนอแนะ	4.00	0.00	มากที่สุด
40.	โรงเรียนแม่ข่ายสอนให้โรงเรียนลูกข่ายจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ ตามมาตรฐานการเรียนรู้ และติดตามผลการดำเนินการในโรงเรียนลูกข่ายพร้อมให้ข้อเสนอแนะ	4.00	0.00	มากที่สุด
41.	โรงเรียนแม่ข่ายชี้แนะให้โรงเรียนลูกข่ายวางแผนและจัดหา/ผลิต/ใช้/เผยแพร่ สื่อการสอน เพื่อบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ ติดตามผลในโรงเรียนลูกข่ายพร้อมให้ข้อเสนอแนะ	3.25	0.46	มากที่สุด
42.	โรงเรียนแม่ข่ายสอนให้โรงเรียนลูกข่ายจัดทำเครื่องมือวัดและประเมินผลที่หลากหลายและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักพอเพียง ติดตามผลการดำเนินการโรงเรียนลูกข่ายพร้อมให้ข้อเสนอแนะ	1.75	1.39	น้อย

ตารางที่ 8 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลการประเมินการใช้ระบบจัดการความรู้ ด้วยแบบประเมินสถานศึกษาพอเพียงกับครูผู้สอนโรงเรียนลูกข่ายโดยพิจารณาประเด็นย่อย (ต่อ)

ข้อ	รายการประเมิน	ระดับเกณฑ์การประเมิน		
		\bar{X}	S.D.	แปลความหมาย
43.	โรงเรียนแม่ข่ายสอนให้โรงเรียนลูกข่ายจัดทำแผนงาน/โครงการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษาเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจ และตระหนักในคุณค่าของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.25	0.46	มากที่สุด
44.	โรงเรียนแม่ข่ายให้ความรู้ด้วยช่องทางต่างๆ หรือ โรงเรียนลูกข่ายขอความรู้จากโรงเรียนแม่ข่ายช่องทางต่างๆ เช่น โทรศัพท์ ใบบทความรู้ เอกสาร ตำรา แหล่งข้อมูลบนอินเทอร์เน็ต เป็นต้น	3.25	0.46	มากที่สุด
(ขั้นแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้)				
45.	ครูผู้สอนโรงเรียนเครือข่ายแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับการจัดทำหน่วยการเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามมาตรฐานการเรียนรู้ (ส. 3.1) กับครูผู้สอนทั้งภายในหรือภายนอกโรงเรียน	4.00	0.00	มากที่สุด
46.	ครูผู้สอนโรงเรียนเครือข่ายแลกเปลี่ยนเรียนรู้จัดทำแผนการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ ตามมาตรฐานการเรียนรู้กับครูผู้สอนทั้งภายในหรือภายนอกโรงเรียน	4.00	0.00	มากที่สุด
47.	ครูผู้สอนโรงเรียนเครือข่ายแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับการวางแผนและจัดหา/ผลิต/ใช้/เผยแพร่ สื่อการสอน เพื่อบูรณาการปรัชญาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กับครูผู้สอนทั้งภายในหรือภายนอกโรงเรียน	2.71	0.95	มาก
48.	ครูผู้สอนโรงเรียนเครือข่ายแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับการทำเครื่องมือวัดและประเมินผลที่หลากหลายและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับครูผู้สอนทั้งภายในหรือภายนอกโรงเรียน	2.71	0.95	มาก
49.	ครูผู้สอนโรงเรียนเครือข่ายแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับวิธีการสานสัมพันธ์กับชุมชนให้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียงของผู้เรียนกับบุคลากรทั้งภายในหรือภายนอกโรงเรียน	3.29	0.49	มากที่สุด
50.	ครูผู้สอนโรงเรียนเครือข่ายแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับวิธีการจัดทำแผนงาน/โครงการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษาเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจ และตระหนักในคุณค่าของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับบุคลากรทั้งภายในหรือภายนอกโรงเรียน	1.86	1.46	น้อย
(ขั้นสร้างความรู้ และขั้นประมวลและกลั่นกรองความรู้)				
51.	โรงเรียนลูกข่ายดำเนินการจัดทำหน่วยการเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามมาตรฐานการเรียนรู้ (ส. 3.1)	4.00	0.00	มากที่สุด
52.	โรงเรียนลูกข่ายจัดทำแผนจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ ตามมาตรฐานการเรียนรู้	4.00	0.00	มากที่สุด
53.	โรงเรียนลูกข่ายดำเนินการวางแผนและจัดหา/ผลิต/ใช้/เผยแพร่ สื่อการสอน เพื่อบูรณาการหลักพอเพียงในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	2.86	0.90	มาก

ตารางที่ 8 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลการประเมินการใช้ระบบจัดการความรู้ ด้วยแบบประเมินสถานศึกษาพอเพียงกับครูผู้สอนโรงเรียนลูกข่ายโดยพิจารณาประเด็นย่อย (ต่อ)

ข้อ	รายการประเมิน	ระดับเกณฑ์การประเมิน		
		\bar{X}	S.D.	แปลความหมาย
54.	โรงเรียนลูกข่ายจัดทำเครื่องมือวัดและประเมินผลที่หลากหลายและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	2.86	0.90	มาก
55.	โรงเรียนลูกข่ายจัดทำแผนงาน/โครงการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษาเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจ และตระหนักในคุณค่าของหลักปรัชญา	3.29	0.49	มากที่สุด
(ขั้นจัดเก็บความรู้)				
56.	ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาฯ ของโรงเรียนลูกข่ายจัดทำหน่วยการเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามมาตรฐานการเรียนรู้ (ส. 3.1) ชัดเจน	4.00	0.00	มากที่สุด
57.	ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ ของโรงเรียนลูกข่ายมีการนำแผนจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามมาตรฐานการเรียนรู้	4.00	0.00	มากที่สุด
58.	คุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ จัดทำโดยครูผู้สอนกลุ่มโรงเรียนลูกข่าย	2.57	0.98	มาก
59.	ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ ของโรงเรียนลูกข่าย มีแผนการใช้สื่อการสอนที่บูรณาการหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงลงไปในวิธีการใช้สื่อการสอนนั้นๆ อย่างชัดเจนเป็นลายลักษณ์อักษร	2.71	0.95	มาก
60.	ครูผู้สอนทางการศึกษา (ผู้บริหาร ครูผู้สอน) ของโรงเรียนลูกข่าย จัดทำเครื่องมือวัดและประเมินผลที่หลากหลายและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างชัดเจน	3.14	0.69	มากที่สุด
61.	โรงเรียนลูกข่ายมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อแก้ปัญหา พัฒนาสถานศึกษาและชุมชนในด้านบริบท 4 บริบทตามหลักปรัชญา	3.29	0.49	มากที่สุด
62.	โรงเรียนลูกข่ายมีแผนงาน/โครงการพัฒนาครูผู้สอนของสถานศึกษาเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจ และตระหนักในคุณค่าของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่ชัดเจน เป็นลายลักษณ์อักษร	1.86	1.46	น้อย
(ขั้นนำความรู้มาใช้ในการเรียนการสอน)				
63.	ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาฯ ของโรงเรียนลูกข่าย ดำเนินการจัดการเรียนรู้ตามมาตรฐานการเรียนรู้ ส.3.1 ตามที่สร้างขึ้น	2.86	0.38	มาก
64.	ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ ของโรงเรียนลูกข่ายดำเนินการจัดการเรียนรู้ตามแผนจัดการเรียนรู้บูรณาการฯ แผนการใช้สื่อการสอนฯ และดำเนินการใช้เครื่องมือวัดและประเมินผล ที่สร้างขึ้น	2.86	0.38	มาก
65.	โรงเรียนลูกข่ายประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น วัฒนธรรมและหลักคำสอนตามศาสนาที่ตนนับถือ ในการดำเนินกิจกรรมผู้เรียนตามหลักปรัชญา	2.86	0.38	มาก
66.	โรงเรียนลูกข่ายจัดประชุม อบรม สัมมนา จากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ เพื่อส่งเสริมให้ครูผู้สอนในโรงเรียนสามารถประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้อย่างถูกต้อง ครบถ้วน สมบูรณ์ และตระหนักในคุณค่าของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่สร้างขึ้น	2.86	0.38	มาก

ตารางที่ 8 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลการประเมินการใช้ระบบจัดการความรู้ด้วยแบบประเมินสถานศึกษาพอเพียงกับครูผู้สอนโรงเรียนลูกข่ายโดยพิจารณาประเด็นย่อย (ต่อ)

ข้อ	รายการประเมิน	ระดับเกณฑ์การประเมิน		
		\bar{X}	S.D.	แปลความหมาย
(ชั้นประเมินผลความรู้)				
67.	โรงเรียนลูกข่ายติดตามแผนการจัดการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ รวมถึงติดตามการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน	2.86	0.38	มาก
68.	โรงเรียนลูกข่ายติดตามและประเมินผลแหล่งเรียนรู้และการใช้งานแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและนำผลการติดตามพัฒนาและปรับปรุง	2.86	0.38	มาก
69.	โรงเรียนลูกข่ายติดตามและประเมินผล วิธีการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้รวมถึงนำผลการติดตามมาพัฒนาและปรับปรุง	2.86	0.38	มาก
70.	โรงเรียนลูกข่ายจัดแสดง/เผยแพร่/ประกวด/แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ผลงานของผู้เรียน ที่เกิดจากการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้	2.86	0.38	มาก
71.	โรงเรียนลูกข่ายนำผลการติดตามการจัดกิจกรรมนักเรียนต่างๆ มาพัฒนาปรับปรุงแก้ไข ให้สอดคล้องตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมากขึ้น	2.86	0.38	มาก
72.	ผู้รับความรู้เกิดความรู้ความเข้าใจโดยประยุกต์ใช้วัตถุดิบและเศรษฐกิจที่ได้เรียนรู้ตามหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้	2.86	0.38	มาก
73.	ผู้รับความรู้เกิดความรู้ความเข้าใจโดยประยุกต์ใช้ลักษณะการอยู่ร่วมกันในสังคมให้เป็นไปตามหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้	2.86	0.38	มาก
74.	ผู้รับความรู้เกิดความรู้ความเข้าใจโดยประยุกต์ใช้สิ่งแวดล้อมที่มีตามหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้	2.86	0.38	มาก
75.	ผู้รับความรู้เกิดความรู้ความเข้าใจโดยประยุกต์ใช้วัฒนธรรมท้องถิ่นตามหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้	2.86	0.38	มาก
76.	โรงเรียนลูกข่ายขยายผลและเผยแพร่ ผลการติดตามแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม ของครูผู้สอนในโรงเรียนให้เป็นไปตามหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	2.86	0.38	มาก
77.	โรงเรียนลูกข่ายมีคุณลักษณะของสถานศึกษาพอเพียง (หมายเหตุ: ประเมินจากผลรวมของคะแนนระดับเกณฑ์การประเมิน)	3.14	0.56	มากที่สุด
รวมคะแนน		3.15	0.57	มากที่สุด

จากตารางที่ 8 พบว่าค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลการประเมินการใช้ระบบจัดการความรู้ด้วยแบบประเมินสถานศึกษาพอเพียงโดยรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.15 ซึ่งเป็นผลในระดับมากที่สุด

ตอนที่ 6 ผลการวิเคราะห์คะแนนพฤติกรรมกรรมการดำเนินการตามกระบวนการจัดการความรู้สำหรับโรงเรียนเครือข่ายระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ผลการวิเคราะห์คะแนนพฤติกรรมกรรมการดำเนินการตามกระบวนการจัดการความรู้สำหรับโรงเรียนเครือข่ายระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็น

การประเมินผลการดำเนินการตามขั้นตอนของระบบการจัดการความรู้ของครูผู้สอนกลุ่มทดลอง มีผลดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 9 แสดงผลการวิเคราะห์คะแนนพฤติกรรมการดำเนินการตามกระบวนการจัดการความรู้เพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในภาพรวมของครูผู้สอนโรงเรียนเครือข่าย (N=100)

ข้อ	รายการประเมิน	\bar{X}	S.D.	แปลความหมาย
1.	ขั้นเตรียมการ	3.67	1.15	มาก
2.	ขั้นกำหนดความรู้	4.39	0.71	มาก
3.	ขั้นแสวงหาความรู้	3.34	0.51	ปานกลาง
4.	ขั้นแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้	4.26	0.93	มาก
5.	ขั้นสร้างความรู้	4.93	0.20	มากที่สุด
6.	ขั้นประมวลและกลั่นกรองความรู้	4.44	0.25	มาก
7.	ขั้นจัดเก็บความรู้	4.04	1.52	มาก
8.	ขั้นนำความรู้มาใช้ในการเรียนการสอน	4.99	0.09	มากที่สุด
9.	ขั้นประเมินผลความรู้	5.00	0.00	มากที่สุด
รวม		4.22	0.66	มาก

จากตารางที่ 9 พบว่าครูผู้สอนโรงเรียนเครือข่ายมีคะแนนพฤติกรรมการดำเนินการตามกระบวนการจัดการความรู้เพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในภาพรวมอยู่ที่ระดับมากที่สุด โดยขั้นสร้างความรู้ ขั้นนำความรู้มาใช้ในการเรียนการสอน และขั้นประเมินผลความรู้มีผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด

ตารางที่ 10 แสดงผลการวิเคราะห์คะแนนพฤติกรรมการดำเนินการตามกระบวนการจัดการความรู้เพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในประเด็นย่อยของครูผู้สอนโรงเรียนเครือข่าย (N=100)

ข้อ	รายการประเมิน	\bar{X}	S.D.	แปลความหมาย
ขั้นเตรียมการ				
1.	ทีมปฏิบัติจัดการความรู้มีผลคะแนนด้านการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการเรียนรู้ จากแบบทดสอบความรู้หลังอบรม/สัมมนา มากกว่า ก่อนการจัดอบรม/สัมมนา	3.68	0.68	มาก
2.	ทีมปฏิบัติจัดการความรู้ระบุชื่อครูผู้สอนในหน่วยงานตรงกับตำแหน่งการจัดการความรู้ต่างๆ ได้อย่างครบถ้วน	4.58	0.74	มากที่สุด
3.	ทีมปฏิบัติจัดการความรู้มีการแลกเปลี่ยนพูดคุยกันด้วยท่าที่เป็นมิตร	4.57	1.11	มากที่สุด

ตารางที่ 10 แสดงผลการวิเคราะห์คะแนนพฤติกรรมการดำเนินการตามกระบวนการจัดการความรู้ เพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในประเด็นย่อยของครูผู้สอนโรงเรียนเครือข่าย (ต่อ)

ข้อ	รายการประเมิน	\bar{X}	S.D.	แปลความหมาย
4.	ผู้ปฏิบัติจัดการความรู้ ผู้เชี่ยวชาญความรู้ นำข้อมูลที่มีอยู่มาเป็นตัวอย่าง สำหรับการจัดทำองค์ประกอบด้านโรงเรียนโดยที่มีการบูรณาการ หลักการจัดการความรู้และหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเข้าไป ในแผนการจัดการเรียนรู้หรือวิธีการจัดการเรียนการสอน	3.71	1.42	มาก
5.	ผู้ปฏิบัติจัดการความรู้จัดเตรียมเทคโนโลยีสารสนเทศต่างๆ เพื่อเป็น ช่องทางในการติดต่อสื่อสารและจัดเก็บข้อมูล	2.81	1.71	ปานกลาง
6.	ผู้ปฏิบัติจัดการความรู้นำแผนการจัดการเรียนรู้ แผนการจัดกิจกรรมที่มี อยู่มาเป็นตัวอย่างที่จะใช้ในการผลิตแผนการสอนบูรณาการหลักคิด	2.72	1.27	ปานกลาง
ขั้นกำหนดความรู้				
7.	ทีมปฏิบัติจัดการความรู้ได้ระบุครูผู้สอนที่ดำเนินการที่มีรายชื่อ ผู้ดำเนินการอย่างชัดเจน	4.30	0.73	มาก
8.	ทีมปฏิบัติจัดการความรู้พบปะหรือจัดประชุมคณะกรรมการอย่างน้อย 1 ครั้ง	4.30	0.73	มาก
9.	ทีมปฏิบัติจัดการความรู้ (ครูที่ดำเนินการสอน) ได้กำหนดวิธีการ ปฏิบัติการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ แผนการจัดกิจกรรม ที่มีการใช้คำศัพท์ที่แสดงถึงการบูรณาการในแผนนั้นอย่างชัดเจน	4.28	0.74	มาก
10.	ทีมปฏิบัติจัดการความรู้ (ครูผู้สอน) สร้างหัวข้อที่เกี่ยวข้องกับการนำหลัก ปรัชญาไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้/กิจกรรมอย่างชัดเจน	4.28	0.74	มาก
11.	ทีมปฏิบัติจัดการความรู้สำรวจแหล่งข้อมูลต่างๆ และเลือกประเด็น ความรู้ที่ใช้ในการสอดแทรกหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (โดยเขียนระบุในแผนการจัดการเรียนรู้อย่างชัดเจน)	3.57	1.37	มาก
12.	แผนการจัดการเรียนรู้มีการลำดับความสำคัญของเนื้อหาความรู้จากง่าย ไปยาก	4.58	0.67	มากที่สุด
13.	แผนกิจกรรมในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้มีการคำนึงถึงความเหมาะสม กับช่วงวัยของผู้เรียน	4.53	0.67	มากที่สุด
14.	ผู้เชี่ยวชาญความรู้ (ผู้ตรวจสอบแผนการเรียนรู้ก่อนสอน) ดำเนินการ ตรวจสอบแผนการจัดการเรียนรู้ และดำเนินการอนุมัติหรือเสนอแนะให้ มีการปรับปรุงแก้ไข	4.89	0.31	มากที่สุด
15.	ผู้ปฏิบัติจัดการความรู้ดำเนินการเผยแพร่แผนการจัดการเรียนรู้หรือ แผนกิจกรรมให้เพื่อนครูในกลุ่มสาระฯ หรือครูผู้สอนอื่นรับทราบ	4.78	0.48	มากที่สุด
ขั้นแสวงหาความรู้				
16.	ทีมปฏิบัติจัดการความรู้ (ครูผู้สอน) ร่วมกันเรียนรู้ คิดค้นวิธีการนำ ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการงานของตนได้	2.14	0.59	น้อย
17.	ผู้ปฏิบัติจัดการความรู้ร่วมกันค้นหาข้อมูลจากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ ผ่าน เครื่องมือบนเว็บ (สังเกตจากข้อความที่แสดงถึงการแลกเปลี่ยนความรู้ และหลักฐานอื่นๆ ที่แสดงการค้นหาข้อมูลความรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ)	2.19	0.60	น้อย

ตารางที่ 10 แสดงผลการวิเคราะห์คะแนนพฤติกรรมการดำเนินการตามกระบวนการจัดการความรู้ เพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในประเด็นย่อยของครูผู้สอนโรงเรียนเครือข่าย (ต่อ)

ข้อ	รายการประเมิน	\bar{X}	S.D.	แปลความหมาย
18.	ทีมผู้เชี่ยวชาญประเมินผลข้อมูลที่น่ามาใช้ว่ามีความถูกต้องครบถ้วนตามหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.96	0.20	มากที่สุด
19.	ทีมปฏิบัติจัดการความรู้ค้นคว้าข้อมูลจากแหล่งเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงภายใน/ ภายนอกหน่วยงาน	5.00	0.00	มากที่สุด
20.	ทีมปฏิบัติจัดการความรู้มีการจัดบันทึกความรู้ลงแหล่งจัดเก็บข้อมูลประเภทต่างๆ	2.40	1.16	น้อย
ขั้นแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้				
21.	ทีมปฏิบัติจัดการความรู้เตรียมพร้อมเครื่องมือที่ใช้ในการแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้ (เตรียมความพร้อมของเครื่องมือบนอินเทอร์เน็ตหรือเครื่องมือที่ใช้ในการติดต่อสื่อสารต่างๆ)	3.70	1.18	มาก
22.	ทีมปฏิบัติจัดการความรู้จัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อให้ได้แผนการจัดการเรียนรู้หรือแผนการจัดกิจกรรมที่มีการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงลงไปในแผนด้วยกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้วิธีการต่างๆ	4.72	0.45	มากที่สุด
23.	ทีมปฏิบัติจัดการความรู้จัดช่องทางการเผยแพร่ความรู้ที่ได้จากการจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เช่น เอกสารสิ่งพิมพ์ เสียงตามสาย บอร์ดประชาสัมพันธ์ ศูนย์การเรียนรู้ ห้องสมุด ระบบอิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น	4.36	1.15	มาก
ขั้นสร้างความรู้				
24.	ทีมปฏิบัติจัดการความรู้ ร่วมกันประมวลผลและกลั่นกรองความรู้กระทั่งได้เป็นแผนการจัดการเรียนรู้หรือแผนการจัดกิจกรรมที่มีการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงลงไปในแผนฯ ดังกล่าวอย่างเป็นรูปธรรมและชัดเจน	5.00	0.00	มากที่สุด
25.	ทีมปฏิบัติจัดการความรู้ผลิตสื่อการเรียนรู้ที่มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เช่น ใช้ภาพถ่ายมาเพื่อถกประเด็น กระทั่งได้สื่อการเรียนรู้หรือวิธีการจัดการเรียนการสอนบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้กับผู้เรียน	4.94	0.24	มากที่สุด
26.	ทีมผู้เชี่ยวชาญความรู้ ตรวจสอบแผนการจัดการเรียนรู้หรือ แผนการจัดกิจกรรมที่มีการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงลงไป ในแผน และประกาศให้ทีมปฏิบัติจัดการความรู้ทราบ	4.85	0.36	มากที่สุด
ขั้นประมวลและกลั่นกรองความรู้				
27.	รูปแบบการพิมพ์แผนการจัดการเรียนรู้หรือแผนการจัดกิจกรรมที่มีการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงลงไป ในแผน มีรูปแบบเดียวกันทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ในแต่ละโรงเรียน	3.91	0.29	มาก

ตารางที่ 10 แสดงผลการวิเคราะห์คะแนนพฤติกรรมการใช้กระบวนการจัดการความรู้เพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในประเด็นย่อยของครูผู้สอนโรงเรียนเครือข่าย (ต่อ)

ข้อ	รายการประเมิน	\bar{X}	S.D.	แปลความหมาย
28.	ทีมปฏิบัติจัดการความรู้ปรับปรุงและพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ให้ทันสมัยต่อบริบทแวดล้อมอยู่เสมอ โดยแสดงออกทางเอกสาร หลักฐาน หรือการติดต่อสื่อสารด้วยช่องทางต่างๆ	4.96	0.20	มากที่สุด
ขั้นจัดเก็บความรู้				
29.	ทีมปฏิบัติจัดการความรู้ร่วมกันประกาศหรือเผยแพร่องค์ความรู้ที่ได้โดยจัดเก็บไว้ในแหล่งจัดเก็บแหล่งใดแหล่งหนึ่งที่สาธารณชน (เช่น ครูในโรงเรียน หรือ ครูต่างโรงเรียน) สามารถเข้าถึงได้	4.36	1.15	มาก
30.	ทีมปฏิบัติจัดการความรู้ส่งองค์ความรู้ที่มีการสอดแทรกปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้กับผู้รับความรู้ในรูปแบบต่างๆ เช่น ส่งหนังสือเวียนแจ้งกิจกรรม ข่าว คลังข้อมูลในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ	3.72	1.88	มาก
ขั้นนำความรู้มาใช้ในการจัดการเรียนการสอน				
31.	ทีมปฏิบัติจัดการความรู้จัดเตรียมวัสดุ อุปกรณ์และสื่อต่างๆ หรือแหล่งเรียนรู้ที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้เพื่อดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนบูรณาการการจัดการเรียนการสอนรูปแบบต่างๆ ที่มีการสอดแทรกหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้พร้อมก่อนดำเนินการ	5.00	0.00	มากที่สุด
32.	ผู้ปฏิบัติจัดการความรู้จัดการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้หรือแผนการจัดกิจกรรมต่างๆ ตามแผนการที่ได้วางไว้	4.97	0.17	มากที่สุด
ขั้นประเมินผลความรู้				
33.	ผู้ปฏิบัติจัดการความรู้ทำการประเมินผลความรู้ทางด้านเนื้อหาวิชาการเรียนของผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ที่มากขึ้น	5.00	0.00	มากที่สุด
34.	ผู้ปฏิบัติจัดการความรู้ทำการประเมินผลวิธีการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเข้าไปใช้ในการดำเนินงานอย่างเป็นรูปธรรม	5.00	0.00	มากที่สุด
35.	ผู้ปฏิบัติจัดการความรู้ดำเนินการจัดการความรู้ตามขั้นตอนต่างๆ ที่ได้กล่าวมาอย่างครบถ้วนและถูกต้อง	5.00	0.00	มากที่สุด
รวม		4.22	0.66	มาก

จากตารางที่ 10 พบว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมการใช้กระบวนการจัดการความรู้เพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในภาพรวมมีค่าเท่ากับ 4.22 อยู่ในระดับมาก แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมการใช้กระบวนการจัดการความรู้เพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับมาก โดยในประเด็น (1) ทีมปฏิบัติจัดการความรู้ค้นคว้าข้อมูลจากแหล่งเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงภายในหรือภายนอกหน่วยงาน (2) ทีมปฏิบัติจัดการความรู้ ร่วมกันประมวลผลและกลั่นกรองความรู้จนกระทั่งได้เป็นแผนการจัดการเรียนรู้หรือแผนการจัดกิจกรรมที่มี การบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงลงไปเป็นแผนดังกล่าวอย่างเป็นรูปธรรมและชัดเจน (3) ทีมปฏิบัติจัดการความรู้จัดเตรียมวัสดุ อุปกรณ์และสื่อต่างๆ หรือแหล่งเรียนรู้ ที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อบรมการกับการจัดการเรียนการสอนรูปแบบต่างๆ ที่มีการสอดแทรกหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้พร้อมก่อนดำเนินการจัด (4) การประเมินผลความรู้เนื้อหาวิชาการ (5) การประเมินผลวิธีการนำหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ และ

(6) การประเมินการดำเนินการจัดการความรู้ ได้รับการประเมินให้อยู่ในระดับดีมาก โดยมีค่าเฉลี่ยที่ระดับ 5.00

ตอนที่ 7 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างทดลองที่มีต่อระบบการจัดการความรู้สำหรับโรงเรียนเครือข่ายระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างทดลองที่มีต่อระบบการจัดการความรู้สำหรับโรงเรียนเครือข่ายระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง แสดงดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 11 แสดงผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างทดลองที่มีต่อระบบการจัดการความรู้สำหรับโรงเรียนเครือข่ายระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (N=100)

ข้อ	ประเด็น	ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง		
		\bar{X}	S.D.	แปลความหมาย
1.	ครูผู้สอนผู้ให้ความรู้ (ครูผู้สอนโรงเรียนแม่ข่าย) มีความเหมาะสมและเป็นกันเอง	4.00	0.00	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
2.	วิธีการให้ความรู้มีความเหมาะสม	3.97	0.17	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
3.	ทีมดำเนินการให้ความรู้บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแก่โรงเรียนของตน (โรงเรียนแม่ข่าย) มีความเหมาะสม	4.00	0.00	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
4.	ทีมดำเนินการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนของตน (โรงเรียนลูกข่าย) มีความเหมาะสม	3.83	0.43	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
5.	มีผู้บริหารโรงเรียนของตน (โรงเรียนลูกข่าย) ให้การสนับสนุนการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสม	3.83	0.51	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
6.	มีผู้รับความรู้ ได้แก่ ผู้บริหาร เพื่อนครู และนักเรียน ร่วมกันเรียนรู้และนำหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในกิจกรรมต่างๆ อย่างเหมาะสม	3.83	0.51	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
7.	ผู้ให้ความรู้มีวิธีให้ความรู้กับครูผู้สอนโรงเรียนลูกข่ายรายบุคคลที่เหมาะสม	3.89	0.42	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
8.	ผู้ให้ความรู้มีวิธีให้ความรู้กับครูผู้สอนโรงเรียนลูกข่ายโดยใช้กระบวนการกลุ่มที่เหมาะสม	4.00	0.00	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
9.	ผู้ให้ความรู้มีวิธีให้ความรู้กับครูผู้สอนโรงเรียนลูกข่ายร่วมกันทั้งโรงเรียนโดยวิธีการที่เหมาะสม	3.31	1.24	เห็นด้วย
10.	โรงเรียนแม่ข่ายให้ความรู้วิชาการที่เหมาะสม	3.85	0.36	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
11.	โรงเรียนแม่ข่ายให้ความรู้ในการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสม	3.97	0.17	เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ตารางที่ 11 แสดงผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างทดลองที่มีต่อระบบการจัดการความรู้สำหรับโรงเรียนเครือข่ายระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (ต่อ)

ข้อ	ประเด็น	ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง		
		\bar{X}	S.D.	แปลความหมาย
12.	มีการใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับดำเนินการเรียนรู้ต่างๆ เหมาะสม	3.26	1.18	เห็นด้วย
13.	มีการใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับค้นหาความรู้ที่เหมาะสม	3.26	1.18	เห็นด้วย
14.	มีการใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่เหมาะสม	3.62	0.68	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
15.	ครูผู้สอนโรงเรียนแม่ข่ายสื่อสารให้ความรู้เข้าใจง่าย ไม่ซับซ้อน	4.00	0.00	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
16.	ครูผู้สอนโรงเรียนแม่ข่ายใช้วิธีการสื่อสารโดยให้คิดก่อน ไม่บอกโดยตรง	4.00	0.00	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
17.	ครูผู้สอนโรงเรียนแม่ข่ายนำต้นแบบแผนการจัดการเรียนรู้จากของเดิมที่โรงเรียนลูกข่ายใช้อยู่มาเป็นแม่แบบในการสร้างการเรียนรู้ลงไป	4.00	0.00	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
18.	ครูผู้สอนโรงเรียนลูกข่ายได้แนวคิดวิธีการผลิตสื่อและใช้สื่อการสอนจากโรงเรียนแม่ข่าย	3.69	0.60	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
19.	ก่อนดำเนินการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษารolesโรงเรียนลูกข่ายมีการจัดเตรียมองค์ประกอบต่างๆ ให้พร้อม	3.71	0.74	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
20.	ผู้ปฏิบัติจัดการความรู้ของโรงเรียนมีความพร้อมดำเนินการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการเรียนรู้	3.98	0.14	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
21.	ผู้ปฏิบัติจัดการความรู้เกิดความศรัทธาในปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงก่อนหรือขณะเรียนรู้	4.00	0.00	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
22.	ครูผู้สอนโรงเรียนลูกข่ายแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้หรือแต่ละกลุ่มงานร่วมกันกำหนดความรู้หลักในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้	3.85	0.36	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
23.	ครูผู้สอนโรงเรียนลูกข่ายช่วยกันค้นหาความรู้จากแหล่งความรู้ต่างๆ ตามหลักความรู้ของแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ หรือแต่ละกลุ่มงานร่วมกันกำหนด	3.64	0.70	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
24.	ครูผู้สอนโรงเรียนลูกข่ายร่วมกันสร้างความรู้โดยยึดหลักคิดเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินการประชุมและตัดสินใจ	3.53	0.85	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
25.	ครูผู้สอนโรงเรียนลูกข่ายบูรณาการหลักสูตรการเรียนการสอนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.85	0.36	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
26.	ครูผู้สอนโรงเรียนแม่ข่ายร่วมกันตรวจสอบองค์ความรู้ที่กลุ่มลูกข่ายสร้างขึ้น	3.41	0.91	เห็นด้วย

ตารางที่ 11 แสดงผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างทดลองที่มีต่อระบบการจัดการความรู้สำหรับโรงเรียนเครือข่ายระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (ต่อ)

ข้อ	ประเด็น	ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง		
		\bar{X}	S.D.	แปลความหมาย
27.	ครูผู้สอนโรงเรียนแม่ข่ายสื่อสารให้ความรู้เข้าใจง่าย ไม่ซับซ้อน	3.99	0.10	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
28.	มีกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างโรงเรียนแม่ข่าย และโรงเรียนลูกข่ายโดยใช้กิจกรรมแบบพบหน้า เช่น ศึกษาดูงานจากโรงเรียนแม่ข่าย นัดขอคำปรึกษา	3.99	0.10	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
29.	มีกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างโรงเรียนแม่ข่าย และโรงเรียนลูกข่ายโดยใช้กิจกรรมเชิงเสมือน (ไม่พบหน้า) เช่น ติดต่อสื่อสารผ่าน e-Mail บริการระบบเครือข่าย Internet ต่างๆ	3.31	0.95	เห็นด้วย
30.	โรงเรียนเครือข่ายมีการสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ เช่น มีกิจกรรมให้กำลังใจกัน	4.00	0.00	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
31.	โรงเรียนแม่ข่ายหรือโรงเรียนลูกข่ายมีช่องทาง การเผยแพร่ความรู้ที่ได้จากการจัดกิจกรรม แลกเปลี่ยนเรียนรู้	3.14	1.08	เห็นด้วย
32.	โรงเรียนเครือข่ายมีแหล่งจัดเก็บและรวบรวม แผนการจัดการเรียนรู้หรือสื่อการสอน	3.38	0.89	เห็นด้วย
33.	ก่อนนำความรู้ที่ได้สร้างขึ้นไปใช้จริงโรงเรียนลูกข่าย มีการทดลองใช้ความรู้ที่นักศึกษากลุ่มตัวอย่าง หรือให้ผู้เชี่ยวชาญความรู้ตรวจสอบเป็นอย่างดี	3.85	0.36	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
34.	โรงเรียนแม่ข่ายและโรงเรียนลูกข่ายมีวิธีการให้ ความรู้ที่ได้สร้างขึ้นกับโรงเรียนอื่นๆ ในหลายๆ วิธี ทั้งการให้แบบประชาสัมพันธ์ และให้ตามที่โรงเรียน อื่นร้องขอ	3.63	0.61	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
35.	โรงเรียนลูกข่ายจัดการเรียนรู้ที่มีการสอดแทรกหลัก คิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้กับนักเรียน	4.00	0.00	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
36.	โรงเรียนแม่ข่ายให้คำปรึกษาขณะที่โรงเรียนลูกข่าย จัดการเรียนรู้ร้องขอขณะจัดกิจกรรมการเรียนรู้	3.85	0.36	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
37.	มีการประเมินความรู้ในเนื้อหาวิชา	4.00	0.00	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
38.	มีการประเมินความรู้ที่สอดแทรกหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง	4.00	0.00	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
	รวม	3.77	0.42	เห็นด้วยอย่างยิ่ง

จากตารางที่ 11 พบว่ากลุ่มตัวอย่างทดลองซึ่งได้แก่ครูผู้สอนมีความคิดเห็นที่มีต่อระบบการจัดการความรู้ที่อยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.77 โดยในประเด็น (1) ผู้ให้ความรู้มีวิธีให้ความรู้กับครูผู้สอนโรงเรียนลูกข่ายโดยใช้กระบวนการกลุ่มที่เหมาะสม (2) ครูผู้สอนโรงเรียนแม่ข่ายสื่อสารให้ความรู้เข้าใจง่ายไม่ซับซ้อน (3) ครูผู้สอนโรงเรียนแม่ข่ายใช้วิธีการสื่อสารโดยกระตุ้นให้

คิดก่อน (4) ครูผู้สอนโรงเรียนแม่ข่ายนำต้นแบบแผนการจัดการเรียนรู้จากของเดิมที่โรงเรียนลูกข่ายใช้
อยู่มาเป็นแม่แบบในการสร้างการเรียนรู้ลงไป (5) ผู้ปฏิบัติจัดการความรู้ของโรงเรียนเกิดความศรัทธา
ในปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงก่อนหรือขณะเรียนรู้ (6) มีการสร้างบรรยากาศเอื้อต่อการเรียนรู้ เช่น
มีกิจกรรมให้กำลังใจกัน (7) โรงเรียนลูกข่ายจัดการเรียนรู้ที่มีการสอดแทรกหลักคิดปรัชญาของ
เศรษฐกิจพอเพียงให้กับนักเรียน (8) มีการประเมินความรู้ในเนื้อหาวิชา และ (9) มีการประเมินความรู้
ที่สอดแทรกหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ 4.00 ซึ่งเป็นหัวข้อที่กลุ่มตัวอย่าง
ทดลองเห็นด้วยอย่างยิ่ง

ตอนที่ 8 ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมการติดต่อสื่อสารผ่านเครื่องมือเทคโนโลยีสารสนเทศและระบบ
เครือข่าย

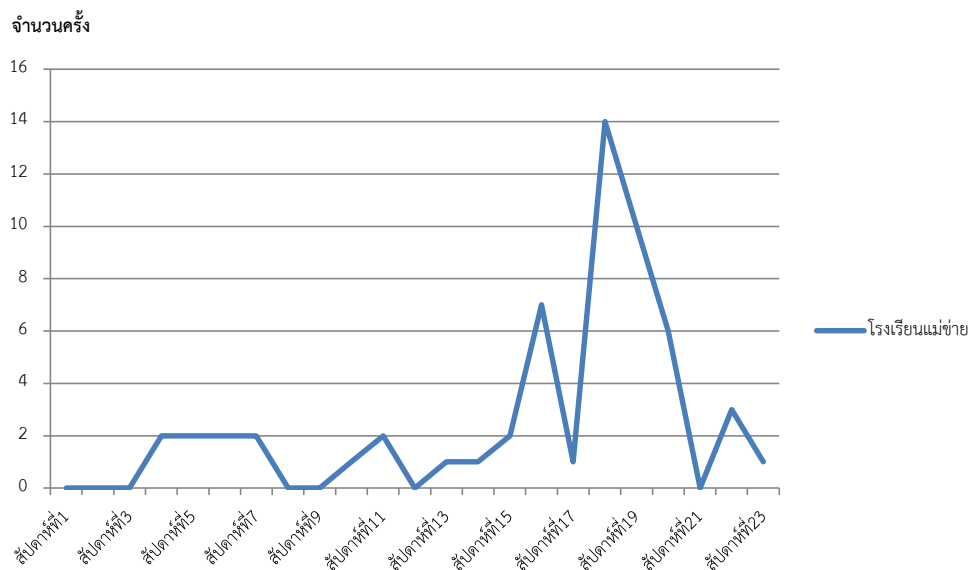
ผู้วิจัยวิเคราะห์พฤติกรรมการสื่อสารผ่านเครื่องมือเทคโนโลยีสารสนเทศต่างๆ ของกลุ่ม
ตัวอย่างทดลองพบว่า

8.1 พฤติกรรมการสื่อสารผ่านเครื่องมือเทคโนโลยีสารสนเทศของครูผู้สอนโรงเรียนแม่ข่ายซึ่ง
ทำหน้าที่เป็นผู้เชี่ยวชาญความรู้ตอบคำถามเมื่อครูโรงเรียนลูกข่ายต้องการคำปรึกษา มีสถิติการให้
คำปรึกษาดังปรากฏในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 12 แสดงจำนวนครั้งที่ครูผู้สอนโรงเรียนแม่ข่ายให้คำปรึกษาแก่ครูผู้สอนโรงเรียนลูกข่ายผ่าน
เครื่องมือบล็อก

สัปดาห์	จำนวนการให้คำปรึกษา (ครั้ง)	สัปดาห์	จำนวนการให้คำปรึกษา (ครั้ง)
สัปดาห์ที่ 1	0	สัปดาห์ที่ 13	1
สัปดาห์ที่ 2	0	สัปดาห์ที่ 14	1
สัปดาห์ที่ 3	0	สัปดาห์ที่ 15	2
สัปดาห์ที่ 4	2	สัปดาห์ที่ 16	7
สัปดาห์ที่ 5	2	สัปดาห์ที่ 17	1
สัปดาห์ที่ 6	2	สัปดาห์ที่ 18	14
สัปดาห์ที่ 7	2	สัปดาห์ที่ 19	10
สัปดาห์ที่ 8	0	สัปดาห์ที่ 20	6
สัปดาห์ที่ 9	0	สัปดาห์ที่ 21	0
สัปดาห์ที่ 10	1	สัปดาห์ที่ 22	3
สัปดาห์ที่ 11	2	สัปดาห์ที่ 23	1
สัปดาห์ที่ 12	0	รวม	57

จากตารางที่ 12 พบว่าครูผู้สอนโรงเรียนแม่ข่ายให้คำปรึกษาการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้
แก่ครูโรงเรียนลูกข่ายผ่านบล็อกเว็บไซต์เครือข่ายซึ่งเป็นเว็บไซต์ที่ครูผู้สอนกลุ่มเครือข่ายใช้งานร่วมกัน
โดยเริ่มต้นให้คำปรึกษาในสัปดาห์ที่ 4 หลังจากผู้วิจัยดำเนินการวิจัยขั้นที่ 2 แนะนำตัวและปฐมนิเทศ
เสร็จสิ้น และพบว่าครูผู้สอนโรงเรียนแม่ข่ายให้คำปรึกษาในสัปดาห์ที่ 18 และ สัปดาห์ที่ 19 เป็น
จำนวนมาก และสามารถสรุปดังแสดงในแผนสถิติต่อไปนี้

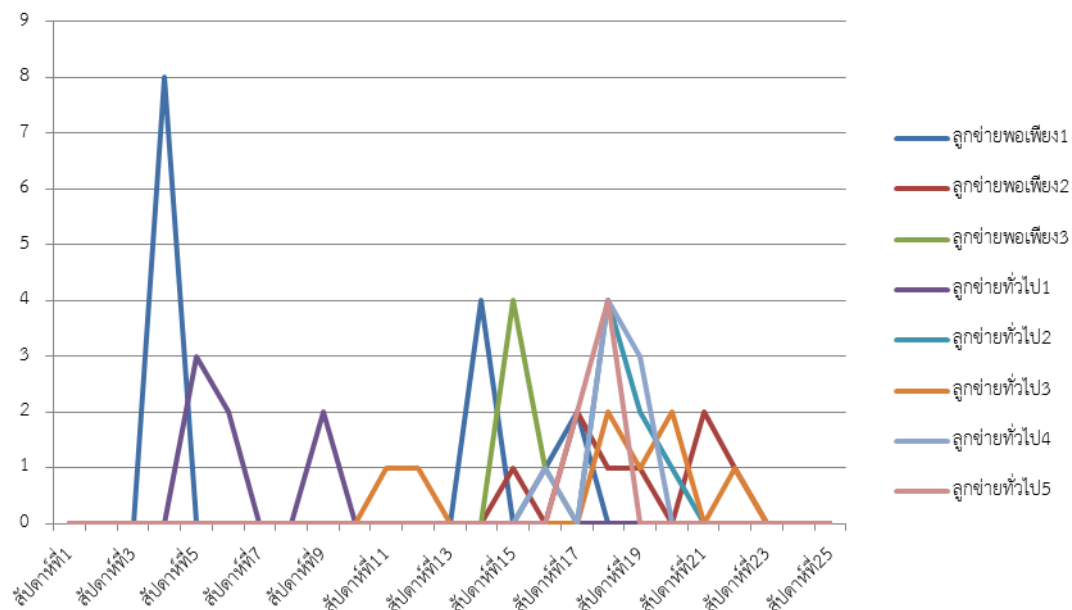
แผนสถิติที่ 1 แสดงจำนวนครูผู้สอนโรงเรียนแม่ข่ายให้คำปรึกษาการจัดทำ
แผนการจัดการเรียนรู้ผ่านบล็อก

8.2 พฤติกรรมการสื่อสารผ่านเครื่องมือเทคโนโลยีสารสนเทศของครูผู้สอนโรงเรียนลูกข่ายเพื่อ
ขอคำปรึกษาจากครูผู้สอนโรงเรียนแม่ข่ายมีสถิติการขอคำปรึกษาจำแนกตามแต่ละโรงเรียนลูกข่ายดัง
ปรากฏในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 13 แสดงจำนวนครั้งที่ครูผู้สอนแต่ละโรงเรียนเข้ารับคำปรึกษาจากครูผู้สอนโรงเรียนแม่ข่ายผ่านเครื่องมือบล็อกจำแนกตามแต่ละโรงเรียนลูกข่าย

สัปดาห์ที่	จำนวนการเข้ารับคำปรึกษาของโรงเรียนลูกข่าย								
	ลูกข่าย (สถานศึกษาพอเพียง)			ลูกข่าย (โรงเรียนทั่วไป)					
	1	2	3	1	2	3	4	5	
สัปดาห์ที่ 1	0	0	0	0	0	0	0	0	
สัปดาห์ที่ 2	0	0	0	0	0	0	0	0	
สัปดาห์ที่ 3	0	0	0	0	0	0	0	0	
สัปดาห์ที่ 4	8	0	0	0	0	0	0	0	
สัปดาห์ที่ 5	0	0	0	3	0	0	0	0	
สัปดาห์ที่ 6	0	0	0	2	0	0	0	0	
สัปดาห์ที่ 7	0	0	0	0	0	0	0	0	
สัปดาห์ที่ 8	0	0	0	0	0	0	0	0	
สัปดาห์ที่ 9	0	0	0	2	0	0	0	0	
สัปดาห์ที่ 10	0	0	0	0	0	0	0	0	
สัปดาห์ที่ 11	0	0	0	0	0	1	0	0	
สัปดาห์ที่ 12	0	0	0	0	0	1	0	0	
สัปดาห์ที่ 13	0	0	0	0	0	0	0	0	
สัปดาห์ที่ 14	4	0	0	0	0	0	0	0	
สัปดาห์ที่ 15	0	1	4	0	0	0	0	0	
สัปดาห์ที่ 16	1	0	1	0	0	0	1	0	
สัปดาห์ที่ 17	2	2	0	0	0	0	0	2	
สัปดาห์ที่ 18	0	1	0	0	4	2	4	4	
สัปดาห์ที่ 19	0	1	0	0	2	1	3	0	
สัปดาห์ที่ 20	0	0	0	0	1	2	0	0	
สัปดาห์ที่ 21	0	2	0	0	0	0	0	0	
สัปดาห์ที่ 22	0	1	0	0	0	1	0	0	
สัปดาห์ที่ 23	0	0	0	0	0	0	0	0	
รวม	15	8	5	7	7	8	8	6	

จากตารางที่ 13 พบว่าครูผู้สอนโรงเรียนลูกข่ายในแต่ละโรงเรียนมีบริบทการเข้ารับการปรึกษาทำแผนการจัดการเรียนรู้จากครูผู้สอนโรงเรียนแม่ข่ายแตกต่างกันโรงเรียนลูกข่ายที่ 1 ซึ่งเป็นสถานศึกษาพอเพียงมีการเข้ารับคำปรึกษาพูดคุยแลกเปลี่ยนกับโรงเรียนแม่ข่ายรวมทั้งสิ้น 15 ครั้ง ขณะที่โรงเรียนลูกข่ายอื่นๆ มีการเข้ารับการปรึกษาจากโรงเรียนแม่ข่ายและโรงเรียนอื่นๆ จำนวน 5-8 ครั้ง และสามารถสรุปดังแสดงในแผนสถิติต่อไปนี้

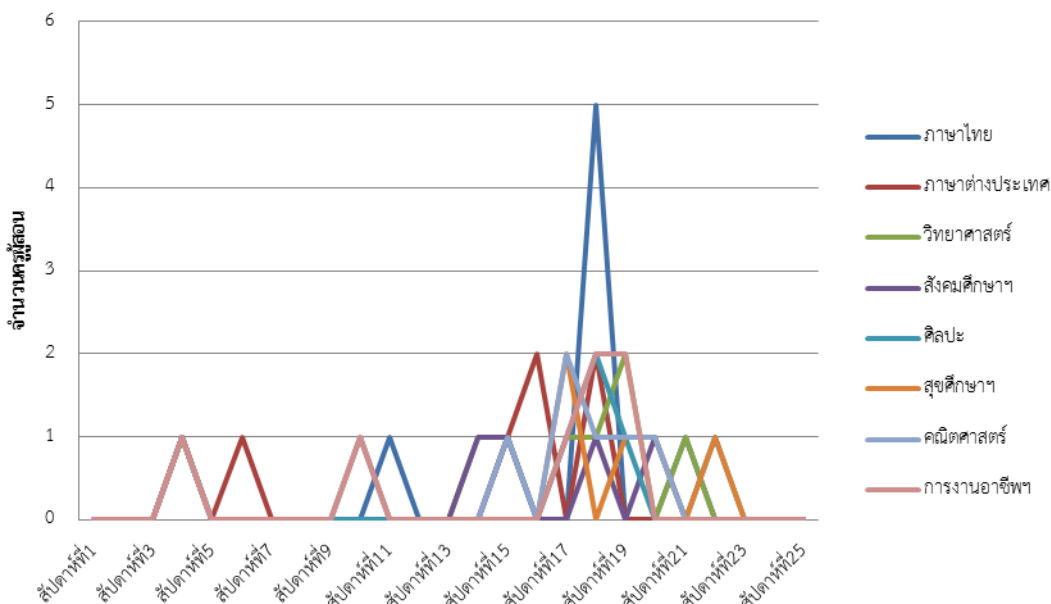
แผนสถิติที่ 2 แสดงจำนวนครั้งที่ครูผู้สอนแต่ละโรงเรียนเข้ารับคำปรึกษาจากครูผู้สอนโรงเรียนแม่ข่ายผ่านเครื่องมือบล็อกจำแนกตามแต่ละโรงเรียนลูกชาย

8.3 พฤติกรรมการสื่อสารผ่านเครื่องมือเทคโนโลยีสารสนเทศของครูผู้สอนโรงเรียนลูกชายเพื่อขอคำปรึกษาจากครูผู้สอนโรงเรียนแม่ข่ายมีสถิติการขอคำปรึกษาจำแนกตามแต่ละกลุ่มชุมชนนักปฏิบัติ (กลุ่มสาระการเรียนรู้) ดังปรากฏในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 14 แสดงจำนวนครั้งที่ครูผู้สอนแต่ละโรงเรียนเข้ารับคำปรึกษาจากครูผู้สอนโรงเรียนแม่ข่ายผ่านเครื่องมือบล็อกจำแนกตามแต่ละกลุ่มชุมชนนักปฏิบัติ

สัปดาห์ที่	ภาษาไทย	ภาษาต่างประเทศ	วิทยาศาสตร์	สังคมศึกษา	ศิลปะ	สุขศึกษา	คณิตศาสตร์	การงานอาชีพฯ
สัปดาห์ที่ 1	0	0	0	0	0	0	0	0
สัปดาห์ที่ 2	0	0	0	0	0	0	0	0
สัปดาห์ที่ 3	0	0	0	0	0	0	0	0
สัปดาห์ที่ 4	1	1	1	1	1	1	1	1
สัปดาห์ที่ 5	0	0	0	0	0	0	0	0
สัปดาห์ที่ 6	0	1	0	0	0	0	0	0
สัปดาห์ที่ 7	0	0	0	0	0	0	0	0
สัปดาห์ที่ 8	0	0	0	0	0	0	0	0
สัปดาห์ที่ 9	0	0	0	0	0	0	0	0
สัปดาห์ที่ 10	0	0	0	0	0	1	1	1
สัปดาห์ที่ 11	1	0	0	0	0	0	0	0
สัปดาห์ที่ 12	0	0	0	0	0	0	0	0
สัปดาห์ที่ 13	0	0	0	0	0	0	0	0
สัปดาห์ที่ 14	0	0	1	1	0	0	0	0
สัปดาห์ที่ 15	1	1	1	1	0	0	1	0
สัปดาห์ที่ 16	0	2	0	0	0	0	0	0
สัปดาห์ที่ 17	0	0	1	0	1	2	2	1
สัปดาห์ที่ 18	5	2	1	1	2	0	1	2
สัปดาห์ที่ 19	0	0	2	0	1	1	1	2
สัปดาห์ที่ 20	0	0	0	1	0	1	1	0
สัปดาห์ที่ 21	1	0	1	0	0	0	0	0
สัปดาห์ที่ 22	0	0	0	0	1	1	0	0
สัปดาห์ที่ 23	0	0	0	0	0	0	0	0
รวม	9	7	8	5	6	7	8	7

จากตารางที่ 14 พบว่ากลุ่มชุมชนนักปฏิบัติกลุ่มสาระการเรียนรู้วิชาภาษาไทยมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่านเครื่องมือบล็อกมากที่สุด ได้แก่จำนวน 9 ครั้ง และมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อขอคำปรึกษาจากสมาชิกในสัปดาห์ที่ 18 มากที่สุด และสามารถสรุปดังแสดงในแผนสถิติต่อไปนี้

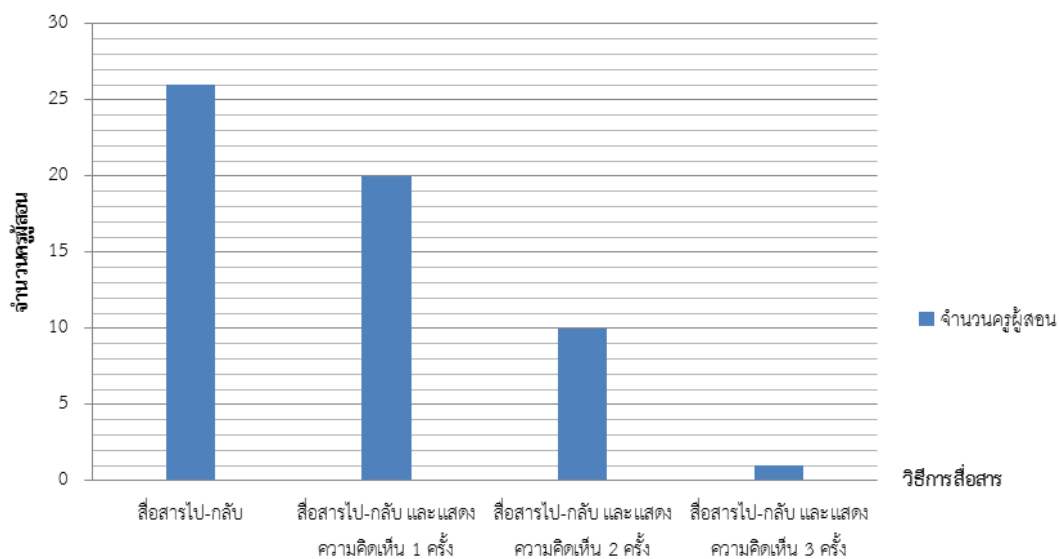
แผนสถิติที่ 3 แสดงจำนวนครั้งที่ครูผู้สอนแต่ละโรงเรียนเข้ารับคำปรึกษาจากครูผู้สอนโรงเรียนแม่ข่ายผ่านเครื่องมือบล็อกจำแนกตามแต่ละกลุ่มชุมชนนักปฏิบัติ (กลุ่มสาระการเรียนรู้)

8.4 พฤติกรรมการสื่อสารผ่านเครื่องมือเทคโนโลยีสารสนเทศของครูผู้สอนโรงเรียนเครือข่ายในรูปแบบต่างๆ ดังปรากฏในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 15 แสดงจำนวนครั้งที่ครูผู้สอนใช้บล็อกติดต่อสื่อสารระหว่างครูผู้สอนโรงเรียนแม่ข่ายและครูผู้สอนโรงเรียนลูกข่ายรวมถึงเพื่อนครูผู้สอนที่เข้ามาแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม

วิธีการสื่อสารและการแสดงความคิดเห็น	จำนวน	ร้อยละ
สื่อสารไป-กลับ	26 กระทั่ง	45.61
สื่อสารไป-กลับ และแสดงความคิดเห็น 1 ครั้ง	20 กระทั่ง	35.08
สื่อสารไป-กลับ และแสดงความคิดเห็น 2 ครั้ง	10 กระทั่ง	17.54
สื่อสารไป-กลับ และแสดงความคิดเห็น 3 ครั้ง	1 กระทั่ง	1.77
รวม	57 กระทั่ง	100.00

จากตารางที่ 15 พบว่าส่วนมากครูผู้สอนโรงเรียนเครือข่ายมีการสนทนาผ่านบล็อกในลักษณะของการสื่อสารครูโรงเรียนลูกข่ายส่งข้อความไปและครูโรงเรียนแม่ข่ายตอบกลับเพียง 1 รอบ จำนวน 26 กระทั่ง คิดเป็นร้อยละ 45.61 ของลักษณะการสื่อสารทั้งหมดของครูผู้สอนกลุ่มโรงเรียนเครือข่าย รองลงมาคือมีการแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมจากเพื่อนครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้เดียวกันจำนวน 1 ครั้ง โดยคิดเป็นจำนวน 20 กระทั่ง คิดเป็นร้อยละ 35.08 ของลักษณะการสื่อสารทั้งหมดของครูผู้สอนกลุ่มโรงเรียนเครือข่าย และสามารถสรุปดังแสดงในแผนสถิติต่อไปนี้

แผนสถิติที่ 4 แสดงจำนวนครูที่ครูผู้สอนใช้บล็อกติดต่อสื่อสารในรูปแบบต่างๆ

8.5 พฤติกรรมการสื่อสารผ่านเครื่องมือเทคโนโลยีสารสนเทศชนิดต่างๆ ของครูผู้สอนโรงเรียนเครือข่าย ดังปรากฏในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 16 แสดงการสื่อสารของครูผู้สอนโรงเรียนเครือข่ายผ่านเครื่องมือเทคโนโลยีสารสนเทศชนิดต่างๆ

ชนิดของเครื่องมือ	จำนวนครั้งที่ใช้	ร้อยละ
ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ (e-Mail)	82	24.69
โทรศัพท์หรือโทรศัพท์เคลื่อนที่	93	28.01
บล็อกเว็บไซต์เครือข่าย	157	47.30
รวม	332	100.00

จากตารางที่ 16 พบว่าครูผู้สอนโรงเรียนเครือข่ายนิยมใช้บล็อกเว็บไซต์เครือข่ายในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ โดยมีจำนวน 157 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 47.30 ของการใช้เครื่องมือทั้งหมด ขณะที่การใช้ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์และโทรศัพท์หรือโทรศัพท์เคลื่อนที่มีจำนวนการใช้ที่ใกล้เคียงกัน และสามารถสรุปดังแสดงในแผนสถิติต่อไปนี้

แผนสถิติที่ 5 แสดงการใช้งานเครื่องมือเทคโนโลยีสารสนเทศชนิดต่างๆ ของครูผู้สอนโรงเรียนเครือข่าย

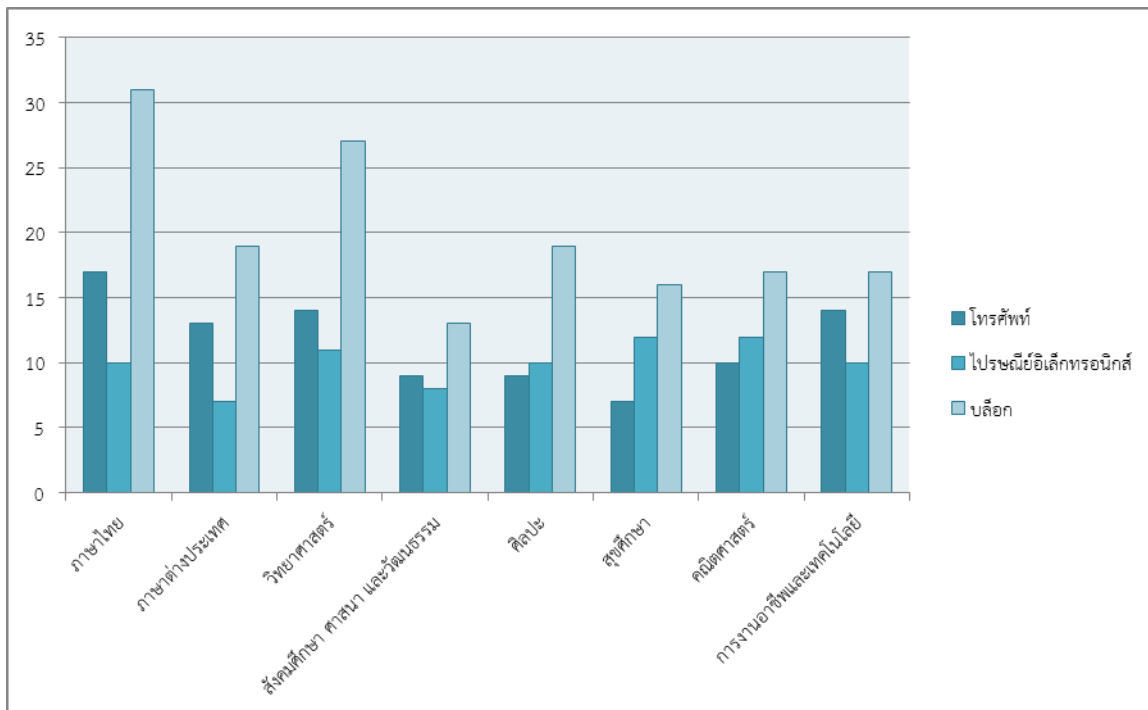
8.6 พฤติกรรมการสื่อสารผ่านเครื่องมือเทคโนโลยีสารสนเทศชนิดต่างๆ ของครูผู้สอนโรงเรียนเครือข่ายแบ่งตามกลุ่มชุมชนนักปฏิบัติในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ ดังปรากฏในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 17 แสดงการสื่อสารของครูผู้สอนโรงเรียนเครือข่ายผ่านเครื่องมือเทคโนโลยีสารสนเทศชนิดต่างๆ แบ่งตามกลุ่มชุมชนนักปฏิบัติในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้

กลุ่มชุมชนนักปฏิบัติ	โทรศัพท์		ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์		บล็อก	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ภาษาไทย	17	18.28	10	12.50	31	19.50
ภาษาต่างประเทศ	13	13.98	7	8.75	19	11.95
วิทยาศาสตร์	14	15.05	11	13.75	27	16.98
สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	9	9.68	8	10.00	13	8.18
ศิลปะ	9	9.68	10	12.50	19	11.95
สุขศึกษา	7	7.53	12	15.00	16	10.06
คณิตศาสตร์	10	10.75	12	15.00	17	10.69
การงานอาชีพและเทคโนโลยี	14	15.05	10	12.50	17	10.69
รวม	93	100.00	80	100.00	159	100.00

จากตารางที่ 17 เมื่อพิจารณาการสื่อสารของครูผู้สอนโรงเรียนเครือข่ายผ่านเครื่องมือเทคโนโลยีสารสนเทศชนิดต่างๆ แบ่งตามกลุ่มชุมชนนักปฏิบัติในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้พบว่า ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยมีจำนวนครั้งการสื่อสารในภาพรวมมากที่สุดโดยใช้โทรศัพท์

และบล็อกเป็นช่องทางหลักในการสื่อสาร รองลงมาได้แก่ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ซึ่งสามารถแสดงเป็นแผนสถิติได้ดังนี้

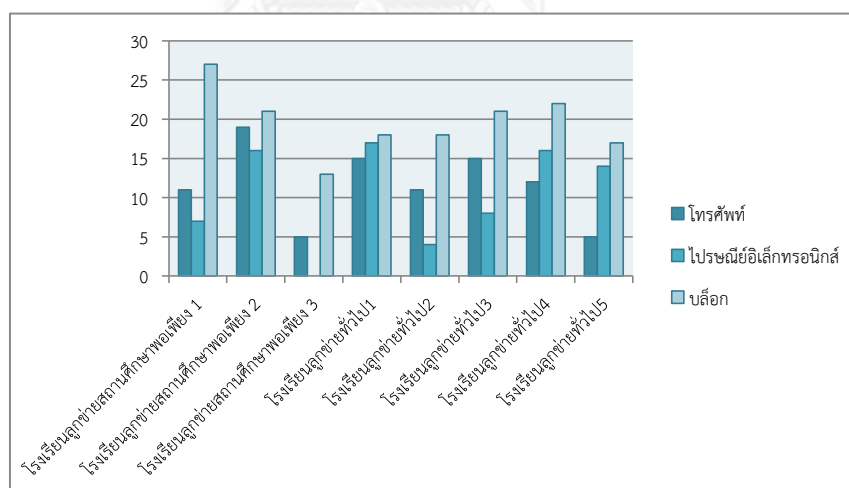
แผนสถิติที่ 6 แสดงการใช้งานเครื่องมือเทคโนโลยีสารสนเทศชนิดต่างๆ ของครูผู้สอนโรงเรียน
เครือข่ายแบ่งตามกลุ่มชุมชนนักปฏิบัติในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้

8.7 พฤติกรรมการสื่อสารผ่านเครื่องมือเทคโนโลยีสารสนเทศชนิดต่างๆ ของครูผู้สอนโรงเรียน
เครือข่ายแบ่งตามแต่ละโรงเรียน ดังปรากฏในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 18 แสดงการสื่อสารของครูผู้สอนโรงเรียนเครือข่ายผ่านเครื่องมือเทคโนโลยีสารสนเทศชนิดต่างๆ แบ่งตามโรงเรียน

โรงเรียน	โทรศัพท์		ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์		บล็อก	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
โรงเรียนลูกข่าย สถานศึกษาพอเพียง 1	11	11.83	7	8.54	27	17.20
โรงเรียนลูกข่าย สถานศึกษาพอเพียง 2	19	20.43	16	19.51	21	13.38
โรงเรียนลูกข่าย สถานศึกษาพอเพียง 3	5	5.38	0	0.00	13	8.28
โรงเรียนลูกข่ายทั่วไป 1	15	16.13	17	20.73	18	11.46
โรงเรียนลูกข่ายทั่วไป 2	11	11.83	4	4.88	18	11.46
โรงเรียนลูกข่ายทั่วไป 3	15	16.13	8	9.76	21	13.38
โรงเรียนลูกข่ายทั่วไป 4	12	12.90	16	19.51	22	14.01
โรงเรียนลูกข่ายทั่วไป 5	5	5.38	14	17.07	17	10.83
รวม	93	100.00	82	100	157	100.00

จากตารางที่ 18 เมื่อพิจารณาการสื่อสารของครูผู้สอนโรงเรียนเครือข่ายผ่านเครื่องมือเทคโนโลยีสารสนเทศชนิดต่างๆ แบ่งตามโรงเรียนพบว่าครูผู้สอนโรงเรียนลูกข่ายประเภทสถานศึกษาพอเพียงมีสถิติการใช้เครื่องมือเทคโนโลยีสารสนเทศในการสื่อสารมากที่สุดโดยใช้โทรศัพท์และบล็อกในการติดต่อสื่อสารเป็นสำคัญ ซึ่งสามารถแสดงเป็นแผนสถิติได้ดังนี้

แผนสถิติที่ 7 แสดงการใช้งานเครื่องมือเทคโนโลยีสารสนเทศของครูโรงเรียนเครือข่ายแบ่งตามโรงเรียน

จากผลการวิเคราะห์พฤติกรรมกรรมการสื่อสารผ่านเครื่องมือเทคโนโลยีสารสนเทศต่างๆ ของกลุ่มตัวอย่างทดลอง ข้อ 8.1-8.7 พบว่า

1. กลุ่มตัวอย่างทดลองเริ่มต้นติดต่อสื่อสารกันอย่างจริงจังในสัปดาห์ที่ 15 หลังจากมีการเริ่มต้นการทดลอง

2. ประเด็นสำหรับการปรึกษาเป็นการโพสต์แผนการจัดการเรียนรู้บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และมีครูผู้สอนโรงเรียนแม่ข่ายซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญความรู้ให้คำแนะนำ รวมถึงเพื่อนครูผู้สอนที่อยู่ในกลุ่มชุมชนนักปฏิบัติเดียวกันร่วมเสนอแนะ ให้กำลังใจ ยกย่องชมเชย และแลกเปลี่ยนข้อมูลความรู้แก่กัน

3. การใช้เครื่องมือเทคโนโลยีสารสนเทศของกลุ่มตัวอย่างทดลองพบว่าในระยะแรกมีการใช้ blog ของงานวิจัยที่สร้างขึ้นบนเว็บไซต์ www.suffcenter.com โดยเริ่มต้นจากการโพสต์แผนการจัดการเรียนรู้ จากนั้นผู้เชี่ยวชาญความรู้ซึ่งเป็นครูผู้สอนโรงเรียนแม่ข่ายให้ข้อเสนอแนะผ่าน blog หลังจากนั้นมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลซึ่งกันและกัน และระหว่างแลกเปลี่ยนข้อมูลกลุ่มชุมชนนักปฏิบัติมีการใช้โทรศัพท์ในการติดต่อสื่อสารสอบถามข้อมูลซึ่งกันและกัน รวมถึงใช้ e-Mail ในการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างบุคคล 2 คนขณะติดต่อสื่อสาร

4. กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยมีสถิติการติดต่อสื่อสารผ่านเครื่องมือเทคโนโลยีสารสนเทศ ทั้ง blog โทรศัพท์ และ e-Mail มากที่สุด ขณะที่กลุ่มสาระวิทยาศาสตร์มีสถิติการติดต่อสื่อสารผ่านเครื่องมือเทคโนโลยีสารสนเทศในลำดับรองลงมา

ตอนที่ 9 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการรับรองระบบจัดการความรู้สำหรับโรงเรียนเครือข่ายระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ผลจากการสอบถามผู้เชี่ยวชาญเพื่อรับรองระบบการจัดการความรู้แสดงดังตารางต่อไปนี้ ตารางที่ 19 แสดงผลการวิเคราะห์ค่าความสอดคล้องของการรับรองระบบการจัดการความรู้สำหรับโรงเรียนเครือข่ายระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (N=7)

ประเด็นพิจารณารับรอง	ค่าความสอดคล้อง	ข้อเสนอแนะ
1. ข้อมูลทั่วไป		
1.1 จุดมุ่งหมายของระบบ	1.00	
1.2 ส่วนประกอบของระบบ	1.00	
1.3 หลักการของระบบ	1.00	
1.4 ผู้นำระบบไปใช้	1.00	
2. องค์ประกอบ		1. ผู้วิจัยควรจัดทำ
2.1 ด้านคน	1.00	ภาพกราฟิกแบบจำลอง
2.2 ด้านโรงเรียน	1.00	ของระบบการจัดการ
2.3 ด้านเทคโนโลยี	1.00	ความรู้นี้ โดยออกแบบ
2.4 ด้านการเรียนรู้	1.00	ให้ภาพสื่อความหมาย
2.5 องค์ประกอบในภาพรวมมีความเหมาะสม	1.00	และทำความเข้าใจได้
3. ขั้นตอน		โดยง่ายโดยนำ
3.1 ขั้นตอนที่ 1 เตรียมการ	1.00	องค์ประกอบออกแบบ
3.2 ขั้นตอนที่ 2 กำหนดความรู้	1.00	อยู่ภายนอกและ

ตารางที่ 19 แสดงผลการวิเคราะห์ค่าความสอดคล้องของการรับรองระบบการจัดการความรู้สำหรับโรงเรียนเครือข่ายระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (ต่อ)

ประเด็นพิจารณารับรอง	ค่าความสอดคล้อง	ข้อเสนอแนะ
3.3 ขั้นตอนที่ 3 แสวงหาความรู้	1.00	ขั้นตอนของระบบอยู่
3.4 ขั้นตอนที่ 4 แบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้	1.00	ภายในเนื่องจาก
3.5 ขั้นตอนที่ 5 สร้างความรู้	1.00	องค์ประกอบเป็นส่วน
3.6 ขั้นตอนที่ 6 ประมวลและกลั่นกรองความรู้	1.00	ก่อให้เกิดขั้นตอนต่างๆ
3.7 ขั้นตอนที่ 7 จัดเก็บความรู้	1.00	ตามมา
3.8 ขั้นตอนที่ 8 นำความรู้มาใช้ในการจัดการเรียนการสอน	1.00	2.เขียนหลักการ บริหารจัดการการ
3.9 ขั้นตอนที่ 9 ประเมินผลความรู้	1.00	เปลี่ยนแปลงและ
3.10 ขั้นตอนในภาพรวมมีความเหมาะสม	1.00	หลักการของ กระบวนการยอมรับ ให้ชัดเจนอยู่ระหว่าง องค์ประกอบและ ขั้นตอน
4. ความเหมาะสมของการนำระบบไปใช้		ปัจจัยแห่งความสำเร็จ
4.1 แนวทางการนำระบบไปใช้	1.00	ให้ความสำคัญกับ
4.2 ปัจจัยแห่งความสำเร็จ	0.71	หลักการบริหาร จัดการการ เปลี่ยนแปลงและ กระบวนการยอมรับ เป็นสำคัญ เนื่องจาก ระบบการจัดการ ความรู้เพื่อขับเคลื่อน หลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง ไม่ใช่สิ่งที่กลุ่มตัวอย่าง จำเป็นต้องทำ ดังนั้น จะมีเรื่องของจิตอาสา และผลประโยชน์ที่ เกิดขึ้นเป็นส่วนสำคัญ
รวม	0.99	

จากตารางที่ 19 แสดงให้เห็นว่าผู้เชี่ยวชาญทั้ง 7 ท่าน มีความคิดเห็นว่าภาพรวมของระบบจัดการความรู้สำหรับโรงเรียนเครือข่ายระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีความสอดคล้องและเป็นระบบที่มีคุณภาพ โดยมีค่าความสอดคล้องในภาพรวมเท่ากับ 0.99

และให้ข้อเสนอแนะ 2 ประเด็นสำคัญได้แก่ ภาพกราฟิกการนำเสนอระบบการจัดการความรู้ และ
ปัจจัยแห่งความสำเร็จของระบบการจัดการความรู้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

บทที่ 5 ผลการวิจัย

ผลการพัฒนาระบบการจัดการความรู้สำหรับโรงเรียนเครือข่ายระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีรายละเอียดของระบบประกอบไปด้วย

ตอนที่ 1 บทนำ

- 1.1 หลักการและเหตุผลของการพัฒนาระบบ
- 1.2 หลักการที่ใช้ในการพัฒนาระบบ

ตอนที่ 2 ระบบการจัดการความรู้สำหรับโรงเรียนเครือข่ายระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

- 2.1 ข้อมูลทั่วไป
- 2.2 รายละเอียด

ตอนที่ 3 การนำระบบจัดการความรู้สำหรับโรงเรียนเครือข่ายระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้

- 3.1 แนวทางการนำระบบไปใช้
- 3.2 ปัจจัยแห่งความสำเร็จของการนำระบบไปใช้

ตอนที่ 1 บทนำ

1.1 หลักการและเหตุผลของการพัฒนาระบบ

การขับเคลื่อนหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษาในด้านการจัดการเรียนการสอนดำเนินการได้ 3 แนวทาง ได้แก่ (1) สอนเนื้อหาปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยตรงในรายวิชาที่ปรากฏในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มาตรฐาน ส.3.1 (2) สอนจากหน่วยหรือแผนการจัดการเรียนรู้บูรณาการร่วมกับกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ โดยนำหลักคิดกระตุ้นให้นักเรียนเกิดการคิดตามหลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไข 4 บริบท โดยใช้แหล่งเรียนรู้หรือสื่อการเรียนรู้ร่วมกัน และ (3) บูรณาการหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการเรียนการสอนในวิชาต่างๆ ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ โดยบูรณาการนำหลักคิดเชื่อมโยงกับเนื้อหาวิชาการในรายวิชานั้นๆ หรือ บูรณาการนำหลักคิดเชื่อมโยงกับกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนในคาบเรียนรายวิชาต่างๆ ซึ่งการขับเคลื่อนดังกล่าวดำเนินการมาอย่างต่อเนื่องโดยกระทรวงศึกษาธิการกำหนดให้มีหน่วยงานต่างๆ เช่น สำนักปลัดกระทรวงศึกษาธิการ โครงการสนับสนุนการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษาและเยาวชน สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ โครงการพัฒนาเยาวชนโดยการเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มูลนิธิสยามกัมมาจล ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) เป็นต้น เข้าร่วมดำเนินการส่งเสริมให้บุคลากรของโรงเรียนทั้งคณะผู้บริหาร ครูผู้สอน และบุคลากรทุกคน รวมถึงนักเรียน มีโอกาสได้รับความรู้และแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้มีความรู้เกี่ยวกับหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีโอกาสเข้ารับฟังโดยเข้าร่วมประชุม สัมมนา อบรม เติมเต็มความรู้ และฝึกปฏิบัติดำเนินการจัดการเรียนรู้หรือการบริหารจัดการตามหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจากหน่วยงานอื่นๆ เป็นผู้จัด หรือเชิญผู้เชี่ยวชาญด้านหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษามาให้ความรู้ด้วยวิธีการต่างๆ อย่างต่อเนื่องเพื่อให้บุคลากรทางการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งครูผู้สอนเกิดความรู้ความเชี่ยวชาญในการนำหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน ส่งผลให้นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจและปฏิบัติตนตามหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในที่สุด

วิธีถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจ และการปฏิบัติหลายวิธีซึ่งวิธีที่มีประสิทธิภาพในการรับความรู้มากที่สุดคือการนำหลักของการจัดการความรู้มาเป็นวิธีการหรือกระบวนการในการถ่ายทอด ดังจะเห็นได้จากหน่วยงานที่ได้กล่าวมาข้างต้นนำหลักการจัดการความรู้มาเป็นแนวทางในการมอบความรู้ให้แก่ครูผู้สอนที่ยังขาดความรู้และทักษะการปฏิบัติ เนื่องจากการดำเนินการจัดการความรู้เป็นการดำเนินการปฏิบัติด้วยตัวครูผู้สอนและดำเนินการจากสภาพธรรมชาติความเป็นจริง ตลอดจนเป็นกระบวนการถ่ายทอดความรู้จากผู้มีความรู้สู่ผู้รับความรู้ ซึ่งในขณะถ่ายทอด ผู้ถ่ายทอดจะวิเคราะห์และประเมินระดับความรู้ของผู้รับความรู้อยู่ตลอดเวลา ทำให้ผู้รับความรู้เกิดประสิทธิภาพในการรับอย่างเต็มที่ รวมถึงได้รับความรู้อย่างเต็มที่ โดยครูผู้สอนของโรงเรียนเครือข่ายซึ่งได้แก่โรงเรียนแม่ข่ายและโรงเรียนลูกข่ายนำความรู้ที่ตนเองมีมาจัดการให้เป็นระบบ ทั้งด้านการจัดเก็บอย่างเป็นระบบเพื่อให้ง่ายต่อการนำไปแลกเปลี่ยนเรียนรู้จนกระทั่งผลสุดท้ายเกิดเป็นนวัตกรรมในรูปแบบของแผนการจัดการเรียนรู้ และ/หรือ สื่อการสอนที่นำไปใช้จัดการเรียนการสอนให้แก่นักเรียนส่งผลให้นักเรียนเกิดความรู้และทักษะในการปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงต่อไป

หลักการจัดการความรู้ที่กล่าวข้างต้นจะเน้นการนำกระบวนการบริหารจัดการ การเปลี่ยนแปลงมาเป็นกรอบแนวคิดที่จะทำให้ครูผู้สอนซึ่งเป็นบุคลากรหลักของโรงเรียนแต่ละ โรงเรียนพิจารณาเห็นความสำคัญของการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นหลังจากโรงเรียนของตนเองมี บุคลากรที่สามารถถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจ และเป็นผู้นำในการปฏิบัติตนตามหลักคิดปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงทั้งด้านความรู้ความสามารถของครูผู้สอนเองที่จะมีประสิทธิภาพมากขึ้น การทำให้นักเรียนของตนเองมีความรู้ ความเข้าใจ และนำหลักการไปใช้ได้ในชีวิตประจำวัน และที่สำคัญคือทั้ง ครูผู้สอนกับครูผู้สอนด้วยกัน หรือครูผู้สอนกับนักเรียนมีความสัมพันธ์ที่ดีเกิดขึ้นต่อกัน เนื่องจากหลัก บริหารจัดการการเปลี่ยนแปลงเน้นการยกย่องชมเชย การสร้างแรงจูงใจด้วยวิธีการต่างๆ ส่งผลให้ บุคลากรในหน่วยงานเกิดสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน

นอกจากนี้การจัดการความรู้เป็นหลักการที่เน้นการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและระบบ เครือข่ายเข้ามามีส่วนร่วมระหว่างดำเนินการตามหลักการเนื่องจากในปัจจุบันการนำเทคโนโลยี สารสนเทศมาใช้ในกระบวนการติดต่อสื่อสารและจัดเก็บความรู้ทำให้ครูผู้สอนและบุคลากรทางการ ศึกษาอื่นๆ สามารถติดต่อสื่อสารกันได้ทุกที่ทุกเวลา ทำลายข้อจำกัดด้านการติดต่อสื่อสารแลกเปลี่ยน เรียนรู้ที่เกิดขึ้นจากระยะทางซึ่งเป็นอุปสรรคสำคัญที่ส่งผลให้การขับเคลื่อนหลักคิดปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงเกิดปัญหาเพราะการเข้าถึงสถานที่ที่มีความยากลำบาก ผู้ให้ความรู้และผู้รับความรู้ ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไม่สามารถเชื่อมโยงถึงกันได้ และจากการสำรวจข้อมูลพบว่าครูผู้สอน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานส่วนใหญ่ใช้เครื่องมือติดต่อสื่อสารเทคโนโลยีสารสนเทศในการ ติดต่อสื่อสารกัน เช่น โทรศัพท์มือถือ แท็บเล็ต เป็นต้น ซึ่งข้อมูลดังกล่าวทำให้เห็นได้ว่าการใช้ เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นส่วนหนึ่งส่งผลให้การจัดการความรู้เพื่อขับเคลื่อนหลักคิดปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงเกิดคุณภาพในระยะเวลาอันรวดเร็ว

ดังนั้นการนำระบบการจัดการความรู้สำหรับโรงเรียนเครือข่ายระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อ ขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงซึ่งเป็นการนำหลักของการจัดการความรู้โดยอาศัยเครื่องมือ และวิธีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและเครือข่ายผนวกกับหลักการบริหารจัดการการเปลี่ยนแปลง มาใช้เป็นขั้นตอนการดำเนินการขับเคลื่อนให้ครูผู้สอนสามารถจัดการเรียนการสอนบูรณาการหลักคิด ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้แก่นักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ในที่สุดและที่สำคัญเกิด เครือข่ายครูผู้สอนในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้แนวคิดในด้านต่างๆ ตามกิจกรรมการจัดการความรู้ชุมชน นักปฏิบัติ (Community of Practices: CoPs) โดยมีครูผู้สอนโรงเรียนแม่ข่ายทำหน้าที่เป็น ผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะแนวทางให้ความรู้แก่ครูผู้สอนโรงเรียนลูกข่ายต่างๆ ซึ่งครูผู้สอนทั้งโรงเรียนแม่ ข่ายและโรงเรียนลูกข่ายต่างเป็นบุคลากรที่ดำเนินการจัดการความรู้ (เป็นสมาชิกกลุ่มชุมชนนักปฏิบัติ) ในครั้งนี้ด้วยจิตอาสา กล่าวคือการดำเนินการต่างๆ เกิดจากความสมัครใจเข้าร่วมดำเนินการตั้งแต่ ผู้อำนวยการโรงเรียนลูกข่ายให้ความสนใจและสมัครใจเข้าร่วมเป็นโรงเรียนกลุ่มเครือข่าย และ คัดเลือกบุคลากรของโรงเรียนร่วมดำเนินการภายใต้เงื่อนไขการสมัครใจเข้าร่วมเรียนรู้ของตัวครูผู้สอน เองทำให้เป็นการเรียนรู้ด้วยความเต็มใจเกิดแรงผลักดันในการเรียนรู้จากภายในตัวครูผู้สอนเองไม่ได้ ถูกบังคับส่งผลสุดท้ายทำให้การจัดการเรียนการสอนเกิดคุณภาพอันเป็นผลมาจากการแลกเปลี่ยน แนวคิด ทักษะคิด และความรู้ที่มีอยู่อย่างหลากหลายของเครือข่ายครูผู้สอน สุดท้ายส่งผลต่อนักเรียน เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ทางการเรียนในรายวิชาต่างๆ ขณะเดียวกันนักเรียนเกิดผลสัมฤทธิ์

ทางการเรียนรู้ด้านหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปพร้อมกันซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่สุดในกระบวนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งกลุ่มชุมชนนักปฏิบัติในครั้งนี้แตกต่างจากกลุ่มชุมชนนักปฏิบัติในการจัดการความรู้ที่หน่วยงานขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอื่นๆ ได้จัดขึ้น เนื่องจากเป็นการรวมกลุ่มของโรงเรียนเครือข่ายที่ผู้อำนวยการของโรงเรียนแม่ข่ายและโรงเรียนลูกข่ายมีความสนิทสนมคุ้นเคยและเป็นเครือข่ายของโรงเรียนในระดับท้องถิ่นซึ่งเป็นการติดต่อสื่อสารกันอย่างไม่เป็นทางการ ส่งผลให้การสั่งการด้วยการบังคับบัญชาด้วยอำนาจน้อยลง เน้นการสมัครใจหรือการมีจิตอาสาเข้าร่วมเท่านั้น

1.2 หลักการที่ใช้ในการพัฒนาระบบ

1.2.1 การจัดการความรู้ ได้แก่ องค์ประกอบของการจัดการความรู้ที่ประกอบด้วยบุคลากร เทคโนโลยีและกระบวนการสื่อสาร และการดำเนินการ ขั้นตอนการจัดการความรู้ที่ประกอบไปด้วยขั้นเตรียมความรู้ ขั้นกำหนดความรู้ ขั้นแสวงหาความรู้ ขั้นสร้างความรู้ ขั้นประมวลและกลั่นกรองความรู้ ขั้นแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้ ขั้นจัดเก็บความรู้ ขั้นนำความรู้มาใช้ขั้นประเมินผลความรู้

1.2.2 กระบวนการบริหารจัดการการเปลี่ยนแปลง ได้แก่ การเตรียมการเปลี่ยนแปลงและการกำหนดปัจจัยแห่งความสำเร็จ การสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกัน การกำหนดแผนปฏิบัติการ ขั้นตอนดำเนินการและเครื่องมือต่างๆ การดำเนินการที่กำหนดไว้พร้อมเรียนรู้เพื่อสร้างความรู้ให้เกิดขึ้น การทดสอบติดตามและประเมินผลตามตัวชี้วัด การยกย่อง ชมเชย สร้างแรงจูงใจในลักษณะต่างๆ รวมถึงกระบวนการยอมรับที่ให้ความสำคัญกับการตระหนักรู้ สนใจ ใฝ่รู้ ทดลองทำ และนำไปใช้หรือยอมรับไปปฏิบัติ

1.2.3 เครื่องมือและวิธีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและเครือข่ายในการจัดการความรู้ที่ประกอบไปด้วย (1) เทคโนโลยีที่ใช้ในการจัดการความรู้ ซึ่งได้แก่ เทคโนโลยีจัดการข้อมูลอย่างเป็นระบบ เทคโนโลยีการสืบค้นความรู้ เทคโนโลยีจัดเก็บความรู้ (2) เทคโนโลยีสำหรับการติดต่อสื่อสารและการทำงานร่วมกัน และ (3) เทคโนโลยีสำหรับการสืบเสาะแสวงหาความรู้

1.2.4 วิธีการจัดการเรียนการสอนตามหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงซึ่งดำเนินการได้ 3 แนวทาง ได้แก่

1.2.4.1 สอนเนื้อหาปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยตรงในรายวิชาที่ปรากฏในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในมาตรฐาน ส.3.1 เพื่อให้ นักเรียนรู้ เข้าใจ และปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง

1.2.4.2 สอนจากหน่วยหรือแผนการจัดการเรียนรู้บูรณาการร่วมกับกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ โดยนำหลักคิดกระตุ้นให้นักเรียนเกิดการคิดตามหลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไข 4 บริบท โดยใช้แหล่งเรียนรู้หรือสื่อการเรียนรู้ร่วมกัน ยกตัวอย่างเช่น ดำเนินการจัดการเรียนรู้โดยใช้แปลงนาสาธิตจากนั้นบูรณาการโดยให้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศดำเนินการจัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับคำศัพท์ที่ใช้ในกิจกรรมทำนา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ดำเนินการจัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับประเพณีและวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับการทำนา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยสอนเกี่ยวกับวรรณคดีที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการทำนา กลุ่มสาระการเรียนรู้

ศิลปะ ดนตรีและนาฏศิลป์จัดการเรียนการสอนเพลงพื้นบ้านที่ร้องรำขณะทำนา เป็นต้น ทั้งนี้ อาจจัดทำรายวิชาเพิ่มเติมหรือจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นที่สอดคล้องกับสภาพและความต้องการโดยใช้หลักคิดวิเคราะห์เพื่อกำหนดรายวิชา

1.2.4.3 บูรณาการหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการเรียนการสอนในวิชาต่างๆ ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ โดย (1) บูรณาการนำหลักคิดเชื่อมโยงกับเนื้อหาวิชาการในรายวิชานั้นๆ หรือ (2) บูรณาการนำหลักคิดเชื่อมโยงกับกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนในคาบเรียนรายวิชาต่างๆ

ตอนที่ 2 ระบบการจัดการความรู้สำหรับโรงเรียนเครือข่ายระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2.1 ข้อมูลทั่วไป

2.1.1 จุดมุ่งหมายของระบบ

เพื่อช่วยให้ครูผู้สอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีเครือข่ายในการดำเนินการสร้างความรู้ ความเข้าใจ และนำหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติด้วยการบูรณาการกับงานด้านต่างๆ ได้อย่างถูกต้อง โดยผ่านกระบวนการจัดการความรู้ที่มีความเป็นระบบ มีองค์ประกอบที่เป็นปัจจัยนำเข้าสู่การดำเนินการปฏิบัติ และมีการดำเนินการอย่างเป็นขั้นตอนกระทั่งผลสุดท้ายได้นวัตกรรมการบริหารหรือการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบต่างๆ เพื่อจัดการเรียนการสอน

2.1.2 ส่วนประกอบของระบบ

ส่วนประกอบของระบบประกอบไปด้วยองค์ประกอบสำคัญ 4 องค์ประกอบ และขั้นตอนสำคัญ 9 ขั้นตอน

2.1.3 หลักการของระบบ

ระบบการจัดการความรู้สำหรับโรงเรียนเครือข่ายระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงนำเสนอหลักการสำคัญของระบบได้ดังนี้

1. ปัจจัยนำเข้าของระบบ (input) พิจารณาองค์ประกอบของระบบให้มีความครบถ้วน ถูกต้อง และสมบูรณ์

2. ขั้นตอนการดำเนินงานของระบบ (process) ประกอบไปด้วย 9 ขั้นตอน ได้แก่ (1) เตรียมการ (2) กำหนดความรู้ (3) แสวงหาความรู้ (4) แบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้ (5) สร้างความรู้ (6) ประมวลและถ่วงกรองความรู้ (7) จับและเก็บความรู้ (8) ชี้นำความรู้มาใช้ (9) ประเมินผลความรู้

3. ผลผลิตของระบบ (output) ได้แก่ (1) นวัตกรรมการเรียนการสอน บูรณาการหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งอาจอยู่ในรูปแบบของชิ้นงานสื่อการสอน แหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ กิจกรรมการสอน ขั้นตอนการดำเนินงาน ฯลฯ ที่เกิดขึ้นจากขั้นตอนจัดการความรู้ (2) บุคลากรโรงเรียนเครือข่ายเกิดเครือข่ายสมาชิกติดต่อสื่อสารแลกเปลี่ยนข้อมูลสารสนเทศซึ่งกันและกัน

4. ผลลัพธ์ของระบบ (outcome) ได้แก่ (1) นวัตกรรมการเรียนการสอน บูรณาการหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแบบอย่าง (2) บุคลากรโรงเรียนเครือข่าย ได้แก่

ผู้บริหาร ครูผู้สอน และบุคลากรอื่นๆ รู้จักติดต่อสื่อสารแลกเปลี่ยนข้อมูลสารสนเทศซึ่งกันและกัน และขยายเครือข่ายการติดต่อสื่อสารสู่ชุมชนและบุคลากรโรงเรียนอื่นๆ ต่อไป

5. ผลป้อนกลับของระบบ (feedback) ได้แก่ ปริมาณ (จำนวน) และคุณภาพของนวัตกรรมการเรียนการสอนบูรณาการหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2.1.4 ผู้ใช้ระบบ ได้แก่ ครูผู้สอน นักออกแบบการเรียนการสอนของโรงเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีจิตอาสาในการดำเนินการขับเคลื่อนหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการศึกษา

2.2 รายละเอียดของระบบ

ระบบการจัดการความรู้สำหรับโรงเรียนเครือข่ายระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วยส่วนสำคัญ 2 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 องค์ประกอบการจัดการความรู้สำหรับโรงเรียนเครือข่ายระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ส่วนที่ 2 ขั้นตอนการจัดการความรู้สำหรับโรงเรียนเครือข่ายระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ซึ่งมีความสัมพันธ์กันดังแผนภาพ

ภาพที่ 7 แสดงแบบจำลองระบบการจัดการความรู้สำหรับโรงเรียนเครือข่ายระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

องค์ประกอบ

1. ด้านคน	
1.1 ผู้ปฏิบัติจัดการความรู้ (Knowledge Practitioner: KP) 1.2 ผู้เชี่ยวชาญความรู้ (Knowledge Expert: KE) 1.3 ผู้บริหารความรู้ (Knowledge Administrator: KA) 1.4 ผู้รับความรู้ 1.5 ผู้ให้ความรู้เบื้องต้น	
4. ด้านการเรียนรู้	2. ด้านโรงเรียน
4.1 ระดับการเรียนรู้ 4.2 เรื่องที่เรียนรู้	2.1 โรงเรียนเครือข่าย (โรงเรียนแม่ข่ายและโรงเรียนลูกข่าย) 2.2 แผนการจัดการเรียนรู้(นวัตกรรม)
3. ด้านเทคโนโลยี	
3.1 เทคโนโลยีที่ใช้ในการจัดการความรู้ 3.2 เทคโนโลยีสำหรับการติดต่อสื่อสารและการทำงานร่วมกัน 3.3 เทคโนโลยีสำหรับการสืบเสาะแสวงหาความรู้	

ภาพที่ 8 แสดงองค์ประกอบของระบบการจัดการความรู้สำหรับโรงเรียนเครือข่ายระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

อธิบายแผนภาพองค์ประกอบของระบบการจัดการความรู้สำหรับโรงเรียนเครือข่ายระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

องค์ประกอบจัดการความรู้สำหรับโรงเรียนเครือข่ายระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ ด้านคน ด้านโรงเรียน ด้านเทคโนโลยี และด้านการเรียนรู้ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

องค์ประกอบที่ 1 ด้านคน

องค์ประกอบด้านคน หมายถึง ครูผู้สอนที่เข้าร่วมด้วยจิตอาสาที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับระบบการจัดการความรู้สำหรับโรงเรียนเครือข่ายระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ได้แก่

1.1 ผู้ปฏิบัติจัดการความรู้ (Knowledge Practitioner) หมายถึง ครูผู้สอนในโรงเรียนเครือข่าย ที่ได้รับการแต่งตั้งจากผู้อำนวยการโรงเรียนให้เป็นผู้ลงมือปฏิบัติ และ/หรือ เรียนรู้หลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ทั้งนี้ผู้ปฏิบัติจัดการความรู้จากหลายๆ โรงเรียนที่ดำเนินการติดต่อสื่อสารในเรื่องเดียวกันถือว่าเป็นชุมชนนักปฏิบัติ (Community of Practices: CoPs) กลุ่มเดียวกัน ซึ่งผู้ปฏิบัติจัดการความรู้แต่ละตำแหน่ง มีคุณสมบัติ บทบาทและหน้าที่แตกต่างกันดังต่อไปนี้

1.1.1 คุณอำนวย (Knowledge Facilitator) ได้แก่ ครูผู้สอนโรงเรียนแม่ข่ายประจำกลุ่มชุมชนนักปฏิบัติทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยความสะดวกด้านต่างๆ เช่น จัดอบรม สัมมนา หรือการจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ต่างๆ โดยต้องมีลักษณะเป็นผู้สร้างบรรยากาศให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับบุคลากรอื่นๆ หน้าที่ของคุณอำนวยคือ (1) ร่วมกับคุณเอื้อจัดกิจกรรมเพิ่มเติมความรู้หรือแลกเปลี่ยนข้อมูลความรู้ด้วยวิธีการและช่องทางต่างๆ (2) จัดการพบปะเพื่อให้คุณกิจพูดคุยแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อสร้างนวัตกรรมในการจัดการเรียนรู้ของตนเอง (3) จัดกิจกรรมศึกษาคุณงานหรือให้ความรู้ด้วยวิธีการต่างๆ (4) จัดพื้นที่เสมือนสำหรับการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และจัดพื้นที่สำหรับเก็บรวบรวมความรู้ที่เป็นประโยชน์ เช่น สื่อการเรียนรู้ ไฟล์งานต่างๆ เป็นต้น

1.1.2 คุณเอื้อ (Chief Knowledge Officer: CKO) ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียนหรือรองผู้อำนวยการโรงเรียน หรือบุคลากรอื่นๆ ที่ผู้อำนวยการโรงเรียนแต่งตั้ง ทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยความสะดวกด้านต่างๆ เช่น จัดอบรม สัมมนา หรือการจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ต่างๆ ประสานงานระหว่างโรงเรียนเครือข่ายเพื่อดำเนินกิจกรรมเพิ่มเติมความรู้ ติดตาม กระตุ้นด้วยการเสริมแรงทางบวก สร้างบรรยากาศให้เกิดการเรียนรู้ทางบวกและคอยให้กำลังใจคุณกิจซึ่งเป็นครูผู้สอนในโรงเรียนของตนเอง ส่งผลให้คุณกิจมีกำลังใจในการดำเนินกิจกรรมเพิ่มเติมความรู้ทั้งเกิดความรู้นำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้

1.1.3 คุณกิจ (Knowledge Practitioner) ได้แก่ คณะครูผู้สอนที่ได้รับมอบหมายจากผู้อำนวยการโรงเรียนให้เป็นผู้เรียนรู้วิธีการจัดการเรียนการสอนบูรณาการหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งถือเป็นผู้ปฏิบัติงานหลัก (เป็นพระเอกหรือนางเอกตัวจริงของการจัดการความรู้ เพราะเป็นผู้ดำเนินกิจกรรมจัดการความรู้เกือบทั้งหมด) ต้องเป็นผู้ที่มีความรู้และเป็นผู้ดำเนินกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ใช้ หา สร้าง แปลง ความรู้เพื่อการปฏิบัติให้บรรลุถึงเป้าหมายที่ตั้งไว้ คุณกิจมีหน้าที่ประสานงานจัดอบรม สัมมนา หรือจัดกิจกรรมต่างๆ หรือเข้าร่วมกิจกรรมเพิ่มเติมความรู้ต่างๆ ที่บุคลากรในโรงเรียนเครือข่ายจัดกิจกรรมขึ้นเพื่อเพิ่มเติมความรู้ในการน้อมนำหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนและนำมาปฏิบัติจริง

1.1.4 คุณประสาน (Network Manager) ได้แก่ ครูผู้สอนที่ได้รับมอบหมายจากกลุ่มชุมชนนักปฏิบัติทำหน้าที่เป็นตัวหลักประจำกลุ่ม ประสานงานกับเพื่อนครูผู้สอนในกลุ่มโรงเรียนของตนเองและติดตามความก้าวหน้าของเพื่อนกลุ่มชุมชนนักปฏิบัติอื่นๆ และถ่ายทอดการจัดกิจกรรมเพิ่มเติมความรู้ต่างๆ ที่จัดขึ้นหรือโรงเรียนอื่นๆ เป็นผู้จัดให้กับคุณกิจได้รับทราบ

1.1.5 คุณวิศาสตร์ (IT Wizard) (แปลว่า พ่อมด หรือ แม่มด) ได้แก่ ครูผู้สอนที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์และระบบเครือข่ายเป็นอย่างดี และได้รับการแต่งตั้งจากผู้อำนวยการให้เป็นผู้เรียนรู้ระบบโปรแกรมของเว็บไซต์เครือข่าย ต้องเป็นบุคคลที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านคอมพิวเตอร์ มีความรู้ความสามารถใช้โปรแกรมต่างๆ ได้อย่างรวดเร็วและชำนาญการใช้งาน ทำหน้าที่เรียนรู้ระบบเครือข่ายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการความรู้ของกลุ่มเครือข่าย เช่น เรียนรู้วิธีการใช้งานเว็บไซต์ของกลุ่มเครือข่าย เรียนรู้วิธีใช้งานสื่อสังคมออนไลน์ในรูปแบบต่างๆ เพื่อนำมาใช้ในการติดต่อสื่อสารระหว่างสมาชิกกลุ่มเครือข่าย และใช้ในการจัดเก็บองค์ความรู้หรือสื่อการเรียนรู้ในรูปแบบไฟล์อิเล็กทรอนิกส์ต่างๆ

1.2 ผู้เชี่ยวชาญความรู้ (Knowledge Expert) ได้แก่ ครูผู้สอนของโรงเรียนแม่ข่าย (บุคลากรสังกัดโรงเรียนที่ผ่านการประเมินจากกระทรวงศึกษาธิการให้เป็นศูนย์การเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา) ซึ่งเป็นผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญนำหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้กับด้านการศึกษา โดยบุคลากรดังกล่าวเป็นที่ยอมรับของสังคม มีหน้าที่หลักคือ (1) วิเคราะห์ความเหมาะสมวิธีการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเข้าสู่วิธีการจัดการเรียนรู้ของบุคลากรเครือข่ายแต่ละโรงเรียนให้สอดคล้องกับบริบทแวดล้อมของแต่ละโรงเรียน (2) เป็นที่ปรึกษา ให้ความรู้ ให้ความคิดเห็นต่อการปฏิบัติจัดการ ความรู้ที่คุณกิจได้เรียนรู้ไปเพื่อปรับให้เป็นองค์ความรู้ที่ถูกต้องตามหลักการประยุกต์ใช้หลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา

1.3 ผู้ให้ความรู้เบื้องต้น ได้แก่ วิทยากรที่มีความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับ (1) การจัดการความรู้ (2) การขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา และ (3) ด้านการจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ (4) ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและระบบเครือข่าย โดยเป็นผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และสามารถปฏิบัติงานตามความเชี่ยวชาญในแต่ละด้านที่กล่าวมา และเป็นบุคคลที่สังคมยอมรับว่ามีความรู้ ความเชี่ยวชาญ ความสามารถตามความเชี่ยวชาญทั้ง 3 ด้าน โดยผู้ให้ความรู้เบื้องต้นมีหน้าที่ให้ความรู้ ความเข้าใจ และสามารถทำให้บุคคลองค์ประกอบย่อยด้านคนอื่นๆ เกิดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการจัดการความรู้ หลักการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานรวมถึงวิธีการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา การใช้วิธีการและเครื่องมือระบบสารสนเทศและเครือข่าย และการนำหลักการของการจัดการเรียนการสอนและการผลิตสื่อการสอนอย่างเป็นระบบ ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการออกแบบการจัดการเรียนการสอนตามหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้

องค์ประกอบที่ 2 ด้านโรงเรียน

องค์ประกอบด้านโรงเรียนประกอบไปด้วย

2.1 โรงเรียนเครือข่ายขับเคลื่อนหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง โรงเรียนที่บุคลากรได้รับมอบหมายจากผู้อำนวยการของโรงเรียนให้เข้าร่วมเป็นสมาชิกเครือข่ายเพื่อเรียนรู้หลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษาและนำไปใช้จัดการเรียนการสอนให้กับนักเรียนของโรงเรียนที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ ณ ขณะนั้น โดยแบ่งเป็น

2.1.1 โรงเรียนแม่ข่าย ได้แก่ โรงเรียนที่ผ่านการประเมินจากกระทรวงศึกษาธิการให้เป็นศูนย์การเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา ซึ่งโรงเรียนประเภทนี้จะมีการติดต่อสื่อสารกับโรงเรียนต่างๆ ที่เข้ามาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการนำหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ และเข้ามาขอรับการปรึกษาเกี่ยวกับวิธีการยกระดับของโรงเรียนให้ผ่านการประเมินเป็นสถานศึกษาพอเพียงหรือศูนย์การเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา ซึ่งโรงเรียนแม่ข่ายมีหน้าที่ให้ความรู้ทั้งเชิงรุกและเชิงรับด้วยวิธีการต่างๆ แก่บุคลากรที่มาจากโรงเรียนลูกข่าย

2.1.2 โรงเรียนลูกข่าย ได้แก่ โรงเรียนที่ผ่านการประเมินเป็นสถานศึกษาพอเพียงที่ต้องการเข้ารับการประเมินเป็นศูนย์การเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา และโรงเรียนทั่วไปที่ต้องการเข้ารับการประเมินเป็นสถานศึกษาพอเพียง ซึ่งเป็นโรงเรียนที่โรงเรียนแม่ข่าย

รู้จัก สนับสนุนคุ้นเคย หรือเป็นโรงเรียนที่เข้ามาขอรับคำปรึกษาจากโรงเรียนแม่ข่ายเพื่อนำความรู้ที่ได้จากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากโรงเรียนแม่ข่าย พัฒนาปรับปรุงบุคลากรในโรงเรียนให้สามารถนำหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้ หน้าที่ของโรงเรียนลูกข่ายจะต้องพร้อมรับความรู้จากโรงเรียนแม่ข่ายในทุกวิธีการถ่ายทอด และพร้อมสำหรับการเข้าร่วมเป็นโรงเรียนเครือข่ายในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างจริงจัง ทั้งแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับบุคลากรของโรงเรียนแม่ข่าย และบุคลากรของโรงเรียนลูกข่ายด้วยกัน

โดยโรงเรียนเครือข่ายจะต้องให้ความสำคัญกับธรรมชาติที่โดดเด่นสำหรับการจัดการเรียนรู้ และการบริหารจัดการของโรงเรียนแต่ละโรงเรียน ทั้งทรัพยากรการเรียนรู้และกระบวนการในการจัดการเรียนรู้ เพื่อนำมาเป็นปัจจัยนำเข้าสำหรับการนำหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสอดแทรกเข้าไปในจุดเด่นนั้นๆ ต่อไป เช่น บางโรงเรียนมีสภาพแวดล้อมธรรมชาติเป็นป่าไม้ หรือแปลงเกษตรอินทรีย์ สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีและบูรณาการร่วมกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ บางโรงเรียนใกล้สถานที่ท่องเที่ยวและมีชาวต่างชาติท่องเที่ยวจำนวนมากสามารถบูรณาการให้เข้ากับกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศโดยใช้หลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงบริหารจัดการ บางโรงเรียนโดดเด่นด้านความเข้มแข็งของบุคลากรในโรงเรียนที่พึ่งพาช่วยเหลือเกื้อกูลกัน สามารถนำมาเป็นจุดเด่นในหลักการบริหารจัดการทรัพยากรด้วยการใช้หลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเข้าไปช่วยในการดำเนินการต่อไป เป็นต้น

2.2 แผนจัดการเรียนรู้ และ/หรือ นวัตกรรม บูรณาการหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง การคำนึงถึงแผนการสอน แผนการจัดกิจกรรมต่างๆ ที่ครูผู้สอนนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนหรือจัดกิจกรรมให้กับผู้เรียน โดยมีการสอดแทรกหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเข้าไปในแผนการสอนหรือแผนการจัดกิจกรรมต่างๆ ซึ่งในการสอดแทรกหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในแผนการสอนหรือแผนการจัดกิจกรรมต่างๆ ปรากฏชัดเจนด้วยคำศัพท์ที่แสดงถึงความพอเพียงหรือปรากฏชัดเจนในความหมายของประโยคที่แสดงให้เห็นถึงความพอเพียงที่เกิดขึ้น ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงประเด็นหลัก 2 ประเด็นสำคัญได้แก่

2.2.1 ครูผู้สอนดำเนินการสอนนักเรียนหรือมีวิธีการจัดกิจกรรมให้กับนักเรียนโดยมีวิธีการบูรณาการนำหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในวิธีการจัดการเรียนการสอนหรือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างไร

2.2.2 นักเรียนเมื่อเรียนหรือทำกิจกรรมกระทั่งเสร็จสิ้นแล้วจะเกิดการคิดตามหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่ถูกต้องได้อย่างไร

นวัตกรรม หมายถึงแผนการจัดการเรียนรู้ แผนการจัดกิจกรรม สื่อการสอนหรือผลผลิตใหม่ๆ ที่มีการบูรณาการหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเข้าไป โดยครูผู้สอนเป็นผู้คิดค้นขึ้นใหม่ ทำให้เป็นประโยชน์ต่อกิจกรรมการเรียนการสอน

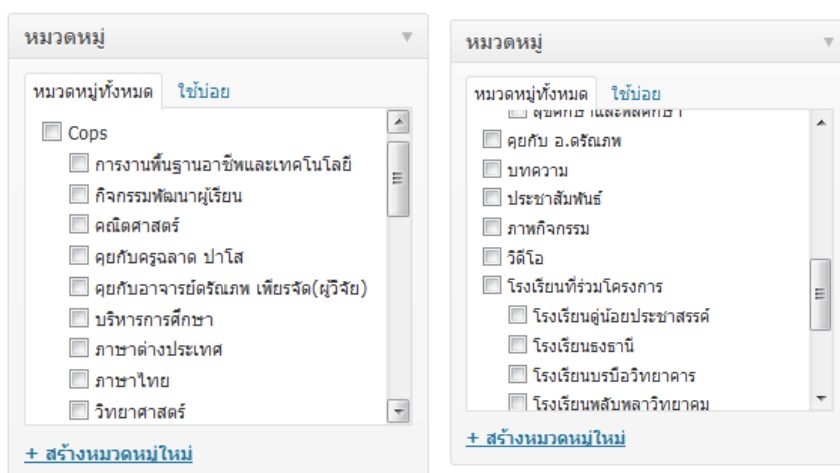
องค์ประกอบที่ 3 ด้านเทคโนโลยี

เทคโนโลยี หมายถึง การนำหลักการ แนวคิด เทคนิค ความรู้ แนวปฏิบัติ อุปกรณ์ เครื่องมือ กระบวนการ และระบบงานที่นำมาใช้เพิ่มพูนความรู้ ทักษะการปฏิบัติงานของบุคลากรของโรงเรียน

เครือข่ายขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานแต่ละโรงเรียนผ่านอุปกรณ์ เครื่องมือ และระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและเครือข่าย โดยจำแนกดังนี้

3.1 เทคโนโลยีสำหรับการจัดการความรู้ (Knowledge Management Technology) แบ่งเป็น

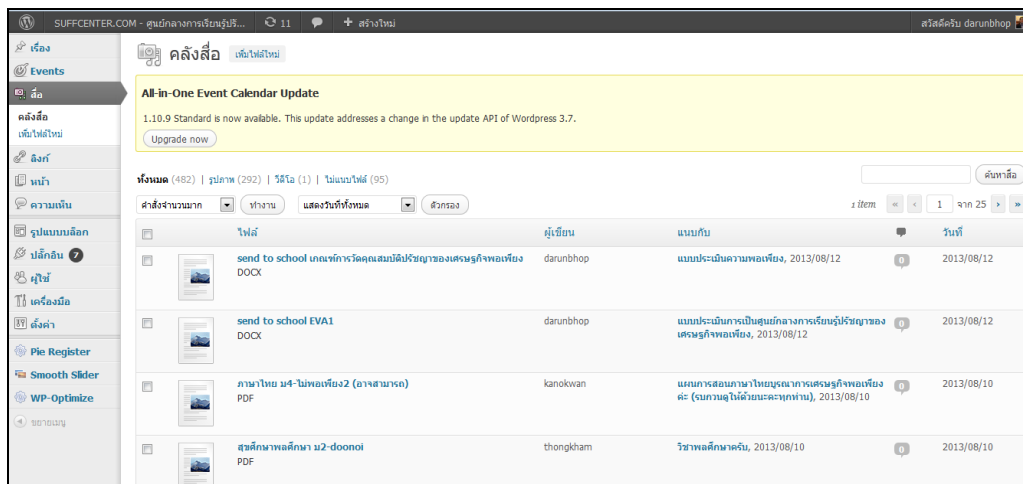
3.1.1 เทคโนโลยีสำหรับการจัดการข้อมูลอย่างเป็นระบบ (Knowledge Management Systems) เป็นการนำระบบเทคโนโลยีและระบบเครือข่ายมาใช้จัดระเบียบข้อมูลให้สามารถเข้าถึงได้ง่ายและตรงกับความต้องการของครูผู้สอนที่ต้องการใช้ โดยออกแบบให้ระบบเว็บไซต์เชื่อมโยงข้อมูลระหว่างกลุ่ม CoPs โรงเรียนเดียวกัน และกลุ่ม CoPs สาระการเรียนรู้เดียวกันเมื่อต้องการเขียนกระดานเสวนาเพื่อสอบถามข้อมูล

ภาพที่ 9 แสดงการจัดการจัดหมวดหมู่ข้อมูลอย่างเป็นระบบจากเว็บไซต์โรงเรียนเครือข่าย

3.1.2 เทคโนโลยีสำหรับจัดเก็บความรู้ (Knowledge Storage technology)

เทคโนโลยีในการจัดเก็บช่วยในการจัดเก็บความรู้ต่างๆ มีการจัดเก็บความรู้และวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศของโรงเรียนเครือข่ายๆ ต่างๆ ไว้ในรูปของเอกสารหรือข้อมูลต่างๆ เพื่อเป็นการจัดเก็บความรู้หรือข้อมูลของโรงเรียนเครือข่ายๆ ไว้ในรูปแบบง่ายๆ เกิดความสะดวกในการค้นหาและนำไปใช้ โดยมีฐานความรู้ (Knowledge Bases) เป็นตัวจัดเก็บ ดังเช่นเว็บไซต์โรงเรียนเครือข่ายมีหน้าจัดเก็บคลังสื่อเพื่อจัดเก็บไฟล์ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ต่างๆ เพื่อใช้ในการจัดเก็บข้อมูลความรู้ของบุคลากรสมาชิกกลุ่มเครือข่ายๆ

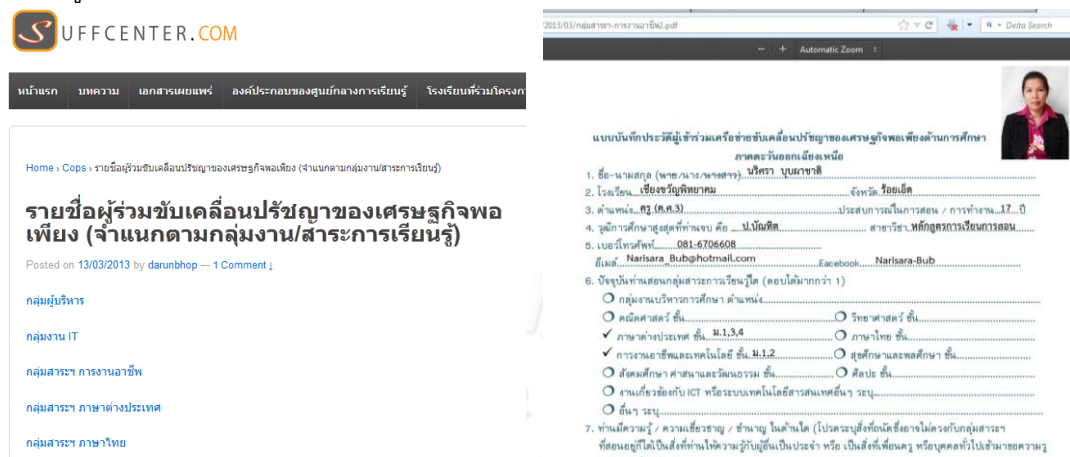
ภาพที่ 10 แสดงแหล่งจัดเก็บข้อมูลความรู้ไฟล์อิเล็กทรอนิกส์ของบุคลากรสมาชิกโรงเรียนเครือข่ายบนเว็บไซต์

3.2 เทคโนโลยีสำหรับการติดต่อสื่อสาร (Communication Technology) เป็นการใช้ระบบเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อติดต่อสื่อสารระหว่าง (1) ผู้ที่เกี่ยวข้องหรือเป็นครูผู้สอนที่ต้องมีส่วนรับรู้ และ (2) ผู้ที่ไม่เกี่ยวข้องแต่มีความรู้ ความสามารถที่มีข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อครูผู้สอนโรงเรียนเครือข่าย (3) บุคลากรอื่นๆ หรือผู้สนับสนุนการเรียนรู้อื่นๆ โดยอาศัยเครื่องมือต่างๆ ผ่านทางเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เอ็กซ์ทราเน็ต หรือ อินเทอร์เน็ต เช่น การใช้โทรศัพท์ การใช้งานจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (e-Mail) วารสารอิเล็กทรอนิกส์ (e-Journal) เสียงตามสาย บอร์ดประชาสัมพันธ์ นอกจากนี้ใช้เครื่องมือเทคโนโลยีสำหรับการทำงานร่วมกันด้วยการใช้เครื่องมือกระดานเสวนา (Web board) ห้องสนทนา (Chat room) เว็บบล็อก (Weblog) สื่อสังคมออนไลน์ เช่น facebook line เป็นต้น ใช้สำหรับสนทนา อภิปราย นำเสนอความคิดเห็นเพื่อเป็นประโยชน์ต่อผู้ร้องขอความช่วยเหลือและเป็นการสนับสนุนการแลกเปลี่ยนความรู้

3.3 เทคโนโลยีสำหรับแสวงหาความรู้ (Knowledge Discovery Technology) เป็นการใช้เครื่องมือเทคโนโลยีเข้าถึงข้อมูลได้ทุกคนในกลุ่มเครือข่ายเพื่อสนับสนุนการนำความรู้ไปใช้ เช่น การใช้การเรียนการสอนทางไกลด้วย e-Learning การใช้ e-Book ที่อยู่บน Intranet KM Web การจัดฝึกอบรมทักษะที่เกี่ยวข้องในการแลกเปลี่ยนความรู้ วารสาร ไปสเตอร์ บอร์ดนิทรรศการ เว็บไซต์ (KM Website) รวมถึงการใช้เทคโนโลยีเชื่อมโยงผู้เชี่ยวชาญ (Expertise Knowledge Portals) เป็นการนำเครื่องมือทางเทคโนโลยีมาช่วยเชื่อมโยงแหล่งข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญต่างๆ โดยมีการรวบรวมความรู้ฐานข้อมูลผู้เชี่ยวชาญว่าใครถนัดด้านอะไร เช่น การใช้สมุดหน้าเหลือง (Yellow Pages) เป็นต้น หรือการใช้เว็บไซต์เครือข่ายประกาศให้ทราบว่าบุคลากรประจำโรงเรียนแม่ข่ายมีความเชี่ยวชาญในศาสตร์ด้านใด เพื่อประโยชน์ในการติดต่อประสานงานต่อไป

นอกจากนี้เป็นการใช้เทคโนโลยีสำหรับค้นหาความรู้ (Knowledge Search Technology) กล่าวคือใช้เทคโนโลยีสนับสนุนการค้นหาความรู้ เช่น การใช้โปรแกรม Search Engine เช่น www.google.com เป็นต้น การใช้โปรแกรมทำดัชนี (Indexing) เช่น www.pantip.com เป็นต้น

หรือใช้โปรแกรมอื่นๆ สำหรับค้นหาหาข้อมูลซึ่งการใช้โปรแกรมดังกล่าวดำเนินการเพื่อใช้ค้นคืนความรู้ที่ต้องการด้วยความรวดเร็ว

ภาพที่ 11 แสดงหน้าเว็บเพจแสดงการเชื่อมโยงข้อมูลผู้เชี่ยวชาญความรู้

องค์ประกอบที่ 4 ด้านการเรียนรู้

องค์ประกอบด้านการเรียนรู้ หมายถึง กระบวนการหรือวิธีการที่บุคลากรดำเนินการในขั้นตอนของการจัดการความรู้ เพื่อผลสุดท้ายนำไปสู่การมีความรู้ ทักษะและทักษะการปฏิบัติตามขั้นตอนอย่างถูกต้องซึ่งประกอบด้วย 2 องค์ประกอบย่อย คือ

4.1 ระดับการเรียนรู้

ระดับการเรียนรู้ หมายถึง ขั้นตอนการเรียนรู้ของบุคลากรเครือข่ายๆ เพื่อผลสุดท้ายนำไปสู่การมีความรู้ เจตคติและการปฏิบัติตรงตามความคาดหวังในการดำเนินการจัดการความรู้ โดย

4.1.1 การเรียนรู้ระดับรายบุคคล เช่น การพูดคุยระหว่างบุคคลเป็นการเรียนรู้จากการปฏิบัติด้วยตัวผู้บริหารหรือครูผู้สอนแต่ละคน โดยค้นหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้หรือแหล่งจัดเก็บความรู้ต่างๆ เช่น การค้นหาหาความรู้จากเทคโนโลยีสำหรับแสวงหาความรู้ เพื่อให้ได้ผลลัพธ์เป็นนวัตกรรมของบุคลากรแต่ละคน

4.1.2 การเรียนรู้ระดับรายกลุ่ม เช่น การเรียนรู้จากการปฏิบัติ การฟังบรรยาย การเข้าฝึกอบรมต่างๆ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การประชุมกลุ่มย่อยอย่างไม่เป็นทางการ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของชุมชนนักปฏิบัติ การปฏิบัติงานร่วมกับชุมชน เป็นต้น โดยใช้เทคโนโลยีสำหรับติดต่อสื่อสารและการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการกลุ่มเป็นสำคัญ

4.1.3 การเรียนรู้ระดับโรงเรียนเครือข่าย เช่น การจัดอบรม สัมมนา แลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างโรงเรียนเครือข่ายกับโรงเรียนเครือข่ายอื่นๆ เพื่อให้บุคลากรได้พบปะ ติดต่อสื่อสารและแลกเปลี่ยนข้อมูลในระดับโรงเรียนซึ่งกันและกัน

4.2 เรื่องที่เรียนรู้

4.2.1 การขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา หมายถึง การขับเคลื่อนหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในบริบทของการจัดการเรียนการสอนให้กับนักเรียนเพื่อให้สามารถนำ

หลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ โดยครูผู้สอนคำนึงถึงวิธีการในการ สอดแทรกหลักคิดและนำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน โดยมีเป้าหมายสูงสุดคือนักเรียน สามารถนำไปบูรณาการกับการปฏิบัติภาระงานของตนเองทั้งงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ในโรงเรียน และงานอื่นๆ ได้อย่างถูกต้องและชัดเจนโดยอยู่ในรูปแบบของการสอดแทรกในการจัดการเรียนการสอน โดยมีแนวทางปฏิบัติ 3 ลักษณะ ดังนี้

4.2.1.1 สอดแทรกลงในแผนการจัดการเรียนรู้เนื้อหาเศรษฐกิจพอเพียงที่ ปรากฏชัดเจนในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2551 ในมาตรฐาน ส 3.1

4.2.1.2 สอดแทรกลงในแผนการจัดการเรียนรู้บูรณาการหลักคิดปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียงกับสาระการเรียนรู้ในกลุ่มสาระต่างๆ ซึ่งอาจจัดทำรายวิชาเพิ่มเติมขึ้นจากที่มี อยู่เดิม (ไม่ซ้ำกับของเดิมที่มีอยู่ เป็นรายวิชาที่ตั้งขึ้นใหม่) หรือจัดทำในลักษณะหลักสูตรท้องถิ่นที่ สอดคล้องกับสภาพและความต้องการโดยใช้หลักคิดปรัชญาวิเคราะห์เพื่อกำหนดรายวิชา

4.2.1.3 สอดแทรกลงในแผนการจัดการเรียนรู้โดยนำหลักคิดปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงบูรณาการในการจัดการเรียนการสอนรายวิชาต่างๆ ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ ซึ่งดำเนินการโดย (1) บูรณาการนำนิยาม เงื่อนไข และแนวทางปฏิบัติของปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียงมาเชื่อมโยงกับเนื้อหาวิชาการในรายวิชานั้นๆ หรือ (2) บูรณาการโดยนำนิยาม เงื่อนไข และ แนวทางปฏิบัติของปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียงมาเชื่อมโยงกับกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ในคาบ เรียนรายวิชาต่างๆ หรือประยุกต์ใช้หลักการกับการผลิตหรือใช้สื่อการสอนและแหล่งเรียนรู้ต่างๆ เพื่อ สร้างบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ตามหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทั้งแหล่งเรียนรู้ในและ นอกโรงเรียน ทั้งนี้ต้องมีการจัดทำเครื่องมือวัดและประเมินผลการเรียนรู้ให้ถูกต้องตามเกณฑ์การ ประเมินผล เกณฑ์การประเมินสมรรถนะ เกณฑ์การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักคิด ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่ได้ตั้งไว้ในมาตรฐานการเรียนรู้ชั้นปีและตัวชี้วัด

4.2.2 เกณฑ์การประเมินปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา หมายถึง เกณฑ์การประเมินความรู้ และการนำหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในด้าน การศึกษาโดยกระทรวงศึกษาธิการเป็นผู้กำหนดขึ้น

4.2.3 แหล่งเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับบุคลากรด้านการศึกษา จำแนกเป็น 2 ประเภทได้แก่

4.2.3.1 แหล่งเรียนรู้ด้านการศึกษา หมายถึง แหล่งความรู้ที่หน่วยงานทาง ด้านการศึกษา ทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ หรือการศึกษาตามอัธยาศัย ทั้งในการจัด การศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับอื่นๆ ที่มีบุคลากรผู้มีความรู้ความสามารถเป็นที่แพร่หลายและยอมรับ ในวงสังคมการศึกษาให้เป็นแหล่งเรียนรู้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงปฏิบัติภาระงานประจำอยู่ ณ สถานที่แห่งนั้น หรือ ณ แหล่งข้อมูลนั้นๆ

4.2.3.2 แหล่งเรียนรู้ที่ไม่ใช่ด้านการศึกษา หมายถึง แหล่งความรู้ที่มีการนำ หลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเข้าไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติการของโรงเรียนเครือข่ายๆ หรือของชุมชน เช่น ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนที่มีการนำหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปปรับใช้ ภาครัฐกิจที่มีการนำหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเข้าไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน เป็นต้น

ขั้นตอน

ขั้นตอน	หลักการ	ผลผลิต/ปัจจัยความสำเร็จ
<p>ขั้นตอนที่ 1 เตรียมการ</p>	<p>ดำเนินการจัดเตรียมองค์ประกอบด้านต่างๆ ให้พร้อมต่อการนำไปใช้ในขั้นตอนต่อไป โดยการจัดอบรมให้ความรู้และฝึกปฏิบัติการด้านต่างๆ</p> <p>ดำเนินการด้วยกิจกรรมแบบพบหน้า</p> <p>ดำเนินกิจกรรมต่างๆ ภายใต้การคำนึงถึงการสร้างบรรยากาศให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครูผู้สอน</p> <p>จะต้องดำเนินการและความเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นเมื่อเสร็จสิ้นภารกิจ</p> <p>ดำเนินกิจกรรมต่างๆ คำนึงถึงการเสริมแรงและความสัมพันธ์ทางบวก</p>	<p>ผลผลิต</p> <p>ครูผู้สอนทุกคนมีความรู้และมีทักษะตามความรู้และเทคนิคที่ผู้ให้ความรู้เบื้องต้นได้ให้ไว้</p> <p>ปัจจัยแห่งความสำเร็จ</p> <p>การเปิดใจยอมรับนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการในการจัดการเรียนรู้ กระทั่งเกิดเป็นจิตอาสาทำความเต็มใจตามหลักกระบวนการยอมรับ (AP)</p>
<p>ขั้นตอนที่ 2 กำหนดความรู้</p>	<p>กลุ่ม CoPs ได้แก่ครูผู้สอนจากโรงเรียนแม่ข่าย 1 คน และครูผู้สอน จากโรงเรียนลูกข่าย 6 คน (สถานศึกษา พอเพียง 3 คน และโรงเรียนทั่วไป 3 คน)</p> <p>กำหนดองค์ความรู้หลักการจัดการเรียนรู้ทั่วไป เช่น ภาษาไทยกำหนดด้านหลักภาษาและวรรณคดี เป็นต้น</p> <p>ระบุวิธีการสอดแทรกหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงลงในเนื้อหาความรู้อย่างชัดเจน</p>	<p>ผลผลิต</p> <p>1) ครูผู้สอนสมาชิกกลุ่ม CoPs ทุกคนเกิดความรู้ความเข้าใจ และสามารถปฏิบัติหน้าที่อย่างมีคุณภาพ</p> <p>2) ครูผู้สอน กำหนดวิธีการนำหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างถูกต้องตามหลักการ</p> <p>ปัจจัยแห่งความสำเร็จ</p> <p>1) ความรู้ในหลักวิชา</p> <p>2) ความร่วมมือร่วมใจตามหลัก CMP</p>

ขั้นตอน	หลักการ	ผลผลิต/ปัจจัยความสำเร็จ
<p style="text-align: center;">ขั้นตอนที่ 3 แสวงหาความรู้</p>	<p>การค้นหาข้อมูลต่างๆ ใช้หลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นแนวทางในการค้นหา (ใช้หลัก 3ห่วง 2เงื่อนไข 4บริบท เป็นหลักสำคัญในการค้นหา)</p> <p>การร่วมกันกำหนดวิธีการ ค้นหาหาความรู้ดำเนินการด้วยกิจกรรมแบบพบหน้าระหว่างสมาชิกกลุ่ม CoPs</p> <p>คำนึงถึงแหล่งเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงภายในหรือภายนอกหน่วยงาน เช่น ตัวบุคคล เอกสาร งานวิจัย สถานที่</p> <p>การค้นหาหาข้อมูล ดำเนินการทั้งในรูปแบบบนเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศและรูปแบบค้นหาจากสถานที่หรือแหล่งข้อมูลจริง</p>	<p>ผลผลิต ข้อมูล ความรู้หรือวิธีการต่างๆ ซึ่งอาจอยู่ในรูปแบบไฟล์งานในรูปแบบต่างๆ หรือเป็นข้อมูลอื่นๆ</p> <p>ปัจจัยแห่งความสำเร็จ ทักษะการใช้เครื่องมือเทคโนโลยีสารสนเทศในการค้นหาหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ</p>
<p style="text-align: center;">ขั้นตอนที่ 4 แบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้</p>	<p>การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างสมาชิกกลุ่ม CoPs ใช้หลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นแนวทางแลกเปลี่ยนความรู้ (ใช้หลัก 3ห่วง 2เงื่อนไข 4บริบท เป็นหลักสำคัญในการพูดคุยสื่อสารกัน)</p> <p>คำนึงถึงการใช้เครื่องมือและวิธีการทางเทคโนโลยีสารสนเทศและระบบเครือข่ายต่างๆ เป็นสำคัญ</p>	<p>ผลผลิต 1) สมาชิกกลุ่ม CoPs มีข้อมูลที่น่าสนใจในการจัดทำนวัตกรรมอย่างหลากหลาย 2) สมาชิกสร้างความสัมพันธ์ ทางบวกแก่กันทำให้เกิดบรรยากาศเชิงบวก เกื้อหนุน แบ่งปันแหล่งข้อมูลหรือทรัพยากรต่างๆ ร่วมกัน</p> <p>ปัจจัยแห่งความสำเร็จ 1) ทักษะการใช้เครื่องมือเทคโนโลยีสารสนเทศในการค้นหาหาความรู้ 2) ความร่วมมือร่วมใจตามหลัก CMP</p>

ขั้นตอน	หลักการ	ผลผลิต/ปัจจัยความสำเร็จ
<p>ขั้นตอนที่ 5 สร้างความรู้</p>	<p>สร้างแผนการจัดการเรียนการสอนตามหลักการบูรณาการหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในแผนการจัดการเรียนการสอนอย่างชัดเจน</p> <p>สร้างความรู้เป็นการดำเนินการเฉพาะบุคคล</p> <p>การแสดงผลงานดำเนินการแลกเปลี่ยนระหว่างสมาชิกตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปโดยอาศัยช่องทางเทคโนโลยีต่างๆ</p>	<p>ผลผลิต</p> <p>ได้แผนการจัด การเรียนการสอนที่บูรณาการหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่ผลิตโดยครูผู้สอนแต่ละคน</p> <p>ปัจจัยแห่งความสำเร็จ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1)ความรู้ในหลักวิชา 2)ความรู้วิธีการบูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการจัดการเรียนรู้
<p>ขั้นตอนที่ 6 ประมวลและกลั่นกรองความรู้</p>	<p>คัดเลือกความรู้ให้ถูกต้องตามหลักความรู้ทางวิชาการ และหลักการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของแต่ละคน</p> <p>คัดเลือกความรู้ให้ถูกต้องตามหลักการบูรณาการหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง</p> <p>การจัดรูปแบบแผนการจัดการเรียนการสอนขึ้นอยู่กับความสะดวก</p>	<p>ผลผลิต</p> <p>ได้แผนการจัด การเรียนการสอนที่บูรณาการหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่มีคุณภาพ</p> <p>ปัจจัยแห่งความสำเร็จ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1)ความรู้ในหลักวิชา 2)ความรู้วิธีการบูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการจัดการเรียนรู้
<p>ขั้นตอนที่ 7 จัดเก็บความรู้</p>	<p>การจัดเก็บความรู้คำนึงถึงการใช้เทคโนโลยีที่ใช้ในการจัดเก็บความรู้อย่างเป็นระบบ เพื่อให้ง่ายต่อการค้นหาความรู้ของบุคลากรคนอื่น รวมถึงความถูกต้องและรวดเร็วในการจัดเก็บข้อมูล</p> <p>การจัดรูปแบบแผนการจัดการเรียนการสอนขึ้นอยู่กับความสะดวก</p>	<p>ผลผลิต</p> <p>มีสถานที่เก็บแผนการจัดการเรียนรู้ที่สมาชิกกลุ่ม CoPsทุกคนเข้าถึงได้อย่างรวดเร็ว</p> <p>ปัจจัยแห่งความสำเร็จ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1)มีแหล่งจัดเก็บความรู้ที่เข้าถึงความรู้ได้ตลอดเวลา 2)มีแหล่งจัดเก็บความรู้ที่ทำให้ผู้ต้องการความรู้ค้นหาง่าย

ขั้นตอน	หลักการ	ผลผลิต/ปัจจัยความสำเร็จ
<p>ขั้นตอนที่ 8 นำความรู้มาใช้ในการเรียนการสอน</p> <pre> graph TD C((C)) --> A[เตรียมพร้อมจัดการเรียนรู้] A --> B[จัดการเรียนรู้] B --> D((สิ้นสุด)) A --- A1[เตรียมวัสดุ อุปกรณ์ แหล่งเรียนรู้ ที่แผนการจัดการเรียนการสอนระบุไว้] B --- B1[ดำเนินการจัดการเรียนรู้ตามขั้นตอนที่ระบุไว้ในแผนการจัดการเรียนการสอนบูรณาการหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง] </pre>	<p>คำนึงถึงการจัดการเรียนการสอนบูรณาการหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่ดำเนินการตามแผนการจัดการเรียนการสอนที่ระบุวิธีการอย่างชัดเจน</p> <p>คำนึงถึงนักเรียนได้รับความรู้ตามหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและอธิบายการประยุกต์ใช้หลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้</p>	<p>ผลผลิต</p> <p>การนำแผนการจัดการเรียนรู้บูรณาการหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้จริงกับนักเรียนของครูผู้สอนกลุ่ม CoPs แต่ละคน</p> <p>ปัจจัยแห่งความสำเร็จ</p> <p>1)ความเชี่ยวชาญในการจัดการเรียนรู้ตามหลักวิชาการ</p> <p>2)ความมั่นใจในการสอนด้วยหลัก ปศพพ. ถูกต้อง</p>
<p>ขั้นตอนที่ 9 ประเมินผลความรู้</p> <pre> graph TD A[ประเมินผลความรู้นักเรียน] --> B[ประเมินผลนวัตกรรม] B --> C((สิ้นสุด)) A --- A1[1) ประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในเนื้อหาวิชาที่เรียนรู้ 2) ประเมินความรู้และแนวคิดในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้] </pre>	<p>ประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนตามหลักการประเมินผลการเรียนรู้ทั่วไปเพื่อตรวจสอบว่าผู้เรียนได้รับความรู้ในเนื้อหาวิชาตามที่ตั้งเป้าหมาย</p> <p>ประเมินผลสัมฤทธิ์ความรู้ในหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยทดสอบแนวคิดของนักเรียนในการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้สอนตั้งเป้าหมายไว้</p> <p>ประเมินผลนวัตกรรมซึ่งได้แก่แผนการจัดการเรียนการสอนที่ครูผู้สอนบูรณาการหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงลงไปแล้วหรือไม่</p>	<p>ผลผลิต</p> <p>ได้แผนการจัดการเรียนรู้ซึ่งถือว่าเป็นนวัตกรรมในการจัดการเรียนการสอนบูรณาการหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่ผ่านการทดลองใช้งานอย่างสมบูรณ์</p> <p>ปัจจัยแห่งความสำเร็จ</p> <p>ผู้เชี่ยวชาญที่ทำการประเมินนวัตกรรมมีความรอบรู้ในหลักวิชา หลักการบูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการเรียนรู้</p>

หมายเหตุ

- หมายถึง เกี่ยวข้องกับหลักการจัดการเรียนการสอนทั่วไป
- หมายถึง เกี่ยวข้องกับหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- หมายถึง เกี่ยวข้องกับการใช้เครื่องมือเทคโนโลยีสารสนเทศและระบบเครือข่ายแลกเปลี่ยนเรียนรู้
- หมายถึง เกี่ยวข้องกับการจัดการความรู้
- หมายถึง เกี่ยวข้องกับหลักการบริหารจัดการการเปลี่ยนแปลงและกระบวนการยอมรับ

อธิบายขั้นตอนการจัดการความรู้สำหรับโรงเรียนเครือข่ายระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

ขั้นตอนประกอบด้วย 9 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนเตรียมการ ขั้นกำหนดความรู้ ขั้นแสวงหาความรู้ ขั้นแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้ ขั้นสร้างความรู้ ขั้นประมวลและกลั่นกรองความรู้ ขั้นจัดเก็บความรู้ ขั้นนำความรู้มาใช้ในการจัดการเรียนการสอน และ ขั้นประเมินผลความรู้ โดยมีรายละเอียดคือ

ขั้นตอนที่ 1 เตรียมการ

เป็นการเตรียมความพร้อมก่อนขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษากลุ่มโรงเรียนเครือข่ายที่เข้าร่วมดำเนินการ โดยครูผู้สอนซึ่งเป็นคุณกิจในแต่ละโรงเรียนดำเนินการสำรวจตรวจสอบและจัดเตรียมความพร้อมต่างๆ ดังต่อไปนี้

1) เตรียมความพร้อมองค์ประกอบด้านคน โรงเรียนเครือข่ายแต่ละโรงเรียนทั้งโรงเรียนแม่ข่ายและโรงเรียนลูกข่ายคัดเลือกบุคลากรที่จะเข้าร่วมดำเนินการจัดการความรู้โดยเป็นครูผู้สอนในโรงเรียนที่มีจิตอาสาอยากเข้าร่วมเพื่อเรียนรู้การจัดการเรียนการสอนบูรณาการหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้วยความเต็มใจ

จากนั้นวิทยากรซึ่งเป็นผู้ให้ความรู้เบื้องต้นฝึกอบรมให้ความรู้ และฝึกทักษะการดำเนินการจัดการความรู้ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและเครือข่าย การจัดการเรียนการสอนตามหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกณฑ์การวัดและประเมินผลสถานศึกษาพอเพียงส่วนของการจัดการเรียนการสอน แก่ครูผู้สอนที่จะเป็นสมาชิกกลุ่มชุมชนนักปฏิบัติในขั้นตอนต่อไป นอกจากนี้ครูผู้สอนต้องเข้าใจบทบาทของผู้บริหารที่เป็นผู้สนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมต่างๆ และผู้สนับสนุนอื่นๆ ที่ให้การสนับสนุนการเรียนรู้การบูรณาการหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการจัดการเรียนรู้

2) เตรียมความพร้อมองค์ประกอบด้านโรงเรียน โดยครูผู้สอนโรงเรียนแม่ข่ายซึ่งเป็นผู้ดำเนินการหลักในการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอธิบายทำความเข้าใจบทบาทและหน้าที่ของครูผู้สอนโรงเรียนแม่ข่ายและครูผู้สอนโรงเรียนลูกข่ายเพื่อให้ครูผู้สอนทั้งโรงเรียนแม่ข่ายและลูกข่ายทุกคนเกิดความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ตรงกัน รวมถึงจัดเตรียมข้อมูลสารสนเทศที่เกี่ยวกับการนำมาจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ครูผู้สอนแต่ละคนมีอยู่ เช่น แผนการจัดการเรียนรู้ทั่วไป สื่อการสอน ข้อมูลเทคนิควิธีการจัดการเรียนการสอน เป็นต้น

3) เตรียมความพร้อมองค์ประกอบด้านเทคโนโลยี โดยจัดเตรียมเครื่องมือ วัสดุ อุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อเป็นช่องทางแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่านการใช้เครื่องมือเทคโนโลยีสารสนเทศต่างๆ เพื่อประโยชน์ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และจัดเก็บความรู้ทำให้กระบวนการจัดการความรู้ดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ และครูผู้สอนที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและระบบเครือข่ายหรือวิทยากรซึ่งเป็นผู้ให้ความรู้เบื้องต้นดำเนินการจัดฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อให้ความรู้ และฝึกทักษะการใช้เครื่องมือเทคโนโลยีสารสนเทศผ่านระบบเครือข่าย

4) เตรียมความพร้อมองค์ประกอบด้านการเรียนรู้ โดยวิทยากรหรือผู้ให้ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการจัดการความรู้ ให้ความรู้แก่ครูผู้สอนเกี่ยวกับวิธีการเรียนรู้ในระดับต่างๆ รวมถึงฝึกปฏิบัติให้ครูผู้สอนได้เรียนรู้ผ่านกิจกรรมต่างๆ เพื่อให้ครูผู้สอนสามารถดำเนินการจัดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรียนรู้ร่วมกับกลุ่มเพื่อน และเรียนรู้ในระดับเครือข่ายกลุ่มเพื่อนขนาดใหญ่ ผ่านการจัดการเรียนรู้ทั้งแบบพบหน้าและผ่านเครื่องมือเทคโนโลยีสารสนเทศต่างๆ ได้

ในการจัดเตรียมองค์ประกอบด้านต่างๆ ดำเนินการภายใต้บรรยากาศของการตระหนักรู้ถึงการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นหลังจากดำเนินการจัดการความรู้ไปแล้วรวมถึง สร้างความพร้อมด้านจิตใจของครูผู้สอนแต่ละคนให้พร้อมรับการดำเนินการจัดการความรู้ขั้นตอนต่างๆ และเน้นการคำนึงถึงการเสริมแรงและความสัมพันธ์ของสมาชิกกลุ่มชุมชนนักปฏิบัติในทางบวก

ผลผลิตที่ได้จากขั้นเตรียมการได้แก่ครูผู้สอนที่เข้าร่วมดำเนินการทุกคนมีความรู้และทักษะการปฏิบัติในด้านต่างๆ ตามที่วิทยากรได้ให้ความรู้ไว้

ปัจจัยแห่งความสำเร็จที่ส่งผลให้การดำเนินการขั้นเตรียมการประสบความสำเร็จได้แก่สมาชิกกลุ่มชุมชนนักปฏิบัติทุกคนเปิดใจยอมรับและนำหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการจัดการเรียนรู้อย่างเต็มใจและดำเนินการด้วยความสมัครใจ รวมถึงเกิดความศรัทธาในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงพร้อมนำมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้

ขั้นตอนที่ 2 กำหนดความรู้

ขั้นกำหนดความรู้ หมายถึง การจัดตั้งชุมชนนักปฏิบัติตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ร่วมกัน กำหนดความรู้โดยคำนึงถึงบริบทของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 3 ห่วง (ความพอประมาณ ความมีเหตุมีผล ความมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี) 2 เงื่อนไข (เงื่อนไขความรู้ เงื่อนไขคุณธรรม) 4 มิติ (มิติด้านเศรษฐกิจ มิติด้านสังคม มิติด้านสิ่งแวดล้อม มิติด้านวัฒนธรรม) ลงในแผนการจัดการเรียนรู้หรือแผนการจัดกิจกรรมต่างๆ ภายในโรงเรียนของตนเอง และกำหนดความรู้แต่ละกลุ่มชุมชนนักปฏิบัติโดยยึดตามความแตกต่างตามแต่ละสาระการเรียนรู้ โดยมีรายละเอียดดังขั้นตอนย่อยดังนี้

2.1 จัดตั้งคณะทำงานจัดการความรู้เพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา (คุณกิจ) โดยกำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบของคุณกิจแต่ละคน โดยแต่ละตำแหน่งยึดตามองค์ประกอบด้านคน ได้แก่ คุณอำนวย คุณกิจ คุณประสานและคุณวิศาสตร์ ซึ่งเป็นบทบาทหน้าที่ที่สำคัญ และเมื่อมีการตั้งคณะทำงานเรียบร้อยแล้วให้มีการจัดการประชุมคณะทำงานเพื่อพูดคุยและทำความเข้าใจเกี่ยวกับหน้าที่ความรับผิดชอบ รวมถึงเป็นการสร้างบรรยากาศเป็นกันเองทำให้เอื้อต่อการจัดการความรู้ในครั้งนี้ ซึ่งการดำเนินการในขั้นตอนนี้เป็นการดำเนินการในกระบวนการกลุ่มแบบพบหน้า เพื่อให้สมาชิกกลุ่มชุมชนนักปฏิบัติแต่ละกลุ่มเห็นภาพรวมในสิ่งที่ต้องดำเนินการอย่างชัดเจน โดยสมาชิกกลุ่มชุมชนนักปฏิบัติประกอบไปด้วย

2.1.1 ครูผู้สอนที่เป็นผู้เชี่ยวชาญความรู้จากโรงเรียนแม่ข่ายซึ่งเป็นโรงเรียนที่ผ่านการประเมินจากกระทรวงศึกษาธิการให้เป็นศูนย์การเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา 1 คน

2.1.2 ครูผู้สอนโรงเรียนลูกข่ายซึ่งเป็นครูผู้สอนในโรงเรียนที่ผ่านการประเมินจากกระทรวงศึกษาธิการให้เป็นสถานศึกษาพอเพียง จำนวน 3 โรงเรียน โรงเรียนละ 1 คน รวม 3 คน

2.1.3 ครูผู้สอนโรงเรียนลูกข่ายซึ่งเป็นครูผู้สอนในโรงเรียนที่ไม่ผ่านการประเมินจากกระทรวงศึกษาธิการให้เป็นศูนย์การเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษาหรือสถานศึกษาพอเพียง จำนวน 3 โรงเรียน โรงเรียนละ 1 คน รวม 3 คน รวมมีสมาชิกของกลุ่มชุมชนนักปฏิบัติทั้งหมด 7 คน

จากนั้นทดลองปฏิบัติดำเนินการตามบทบาทและหน้าที่ที่คณาจารย์แต่ละคนได้รับมอบหมายจากกลุ่มชุมชนนักปฏิบัติภายใต้การควบคุมและการดำเนินการของวิทยาการที่มีความเชี่ยวชาญด้านการจัดการความรู้

2.2 สมาชิกกลุ่มชุมชนนักปฏิบัติร่วมกันกำหนดหัวข้อความรู้ (เช่น ประเด็นความรู้สำคัญ หรือวิธีการสอดแทรกหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ที่แตกต่างกันตามธรรมชาติของแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้) ซึ่งการดำเนินการในขั้นตอนนี้เป็นการดำเนินการในกระบวนการกลุ่มแบบพบหน้า โดยกลุ่มชุมชนนักปฏิบัติตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ ร่วมกันกำหนดเป้าหมายการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้หรือวิธีการสอนนักเรียนตามหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งอิงตามสาระการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ ที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เป็นผู้กำหนดไว้ รวมถึงพิจารณาการจัดการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่เหมาะสมและสอดคล้องกับกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ ที่มีบริบทแตกต่างกันออกไป จากนั้นแต่ละคนนำเสนอแผนการจัดการเรียนรู้ และ/หรือ แผนการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และเพื่อนสมาชิกในกลุ่มร่วมกันอภิปรายเสนอแนวทางการบูรณาการหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและสรุปเป็นความรู้หลักของแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้

ผลผลิตที่ได้จากขั้นตอนนี้กำหนดความรู้ ได้แก่ ครูผู้สอนกลุ่มชุมชนนักปฏิบัติทุกคนเกิดความรู้ ความเข้าใจ และสามารถปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมายได้อย่างถูกต้อง และกลุ่มชุมชนนักปฏิบัติกำหนดวิธีการนำหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนตามธรรมชาติของแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ได้

ปัจจัยแห่งความสำเร็จของขั้นตอนนี้กำหนดความรู้ได้แก่สมาชิกกลุ่มชุมชนนักปฏิบัติต้องมีความรู้และความเชี่ยวชาญในหลักความรู้รายวิชานั้นๆ เป็นอย่างดี รวมถึงต้องมีการดำเนินการตามหลักบริหารจัดการการเปลี่ยนแปลงที่เน้นการเตรียมการเปลี่ยนแปลง เน้นการสื่อสาร เน้นการกำหนดแผนการดำเนินการ เน้นการดำเนินการตามที่กำหนด เน้นการทดสอบติดตามและประเมินผล และโดยเฉพาะอย่างยิ่งเน้นการยกย่อง ชมเชย และสร้างแรงจูงใจซึ่งกันและกัน

ขั้นตอนที่ 3 แสวงหาความรู้

โดยสมาชิกกลุ่มชุมชนนักปฏิบัติร่วมกันค้นหาข้อมูลต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ของตนเอง โดยมีรายละเอียดดังขั้นตอนย่อยต่อไปนี้

3.1 สมาชิกกลุ่มชุมชนนักปฏิบัติโรงเรียนลูกข่ายร่วมกันค้นคว้าหาข้อมูล ที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ของตนเอง เช่น ตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้ สื่อการสอน วิธีการจัดการเรียนการสอน ฯลฯ เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ในอนาคต และเกิดเป็นนวัตกรรมในท้ายที่สุด โดย

3.1.1 สมาชิกกลุ่มชุมชนนักปฏิบัติร่วมกันกำหนดวิธีการค้นคว้าหาความรู้ ด้วยวิธีการต่างๆ บางกลุ่มสมาชิกอาจแบ่งหน้าที่กันค้นหา ขณะที่บางกลุ่มสมาชิกใช้วิธีการค้นหาข้อมูลเหมือนกันในสมาชิกทุกคน เป็นต้น โดยขั้นตอนนี้เป็นการดำเนินการแบบพบหน้าหลังจากกลุ่มชุมชนนักปฏิบัติร่วมกันกำหนดความรู้แล้ว

3.1.2 สมาชิกกลุ่มชุมชนนักปฏิบัติร่วมกันค้นคว้าหาข้อมูลจากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ เช่น อาศัยเว็บไซต์ที่ค้นหาข้อมูลในลักษณะ Search Engine หรือเว็บไซต์ที่ค้นคว้าหาข้อมูล ใน

ลักษณะหน้าเว็บไซต์เชื่อมโยงความรู้ เป็นต้น นอกจากนี้ยังหมายรวมถึงการค้นคว้าหาข้อมูลจากแหล่งเรียนรู้ทางกายภาพที่ไม่เกี่ยวข้องกับระบบเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศอีกด้วย ทั้งนี้ขณะค้นคว้าหาข้อมูลให้สมาชิกทุกคนคำนึงถึงหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการค้นคว้าหาข้อมูลต่างๆ อย่างพอประมาณไม่มีจำนวนของข้อมูลมากหรือน้อยเกินความจำเป็นที่ต้องนำมาใช้ มีเหตุผลในการค้นคว้าหาข้อมูลต่างๆ เพื่อนำมาใช้จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ คำนึงถึงวิธีการจัดการเรียนการสอนของตนเองในอนาคตเพื่อให้ครอบคลุมเป้าหมายที่นักเรียนต้องได้รับและครอบคลุมความต้องการในการเรียนรู้ของนักเรียน อาศัยความรู้ในการค้นคว้าด้วยเครื่องมือเทคโนโลยีสารสนเทศและระบบเครือข่ายต่างๆ ที่ได้เรียนมา และเอื้อเพื่อแบ่งปันข้อมูลแก่เพื่อนสมาชิกแม้ข้อมูลที่มาจะไม่เป็นประโยชน์ต่อตนเองแต่เป็นประโยชน์ต่อเพื่อนสมาชิก คำนึงถึงบริบทแวดล้อมทางด้านวัฒนธรรมและสังคมที่ตนเองเป็นอยู่ เช่น การใช้ระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์พร้อมกันจำนวนมากในเวลาเดียวกัน อาจทำให้การค้นคว้าหาข้อมูลเกิดความล่าช้าเพราะต้องแบ่งกันใช้ความเร็วจากระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ดังนั้นควรแบ่งเวลาในการค้นหาเพื่อให้ได้ใช้กันอย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพในการค้นหา เป็นต้น และในขั้นตอนนี้สมาชิกแต่ละคนต้องอาศัยความรู้และความชำนาญด้านการใช้เครื่องมือเทคโนโลยีสารสนเทศและเครือข่ายในองค์ประกอบที่ 3 เครื่องมือเทคโนโลยีสืบเสาะแสวงหาความรู้ ตามที่ได้รับรู้จากขั้นเตรียมการ นอกจากนี้คำนึงถึงการค้นคว้าหาความรู้จากภายในและภายนอกหน่วยงาน ทั้งการค้นคว้าหาความรู้จากตัวบุคคล เอกสาร งานวิจัย สถานที่ในโรงเรียนและนอกโรงเรียน ทั้งข้อมูลบนระบบเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศและจากแหล่งเรียนรู้หรือสถานที่เรียนรู้อื่นๆ ที่เป็นแหล่งข้อมูลทางกายภาพทั่วไป โดย

3.1.2.1 แหล่งเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงภายในหน่วยงาน หมายถึง วิธีการ กระบวนการ ของบุคลากรผู้ปฏิบัติจัดการความรู้ที่ทำให้ตนได้ความรู้จากข้อมูล สารสนเทศและความรู้ใหม่ๆ จากแหล่งเรียนรู้ที่อยู่ภายในโรงเรียนของสมาชิกกลุ่มโรงเรียนเครือข่ายการเรียนรู้ โดยมีวิธีการต่างๆ เช่น การศึกษาจากตัวผู้รู้ที่เป็นบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถภายในหน่วยงาน การศึกษาจากเอกสาร ตำรา งานวิจัยต่างๆ การจัดกิจกรรมเพื่อให้เกิดความรู้ที่สามารถนำไปประยุกต์และปฏิบัติได้ อย่างเช่น การจัดสัมมนา บรรยาย ทั้งในรูปแบบที่เป็นและไม่เป็นทางการ เป็นต้น

3.1.2.2 แหล่งเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงภายนอกหน่วยงาน หมายถึง วิธีการ กระบวนการของบุคลากรผู้ปฏิบัติจัดการความรู้ที่ทำให้ตนได้ความรู้จากข้อมูล สารสนเทศและความรู้ใหม่ๆ จากแหล่งเรียนรู้ที่อยู่ภายนอกของสมาชิกกลุ่มโรงเรียนเครือข่ายการเรียนรู้ เช่น การศึกษาจากตัวผู้รู้ที่อยู่ภายนอกโรงเรียน ปราชญ์ชาวบ้าน ภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือผู้รู้ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน หรือเป็นการสอบถามกับหน่วยงานอื่นๆ ที่มีประสบการณ์การจัดการของความรู้ในด้านนั้นๆ อย่างเป็นรูปธรรม ศึกษาจากเอกสาร ตำรา งานวิจัยที่เผยแพร่ทั่วไปตามสื่อต่างๆ และ เข้าร่วมกิจกรรมกับโรงเรียนอื่นๆ ทั้งโรงเรียนสมาชิกเครือข่ายฯ หรือไม่ใช่ เป็นผู้จัด เช่น โรงเรียนนอกเครือข่ายฯ หรือองค์กรเอกชนอื่นๆ จัดอบรม สัมมนา เกี่ยวกับการบูรณาการการใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา เป็นต้น

3.2 สมาชิกกลุ่มชุมชนนักปฏิบัติร่วมกันประเมินคุณภาพและปริมาณของข้อมูลหากไม่มีข้อโต้แย้งแสดงว่าข้อมูลนั้นเป็นที่ยอมรับได้สามารถดำเนินการจัดการความรู้ในขั้นต่อไป

แต่หากสมาชิกคนใดมีข้อโต้แย้งในข้อมูลต่างๆ เช่น เป็นข้อมูลที่เป็นเท็จ เป็นข้อมูลที่มีจำนวนมากเกินความจำเป็น เป็นต้น ให้เจ้าของข้อมูลดำเนินการค้นคว้าหาข้อมูลที่เป็นประโยชน์ใหม่อีกครั้งหนึ่ง

3.3 คุณกิจแต่ละคนบันทึกความรู้ในรูปแบบการบันทึกส่วนบุคคล และขณะเดียวกันนำความรู้ที่หามาได้จัดเก็บไว้บนเว็บไซต์เครือข่ายที่สมาชิกเครือข่ายใช้งานร่วมกันเพื่อเป็นการเผยแพร่แก่เพื่อนสมาชิกคนอื่นๆ ในขั้นตอนต่อไป

ผลผลิตขั้นตอนแสวงหาความรู้ ได้แก่ ข้อมูล ความรู้หรือวิธีการต่างๆ ที่อยู่ในรูปแบบต่างๆ เช่น ไฟล์งาน ข้อมูลจากการบันทึกด้วยลายมือ ฯลฯ

ปัจจัยแห่งความสำเร็จของขั้นตอนแสวงหาความรู้คือผู้ปฏิบัติจัดการความรู้ต้องมีทักษะการใช้เครื่องมือเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อค้นคว้าหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ อย่างชำนาญ โดยอาจมีการจัดอบรมสัมมนาการใช้เครื่องมือเทคโนโลยีสารสนเทศหรือศึกษาผ่านช่องทางต่างๆ เพื่อเตรียมความพร้อมการใช้งานเครื่องมือต่างๆ ให้เกิดความชำนาญ

ขั้นตอนที่ 4 แบ่งปันแลกเปลี่ยนเรียนรู้

เป็นขั้นตอนการแบ่งปันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่ครูผู้สอนกลุ่มชุมชนนักปฏิบัติค้นคว้าหามาได้นำมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน โดยมีรายละเอียดดังขั้นตอนย่อยต่อไปนี้

4.1 สมาชิกกลุ่มชุมชนนักปฏิบัติแลกเปลี่ยนความรู้ที่ค้นคว้าหามาได้โดยตรวจสอบจากฐานข้อมูลที่ร่วมกันนำข้อมูลไปจัดเก็บไว้ หรือแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้วยเครื่องมือเทคโนโลยีสารสนเทศต่างๆ บนระบบเครือข่ายและวิธีการอื่นๆ เช่น ใช้โทรศัพท์พูดคุยกัน ใช้อีเมลในการติดต่อสื่อสารระหว่างสมาชิก 2 คน ใช้กระดานเสวนา บล็อก เว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์ ในการติดต่อสื่อสารกับเพื่อนสมาชิกคนอื่นๆ พร้อมๆ กัน

สมาชิกกลุ่มชุมชนนักปฏิบัติให้แรงเสริมเพื่อช่วยกันกระตุ้นให้เพื่อนสมาชิกมีกำลังใจในการดำเนินการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งครูผู้สอนโรงเรียนแม่ข่ายที่ทำหน้าที่เป็นผู้เชี่ยวชาญความรู้จะเป็นผู้ที่ครูผู้สอนโรงเรียนลูกข่ายให้ความเคารพนับถือและไว้วางใจซึ่งหากได้รับคำชมจากครูผู้สอนโรงเรียนแม่ข่ายจะทำให้ครูผู้สอนโรงเรียนลูกข่ายที่ได้รับคำชมมีกำลังใจในการดำเนินการต่อไป แม้จะต้องค้นหาข้อมูลความรู้ใหม่ก็ตาม โดยการเสริมแรงอาจเกิดจากกิจกรรมการเรียนรู้แบบพี่เลี้ยงที่โรงเรียนแม่ข่ายให้คำปรึกษาในด้านต่างๆ แก่โรงเรียนลูกข่าย หรือโรงเรียนลูกข่ายระดับสถานศึกษาพอเพียงให้คำปรึกษาในด้านต่างๆ แก่โรงเรียนลูกข่ายทั่วไป หรือครูผู้สอนในโรงเรียนต่างๆ ที่มีประสบการณ์การถ่ายทอดใช้วิธีการเล่าเรื่องเพื่อเราพลังให้เพื่อนสมาชิกคนอื่นๆ อยากเรียนรู้เพิ่มมากขึ้น

นอกจากนี้การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในเรื่องต่างๆ อาศัยหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กล่าวคือคำนึงถึงความพอประมาณในการแลกเปลี่ยนข้อมูลความรู้ ไม่เป็นผู้รับความรู้อย่างเดียวต้องเป็นผู้ให้ความรู้แก่เพื่อนสมาชิกคนอื่นๆ บ้างตามข้อมูลและศักยภาพที่ตนเองมี มีเหตุผลในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้สื่อสารในเรื่องที่เป็นประโยชน์ไม่สื่อสารข้อมูลที่ไร้สาระไม่เป็นประโยชน์ รวมถึงมีภูมิคุ้มกันในตัวเองที่ดีโดยสร้างความน่าเชื่อถือให้กับตนเอง ขณะแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ใช้ความรู้เรื่องเครื่องมือเทคโนโลยีแสวงหาความรู้อย่างเต็มตามศักยภาพที่มี คุณธรรมในการใช้เครื่องมือเทคโนโลยีสารสนเทศรวมถึงไม่สื่อสารด้วยคำที่ไม่เหมาะสม คำนึงถึง

สภาพแวดล้อมและวัฒนธรรมที่ใช้ในการสื่อสาร เช่น อาจมีการใช้สำนวนของคนอีสานในการติดต่อสื่อสารเพื่อเชื่อมโยงความเป็นมิตรตามอัตลักษณ์ของท้องถิ่น เป็นต้น

4.2 สมาชิกกลุ่มชุมชนนักปฏิบัติเผยแพร่ความรู้ที่ได้จากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่านช่องทางการสื่อสารต่างๆ เช่น เล่าประสบการณ์ที่เป็นประโยชน์ผ่านกระดานเสวนา ผ่านโทรศัพท์หรือเอกสารสิ่งพิมพ์ต่างๆ เป็นต้น

ผลผลิตที่ได้จากขั้นแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ได้แก่ สมาชิกกลุ่มชุมชนนักปฏิบัติมีข้อมูลที่นำมาใช้ในการจัดทำนวัตกรรมซึ่งได้แก่แผนการจัดการเรียนรู้ที่มีความหลากหลาย และสมาชิกกลุ่มชุมชนนักปฏิบัติเกิดความสัมพันธ์ทางบวก เกิดบรรยากาศช่วยเหลือเกื้อหนุนกันและกัน

ปัจจัยแห่งความสำเร็จของขั้นตอนแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ได้แก่ ทักษะในการใช้เครื่องมือเทคโนโลยีสารสนเทศในการติดต่อสื่อสารต่างเวลาและต่างสถานที่ และการใช้หลักการบริหารจัดการการเปลี่ยนแปลงในการดำเนินการต่างๆ ของเพื่อนสมาชิกกลุ่มชุมชนนักปฏิบัติ

ขั้นตอนที่ 5 สร้างความรู้

เป็นขั้นตอนให้ครูผู้สอนซึ่งเป็นสมาชิกกลุ่มชุมชนนักปฏิบัติสร้างแผนการจัดการเรียนรู้บูรณาการหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยนำข้อมูลที่มีอยู่มาใช้สร้างแผนการสอนดังกล่าวโดยมีรายละเอียดดังขั้นตอนย่อยต่อไปนี้

5.1 สมาชิกกลุ่มชุมชนนักปฏิบัติเขียนแผนการจัดการเรียนรู้โดยบูรณาการหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเข้าไปในแผนการจัดการเรียนรู้ปกติ โดย

5.1.1 สมาชิกกลุ่มชุมชนนักปฏิบัติทุกคนเขียนแผนการจัดการเรียนการสอนตามข้อมูลต่างๆ ที่จัดเตรียมมา เช่น เนื้อหาสาระ วิธีการจัดการเรียนการสอน สื่อการสอน ฯลฯ จากนั้นบูรณาการหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเข้าไปในแผนการจัดการเรียนรู้ซึ่งเป็นการเขียนเป็นข้อความอย่างชัดเจนลงในแผนการจัดการเรียนรู้ โดยคำนึงว่า

5.1.1.1 ครูผู้สอนใช้หลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการเรียนการสอนแต่ละครั้งอย่างไร (ใช้หลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไข 4 บริบท ในการสอนนักเรียนอย่างไร)

5.1.1.2 นักเรียนได้รับความรู้เกี่ยวกับหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างไร เป็นการประเมินตัวผู้เรียนว่ามีความรู้หรือการปฏิบัติตามหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงถูกต้องครบถ้วนทั้ง 3 ห่วง 2 เงื่อนไข 4 บริบท ครบถ้วนและถูกต้องหรือไม่

5.2 สมาชิกกลุ่มชุมชนนักปฏิบัติแต่ละคนแสดงแผนการจัดการเรียนรู้ ให้เพื่อนครูผู้สอนคนอื่นๆ รับทราบ โดยเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่านสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศในลักษณะต่างๆ เช่น ใช้อีเมลล์แลกเปลี่ยนแผนการสอนระหว่างสมาชิกกลุ่มชุมชนนักปฏิบัติด้วยกัน 2 คน ใช้สื่อสังคมออนไลน์แลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างกลุ่มเพื่อนบุคลากรด้วยกัน

ผลผลิตที่ได้จากขั้นสร้างความรู้ ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้บูรณาการหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่ผลิตขึ้นโดยครูผู้สอนแต่ละคน คนละ 1 แผนการจัดการเรียนรู้เป็นอย่างน้อย

ปัจจัยแห่งความสำเร็จของขั้นสร้างความรู้ ได้แก่ ความรู้ในหลักวิชาการตามเนื้อหาสาระการเรียนรู้ต่างๆ และความรู้วิธีการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาจัดการเรียนรู้

ขั้นตอนที่ 6 ประมวลและกลั่นกรองความรู้

เป็นขั้นตอนให้ครูผู้สอนซึ่งเป็นสมาชิกกลุ่มชุมชนนักปฏิบัติคัดเลือกผลงานที่มีคุณภาพก่อนนำแผนการจัดการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นไปจัดเก็บไว้บนแหล่งจัดเก็บข้อมูล โดยมีรายละเอียดดังขั้นตอนย่อยต่อไปนี้

6.1 สมาชิกกลุ่มชุมชนนักปฏิบัติร่วมกันพิจารณาแผนการจัดการเรียนรู้และร่วมกันให้ข้อเสนอแนะ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่านกระดานเสวนาหรือเครื่องมือที่ใช้ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้อื่นๆ ในขั้นตอนนี้ผู้เชี่ยวชาญความรู้ (ครูผู้สอนโรงเรียนแม่ข่าย) เป็นตัวหลักในการเสนอแนะให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์และให้ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงแก้ไขให้แผนการจัดการเรียนรู้บูรณาการหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีคุณภาพ

6.2 สมาชิกกลุ่มชุมชนนักปฏิบัติเจ้าของผลงานแต่ละคนพิจารณาแผนการจัดการเรียนการสอนของตนเอง หากประเมินว่าสามารถนำไปใช้ได้ให้ดำเนินการต่อในขั้นจัดเก็บความรู้ แต่หากประเมินตนเองแล้วต้องปรับปรุงผลงานให้สมาชิกกลับไปดำเนินการในขั้นตอนที่ 3 แสวงหาความรู้ หรือขั้นตอนที่ 5 สร้างความรู้ ใหม่อีกครั้ง

โดยการพิจารณาประเมินผลความรู้ให้สมาชิกกลุ่มชุมชนนักปฏิบัติอาศัยหลักความรู้ทางวิชาการเข้ามาร่วมประเมินผล ผนวกกับวิธีการบูรณาการหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามที่ผู้เชี่ยวชาญความรู้ให้ข้อเสนอแนะ

และการจัดรูปแบบแผนการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนแต่ละคน มีวิธีการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ขึ้นอยู่กับรูปแบบแผนการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนในแต่ละโรงเรียน

ผลผลิตที่ได้จากขั้นประมวลและกลั่นกรองความรู้ ได้แก่ แผนการจัดการเรียนการสอนบูรณาการหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่มีคุณภาพผ่านการตรวจสอบและกลั่นกรองจากผู้เชี่ยวชาญแล้ว

ปัจจัยแห่งความสำเร็จของขั้นตอนประมวลและกลั่นกรองความรู้ ได้แก่ ความรู้ในหลักวิชาและความรู้ในวิธีการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการจัดการเรียนรู้

ขั้นตอนที่ 7 จัดเก็บความรู้

เป็นการนำแผนการจัดการเรียนรู้ (หรือนวัตกรรมที่เกิดขึ้น) จัดเก็บบนระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและเครือข่ายเพื่อเอื้อให้เพื่อนครูผู้สอนคนอื่นๆ ได้ศึกษาและเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้นำไปพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ของตนเองให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น โดยมีขั้นตอนย่อยดังต่อไปนี้

7.1 สมาชิกกลุ่มชุมชนนักปฏิบัตินำแผนการจัดการเรียนรู้ สื่อการสอน แหล่งเรียนรู้ต่างๆ ข้อมูล ที่เป็นส่วนหนึ่งของแผนการจัดการเรียนรู้ นำไปเก็บไว้ในเว็บไซต์ศูนย์กลางการเรียนรู้ซึ่งเป็นเว็บไซต์ที่สมาชิกกลุ่มเครือข่ายทุกคนสามารถเข้าถึงข้อมูลได้อย่างรวดเร็วและง่ายเนื่องจากได้รับการอบรมการใช้เว็บไซต์เทคโนโลยีสารสนเทศดังกล่าวในขั้นเตรียมการแล้ว

7.2 การจัดเก็บแผนการจัดการเรียนรู้ไว้บนเว็บไซต์ถือเป็นการแลกเปลี่ยนข้อมูลกับเพื่อนสมาชิกคนอื่นๆ ผ่านเครื่องมือเทคโนโลยีสารสนเทศประเภทเทคโนโลยีติดต่อสื่อสารและทำงานร่วมกันและประเภทเทคโนโลยีสืบเสาะแสวงหาความรู้ เนื่องจากการเข้าดูข้อมูลของเพื่อนบุคลากรถือเป็นการนำข้อมูลที่ได้มาปรับปรุงอาจมีการใช้เครื่องมือบนเว็บไซต์ในการสอบถามรายละเอียดอื่นๆ ร่วมด้วย ขณะเดียวกันเป็นการสืบเสาะแสวงหาความรู้ข้อมูลจากผู้อื่น

โดยเทคโนโลยีสารสนเทศและระบบเครือข่ายที่ใช้ต้องคำนึงถึงความง่ายต่อการค้นหาและการเข้าถึงข้อมูลได้อย่างรวดเร็วและถูกต้อง

ผลผลิตที่ได้จากขั้นจัดเก็บความรู้ ได้แก่ มีสถานที่จัดเก็บแผนการจัดการเรียนการสอนที่สมาชิกกลุ่มชุมชนนักปฏิบัติทุกคนเข้าถึงได้

ปัจจัยแห่งความสำเร็จของขั้นตอนจัดเก็บความรู้ ได้แก่ การมีแหล่งจัดเก็บความรู้ที่สมาชิกกลุ่มชุมชนนักปฏิบัติเข้าถึงความรู้ได้ตลอดเวลาเพื่อเอื้ออำนวยให้เกิดความสะดวกในการใช้ความรู้ต่างๆ และมีแหล่งจัดเก็บความรู้ที่ทำให้ผู้ต้องการความรู้ค้นหาความรู้ได้อย่างง่ายดาย มีการจัดเป็นหมวดหมู่ง่ายต่อการค้นหา

ขั้นตอนที่ 8 นำความรู้มาใช้ในการเรียนการสอน

เป็นการนำแผนการจัดการเรียนรู้ (นวัตกรรมที่นำไปจัดเก็บ) มาเริ่มดำเนินการจัดการเรียนการสอนให้กับนักเรียน โดยมีรายละเอียดดังขั้นตอนย่อต่อไปนี้

8.1 ครูผู้สอนเตรียมพร้อมในการจัดการเรียนการสอน โดยพิจารณาวัสดุ อุปกรณ์ แหล่งเรียนรู้ สถานที่ ฯลฯ ที่เป็นองค์ประกอบของการจัดการเรียนการสอนในครั้งนั้นๆ ให้พร้อม

8.2 ครูผู้สอนดำเนินการจัดการเรียนการสอนตามองค์ประกอบและขั้นตอน ที่ได้จัดเตรียมไว้ปฏิบัติการสอนเน้นการสอดแทรกหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อให้นักเรียนเกิดผลการเรียนรู้ตามหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่ตั้งไว้อย่างชัดเจน

ผลผลิตที่ได้จากขั้นนำความรู้มาใช้ในการเรียนการสอน ได้แก่ การนำแผนการจัดการเรียนรู้บูรณาการหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้จริงกับนักเรียนของครูผู้สอนซึ่งเป็นสมาชิกกลุ่มชุมชนนักปฏิบัติแต่ละคน

ปัจจัยแห่งความสำเร็จของขั้นตอนนำความรู้มาใช้ในการเรียนการสอน ได้แก่ ความเชี่ยวชาญในการนำหลักของความรู้เนื้อหาวิชานั้นๆ มาใช้ในการจัดการเรียนรู้ และความมั่นใจในการจัดการเรียนรู้บูรณาการหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการเรียนรู้อย่างถูกต้องตามหลักการและมีความมั่นใจในการจัดการเรียนรู้

ขั้นตอนที่ 9 ประเมินผลความรู้

เป็นการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนตามเนื้อหาวิชาที่จัดการเรียนการสอน และประเมินผลสัมฤทธิ์ตามหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นสำคัญ โดยมีรายละเอียดดังขั้นตอนย่อต่อไปนี้

9.1 ครูผู้สอนแต่ละคนประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในเนื้อหาวิชาที่เรียนรู้โดยพิจารณาตามหลักเกณฑ์การจัดการเรียนการสอนทั่วไป

9.2 ครูผู้สอนแต่ละคนประเมินความรู้และแนวคิดในการนำหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ตั้งเป้าหมายไว้

9.3 ผู้เชี่ยวชาญความรู้ (ครูผู้สอนโรงเรียนแม่ข่าย) ประเมินผลนวัตกรรมซึ่งได้แก่แผนการจัดการเรียนรู้ที่นำมาใช้โดยพิจารณาว่าบรรลุผลตามที่ตั้งเป้าหมายไว้หรือไม่รวมถึงประเมินประเด็นต่างๆ ตามรายละเอียดการประเมินผลนวัตกรรม

ผลผลิตที่ได้จากขั้นประเมินผลความรู้ ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ซึ่งถือว่าเป็นนวัตกรรมในการจัดการเรียนการสอนบูรณาการหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่ผ่านการทดลองใช้งานอย่างสมบูรณ์ และได้ผลการประเมินนวัตกรรม

ปัจจัยแห่งความสำเร็จของขั้นตอนประเมินผลความรู้ ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญความรู้ที่ทำการประเมินนวัตกรรมซึ่งได้แก่แผนการจัดการเรียนรู้มีความรอบรู้ในหลักวิชาการตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ และตามหลักการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการเรียนรู้

ตอนที่ 3 แนวทางการนำระบบการจัดการความรู้สำหรับโรงเรียนเครือข่ายระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้

3.1 แนวทางการนำระบบการจัดการความรู้สำหรับโรงเรียนเครือข่ายระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้สำหรับหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องมีรายละเอียดดังนี้

3.1.1 หน่วยงานที่มีส่วนขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน สามารถนำระบบไปใช้โดยพิจารณาองค์ประกอบของระบบและวางแผนพร้อมให้การสนับสนุนช่วยเหลือการจัดเตรียมองค์ประกอบด้านต่างๆ ให้พร้อมต่อการดำเนินการด้านต่างๆ เช่น สนับสนุนกำลังคน สนับสนุนกำลังทรัพย์ สนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์ สนับสนุนการเรียนรู้ เป็นต้น เพื่อให้ครูผู้สอนโรงเรียนเครือข่ายดำเนินการจัดทำนวัตกรรมแผนการจัดการเรียนรู้บูรณาการหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้เกิดเป็นนวัตกรรมที่มีคุณภาพตรงตามหลักวิชาการและหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

3.1.2 โรงเรียนแม่ข่ายและโรงเรียนลูกข่ายที่เป็นผู้ใช้งานระบบ สามารถนำระบบไปใช้โดยมีวิธีการดังนี้

ตารางที่ 20 แนวทางการนำระบบการจัดการความรู้สำหรับโรงเรียนเครือข่ายระดับการศึกษา
ขั้นพื้นฐานเพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้

ขั้นตอน	โรงเรียนศูนย์การเรียนรู้ฯ	โรงเรียนสถานศึกษาพอเพียง	โรงเรียนทั่วไป
ขั้นตอนที่ 1 เตรียมการ	<p>ด้านคน</p> <p>-จัดเตรียมบุคลากรที่มีประสบการณ์ มีความรู้/เข้าใจ เคยนำหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการในการจัดการเรียนการสอน ด้านต่างๆ และมีความเชี่ยวชาญ สามารถให้คำปรึกษาในหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการศึกษา แก่ครูผู้สอน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ อย่างน้อยกลุ่มละ 1 คน</p> <p>-จัดหาผู้ทรงคุณวุฒิทำหน้าที่เป็นวิทยากรให้ความรู้เกี่ยวกับ</p> <p>(1) การจัดการความรู้</p> <p>(2) ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง</p> <p>(3) ด้านระบบการเรียนการสอน</p> <p>(4) การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ</p> <p>ด้านโรงเรียน</p> <p>เตรียมข้อมูลเกี่ยวกับแผนการจัดการเรียนรู้และแผนกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการหลักคิดฯ เพื่อเป็นตัวอย่างให้โรงเรียนอื่น</p> <p>ด้านเทคโนโลยี</p> <p>สำรวจช่องทางการใช้เทคโนโลยี และสำรวจเครื่องมือเทคโนโลยี ที่นำมาใช้ในติดต่อสื่อสารกับบุคลากรสถานศึกษาพอเพียงและโรงเรียนทั่วไป เพื่อแลกเปลี่ยน และจัดเก็บความรู้และค่านึงถึงความสะดวกในการติดต่อสื่อสาร และตรวจสอบว่าบุคลากรใน</p>	<p>ด้านคน</p> <p>-จัดเตรียมบุคลากรผู้ทำหน้าที่ เป็นผู้เชี่ยวชาญความรู้ให้ คำปรึกษาแก่ครูผู้สอน 8 กลุ่ม สาระการเรียนรู้อย่างน้อยกลุ่มละ 1 คน เพื่อให้คำปรึกษาแก่ บุคลากรโรงเรียนทั่วไป</p> <p>ขณะเดียวกันจะเป็น ผู้เรียนรู้สิ่งต่างๆ เพิ่มเติมจาก บุคลากรโรงเรียนศูนย์การเรียนรู้</p> <p>-บุคลากรดังกล่าวเตรียมรับ ความรู้เกี่ยวกับการจัดการความรู้ หลักพอเพียง และระบบการสอน และจดจำวิธีการจัดการเรียนรู้ เพิ่มเติม</p> <p>ด้านโรงเรียน</p> <p>เตรียมข้อมูลเกี่ยวกับแผนการจัดการเรียนรู้และแผนกิจกรรม การเรียนรู้บูรณาการหลักคิดฯ เพื่อนำมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ให้ โรงเรียนศูนย์ฯ พิจารณาและให้ ข้อเสนอแนะ ขณะเดียวกันให้ ข้อเสนอแนะแก่โรงเรียนทั่วไป</p> <p>ด้านเทคโนโลยี</p> <p>เรียนรู้วิธีการใช้งานเครื่องมือ เทคโนโลยีและการสื่อสารต่างๆ ที่บุคลากรโรงเรียนศูนย์กลาง การเรียนรู้ใช้ในการติดต่อสื่อสาร และจัดเก็บข้อมูลเพื่อประโยชน์ ในการติดต่อสื่อสารกับบุคลากร ศูนย์การเรียนรู้ฯ</p>	<p>ด้านคน</p> <p>-จัดเตรียมบุคลากรผู้ทำหน้าที่เป็น ผู้ปฏิบัติจัดการความรู้ หากความรู้ เพิ่มเติมเพื่อนำไปเผยแพร่แก่ ครูผู้สอน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ในโรงเรียนตนเองในโอกาสต่อไป อย่างน้อยกลุ่มละ 1 คน เพื่อ เรียนรู้สิ่งต่างๆ เพิ่มเติมจาก บุคลากรโรงเรียนศูนย์การเรียนรู้ และสถานศึกษาพอเพียง</p> <p>-บุคลากรดังกล่าวเตรียมรับ ความรู้เกี่ยวกับการจัดการความรู้ หลักพอเพียง และระบบการสอน และจดจำวิธีการจัดการเรียนรู้ เพิ่มเติม</p> <p>ด้านโรงเรียน</p> <p>เตรียมข้อมูลเกี่ยวกับแผนการจัดการเรียนรู้และแผนกิจกรรม การเรียนรู้เพื่อนำมาแลกเปลี่ยน เรียนรู้ให้โรงเรียนศูนย์ฯ และ สถานศึกษาพอเพียงช่วยพิจารณา และให้ข้อเสนอแนะวิธีการบูรณา การหลักคิดพอเพียงเข้าไปในแผน</p> <p>ด้านเทคโนโลยี</p> <p>เรียนรู้วิธีการใช้งานเครื่องมือ เทคโนโลยีและการสื่อสารต่างๆ ที่บุคลากรโรงเรียนศูนย์กลาง การเรียนรู้และสถานศึกษา พอเพียงใช้ในการติดต่อสื่อสาร และจัดเก็บข้อมูลเพื่อประโยชน์ ในการติดต่อสื่อสารกับบุคลากร ศูนย์การเรียนรู้ฯ และ</p>

ตารางที่ 20 แนวทางการนำระบบการจัดการความรู้สำหรับโรงเรียนเครือข่ายระดับการศึกษา
ขั้นพื้นฐานเพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ (ต่อ)

ขั้นตอน	โรงเรียนศูนย์การเรียนรู้ฯ	โรงเรียนสถานศึกษาพอเพียง	โรงเรียนทั่วไป
ขั้นตอนที่ 1 เตรียมการ (ต่อ)	โรงเรียนและต่างโรงเรียนเกิด ความชำนาญในการใช้เครื่องมือ ด้านการเรียนรู้ -ออกแบบวิธีการเรียนรู้การบูรณา การหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียงในการจัดการเรียนการ สอนและการบริหารการศึกษา ให้กับบุคลากรโรงเรียนลูกข่าย โดยพิจารณาวิธีการที่เหมาะสม กับบริบทแวดล้อมของแต่ละ โรงเรียนทั้งรายบุคคล รายกลุ่ม และทั้งโรงเรียน ผ่านและไม่ผ่าน การใช้เครื่องมือเทคโนโลยี สารสนเทศต่างๆ โดยให้ความรู้ ในเรื่องที่เรียนรู้ -จัดเตรียมข้อมูลเรื่องที่เรียนรู้ ได้แก่ วิธีการขับเคลื่อน เกณฑ์ การประเมินและแหล่งการเรียนรู้ หลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียงด้านการศึกษาให้พร้อม เพื่อนำมาใช้สอนให้กับบุคลากร ผู้รับความรู้	ด้านการเรียนรู้ -เรียนรู้การบูรณาการหลักคิด ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงใน การจัดการเรียนการสอนโดย พิจารณาวิธีการที่เหมาะสมกับ บริบทแวดล้อมของแต่ละ โรงเรียนทั้งรายบุคคล รายกลุ่ม และทั้งโรงเรียน ผ่านและไม่ผ่าน การใช้เครื่องมือเทคโนโลยี สารสนเทศต่างๆ -หาข้อมูลเกี่ยวกับวิธีการ ขับเคลื่อนหลักคิดฯ เกณฑ์การประเมินและ แหล่งการเรียนรู้หลักคิดปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการศึกษาจากแหล่งข้อมูล ที่มีอยู่เพื่อนำมาใช้เป็นข้อมูล แลกเปลี่ยนเรียนรู้ต่อไป -ให้คำปรึกษาศูนย์การเรียนรู้ ทั่วไปในด้านต่างๆ	ด้านการเรียนรู้ -เรียนรู้การบูรณาการหลักคิด ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงใน การจัดการเรียนการสอนโดย พิจารณาวิธีการที่เหมาะสมกับ บริบทแวดล้อมของแต่ละ โรงเรียนทั้งรายบุคคล รายกลุ่ม และทั้งโรงเรียน ผ่านและไม่ผ่าน การใช้เครื่องมือเทคโนโลยี สารสนเทศต่างๆ -หาข้อมูลเกี่ยวกับวิธีการ ขับเคลื่อนหลักคิดฯ เกณฑ์การประเมินและ แหล่งการเรียนรู้หลักคิดปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการศึกษาจากแหล่งข้อมูล ที่มีอยู่เพื่อนำมาใช้เป็นข้อมูล แลกเปลี่ยนเรียนรู้ต่อไป
ขั้นตอนที่ 2 กำหนดความรู้	ศึกษาข้อมูลบริบท สภาพแวดล้อมของโรงเรียน ลูกข่ายแต่ละโรงเรียนเพื่อนำมา เป็นข้อมูลในการชี้แนะแนวทาง การบูรณาการหลักคิดปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียงในการ จัดการเรียนรู้ต่อไปโดย ควบคุมการดำเนินการให้เป็นไป ตามขั้นตอนย่อยในขั้นตอนที่1 กำหนดความรู้ ดังที่ปรากฏอยู่ใน ขั้นตอนของระบบฯ	-ศึกษาข้อมูลบริบทสภาพ แวดล้อมของโรงเรียนตนเองและ ศึกษา แผนบริหารสถานศึกษา เช่น วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ ฯลฯ -บุคลากรภายในกลุ่มชุมชนนัก ปฏิบัติกลุ่มสาระการเรียนรู้ เดียวกันต่างโรงเรียนกันช่วยกัน กำหนดแนวทางจัดการเรียนรู้ หรือการจัดกิจกรรมต่างๆ ให้แก่ นักเรียน รวมถึงเป็นพี่เลี้ยงช่วย แนะนำบุคลากรโรงเรียนทั่วไป	-ศึกษาข้อมูลบริบทสภาพแวดล้อม ของโรงเรียนตนเอง และศึกษา แผนบริหารสถานศึกษา เช่น วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ ฯลฯ -บุคลากรภายในกลุ่มชุมชนนัก ปฏิบัติ (CoPs) กลุ่มสาระ การเรียนรู้เดียวกันช่วยกัน กำหนดแนวทางจัดการเรียนรู้ หรือการจัดกิจกรรมต่างๆ ให้แก่ นักเรียน และขอคำแนะนำจาก บุคลากรโรงเรียนอื่นๆ

ตารางที่ 20 แนวทางการนำระบบการจัดการความรู้สำหรับโรงเรียนเครือข่ายระดับการศึกษา
ขั้นพื้นฐานเพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ (ต่อ)

ขั้นตอน	โรงเรียนศูนย์การเรียนรู้ฯ	โรงเรียนสถานศึกษาพอเพียง	โรงเรียนทั่วไป
ขั้นตอนที่ 3 แสวงหาความรู้	<p>-ให้ข้อมูลความรู้วิธีการ สอดแทรกหลักคิดปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการ เรียนการสอน</p> <p>-ให้ข้อมูลความรู้เกี่ยวกับวิธีการ ขับเคลื่อนหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง และเกณฑ์ ประเมินสถานศึกษาพอเพียง รวมถึงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่ เป็นรูปธรรม</p> <p>-เสนอแนะแนวทางการค้นหา ความรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ ที่ตรงกับบริบทแวดล้อมของ โรงเรียน (ตรงกับจุดเด่นของ โรงเรียนแต่ละโรงเรียน)</p> <p>-ประเมินความพร้อมทีมปฏิบัติ จัดการความรู้ก่อนค้นหาความรู้</p>	<p>-ร่วมกันเรียนรู้วิธีการสอดแทรกหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบต่างๆ ทั้งการจัดการเรียนรู้เนื้อหา ความรู้ต่างๆ และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน</p> <p>-ร่วมกันค้นหาความรู้เพื่อนำมาจัดทำองค์ความรู้ของสมาชิกในกลุ่ม ชุมชนนักปฏิบัติแต่ละกลุ่มโดยคำนึงถึงการใช่และไม่ใช้เทคโนโลยี สารสนเทศและเครือข่ายเป็นตัวช่วยในการค้นคว้าหาข้อมูลและ คำนึงถึงการแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้แก่เพื่อนสมาชิกด้วย การแบ่งปันข้อมูลบนระบบเครือข่ายซึ่งกันและกัน</p> <p>-ดำเนินการบันทึกความรู้ที่ค้นหามาได้เป็นบันทึกส่วนบุคคล (ซึ่งอาจอยู่ในรูปแบบของร่างแผนการบริหารจัดการสถานศึกษาและ ร่างแผนการสอน เป็นต้น)</p>	
ขั้นตอนที่ 4 แบ่งปัน แลกเปลี่ยน ความรู้	<p>-ทำหน้าที่เป็นผู้ดูแลระบบ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่าน เทคโนโลยีและสารสนเทศ</p> <p>-ทำหน้าที่เป็นผู้ตอบคำถาม ความรู้หรือชี้แนะเมื่อมีบุคลากร โรงเรียนลูกข่ายสอบถาม</p> <p>-ทำหน้าที่เชื่อมโยงความสัมพันธ์ การติดต่อสื่อสารระหว่างครู โรงเรียนลูกข่ายเพื่อเป็นการสร้าง บรรยากาศแลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่ เป็นมิตรซึ่งกันและกัน เช่น แนะนำครูลูกข่ายโรงเรียนหนึ่งให้ ขอคำปรึกษาอีกโรงเรียนหนึ่งที่ อยู่ในกลุ่มสาระฯ เดียวกัน</p> <p>-ทำหน้าที่เป็นผู้จัดช่องทาง การเผยแพร่ความรู้ให้บุคลากร โรงเรียนลูกข่ายได้รับรู้</p>	<p>-ดำเนินการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนสมาชิกกลุ่มชุมชนนักปฏิบัติ เดียวกันโดยสอบถามความรู้หรือข้อมูลต่างๆ จากบุคลากรโรงเรียน แม่ข่ายและขณะเดียวกันบุคลากรสถานศึกษาพอเพียงให้ความรู้แก่ บุคลากรโรงเรียนทั่วไป</p> <p>-เผยแพร่ความรู้ด้วยวิธีการต่างๆ เช่น ผ่านเอกสารที่จับต้องได้ ผ่านหน้าเว็บไซต์เครือข่ายที่มีการติดต่อสื่อสารแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของ สมาชิกกลุ่มชุมชนนักปฏิบัติที่ทุกคนเข้าถึงผลงานที่สมาชิกแต่ละคน ทำได้ เป็นต้น</p>	

ตารางที่ 20 แนวทางการนำระบบการจัดการความรู้สำหรับโรงเรียนเครือข่ายระดับการศึกษา
ขั้นพื้นฐานเพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ (ต่อ)

ขั้นตอน	โรงเรียนศูนย์การเรียนรู้ฯ	โรงเรียนสถานศึกษาพอเพียง	โรงเรียนทั่วไป
ขั้นตอนที่ 5 สร้างความรู้	- คอยให้คำปรึกษาเมื่อบุคลากร โรงเรียนลูกข่ายต้องการ คำปรึกษาในเรื่องต่างๆ	- บุคลากรแต่ละคนดำเนินการสร้างความรู้ ให้อยู่ในรูปแบบความรู้ ใหม่ที่มีการบูรณาการหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงลงไป ความรู้ (แผนจัดการบริหารสถานศึกษาบูรณาการหลักคิดปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงและ แผนการสอนหรือแผนการจัดกิจกรรมต่างๆ ที่มีการบูรณาการหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง) - หาค่าประสิทธิภาพโดยสอบถามผู้เชี่ยวชาญความรู้ หรือทดลองใช้ กับผู้เรียนเพื่อทำให้องค์ความรู้ที่สร้างขึ้นมีคุณภาพก่อนใช้จริง	- บุคลากรแต่ละคนดำเนินการสร้างความรู้ ให้อยู่ในรูปแบบความรู้ ใหม่ที่มีการบูรณาการหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงลงไป ความรู้ (แผนจัดการบริหารสถานศึกษาบูรณาการหลักคิดปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงและ แผนการสอนหรือแผนการจัดกิจกรรมต่างๆ ที่มีการบูรณาการหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง) - หาค่าประสิทธิภาพโดยสอบถามผู้เชี่ยวชาญความรู้ หรือทดลองใช้ กับผู้เรียนเพื่อทำให้องค์ความรู้ที่สร้างขึ้นมีคุณภาพก่อนใช้จริง
ขั้นตอนที่ 6 ประมวลและ กลั่นกรองความรู้	ผู้เชี่ยวชาญและผู้บริหารความรู้ ของโรงเรียนแม่ข่ายร่วมกับ บุคลากรเจ้าของผลงานตรวจสอบ ความรู้ให้ถูกต้อง ชัดเจนตามหลัก สอดแทรกหลักคิดปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง และให้ คำแนะนำเพิ่มเติมแก่บุคลากร โรงเรียนลูกข่าย	- นำองค์ความรู้ (แผนการสอน สอดแทรกหลักคิดเศรษฐกิจ พอเพียง) ปรึกษาผู้เชี่ยวชาญ ความรู้โรงเรียนแม่ข่าย - ให้คำปรึกษากับครูโรงเรียน ทั่วไปโดยพิจารณาแผนการสอน ให้คำแนะนำเพิ่มเติม - ปรับปรุงความรู้ตามคำแนะนำ และจัดรูปแบบข้อมูลให้เหมาะ ต่อการนำไปใช้ในภายหลัง	- นำองค์ความรู้ (แผนการสอนที่ สอดแทรกหลักคิดปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง) ปรึกษา ผู้เชี่ยวชาญความรู้โรงเรียนแม่ข่าย และ/หรือโรงเรียนสถานศึกษา พอเพียง - ปรับปรุงความรู้ตามคำแนะนำ และจัดรูปแบบข้อมูลให้เหมาะต่อ การนำไปใช้ในภายหลัง
ขั้นตอนที่ 7 จัดเก็บความรู้	- จัดหาแหล่งจัดเก็บองค์ความรู้ เพื่อให้บุคลากรกลุ่มชุมชนนัก ปฏิบัติประกาศความรู้ที่พัฒนาขึ้น ทั้งที่อาศัยและไม่อาศัยระบบ เครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศ - จัดการฐานข้อมูลให้ง่ายต่อการ เข้าถึงความรู้ที่พัฒนาขึ้น รวมถึง บริหารจัดการระบบเครือข่ายให้ เกิดความเหมาะสมเข้าถึงความรู้	- นำความรู้ที่ได้จากการแลกเปลี่ยนจัดเก็บไว้บนระบบเครือข่ายหรือ แหล่งเก็บความรู้ที่บุคลากรโรงเรียนแม่ข่ายสร้างขึ้น - ตอบคำถามแก่บุคลากรร่วมกลุ่มชุมชนนักปฏิบัติเดียวกันและต่างกลุ่ม กันเพื่อร่วมกันพัฒนาองค์ความรู้ให้มีคุณภาพมากขึ้น - ถามคำถามเมื่อเกิดความสงสัยแก่บุคลากรร่วมกลุ่มชุมชนนักปฏิบัติ เดียวกันและต่างกลุ่มกันเพื่อร่วมกันพัฒนาองค์ความรู้ให้มีคุณภาพ มากขึ้น - เมื่อได้องค์ความรู้ฉบับสมบูรณ์แล้วนำไปจัดเก็บบนแหล่งเรียนรู้ที่ เพื่อนสมาชิกสามารถเข้าถึงได้	- นำความรู้ที่ได้จากการแลกเปลี่ยนจัดเก็บไว้บนระบบเครือข่ายหรือ แหล่งเก็บความรู้ที่บุคลากรโรงเรียนแม่ข่ายสร้างขึ้น - ตอบคำถามแก่บุคลากรร่วมกลุ่มชุมชนนักปฏิบัติเดียวกันและต่างกลุ่ม กันเพื่อร่วมกันพัฒนาองค์ความรู้ให้มีคุณภาพมากขึ้น - ถามคำถามเมื่อเกิดความสงสัยแก่บุคลากรร่วมกลุ่มชุมชนนักปฏิบัติ เดียวกันและต่างกลุ่มกันเพื่อร่วมกันพัฒนาองค์ความรู้ให้มีคุณภาพ มากขึ้น - เมื่อได้องค์ความรู้ฉบับสมบูรณ์แล้วนำไปจัดเก็บบนแหล่งเรียนรู้ที่ เพื่อนสมาชิกสามารถเข้าถึงได้
ขั้นตอนที่ 8 นำความรู้มาใช้	ให้คำปรึกษาแก่บุคลากรโรงเรียน ลูกข่ายในด้านต่างๆ	- นำความรู้ที่สร้างขึ้นไปใช้กับบุคลากรหรือนักเรียน - แก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าที่เกิดขึ้น	- นำความรู้ที่สร้างขึ้นไปใช้กับบุคลากรหรือนักเรียน - แก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าที่เกิดขึ้น
ขั้นตอนที่ 9 ประเมินผล ความรู้	ทำหน้าที่เป็นผู้ประเมิน ด้านต่างๆ เนื่องจากเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถในเนื้อหาความรู้ ตามสาระการเรียนรู้ และ ประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียงด้านการศึกษา มีความรู้ ในหลักการจัดการความรู้	- ประเมินผลการเรียนรู้ (ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน) - ประเมินผลการจัดการเรียนรู้ หรือการบริหารที่บูรณาการหลักคิด ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการเรียนรู้ (โดยประเมินตามเกณฑ์ การประเมินเป็นสถานศึกษาพอเพียง)	- ประเมินผลการเรียนรู้ (ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน) - ประเมินผลการจัดการเรียนรู้ หรือการบริหารที่บูรณาการหลักคิด ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการเรียนรู้ (โดยประเมินตามเกณฑ์ การประเมินเป็นสถานศึกษาพอเพียง)

3.2 ปัจจัยแห่งความสำเร็จของการพัฒนาระบบการจัดการความรู้สำหรับโรงเรียนเครือข่าย ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

3.2.1 ผู้เกี่ยวข้องในระบบการจัดการความรู้ทุกคนต้องเป็นผู้มีจิตอาสาในการน้อมนำหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการจัดการด้านการศึกษาอย่างจริงจัง โดยเฉพาะอย่างยิ่งบุคลากรครูผู้สอนผู้ทำหน้าที่เป็นผู้ปฏิบัติจัดการความรู้ ทั้งนี้เป็นการดำเนินการตามกระบวนการยอมรับโดยเริ่มต้นจากให้ผู้ปฏิบัติจัดการความรู้ตระหนักรู้และเห็นความสำคัญของการนำหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการต่างๆ ดำเนินการ กระทั่งผู้ปฏิบัติจัดการความรู้สนใจ คิด และใคร่ครวญไตร่ตรอง และทดลองทำแผนการจัดการเรียนรู้ บูรณาการหรือการจัดการเรียนรู้ตามหลักคิดด้วยวิธีการอื่นๆ จนกระทั่งยอมรับนำไปปฏิบัติจริงในการจัดการเรียนรู้

3.2.2 ผู้ปฏิบัติจัดการความรู้ในแต่ละกลุ่มชุมชนนักปฏิบัติซึ่งได้แก่ครูผู้สอนในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ต้องมีความรู้ ความเชี่ยวชาญ ในเนื้อหาวิชาการที่จะสอนเป็นอย่างดีมาก่อน เนื่องจากการบูรณาการหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงลงในขั้นตอนต่างๆ ในการจัดการเรียนรู้ หรือบูรณาการลงในเนื้อหาวิชาที่จะสอนจะต้องทำให้เนื้อหาและหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง บูรณาการกันกลมกลืนเป็นเนื้อเดียวกันจึงจะทำให้ให้นักเรียนเกิดความสนใจอย่างแท้จริง นักเรียนไม่รู้สึกว่ตนเองกำลังรับเรื่องที่ไม่เกี่ยวข้องกัเนื้อหาวิชา ซึ่งจะเป็นอุปสรรคต่อการรับรู้เนื้อหาวิชาของ ผู้เรียนได้ นอกจากนี้การดำเนินการขับเคลื่อนหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษาจะ ยั่งยืนได้เมื่อการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ถูกบูรณาการให้เข้ากับการจัดการเรียนการสอนตามเนื้อหาและ วิธีการเรียนการสอนเดิมที่มีอยู่ ดังนั้นในขั้นตอนต่างๆ ควรจัดเตรียมองค์ประกอบทุกด้านบนพื้นฐาน ของความเป็นจริงที่เคยใช้งานอยู่ คำนึงถึงประเพณีและวัฒนธรรมที่เป็นอยู่ และนำมาเข้าระบบ จัดการความรู้ นอกจากนี้คำนึงถึงการตรวจสอบและให้ผลป้อนกลับ (feedback) ในทุกขั้นตอน ระหว่างผู้ให้ความรู้ (ผู้เชี่ยวชาญความรู้) และผู้รับความรู้ (ผู้ปฏิบัติจัดการความรู้) เพื่อให้ได้ข้อมูลมา จัดทำให้นวัตกรรมแผนการจัดการเรียนรู้มีคุณภาพเนื่องจากการให้ผลป้อนกลับแก่ผู้สร้าง นวัตกรรมอยู่ตลอดเวลา ทำให้ได้นวัตกรรมที่มีคุณภาพและผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญความรู้ ในทุกขั้นตอน กระทั่งผลสุดท้ายเกิดเป็นแผนการจัดการเรียนรู้บูรณาการหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียงที่ยั่งยืน และสิ่งที่สำคัญที่สุดคือกลุ่มชุมชนนักปฏิบัติแต่ละกลุ่มควรติดต่อสื่อสารกันหลังจาก การดำเนินการตามระบบเสร็จสิ้นเพื่อติดตามผลป้อนกลับของสมาชิกในกลุ่มชุมชนนักปฏิบัติแต่ละ คน เพื่อนำกลับมาพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ให้มีความทันสมัย และถูกต้องตามหลักการต่างๆ อยู่ เป็นประจำ รวมถึงได้พูดคุยแลกเปลี่ยนข้อมูล ข่าวสาร สารสนเทศส่งผลให้แผนการจัดการเรียนรู้ บูรณาการหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีคุณภาพทั้งด้านเนื้อหาและความทันสมัยและ กลายเป็นความยั่งยืนในการเกิดเครือข่ายติดต่อสื่อสารต่อไปในอนาคต

3.2.3 ชั้นเตรียมความรู้ครูผู้สอนโรงเรียนแม่ข่าย (ผู้เชี่ยวชาญความรู้) ต้องมั่นใจว่า ครูผู้สอนโรงเรียนลูกข่าย (ผู้ปฏิบัติจัดการความรู้) มีความรู้ในการนำหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียงมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการต่างๆ อย่างแท้จริง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการบูรณาการ หลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเข้าไปในแผนการจัดการเรียนรู้ เนื่องจากเมื่อเข้าสู่ขั้นตอนต่อไป

ผู้ปฏิบัติจัดการความรู้ต้องนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับเนื้อหาวิชาหรือวิธีการจัดการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาวิชา ดังนั้นหากไม่มีความรู้อย่างแท้จริงจะส่งผลให้ครูผู้สอนไม่สามารถจัดการเรียนรู้บูรณาการหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้และเสียเวลาทำให้ผู้ปฏิบัติจัดการความรู้ต้องกลับมาจัดเตรียมความรู้ใหม่อีกครั้ง รวมถึงสอนได้อย่างมั่นใจ

3.2.4 ผู้ปฏิบัติจัดการความรู้หรือครูผู้สอนทุกคนต้องมีบุคลิกลักษณะเอื้อเพื่อแบ่งปันข้อมูลแก่เพื่อนบุคลากรอื่นๆ ไม่เก็บงำความรู้ รวมถึงการเกื้อกูลกันของบุคลากรในโรงเรียนเครือข่าย ควรพิจารณาและส่งเสริมด้วยกลวิธีต่างๆ ควรมีกิจกรรมหรือวิธีการที่ยกย่องหรือส่งเสริมให้เกิดกำลังใจในการปฏิบัติงาน มีความสัมพันธ์ต่อกันเชิงบวกเพื่อสร้างบรรยากาศการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ทั้งนี้เป็นการดำเนินการตามกระบวนการบริหารจัดการการเปลี่ยนแปลงที่เริ่มต้นจากจัดเตรียมการเปลี่ยนแปลงและกำหนดเป้าหมายความสำเร็จของการดำเนินการซึ่งในที่นี้คือแผนการจัดการเรียนรู้บูรณาการหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จากนั้นใช้กระบวนการสื่อสารด้วยช่องทางและเครื่องมือเทคโนโลยีสารสนเทศต่างๆ แลกเปลี่ยนข้อมูลความรู้ระหว่างสมาชิกกลุ่มชุมชนนักปฏิบัติ และทดลองดำเนินการผลิตแผนการจัดการเรียนรู้ตามขั้นตอนที่วางไว้ ระหว่างนั้นมีการตรวจสอบความคืบหน้าและให้คำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญความรู้ซึ่งเป็นครูผู้สอนโรงเรียนแม่ข่ายเพื่อทำให้แผนการจัดการเรียนรู้เกิดคุณภาพและถูกต้องตามหลักการ จากนั้นนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปใช้จริงกับนักเรียนของตนเอง ทั้งนี้ตลอดการดำเนินการต้องอาศัยความเกื้อกูล ยกย่อง ชมเชย เสริมแรงระหว่างสมาชิกต่างๆ เพื่อทำให้เกิดแรงผลักดันในการดำเนินการสู่ความสำเร็จตามที่ได้ตั้งเป้าหมายไว้

3.2.5 ผู้ปฏิบัติจัดการความรู้และผู้เชี่ยวชาญความรู้ ซึ่งได้แก่ครูผู้สอนโรงเรียนแม่ข่ายและโรงเรียนลูกข่ายต้องมีความรู้ ความสามารถ และความชำนาญในการใช้เครื่องมือเทคโนโลยีสารสนเทศและระบบเครือข่ายต่างๆ เพื่อนำมาใช้ในการติดต่อสื่อสารแลกเปลี่ยนข้อมูลความรู้ต่างๆ ให้กันและกัน และเก็บความรู้บนระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและเครือข่ายได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเครื่องมือเทคโนโลยีสารสนเทศที่เป็นเครื่องมือหลักที่โรงเรียนเครือข่ายได้ตกลงใจใช้ร่วมกัน ซึ่งในที่นี้ได้แก่เว็บไซต์หรือบล็อก (weblog: blog) ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ (e-Mail) และ โทรศัพท์ ซึ่งเป็นเครื่องมือที่ผู้ปฏิบัติจัดการความรู้โรงเรียนเครือข่ายทุกคนตัดสินใจจะใช้เป็นเครื่องมือหลักร่วมกัน นอกจากนี้ผู้ปฏิบัติจัดการความรู้และผู้เชี่ยวชาญความรู้ต้องมีทักษะการค้นคว้าหาข้อมูลบนระบบเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่ออำนวยความสะดวกให้เกิดขึ้นกับตนเองเมื่อต้องการค้นคว้า

3.2.6 ควรมีแหล่งจัดเก็บความรู้บนระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่ สะดวกต่อการค้นคว้าหาได้ทุกที่ทุกเวลา เป็นหมวดหมู่และมีความสะดวกในการค้นคืน

3.2.7 การดำเนินกิจกรรมตามขั้นตอน มีทั้งการจัดกิจกรรมแบบพบหน้าและกิจกรรมผ่านระบบเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศ ดังนั้นผู้ปฏิบัติจัดการความรู้ควรศึกษาขั้นตอนต่างๆ อย่างถี่ถ้วนว่าขั้นตอนใดควรใช้กิจกรรมแบบพบหน้า ขั้นตอนใดควรใช้กิจกรรมผ่านระบบเครือข่ายเพื่อให้การดำเนินการจัดการความรู้เกิดคุณภาพในการดำเนินการมากที่สุด

3.2.8 ผู้อำนวยการโรงเรียนแม่ข่ายควรคัดเลือกโรงเรียนลูกข่ายที่เคยติดต่อสื่อสารหรือดำเนินงานร่วมกันเพื่อเป็นการคัดเลือกโรงเรียนที่เคยมีความสัมพันธ์ รวมถึงทำให้การดำเนินการเป็นไปด้วยความสะดวก และราบรื่น เนื่องจากบุคลากรระดับผู้บริหารสนิทสนมและพร้อมที่จะให้

ความสัมพันธ์ในการขับเคลื่อนฯ ร่วมกัน และสิ่งที่สำคัญที่สุดคือครูผู้สอนซึ่งทำหน้าที่เป็นผู้ปฏิบัติจัดการความรู้จะต้องรู้จักสนิทสนมคุ้นเคยกันด้วยกิจกรรมในชั้นเตรียมความรู้หรือรู้จักกันมาก่อนแล้ว

3.2.9 ผู้อำนวยการของโรงเรียนเครือข่ายหรือผู้แทนผู้อำนวยการทั้งโรงเรียนแม่ข่ายและโรงเรียนลูกข่ายต้องให้ความสำคัญขณะดำเนินกิจกรรมต่างๆ อย่างจริงจัง และมีส่วนร่วมในการดำเนินงานต่างๆ ร่วมกับบุคลากรในโรงเรียน หากผู้อำนวยการไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรม ผู้แทนผู้อำนวยการต้องมีอำนาจในการตัดสินใจดำเนินการต่างๆ เทียบเท่ากับผู้อำนวยการได้

3.2.10 ผู้เชี่ยวชาญความรู้ (ครูผู้สอนโรงเรียนแม่ข่าย) ซึ่งเป็นผู้ให้คำปรึกษาต้องมี (1) ความรอบรู้และเชี่ยวชาญในเนื้อหาวิชาการและการบูรณาการหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการจัดการเรียนรู้อย่างแท้จริงอย่างเห็นเป็นที่ประจักษ์แก่สังคม เนื่องจากเป็นการสร้างความน่าเชื่อถือให้กับการเป็นผู้เชี่ยวชาญในกลุ่มชุมชนนักปฏิบัติอย่างแท้จริง เช่น มีตำแหน่งทางวิชาการเป็น “ครูชำนาญการพิเศษ (ค.ศ.3)” เป็นต้น (2) ความสามารถประยุกต์นำแหล่งเรียนรู้หรือสื่อการเรียนรู้ที่มีในท้องถิ่นของโรงเรียนลูกข่ายต่างๆ มาใช้จัดการเรียนรู้ได้อย่างมีคุณภาพ (3) ทักษะหรือเทคนิคการถ่ายทอดเนื้อหาโดยริเริ่มจากตัวผู้ปฏิบัติจัดการความรู้ในแต่ละโรงเรียนลูกข่ายเป็นผู้เริ่มคิดค้นนวัตกรรมแผนการจัดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ผู้เชี่ยวชาญความรู้จะมีวิธีการกระตุ้นให้ผู้ปฏิบัติจัดการความรู้ดำเนินการเพื่อให้ได้มาซึ่งนวัตกรรมการเรียนรู้เป็นผลผลิต แต่จะไม่ใช้วิธีการบอก เสนอแนะ โดยใช้แนวความคิดของผู้เชี่ยวชาญความรู้เองเป็นหลักในการจัดทำนวัตกรรม

3.3 ผลของการใช้ระบบการจัดการความรู้สำหรับโรงเรียนเครือข่ายระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ผลของการใช้ระบบการจัดการความรู้จำแนกได้ 3 ระดับได้แก่

ระดับที่ 1 ครูผู้สอนได้นวัตกรรมแผนการจัดการเรียนรู้บูรณาการหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งเป็นผลจากครูผู้สอนดำเนินการตามขั้นตอนการจัดการความรู้ที่กำหนดขึ้นในระบบการจัดการความรู้ จนกระทั่งได้เป็นแผนการจัดการเรียนรู้บูรณาการหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่มีคุณภาพผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งการได้นวัตกรรมนี้เป็นผลผลิตสุดท้ายของการดำเนินตามขั้นตอนของระบบการจัดการความรู้สำหรับโรงเรียนเครือข่ายระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่ครูผู้สอนแต่ละคนในกลุ่มชุมชนนักปฏิบัติจะได้ผลงานที่ตนผลิตขึ้นตามองค์ประกอบและขั้นตอน

ระดับที่ 2 นักเรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจ ในหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งเป็นผลจากที่ครูผู้สอนนำนวัตกรรมแผนการจัดการเรียนรู้บูรณาการหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้จัดการเรียนการสอนให้กับนักเรียนของตนเอง จนกระทั่งนักเรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจ ซึ่งวัดและประเมินผลจากการทดสอบความรู้หลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่ครูผู้สอนกำหนดขึ้นในแผนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งการที่นักเรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจ ในหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงนี้เกิดจากครูผู้สอนนำนวัตกรรมที่ตนสร้างขึ้น (ผลผลิตของระดับที่ 1) ไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ให้กับนักเรียนและทำการประเมินผลการเรียนรู้ว่าบรรลุเป้าหมายตรงตามที่กำหนดไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้ดังกล่าว โดยวิเคราะห์ทั้งความรู้ที่ได้รับตามหลักการของเนื้อหาวิชานั้นๆ และวิเคราะห์ความรู้ตามหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่ได้รับ

ระดับที่ 3 ครูผู้สอนและนักเรียนเกิดเครือข่ายความสัมพันธ์ระหว่างครูผู้สอนและนักเรียนโรงเรียนแม่ข่ายกับครูผู้สอนและนักเรียนโรงเรียนลูกข่าย รวมถึงครูผู้สอนและนักเรียนโรงเรียนลูกข่ายด้วยตนเอง เพื่อเป็นประโยชน์ในการติดต่อสื่อสารและแลกเปลี่ยนประสบการณ์ความรู้ ที่เกี่ยวข้องกับการบูรณาการหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการเรียนรู้ หรือเกี่ยวข้องกับเรื่องอื่นๆ ต่อไป ซึ่งวัดและประเมินผลจากการติดต่อสื่อสารทั้งแบบพบหน้าและด้วยช่องทางเทคโนโลยีสารสนเทศช่องทางต่างๆ ผลผลิตของการเกิดเครือข่ายระดับที่ 3 นี้ เกิดขึ้นเนื่องจากครูผู้สอน นักเรียน มีการติดต่อสื่อสารซึ่งกันและกันกระทั่งเกิดเป็นเครือข่ายร่วมกัน แลกเปลี่ยนเรียนรู้และพัฒนาการขับเคลื่อนหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการเรียนรู้ของกลุ่มชุมชนนักปฏิบัติ (กลุ่มสาระการเรียนรู้) หรือโรงเรียนแต่ละโรงเรียนต่อไป

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

บทที่ 6

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัย และ ข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องการพัฒนากระบวนการจัดการความรู้สำหรับโรงเรียนเครือข่ายระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีวัตถุประสงค์การวิจัยคือ

1. ศึกษา สภาพ ปัญหา และความต้องการของบุคลากรโรงเรียนเครือข่ายเกี่ยวกับการจัดการความรู้ในสถานศึกษา การขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา การใช้นวัตกรรมถ่ายทอดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
2. ศึกษาความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการจัดการความรู้ในสถานศึกษา การขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการความรู้ กระบวนการบริหารจัดการการเปลี่ยนแปลงและกระบวนการยอมรับ
3. สร้างระบบจัดการความรู้สำหรับโรงเรียนเครือข่ายระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
4. ศึกษาผลการใช้ระบบจัดการความรู้กับโรงเรียนเครือข่ายระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
5. นำเสนอระบบจัดการความรู้สำหรับโรงเรียนเครือข่ายระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

วิธีดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพ ปัญหา และความต้องการของครูเกี่ยวกับการจัดการความรู้ การขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และกระบวนการบริหารจัดการการเปลี่ยนแปลง

1. ศึกษาทฤษฎีและข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับระบบจัดการความรู้กับโรงเรียนเครือข่ายระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจากเอกสารและงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง จากนั้นวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลเพื่อให้ได้องค์ประกอบและขั้นตอนของระบบจัดการความรู้กับโรงเรียนเครือข่ายระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และสร้างแบบสอบถามสภาพ ปัญหา และความต้องการของครูผู้สอนในการใช้กระบวนการจัดการความรู้ การขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและกระบวนการบริหารจัดการการเปลี่ยนแปลงที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

2. สอบถามสภาพ ปัญหา และความต้องการของครูเกี่ยวกับการจัดการความรู้ การขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และกระบวนการบริหารจัดการการเปลี่ยนแปลง โดยใช้แบบสอบถามสภาพ ปัญหา และความต้องการของครูเกี่ยวกับการจัดการความรู้ การขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และกระบวนการบริหารจัดการการเปลี่ยนแปลง สอบถามครูผู้สอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 3 กลุ่มหลักได้แก่ กลุ่มที่ 1 ครูผู้สอนโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหรือสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหรือสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการส่งเสริมการศึกษาเอกชนใน

สถานศึกษาที่ผ่านการประเมินจากกระทรวงศึกษาธิการให้เป็นสถานศึกษาพอเพียง จำนวน 400 คน คัดเลือกโดยสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) กลุ่มที่ 2 ครูผู้สอนโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหรือสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในสถานศึกษาที่ไม่ผ่านการประเมินจากกระทรวงศึกษาธิการให้เป็นศูนย์การเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษาหรือสถานศึกษาพอเพียง จำนวน 400 คน คัดเลือกโดยสุ่มแบบแบ่งชั้น และกลุ่มที่ 3 ครูผู้สอนโรงเรียนที่ผ่านการคัดเลือกจากโครงการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมการศึกษาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพขององค์กรทางการศึกษาด้วยการจัดการความรู้กระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 385 คน โดยใช้วิธีการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Selection)

แบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบตามประเด็นที่กำหนดขึ้น (Check List) จำนวน 64 ข้อ สำหรับสถานศึกษาพอเพียง และ 114 ข้อสำหรับโรงเรียนที่ผ่านการคัดเลือกจากโครงการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมการศึกษาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพขององค์กรทางการศึกษาด้วยการจัดการความรู้ (โรงเรียนผ่านโครงการวิจัยการจัดการความรู้) ซึ่งเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นและให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบโครงสร้างของเนื้อหาและความเหมาะสมในการถาม จากนั้นให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาและดำเนินการจัดส่งให้โรงเรียนกลุ่มตัวอย่างโดยจัดส่งให้สถานศึกษาพอเพียงและโรงเรียนทั่วไปจำนวนกลุ่มละ 154 โรงเรียน โรงเรียนละ 5 ชุด และจัดส่งให้โรงเรียนผ่านโครงการวิจัยการจัดการความรู้ จำนวน 78 โรงเรียน โรงเรียนละ 10 ชุด ซึ่งได้รับแบบสอบถามตอบกลับมาจากสถานศึกษาพอเพียงจำนวนทั้งสิ้น 418 ชุด คิดเป็นร้อยละ 54.29 ของแบบสอบถามทั้งหมดที่จัดส่ง โรงเรียนทั่วไปจำนวนทั้งสิ้น 431 ชุด คิดเป็นร้อยละ 55.97 ของแบบสอบถามทั้งหมดที่จัดส่ง และโรงเรียนผ่านโครงการวิจัยการจัดการความรู้จำนวนทั้งสิ้น 406 ชุด คิดเป็นร้อยละ 52.05 ของแบบสอบถามทั้งหมดที่จัดส่ง จากนั้นนำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีการหาค่าความถี่ ร้อยละ และการตีความสรุปผลข้อมูล

ขั้นตอนที่ 2 สร้างระบบการจัดการความรู้สำหรับโรงเรียนเครือข่ายระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2.1 ศึกษาความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการความรู้ ด้านปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และด้านบริหารการศึกษา ด้านละ 3 คน โดยศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพ ปัญหา และความต้องการของครูผู้สอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในการใช้ระบบการจัดการความรู้สำหรับโรงเรียนเครือข่ายระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างผู้เชี่ยวชาญด้วยวิธีสุ่มแบบลูกโซ่ (Snowball Sampling) โดยผู้วิจัยวิเคราะห์ประเด็นหลักต่างๆ ตามองค์ประกอบและขั้นตอนของระบบที่วิเคราะห์และสังเคราะห์ขึ้นจากนั้นนำประเด็นในแต่ละข้อคำถามที่เกี่ยวข้องกับบริบทของผู้เชี่ยวชาญในศาสตร์นั้นๆ สอบถามผู้เชี่ยวชาญในประเด็นเนื้อหาที่แตกต่างกันตามลักษณะเฉพาะของศาสตร์ โดยผู้วิจัยจัดส่งแบบสอบถามและหนังสือขอความร่วมมือให้ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 12 คน ทางไปรษณีย์ ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ หรือสื่อสังคมออนไลน์ และติดตามแบบสอบถามกลับมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีการหาค่าความถี่ ร้อยละ และการตีความสรุปผลข้อมูล

2.2 สร้างระบบการจัดการความรู้สำหรับโรงเรียนเครือข่ายระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลตามกรอบแนวคิดที่กำหนดขึ้นโดยใช้ข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่ศึกษามาผนวกกับข้อมูลจากการสำรวจสภาพ ปัญหา และความต้องการในขั้นตอนที่ 1 และข้อมูลจากการสอบถามผู้เชี่ยวชาญในขั้นตอนที่ 2 จากนั้นสร้างระบบที่ประกอบไปด้วย องค์ประกอบ 4 ด้าน คือ ด้านคน ด้านโรงเรียน ด้านเทคโนโลยี ด้านการเรียนรู้ และขั้นตอน 9 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นเตรียมการ ขั้นกำหนดความรู้ ขั้นแสวงหาความรู้ ขั้นแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้ ขั้นสร้างความรู้ ขั้นประมวลและกลั่นกรองความรู้ ขั้นจับและเก็บความรู้ ขั้นนำความรู้มาใช้ และขั้นประเมินผลความรู้ และเขียนรายงานนำเสนอระบบที่สร้างขึ้น นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้องและเหมาะสม

2.3 ตรวจสอบระบบการจัดการความรู้สำหรับโรงเรียนเครือข่ายระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยผู้ทรงคุณวุฒิด้านปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการจัดการความรู้ ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และด้านบริหารการศึกษา รวม 12 คน โดยคัดเลือกด้วยวิธีการสุ่มแบบลูกโซ่ จากนั้นผู้วิจัยจัดส่งระบบการจัดการความรู้สำหรับโรงเรียนเครือข่ายระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่ผู้วิจัยสร้างและพัฒนาขึ้น พร้อมกับแบบประเมินความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congluence: IOC) ให้ผู้ทรงคุณวุฒิทางไปรษณีย์ ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ หรือสื่อสังคมออนไลน์ เพื่อประเมินค่าความสอดคล้องระหว่างองค์ประกอบและขั้นตอนของระบบ จากนั้นวิเคราะห์ค่าความสอดคล้องนำระบบกลับมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะและติดต่อเพื่ออธิบายการปรับปรุงแก้ไขอีกครั้งทางโทรศัพท์และอีเมล

ขั้นตอนที่ 3 ทดลองใช้ระบบการจัดการความรู้สำหรับโรงเรียนเครือข่ายระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

3.1 คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างทดลองใช้ระบบการจัดการความรู้สำหรับโรงเรียนเครือข่ายระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงซึ่งในงานวิจัยนี้เรียกว่าโรงเรียนเครือข่ายประกอบด้วยโรงเรียนแม่ข่ายและโรงเรียนลูกข่ายโดยผู้วิจัยใช้การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Selection) โดยเริ่มจากครูผู้สอนในโรงเรียนแม่ข่ายซึ่งเป็นโรงเรียนที่ได้รับการประเมินจากกระทรวงศึกษาธิการให้เป็นศูนย์การเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา 1 โรงเรียน มีบุคลากรเป็นตัวแทนจำนวน 10 คน โดยพิจารณาผู้เข้าร่วมได้แก่ (1) ครูผู้สอนที่มีความรู้ในการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการเรียนการสอนครอบคลุม 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ละ 1 คน รวม 8 คน (2) ครูผู้สอนที่มีความชำนาญด้านการใช้เครื่องมือเทคโนโลยีสารสนเทศ จำนวน 1 คน (3) ครูผู้สอนที่เป็นผู้ติดต่อประสานงานหลักซึ่งผู้อำนวยการมอบหมาย จำนวน 1 คน จากนั้นคัดเลือกโรงเรียนลูกข่ายร่วมกับผู้อำนวยการหรือบุคลากรดำเนินการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่ผู้อำนวยการแต่งตั้งอย่างเป็นทางการของโรงเรียนแม่ข่าย โดยคัดเลือกครูผู้สอนในโรงเรียนลูกข่ายซึ่งเป็นโรงเรียนที่ได้รับการประเมินจากกระทรวงศึกษาธิการให้เป็นสถานศึกษาพอเพียง 3 โรงเรียน มีบุคลากรเป็นตัวแทนโรงเรียนละ 10 คน รวม 30 คน โดยพิจารณาผู้เข้าร่วมในแต่ละโรงเรียนได้แก่ (1) ครูผู้สอนที่มีความรู้ในการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการเรียนการสอนครอบคลุม 8

กลุ่มสาระการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ละ 1 คน รวม 8 คน (2) ครูผู้สอนที่มีความชำนาญด้านการใช้เครื่องมือเทคโนโลยีสารสนเทศ จำนวน 1 คน (3) ครูผู้สอนที่เป็นผู้ติดต่อประสานงานหลักซึ่งผู้อำนวยการมอบหมาย จำนวน 1 คน และคัดเลือกครูผู้สอนในโรงเรียนลูกข่ายซึ่งเป็นโรงเรียนทั่วไปไม่ได้รับการประเมินใดๆ 3 โรงเรียน มีบุคลากรเป็นตัวแทนโรงเรียนละ 10 คน รวม 30 คน โดยพิจารณาผู้เข้าร่วมในแต่ละโรงเรียนได้แก่ (1) ครูผู้สอนที่มีความรู้ในการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการเรียนการสอนครอบคลุม 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ละ 1 คน รวม 8 คน (2) ครูผู้สอนที่มีความชำนาญด้านการใช้เครื่องมือเทคโนโลยีสารสนเทศ จำนวน 1 คน (3) ครูผู้สอนที่เป็นผู้ติดต่อประสานงานหลักซึ่งผู้อำนวยการมอบหมาย จำนวน 1 คน

3.2 สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ (1) เว็บไซต์ของโรงเรียนเครือข่ายและแบบประเมินความเหมาะสมของฐานข้อมูลและเครื่องมือแลกเปลี่ยนความรู้บนระบบเครือข่าย (2) แบบประเมินนวัตกรรมที่เกิดขึ้นจากระบบการจัดการความรู้เพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (3) แบบประเมินสถานศึกษาพอเพียง (ตามเกณฑ์สถานศึกษาพอเพียง) (4) แบบประเมินพฤติกรรมการใช้กระบวนการจัดการความรู้สำหรับโรงเรียนเครือข่ายระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (5) แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนของโรงเรียนเครือข่ายกลุ่มทดลอง

จากนั้นนำเครื่องมือต่างๆ ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามแต่ละข้อกับวัตถุประสงค์ของเนื้อหาในการสอบถาม (Index of Item Objective Congruence: IOC) โดยให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือละ 3 คน

3.3 ดำเนินการทดลองตามองค์ประกอบและขั้นตอนของระบบการจัดการความรู้สำหรับโรงเรียนเครือข่ายระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้ระบบและเครื่องมือต่างๆ ที่สร้างขึ้นในการดำเนินการทดลองกับกลุ่มตัวอย่างทดลอง โดยแบ่งการดำเนินการทดลองเป็น 4 ชั้นได้แก่ ชั้นเลือกสนาม เป็นการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างโรงเรียนลูกข่ายที่จะเข้าร่วมเป็นกลุ่มตัวอย่างทดลอง ชั้นแนะนำตัวและปฐมนิเทศ เป็นการจัดอบรมให้ความรู้ที่จำเป็นต้องใช้ในการดำเนินการตามระบบของงานวิจัยนี้รวมถึงทำความรู้จักกันระหว่างสมาชิกโรงเรียนเครือข่ายเพื่อสร้างความสัมพันธ์เบื้องต้นให้เกิดขึ้นส่งผลต่อการดำเนินการวิจัยในชั้นต่อไป ชั้นสร้างความสัมพันธ์ เป็นขั้นตอนที่ผู้วิจัยนำมาประยุกต์ใช้สำหรับการติดตามผลข้อมูลโดยลงพื้นที่ติดตามความคืบหน้าของการดำเนินการรวมถึงติดต่อสื่อสารด้วยเครื่องมือเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อติดตามผลการใช้ระบบและสร้างความสัมพันธ์เพื่อให้การดำเนินการตามระบบเกิดคุณภาพและชั้นเริ่มงานเป็นการดำเนินการตามองค์ประกอบและขั้นตอนของระบบ

3.4 ติดตามผลการใช้ระบบโดยลงพื้นที่ไปตามโรงเรียนเครือข่ายต่างๆ เพื่อกระตุ้นให้เกิดการดำเนินการตามขั้นตอนทั้ง 9 ขั้นตอน รวมถึงกระตุ้นเสริมแรงให้กลุ่มตัวอย่างทดลองเกิดการสร้างนวัตกรรมและสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนบุคลากรกลุ่มตัวอย่างต่อไป นอกจากนี้ใช้เครื่องมือเทคโนโลยีสารสนเทศและระบบเครือข่ายดำเนินการตามขั้นตอนที่สร้างไว้

3.5 วิเคราะห์ผลข้อมูลจากเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่างๆ และสรุปผลการวิจัย

ขั้นตอนที่ 4 รับรองและนำเสนอระบบการจัดการความรู้สำหรับโรงเรียนเครือข่ายระดับการศึกษา ขั้นพื้นฐานเพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

4.1 สร้างแบบรับรองระบบการจัดการความรู้สำหรับโรงเรียนเครือข่ายระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และนำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบ จากนั้นนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการความรู้ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาและพิจารณาความสอดคล้องและความเหมาะสมของคำถาม และนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไข

4.2 นำระบบการจัดการความรู้สำหรับโรงเรียนเครือข่ายระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและแบบรับรองระบบที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ด้านการจัดการความรู้ ด้านปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และด้านบริหาร การศึกษา รวมทั้งสิ้น 7 คน คัดเลือกโดยใช้วิธีการคัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจง ดำเนินการประเมินและรับรองระบบพร้อมให้ข้อเสนอแนะจากนั้นนำมาวิเคราะห์ค่าความสอดคล้องของแบบรับรองระบบ และนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงระบบให้เกิดความสมบูรณ์มากขึ้น

4.3 นำเสนอระบบการจัดการความรู้สำหรับโรงเรียนเครือข่ายระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงต่อไป

สรุปผลการวิจัย

ผลการพัฒนาระบบการจัดการความรู้สำหรับโรงเรียนเครือข่ายระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงผู้วิจัยสามารถสรุปผลการวิจัยแบ่งเป็น 5 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สภาพ ปัญหา และความต้องการของบุคลากรโรงเรียนเครือข่ายในสภาพปัจจุบัน

1.1 สภาพของครูผู้สอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีความคิดเห็นต่อการจัดการความรู้ใน สถานศึกษา การขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และการจัดการความรู้ในโรงเรียน พบว่า ครูผู้สอนชอบวิธีการเรียนรู้ด้วยการอ่าน ครูผู้สอนมี พฤติกรรมพึ่งพาช่วยเหลือเกื้อกูลกันในทุกกิจกรรมและมีความสัมพันธ์อันดีกับเพื่อนครูผู้สอนทั้งใน โรงเรียนเดียวกันและต่างโรงเรียนกัน ครูผู้สอนร่วมกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทั้งในโรงเรียนและ ระดับเขตพื้นที่การศึกษาเฉลี่ยน้อยกว่าเดือนละ 2 ครั้ง ครูผู้สอนโรงเรียนสถานศึกษาพอเพียงมี ผู้บริหารสนับสนุนให้เข้ารับความรู้เกี่ยวกับการบูรณาการหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงใน การจัดการเรียนการสอนและมีความคิดเห็นที่ผู้บริหารสั่งการ 80% ให้ครูผู้สอนลงมือปฏิบัติโดยคิด ด้วยตนเอง 20% ต่างจากครูผู้สอนโรงเรียนทั่วไปที่ผู้บริหารไม่สนับสนุนให้เข้ารับความรู้ และมีความ คิดเห็นที่ผู้บริหารมีลักษณะนิสัยสั่งการ 100% ครูผู้สอนมีความคิดว่าสามารถบูรณาการหลักคิด ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในแผนการจัดการเรียนรู้อย่างชัดเจน ครูผู้สอนหาข้อมูลจากแหล่ง เรียนรู้และสืบค้นข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต ครูผู้สอนส่วนมากใช้เครื่องมือติดต่อสื่อสารได้แก่ โทรศัพท์มือถือและไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ ครูผู้สอนมีวิธีการสรุปข้อคิดเห็นที่แตกต่างโดยใช้หลัก ประชาธิปไตยเสียงส่วนมาก ครูผู้สอนมีทักษะการใช้วิธีระบบประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้อีก ครูผู้สอนมีทักษะการใช้งานคอมพิวเตอร์พื้นฐานและอินเทอร์เน็ตในระดับปานกลาง ขณะที่มีทักษะ การพิมพ์ด้วยคีย์บอร์ดและการใช้งานโปรแกรมประเภทไมโครซอฟท์ออฟฟิศอยู่ในระดับดี ครูผู้สอนมี

ความคิดเห็นว่าอินเทอร์เน็ตของโรงเรียนตนเองมีความเร็วสูงและมีลักษณะนิสัยใช้อินเทอร์เน็ตที่ทำงานเท่านั้นโดยใช้งาน 1-2 ชั่วโมงต่อ 1 วัน การจัดการเรียนรู้บูรณาการหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงดำเนินโดยแทรกในหลักสูตรปกติ จัดเป็นหลักสูตรพอเพียงโดยเฉพาะ และบูรณาการกับกิจกรรมการเรียนรู้ ครูผู้สอนใช้วิธีการศึกษาหาความรู้จากเพื่อนครูและเพื่อนผู้บริหารเป็นส่วนมาก ครูผู้สอนเห็นว่าผู้บริหารเป็นบุคคลสำคัญที่ช่วยลดทอนการปกปิดเก็บงำความรู้ของเพื่อนครูผู้สอนคนอื่นๆ และจะมีกำลังใจเมื่อได้รับคำชมเชย หรือตำหนิติเตียนจากผู้บริหาร

1.2 ปัญหาของครูผู้สอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีความคิดเห็นต่อการจัดการความรู้ในสถานศึกษา การขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และการจัดการความรู้ในโรงเรียน พบว่า ครูผู้สอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาพอเพียงตอบคำถามตามหลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไข ได้ถูกต้องต่างจากโรงเรียนทั่วไปที่ไม่มีครูผู้สอนคนใดตอบหลักการถูกต้อง ครูผู้สอนสถานศึกษาพอเพียงมีความคิดเห็นว่าการให้เกียรติครูผู้สอนและดำเนินสิ่งต่างๆ ตามเหตุและผล ต่างจากโรงเรียนทั่วไปมีความคิดเห็นว่าการบริหารบางครั้งไม่เอาใจใส่ครูผู้สอนภายในโรงเรียนและอาศัยวิธีการสั่งการเพียงอย่างเดียว ครูผู้สอนส่วนมากมีความคิดเห็นว่าการอุปการะหรือแหล่งเรียนรู้ที่โรงเรียนมีอยู่ไม่พร้อมต่อการบูรณาการหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

1.3 ความต้องการของครูผู้สอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีความคิดเห็นต่อการจัดการความรู้ในสถานศึกษา การขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และการจัดการความรู้ในโรงเรียน พบว่า ครูผู้สอนสถานศึกษาพอเพียงอยากเข้าร่วมโครงการวิจัยเนื่องจากเป็นประโยชน์ต่อนักเรียนต่างจากโรงเรียนทั่วไปที่อยากเข้าร่วมเพื่อต้องการผ่านการประเมินจากกระทรวงศึกษาธิการ ครูผู้สอนมีความเห็นว่าควรใช้การแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนครูผู้สอนต่างโรงเรียนอย่างไม่เป็นทางการโดยใช้ระยะเวลาในการรับความรู้ 1-2 วัน โดยให้ครูผู้สอนกลุ่มชุมชนนักปฏิบัติร่วมกันกำหนดความรู้โดยอาศัยการค้นหาคำรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ ร่วมกัน ครูผู้สอนควรบันทึกความรู้ส่วนบุคคลโดยมีการกำหนดข้อมูลให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน ครูผู้สอนควรสร้างความรู้จากกิจกรรมฝึกอบรม ศึกษาดูงาน การใช้กิจกรรมพี่เลี้ยง ครูผู้สอนคิดว่าควรสร้างคู่มือการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและจัดอบรมบ่อยๆ เพื่อให้เกิดความเคยชินในการใช้เครื่องมือเทคโนโลยีสารสนเทศแก่ครูผู้สอนทุกคนโดยเฉพาะอย่างยิ่งคนที่มีลักษณะนิสัยกลัวเทคโนโลยี ครูผู้สอนควรใช้กิจกรรมเวทีสำหรับแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อยกระดับความรู้ชัดแจ้งให้เป็นความรู้ฝังลึกในตัวบุคคลและควรใช้กิจกรรมพี่เลี้ยงในการยกระดับความรู้ที่อยู่ในตัวบุคคลให้เป็นความรู้ชัดแจ้ง ครูผู้สอนควรใช้วิธีการสื่อสารข้อมูลลักษณะอื่นๆ เช่น การพบปะหน้าและจัดเก็บเอกสารที่จับต้องได้ ครูผู้สอนเห็นว่าควรจัดระบบข้อมูลแยกตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ จัดเก็บรวบรวมกันทุกระดับชั้นและควรจัดทำข้อมูลเป็นรูปเล่มที่จับต้องได้ การทำความรู้จักกับเพื่อนครูผู้สอนควรจัดกิจกรรมแบบพบหน้าในครั้งแรกและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่านเครื่องมือบนระบบเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยจัดเรียงตามลำดับเวลา ก่อนหลัง ครูผู้สอนควรใช้บล็อก ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ ประชาสัมพันธ์ผ่านเว็บไซต์ เป็นสำหรับแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ครูผู้สอนควรใช้กิจกรรมการสับเปลี่ยนงาน การเทียบเคียงงาน การศึกษาดูงาน และระบบพี่เลี้ยงในการให้ได้มาซึ่งความรู้

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการจัดการความรู้ในสถานศึกษา การขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ กระบวนการบริหารจัดการ การเปลี่ยนแปลงและกระบวนการยอมรับ

2.1 ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพของครูผู้สอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเกี่ยวกับการจัดการความรู้ในสถานศึกษา การขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และกระบวนการบริหารจัดการการเปลี่ยนแปลงและกระบวนการยอมรับ โดยพบว่า ครูผู้สอนพึ่งพาอาศัยกันและกันและขอความช่วยเหลือดำเนินการต่างๆ จากเพื่อนร่วมงาน ครูผู้สอนมีเครือข่ายความสัมพันธ์ทั้งในระดับโรงเรียน ระดับจังหวัด และระดับเขตพื้นที่การศึกษาอยู่ในระดับดีมาก ครูผู้สอนมีการบริหารงานโดยรับคำสั่งจากผู้บริหาร 60% คิดและลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง 40% ครูผู้สอนมีลักษณะนิสัยหาข้อมูลจากหนังสือและแหล่งเรียนรู้อื่นๆ มากกว่าใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ครูผู้สอนใช้งานอินเทอร์เน็ตโดยใช้โปรแกรมค้นหาข้อมูลลักษณะ Search Engine และลักษณะดัชนีข้อมูล ครูผู้สอนติดต่อสื่อสารผ่านโทรศัพท์มือถือเป็นเครื่องมือหลักและชอบการพบปะพูดคุยแบบพบหน้า ครูผู้สอนมีทักษะใช้เครื่องมือสื่อสังคมออนไลน์ จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ บล็อก กระดานเสวนาอยู่ในระดับดีมาก ครูผู้สอนสรุปข้อคิดเห็นที่มีความแตกต่างกันโดยคำนึงถึงเหตุผล ครูผู้สอนมีทักษะการใช้โปรแกรมไมโครซอฟออฟฟิศอยู่ในระดับดีมาก เครื่องมือเทคโนโลยีสารสนเทศในโรงเรียนมีความเร็วในระดับต่ำและใช้อินเทอร์เน็ตประมาณ 1-2 ชั่วโมงต่อวัน ครูผู้สอนมีวิธีการหาความรู้โดยศึกษาจากเพื่อนครูหรือผู้บริหารที่มีความรู้ ครูผู้สอนไม่คำนึงถึงวิธีระบบในการจัดการเรียนการสอน ผู้บริหารเป็นบุคคลสำคัญที่ช่วยลดทอนการปกปิดและเก็บงำความรู้

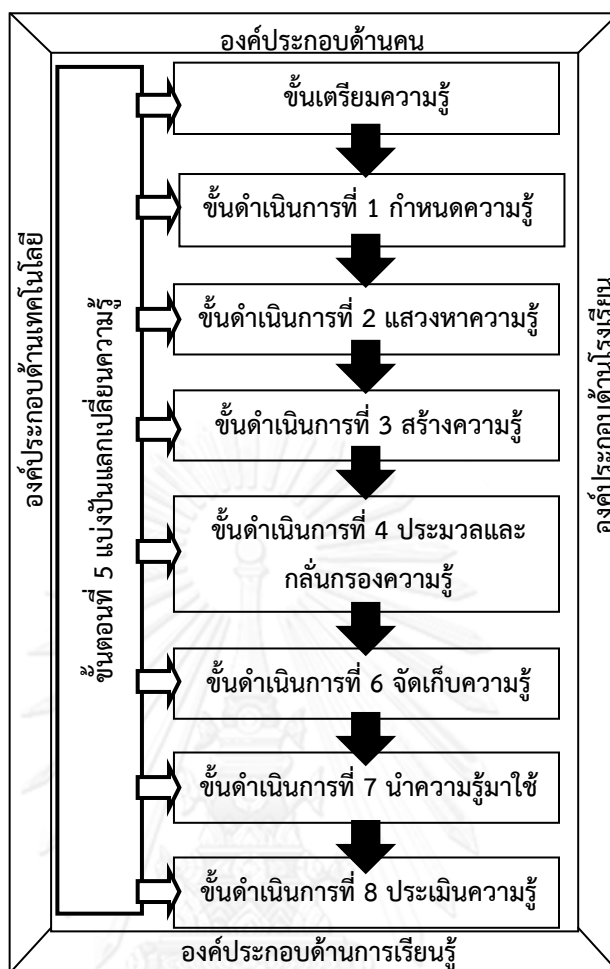
2.2 ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาของครูผู้สอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเกี่ยวกับการจัดการความรู้ในสถานศึกษา การขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และกระบวนการบริหารจัดการการเปลี่ยนแปลงและกระบวนการยอมรับ โดยพบว่า ผู้บริหารส่วนมากรับฟังความคิดเห็นจากครูผู้สอนและดำเนินการตามเหตุผล ครูผู้สอนเก็บงำความรู้ไม่นิยมแลกเปลี่ยนเรียนรู้เนื่องจากกลัวถูกคัดลอกผลงาน ทำผลงานเพื่อเลื่อนตำแหน่ง และกลัวถูกพัฒนาให้ดีกว่าเจ้าของผลงาน ครูผู้สอนมีภาระงานมากส่งผลกระทบต่อคุณภาพในการจัดการเรียนการสอนให้นักเรียน และวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนโดยเฉพาะอย่างยิ่งสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศไม่เพียงพอต่อจำนวนนักเรียน

2.3 ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการของครูผู้สอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเกี่ยวกับการจัดการความรู้ในสถานศึกษา การขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และกระบวนการบริหารจัดการการเปลี่ยนแปลงและกระบวนการยอมรับ โดยพบว่าครูผู้สอนสามารถแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนครูผู้สอนด้วยกันในรูปแบบที่ไม่เป็นทางการกับเพื่อนครูผู้สอนในโรงเรียนและต่างโรงเรียน ทีมชุมชนนักปฏิบัติควรมีสมาชิก 5-10 คน คุณอันวยควรดำเนินการจัดประชุม อบรม สัมมนาให้กับคุณกิจซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติจัดการความรู้และให้การสนับสนุนช่วยเหลือเมื่อเกิดปัญหา คุณเอื้อควรเป็นผู้เชื่อมโยงยุทธศาสตร์และควรจัดบรรยากาศให้เอื้อต่อการจัดการความรู้และบริหารส่วนต่างๆ แบบแนวราบโดยให้ความสำคัญกับครูผู้สอนเป็นสำคัญ ควรใช้วิธีสรุปและประกาศความรู้ผ่านหน้าประชาสัมพันธ์บนเว็บไซต์ของโรงเรียนเครือข่ายหรือใช้สื่อสังคมออนไลน์ที่มีสมาชิกกลุ่มเครือข่ายสังกัดอยู่ การคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญควรดำเนินการโดยกลุ่มชุมชนนัก

ปฏิบัติร่วมกันคัดเลือก กลุ่มชุมชนนักปฏิบัติควรมีผู้เชี่ยวชาญกลุ่มละ 1 คนโดยเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญเป็นที่ประจักษ์แก่สังคมอย่างน้อย 3 ปี โดยผู้เชี่ยวชาญควรมีบทบาทเสนอแนะแนวทาง ความรู้ที่ถูกต้อง ควรใช้ระยะเวลา 3-5 วันในการทำความเข้าใจความรู้หลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและใช้เวลา 1 วันเพื่อกำหนดความรู้ของกลุ่มชุมชนนักปฏิบัติ และใช้เวลาศึกษาเพิ่มเติมด้วยตนเอง 1 สัปดาห์ การคัดเลือกกลุ่มชุมชนนักปฏิบัติควรดำเนินการคัดเลือกทุกครั้งที่เปลี่ยนเรื่องใหม่ วิธีการกำหนดทิศทางการของกลุ่มชุมชนนักปฏิบัติควรคัดเลือกตามความจำเป็นในแต่ละงานหรือแต่ละโครงการ วิธีการสรุปข้อโต้แย้งควรดำเนินการโดยคำนึงถึงเสียงข้างมากหรือหลักประชาธิปไตย ครูผู้สอนควรใช้กิจกรรมอบรม ศึกษาดูงาน ค้นหาวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ และเวทีสำหรับแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ควรใช้การบันทึกความรู้รูปแบบฟอร์มเดียวกัน วิธีการที่เหมาะสมสำหรับเรียนรู้การใช้งาน เครื่องมือเทคโนโลยีสารสนเทศคือการศึกษาจากคู่มือการใช้และการอบรมซ้ำ ย้ำ ทวน เพื่อให้มีทักษะในการปฏิบัติ วิธีการยกระดับความรู้ที่อยู่ในตัวบุคคลให้เป็นความรู้ชัดแจ้งด้วยการใช้ระบบพี่เลี้ยง เลือกรูปแบบปฏิบัติที่เป็นเลิศ กลุ่มชุมชนนักปฏิบัติ สับเปลี่ยนงาน ตลาดนัดความรู้ วิธีการยกระดับความรู้ วิธีการยกระดับความรู้ที่เป็นความรู้ชัดแจ้งให้กลายเป็นความรู้ฝังลึกในตัวบุคคลควรใช้การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ กลุ่มชุมชนนักปฏิบัติ ฝึกอบรม ศึกษาดูงาน วิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ สับเปลี่ยนงาน ตลาดนัดความรู้ การตรวจสอบคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ควรใช้การประเมินโดยทดลองกับนักเรียนหรือ ประเมินผลโดยผู้เชี่ยวชาญความรู้ การจัดเก็บข้อมูลควรเรียงเรียงข้อมูลแยกตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ และเรียงตามลำดับระยะเวลาก่อนหลัง วิธีการทำความรู้จักกับเพื่อนครูผู้สอนควรจัดกิจกรรมแบบพบหน้าในครั้งแรกและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่านเครื่องมือเทคโนโลยีสารสนเทศ การจัดเก็บความรู้ควรจัดเก็บรวมความรู้ทั้งหมดไว้ในคลังความรู้เพื่อให้ค้นหาได้ง่าย

ตอนที่ 3 การสร้างระบบการจัดการความรู้สำหรับโรงเรียนเครือข่ายระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ระบบการจัดการความรู้สำหรับโรงเรียนเครือข่ายระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงประกอบไปด้วย องค์ประกอบ 4 ด้าน คือ คน โรงเรียน เทคโนโลยี การเรียนรู้ และขั้นตอน 9 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนเตรียมการ ขั้นตอนกำหนดความรู้ขั้นแสวงหาความรู้ ขั้นแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้ ขั้นสร้างความรู้ ขั้นประมวลและกลั่นกรองความรู้ ขั้นจับและเก็บความรู้ ขั้นนำความรู้มาใช้ และขั้นประเมินผลความรู้ ดังแผนภาพ

ภาพที่ 12 แสดงองค์ประกอบและขั้นตอนของขั้นสร้างระบบการจัดการความรู้

ตอนที่ 4 การใช้ระบบการจัดการความรู้กับโรงเรียนเครือข่ายระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ผู้วิจัยวิเคราะห์การใช้ระบบการจัดการความรู้กับโรงเรียนเครือข่ายระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงผ่านเครื่องมือต่างๆ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

4.1 คะแนนความรู้เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษาก่อนและหลังการใช้ระบบการจัดการความรู้สำหรับโรงเรียนเครือข่ายระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง พบว่าครูผู้สอนโรงเรียนเครือข่ายซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างทดลองมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้หลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

4.2 คะแนนคะแนนการประเมินนวัตกรรมที่เกิดขึ้นจากระบบการจัดการความรู้สำหรับโรงเรียนเครือข่ายระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงพบว่าโรงเรียนลูกข่ายสถานศึกษาพอเพียงและโรงเรียนลูกข่ายทั่วไปมีค่าคะแนนเฉลี่ยการใช้นวัตกรรมที่เกิดขึ้นจากระบบการจัดการความรู้เพื่อขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษาในภาพรวมได้ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.82 จากคะแนนเต็ม 3.00 ซึ่งหมายความว่านวัตกรรมการจัดการเรียน

การสอน เช่น แผนการจัดการเรียนรู้มีคุณภาพดีตามเกณฑ์ที่กำหนดขึ้นซึ่งเป็นเกณฑ์คุณภาพในระดับสูงสุด

4.3 คะแนนการประเมินสถานศึกษาพอเพียงของโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างที่มีการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอ้างอิงจากแบบประเมินสถานศึกษาพอเพียงที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดขึ้น พบว่ามีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.08 ซึ่งเป็นผลในระดับมากที่สุด

4.4 คะแนนพฤติกรรมการใช้กระบวนการจัดการความรู้เพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง พบว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมการใช้กระบวนการจัดการความรู้เพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในภาพรวมมีค่าเท่ากับ 4.22 อยู่ในระดับมาก แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมการใช้กระบวนการจัดการความรู้เพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับมาก

4.5 ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างทดลองที่มีต่อระบบการจัดการความรู้สำหรับโรงเรียนเครือข่ายระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง พบว่ากลุ่มตัวอย่างทดลองมีความคิดเห็นที่มีต่อระบบการจัดการความรู้ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.77 จากคะแนนเต็ม 4.00

ตอนที่ 5 ผลการวิเคราะห์การรับรองระบบการจัดการความรู้สำหรับโรงเรียนเครือข่ายระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ผลจากการสอบถามผู้เชี่ยวชาญเพื่อรับรองระบบการจัดการความรู้สำหรับโรงเรียนเครือข่ายระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงพบว่าผู้เชี่ยวชาญทั้ง 7 ท่านมีความคิดเห็นว่าภาพรวมของระบบจัดการความรู้สำหรับโรงเรียนเครือข่ายระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีความสอดคล้องและเป็นระบบที่มีคุณภาพโดยมีค่าความสอดคล้องในภาพรวมเท่ากับ 0.99 โดยให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัจจัยแห่งความสำเร็จของการพัฒนาระบบการจัดการความรู้ในประเด็น 1) การดำเนินการขับเคลื่อนหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจะต้องดำเนินอยู่บนรากฐานของประเพณี วัฒนธรรมของท้องถิ่นที่โรงเรียนนั้นๆ ตั้งอยู่ ไม่เป็นการปรับเปลี่ยนประเพณี วัฒนธรรมดั้งเดิมที่เป็นอยู่เพราะจะทำให้ไม่เกิดความยั่งยืน 2) คำนึงถึงการเกื้อกูลกันของบุคลากรในโรงเรียนเครือข่าย โดยส่งเสริมด้วยกลวิธีต่างๆ เช่น มีกิจกรรมหรือวิธีการที่ยกย่องหรือส่งเสริมให้บุคลากรเกิดกำลังใจในการปฏิบัติงาน มีความสัมพันธ์ต่อกันเชิงบวกเพื่อสร้างบรรยากาศการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เป็นต้น เนื่องจากเป็นองค์ประกอบสำคัญที่จะส่งผลให้ผู้ดำเนินการตามระบบการจัดการความรู้เกิดผลสำเร็จตามที่ระบบตั้งเป้าหมายไว้

ซึ่งประเด็นข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญไม่ส่งผลกระทบต่อรูปแบบของระบบ เนื่องจากเป็นการเพิ่มเติมในปัจจัยแห่งความสำเร็จเท่านั้น

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยระบบการจัดการความรู้สำหรับโรงเรียนเครือข่ายระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ผู้วิจัยอภิปรายผลการวิจัยดังประเด็นต่อไปนี้

1. ระบบการจัดการความรู้สำหรับโรงเรียนเครือข่ายระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงก่อให้เกิดนวัตกรรม

ครูผู้สอนโรงเรียนลูกข่ายที่ดำเนินการตามองค์ประกอบและขั้นตอนของระบบการจัดการความรู้สำหรับโรงเรียนเครือข่ายระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจะได้ผลผลิตเป็นนวัตกรรม ซึ่งในขั้นนี้นวัตกรรมได้แก่แผนการจัดการเรียนรู้แผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน หรือสื่อการสอนที่บูรณาการหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงลงไปในตัวนวัตกรรม ซึ่งจากผลการวิเคราะห์ข้อมูลการประเมินการใช้วัตกรรมการจัดการความรู้เพื่อขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษาพบว่าโรงเรียนลูกข่ายประเภทสถานศึกษาพอเพียง ได้ค่าเฉลี่ยของเกณฑ์การประเมินในภาพรวมเท่ากับ 2.85 จากคะแนนเต็ม 3.00 และโรงเรียนลูกข่ายประเภทโรงเรียนทั่วไป ได้ค่าเฉลี่ยของเกณฑ์การประเมินในภาพรวมเท่ากับ 2.83 และเมื่อวิเคราะห์ผลรวมของโรงเรียนทั้งสองประเภทได้ค่าเฉลี่ยของเกณฑ์การประเมินในภาพรวมเท่ากับ 2.82 โดยมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานรวมเท่ากับ 0.21 แสดงให้เห็นว่าการกระจายของข้อมูลมีไม่มากหมายถึงครูผู้สอนส่วนใหญ่ได้รับผลการประเมินการใช้วัตกรรมการจัดการความรู้ในระดับดีซึ่งเป็นระดับสูงที่สุด เนื่องจากระบบการจัดการความรู้เน้นให้สมาชิกกลุ่มชุมชนปฏิบัติสร้างความรู้ที่จะพัฒนากลายเป็นนวัตกรรมด้วยตนเองผนวกกับแผนการจัดการเรียนรู้บูรณาการหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีความเฉพาะเจาะจงแตกต่างกันตามแต่ผู้สอนแต่ละคนเพราะหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษาเน้นให้ครูผู้สอนแต่ละคนวิเคราะห์หลักความพอประมาณ ความมีเหตุผล ความมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ภายใต้เงื่อนไขความรู้ในหลักวิชาการ และคุณธรรม นอกจากนี้ต้องพิจารณาตามบริบทแวดล้อมซึ่งประกอบไปด้วยวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม ที่มีความแตกต่างกันไปในแต่ละท้องถิ่น ดังนั้นจึงส่งผลให้ครูผู้สอนทุกคนต้องสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ที่มีความเฉพาะเจาะจงของตนเอง (ศูนย์ขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง สำนักงานกิจการพิเศษ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2549) นอกจากนี้กระบวนการจัดการความรู้ซึ่งได้แก่ขั้นตอนของการจัดการความรู้ทั้ง 9 ขั้นตอน เป็นวิธีดำเนินการส่งผลให้เกิดการสร้างองค์ความรู้ใหม่ๆ ซึ่งเป็นองค์ความรู้ที่มีประสิทธิภาพและเกิดขึ้นจากการสร้างอย่างเป็นระบบขั้นตอน ดังที่โนนากะและทาเคอชิ (Nonaka I. and Takeuchi H., 2004) กล่าวถึงกระบวนการจัดการความรู้ว่าเป็นการนำความรู้ที่มีอยู่ในองค์กรจะอยู่ในรูปแบบความรู้ฝังลึกในตัวตนหรือความรู้ชัดแจ้งในรูปแบบตำราหรือสิ่งอื่นๆ มาใช้ออกแบบ ผลิต จัดการ และสนับสนุนการดำเนินงานในองค์กรเพื่อให้ได้มาซึ่งนวัตกรรมหรือองค์ความรู้ใหม่ๆ ภายใต้การดำเนินการจัดการบริหารการศึกษาที่เน้นการสร้างบรรยากาศองค์กรให้มีลักษณะของการบริหารจัดการองค์กรแนวราบให้ความสำคัญและมุ่งเป้าหมายไปที่ความสำคัญของลูกค้าเป็นหลัก (ในงานวิจัยนี้ลูกค้าคือนักเรียนซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายหลักของการบูรณาการหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการเรียนรู้) มีสายบังคับบัญชาแบบแนวนอนเป็นการคำนึงถึงเพื่อนร่วมงานและเป้าหมายคือตัวงาน (ในงานวิจัยนี้คือแผนการจัดการเรียนรู้หรือนวัตกรรม) และปรับวิธีการดำเนินงานภายใต้ขั้นตอนการจัดการความรู้ขั้นตอนต่างๆ ให้ง่าย กระชับ ในการดำเนินการมากขึ้น ซึ่งเป็นการเลือกนำข้อดีของการบริหารจัดการองค์กรแนวราบ ได้แก่ทำให้ครูผู้สอนทุกคนในกลุ่มชุมชนนักปฏิบัติรวมถึงครูผู้สอนที่อยู่ในโรงเรียนเดียวกันเกิดความใกล้ชิดกันดำเนินงานแบบเป็นกันเอง ใส่ใจในการทำงานรวมถึงใกล้ชิดกับนักเรียนของตนเอง และทำให้เกิดความรู้สึกร่วมกันในการดำเนินงานต่างๆ ส่งผลให้ได้ผลงานที่มีประสิทธิภาพ (ได้งานบรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้โดยใช้ระยะเวลาอันน้อยกว่าปกติ) (ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ, 2542)

ด้านคะแนนการประเมินนวัตกรรมที่เกิดขึ้นจากระบบการจัดการความรู้สำหรับโรงเรียนเครือข่ายระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในภาพรวมพบว่าสถานศึกษาพอเพียงและโรงเรียนทั่วไปมีประเด็นด้านนวัตกรรมเกิดจากการวิเคราะห์ผู้เรียน ผู้สอน หลักสูตร วิธีการจัดการเรียนรู้และสภาพแวดล้อม และประเด็นด้านการออกแบบนวัตกรรมตามหลักการจัดการเรียนรู้และมีความคิดสร้างสรรค์มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 หมายความว่าสถานศึกษาพอเพียงมีผลการวิเคราะห์ผู้เรียนและผลของการออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ตามหลักวิชาการและมีความคิดสร้างสรรค์แตกต่างจากโรงเรียนทั่วไปที่ครูผู้สอนวิเคราะห์ผู้เรียนและวิเคราะห์การออกแบบตามหลักวิชาการได้คุณภาพน้อยกว่าครูผู้สอนสถานศึกษาพอเพียง ที่เป็นเช่นนี้เพราะครูผู้สอนสถานศึกษาพอเพียงมีประสบการณ์ในการจัดการเรียนรู้บูรณาการตามหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างชำนาญและเป็นระยะเวลายาวนานก่อนการดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ ทำให้มีความรู้มากกว่าครูผู้สอนโรงเรียนทั่วไปที่เพิ่งเข้ามารับความรู้ และประยุกต์ใช้ในช่วงระยะเวลาที่วิจัยครั้งนี้เท่านั้น แต่ทั้งนี้ค่าความแตกต่างกันของระดับคะแนนมีเพียง 0.08 คะแนน ซึ่งอยู่ระดับมากของการประเมินซึ่งแปลผลได้ว่าไม่มีความแตกต่างกันในการแปลผลทางสถิติ แต่มีผลการประเมินแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในประเด็นด้านความเป็นนวัตกรรมอย่างพอเพียง ด้านการนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้จริง ด้านความพึงพอใจของผู้เรียน และด้านผู้เรียนส่วนใหญ่บรรลุผลการเรียนรู้ตามเป้าหมายพบว่าได้ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.00 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.00 แสดงให้เห็นว่ามีค่าการประเมินในระดับสูงที่สุดจากเกณฑ์ที่ตั้งไว้ในโรงเรียนทั้ง 2 ประเภท หมายความว่าครูผู้สอนของโรงเรียนลูกข่ายทั้ง 2 ประเภทนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปสอนนักเรียนและพบว่าแผนการจัดการเรียนรู้เป็นนวัตกรรมพอเพียงและนักเรียนทั้งหมดบรรลุเป้าหมายการจัดการเรียนรู้ที่ครูผู้สอนตั้งไว้

1.1 องค์ประกอบด้านคนก่อให้เกิดนวัตกรรม

องค์ประกอบด้านคนเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุด เนื่องจากเป็นผู้เริ่มต้นก่อให้เกิดองค์ประกอบด้านต่างๆ ที่ส่งผลให้เกิดนวัตกรรมเป็นผลผลิตในขั้นสุดท้ายของการดำเนินการตามระบบ รวมถึงองค์ประกอบด้านคนเป็นผู้ดำเนินการตามขั้นตอนการจัดการความรู้ ซึ่งองค์ประกอบย่อยด้านคนที่สำคัญที่สุดได้แก่ ผู้ปฏิบัติจัดการความรู้หรือคุณกิจ ซึ่งเป็นครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ ของโรงเรียนลูกข่ายทั้งสถานศึกษาพอเพียงและโรงเรียนทั่วไป โดยครูผู้สอน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้จะต้องทำหน้าที่เป็นผู้ผลิตผลงานนวัตกรรมซึ่งได้แก่แผนการจัดการเรียนรู้ และจากการประเมินนวัตกรรมที่เกิดขึ้นจากระบบการจัดการความรู้เพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษาพบว่าแผนการจัดการเรียนการสอนได้รับการประเมินว่าเป็นสิ่งใหม่หรือกระบวนการใหม่ที่เกิดขึ้นโดยมีค่าเฉลี่ยของโรงเรียนลูกข่ายกลุ่มทดลอง 3.00 ซึ่งเป็นคะแนนเต็ม และปรากฏผลอย่างเป็นรูปธรรมมีค่าเฉลี่ย 2.70 โดยมีการออกแบบและพัฒนานวัตกรรมอย่างเป็นระบบมีค่าเฉลี่ย 2.90 ซึ่งเป็นเกณฑ์ที่อยู่ในระดับดีซึ่งเป็นระดับสูงสุด แม้ว่าผลการประเมินในประเด็นนวัตกรรมเป็นสิ่งใหม่หรือกระบวนการใหม่ที่ใช้งานได้จริงตามหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจะมีเกณฑ์การประเมินเท่ากับ 1.70 ซึ่งเกณฑ์อยู่ในระดับพอใช้ แต่เกณฑ์ดังกล่าวบ่งบอกได้ว่าครูผู้สอนซึ่งทำหน้าที่เป็นคุณกิจในการจัดการความรู้และเป็นผู้ดำเนินการหลักในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้บูรณาการ

หลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้ปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มกำลังความสามารถจึงส่งผลให้ได้ผลการประเมินการใช้นวัตกรรมในภาพรวมได้ค่าเฉลี่ย 2.82 อยู่ในเกณฑ์ระดับดีซึ่งเป็นระดับที่สูงที่สุด ผู้มีหน้าที่หลักในกระบวนการจัดการความรู้คนสำคัญได้แก่ “คุณกิจ” (Knowledge Practitioner) ถือเป็นพระเอกหรือนางเอกตัวจริงของการจัดการความรู้เพราะต้องเป็นผู้ดำเนินกิจกรรมความรู้หลัก ร้อยละ 90-95 ของภาระงานทั้งหมด และนอกจากครูผู้สอนโรงเรียนลูกข่ายแล้ว ครูผู้สอนโรงเรียนแม่ข่ายเป็นอีกกลุ่มหนึ่งที่ทำหน้าที่เป็นคุณกิจเนื่องจากเป็นผู้ดำเนินการหลักช่วยเหลือให้ครูผู้สอนโรงเรียนลูกข่ายสร้างนวัตกรรมกระทั่งเกิดผลสำเร็จ (ประพนธ์ ผาสุกยัต, 2549; สถาบันส่งเสริมการจัดการความรู้เพื่อสังคม, 2549)

นอกจากนี้ครูผู้สอน และผู้บริหารโรงเรียนแม่ข่ายมีบทบาทที่สำคัญอีกประการหนึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญความรู้ (Knowledge Expert) ทำหน้าที่ให้คำปรึกษาครูผู้สอนโรงเรียนลูกข่าย โดยเฉพาะอย่างยิ่งครูผู้สอนที่อยู่ในกลุ่มชุมชนนักปฏิบัติเดียวกันจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้บูรณาการหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงซึ่งถือเป็นนวัตกรรมใหม่ที่เกิดขึ้น เนื่องจากครูผู้สอนโรงเรียนแม่ข่ายเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ ในการให้ความรู้แก่ผู้ต้องการความรู้อื่นๆ ซึ่งเป็นผู้รับความรู้ในรูปแบบต่างๆ ทั้งความรู้แบบ Push ซึ่งได้แก่การเป็นผู้ให้ความรู้แก่โรงเรียนลูกข่ายอื่นๆ และความรู้แบบ Pull ซึ่งได้แก่การให้ความช่วยเหลือเมื่อโรงเรียนอื่นๆ ต้องการความรู้ในรูปแบบต่างๆ ซึ่งเป็นกระบวนการของขั้นตอนการเข้าถึงความรู้ตามกระบวนการจัดการความรู้ (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2553; ชัชวาล วงษ์ประเสริฐ, 2548; บดินทร์ วิจารณ์, 2547; สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการและสถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ, 2548) ดังนั้นผู้เชี่ยวชาญความรู้จึงเป็นผู้มีบทบาทหน้าที่สำคัญเทียบเท่ากับคุณกิจซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติจัดการความรู้ ซึ่งสอดคล้องกับที่ไอนากะและทาเคอุชิ (สมชาย นำประเสริฐชัย 2546) กล่าวถึงผู้ปฏิบัติจัดการความรู้ว่าประกอบไปด้วยบุคลากร 2 กลุ่มหลัก ได้แก่ กลุ่มที่ 1 ผู้ปฏิบัติจัดการความรู้เป็นผู้ดำเนินการหลักขององค์กรนั้นๆ ทำหน้าที่สั่งสมประสบการณ์ในความรู้จากการปฏิบัติด้วยตนเอง และกลุ่มที่ 2 ผู้เชี่ยวชาญความรู้ (Knowledge Specialist) คือผู้ทำหน้าที่นำความรู้ชัดแจ้ง (Explicit Knowledge) เผยแพร่ในระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ จัดหมวดหมู่และจัดส่งให้แก่ผู้ปฏิบัติได้ง่ายสะดวกต่อการให้ผู้อื่นค้นหา นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิเคราะห์คะแนนการประเมินสถานศึกษาพอเพียงในประเด็นที่กล่าวถึงภาระหน้าที่ของโรงเรียนแม่ข่าย เช่น โรงเรียนแม่ข่ายให้ความรู้เรื่องเกณฑ์การประเมินสถานศึกษาพอเพียงแก่โรงเรียนลูกข่าย โรงเรียนแม่ข่ายให้ข้อเสนอแนะเทคนิควิธีการเข้าสู่การประเมินสถานศึกษาพอเพียง เป็นต้น ได้คะแนนเฉลี่ยส่วนมากเท่ากับ 4.00 ซึ่งแปลความหมายได้ว่ามีแผนปฏิบัติงานที่สอดคล้องและเหมาะสมกับการประเมินเป็นสถานศึกษาพอเพียง

ผู้บริหารความรู้ (Knowledge Administrator) ได้แก่บุคลากรของโรงเรียนแม่ข่าย และโรงเรียนลูกข่ายที่สนับสนุนการดำเนินโครงการวิจัยในครั้งนี้ ซึ่งบุคลากรอาจเป็นผู้อำนวยความสะดวก รองผู้อำนวยการ ครูผู้สอนหัวหน้างาน ครูผู้สอน หรือบุคลากรอื่นๆ ที่ผู้อำนวยการแต่งตั้งให้ทำหน้าที่หลักในการกำหนดเป้าหมายขององค์ความรู้ร่วมกับผู้บริหารความรู้โรงเรียนแม่ข่ายและโรงเรียนลูกข่ายอื่นๆ เปรียบเสมือนการกำหนดวิสัยทัศน์องค์กรเพื่อกำหนดเป้าหมายหลักที่สำคัญขององค์กร นอกจากนี้ทำหน้าที่สร้างบรรยากาศและกฎเกณฑ์ต่างๆ ที่ส่งผลให้ครูผู้สอนโรงเรียนของตนเองเกิดความภาคภูมิใจในการเข้าร่วมโครงการวิจัย สอดคล้องกับผลการวิเคราะห์คะแนนการ

ประเมินสถานศึกษาพอเพียงในประเด็นที่กล่าวถึงการประเมินผู้บริหารที่กำหนดเป้าหมายหลักของการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้แก่ครูผู้สอนในโรงเรียนรวมถึงอำนวยความสะดวกและส่งเสริมให้ครูผู้สอนเกิดการเรียนรู้อย่างเต็มใจและมีความสุขกับการเรียนรู้ ซึ่งผลการประเมินได้ค่าเฉลี่ย 3.50 จากคะแนนเต็ม 4.00 แปลผลได้ว่าผู้บริหารทำหน้าที่ของตนเองในระดับมากที่สุด นอกจากนี้สอดคล้องกับผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างทดลองที่มีต่อระบบพบว่าในประเด็นผู้บริหารกำหนดเป้าหมายหลักที่ครูผู้สอนโรงเรียนของตนเองต้องดำเนินการเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายและให้การสนับสนุนการเรียนรู้ในรูปแบบต่างๆ มาใช้ในการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสม มีค่าเฉลี่ยการประเมินทั้งโรงเรียนแม่ข่ายและโรงเรียนลูกข่าย 3.83 จากคะแนนเต็ม 4.00 ซึ่งหมายถึงกลุ่มตัวอย่างทดลองเห็นด้วยอย่างยิ่งกับบริบทและหน้าที่ที่สำคัญของผู้บริหารความรู้

ผู้ให้ความรู้เบื้องต้น ได้แก่ วิทยากรที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับการจัดการความรู้ ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และระบบการจัดการเรียนการสอน และมีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ด้านต่างๆ ให้ครูผู้สอนซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติจัดการความรู้เกิดความรู้และความเข้าใจ กระทั่งนำความรู้ทั้งหมดมาบูรณาการร่วมกัน และสร้างเป็นแผนการจัดการเรียนรู้บูรณาการหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างเป็นระบบซึ่งเป็นนวัตกรรมที่เกิดขึ้นในที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับที่กระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดวิสัยทัศน์ที่เกี่ยวกับการบูรณาการหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การจัดการเรียนการสอนไว้ในยุทธศาสตร์ที่ 2 ที่เน้นให้มีการพัฒนาบุคลากรให้เกิดความรู้ ความเข้าใจหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจากการจัดอบรมหรือสัมมนาเพื่อเติมเต็มความรู้ และจัดอบรมสัมมนาเพื่อให้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในงานได้ในที่สุด (ศูนย์ขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง สำนักงานกิจการพิเศษ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2549) ซึ่งการจัดการอบรมสัมมนาได้จำเป็นต้องมีวิทยากรเป็นผู้นำในการทำกิจกรรมต่างๆ เพื่อส่งผลให้ผู้เข้ารับการอบรมหรือสัมมนาได้รับความรู้อย่างเต็มที่จนกระทั่งสามารถผลิตนวัตกรรมแผนการจัดการเรียนรู้ออกมาได้ โดยวิทยากรด้านการจัดการความรู้ให้ความรู้เกี่ยวกับขั้นตอนการจัดการความรู้ซึ่งเป็นขั้นตอนสำคัญที่กลุ่มตัวอย่างทดลองจะต้องดำเนินกิจกรรมต่างๆ ตามขั้นตอนที่ผู้วิจัยได้วางไว้ซึ่งผลการประเมินพฤติกรรมการใช้กระบวนการจัดการความรู้เพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีค่าเฉลี่ยในภาพรวมเท่ากับ 4.22 หมายถึงมีคะแนนพฤติกรรมอยู่ในระดับมาก วิทยากรด้านปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษาในการอบรมของงานวิจัยนี้เกิดจากครูผู้สอนโรงเรียนแม่ข่ายซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญความรู้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพโดยมีการประเมินผลความรู้เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษาก่อนและหลังใช้ระบบการจัดการความรู้พบว่ามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1.2 องค์ประกอบด้านโรงเรียนก่อให้เกิดนวัตกรรม

องค์ประกอบด้านโรงเรียน เป็นองค์ประกอบที่กล่าวถึงหน่วยงานที่องค์ประกอบด้านคนสังกัดอยู่ ดังนั้นองค์ประกอบด้านโรงเรียนจึงเกี่ยวข้องกับองค์ประกอบด้านคนและไม่สามารถแยกออกจากกันได้ โดยองค์ประกอบด้านโรงเรียนในงานวิจัยนี้เรียกว่าโรงเรียนเครือข่ายซึ่งประกอบไปด้วยโรงเรียนแม่ข่าย 1 โรงเรียนได้แก่โรงเรียนที่ผ่านการประเมินจากกระทรวงศึกษาธิการให้เป็น

ศูนย์การเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา และโรงเรียนลูกข่าย 6 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนที่ผ่านการประเมินจากกระทรวงศึกษาธิการให้เป็นสถานศึกษาพอเพียง 3 โรงเรียน และโรงเรียนทั่วไป 3 โรงเรียน โดยบุคลากรโรงเรียนลูกข่ายมีการติดต่อสื่อสารและมีความสัมพันธ์ทางการบริหารโรงเรียนหรือเพื่อประโยชน์ในด้านต่างๆ กับบุคลากรโรงเรียนแม่ข่ายโดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับผู้อำนวยการ ซึ่งจากผลการสำรวจข้อมูลเบื้องต้นในขั้นตอนดำเนินการทดลอง ชั้นที่ 1 เลือกสนามของงานวิจัยนี้พบว่าผู้อำนวยการโรงเรียนลูกข่ายทุกโรงเรียนมีความต้องการขับเคลื่อนหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการเรียนรู้บูรณาการหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างจริงจัง โดยสังเกตจากการตอบรับเข้าร่วมงานวิจัยในครั้งแรกของการติดต่อขอความร่วมมือจากผู้อำนวยการโรงเรียนลูกข่ายแต่ละโรงเรียน และการจัดทรัพยากรการเรียนรู้สนับสนุนการจัดการเรียนรู้ดังกล่าวจึงทำให้ผู้อำนวยการโรงเรียนลูกข่ายทุกโรงเรียนมีจิตอาสาเข้าร่วมทดลองในครั้งนี้ รวมถึงต้องการสร้างเครือข่ายเพื่อทำความรู้จักกับเพื่อนครูผู้สอนในโรงเรียนเครือข่ายส่งผลให้เกิดประโยชน์ในการสร้างความรู้ใหม่ๆ โดยโรงเรียนศูนย์การเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษาซึ่งเป็นโรงเรียนแม่ข่าย จะมีครูผู้สอนในโรงเรียนทำหน้าที่เป็นผู้ให้ความรู้และเป็นแหล่งศึกษาดูงานด้านปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแก่สถานศึกษาพอเพียงและโรงเรียนทั่วไป เนื่องจากครูผู้สอนในโรงเรียนศูนย์การเรียนรู้ได้รับการประเมินคุณภาพจากกระทรวงศึกษาธิการ สามารถถ่ายทอดแนวคิดและให้ความรู้วิธีการสอดแทรกหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการเรียนการสอนได้ ขณะที่โรงเรียนที่ได้รับการประเมินเป็นสถานศึกษาพอเพียงซึ่งมีบุคลากรที่มีความสามารถจัดการเรียนการสอนตามหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้แต่ไม่สามารถถ่ายทอดความรู้ได้อย่างชัดเจนเท่ากับโรงเรียนศูนย์การเรียนรู้ (ชินวรรณ บุญเกียรติ, 2554) ดังนั้นโรงเรียนกลุ่มลูกข่ายประเภทนี้เข้าร่วมงานวิจัยครั้งนี้มีจุดประสงค์สำคัญเพื่อศึกษาวิธีการถ่ายทอดความรู้จากโรงเรียนศูนย์การเรียนรู้และขณะเดียวกันเป็นผู้ให้ความรู้แก่โรงเรียนทั่วไปซึ่งเป็นโรงเรียนลูกข่ายที่ไม่มีความรู้ ความเข้าใจในหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษาและต้องเป็นผู้รับความรู้หลักที่สำคัญจากกลุ่มชุมชนนักปฏิบัติในโครงการวิจัยครั้งนี้

นอกจากนี้ข้อมูลที่ได้จากการลงพื้นที่สำรวจข้อมูลขณะผู้วิจัยดำเนินการในชั้นเลือกสนามพบว่าโรงเรียนลูกข่ายส่วนใหญ่มีระยะทางห่างไกลจากโรงเรียนแม่ข่ายและมีสภาพเส้นทางชำรุดทรุดโทรมเป็นส่วนใหญ่ทำให้ยากต่อการเดินทางเข้าถึงส่งผลให้ครูผู้สอนในโรงเรียนต่างๆ ขาดโอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้หลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับโรงเรียนอื่นๆ ทั้งโดยวิธีเดินทางไปหาความรู้และรับความรู้จากหน่วยงานอื่นๆ เดินทางเข้าหาเพื่อให้ความรู้ ซึ่งงานวิจัยนี้เน้นการเกิดโรงเรียนเครือข่ายที่ประกอบไปด้วยโรงเรียนแม่ข่ายและโรงเรียนลูกข่ายเพื่อร่วมมือกันดำเนินการตามวิธีการจัดการความรู้เพื่อร่วมกันเรียนรู้และนำหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้โดยให้ความสำคัญกับแผนการจัดการเรียนรู้บูรณาการหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งแผนการจัดการเรียนรู้ดังกล่าวไม่สามารถคัดลอกนำมาเป็นแม่แบบได้เนื่องจากหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเน้นการจัดการเรียนการสอนตามหลักคิด 3 ห่วง 2 เงื่อนไข 4 บริบท ซึ่งบริบทที่สำคัญคือสภาพแวดล้อม หมายถึงการจัดการเรียนการสอนแต่ละท้องถิ่นแต่ละวิชามีความเฉพาะเจาะจงแตกต่างกัน ดังที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดวิธีการจัดการเรียนการสอนบูรณาการหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยให้ความสำคัญกับท้องถิ่น สอดคล้องกับสภาพและความต้องการ

ของท้องถิ่นและโรงเรียนที่เป็นอยู่ มีการบูรณาการนำนิยาม เงื่อนไข และบริบทมาเชื่อมโยงกับ กิจกรรมการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาต่างๆ (ศูนย์ขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง สำนักงาน กิจการพิเศษ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2549)

งานวิจัยนี้ให้ความสำคัญกับการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงใน ส่วนของการจัดการเรียนการสอนเท่านั้น ไม่ได้ให้ความสำคัญกับการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงใน ส่วนของการบริหารสถานศึกษา เนื่องจากผู้ทรงคุณวุฒิ 12 คน ประเมินระบบการจัดการ ความรู้ในขั้นตอนการตรวจสอบระบบและให้ข้อเสนอแนะว่าไม่ควรนำหลักการบริหารจัดการ สถานศึกษาพอเพียงเข้ามาใช้ในรูปแบบงานวิจัยนี้เนื่องจากการบริหารสถานศึกษา และการจัดการ เรียนการสอน มีสภาพ ปัจจัย ในการดำเนินการและสิ่งที่เกี่ยวข้องในส่วนอื่นๆ เช่น วิธีการบริหาร จัดการ วิธีการดำเนินการ วิธีการวัดและประเมินผล ฯลฯ มีความแตกต่างกัน การบริหารสถานศึกษา ควรมีรูปแบบระบบเฉพาะรองรับซึ่งมีปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลผลิตแตกต่างจากบริบทของ การจัดการเรียนการสอนบูรณาการหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของครูผู้สอนอย่างสิ้นเชิง ดังนั้นผู้ทรงคุณวุฒิให้ข้อเสนอแนะว่าประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการสถานศึกษาบูรณาการ หลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ผู้วิจัยไม่ควรนำมารวมกับรูปแบบการจัดการเรียนการสอน สอดแทรกหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

1.3 องค์ประกอบด้านเทคโนโลยีก่อให้เกิดนวัตกรรม

เทคโนโลยีที่นำมาใช้ ประกอบด้วยเทคโนโลยีที่ใช้ในการจัดการความรู้ เทคโนโลยี สำหรับการติดต่อสื่อสารและการทำงานร่วมกัน และเทคโนโลยีสำหรับการสืบเสาะแสวงหาความรู้ ซึ่งเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่ขาดไม่ได้ในระบบการจัดการความรู้ เนื่องจากปัญหาด้านระยะทางที่ ผู้วิจัยได้กล่าวไปแล้วส่งผลให้ครูผู้สอนไม่สามารถเดินทางติดต่อประสานงานและแลกเปลี่ยนข้อมูลกัน ได้อย่างสะดวก ดังนั้นการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและระบบเครือข่ายที่มีอยู่มาใช้ประโยชน์จึงเป็นวิธี ที่ส่งผลให้การจัดการความรู้ในครั้งนี้เกิดคุณภาพซึ่งจากผลการสำรวจข้อมูลเบื้องต้นในขั้นตอน ดำเนินการทดลอง ชั้นที่ 1 เลือกสนามของงานวิจัยนี้พบว่าโรงเรียนแม่ข่ายและโรงเรียนลูกข่ายทุก โรงเรียนสามารถใช้งานระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตได้โดยร้อยละ 90 มีความเร็วของอินเทอร์เน็ตที่ทำให้ การใช้งานเป็นไปอย่างคล่องตัว โรงเรียนลูกข่ายโรงเรียนหนึ่งผู้อำนวยการมีนโยบายซื้อ คอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊กเพื่อส่งเสริมให้บุคลากรใช้ประสิทธิภาพจากระบบเครือข่ายเพื่อเสริมให้การจัดการ เรียนการสอนมีคุณภาพเพิ่มมากขึ้นและในหลายโรงเรียน (มากกว่าร้อยละ 50) มีการติดตั้งระบบ Wireless เพื่อให้ครูผู้สอน นักเรียนและบุคลากรอื่นๆ ใช้งานระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตได้ทุกที่ทุก เวลา และเมื่อผู้วิจัยประเมินการใช้เครื่องมือเทคโนโลยีสารสนเทศต่างๆ พบว่าบุคลากรโรงเรียนลูก ข่ายทุกคนใช้เครื่องมือและอุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศและเครือข่ายได้อย่างคล่องแคล่ว มีเพียง โรงเรียนละ 1-2 คนเท่านั้นที่มีปัญหาในการใช้เครื่องมือและอุปกรณ์ สัมพันธ์กับข้อมูลที่ได้จากการ สอบถามกลุ่มตัวอย่างในขั้นตอนการวิจัยศึกษาสภาพ ปัญหาและความต้องการที่พบว่าครูผู้สอน สถานศึกษาพอเพียง ครูผู้สอนโรงเรียนทั่วไปและครูผู้สอนโรงเรียนที่ผ่านโครงการจัดการความรู้มี ความคิดเห็นว่าครุระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานมีการประยุกต์ใช้สื่อเทคโนโลยีในการจัดระบบข้อมูล ต่างๆ ภายในโรงเรียนคิดเป็นร้อยละ 76.79 92.80 และ 91.87 ตามลำดับ ซึ่งผลการสำรวจที่ได้มีค่า

ความเฉลี่ยของความคิดเห็นในระดับสูงมาก นอกจากนี้ผลการสำรวจพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากเคยใช้เครื่องมือเทคโนโลยีที่ใช้ในการเชื่อมโยงระหว่างผู้เชี่ยวชาญกับหน่วยงาน โดยคิดเป็นร้อยละ 90.90 91.18 และ 71.67 ตามลำดับ และมีประสบการณ์เคยใช้เทคโนโลยีบันทึกความรู้โดยคิดเป็นร้อยละ 68.89 68.90 และ 76.84 ตามลำดับ ซึ่งจากผลการสำรวจพิจารณาจากค่าร้อยละสังเกตได้ว่าครูผู้สอนมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีจัดการงานด้านต่างๆ ในระดับสูงมาก สอดคล้องกับการศึกษาของ (Mark S. Schlager and Judith Fusco, 2003) ที่พบว่าศาสตร์ด้านการศึกษานำเทคโนโลยีมาใช้เป็นส่วนหนึ่งในการหาข้อมูลความรู้เพื่อนำมาพัฒนาการเรียนรู้อของผู้ต้องการรับความรู้เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการเรียนรู้ รวมถึงสร้างนโยบายนำเทคโนโลยีทางการศึกษาเข้ามาช่วยสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ขั้นพื้นฐานและสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษาและชุมชนต่างๆ รวมถึงสอดคล้องกับ (Petter C. Reich K. and Scheuermann, 2005) ได้ศึกษาเครื่องมือและรูปแบบที่สนับสนุนระบบเครือข่ายเชิงเสมือน และพบว่าปฏิสัมพันธ์ทางสังคมและการทำงานร่วมกันผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นสิ่งสำคัญที่สุดของยุคเว็บ 2.0 เพราะสังคมความร่วมมือจะปรากฏขึ้นอย่างชัดเจนซึ่งเรียกว่า Social Software หมายถึงการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สนับสนุนการสื่อสารของมนุษย์

งานวิจัยนี้ได้ข้อค้นพบว่าครูผู้สอนในโรงเรียนเครือข่ายซึ่งเป็นครูผู้สอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานใช้เทคโนโลยีสำหรับการติดต่อสื่อสารและการทำงานร่วมกันในระดับสูงมาก โดยพิจารณาจากผลการวิเคราะห์คะแนนการประเมินสถานศึกษาพอเพียงในประเด็นการติดต่อสื่อสารกันระหว่างโรงเรียนแม่ข่ายและโรงเรียนลูกข่ายและโรงเรียนลูกข่ายด้วยกันผ่านเครื่องมือเทคโนโลยีสารสนเทศต่างๆ เช่น โทรศัพท์ โทรสาร เครือข่ายอินเทอร์เน็ต เครือข่ายไร้สาย ฯลฯ มีค่าเฉลี่ยเกณฑ์การประเมินเท่ากับ 4.00 ซึ่งเป็นระดับสูงที่สุด ขณะที่การใช้เทคโนโลยีที่ใช้ในการจัดการความรู้ซึ่งได้แก่เทคโนโลยีจัดระบบข้อมูล เทคโนโลยีจัดเก็บความรู้ มีค่าเฉลี่ยเกณฑ์การประเมินเท่ากับ 1.00 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเพียง 0.50 ทำให้ทราบได้ว่าการกระจายของข้อมูลอยู่ในระดับน้อย จึงคาดการณ์ได้ว่ากลุ่มตัวอย่างทดลองส่วนใหญ่ไม่ใช้เทคโนโลยีในการจัดระบบข้อมูลและจัดเก็บความรู้มากเท่าที่ควร นอกจากนี้ผลการวิจัยยังพบว่าโรงเรียนแม่ข่ายและโรงเรียนลูกข่ายใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อค้นหาความรู้หรือค้นหาผู้เชี่ยวชาญ มีค่าเฉลี่ยเกณฑ์การประเมินเท่ากับ 1.63 ซึ่งมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อยเช่นกัน ผลการประเมินดังกล่าวอาจมีสาเหตุมาจากครูผู้สอนกลุ่มตัวอย่างทดลองส่วนมากแลกเปลี่ยนข้อมูลความรู้อย่างไม่เป็นทางการระหว่างเพื่อนในกลุ่มชุมชนนักปฏิบัติเดียวกัน เช่น ผ่านไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ (www.facebook.com) เป็นต้น ทำให้ผู้ประเมินขาดหลักฐานเชิงประจักษ์ที่สังเกตเห็นได้อย่างชัดเจนส่งผลให้ค่าเกณฑ์การประเมินอยู่ในระดับต่ำ ซึ่งสอดคล้องกับ (Sarita Yardi, 2009) ที่ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับวิธีการเรียนรู้จิตวิทยา สังคม พฤติกรรมกลุ่มและเศรษฐศาสตร์เชิงพฤติกรรม โดยผลของการวิจัยพบว่าคนจะเรียนรู้จากตนเองก่อน เมื่อไม่สามารถตอบสนองความต้องการได้จะเรียนรู้จากสังคมเพื่อนบ้านเป็นกระบวนการต่อไป และสุดท้ายจะเรียนรู้จากแหล่งสาธารณะอื่นๆ ดังที่ครูผู้สอนกลุ่มตัวอย่างจะหาความรู้ต่างๆ ด้วยตนเองก่อนเมื่อได้รับความรู้ตามที่ตนเองต้องการจะหยุดการเรียนรู้ไว้เพียงเท่านั้นเพราะถือว่าตนเองบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้แล้ว แต่หากยังไม่ได้ความรู้ที่ต้องการจะแสวงหาความรู้ต่อด้วยวิธีการสอบถามจากเพื่อนครูผู้สอนในกลุ่มชุมชนนักปฏิบัติเดียวกันเพื่อให้ได้ความรู้ตามเป้าหมายที่

กำหนดขึ้น แตกต่างจากที่ (LearnCentral, 2008) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับศูนย์กลางการเรียนรู้ของผู้ปฏิบัติงานในสถานศึกษาโดยกำหนดสิ่งต่างๆ ด้วยตนเองเพื่อเป็นทางเลือกในการเข้าถึงข้อมูลต่างๆ ซึ่งผลการวิจัยพบว่าบุคลากรนิยมใช้เครื่องมือในระบบออนไลน์แบบไม่เสียค่าธรรมเนียม มีแม่ข่าย (Host) ที่ไม่เสียค่าธรรมเนียม มีเครือข่ายค้นหาข้อมูลความรู้ที่เป็นประโยชน์ในการศึกษามีการแลกเปลี่ยนปรึกษาปัญหาและวิธีการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น มีการพัฒนาและใช้หลักสูตรการเรียนรู้ที่เป็นมาตรฐานและมีห้องสมุดสำหรับจัดเก็บแหล่งทรัพยากรต่างๆ เป็นต้น ส่งผลให้บุคลากรมีการใช้เทคโนโลยีในการค้นคว้าหาข้อมูลจากช่องทางต่างๆ ทั้งค้นคว้าด้วยตนเองจากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ บนระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ และค้นคว้าผ่านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากบุคลากรอื่นๆ หรือเพื่อนของตนเองอย่างสม่ำเสมอเพื่อปรับปรุงข้อมูลที่มีอยู่ให้ทันสมัยอยู่ตลอดเวลาไม่หยุดการค้นคว้าเพียงแค่พบคำตอบของเป้าหมายเท่านั้นแต่บุคลากรจะค้นหาคำตอบเพิ่มเติมไปเรื่อยๆ ซึ่งการใช้เครื่องมือเทคโนโลยีสารสนเทศต่างๆ ทั้งส่วนของการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และจัดเก็บความรู้ ใช้เพื่อให้ได้ผลผลิตสุดท้ายเป็นนวัตกรรมแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อนำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ต่อไป

เครื่องมือเทคโนโลยีสารสนเทศที่ใช้เป็นเครื่องมือหลักของครูผู้สอนโรงเรียนเครือข่ายในครั้งนี้โดยส่วนมากสมาชิกกลุ่มชุมชนนักปฏิบัติแต่ละกลุ่มจะใช้เว็บล็อกหรือบล็อก (weblog: blog) ประเภทบล็อกกลุ่ม (Collaborative Blog) หรือ บล็อกเพื่อการศึกษาในโรงเรียน (Educational Blog) เป็นสำคัญ เพื่อประโยชน์ในการแลกเปลี่ยนข้อมูล ความคิดเห็นเกี่ยวกับความรู้ที่จะนำมาใช้จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ซึ่งเป็นนวัตกรรมที่เกิดขึ้นจากขั้นตอนของกระบวนการวิจัยในครั้งนี้ระหว่างสมาชิกในกลุ่มชุมชนนักปฏิบัติ ผนวกกับการใช้เครื่องมือไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ (e-Mail) และโทรศัพท์ ที่ใช้สำหรับติดต่อสื่อสารระหว่างสมาชิก 2 คน ซึ่งถือเป็นการติดต่อสื่อสารแบบส่วนตัว

1.4 องค์ประกอบด้านการเรียนรู้ก่อให้เกิดนวัตกรรม

การเรียนรู้ในระดับต่างๆ มีความแตกต่างกันตามแต่ละบริบทของระดับการเรียนรู้ โดยการเรียนรู้ระดับรายบุคคลในหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษาพบว่าจากการสำรวจครูผู้สอนสถานศึกษาพอเพียงส่วนมากกลุ่มตัวอย่างตอบคำถามถูกต้องเกี่ยวกับหลักคิด 3 ห่วง 2 เงื่อนไข ตามที่ผู้วิจัยได้กำหนดประเด็นเพื่อให้เลือกประเด็นที่เกี่ยวข้องและมีการออกแบบข้ออื่นๆ เป็นตัวลง โดยตอบถูกต้องร้อยละ 34.90 ขณะที่ครูผู้สอนโรงเรียนทั่วไปตอบถูกต้องร้อยละ 0.00 โดยส่วนมากให้คำตอบเน้นไปที่ความประหยัด ความอดทน เกษตรทฤษฎีใหม่ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแต่ไม่ใส่ใจหัวใจสำคัญของหลักคิดตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดไว้ และหากพิจารณาผลการสอบถามพบว่าครูผู้สอนสถานศึกษาพอเพียงและครูผู้สอนโรงเรียนทั่วไปขาดความรู้ ความเข้าใจ ในประเด็นหลักสำคัญของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงซึ่งเป็นปัจจัยนำเข้าของการจัดการเรียนการสอนทำให้ในระบบจัดการความรู้สำหรับโรงเรียนเครือข่ายระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจึงต้องมีการให้ความรู้ครูผู้สอนกลุ่มตัวอย่างทดลองเป็นการเรียนรู้รายบุคคลผนวกกับการเรียนรู้รายกลุ่มเพื่อให้ได้รับความรู้เกี่ยวกับ “เรื่องที่เรียนรู้” ได้แก่ (1) การขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษาซึ่งเป็นเนื้อหาเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง วิธีสอดแทรกปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการเรียนการ

สอน และการดำเนินการขับเคลื่อนในปัจจุบัน เรียนรู้เพื่อให้ครูผู้สอนมีความรู้ และความเข้าใจในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างชัดเจน เรียนรู้เพื่อให้ทราบวิธีการสอดแทรกหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างถูกต้องตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดไว้ และมีเป้าหมายชัดเจนในการดำเนินการเรียนรู้และปฏิบัติ (ศูนย์ขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง สำนักงานกิจการพิเศษ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2549) ซึ่งในขั้นนี้ครูผู้สอนซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างทดลองได้เรียนรู้หลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษาอย่างมีคุณภาพโดยพิจารณาจากผลการประเมินคะแนนความรู้เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา ก่อนและหลังการใช้ระบบการจัดการความรู้พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นผลจากการเรียนรู้ด้วยตนเองซึ่งเป็นการเรียนรู้รายบุคคล ผวนกับการจัดการเรียนรู้รายกลุ่มหรือจากการเข้ากลุ่มชุมชนนักปฏิบัติแล้วดำเนินการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (2) เกณฑ์การประเมินปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา เป็นสิ่งสำคัญที่กลุ่มตัวอย่างต้องเรียนรู้เพื่อนำเกณฑ์ต่างๆ ที่ระบุอยู่ในเกณฑ์การประเมินมาใช้เป็นเป้าหมายสำหรับดำเนินการต่อไป ซึ่งเกณฑ์การประเมินปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษาเป็นเกณฑ์การประเมินที่กระทรวงศึกษาธิการได้ระบุไว้อย่างชัดเจน ใช้เป็นเกณฑ์หลักประเมินเพื่อแต่งตั้งและยกระดับให้สังคมรับรู้ว่ามีโรงเรียนแต่ละแห่งมีคุณภาพอยู่ในระดับใด สอดคล้องกับผลการสอบถามความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญพบว่ากลุ่มตัวอย่างผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่าควรประเมินความพร้อมของครูผู้สอนในโรงเรียนที่จะนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ตามเกณฑ์ที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด ในขั้นเตรียมการ และควรประเมินผลระหว่างดำเนินการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษาโดยประเมินการจัดการเรียนการสอนตามแนวยุทธศาสตร์ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษาที่กำหนดโดยกระทรวงศึกษาธิการ คิดเป็นร้อยละ 33.33 และ (3) แหล่งเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษาเนื่องจากเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจ ในหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจากครูผู้สอนสู่นักเรียนได้อย่างเป็นรูปธรรม ทำให้นักเรียนเข้าใจหลักคิดอย่างง่ายดาย สอดคล้องกับที่ (พัชรินทร์ รุจิรานุกูล, 2551) ที่ศึกษาการปลูกฝังคุณธรรมนำความรู้ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้แก่นักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานพบว่าการจัดการเรียนการสอนควรมีการสอนที่ปลูกฝังคุณธรรมในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยเน้นการปลูกฝังให้เกิดขึ้นทุกที่ ทุกเวลา ศึกษาจากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ ภายในและภายนอกโรงเรียน โดยการเรียนรู้ทั้ง 3 เรื่องเรียนรู้ส่งผลต่อการจัดทำนวัตกรรมแผนการจัดการเรียนรู้ทั้งสิ้น

ซึ่งผู้วิจัยได้นำเกณฑ์การประเมินปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษาที่มีเนื้อหาของเกณฑ์การประเมินย่อยเกี่ยวข้องกับแหล่งเรียนรู้เป็นส่วนหนึ่งของเกณฑ์การประเมินมาจัดทำเทียบเคียงกับขั้นตอนของการจัดการความรู้และเทียบเคียงกับการเป็นโรงเรียนเครือข่ายกระทั่งได้เป็นแบบประเมินสถานศึกษาพอเพียงของโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างที่มีการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยแบบประเมินดังกล่าวจัดทำขึ้นเพื่อประเมินผลการดำเนินการขับเคลื่อนหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในส่วนของการจัดการเรียนการสอนมีเกณฑ์ประเมินโดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.15 จากคะแนนเต็ม 4.00 ซึ่งค่าคะแนนดังกล่าวแปลผลข้อมูลได้ว่ากลุ่มตัวอย่างจัดการเรียนการสอนเป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้อยู่ในระดับค่าคะแนนมากที่สุด

การเรียนรู้รายบุคคลเน้นตามกลุ่มสาระการเรียนรู้เพราะเป็นบริบทเฉพาะขององค์กรประเภทโรงเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่จำแนกครูผู้สอนตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยดำเนินการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ตามที่ (ศูนย์ขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง สำนักงานกิจการพิเศษ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2549) ได้กล่าวถึงวิธีบูรณาการหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาต่างๆ ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ โดย (1) บูรณาการโดยนำนิยาม เงื่อนไข และแนวทางปฏิบัติของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเชื่อมโยงกับเนื้อหาวิชาการในรายวิชานั้นๆ หรือ (2) บูรณาการโดยนำนิยาม เงื่อนไข และแนวทางปฏิบัติของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเชื่อมโยงกับกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ในคาบเรียนรายวิชาต่างๆ หรือประยุกต์ใช้หลักการกับการผลิตหรือการใช้สื่อการสอนและแหล่งเรียนรู้ต่างๆ ซึ่งดำเนินการผ่านระบบเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศต่างๆ

การเรียนรู้ระดับโรงเรียนในงานวิจัยนี้เกิดขึ้น 2 ครั้ง คือครั้งแรกในขั้นตอนดำเนินการทดลองขั้นที่ 2 แนะนำตัวและปฐมนิเทศ โดยครูผู้สอนโรงเรียนแม่ข่ายและโรงเรียนลูกข่ายเข้ารับการอบรมเพื่อเติมเต็มความรู้จากผู้ให้ความรู้เบื้องต้น ซึ่งโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างทดลองทั้งหมดได้เรียนรู้ร่วมกันและเป็นการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันในการเริ่มต้นโครงการวิจัย และครั้งที่สองในขั้นตอนดำเนินการทดลองขั้นที่ 4 เริ่มงาน ขั้นตอนย่อยสุดท้ายเป็นการสัมมนาสรุปผลการทดลองซึ่งครูผู้สอนโรงเรียนแม่ข่ายและโรงเรียนลูกข่ายนำเสนอผลงานนวัตกรรมซึ่งได้แก่แผนการจัดการเรียนรู้ บูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของตนเอง และผลการใช้แผนการจัดการเรียนรู้กับนักเรียน พร้อมแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อให้ได้ผลงานคุณภาพต่อไป ซึ่งผลการเรียนรู้ระดับโรงเรียนถูกประเมินด้วยแบบวัดพฤติกรรมการใช้กระบวนการจัดการความรู้เพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยผู้วิจัยออกแบบแบบวัดพฤติกรรมที่มีการบูรณาการระหว่างขั้นตอนการจัดการความรู้และการขับเคลื่อนหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยเทียบเคียงต่อผลการเกิดนวัตกรรมการเรียนรู้ ซึ่งผลการวัดพฤติกรรมพบว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมการใช้กระบวนการจัดการความรู้เพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในภาพรวมมีค่าเท่ากับ 4.22 อยู่ในระดับมาก แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมการใช้กระบวนการจัดการความรู้เพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับมาก

นอกจากนี้ในการดำเนินการสอดแทรกหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างทดลองพบว่าโรงเรียนเครือข่ายทั้งโรงเรียนแม่ข่ายและโรงเรียนลูกข่ายให้ความสำคัญกับธรรมชาติที่โดดเด่นสำหรับการจัดการเรียนรู้และการบริหารจัดการของโรงเรียนแต่ละโรงเรียน ทั้งทรัพยากรการเรียนรู้และกระบวนการในการจัดการเรียนรู้ เพื่อนำมาเป็นปัจจัยนำเข้าสู่การนำหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสอดแทรกเข้าไปในจุดเด่นนั้นๆ ต่อไป เช่น บางโรงเรียนมีสภาพแวดล้อมธรรมชาติเป็นป่าไม้ หรือแปลงเกษตรอินทรีย์ สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีและบูรณาการร่วมกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ บางโรงเรียนใกล้สถานที่ท่องเที่ยวและมีชาวต่างชาติท่องเที่ยวจำนวนมากสามารถบูรณาการให้เข้ากับกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศโดยใช้หลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงบริหารจัดการ บางโรงเรียนโดดเด่นด้านความเข้มแข็งของบุคลากรในโรงเรียนที่พึ่งพาช่วยเหลือเกื้อกูลกัน สามารถนำมา

เป็นจุดเด่นในหลักการบริหารจัดการทรัพยากรด้วยการใช้หลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเข้าไปช่วยในการดำเนินการต่อไป เป็นต้น

1.5 ขั้นตอนการเตรียมการก่อให้เกิดนวัตกรรม

การเตรียมการเป็นการจัดเตรียมความพร้อมให้ครูผู้สอนหรือคุณกิจซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติจัดการความรู้จัดเตรียมองค์ประกอบทั้ง 4 ให้เกิดความพร้อมสำหรับดำเนินการในขั้นอื่นๆ ต่อไป สอดคล้องกับการมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวของหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่กล่าวถึงการมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวเองว่าหมายถึงการเตรียมตนพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงและผลกระทบด้านต่างๆ คำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต เพื่อจัดเตรียมสิ่งต่างๆ ให้พร้อมสำหรับการดำเนินการที่จะเกิดขึ้นขณะดำเนินการในขั้นตอนต่างๆ ต่อไป (ปรียานุช พิบูลสรารุช, 2550) ซึ่งเมื่อองค์ประกอบทุกองค์ประกอบมีความพร้อมในการใช้ดำเนินการในขั้นตอนต่างๆ จะส่งผลให้องค์ประกอบด้านคนสามารถดำเนินการในขั้นตอนต่างๆ ได้อย่างราบรื่นและมีคุณภาพ

การจัดเตรียมความพร้อมองค์ประกอบด้านคนและด้านโรงเรียนโดยฝึกรวมให้ความรู้ และฝึกทักษะที่จำเป็นแก่ผู้ปฏิบัติจัดการความรู้ในแต่ละกลุ่มชุมชนนักปฏิบัติแยกตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ และทำความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของโรงเรียนแม่ข่ายและโรงเรียนลูกข่าย จากนั้นดำเนินการตรวจสอบด้วยการวิเคราะห์คะแนนการประเมินสถานศึกษาพอเพียงของโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างทดลองพบว่าโรงเรียนที่มีทีมครูผู้สอนที่เป็นผู้นำในการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างชัดเจนโดยมีค่าเฉลี่ยเกณฑ์การประเมินเท่ากับ 4.00 นอกจากนี้มีผู้บริหารของโรงเรียนเครือข่ายที่ให้ความสะดวกและส่งเสริมให้ครูผู้สอนดำเนินการจัดการความรู้ด้วยกิจกรรมทุกรูปแบบมีค่าเฉลี่ยเกณฑ์การประเมินเท่ากับ 3.50 และมีครูผู้สอนอำนวยความสะดวกติดต่อประสานงานกับครูผู้สอนโรงเรียนอื่นๆ มีค่าเฉลี่ยเกณฑ์การประเมินเท่ากับ 4.00 ซึ่งประเมินจากการระบุชื่อครูผู้สอนประจำแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ (กลุ่มชุมชนนักปฏิบัติ) และการระบุชื่อผู้บริหารให้การสนับสนุนอย่างชัดเจน สอดคล้องกับผลการวิเคราะห์คะแนนพฤติกรรมการใช้กระบวนการจัดการความรู้ ที่พบว่าทีมปฏิบัติจัดการความรู้ระบุชื่อครูผู้สอนในหน่วยงานตรงกับตำแหน่งการจัดการความรู้ได้อย่างครบถ้วน มีค่าเกณฑ์การประเมิน 4.58 จากคะแนนเต็ม 5.00 การเตรียมพร้อมด้านโรงเรียนต้องคำนึงถึงการเตรียมพร้อมของแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อเตรียมนำมาสร้างเป็นนวัตกรรมใหม่ ดังที่โรงเรียนเทศบาลจามเทวี จังหวัดลำพูน (ศูนย์ขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง สำนักงานกิจการพิเศษ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2549) ได้กล่าวถึงการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงว่าครูผู้สอนต้องดำเนินการจัดเตรียมแผนการจัดการเรียนรู้ หรือแผนการดำเนินการจัดกิจกรรมต่างๆ ในเบื้องต้น จากนั้นวิเคราะห์ห้ององค์ประกอบด้านต่างๆ ตามหลักการของวิธระบบการจัดการเรียนรู้โดยทั่วไป ซึ่งเป็นวิธีการที่ระบุไว้ก่อนมีการพัฒนางานวิจัยเรื่องนี้ทำให้เห็นว่าสอดคล้องกับธรรมชาติของการขับเคลื่อนหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

นอกจากนี้การวิเคราะห์คะแนนผลการประเมินสถานศึกษาพอเพียงจากผลการวิจัยพบว่าครูผู้สอนที่เข้าร่วมเป็นกลุ่มตัวอย่างทดลองเข้าร่วมด้วยความศรัทธาในหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเปิดใจยอมรับการเรียนรู้วิธีการบูรณาการหลักคิดสู่การจัดการเรียนการสอนโดยมีค่าเฉลี่ยเกณฑ์การประเมินของกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 4.00 ซึ่งเป็นระดับสูงที่สุด ซึ่งค่าเฉลี่ยเกณฑ์การประเมินที่ปรากฏตีความได้ว่าครูผู้สอนซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างทดลองเข้าร่วมดำเนินการครั้งนี้ด้วยความ

ศรัทธาทำให้คาดการณ์ได้ว่าการดำเนินการในขั้นตอนของระบบขั้นต่างๆ จะประสบความสำเร็จตามที่ (Lionberger H. F., 1968) กล่าวว่ากระบวนการยอมรับเป็นการเตรียมความพร้อมและยอมรับการดำเนินการต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นผ่านการไตร่ตรองก่อนคิดหรือปฏิบัติในสิ่งใหม่ๆ โดยจะเริ่มจากที่บุคคลต่างๆ ได้รับฟังคำบอกเล่าเหตุการณ์ต่างๆ ก่อนตัดสินใจดำเนินการด้วยกระบวนการ 5 ขั้นตอนได้แก่ ขั้นตระหนักรับรู้ (Awareness) ขั้นสนใจ (Interest of Information) ขั้นไตร่ตรอง (Evaluation) ขั้นทดลองทำ (Trial) และขั้นนำไปใช้หรือยอมรับไปปฏิบัติ (Adoption) และสอดคล้องกับ (เยาวลักษณ์ สงวนพานิช, 2552) ที่กล่าวถึงองค์ประกอบของการจัดการความรู้ว่าพฤติกรรมที่สร้างบรรยากาศในการสื่อสารซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญของการจัดการความรู้คือต้องเกิดจากการเปิดใจ (Openness) ยอมรับในสิ่งที่คิดจะดำเนินการจะส่งผลให้การส่งผ่านความรู้เกิดประสิทธิภาพ

การเตรียมความพร้อมองค์ประกอบด้านเทคโนโลยีโดยฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการให้กลุ่มตัวอย่างมีความรู้และมีทักษะการใช้งานเครื่องมือเทคโนโลยีสารสนเทศและระบบเครือข่ายต่างๆ เพื่อนำมาสนับสนุนการดำเนินการในขั้นตอนต่างๆ ของระบบโดยการจัดเตรียมองค์ประกอบด้านเทคโนโลยีสารสนเทศผู้วิจัยเริ่มต้นจากให้ผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีสารสนเทศตรวจสอบเครื่องมือและระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและเครือข่ายด้วยแบบประเมินความเหมาะสมของฐานข้อมูลและเครื่องมือแลกเปลี่ยนความรู้บนระบบเครือข่ายที่ใช้ในกระบวนการจัดการความรู้โดยผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่ามีความสอดคล้อง 1.00 เกือบทั้งหมดซึ่งหมายถึงเครื่องมือและระบบเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศมีคุณภาพเป็นที่ยอมรับได้ ผนวกกับประเมินด้วยแบบประเมินพฤติกรรมการใช้กระบวนการจัดการความรู้ พบว่าผู้ปฏิบัติจัดการความรู้ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างทดลองจัดเตรียมเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อเป็นช่องทางในการติดต่อสื่อสารและจัดเก็บข้อมูลมีค่าเกณฑ์การประเมินเฉลี่ยเท่ากับ 2.82 จากคะแนนเต็ม 5.00 ซึ่งถือว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง โดยเทคโนโลยีที่ใช้ในระบบการจัดการความรู้สำหรับโรงเรียนเครือข่ายระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงนี้ประกอบไปด้วยเทคโนโลยีเทคโนโลยีที่ใช้ในการจัดการความรู้ (จัดระบบ จัดเก็บความรู้) เทคโนโลยีสำหรับการติดต่อสื่อสารและทำงานร่วมกัน และเทคโนโลยีสำหรับสืบเสาะแสวงหาความรู้ สอดคล้องกับแนวคิดการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการความรู้ของนักวิชาการหลายท่าน (Bollinger A.S. and Smith R.D., 2001; จิรภรณ์ สุธัมมสภา, 2548; ณีภูริสิตา ศิริรัตน์, 2551; สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการและสถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ, 2548) ที่กล่าวว่าเทคโนโลยีสารสนเทศและระบบเครือข่ายเป็นเครื่องมือสำคัญที่ส่งผลให้กระบวนการจัดการความรู้ประสบความสำเร็จ เป็นเครื่องมือที่ทำให้บุคลากรได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับบุคลากรอื่นๆ ที่อยู่ในกลุ่มสมาชิกเดียวกันได้อย่างรวดเร็วรวมถึงมีความจำเพาะตรงตามความต้องการในการติดต่อสื่อสารกล่าวคือสามารถเลือกบุคคลที่ต้องการสื่อสารได้ สามารถจัดรูปแบบประเภทของการสื่อสารได้ รวมถึงสามารถออกแบบการสื่อสารได้ว่าต้องการสื่อสารแบบประสานเวลาหรือไม่ประสานเวลา เป็นต้น นอกจากนี้เทคโนโลยีสารสนเทศและระบบเครือข่ายยังมีประโยชน์ในการจัดเก็บความรู้ได้อย่างเป็นระบบและขั้นตอนส่งผลให้สุดท้ายได้นวัตกรรมแผนการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพเนื่องจากการแสดงความคิดเห็นและปรับปรุงโดยครูผู้สอนซึ่งมีความเชี่ยวชาญและชำนาญการในการจัดการเรียนรู้มาแล้ว

ผลจากการวิจัยพบว่าเครื่องมือเทคโนโลยีสารสนเทศที่ครูผู้สอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานคุ้นเคยและใช้งานเป็นประจำได้แก่โทรศัพท์มือถือและการใช้ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ในการติดต่อสื่อสาร นอกจากนี้ครูผู้สอนมีการใช้เว็บไซต์เพื่อค้นคว้าหาความรู้มากกว่าร้อยละ 50 ของการค้นคว้าหาความรู้ที่ตนเองค้นคว้าจากแหล่งต่างๆ และครูผู้สอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนที่ผ่านการประเมินโครงการต่างๆ เช่น ผ่านการประเมินเป็นสถานศึกษาพอเพียง ผ่านการประเมินเป็นโรงเรียนโครงการจัดการความรู้ เป็นต้น โดยส่วนใหญ่ค้นคว้าหาความรู้หรือใช้งานคอมพิวเตอร์และระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพียงแค่ 1-2 ชั่วโมงต่อวัน ขณะที่ครูผู้สอนโรงเรียนทั่วไปที่ไม่ผ่านการประเมินใดๆ จะไม่ใช้งานคอมพิวเตอร์และระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเลย ดังนั้นในการออกแบบระบบเทคโนโลยีสารสนเทศให้กับครูผู้สอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานต้องคำนึงถึงระบบที่ง่าย ไม่ยุ่งยากซับซ้อน แต่ขณะผู้วิจัยดำเนินการวิจัยกับโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างทดลองในระยะเริ่มต้นพบว่าครูผู้สอนซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างทดลองขาดความรู้ และทักษะการใช้งานเทคโนโลยีสารสนเทศประเภทต่างๆ จึงดำเนินการอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อเสริมความรู้และทักษะการใช้งานเครื่องมือเทคโนโลยีสารสนเทศให้แก่กลุ่มตัวอย่างทดลอง ส่งผลให้กลุ่มตัวอย่างทดลองมีความรู้ และมีทักษะใช้เครื่องมือเทคโนโลยีสารสนเทศได้ในที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (Bahar Baran and Kursat Cagiltay, 2006) ที่ศึกษาเกี่ยวกับชุมชนแห่งการเรียนรู้ออนไลน์ผลการศึกษาพบว่าจำนวนครูที่ขาดโอกาสในการพัฒนาทักษะความสามารถด้านการใช้เทคโนโลยี หากมีการพัฒนาจะทำให้ครูมีโอกาสและใช้เครื่องมือเทคโนโลยีสารสนเทศต่างๆ ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทั้งความรู้ฝังลึกและความรู้ชัดแจ้ง รวมถึงอาจมีการแลกเปลี่ยนทรัพยากรต่างๆ ประการต่อมาจากการวิจัยเชิงสำรวจพบว่าจำนวนชุมชนออนไลน์ของครูผู้สอนในโรงเรียนมีจำนวนกลุ่มเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วซึ่งมีแนวโน้มสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้โดยใช้อินเทอร์เน็ตเป็นสำคัญเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วเช่นกันตามมาส่งผลให้ครูผู้สอนแต่ละกลุ่มชุมชนนักปฏิบัติใช้คุณสมบัติของเทคโนโลยีต่างๆ มาเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการติดต่อสื่อสารและจัดเก็บนวัตกรรมแผนการจัดการเรียนรู้

การเตรียมพร้อมด้านการเรียนรู้โดยการฝึกอบรมวิธีการเรียนรู้ลักษณะของชุมชนนักปฏิบัติผ่านเครื่องมือเทคโนโลยีสารสนเทศและวิธีการต่างๆ พบว่าโรงเรียนลูกข่ายมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ในหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกจากนี้ประเมินความรู้ในหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแล้ว ครูผู้สอนโรงเรียนแม่ข่ายได้ใช้กิจกรรมการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อนำเสนอวิธีการเข้ารับการประเมินตามเกณฑ์สถานศึกษาพอเพียงที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดเพื่อยกระดับโรงเรียนของตนเองให้เป็นสถานศึกษาพอเพียงหรือศูนย์การเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา สอดคล้องกับแนวทางของวิจารณ์ พานิช ที่กล่าวถึงกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่เหมาะสมกับความรู้ฝังลึกโดยการใช้กิจกรรมเวทีสำหรับแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Knowledge Forum) ซึ่งเป็นการจัดประชุมหรือจัดกิจกรรมที่เป็นทางการและเป็นกิจลักษณะสม่ำเสมอเพื่อให้บุคลากรมีโอกาสพบปะแลกเปลี่ยนเรียนรู้พูดคุยกัน โดยจัดได้หลายลักษณะ เช่น จัดประชุม สัมมนาทางวิชาการ เป็นต้น (วิจารณ์ พานิช, 2547)

สำหรับระบบการจัดการความรู้สำหรับโรงเรียนเครือข่ายระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงขึ้นการเตรียมการถือว่าเป็นขั้นตอนสำคัญเนื่องจากมีความแตกต่างจากบริบทของการจัดการความรู้ในองค์กรทั่วไปที่บุคลากรอยู่ในหน่วยงาน

เดียวกันสามารถดำเนินการจัดการความรู้ได้อย่างคล่องตัว ต่างจากครูผู้สอนโรงเรียนเครือข่ายที่ปฏิบัติการสอนต่างโรงเรียนกันจึงทำให้การติดต่อสื่อสารแบบพบหน้าเป็นไปได้ยากจึงต้องอาศัยเครื่องมือเทคโนโลยีสารสนเทศและระบบเครือข่ายเป็นส่วนใหญ่และถือว่าเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นองค์ประกอบสำคัญที่สุดสำหรับการดำเนินการจัดการความรู้ในครั้งนี้ และเมื่อองค์ประกอบด้านต่างๆ มีความพร้อมในการใช้งานขั้นตอนต่างๆ จะส่งผลให้ครูผู้สอนดำเนินงานตามขั้นตอนได้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นไปตามแผนการดำเนินการที่ได้ตั้งเป้าหมายไว้

1.6 ขั้นตอนการกำหนดความรู้ก่อให้เกิดนวัตกรรม

ขั้นตอนการกำหนดความรู้เป็นขั้นตอนการดำเนินการแบบพบหน้า ผู้ปฏิบัติจัดการความรู้ในกลุ่มชุมชนนักปฏิบัติต่างๆ ต้องพบหน้ากันเพื่อร่วมกันกำหนดความรู้ เน้นการจัดการเรียนการสอนให้เป็นไปตามศาสตร์แต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้รวมถึงสภาพแวดล้อมแต่ละโรงเรียนที่เป็นอยู่ โดยเริ่มจากการจัดตั้งชุมชนนักปฏิบัติตามกลุ่มสาระการเรียนรู้จากนั้นกำหนดองค์ความรู้ให้เข้ากับรายวิชาในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ บูรณาการร่วมกับสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกันไปในแต่ละสถานศึกษา ซึ่งจากผลการวิจัยพบว่าจำนวนกลุ่มชุมชนนักปฏิบัติที่เหมาะสมสำหรับโรงเรียนเครือข่ายจัดการความรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงประกอบไปด้วยสมาชิก 7 คน ได้แก่ ครูผู้สอนโรงเรียนแม่ข่าย 1 คน ทำหน้าที่เป็นผู้เชี่ยวชาญความรู้และขณะเดียวกันทำหน้าที่เป็นผู้บริหารความรู้ประจำกลุ่มครูโรงเรียนลูกข่ายประเภทสถานศึกษาพอเพียงโรงเรียนละ 1 คน จำนวน 3 โรงเรียน และครูโรงเรียนลูกข่ายประเภทโรงเรียนทั่วไปโรงเรียนละ 1 คน จำนวน 3 โรงเรียน สมาชิกกลุ่มชุมชนนักปฏิบัติ 7 คนจะส่งผลให้กระบวนการจัดการความรู้เกิดประสิทธิภาพ สอดคล้องกับผลการสอบถามข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญพบว่าผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการความรู้มีความคิดเห็นว่าการจัดตั้งชุมชนนักปฏิบัติที่เหมาะสมควรประกอบไปด้วยครูผู้สอนทีมละ 5-10 คน คิดเป็นร้อยละ 100.00 ของจำนวนผู้เชี่ยวชาญผู้ตอบแบบสอบถาม นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ (วิจารณ์ พานิช, 2547) ที่กล่าวถึงชุมชนนักปฏิบัติว่าเป็นกลุ่มบุคคลที่รวมตัวกันอย่างไม่เป็นทางการด้วยความสมัครใจเพื่อร่วมกันสร้างองค์ความรู้หรือแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อให้ได้องค์ความรู้ใหม่เพื่อให้ได้งานที่มีประสิทธิภาพ โดยมากมักเป็นคนที่อยู่ในกลุ่มงานเดียวกันสนใจเรื่องเดียวกันทำให้มีความเชื่อมั่นต่อกัน ซึ่งจะมีระยะเวลาเริ่มต้นและสิ้นสุดหากบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

การกำหนดองค์ความรู้ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ต้องมีการกำหนดองค์ความรู้โดยคำนึงถึงหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่เน้นการปรับให้เข้ากับสภาพแวดล้อมของโรงเรียนต่างๆ ซึ่งผลจากการวิเคราะห์คะแนนการประเมินสถานศึกษาพอเพียงพบว่าประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดความรู้ 6 ข้อ ค่าคะแนนการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญเฉลี่ยเท่ากับ 4.00 จากคะแนนเต็ม 4.00 ซึ่งหมายความว่ากลุ่มตัวอย่างดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพในระดับสูงสุด สอดคล้องกับผลการประเมินคะแนนพฤติกรรมการใช้กระบวนการจัดการความรู้เพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยจากข้อคำถาม 9 ข้ออยู่ที่ระดับ 4.39 จากคะแนนเต็ม 5.00 ซึ่งหมายความว่ากลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมการใช้กระบวนการจัดการความรู้ในระดับสูงที่สุด ซึ่งในขั้นตอนการกำหนดองค์ความรู้นี้ครูผู้สอนทุกคนและทุกกลุ่มชุมชนนักปฏิบัติได้ข้อสรุปร่วมกันว่าให้ยึดสาระการเรียนรู้และยึดมาตรฐานการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551

(กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) เป็นหัวข้อความรู้โดยกำหนดสิ่งต่างๆ ในแผนการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางที่กำหนดไว้ และนำหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเข้าไปผนวกในวิธีการ โดยอาจนำหลักสอดแทรกเข้าไปในเนื้อหาวิชาปกติ หรือสอดแทรกในมาตรฐาน ส.3.1 สำหรับครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม หรือบูรณาการหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาต่างๆ ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ หรือ สอดแทรกเป็นกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่เกี่ยวข้องกับรายวิชาต่างๆ (ศูนย์ขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง สำนักงานกิจการพิเศษ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2549) ซึ่งองค์ความรู้หรือผลผลิตที่ได้จากขั้นตอนการกำหนดความรู้ส่งผลให้กลุ่มชุมชนนักปฏิบัติแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้มีเป้าหมายเพื่อเป็นแนวทางในการจัดทำนวัตกรรมแผนการจัดการเรียนรู้บูรณาการหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่สอดคล้องกับธรรมชาติการจัดการเรียนรู้ในแต่ละโรงเรียนและสอดคล้องกับเนื้อหาวิชานั้นๆ

1.7 ขั้นตอนการแสวงหาความรู้ก่อให้เกิดนวัตกรรม

ผู้ปฏิบัติจัดการความรู้ร่วมกันกำหนดวิธีการค้นคว้าหาความรู้ทั้งจากเครื่องมือเทคโนโลยีสารสนเทศและแหล่งเรียนรู้ทางกายภาพอื่นๆ โดยหาเป็นตัวอย่างแผนการสอน ตัวอย่างสื่อการสอนที่นำมาใช้ในแผนการสอนนั้นๆ จากนั้นร่วมกันประเมินคุณภาพและปริมาณของข้อมูลเพื่อคัดกรองให้เหลือแต่แหล่งเรียนรู้จริงที่ต้องการนำไปใช้และบันทึกความรู้ในรูปแบบส่วนบุคคล โดยการดำเนินการขั้นตอนนี้ดำเนินการผ่านเครื่องมือเทคโนโลยีสารสนเทศหรือการใช้กิจกรรมแบบพบหน้า ซึ่งผลการประเมินจากการวิเคราะห์คะแนนการประเมินสถานศึกษาพอเพียงพบว่าขั้นแสวงหาความรู้ 5 ข้อ ได้รับผลการประเมินให้อยู่ในเกณฑ์คุณภาพดีมากที่สุด (ได้เกณฑ์เท่ากับ 3.25 - 4.00 แปลผลในระดับมากที่สุด) แต่มีประเด็นโรงเรียนแม่ข่ายสอนให้โรงเรียนลูกข่ายจัดทำเครื่องมือวัดและประเมินผลที่หลากหลายและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและติดตามผลการดำเนินการในโรงเรียนลูกข่ายพร้อมให้ข้อเสนอแนะได้คะแนนเกณฑ์การประเมินเท่ากับ 1.75 จากคะแนนเต็ม 4.00 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.39 (S.D.=1.39) จากผลที่ปรากฏพบว่ามีค่าคะแนนการประเมินอยู่ในระดับน้อยรวมถึงมีช่วงการกระจายของข้อมูลที่ค่อนข้างมากหมายถึงกลุ่มตัวอย่างได้คะแนนเฉลี่ยไม่เท่ากันมีความแตกต่างของข้อมูลมากที่เป็นเช่นนี้เพราะเครื่องมือวัดและประเมินผลของกลุ่มตัวอย่างโรงเรียนลูกข่ายมีความหลากหลายเนื่องจากเป็นแบบประเมินที่แต่ละโรงเรียนสร้างขึ้นใหม่ทำให้การค้นหาเครื่องมือวัดและประเมินยังมีไม่มากพอ รวมถึงการวัดและประเมินการจัดการเรียนการสอนบูรณาการหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีความเฉพาะเจาะจงทำให้ยากต่อการค้นคว้าหาข้อมูลได้ สอดคล้องกับแนวคิดของปริญญา ชนะวาทิ ได้ศึกษาการบูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการเรียนการสอนวิชาศิลปศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาในภาคเหนือพบว่า การวัดและประเมินผลครูผู้สอน ต้องใช้วิธีวัดและประเมินผลจากคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้วยวิธีการหลากหลายส่งผลให้เป็นปัญหาและอุปสรรคในการวัดและประเมินผลให้ได้ตามเป้าหมายด้านปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่ตั้งไว้ (ปริญญา ชนะวาทิ, 2552) นอกจากนี้ผลที่ได้จากการประเมินด้วยแบบประเมินพฤติกรรมการใช้กระบวนการจัดการความรู้ที่พบว่าประเด็นการเรียนรู้คิดค้นวิธีการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนและการค้นหาข้อมูลจากแหล่งต่างๆ ด้วยระบบเครือข่ายเทคโนโลยีและ

สารสนเทศ และจัดบันทึกไว้มีค่าคะแนนที่ได้อยู่ในช่วงคะแนน 2.14-2.40 จากคะแนนเต็ม 5.00 หมายถึงกลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมการจัดการความรู้ในระดับน้อย ขณะที่คะแนนการประเมินในประเด็นการค้นคว้าหาข้อมูลจากแหล่งเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงภายในและภายนอกหน่วยงานและผู้เชี่ยวชาญร่วมประเมินผลข้อมูลที่น่ามาใช้มีความถูกต้องได้คะแนนเฉลี่ย 5.00 และ 4.96 ซึ่งผลที่ได้จากการวิเคราะห์แบบประเมินพฤติกรรมการใช้กระบวนการจัดการความรู้ที่พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนมากค้นคว้าหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงภายในหน่วยงานและภายนอกหน่วยงานโดยค้นจากแหล่งเรียนรู้ทางกายภาพ เช่น การเข้าห้องสมุด การสอบถามจากผู้เชี่ยวชาญ เป็นต้น ทำให้ผลการค้นคว้าหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ได้คะแนนในระดับมากที่สุด ขณะที่การค้นคว้าหาความรู้ด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศมีระดับคะแนนค่อนข้างน้อยเนื่องจากครูผู้สอนส่วนมากไม่มีความถนัดในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการค้นคว้าหาข้อมูลซึ่งตรงกับผลการสอบถามข้อมูลจากครูผู้สอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่พบว่าโดยมากครูผู้สอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานค้นคว้าหาความรู้จากสื่ออินเทอร์เน็ตหรือระบบเครือข่ายไม่ถึงร้อยละ 50 ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด ซึ่งเป็นไปตามที่(สถาบันส่งเสริมการจัดการความรู้เพื่อสังคม, 2549) นำเสนอกระบวนการสร้างการจัดการความรู้แก่องค์กรภาคเอกชนได้กล่าวไว้ว่าควรใช้เทคโนโลยีสารสนเทศสนับสนุนกระบวนการจัดการความรู้ในทุกขั้นตอน โดยเลือกใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่ใช้ได้อย่างสะดวกและใช้งานได้ง่ายเหมาะสมต่อพฤติกรรมการใช้ในปัจจุบันที่บุคลากรใช้อยู่

1.8 ขั้นตอนการแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้ก่อให้เกิดนวัตกรรม

ขั้นตอนการแลกเปลี่ยนความรู้เป็นขั้นตอนที่มีความสำคัญที่สุดสำหรับการจัดการความรู้เพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของครูผู้สอนโรงเรียนเครือข่าย เนื่องจากเป็นกระบวนการส่งผ่านความรู้เข้าสู่ตัวครูผู้สอนโรงเรียนลูกข่ายแต่ละคนที่มีต้นทุนความรู้ไม่เท่ากันโดยอาศัยเครื่องมือเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการส่งผ่านความรู้ และเมื่อต้องค้ความรู้แล้วขั้นต่อไปครูผู้สอนจะต้องดำเนินการเผยแพร่ความรู้เพื่อให้เพื่อนครูผู้สอนได้รับรู้และนำมาเป็นตัวป้อนเข้าข้อมูลในชุดความรู้ของครูผู้สอนอื่นๆ ต่อไป ดังที่ โนนากะและทาเคอุชิ และวิจารณ์ พาณิช ได้กล่าวถึงความสัมพันธ์ของความรู้ฝังลึก (Tacit Knowledge) และความรู้ชัดแจ้ง (Explicit Knowledge) ว่าความรู้ชัดแจ้งเป็นการให้ความสำคัญกับการเข้าถึงแหล่งข้อมูลต่างๆ ที่มีอยู่นำมาใช้กระทั่งเกิดเป็นผลผลิตใหม่ๆ ซึ่งผู้นำมาสามารถนำไปใช้อ้างอิงได้ ส่วนความรู้ฝังลึกเป็นการให้ความสำคัญกับโอกาสการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่มีอยู่ในตัวบุคคลที่แตกต่างกันทำให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ที่บุคลากรในองค์กรแต่ละคนสามารถนำไปใช้อ้างอิงในการดำเนินการให้เกิดองค์ความรู้ถัดไป โดยสถานภาพของความรู้ 2 ประเภทจะสลับสับเปลี่ยนตลอดเวลาบางครั้งความรู้ฝังลึกกลายเป็นความรู้ชัดแจ้งและบางครั้งความรู้ชัดแจ้งกลายเป็นความรู้ฝังลึก (Nonaka I. and Takeuchi H., 1995) ซึ่งผลการประเมินจากการวิเคราะห์คะแนนการประเมินสถานศึกษาพอเพียงพบว่าขั้นแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้มีค่าคะแนนอยู่ในระดับมาก โดยได้คะแนนเฉลี่ยในภาพรวมเท่ากับ 3.09 จากคะแนนเต็ม 4.00 สอดคล้องกับผลที่ได้จากการประเมินด้วยแบบประเมินพฤติกรรมการใช้กระบวนการจัดการความรู้ในขั้นการแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้พบว่าได้ค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.26 จากคะแนนเต็ม 5.00 เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างทดลองใช้กระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างชัดเจนโดยส่วนมากใช้เครื่องมือไอทีอิเล็กทรอนิกส์

โทรศัพท์มือถือ และเว็บไซต์ของโรงเรียนเครือข่ายร่วมกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทั้งนำแผนการจัดการเรียนรู้ที่เป็นความรู้ชัดแจ้งประกาศให้เพื่อนในกลุ่มชุมชนนักปฏิบัติเดียวกันและต่างกลุ่มชุมชนนักปฏิบัติได้นำมาศึกษาและแสดงความคิดเห็น รวมถึงการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่เป็นการบอกเล่าประสบการณ์ให้เพื่อนครูผู้สอนในกลุ่มชุมชนนักปฏิบัติเดียวกันและนอกกลุ่มชุมชนนักปฏิบัติที่ตนสังกัดอยู่ด้วยเครื่องมือเทคโนโลยีสารสนเทศที่จัดเตรียมไว้ ซึ่งผลการทดลองที่ได้สอดคล้องกับ บารยา บาร์น และเคอร์เซท คากิลเทย์ที่ศึกษาชุมชนความรู้ออนไลน์พบว่าครูผู้สอนที่มีโอกาสพัฒนาตนเองด้วยการมีปฏิสัมพันธ์ทั้งประสานเวลาและไม่ประสานเวลาผ่านเครื่องมือเทคโนโลยีสารสนเทศโดยใช้การแลกเปลี่ยนความรู้ (ทั้งความรู้แฝงเร้นและความรู้ที่ชัดแจ้ง) หรือแลกเปลี่ยนทรัพยากร จำนวนชุมชนออนไลน์สำหรับครูผู้สอนเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วถือเป็นสัญญาณที่ครูต้องร่วมกันปฏิบัติหรือแลกเปลี่ยนวัสดุอุปกรณ์ในการจัดการเรียนการสอนผ่านการเรียนรู้บนระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต (Bahar Baran and Kursat Cagiltay, 2006)

โดยการดำเนินการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างเพื่อนสมาชิกในกลุ่มชุมชนนักปฏิบัติ รวมถึงเพื่อนครูผู้สอนที่อยู่ในโรงเรียนเดียวกันเน้นกระบวนการเสริมแรง ชมเชย เพื่อให้เกิดกำลังใจในการดำเนินการตามขั้นตอนของระบบการจัดการความรู้ขั้นตอนต่างๆ เพื่อส่งผลให้สุดท้ายได้แผนการจัดการเรียนรู้ซึ่งถือเป็นนวัตกรรมที่เกิดขึ้นในครั้งนี้ ซึ่งผู้วิจัยสังเกตจากข้อความซึ่งเป็นคำพูดของครูผู้สอนที่ปรากฏอยู่บนเว็บไซต์ที่เขียนในลักษณะของการให้กำลังใจเมื่อเข้าไปเขียนแสดงความคิดเห็นบนหน้ากระดานเสวนาของเว็บไซต์โรงเรียนเครือข่าย เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพรพาดำ ที่ได้ศึกษาผู้นำการเปลี่ยนแปลงด้วยวิธีผสมผสานจากโครงการ 153 โครงการ (28 ประเทศ) พบว่าส่วนมากผู้นำการเปลี่ยนแปลงจะยึดมั่นในการสร้างชุมชนที่ดีต่อกัน ส่งผลให้ผู้ปฏิบัติงานเข้าใจภาพรวมได้ดีขึ้น ผู้นำจะสร้างความสัมพันธ์กับผู้ตามด้วยการใช้การสื่อสารแบบมีปฏิสัมพันธ์ ซึ่งเป็นการเชื่อมโยงวัฒนธรรมของผู้นำและผู้ตามนำไปสู่การปรับค่านิยมขององค์กรในทุกระดับ (Prabhakar G.P, 2005) นอกจากนี้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการและสถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ ได้กล่าวถึงกระบวนการบริหารจัดการการเปลี่ยนแปลงซึ่งเป็นหลักการที่ดำเนินการควบคู่ไปกับการจัดการความรู้โดยมีองค์ประกอบที่สำคัญองค์ประกอบหนึ่งคือการยกย่องชมเชย และให้รางวัล เพื่อให้บุคลากรในองค์กรเกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมจากการมีส่วนร่วมของบุคลากรในการปฏิบัติงานต่างๆ รวมถึงต้องค้นหาแรงจูงใจระยะสั้นและแรงจูงใจระยะยาวในตัวบุคลากรแต่ละคนให้พบเพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางให้เกิดการปฏิบัติงานที่มีคุณภาพในอนาคต (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการและสถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ, 2548)

ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้แต่ละกลุ่มชุมชนนักปฏิบัติจะใช้เว็บล็อกหรือบล็อก (weblog: blog) ซึ่งเป็นเครื่องมือหลักที่ผู้วิจัยให้ความสำคัญในการนำมาใช้เป็นเครื่องมือติดต่อสื่อสารและจัดเก็บความรู้ เนื่องจากเครื่องมือดังกล่าวสามารถเลือกจัดกลุ่มข้อมูลให้แสดงในลักษณะของกลุ่มชุมชนนักปฏิบัติตามกลุ่มสาระการเรียนรู้และขณะเดียวกันสามารถจัดเข้ากลุ่มชุมชนนักปฏิบัติแต่ละโรงเรียน ทำให้เกิดการเชื่อมโยงข้อมูลเป็นประโยชน์ในการค้นหานวัตกรรมที่จัดทำขึ้นได้อย่างง่ายดาย ซึ่งการใช้บล็อกเป็นเครื่องมือสำคัญในครั้งนี้ครูผู้สอนซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติจัดการความรู้เกิดขึ้นตอนการยอมรับตามกระบวนการยอมรับ (Adoption Process) กล่าวคือเห็นความสำคัญของการใช้บล็อกในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ มีความสนใจเรียนรู้เครื่องมือบล็อกจากทีมงานของคณะผู้วิจัย พิจารณา

ใคร่ครวญและทดลองทำ กระทั่งนำไปใช้ในการติดต่อสื่อสารอย่างจริงจัง ขณะที่การใช้เครื่องมือเทคโนโลยีสารสนเทศอื่นๆ ได้แก่ โปรเซสเซอร์อิเล็กทรอนิกส์และโทรศัพท์ ผู้ปฏิบัติจัดการความรู้นำไปใช้เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคลซึ่งผู้ปฏิบัติจัดการความรู้มีความเชี่ยวชาญในการใช้เครื่องมือทั้ง 2 ชนิดเป็นประจำอยู่เดิม ขณะที่การใช้เครื่องมือเทคโนโลยีสารสนเทศอื่นๆ เช่น สื่อสังคมออนไลน์ facebook instragram เป็นต้น ผู้ปฏิบัติจัดการความรู้ซึ่งได้แก่ครูผู้สอนขาดความชำนาญในการใช้งานเพื่อประโยชน์ทางด้านการศึกษาและเป็นเครื่องมือที่เน้นการพูดคุยในลักษณะไม่เป็นทางการทำให้ครูผู้สอนไม่ได้นำมาประยุกต์ใช้เป็นเครื่องมือเทคโนโลยีสารสนเทศหลักในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในครั้งนี้ ซึ่งตรงกับหลักของกระบวนการยอมรับที่ไม่ได้ให้ครูผู้สอนสร้างความตระหนักรับรู้ในเครื่องมือ facebook หรือ instragram นำมาใช้ตั้งแต่เริ่มดำเนินการทำให้ครูผู้สอนไม่เห็นความสำคัญของการใช้งานและไม่ยอมรับมาปฏิบัติในที่สุด

กลุ่มตัวอย่างทดลองเริ่มต้นติดต่อสื่อสารกันอย่างจริงจังในสัปดาห์ที่ 15 หลังจากเริ่มต้นการทดลอง เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างมีภาระงานประจำที่ต้องปฏิบัติจำนวนมากรวมถึงขาดแรงกระตุ้นเริ่มกิจกรรมติดต่อสื่อสารจากโรงเรียนแม่ข่ายและผู้ประสานงานการทดลองในครั้งนี้จึงส่งผลให้โรงเรียนลูกข่ายไม่ได้เริ่มขั้นตอนการจัดการความรู้ในสัปดาห์แรก ทั้งนี้ผู้วิจัยและผู้เชี่ยวชาญความรู้ได้จัดกิจกรรมกระตุ้นให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ รวมถึงเสริมแรงด้วยการให้กำลังใจ ยกย่อง ชมเชยกับครูผู้สอนโรงเรียนลูกข่ายให้พร้อมทำกิจกรรมต่างๆ ตามหลักของกระบวนการบริหารจัดการการเปลี่ยนแปลงและกระบวนการยอมรับที่เน้นการให้กำลังใจ การยกย่อง ชมเชย ให้แรงเสริมต่างๆ เช่น ให้ข้อเสนอแนะว่าหากดำเนินการผลิตนวัตกรรมอย่างเร่งด่วนอาจส่งผลให้โรงเรียนสามารถเข้ารับการประเมินเป็นสถานศึกษาพอเพียงหรือศูนย์การเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทันในรอบปีการศึกษา 2556 ในภาคการศึกษาต้น หรือทันต่อการเข้ารับการประเมินตำแหน่งทางวิชาการอื่นๆ เป็นต้น ทั้งนี้มีประเด็นสำหรับการปรึกษาเป็นการโพสต์แผนการจัดการเรียนรู้บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นประเด็นหลักซึ่งเป็นเป้าหมายของการดำเนินการในครั้งนี้ รวมถึงมีการปรึกษาหารือในกิจกรรมการเรียนรู้อื่นๆ และการใช้แหล่งทรัพยากรและสื่อการเรียนรู้อื่นๆ มาใช้ในการจัดการเรียนรู้บูรณาการหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

1.9 ขั้นตอนการสร้าง ประมวลและกลั่นกรองความรู้ก่อให้เกิดนวัตกรรม

การสร้างความรู้โดยครูผู้สอนเขียนแผนการจัดการเรียนรู้บูรณาการหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงหรือสร้างแผนการจัดการจัดการเรียนการสอนบูรณาการหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงซึ่งเป็นนวัตกรรมที่สร้างขึ้น โดยผู้ปฏิบัติจัดการความรู้แต่ละคนพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ของตนเองและนำเสนอให้ผู้อื่นเห็นเป็นที่ประจักษ์ผ่านช่องทางเทคโนโลยีสารสนเทศต่างๆ ซึ่งผลการประเมินจากการวิเคราะห์คะแนนการประเมินสถานศึกษาพอเพียงพบว่าขั้นสร้างความรู้พบว่าได้ค่าคะแนน 2.86-4.00 จากคะแนนเต็ม 4.00 ซึ่งหมายความว่าอยู่ในเกณฑ์การประเมินระดับมากถึงมากที่สุด สอดคล้องกับผลที่ได้จากการประเมินด้วยแบบประเมินพฤติกรรมการใช้กระบวนการจัดการความรู้ในขั้นสร้างความรู้ที่มีค่าคะแนนอยู่ในช่วง 4.85-5.00 จากคะแนนเต็ม 5.00 หมายถึงกลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมการจัดการความรู้ในระดับ ที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้เพราะครูผู้สอนโรงเรียนลูกข่ายทุกคน ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างต้องดำเนินการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้หรือแผนการจัด

กิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้วยตนเอง เนื่องจากแผนการจัดการเรียนรู้ต้องระบุสิ่งต่างๆ ให้เข้ากับสภาพแวดล้อมของโรงเรียนที่เป็นอยู่ รวมถึงต้องสามารถบอกได้ว่าตนเองสอนหรือจัดกิจกรรมโดยใช้หลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างไร และเมื่อนักเรียนเรียนแล้วได้ความรู้ตามหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างไร และหลังจากสร้างความรู้เสร็จจะต้องดำเนินการประกาศความรู้ที่สร้างขึ้นโดยอาศัยเครื่องมือเทคโนโลยีสารสนเทศเครื่องมือต่างๆ ในการส่งผ่านความรู้ เช่น ใช้ประโยชน์อิเล็กทรอนิกส์ส่งให้เพื่อนคนอื่นๆ แนบไฟล์ลงในกระดานเสวนาเว็บไซต์โรงเรียนเครือข่าย ซึ่งเป็นการสร้างความรู้ระหว่างครูผู้สอนโรงเรียนลูกข่ายร่วมกับครูผู้สอนโรงเรียนลูกข่าย และครูผู้สอนโรงเรียนแม่ข่ายร่วมกับครูผู้สอนโรงเรียนลูกข่าย ตรงกับที่ตามาเรส (Demarest M., 1997) กล่าวถึงกระบวนการจัดการความรู้ในขั้นตอนการสร้างความรู้ว่าการสร้างความรู้ (Knowledge Construction) หมายถึงสร้างความรู้จากสิ่งที่มีอยู่แล้ว หรือตัวชิ้นงานหรือผลงานที่มีอยู่แล้ว และอาจมีการแสวงหาจากแหล่งภายนอกโดยการเรียนรู้จากผู้อื่นเพิ่มเติม สอดคล้องกับที่บิดินทร์ วิจารณ์ ได้กล่าวถึงการสร้างความรู้โดยเริ่มจากใช้ประโยชน์จากสิ่งที่มีอยู่แล้ว และนำไปศึกษาเพิ่มเติม ถ้าเป็นองค์ความรู้ใหม่อาจใช้วิธีการเรียนรู้จากความสำเร็จของผู้อื่น เทียบเคียง และปรึกษาจากที่ปรึกษาภายนอกองค์กร (บิดินทร์ วิจารณ์, 2547)

การประมวลและกลั่นกรองความรู้เป็นการพิจารณาผลงานที่ได้สร้างขึ้นโดยครูผู้สอนโรงเรียนแม่ข่ายและครูผู้สอนโรงเรียนลูกข่ายแต่ละคนโดยเฉพาะอย่างยิ่งเจ้าของผลงานเป็นผู้พิจารณาผลงานของตนเองซึ่งได้แก่นวัตกรรมแผนการจัดการเรียนรู้เป็นหลัก ในขั้นตอนนี้ประเมินด้วยแบบประเมินพฤติกรรมการใช้กระบวนการจัดการความรู้ในขั้นประมวลและกลั่นกรองความรู้ พบว่ามีค่าคะแนนอยู่ในช่วง 3.91-4.96 จากคะแนนเต็ม 5.00 ซึ่งเป็นผลมาจากการพิจารณาความรู้ร่วมกันอย่างเป็นขั้นตอนและอยู่ในรูปแบบองค์ความรู้ที่มีลักษณะคล้ายกันเพียงแต่มีเนื้อหาความรู้ที่แตกต่างกัน ดังที่ บุญดี บุญญานุกิจ ได้กล่าวถึงการประมวลและกลั่นกรองความรู้ว่าเป็นการจัดรูปแบบองค์ความรู้ให้อยู่ในลักษณะเดียวกันรวมถึงดำเนินการปรับภาษาให้เข้าใจง่ายเหมาะต่อการนำไปใช้ต่อไป (บุญดี บุญญานุกิจ, 2547)

1.10 ขั้นตอนการจัดเก็บความรู้ก่อให้เกิดนวัตกรรม

การจัดเก็บความรู้ในงานวิจัยนี้เป็นการจัดเก็บแผนการจัดการเรียนรู้หรือแผนการจัดการเรียนการสอนหรือสื่อต่างๆ ที่บูรณาการหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงลงไปเน้นการจัดเก็บความรู้ไว้บนเว็บไซต์โรงเรียนเครือข่ายในรูปแบบฝากไฟล์บนกระดานเสวนาหรือจัดเก็บไว้ในคลังสื่อของเว็บไซต์ เพื่อให้ง่ายต่อการนำความรู้ที่จัดเก็บไปใช้ รวมถึงใช้เครื่องมือเทคโนโลยีสารสนเทศอื่นๆ เช่น การส่งผ่านโปรเซสอิเล็กทรอนิกส์ การแลกเปลี่ยนผ่านเว็บไซต์ไซต์ฝากไฟล์ข้อมูล หรือการจัดเก็บไว้บนเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์ เป็นต้น ซึ่งขั้นตอนนี้รวมถึงการเข้าถึงความรู้ (Knowledge Access) ด้วย โดยขั้นตอนนี้เน้นการใช้งานเครื่องมือเทคโนโลยีสารสนเทศทั้งแบบ Push และแบบ Pull ดังที่ (บุญดี บุญญานุกิจ, 2547) กล่าวถึงการจัดเก็บและกระจายความรู้ที่สร้างขึ้นว่ามี 2 ลักษณะ คือ การจัดเก็บและกระจายความรู้แบบ Push (ป้อนความรู้) เป็นการส่งความรู้หรือข้อมูลสารสนเทศต่างๆ ให้ผู้รับโดยผู้รับไม่ได้ร้องขอข้อมูลนั้น แต่ผู้ให้ต้องการให้ข้อมูลนั้นโดยไม่คาดหวังผลใดๆ และการจัดเก็บและกระจายความรู้แบบ Pull (ให้โอกาส

เลือกความรู้) คือ การให้ความรู้แบบผู้รับสามารถรับหรือใช้แต่เฉพาะข้อมูลหรือความรู้ที่ต้องการเท่านั้น ซึ่งผลการประเมินจากการวิเคราะห์คะแนนการประเมินสถานศึกษาพอเพียงชั้นจัดเก็บความรู้พบว่าคะแนนเฉลี่ยในภาพรวมเท่ากับ 3.08 จากค่าคะแนนเต็ม 4.00 หมายความว่าอยู่ในเกณฑ์การประเมินระดับมาก สอดคล้องกับการประเมินด้วยแบบประเมินพฤติกรรมการใช้กระบวนการจัดการความรู้ในชั้นจัดเก็บความรู้พบว่ามีค่าคะแนนที่ได้อยู่ในช่วง 3.72-4.36 จากคะแนนเต็ม 5.00 ซึ่งอยู่ในระดับมาก ผลการทดลองเป็นเช่นนี้เนื่องจากกลุ่มชุมชนนักปฏิบัติมีการจัดหมวดหมู่ความรู้จัดเก็บให้อยู่ในลักษณะให้ค้นหาได้ง่ายและอยู่ในลักษณะที่ใช้งานได้ง่าย (สถาบันส่งเสริมการจัดการความรู้เพื่อสังคม, 2549) โดยจัดเก็บตามกลุ่มสาระการเรียนรู้และแยกตามแต่ละโรงเรียนโดยความสามารถของระบบเว็บไซต์ที่ดำเนินการได้ทำให้เกิดการค้นคว้าหานวัตกรรมแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อนำมาเป็นต้นแบบในการผลิตนวัตกรรมแผนการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนคนอื่นๆ ต่อไป

1.11 ชั้นการนำความรู้มาใช้ในการจัดการเรียนการสอนก่อให้เกิดนวัตกรรม

ชั้นการนำความรู้มาใช้ในการจัดการเรียนการสอนเป็นการนำนวัตกรรมซึ่งในที่นี้ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นโดยใช้ดำเนินการจัดการเรียนการสอนให้กับนักเรียนของครูผู้สอนแต่ละคน โดยควบคุมให้ดำเนินการตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้น ซึ่งชั้นตอนนี้พบว่าผลการประเมินจากการวิเคราะห์คะแนนการประเมินสถานศึกษาพอเพียงชั้นนำความรู้มาใช้มีคะแนนเฉลี่ยในภาพรวมเท่ากับ 2.86 จากค่าคะแนนเต็ม 4.00 หมายความว่าอยู่ในเกณฑ์การประเมินระดับมาก ต่างจากการประเมินด้วยแบบประเมินพฤติกรรมการใช้กระบวนการจัดการความรู้ในชั้นนำความรู้มาใช้พบว่ามีค่าคะแนนที่ได้อยู่ในช่วง 4.97-5.00 จากคะแนนเต็ม 5.00 ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งเป็นไปตามที่สถาบันส่งเสริมการจัดการความรู้เพื่อสังคมกล่าวถึงการใช้ความรู้ในกระบวนการจัดการความรู้ว่าการใช้ความรู้ต้องคำนึงถึงผลของการประยุกต์ใช้ความรู้ที่แสดงออกมาในรูปแบบของผลงาน ซึ่งได้แก่แผนการจัดการเรียนรู้ แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้หรือสื่อการเรียนรู้ที่มีการบูรณาการหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงลงไป และผลต่อเพื่อนบุคลากรคนอื่นๆ ที่เข้ามาปรึกษาและใช้เจ้าของผลงานเป็นต้นแบบต่อไป ซึ่งในการนำความรู้มาใช้ในการจัดการเรียนการสอนต้องคำนึงถึงหลักการจัดการเรียนการสอนบูรณาการหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่สำคัญ 2 ประเด็นคือ ครูผู้สอนดำเนินการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างไรและเมื่อสอนเสร็จเรียบร้อยแล้วนักเรียนจะเกิดการเรียนรู้กระทั่งสามารถปฏิบัติตามหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้อย่างไรเป็นสำคัญ (ศูนย์ขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง สำนักงานกิจการพิเศษ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2549; สถาบันส่งเสริมการจัดการความรู้เพื่อสังคม, 2549)

1.12 ชั้นการประเมินผลความรู้ก่อให้เกิดนวัตกรรม

ชั้นการประเมินผลความรู้เป็นการประเมินผลความรู้ในเนื้อหาวิชานั้นๆ และประเมินผลความรู้ในหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่เกิดขึ้นจากตัวผู้เรียน รวมถึงประเมินคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นซึ่งถือเป็นนวัตกรรม โดยเทียบเคียงจากการประเมินผลความรู้และความรู้ในหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งจากผลการประเมินจากการวิเคราะห์คะแนนการประเมินสถานศึกษาพอเพียงชั้นประเมินผลความรู้มีคะแนนเฉลี่ยในภาพรวมเท่ากับ 2.88

จากค่าคะแนนเต็ม 4.00 หมายความว่าอยู่ในเกณฑ์การประเมินระดับมาก ขณะที่การประเมินด้วยแบบประเมินพฤติกรรมการใช้กระบวนการจัดการความรู้ในชั้นนำความรู้มาใช้พบว่ามีค่าคะแนนที่ได้ของทุกประเด็นเท่ากับ 5.00 จากคะแนนเต็ม 5.00 ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด ทำให้สรุปได้ว่าในภาพรวมแผนการจัดการเรียนรู้วิชาต่างๆ ที่บูรณาการหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเมื่อนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนจริงพบว่ามีคุณภาพอยู่ในระดับมาก และในภาพรวมของการจัดการความรู้พบว่ามีคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งผลที่ได้เกิดจากการจัดการเรียนการสอนที่ดำเนินการตามขั้นตอนในแผนการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นอย่างเป็นระบบขั้นตอนตรงกับแนวคิดของนักการศึกษาหลายคนที่กำลังถึงขั้นตอนสุดท้ายของกระบวนการจัดการความรู้ควร ประเมินความรู้ โดย กำหนดเกณฑ์การประเมินความรู้ สองส่วนคือส่วนแรกประเมินความก้าวหน้าของกิจกรรมจัดการความรู้ในทุกขั้นตอนด้วยการจัดให้มีวิธีการตรวจสอบและเปิดเผยให้บุคลากรทุกคนทราบว่ากิจกรรมการจัดการความรู้ของบุคลากรทุกคน พัฒนาหรือต้องได้รับการช่วยเหลือในขั้นตอนใดบ้าง ส่วนที่สองประเมินความถูกต้องขององค์ความรู้ โดยยึดหลักการ ทฤษฎีหรือแนวคิดในการตัดสินใจถูกต้อง คัดเลือกเอาความรู้ที่ไม่ถูกต้องทิ้งไป รวมถึงความรู้ที่ไม่เหมาะสมต่อองค์กรและต่อบริบทของกลุ่มด้วย ดังงานวิจัยเรื่องนี้ดำเนินการประเมินผลการเรียนรู้และประเมินผลการขับเคลื่อน โดยมีรายละเอียดคือการประเมินด้านการจัดการเรียนรู้ในปัจจุบันนำเข้าพบว่ามี การเตรียมความพร้อมขององค์ประกอบในการจัดการเรียนการสอนได้แก่ เตรียมความพร้อมผู้เรียน ผู้สอน หลักสูตร เนื้อหา สื่อวิธีการจัดการเรียนการสอนการวัดประเมินผล และสภาพแวดล้อมเป็นอย่างดี (Turban, 2001; เกียรติศักดิ์ พันธุ์ลำเจียก, 2552; ณพิศุภุ จักรพิทักษ์, 2552; สมชาย นำประเสริฐชัย, 2546) สุดท้ายได้ค้นพบนวัตกรรมซึ่งเป็นแผนการจัดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพเนื่องจากการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ในการจัดการเรียนรู้บูรณาการหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นอย่างดีส่งผลให้ครูผู้สอนกลุ่มชุมชนนักปฏิบัติแต่ละคนได้แผนการจัดการเรียนรู้บูรณาการหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่ตนเองจัดทำขึ้นอย่างมีคุณภาพ

2. ระบบการจัดการความรู้สำหรับโรงเรียนเครือข่ายระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงส่งผลให้ครูผู้สอนเกิดการเรียนรู้วิธีการบูรณาการหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีคุณภาพ

ผลการวิเคราะห์คะแนนการประเมินสถานศึกษาพอเพียงของโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างที่มีการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในภาพรวมคะแนนเฉลี่ยรวมของผลงานเท่ากับ 3.15 จากคะแนนเต็ม 4.00 ซึ่งเป็นค่าคะแนนอยู่ในระดับมากที่สุด สาเหตุที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากนวัตกรรมหรือแผนการจัดการเรียนรู้ แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้บูรณาการหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่สร้างขึ้นดำเนินการภายใต้การคำนึงถึงหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนโดยให้ความสำคัญกับการบูรณาการหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงลงไปในจัดการเรียนการสอนประเภทต่างๆ ทั้ง (1) การจัดการเรียนการสอนตามมาตรฐานการเรียนรู้ ส.3.1 ที่ระบุตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างชัดเจนในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2551 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม (2) จัดทำในลักษณะของแผนการจัดการเรียนรู้บูรณา

การหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ เช่น มีโรงเรียนลูกข่ายโรงเรียนหนึ่งใช้สภาพแวดล้อมของโรงเรียนที่เป็นแปลงเกษตรและบ่อปลาจัดทำเป็นหน่วยการเรียนรู้บูรณาการกับกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ เช่น กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) จัดการเรียนรู้ในหน่วยการเรียนรู้คำศัพท์ที่เกี่ยวกับพืชผักสวนครัวและการค้าขาย กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยจัดการเรียนรู้ในหน่วยการเรียนรู้วรรณคดีเรื่องสังข์ทองโดยใช้ฟักจากแปลงเกษตรที่เกิดขึ้นเป็นตัวดำเนินเรื่อง กลุ่มสาระการงานอาชีพและเทคโนโลยีจัดการเรียนรู้เกี่ยวกับวิธีการดูแลพื้นที่ปลูกพืชผักต่างๆ ด้วยอุปกรณ์ต่างๆ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะจัดการเรียนรู้ด้วยการนำพืชผักมาประดิษฐ์เป็นงานศิลปะ กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์จัดการเรียนรู้ด้วยการสอนให้นักเรียนคิดต้นทุนกำไร เป็นต้น หรือ (3) บูรณาการหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการเรียนในรายวิชาต่างๆ ด้วยการนำนิยาม เงื่อนไข และแนวทางปฏิบัติของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเชื่อมโยงกับเนื้อหาวิชาการในรายวิชานั้นๆ เช่น กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยสอนเรื่องวรรณคดี และนำหลักคำสอนในวรรณคดีมาเชื่อมโยงเข้ากับการคิดวิเคราะห์ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หรือครูกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์สอนให้นักเรียนคิดวิเคราะห์เกี่ยวกับการใช้สารเคมีตามหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หรือ บูรณาการโดยนำนิยาม เงื่อนไข และแนวทางปฏิบัติของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเชื่อมโยงกับกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ในคาบเรียนรายวิชาต่างๆ เช่น ให้นักเรียนเล่นเกม โดยประยุกต์นำหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการเล่นเกม หรือประยุกต์ใช้หลักการกับการผลิตหรือการใช้สื่อการสอนและแหล่งเรียนรู้ต่างๆ โดยครูผู้สอนมีเครื่องมือวัดและประเมินผลนักเรียนว่ามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่เหมาะสมตามเกณฑ์การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่ได้ตั้งไว้

นอกจากนี้สิ่งสำคัญที่ทำให้ผลคะแนนในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดเนื่องจากมีการใช้เทคนิคการให้คำปรึกษาหรือเทคนิคการสอนงานแบบพี่เลี้ยงโดยมีครูผู้สอนโรงเรียนแม่ข่ายซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญความรู้ทำหน้าที่สอนงานหรือสอนความรู้ทั้งถ่ายทอดความรู้ฝังลึกหรือถ่ายทอดประสบการณ์ที่ผู้เชี่ยวชาญความรู้มีในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้บูรณาการหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้วยวิธีการต่างๆ หรือถ่ายทอดความรู้แบบชัดแจ้งด้วยการนำเอกสาร ตำรา แผนการสอนบูรณาการหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของเพื่อนครูผู้สอนคนอื่นมาถ่ายทอดความรู้ส่งผลให้ครูผู้สอนผู้ปฏิบัติจัดการความรู้เกิดองค์ความรู้ได้อย่างรวดเร็วและมีคุณภาพ ผนวกกับคุณสมบัติการเป็นผู้มีจิตอาสาและมีลักษณะนิสัยของครูโรงเรียนแม่ข่ายที่มีคุณสมบัติเป็นกันเอง เป็นผู้สร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ได้อย่างดี มีการอธิบายให้ความรู้โดยวิเคราะห์ตามบริบทของผู้เข้ามาปรึกษาไม่ชี้นำแต่กรณีศึกษาของตนเองมาเล่าแต่จะให้คำปรึกษาตามสิ่งที่ผู้ขอคำปรึกษา (ครูผู้สอนโรงเรียนลูกข่าย) ต้องการ และมีกิริยาท่าทางพูดจาด้วยน้ำเสียงไพเราะชัดเจน อยากรู้โดยไม่หวังผลตอบแทน ดังเช่นกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยที่ผู้เชี่ยวชาญความรู้มีบุคลิกภาพดังที่กล่าวมาส่งผลให้มีค่าสถิติการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในลำดับที่สูงที่สุด ดังที่ สมชาย นำประเสริฐชัย ได้กล่าวว่าผู้เชี่ยวชาญความรู้เป็นผู้นำความรู้ชัดแจ้งที่มีอยู่มาดำเนินการกระจาย ถ่ายทอดให้กับผู้ปฏิบัติจัดการความรู้ได้รับทราบและดำเนินการเพื่อให้เกิดองค์ความรู้ขึ้นในที่สุดสอดคล้องกับแนวคิดของบุญส่ง หาญพานิชที่พบว่าวัฒนธรรมในการสร้างความรู้ที่เกิดขึ้นจากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้โดยการถ่ายทอดความรู้จากผู้มีความรู้สู่ผู้ต้องการรับความรู้ หากมีการปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอกระทั่งกลายเป็นวิถีชีวิตจะ

ทำให้องค์ความรู้นั้นเป็นความรู้ฝังลึกอยู่ในตัวผู้รับความรู้ต่อไป (บุญส่ง หาญพานิช, 2546; สมชาย นำประเสริฐชัย, 2546)

3. ระบบการจัดการความรู้สำหรับโรงเรียนเครือข่ายระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงส่งผลให้ครูผู้สอนดำเนินการจัดการความรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ผลการวิเคราะห์คะแนนพฤติกรรมการใช้กระบวนการจัดการความรู้เพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในภาพรวม คะแนนมีคะแนนเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.22 จากคะแนนเต็ม 5.00 ซึ่งเป็นค่าคะแนนอยู่ในระดับมากที่สุด รวมถึงเมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานมีค่าเท่ากับ 0.66 แสดงว่ามีค่าการกระจายของข้อมูลอยู่ในช่วงคะแนนที่ไม่ต่างกันมากแสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างมีค่าเฉลี่ยการประเมินในช่วงเท่ากัน สาเหตุที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากนวัตกรรมหรือแผนการจัดการเรียนรู้ แผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้บูรณาการหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่สร้างขึ้นดำเนินการภายใต้วงจรความรู้แบบ SECI (Nonaka I. and Takeuchi H., 1995) กล่าวคือเป็นการหมุนเวียนความรู้ระหว่างความรู้ฝังลึก (Tacit Knowledge) กับความรู้ชัดแจ้ง (Explicit Knowledge) หมุนเวียนเปลี่ยนไปทำให้เกิดความรู้ใหม่ขึ้น และหมุนเวียนเปลี่ยนไปอย่างไม่มีที่สิ้นสุด เพราะความรู้เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา ซึ่งคำนึงถึงการเกิดความรู้ 4 รูปแบบ ได้แก่ การสร้างความรู้จากการใช้ความรู้ฝังลึก (Socialization) เช่น ครูโรงเรียนลูกข่ายได้รับความรู้จากการบอกเล่าวิธีการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ แผนการจัดการกิจกรรมหรือสื่อการสอนบูรณาการหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจากครูโรงเรียนแม่ข่ายหรือเพื่อนโรงเรียนลูกข่ายในกลุ่มชุมชนนักปฏิบัติเดียวกัน จากนั้นนำแนวคิดที่ได้รับจากการบอกเล่ามาพัฒนาเป็นแผนการจัดการเรียนรู้บูรณาการหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของตนเอง จากนั้นนำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ตนเองสร้างขึ้นมาเขียนเป็นแผนการจัดการเรียนรู้ที่มีความชัดเจน มีการวิเคราะห์สิ่งต่างๆ ที่ต้องใช้ในกระบวนการจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ เป็นขั้นเป็นตอน ซึ่งถือเป็นการสร้างความรู้ที่เกิดจากความเข้าใจให้อยู่ในรูปแบบเอกสารลายลักษณ์อักษรชัดเจนหรือการสร้างความรู้ให้ปรากฏเป็นความรู้ชัดแจ้ง (Externalization) จากนั้นเมื่อเกิดความรู้ชัดแจ้ง และมีการนำความรู้ชัดแจ้งหลายๆ แหล่งมารวมกัน และเกิดการศึกษาค้นคว้าความรู้จากความรู้ชัดแจ้งหลายๆ แหล่งดังที่ครูผู้สอนกลุ่มตัวอย่างศึกษาค้นคว้า แผนการจัดการเรียนรู้บูรณาการหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจากเพื่อนครูในกลุ่มชุมชนนักปฏิบัติเดียวกันหรือจากแหล่งจัดเก็บความรู้ที่เพื่อนครูร่วมกันนำไปจัดเก็บทำให้ครูผู้สอนได้เกิดการวิเคราะห์สังเคราะห์องค์ความรู้ที่เป็นความรู้ชัดแจ้ง และนำมาออกแบบให้เข้ากับแผนการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับบริบทแวดล้อมของตนเองกลายเป็นการสร้างความรู้ที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลชัดแจ้ง เกิดเป็นแหล่งความรู้ที่ได้จากการรวบรวมแหล่งความรู้ของผู้อื่นรวมถึงของตนเองด้วย (Combination) กระทั่งสุดท้ายศึกษาจนดำเนินการตามแผนการจัดการเรียนรู้ได้อย่างเชี่ยวชาญ อาจเกิดเป็นวิธีการจัดการเรียนการสอนวิธีการใหม่ส่งผลให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ๆ ซึ่งเกิดจากการตกผลึกความรู้จากการศึกษาความรู้ชัดแจ้งในรูปแบบต่างๆ กลายเป็นความรู้ฝังลึกที่อยู่ในตัวครูผู้สอนเอง (Internalization) ซึ่งเกลียวความรู้ 4 รูปแบบจะเกิดขึ้นกับครูผู้สอนวนเป็นเกลียวความรู้เรื่อยไปอย่างไม่มีที่สิ้นสุด โดยเกลียวความรู้ดังกล่าวจะเกิดขึ้นตามกระบวนการจัดการความรู้

ซึ่งวงจรความรู้แบบ SECI ดำเนินการเหมือนกับขั้นตอนของการจัดการความรู้ 9 ขั้นที่เป็นส่วนประกอบย่อยของระบบการจัดการความรู้สำหรับโรงเรียนเครือข่ายระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงนี้ ซึ่งขั้นตอนดังกล่าวได้สังเคราะห์จากนักวิชาการต่างๆ อย่างเป็นขั้นตอนทำให้เกิดขั้นตอนของการจัดการความรู้ที่มีคุณภาพ (Bergeron, 2003; Demarest M., 1997; Nonaka I. and Takeuchi H., 1995; Probst, 2000; Turban, 2001; เกียรติศักดิ์ พันธุ์ลำเจียก, 2552; ณพิศิษฐ์ จักรพิทักษ์, 2552; บดินทร์ วิจารณ์, 2547; บุญดี บุญญานุกิจ, 2547; ประพนธ์ ผาสุกยัต, 2549; วิจารณ์ พานิช, 2547; สถาบันส่งเสริมการจัดการความรู้เพื่อสังคม, 2549; สมชาย นำประเสริฐชัย, 2546; สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2548; สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการและสถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ, 2548)

ผลการศึกษาประเด็นเกี่ยวกับการโยกย้ายของผู้บริหารโรงเรียนแม่ข่ายและโรงเรียนลูกข่ายพบว่า การโยกย้ายผู้อำนวยการของโรงเรียนแม่ข่ายไม่ส่งผลกระทบต่อ การขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในฐานะของผู้เชี่ยวชาญความรู้ เนื่องจากโรงเรียนแม่ข่ายมีระบบการจัดการความรู้ การขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยจัดให้มีครูผู้สอนซึ่งเป็นผู้ดำเนินการหลักในการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตั้งแต่เริ่มต้น (ตั้งแต่เริ่มต้นเข้าประเมินเป็นสถานศึกษาพอเพียง) โดยมีผู้อำนวยการเป็นผู้อำนวยการความสะอาดหรือคุณอำนวย นอกจากนี้มีทีมปฏิบัติงานที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และความชำนาญในการจัดกิจกรรมให้ความรู้ รวมถึงมีบุคลากรเป็นผู้ให้ด้วยจิตอาสา มีเทคนิคการใช้การเสริมแรง การพูดคุยด้วยความเป็นกันเองส่งผลให้ผู้เข้ารับความรู้ได้รับความรู้ในบรรยากาศที่เป็นกันเอง ซึ่งเหตุผลต่างๆ ส่งผลให้การดำเนินการขับเคลื่อนหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการเรียนรู้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง และเป็นไปด้วยความเรียบร้อย ผนวกกับครูผู้สอนในโรงเรียนทุกคนมีความรู้ ความเข้าใจ และมีความชำนาญในการบูรณาการหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ทำให้ครูผู้สอนโรงเรียนแม่ข่ายทุกคนสามารถถ่ายทอดและกระตุ้นให้ครูผู้สอนโรงเรียนลูกข่ายจัดทำนวัตกรรมแผนการจัดการเรียนรู้ได้ในที่สุดซึ่งสอดคล้องกับที่วิจารณ์พานิช (2547) กล่าวว่ากระบวนการจัดการความรู้เป็นการนำความรู้ที่มีอยู่มาจัดระบบ ผนวกกับการจัดเก็บและเข้าถึงความรู้เพื่อนำมาสร้างเป็นความรู้ใหม่ มีการนำเครื่องมือเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้เพื่อให้บุคลากรทั้งองค์กรเกิดกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และเข้าถึงความรู้ได้อย่างเท่าเทียมกันเพื่อผลสุดท้ายบุคลากรในองค์กรทุกคนได้ต่อยอดองค์ความรู้จนกระทั่งเกิดเป็นนวัตกรรมใหม่ๆ ด้วยเหตุผลต่างๆ จึงส่งผลให้เมื่อผู้อำนวยการโรงเรียนแม่ข่ายถูกคำสั่งย้ายไปโรงเรียนอื่นๆ คณะทำงานซึ่งได้แก่เจ้าหน้าที่ ครูผู้สอน และนักเรียนยังสามารถดำเนินการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้ต่อไปอย่างราบรื่นและมีคุณภาพโดยได้รับการยืนยันจากการสัมภาษณ์หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการประเมินศูนย์การเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษาสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ มูลนิธิสยามกัมมาจล และกระทรวงศึกษาธิการ ที่กล่าวถึงโรงเรียนแม่ข่ายว่ามีศักยภาพที่ดีขึ้นกว่าเดิมที่เป็นอยู่

ด้านโรงเรียนลูกข่าย พบว่า การโยกย้ายผู้อำนวยการของโรงเรียนส่งผลกระทบต่อ การขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนลูกข่ายขนาดกลางและขนาดใหญ่ (โรงเรียนที่มีนักเรียนตั้งแต่ 500-2499 คน) เนื่องจากจากการสังเกตการดำเนินการขับเคลื่อนพบว่าโรงเรียนลูกข่ายที่เป็นโรงเรียนสถานศึกษาพอเพียงและสถานศึกษาทั่วไปที่ผู้อำนวยการเป็นกำลังหลักใน

การขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเมื่อถูกโยกย้ายส่งผลให้คณะครูผู้สอนในโรงเรียนที่ทำหน้าที่เป็นคณะขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อเข้าสู่การประเมินเป็นโรงเรียนที่มีศักยภาพสูงขึ้นไม่ได้ให้ความสำคัญกับการขับเคลื่อนเหมือนแต่ก่อนที่ผู้อำนวยการดำรงตำแหน่ง ที่เป็นเช่นนี้เพราะการดำเนินการขับเคลื่อนหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาใช้การดำเนินการในลักษณะของการสั่งการขาดการใช้หลักการบริหารจัดการการเปลี่ยนแปลงและกระบวนการยอมรับที่ต้องเริ่มต้นที่การตระหนักเห็นความสำคัญในการนำหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ของตัวครูผู้สอนโรงเรียนลูกข่าย เมื่อขาดการตระหนักรับรู้ ซึ่งเป็นขั้นตอนแรกตามกระบวนการยอมรับจึงส่งผลให้ไม่เกิดขึ้นตอนอื่นๆ ตามมา เช่น ไม่เกิดการกระบวนการสนใจ กระบวนการไตร่ตรอง ทำให้ไม่ได้เกิดการนำหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการจัดการเรียนรู้อย่างจริงจังส่งผลให้การขับเคลื่อนหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงล้มเหลวในที่สุด (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการและสถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ, 2548; ปันรส มาลากุล ณ อยุธยา, 2547; ศุภชัย ยาวะประภาส, 2544; Lionberger, H. F., 1968)

นอกจากนี้พบว่าโรงเรียนลูกข่ายขนาดเล็กที่ครูผู้สอนมีวัฒนธรรมการบริหารงานแบบพี่น้องและช่วยกันบริหารงาน จะดำเนินการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยคณะครูผู้สอนทุกคนไม่พึ่งพาอำนาจการบริหารงานจากผู้อำนวยการ ทั้งนี้จากการสอบถามครูผู้สอนโรงเรียนดังกล่าวให้เหตุผลว่า เนื่องจากครูผู้สอนทั้งโรงเรียนมีความศรัทธาในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นทุนเดิมอยู่แล้ว ผนวกกับโรงเรียนมีสภาพแวดล้อมและบริบทแวดล้อมด้านต่างๆ เหมาะสมในการพัฒนาสภาพแวดล้อมรอบโรงเรียนจัดเป็นแหล่งเรียนรู้ และครูผู้สอนทุกคนต้องการจัดทำแผนการเรียนรู้บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจึงร่วมมือกันขับเคลื่อนด้วยคณะครูผู้สอนอย่างแท้จริง โดยมีผู้อำนวยการเป็นคุณอำนวยให้การสนับสนุนการทำกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยมอบอำนาจให้คณะครูผู้สอนทำหน้าที่เป็นคณะดำเนินการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทั้งหมด ส่งผลให้การวิจัยในครั้งนี้ครูผู้สอนเข้าร่วมด้วยความเต็มใจและมีการเรียนรู้จากโรงเรียนแม่ข่ายในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และจัดเก็บความรู้บนเทคโนโลยีสารสนเทศและการติดต่อสื่อสารด้วยเครื่องมืออื่นๆ รวมถึงติดต่อสื่อสารแบบพบหน้า เข้ามาดูงานและติดต่อให้คณะครูผู้สอนโรงเรียนแม่ข่ายเดินทางไปให้ความรู้ (การให้ความรู้แบบ Push และ Pull) ส่งผลให้สถิติการแลกเปลี่ยนเรียนรู้อยู่ในระดับสูงกว่าโรงเรียนอื่นๆ

4. ผู้เชี่ยวชาญรับรองระบบการจัดการความรู้สำหรับโรงเรียนเครือข่ายระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงวิเคราะห์ค่าความสอดคล้องของการรับรองระบบ

ผลการวิเคราะห์ค่าความสอดคล้องการรับรองระบบการจัดการความรู้สำหรับโรงเรียนเครือข่ายระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงพบว่าในภาพรวมผู้เชี่ยวชาญประเมินค่าความสอดคล้อง I.O.C เท่ากับ 0.99 ซึ่งทุกข้อการประเมินได้ค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 1.00 ยกเว้นปัจจัยแห่งความสำเร็จ โดยผู้เชี่ยวชาญให้ข้อเสนอแนะว่าในงานวิจัยนี้ให้ความสำคัญกับหลักการบริหารจัดการการเปลี่ยนแปลงและกระบวนการยอมรับเป็นสำคัญ เนื่องจากการบูรณาการหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงลงไปในจัดการเรียนรู้สำหรับนักเรียนระดับ

การศึกษาขั้นพื้นฐานของครูผู้สอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่ใช่สิ่งที่ครูผู้สอนถูกบังคับให้ทำแต่เป็นการดำเนินการด้วยความสมัครใจ ดังนั้นการนำหลักการบริหารจัดการการเปลี่ยนแปลงและกระบวนการยอมรับต้องทำให้กลุ่มตัวอย่างทดลองเต็มใจอยากทำ และเห็นคุณค่าของผลผลิตซึ่งเป็นนวัตกรรมเมื่อได้กระทำเสร็จสิ้นแล้ว จึงจะส่งผลให้การดำเนินการในครั้งนี้สำเร็จลุล่วงได้อย่างมีคุณภาพ ซึ่งตรงกับที่สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการและสถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ (2548) กล่าวถึงการบริหารจัดการการเปลี่ยนแปลงว่าเป็นกระบวนการที่ส่งผลให้บุคลากรในหน่วยงานพิจารณาให้ความสำคัญปัจจัยแวดล้อมในองค์กรที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารจัดการความรู้ โดยมีหลักพิจารณาปัจจัยแวดล้อมที่สำคัญได้แก่ การเตรียมการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม การสื่อสาร กระบวนการและเครื่องมือที่มีคุณภาพ การเรียนรู้ การวัดและประเมินผล และการยกย่องชมเชย และให้รางวัล นอกจากนี้กระบวนการยอมรับที่ให้ความสำคัญกับการเปิดใจยอมรับ (Awareness) การนำหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ก่อนดำเนินการสร้างนวัตกรรม เพื่อให้ผู้ปฏิบัติจัดการความรู้ดำเนินการด้วยจิตใจที่ต้องการกระทำอย่างแท้จริง ไม่ใช่เป็นการกระทำเนื่องจากถูกบังคับจากผู้บังคับบัญชา (Lionberger H.F., 1968) ดังนั้นผู้เชี่ยวชาญได้เสนอแนะให้ผู้วิจัยระบุปัจจัยแห่งความสำเร็จที่สอดคล้องกับหลักการบริหารจัดการการเปลี่ยนแปลงและหลักการของกระบวนการยอมรับลงไปปัจจัยแห่งความสำเร็จอย่างชัดเจน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. การนำระบบจัดการความรู้สำหรับโรงเรียนเครือข่ายระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงควรนำไปใช้กับกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนที่มีความสัมพันธ์โดยเริ่มต้นจากโรงเรียนแม่ข่ายซึ่งเป็นโรงเรียนที่ผ่านการประเมินเป็นศูนย์การเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษาเป็นแกนนำนำโรงเรียนลูกข่ายอื่นๆ เข้าร่วม เนื่องจากบุคลากรของโรงเรียนประเภทนี้ได้รับการประเมินและเป็นที่ยอมรับจากทุกภาคส่วนว่าเป็นโรงเรียนที่มีความพร้อมในการจัดการสิ่งต่างๆ ให้ดำเนินตาม 4 องค์ประกอบ 9 ขั้นตอน โดยพิจารณาที่ความสัมพันธ์ เช่น การติดต่อสื่อสาร การรู้จักมักคุ้น ระหว่างครูผู้สอนต่างโรงเรียนเป็นสำคัญ จะส่งผลให้การขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษาเกิดความไว้วางใจในการแลกเปลี่ยนข้อมูลมากขึ้น

2. บุคลากรที่เข้าร่วมโดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้อำนวยการโรงเรียนซึ่งถือเป็นผู้บริหารจัดการความรู้หลักต้องศรัทธาในหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและมีความมุ่งมั่นในการนำหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้อย่างจริงจังทั้งด้านความรู้ การปฏิบัติ กระทั่งเกิดเป็นความศรัทธาไม่ใช่อ้างเพียงแต่ให้ผ่านการประเมินด้านความพอเพียงเท่านั้น รวมถึงผู้บริหารต้องเป็นหัวจักรสำคัญในการเข้าร่วมดำเนินการโดยเฉพาะอย่างยิ่งขณะเริ่มต้นโครงการ

3. การจัดตั้งกลุ่มชุมชนนักปฏิบัติประจำโรงเรียน (ผู้ปฏิบัติจัดการความรู้) มีความจำเป็นต้องใช้กลุ่มบุคลากรเป็นผู้จัดการหลักโดยมีผู้นำด้านหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงประจำโรงเรียน 1 คน เป็นหัวจักรสำคัญ และมีสมาชิกที่เป็นกลุ่มบุคลากรฝ่ายต่างๆ จะทำให้ผลการขับเคลื่อนหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนประสบผลสำเร็จมากกว่าดำเนินการขับเคลื่อนโดยใช้บุคลากร 1-2 คน

4. การคัดเลือกบุคลากรเข้าร่วมเครือข่าย บุคลากรควรมีความรู้ ความเข้าใจ และทักษะการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาที่ตนสอนอยู่เป็นอย่างดี ทั้งในแง่ของหลักสูตรการสอน หลักจิตวิทยาการศึกษา หลักการสื่อสาร หลักการวัดและประเมินผล และหลักทางการศึกษาด้านต่างๆ เนื่องจากนับว่าเป็นทุนเดิม (Input) และส่งผลต่อระยะเวลาในการสร้างความเข้าใจในการนำหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเข้ามาบูรณาการใช้ในการจัดการเรียนการสอนในวิธีการต่างๆ ต่อไป

5. การคัดเลือกโรงเรียนเข้าร่วมเครือข่ายควรคัดเลือกโรงเรียนที่มีลักษณะการบริหารองค์กรแบบแนวราบ หรือประเมินผู้บริหารโรงเรียนว่าสามารถเปลี่ยนแปลงเป็นการบริหารองค์กรแบบแนวราบได้เพราะจะเอื้อต่อการดำเนินการจัดการบริหาร ผนวกกับการสร้างค่านิยมด้านปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจะต้องเกิดจากความศรัทธาโดยแท้จริง มิใช่เกิดจากการบังคับ ดังนั้นหากคัดเลือกโรงเรียนที่มีการบริหารงานแบบแนวตั้ง (เน้นการบังคับบัญชา) จะส่งผลให้ผลผลิตที่ได้ไม่มีคุณภาพ รวมถึงเน้นการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้บุคลากรมีความสนิทสนมคุ้นเคยกันมากขึ้น อาจจัดกิจกรรมแบบพบหน้าเพื่อสร้างความสัมพันธ์กระทั่งโรงเรียนเครือข่าย (ทั้งแม่ข่ายและลูกข่าย) มีความสัมพันธ์ที่ดีในกลุ่มชุมชนนักปฏิบัติเกิดความไว้วางใจกันจึงเริ่มดำเนินการตามขั้นตอนของระบบต่อไป

6. การคัดเลือกโรงเรียนเข้าร่วมเครือข่ายควรให้ความสำคัญกับระบบสัญญาณเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศ เช่น สัญญาณโทรศัพท์เคลื่อนที่ สัญญาณอินเทอร์เน็ตของโรงเรียน เพราะเป็นปัจจัยสำคัญที่ต้องอาศัยระบบสัญญาณเหล่านี้เป็นช่องทางแลกเปลี่ยน ค้นหาข้อมูล และจัดเก็บสารสนเทศต่างๆ เพื่อนำมาใช้ในขั้นตอนของระบบฯ ต่อไป ดังนั้นหากระบบสัญญาณเครือข่ายไม่ดี หรือมีปัญหาจะส่งผลกระทบต่อคุณภาพได้

7. ควรมีการให้ความรู้ด้านการเข้ารับการประเมินเป็นสถานศึกษาพอเพียงหรือศูนย์การเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา และเกณฑ์การประเมินด้านต่างๆ ด้วยวิธีการให้ความรู้วิธีต่างๆ แก่บุคลากรกลุ่มเครือข่ายทุกคน เพื่อจะได้นำความรู้ที่ได้รับมาพัฒนาสิ่งต่างๆ ให้ถูกต้องและตรงตามเกณฑ์การประเมิน

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิจัยการใช้เครื่องมือเทคโนโลยีสารสนเทศครูผู้สอนขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา โดยให้ความสำคัญกับวิธีการและประเภทของเครื่องมือที่ส่งผลให้ครูผู้สอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันกระทั่งเกิดความชำนาญ

2. ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการจัดเก็บองค์ความรู้ของโรงเรียนเครือข่ายระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทั้งการจัดเก็บในแหล่งเรียนรู้ด้านกายภาพตามสถานที่ต่างๆ และการจัดเก็บบนระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งมีองค์ประกอบและวิธีการจัดเก็บที่แตกต่างกัน เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนที่แตกต่างกัน

3. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับระบบจัดการความรู้สำหรับผู้บริหารโรงเรียนเครือข่ายระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งมีองค์ประกอบและวิธีการของระบบที่แตกต่างกันออกไปจากระบบที่ใช้กับครูผู้สอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

รายการอ้างอิง

- Bahar Baran and Kursat Cagiltay. (2006). "KNOWLEDGE MANAGEMENT AND ONLINE COMMUNITIES OF PRACTICE IN TEACHER EDUCATION." *The Turkish Online Journal of Educational Technology*, 5(3).
- Bahra N. (2001). *Competitive Knowledge Management*, London: Plagrove.
- Barron D. (2000). "Knowledge management for the next millennium: the next step for school library media specialists." *School Library Media Activities Monthly*, 16(5).
- Bergeron, B. (2003). *Essentials of Knowledge Management*, New Jersey: John Wiley and Sons, Inc.
- Bollinger A.S. and Smith R.D. (2001). "Managing organizational knowledge as a strategic asset." *Journal of Knowledge Management*, 1(1).
- Brockett R G and Hiemstra R. (1991). *Self-direction in Learning: Perspectives in Theory, Research, and Practice*, London, UK, : Routledge.
- Bruce, S. a. Y., Steven,. (2006). *The SAGE Dictionary of Sociology*, London: SAGE Publication Ltd.
- Claudia Canepa. (2009). *Learning and Knowledge Sharing for the Program shift* <http://p-shift.care2share.wikispaces.net/Knowledge+Sharing+Strategy> [August 25, 2010]
- Demarest M. (1997). "Understanding knowledge management." *Journal of Long Range Planning*, 30(3).
- Encyclopedia of Sociology. (1992). *Exchange theory*.
<http://www.encyclopedia.com/doc/1O88-exchangetheory.html> [August 12, 2010]
- Gamble P.R. and Blackwell J. (2001). *Knowledge Management: A State of the Art Guide*: Kogan Page Ltd.
- George Ritzer. (1992). *Metatheorizing*, (ed.) Newbury Park, CA,: Sage Publications.
- Geraldine Blattner and Melissa Fiori. (2009). "Facebook in the Language Classroom: Promises and Possibilities." *International Journal of Instructional Technology and Distance Learning*, 6(1).
- Iftikhar Zuhair; Eriksson; Gary Dickson. (2003). "Developing an Instrument for Knowledge Management Project Evaluation." *Electronic Journal of Knowledge Management*.
- Ilana Fried Tischler. (2004). "How Does Leadership Transition Influence a Sustained School Change Process?: A case study." *Dissertation Abstracts International*, 65(7), January.
- Kaplan R.S. and Norton D.P. (1996). *The Balanced Scorecard: Translating Strategy Into Action*, Boston: Harvard Business School Press.

- Kermally, S. (2002). *Effective Knowledge Management*, London: John Wiley and Sons, LTD.
- Langer Ellen. (1983). *The Psychology of Control*, Beverly Hills, CA: Sage Publications.
- LearnCentral. (2008). *The Social Learning Network for Education*.
<http://www.illuminate.com/downloads/sales/pdfs/lc-overview.pdf> [August 25, 2010]
- Lionberger H. F. (1968). *Adoption of new ideas and practices*, Ames, IA: Iowa State University Press.
- Mark S. Schlager and Judith Fusco. (2003). *Teacher Professional Development, Technology, and Communities of Practice: Are We Putting the Cart before the Horse?*: Cambridge University Press. Also in The Information Society.
- Marquardt, M., and Reynolds, A., (1994). *The global learning organization*, Burr Ridge, IL: Irwin Professional.
- Martin, K. a. T., Wenpin,. (2003). *Social Networks and Organizations*, London: SAGE Publication Ltd.
- McAndrew, P., Clow, D., Taylor, J. and Aczel, J., (2004). "The evolutionary design of a knowledge network to support knowledge management and sharing for lifelong learning." *British Journal of Educational Technology*, 35(6).
- Nonaka I. and Takeuchi H. (1995). *The Knowledge Creating Company: How Japanese Companies Create the Dynamics of Innovation*, New York: Oxford University Press.
- Nonaka I. and Takeuchi H. (2004). *Hitotsubashi on knowledge management*, Singapore City: John Wiley and Sons Asia.
- Paul Adams. (2010). *THE REAL LIFE SOCIAL NETWORK*
<http://www.slideshare.net/padday/the-real-life-social-network-v2> [August 25, 2010]
- Peter M. Senge. (1990). *The Fifth Discipline: the Art and Practice of the Learning Organization*, New York: Doubleday/ Currency.
- Petter C. Reich K. and Scheuermann, F. (2005). *Work and Learn Together: Analysis of tools supporting communities of practice*: Institute for future study.
- Prabhakar G.P. (2005). "An Emprirical Study Reflecting the Importance of Transformational Leadership on Project Success Across Twenty-eight Nations." *Electronic version, Project Management Journal*, 36(4).
- Probst, G. S. R., and K.Romhardt,. (2000). *Managing Knowledge Building Blocks for Success*, England: John Willey & Sons Ltd.
- Randy Emelo. (2009). *SOCIAL LEARNING WHY NOW IS THE TIME*: Triple Creek Associates.
- Ray H. Elliott. (2006). *Ethical Leadership and Business Culture: Transformational Pathways within Boards and Management for Enhanced Integrity, Trust, and*

- Organisational Actualisation*, Victoria University Melbourne: Business Ethics Research Unit (BERU) / Centre for International Corporate Governance Research.
- Rob Cross; Andrew Parker; Laurence Prusak and Stephen P. Borgatti. (2001). "Knowing What We Know: Supporting Knowledge Creation and Sharing in Social Networks." *Organizational Dynamics*, 30(2).
- Roger M. Addison. (2007). "Performance Technology Landscape." *Performance improvement.*, 42(2).
- Rune Kvist Olsen. (2006). *A change from leadership (vertical powerstructure) to leadingship (horizontal powerstructure) at work*
<http://www.humiliationstudies.org/documents/OlsenLeadershipLeadingship.pdf>
 [October 14, 2011]
- Sallis, E. a. J., G., (2002). *Knowledge Management in Education*, London: Kogan Page.
- Sanjeev Soman. (2007). *Horizontal Learning Vs Vertical Learning*,
 : DC School of Management and Technology Pullikkanam, Vagamon (Kerala), India.
http://www.indianmba.com/Occasional_Papers/OP152/op152.html [December 20, 2011]
- Sarita Yardi. (2009). "Social Learning and Technical Capital on the Social Web." *Winter*, 16(2).
- Satoshi Ikeda Takao Ito and Makoto Sakamoto. (2010). "Discovering the efficient organization structure: horizontal versus vertical." *Artificial Life and Robotics*, 15(4).
- Schlager M.S. Schank P. and Harris A. "Painting a Landscape onto TAPPED IN 2."
Presented at The Role of Place in Shaping Virtual Community, New Orleans, LA.
- Shafika Isaacs. (2004). *Schoolnets in Africa*, UK: University of Salford.
- Sveiby and Karl-Erik. (1998). *Measuring Intangibles and Intellectual Capital - An Emerging First Standard* <http://www.sveiby.com/articles/EmergingStandard.html>
 [August 12, 2010]
- The American Productivity and Quality Center and Arthur Andersen. (1995). *The Knowledge Management Assessment Tool (KMAT)* <http://www.apqc.org/km>
 [December 20, 2010]
- Tiwana, A. (2000). *The Knowledge management toolkit: practicecal techniques for building a knowledge management system*, Upper Saddle River, NJ: Prentice Hall.
- Turban, E., and Aronson, J. E., (2001). *Decision Support Systems and Intelligent Systems*, Upper Saddle River, NJ: Prentice Hall.
- Vakola M. and Rezgui Y. (2000). "Organisational Learning and Innovation in the Construction Industry." *Learning Organisation: An International perspective*, 7(4).

- Wunram, M. (2000). *Practical methods and tools for corporate knowledge management Sharing and capitalizing engineering know-how in the concurrent enterprise* <http://www.corman.net/download/corman.pdf> [October 24, 2012]
- Yamane T. (1967). *Elementary sampling theory*, Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice-Hall.
- Yavuz Akpınar and Yusuf Bayramolu. (2008). "PROMOTING TEACHERS' POSITIVE ATTITUDE TOWARDS WEB USE: A STUDY IN WEB SITE DEVELOPMENT." *Istanbul, The Turkish Online Journal of Educational Technology*, 7(3).
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2543). การจัดการเครือข่าย: กลยุทธ์สำคัญสู่ความสำเร็จของการปฏิรูปการศึกษา, กรุงเทพฯ: บริษัท ชัคเซสมิเดีย จำกัด.
- เกียรติศักดิ์ พันธุ์ลำเจียก. (2552). รายงานการวิจัยการจัดการความรู้ในการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษาสู่สังคม, กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.
- เจมส์ เบลแลนกา และ รอน แบรินต์. (2554). ทักษะแห่งอนาคตใหม่: การศึกษาเพื่อศตวรรษที่ 21, วรพจน์ วงศ์กิจรุ่งเรือง และ อธิป จิตตฤกษ์, translator, กรุงเทพฯ: โอเพ่นเวิลด์ส.
- เทวิล ศรีสองเมือง. (2551). การพัฒนารูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน, วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาวิชาวิจัยการศึกษา ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เยาวลักษณ์ สงวนพานิช. (2552). "การพัฒนารูปแบบการจัดการความรู้เพื่อการพัฒนาด้านบริการพยาบาลในโรงพยาบาลนครปฐม." วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน, ปีที่ 15(ฉบับที่ 1).
- โครงการพัฒนาเยาวชนโดยการเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง. (2556). ศูนย์การเรียนรู้, กรุงเทพฯ: มูลนิธิสยามกัมมาจล ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน). http://www.scbfoundation.com/projects/unit_all.php?proj=1&sub=&unit=&flag=1 [18 กันยายน 2556]
- โครงการวิจัยเศรษฐกิจพอเพียง สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์. (2549). ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและการประยุกต์ใช้, กรุงเทพฯ: สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์: โครงการวิจัยเศรษฐกิจพอเพียง. http://www.sufficiencyeconomy.org/network_show.php?id=240&sid=32&ntype=4 [27 กรกฎาคม 2553]
- โครงการวิจัยเศรษฐกิจพอเพียง สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์. (2553). สัมมนาเติมพลังสถานศึกษาพอเพียง. <http://www.sufficiencyeconomy.org/technique-detail.php?id=50> [31 กรกฎาคม 2553]
- กมล รอดคล้าย. (2554). สานพลังเครือข่ายโรงเรียนพอเพียง เทิดพระเกียรติฯ 84 พรรษา, กรุงเทพฯ. http://www.scbfoundation.com/news_info_detail_th.php?nid=658&cat_id=1 [16 กรกฎาคม 2554]

- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2553). การจัดการความรู้ (Knowledge Management: KM) กับ การบริหารราชการสมัยใหม่.
<http://www.thailocaladmin.go.th/work/km/home/kmstory/kmstory4.htm> [6 สิงหาคม 2554]
- กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข. (2550). "คลังความรู้ (Knowledge Asset) การถอดบทเรียนและ ประสบการณ์การเรียนรู้ด้วยการวิเคราะห์หลังการปฏิบัติโครงการ “การป้องกันการติดเชื้อ เอช ไอ วี สำหรับหญิงตั้งครรภ์”". City: กรุงเทพฯ.
- กระทรวงมหาดไทย, ก. (2552). การจัดการความรู้ของกรมการปกครองกระทรวงมหาดไทย.
http://www.dopa.go.th/iad/km/km_des.html [10 กุมภาพันธ์ 2552]
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ.
http://ednet.kku.ac.th/~ed_soc/law2. [6 มิถุนายน 2554]
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551: โรงพิมพ์ ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด กรุงเทพฯ.
- กัญพินา เชื่อมชิด. (2553). ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจากหลักคิดสู่วิถีปฏิบัติ: โรงเรียนจุฬาภรณราช วิทยาลัย เพชรบุรี, นนทบุรี: บริษัทธนภัทร (2006) พรินต์ติ้ง (จำกัด).
- กานต์สุดา มาฆะศิริานนท์. (2546). การนำเสนอระบบการจัดการความรู้สำหรับองค์กรเอกชน, สาขาวิชา โสตทัศนศึกษา ภาควิชาโสตทัศนศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- กิตติภัทร์ โฉมฉาย และ กนกวรรณ เขียววัน. (2549). "เทคโนโลยีเพื่อการจัดการความรู้." วารสาร บริหารธุรกิจ, คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีมหานคร, 1(1).
- จิรภรณ์ สุทธิมสภา. (2548). "แล้วก็มาสู่ยุคของ KM." วารสารการจัดการสมัยใหม่, 3(1).
- จิรัชมา วิเชียรปัญญา. (2549). การพัฒนาตัวบ่งชี้ร่วมสำหรับการจัดการความรู้ที่มีประสิทธิภาพ, สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา ภาควิชาหลักสูตร การสอนและเทคโนโลยีการศึกษา คณะ ครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จิรวารณ พันนุกิจ. (2551). การจัดการความรู้(KM) กลยุทธ์ที่ 1 คุณธรรมนำความรู้ นำมาปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติ. <http://gotoknow.org/file/jirawan1/KM1.doc> [25 สิงหาคม 2553]
- ชัชวาล วงษ์ประเสริฐ. (2548). การจัดการความรู้ในองค์กรธุรกิจ, กรุงเทพฯ: เอ็กซ์เปอร์เน็ท.
- ชินวรรณ บุญเกียรติ. (2554). เผย 13 โรงเรียนศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง: ผู้จัดการออนไลน์.
<http://www2.manager.co.th/Entertainment/ViewNews.aspx?NewsID=954000068925>
 [31 กรกฎาคม 2554]
- ชูลีกร เกษทอง. (2553). การรับรู้การสื่อสารทางการตลาดแบบบูรณาการที่มีผลต่อกระบวนการตัดสินใจ ซื้อสินค้าหรือบริการในสังคมเครือข่ายออนไลน์ของผู้บริโภคในกรุงเทพมหานคร, วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต สาขาวิชาการตลาด ภาควิชาการตลาด วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ชูพงษ์ พิพัฒน์ไชยศิริ. (2553). เครือข่ายและกระบวนการสื่อสารของคณะทำงานด้านเครือข่ายวิชาการ และสถาบันการเมืองคณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง, วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต,

- สาขาวิชานิติศาสตร์พัฒนาการ ภาควิชาการประชาสัมพันธ์ คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ณพิศิษฐ์ จักรพิทักษ์. (2552). ทฤษฎีการจัดการความรู้, กรุงเทพฯ: บริษัท ธนาเพรส จำกัด.
- ณัชกฤษฎิณานันท์ แก้วละเอียด. (2553). การนำเสนอรูปแบบเว็บไซต์สำหรับการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของชุมชนนักปฏิบัติด้านดนตรีไทย, วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต, สาขาวิชาโสตทัศนศึกษา ภาควิชาหลักสูตร การสอนและเทคโนโลยีการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ณัฐพันธ์ เขจรันนันทน์ และ ไพบุลย์ เกียรติโกมล. (2545). ระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการ, กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดยูเคชั่น.
- ณัฐสิริตา ศิริรัตน์. (2551). การพัฒนารูปแบบการแลกเปลี่ยนเรียนรู้บนเครือข่าย ตามแนวคิดการเรียนรู้แบบชี้แนะตนเองเพื่อสร้างการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีมสำหรับบุคลากรทางการศึกษา, วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต, สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา ภาควิชาหลักสูตร การสอนและเทคโนโลยีการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ดริณภพ เพียรจัด. (2551). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนบนเว็บไซต์ภาษาไทยด้วยวิธีการเรียนรู้ร่วมกันและการเรียนรู้ด้วยกรณีศึกษาเพื่อสร้างค่านิยมด้านการมีเหตุผลตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1, วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต, สาขาวิชาโสตทัศนศึกษา ภาควิชาหลักสูตร การสอนและเทคโนโลยีการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ดำรงค์ ศรีอร่าม. (2553). การพัฒนารูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทิพากร วรรณพฤกษ์. (2554). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา ในสำนักงานเขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานคร, วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต, สาขาวิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ธनिया เยาดำ. (2551). การพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของความสำเร็จในการใช้หลักสูตรเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน, วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต, สาขาวิชาวิจัยการศึกษา ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธวัชชัย ตั้งสง่า. (2547). การจัดการความรู้ (Knowledge Management) จากทฤษฎีสู่ปฏิบัติ.
<http://www2.djop.moj.go.th/knowledge/md2-4> [31 ตุลาคม 2554]
- นฤมล นิราทร. (2543). "การสร้างเครือข่ายการทำงาน: ข้อควรพิจารณาบางประการ". City: โครงการระหว่างประเทศว่าด้วยการขจัดปัญหาการใช้แรงงานเด็ก
 กรุงเทพฯ.
- บดินทร์ วิจารณ. (2547). การจัดการความรู้สู่ปัญญาปฏิบัติ, กรุงเทพฯ: เอ็กซ์เปอร์เน็ท.
- บุญดี บุญญานุกิจ, &. (2547). การจัดการความรู้จากทฤษฎีสู่การปฏิบัติ, กรุงเทพฯ: สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ.

- บุญส่ง หาญพานิช. (2546). การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการความรู้ในสถาบันอุดมศึกษาไทย, วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประคอง กรรณสูตร. (2538). สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์, กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประพนธ์ ผาสุกยัด. (2549). การจัดการความรู้ (KM) ฉบับขับเคลื่อน LO, กรุงเทพฯ: ไยไหม.
- ประภาส ศรีเจริญ. (2553). ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจากหลักคิดสู่วิถีปฏิบัติ: โรงเรียนลาซาล จันทบุรี (มารดาพิทักษ์), นนทบุรี: บริษัทธนภัทร (2006) พรินต์ติ้ง (จำกัด).
- ปริญญา ชนะวาทิ. (2552). การศึกษาการบูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการเรียนการสอนวิชาศิลปศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาในภาคเหนือ, ภาคเหนือ. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, สาขาวิชาศิลปศึกษา ภาควิชาศิลปปะ ดนตรีและนาฏศิลป์ศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปรียานุช พิบูลสรารุช. (2550). การขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา, กรุงเทพฯ: ศูนย์ประสานงานกลางการดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.
- ปรียานุช พิบูลสรารุช. (2553). ตลาดนัดความรู้ “เครือข่ายเรียนรู้สู่ความพอเพียง” ครั้งที่ 2: โครงการวิจัยเศรษฐกิจพอเพียง สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์.
<http://www.plearnpattana.com/intra/modules.php?name=News&file=print&sid=642>
[27 กันยายน 2554]
- ปิ่นรส มาลากุล ณ อยุธยา. (2547). "เอกสารประกอบคำบรรยาย: การบริหารการเปลี่ยนแปลง". City: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย: ภาควิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
โครงการฝึกอบรม หลักสูตร การพัฒนาเพื่อการปรับเปลี่ยน.
- ปารีชาติ สถาปิตานนท์ และ ชัยวัฒน์ ธีระพันธ์. (2546). "สื่อสารกับสังคมเครือข่าย" “การสร้างเครือข่ายที่มีพลัง” City: สถาบันชุมชนท้องถิ่นพัฒนาสถาบันการเรียนรู้และพัฒนาประชาสังคม: กรุงเทพฯ.
- พงศ์เทพ เทพกาญจนา. (2556). "ประกาศกระทรวงศึกษาธิการเรื่องสถานศึกษาแบบอย่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง. ในประกาศกระทรวงศึกษาธิการเรื่องสถานศึกษาแบบอย่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง “สถานศึกษาพอเพียง 2555” (รอบ 2)". City: กระทรวงศึกษาธิการ: กรุงเทพฯ.
- พรพิมล ธรรมชาภิรมย์โชค. (2550). การพัฒนารูปแบบการจัดการความรู้สำหรับหน่วยงานภาครัฐด้วยกระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพ, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา ภาควิชาหลักสูตร การสอนและเทคโนโลยีการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พระมหาสุหิตย์ อาภากร. (2547). เครือข่าย: ธรรมชาติ ความรู้และการจัดการ, กรุงเทพฯ: โครงการเสริมสร้างการเรียนรู้เพื่อชุมชนเป็นสุข.
- พัชรินทร์ รุจิรานุกูล. (2551). การศึกษาการปลูกฝังคุณธรรมนำความรู้ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้แก่นักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน, วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนศึกษา

ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พิภัก ดวงคำสวัสดิ์. เทคโนโลยีที่สนับสนุนการดำเนินการจัดการเรียนรู้.

http://www.dmaonline.in.th/index.php?modules=article&f=view&cat_id=3&id=61

[18 พฤศจิกายน 2554]

พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์. (2544). วิจัยในชั้นเรียน: หลักการสู่การปฏิบัติ, กรุงเทพฯ: บริษัทเดอะมาสเตอร์กรุ๊ป แมเนจเม้นท์ จำกัด.

ยรรยง ณ บางช้าง. (2551). ผลการใช้วิธีการเอ็มทีในการเสริมสร้างพฤติกรรมการประหยัดตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 4-6, วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาวิชาวิจัยการศึกษา ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

รสสุคนธ์ รุดชาติ. (2550). ความสัมพันธ์ระหว่างบรรยากาศองค์กรกับความพึงพอใจของครูในโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอน ช่วงชั้นที่ 3 และ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลำปาง เขต 2 วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง.

วรภัทร ภูเจริญ. (2548). องค์กรแห่งการเรียนรู้ และการบริหารความรู้, กรุงเทพฯ: อริยชน.

วรวรรณ วาณิชยเจริญชัย. (2548). การพัฒนาระบบการสร้างความรู้ด้วยวิธีการเรียนรู้เป็นทีมสำหรับอาจารย์พยาบาลในสถาบันอุดมศึกษา, วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วรางคนาง ชูแก้ว. (2551). การพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของค่านิยมและพฤติกรรมตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนมัธยมศึกษา, วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาวิชาวิจัยการศึกษา ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วิไลลักษณ์ ชาตวิเชียร. (2551). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนบนเว็บวิชาวิทยาศาสตร์ด้วยการเรียนรู้แบบโครงงานเพื่อสร้างค่านิยมด้านการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา, วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาวิชาสัตตศาสตร์ ภาควิชาหลักสูตร การสอนและเทคโนโลยีการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วิจารณ์ พานิช. (2547). การจัดการความรู้คืออะไร ไม่ทำ-ไม่รู้: การจัดการความรู้เพื่อคุณภาพที่สมดุล, กรุงเทพฯ: ดีไซร์.

วิจารณ์ พานิช. (2551). การจัดการความรู้ ฉบับนักปฏิบัติ, กรุงเทพฯ: สถาบันส่งเสริมการจัดการความรู้เพื่อสังคม (สคส.).

วิธยา บริบูรณ์ทรัพย์. (2553). ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจากหลักคิดสู่วิถีปฏิบัติ: โรงเรียนโยธินบูรณะ, นนทบุรี: บริษัทธนภัทร (2006) พรินต์ติ้ง (จำกัด).

วิมลศรี ศุขิลวรรณ. (2553). ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จากหลักคิดสู่วิถีปฏิบัติ โรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัย เพชรบุรี, กรุงเทพฯ: บริษัทธนภัทร(2006) พรินต์ติ้ง จำกัด.

วิลาวัลย์ จารุอรุยานนท์. (2553). การพัฒนารูปแบบการบริหารการเปลี่ยนแปลงเพื่อการขับเคลื่อนการจัดการความรู้สำหรับมหาวิทยาลัยราชภัฏ, วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ศรีวิมล สุรสันติวรการ. (2551). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนบนเว็บวิชาสังคมศึกษาด้วยวิธีสตอรี่ไลน์เพื่อสร้างค่านิยมด้านความพอประมาณตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3, วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาวิชาโสตทัศนศึกษา ภาควิชาหลักสูตร การสอนและเทคโนโลยีการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ. (2542). องค์การและการจัดการ, กรุงเทพฯ: ธนรัชการพิมพ์.
- ศุภชัย ยาวะประภาษม. (2544). การปรับปรุงประสิทธิภาพของหน่วยงานของรัฐที่ประสบความสำเร็จในการบริการประชาชน: การบริหารการเปลี่ยนแปลง, กรุงเทพฯ: สำนักงาน ก.พ.
- ศูนย์ขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง สำนักงานกิจการพิเศษ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2549). ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและการประยุกต์ใช้: สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์: โครงการวิจัยเศรษฐกิจพอเพียง.
http://www.sufficiencyeconomy.org/network_show.php?id=240&sid=32&ntype=4 [27 กรกฎาคม 2550]
- สถาบันคอมพิวเตอร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง. (2553). การจัดการความรู้.
<http://computer.ru.ac.th/knowledge/home> [31 กรกฎาคม 2553]
- สถาบันส่งเสริมการจัดการความรู้เพื่อสังคม. (2549). การจัดการความรู้ กรุงเทพฯ.
<http://www.bb.go.th/BBKM/public/aboutKM/Article/startkm.pdf> [25 กรกฎาคม 2553]
- สมชาย นำประเสริฐชัย. (2546). เทคโนโลยีกับการจัดการความรู้.
http://www.kmi.or.th/document/Tech_KM.pd [6 มิถุนายน 2554]
- สมพิศ เก่งพานิช. (2549). ความคาดหวังในการสร้างบรรยากาศองค์กรที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ของข้าราชการครูโรงเรียนวัดแจ้งร้อน สำนักงานเขตราชวัตรบูรณะ กรุงเทพมหานคร, วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.
- สัญญา สัญญาวิวัฒน์. (2550). ทฤษฎีสังคมวิทยา, กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). รายงานการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมการเพิ่มประสิทธิภาพขององค์กรทางการศึกษาด้วยการจัดการความรู้, นนทบุรี: โรงพิมพ์และทำปกเจริญผล.
- สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการเทคโนโลยีสารสนเทศแห่งชาติ ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ. (2545). กรอบนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศ ระยะ พ.ศ. 2544-2553 ของประเทศไทย, กรุงเทพฯ: ธนาเพรส แอนด์ กราฟฟิก.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2548). "แนวปฏิบัติการจัดการความรู้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เอกสารการจัดการความรู้". City: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน: กรุงเทพฯ.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี. (2554). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่สิบเอ็ด พ.ศ.2555-2559, กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี.

- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการและสถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ. (2548). คู่มือการจัดทำแผนการจัดการความรู้. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการและสถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ, กรุงเทพฯ.
- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, ศ. ส. (2553). รายงานผลการดำเนินงานประจำปีงบประมาณ 2553 (เมษายน-กันยายน2553). กรุงเทพฯ.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา(องค์กรมหาชน). (2547). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่2) พ.ศ.2545, กรุงเทพฯ.
- สำนักพัฒนากฎหมายการศึกษา สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2550). แนวคิดทฤษฎีเครือข่าย, กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
<http://www.onec.go.th/cms/categoryview.php?categoryID=CAT0000668> [5 สิงหาคม 2553]
- สุทธาทิพย์ พิศฉลาด. (2551). การศึกษาความเข้าใจและการปฏิบัติของครูในโรงเรียนแกนนำตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง, วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, สาขาวิชาวิจัยการศึกษา ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุภณิดา ปุสุรินทร์คำ. (2549). การพัฒนารูปแบบการแบ่งปันความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารด้วยวิธีการเรียนแบบร่วมมือเพื่อพัฒนาความเป็นชุมชนนักปฏิบัติของครูในโรงเรียนที่เข้าร่วมในโครงการหนึ่งอำเภอหนึ่งโรงเรียนในฝันของกรุงเทพมหานคร, วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์, สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา ภาควิชาหลักสูตร การสอนและเทคโนโลยีการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุวรรณ เจริญเสาวภาคย์ และคณะ. (2548). การจัดการความรู้(Knowledge Management) ชุดเครื่องมือการเรียนรู้ด้วยตนเอง (Self-Learning Tool Kits), กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ ก.พลพิมพ์(1996) จำกัด.
- อุทัยทิพย์ เจียวิวรรธน์กุล. (2553). การวิจัยเชิงปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม: แนวคิด หลักการและบทเรียน, กรุงเทพฯ: บริษัท พี.เอ.ลีฟวิ่ง. จำกัด.

ภาคผนวก

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญสอบถามสภาพ ปัญหา และความต้องการ

ด้านปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

1. ดร.दनัยกิติ์ สุขสว่าง	สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์
2. ดร.กฤษทีรา บุญเลี้ยง	ครู คศ.4 โรงเรียนราชวินิตมัธยม
3. นายฉลาด ปาโส	ครู คศ.3 โรงเรียนเชิงขวัญพิทยาคม

ด้านการจัดการความรู้

1. อาจารย์ ดร.จุฬารัตน์ บุชบงก์	หัวหน้าโปรแกรมวิชานิติศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
2. อาจารย์ ดร.รัชนีวรรณ ตั้งภักดี	อาจารย์ประจำภาควิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
3. อาจารย์ ดร.ธัชกร สุวรรณจรัส	อาจารย์ประจำสาขาวิชาเทคโนโลยีสื่อสารการศึกษา
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศการศึกษา

1. ดร.ช่อบุญ จิรานุภาพ	นักวิชาการศึกษา สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
2. อาจารย์ ดร.โอภาส เกาไศยาภรณ์	อาจารย์ประจำภาควิชาเทคโนโลยีการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
3. อาจารย์ ดร.นุชจรี บุญเกต	อาจารย์ประจำสาขาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

ด้านบริหารการศึกษา

1. อาจารย์พรทิพย์ คำชาย	อาจารย์ประจำกลุ่มวิชาพื้นฐานและบริหารการศึกษา
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์
2. นายสนธยา รักษากิจ	รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต1
3. นางสาวลี เกษมรัตติ	ประธานสถานศึกษาและประธานเขตสำนักงาน
เขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เขต 6

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิประเมินค่าความสอดคล้องของระบบการจัดการความรู้

ด้านปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

1. นางกัญทิมา เชื้อมชิต	ผู้อำนวยการโรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัย เพชรบุรี
2. นางณัฐกานต์ นวนสำเนียง	ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก
3. ดร.มณูญ เพชรมีแก้ว	ผู้อำนวยการโรงเรียนบรบือวิทยาคาร

ด้านการจัดการความรู้

1. ดร.ดิศกุล เกษมสวัสดิ์	ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและ
การศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดสมุทรสาคร |
|--------------------------|---|

2. ดร.สุภณิดา ปุสุรินทร์คำ	พยาบาลวิชาชีพ7 ว.
องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา
3. ดร.พร้อมภักดิ์ บึงบัว	ผู้อำนวยการฝ่ายวิจัยและพัฒนาคุณภาพทางวิชาการ
มหาวิทยาลัยรัตนบัณฑิต

ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศการศึกษา

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปณิดา วรรณพิรุณ	อาจารย์ประจำภาควิชาครุศาสตร์เทคโนโลยี
คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ
2. รองศาสตราจารย์ ดร.ปรัชญนันท์ นิลสุข	อาจารย์ประจำภาควิชาครุศาสตร์เทคโนโลยี
คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ
3. ดร.สุวิทย์ บึงบัว	สำนักเทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอน
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ

ด้านบริหารการศึกษา

1. อาจารย์ ดร.พจนีย์ มั่งคั่ง	อาจารย์ประจำกลุ่มวิชาพื้นฐานและบริหารการศึกษา
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์
2. ดร.ดิศกุล เกษมสวัสดิ์	ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและ
การศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดสมุทรสาคร
3. นางกัญญาพินา เชื่อมชิต	ผู้อำนวยการโรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัย เพชรบุรี

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญประเมินเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. นายฉลาด ปาโส	ครู คศ.3 โรงเรียนเชียงขวัญพิทยาคม
2. ดร.กฤษทีรา บุญเลี้ยง	ครู คศ.4 โรงเรียนราชวินิตมัธยม
3. นางณัฐกานต์ นวนสำเนียง	ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก
4. ดร.มณูญ เพชรมีแก้ว	ผู้อำนวยการโรงเรียนบรบือวิทยาคาร
5. ดร.ดิศกุล เกษมสวัสดิ์	ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและ
การศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดสมุทรสาคร
6. อาจารย์ ดร.จุฬารัตน์ บุษบงก์	หัวหน้าโปรแกรมวิชานิตศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
7. ดร.สุภณิดา ปุสุรินทร์คำ	พยาบาลวิชาชีพ องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา
8. อาจารย์ ดร.วราภรณ์ สีนถาวร	อาจารย์ประจำสาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์

9. นางสาวลักษณ รัตนชวงค์ ศึกษานิเทศก์ชำนาญการ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1
10. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เขมณัฏฐ์ มิ่งศิริธรรม สำนักเทคโนโลยีการศึกษา
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
11. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิวินิต อรรถวุฒิกุล อาจารย์ประจำภาควิชาเทคโนโลยีการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
12. ว่าที่ร.ต.หญิง ดร.สายสุนีย์ เทพสุขเอี่ยม ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
นครสวรรค์ เขต 1
13. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุติเทพ ศิริพิพัฒน์กุล อาจารย์ประจำภาควิชาอาชีวศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
14. อาจารย์ ดร.พัชรชาติ ศรีบุญเรือง อาจารย์ประจำภาควิชาส่งเสริมและนิเทศศาสตร์เกษตร
คณะเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
15. อาจารย์ ดร.กอบสุข คงมันัส อาจารย์ประจำภาควิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร
16. ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุชิน นิธิไชโย อาจารย์ประจำสาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์
17. อาจารย์ ดร.น้ามนต์ เรืองฤทธิ์ อาจารย์ประจำภาควิชาเทคโนโลยีการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
18. ดร.นิภาพรรณ ไชยิตสกุลชัย นักวิชาการอิสระ
(อดีตอาจารย์ประจำภาควิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร)
19. ดร.ดารรัตน์ ถัสริมสุขศิริ ผู้อำนวยการศูนย์การเรียนรู้ C asean Thailand
20. ดร.จิตินันท์ วิมานรัตน์ นักวิชาการอิสระ
21. อาจารย์ ดร.ฉัตรวรรณ ลัญฉวรรธนะกร อาจารย์ประจำสาขาวิชาประถมศึกษา
ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
22. อาจารย์ ดร.ฐาปนี สีเฉลียว อาจารย์ประจำภาควิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
23. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทวีวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ อาจารย์ประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

ผู้ทรงคุณวุฒิรับรองรูปแบบงานวิจัย

1. อ.ดร.บุญเรือง เนียมหอม	ข้าราชการบำนาญ
(อดีตอาจารย์ประจำสาขาวิชาเทคโนโลยีและ
สื่อสารการศึกษา ภาควิชาเทคโนโลยีและสื่อสาร
การศึกษา คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย)	
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประศักดิ์ หอมสนิท	ข้าราชการบำนาญ
(อดีตอาจารย์ประจำสาขาวิชาเทคโนโลยีและ
สื่อสารการศึกษา ภาควิชาเทคโนโลยีและสื่อสาร
การศึกษา คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย)	
3. รองศาสตราจารย์ ดร.สุกรี รอดโพธิ์ทอง	คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรัตนบัณฑิต
4. วิวัฒน์ชัย สุขทัพบัก	ข้าราชการบำนาญ
(อดีตอาจารย์ประจำสาขาวิชาเทคโนโลยีและ
สื่อสารการศึกษา ภาควิชาเทคโนโลยีและสื่อสาร
การศึกษา คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย)	
5. ดร.ณัฐ์สิตา ศิริรัตน์	สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากร
ทางการศึกษา
6. นายระวี ชูณิกากรณ์	สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
ผู้อำนวยการระดับเชี่ยวชาญพิเศษ
โรงเรียนอาจสามารถวิทยา ร้อยเอ็ด
7. นายประหยัด ภารการ	รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ
โรงเรียนธงธานี จ.ร้อยเอ็ด

ภาคผนวก ข
ตัวอย่างหนังสือขออนุญาต ขอความร่วมมือที่ใช้ในงานวิจัย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ที่ ศธ 0512.6(2771)/ 55- 3871

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพมหานคร 10330

18 กันยายน 2555

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือวิจัย

เรียน ดร.ฐาปนี สีเฉลิยว

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วย นายครุณภพ เพียรจัด นิสิตหลักสูตรครุศาสตรคุณวุฒิบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา ภาควิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา อยู่ระหว่างการดำเนินงานวิจัยวิทยานิพนธ์เรื่อง “การพัฒนาระบบการจัดการความรู้สำหรับโรงเรียนเครือข่ายระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.อรจรรย์ ณ ตะกั่วทุ่ง และ อาจารย์ ดร.จิรัชมา วิเชียรปัญญา เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในกรณีนี้ใคร่ขอเชิญ ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือวิจัย ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัยจะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน โปรดเป็นผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าวเพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.อาชญญา รัตนอุบล)

รองคณบดี

ปฏิบัติกรแทนคณบดี

งานหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ฝ่ายวิชาการ

โทร. 0-2218-2681-82 ต่อ 612

ภาคผนวก ค

ตารางแสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ตารางที่ 21 แสดงผลการวิเคราะห์ค่าความสอดคล้องของรูปแบบระบบการจัดการความรู้สำหรับโรงเรียนเครือข่ายระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่ได้รับการประเมิน

ที่	องค์ประกอบ	ค่าดัชนี I.O.C	ข้อเสนอแนะ
1.	องค์ประกอบโดยรวม องค์ประกอบระบบประกอบด้วย (1) ด้านคน (2) ด้านองค์กร (โรงเรียน) (3) ด้านเทคโนโลยี (4) ด้านการเรียนรู้	1.00	ด้านองค์กร(โรงเรียน)ให้เขียนโดยใช้คำว่า “ด้านโรงเรียน”
2.	องค์ประกอบที่ 1 ด้านคน องค์ประกอบด้านคน ประกอบด้วย 1) ผู้ปฏิบัติจัดการความรู้ (Knowledge Practitioner: KP) 2) ผู้เชี่ยวชาญความรู้ (Knowledge Expert: KE) 3) ผู้บริหารความรู้ (Knowledge Administrator:KA) 4) ผู้รับความรู้	0.92	มีบุคคลอื่นเกี่ยวข้องหรือไม่ เช่น ปรากฏท้องถิ่น นักปกครองท้องถิ่น เป็นต้น ควรนำไปใส่หรือไม่
3.	ผู้ปฏิบัติจัดการความรู้ (KP) ได้แก่ ผู้บริหาร ครูผู้สอน บุคลากรการศึกษา นักเรียน ของโรงเรียนเครือข่าย	0.92	นักเรียนเป็นผู้ปฏิบัติจัดการความรู้หรือไม่
4.	ผู้ปฏิบัติจัดการความรู้ประกอบด้วย คุณอำนวย คุณกิจ คุณลิขิต คุณประสาน	1.00	อยากให้เน้นเฉพาะตำแหน่งที่สำคัญจริงๆ ไม่จำเป็นต้องดำเนินตามหลักการทั้งหมด เนื่องจากบริบทของโรงเรียนและบริบทเอกชนไม่เหมือนกัน
5.	ผู้เชี่ยวชาญความรู้ (KE) ได้แก่ ผู้บริหาร ครูผู้สอน บุคลากรการศึกษา นักเรียน ที่เกี่ยวข้องรับในสังคม	0.92	นักเรียนเป็นผู้เชี่ยวชาญหรือเป็นเพียงผู้ใช้ความรู้
6.	ผู้บริหารความรู้ (KA) ได้แก่ ผู้บริหาร ครูผู้สอน บุคลากรการศึกษา นักเรียน ทีมจัดการความรู้ (KM Team)	0.92	นักเรียนเป็นผู้บริหารความรู้ใช้หรือไม่
7.	ผู้รับความรู้ ได้แก่ ผู้บริหาร ครูผู้สอน บุคลากรการศึกษา นักเรียน ของโรงเรียน เครือข่ายที่เป็นผู้รับความรู้	0.92	มีผู้เกี่ยวข้องอื่นอีกหรือไม่
8.	ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมสำหรับองค์ประกอบที่ 1 ด้านคน -ปรับข้อความให้ถูกต้อง เช่น ผู้บริหาร เป็น “ผู้บริหารสถานศึกษา” รวมถึงคำอื่น -ในรูปแบบควรตรวจสอบการใช้คำในประโยคต่างๆ ให้เป็นภาษาทางการไม่ใช่ภาษาพูด		
9.	องค์ประกอบที่ 2 ด้านองค์กร (โรงเรียน) องค์ประกอบด้านองค์กร (โรงเรียน) ประกอบด้วย 1) ค่านิยม วัฒนธรรม โครงสร้าง 2) แผนยุทธศาสตร์ ได้แก่ วิสัยทัศน์ พันธกิจ กลยุทธ์ เป้าหมาย ตัวชี้วัด นโยบาย ปัจจัยแห่งความสำเร็จ แผนงาน โครงการ กิจกรรม 3) ผู้นำของโรงเรียนขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา	0.50	ใช้คำว่าโรงเรียนแทนองค์กร -ผู้นำของโรงเรียนคืออะไร: ผู้มีการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษาของโรงเรียน -ผู้วิจัยเน้นไปที่การจัดการเรียนการสอนดังนั้น อาจตัดเรื่องบริหารโรงเรียนออก เช่น ตัดแผนยุทธศาสตร์ซึ่งอาจต้องทำแยกเป็นอีกรูปแบบ
10.	ค่านิยมหลักขององค์กร (Core Values Organization) หมายถึง ค่านิยมหลักของโรงเรียนเครือข่ายฯ ซึ่งเป็นเกณฑ์สำคัญที่บุคลากรด้านคนใช้ตัดสินใจว่าจะควรทำและไม่ควรทำเพื่อให้ได้รับผลอันพึงปรารถนาด้วยกัน	0.33	ไม่ควรมีเพราะไม่ใช่การจัดการเรียนการสอน ผู้วิจัยเน้นไปที่ การจัดการเรียนการสอนไม่ใช่การบริหารองค์กร
11.	วัฒนธรรมองค์กร (Corporate Culture) หมายถึง วัฒนธรรมของโรงเรียนเครือข่ายซึ่งเป็นค่านิยมของบุคลากรที่เป็นสมาชิกของโรงเรียนเครือข่ายที่เกิดจากการเรียนรู้ร่วมกันของสมาชิกโรงเรียนเครือข่ายเพื่อสร้างกฎเกณฑ์ของพฤติกรรมและสร้างวิถีการดำเนินชีวิตให้กับเครือข่ายที่สังกัดอยู่	1.00	-ตรวจสอบการใช้ภาษาในรูปแบบฯ ให้ดี เช่น ข้อ 2.1.2.2 “...หลังจากให้ข้อมูลแล้วไม่มีความผิด...” ไม่เข้าใจประโยคนี้ -ควรเน้นที่วัฒนธรรมองค์กรของครูผู้สอน โดยมุ่งไปที่พฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการดำเนินการเป็นสำคัญ อย่านำไปกับการบริหารจัดการ
12.	โครงสร้างหลักองค์กร (Core Values Organization) หมายถึง โครงสร้างของโรงเรียนเครือข่ายเป็นลักษณะการบริหารงานที่เอื้อต่อการจัดการความรู้ของโรงเรียนเครือข่ายผู้ทำหน้าที่กำหนดการกระทำหรือพฤติกรรมของบุคลากรในโรงเรียนเครือข่ายฯ	0.33	-ทุกข้อการเขียนไม่ consistency การเรียงประโยคทำให้คนอ่านไม่เข้าใจ ควรชี้ให้เห็นจุดเด่นหรือประโยชน์ของโครงสร้างแนวราบ
13.	แผนยุทธศาสตร์ขององค์กร หมายถึง แผนยุทธศาสตร์ของโรงเรียนเครือข่าย ซึ่งประกอบไปด้วย วิสัยทัศน์ พันธกิจ กลยุทธ์ เป้าหมาย ตัวชี้วัด นโยบาย ปัจจัยแห่งความสำเร็จ แผนงาน โครงการ กิจกรรม	0.33	พิจารณาข้อเสนอแนะภาพรวมด้านองค์กรในข้อ 25

ที่	องค์ประกอบ	ค่าดัชนี I.O.C	ข้อเสนอแนะ
14.	วิสัยทัศน์ (Vision) หมายถึง การกำหนดความมุ่งหวังของโรงเรียนเครือข่าย บุคลากรในเครือข่ายทุกคนควรมีส่วนร่วมผลักดันโรงเรียนและโรงเรียนให้มีความสำคัญกับการพัฒนาบุคลากรในกลุ่มเครือข่ายโดยมีการระบุเหตุผลของการดำรงอยู่ของกลุ่มเครือข่ายอย่างชัดเจนโดยมีเป้าหมายเป็นสิ่งสนับสนุนให้บรรลุผลสำเร็จตามที่ระบุไว้ในวิสัยทัศน์	0.33	พิจารณาข้อเสนอแนะภาพรวมด้านองค์กรในข้อ 25
15.	พันธกิจ (Mission) หมายถึง การกำหนดขอบเขตงานหรือกำหนดหน้าที่ที่โรงเรียนเครือข่ายต้องดำเนินการแบบอภิมติ (Mandate) หรือการดำเนินการตามกฎระเบียบที่กลุ่มร่วมกันตั้งไว้เพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์ โดยต้องพิจารณาว่าบุคลากรแต่ละคนคือใคร มีหน้าที่ งานอะไรบ้าง	0.33	พิจารณาข้อเสนอแนะภาพรวมด้านองค์กรในข้อ 25
16.	กลยุทธ์ (Strategy) หมายถึง วิธีการทำงานที่แยบยลเพื่อบรรลุกับเป้าหมายหรือเป้าประสงค์ที่โรงเรียนเครือข่าย กำหนดขึ้น ซึ่งไม่ใช่วิธีการดำเนินงานตามปกติอย่างเช่นทุกวันที่ทำเป็นประจำ แต่เป็นแนววิธีการดำเนินงานที่มีอุบายแยบยลในเชิงบวกภายใต้ข้อจำกัดต่างๆ ที่กลุ่มสมาชิกบุคลากรภายในโรงเรียนเครือข่ายฯ ร่วมกันคิดขึ้น	0.33	พิจารณาข้อเสนอแนะภาพรวมด้านองค์กรในข้อ 25
17.	เป้าหมายหรือเป้าประสงค์ (Goal) หมายถึง สภาพผลลัพธ์ที่โรงเรียนเครือข่าย ต้องการให้เกิดขึ้นในอนาคตโดยวัดผลที่ต้องการได้ในระยะเวลาที่กำหนด ตลอดจนสอดคล้องกับวิสัยทัศน์และพันธกิจของหน่วยงาน	0.50	พิจารณาข้อเสนอแนะภาพรวมด้านองค์กรในข้อ 25
18.	ตัวชี้วัด (Indicator) หมายถึง เกณฑ์ การประเมินใช้สำหรับวัดระดับความสำเร็จของการจัดการความรู้เพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษาที่มีความสอดคล้องและสนับสนุนกับ วิสัยทัศน์ พันธกิจ กลยุทธ์ เป้าหมาย ที่โรงเรียนเครือข่ายฯ ร่วมกันขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานระบุไว้ โดยมีความชัดเจนและเป็นรูปธรรม วัดได้ง่าย	0.50	พิจารณาข้อเสนอแนะภาพรวมด้านองค์กรในข้อ 25
19.	นโยบาย (Policy) หมายถึง การกำหนดเป้าหมายในอนาคตที่โรงเรียนเครือข่ายฯ จะต้องไปให้ถึง โดยนำมาขยายผลให้มีความเป็นรูปธรรม สามารถปฏิบัติ และมีตัวชี้วัดความสำเร็จที่ชัดเจน	0.33	พิจารณาข้อเสนอแนะภาพรวมด้านองค์กรในข้อ 25
20.	ปัจจัยแห่งความสำเร็จ (Critical Success Factor) หมายถึง ปัจจัยหลักสำคัญที่จะก่อให้เกิดความสำเร็จตามวิสัยทัศน์ที่ตั้งไว้ โดยปัจจัยแห่งความสำเร็จทำหน้าที่เชื่อมโยงการปฏิบัติงานขององค์ประกอบด้านคนดำเนินการไปในทิศทางเดียวกันให้หลักการ แนวทางที่ให้องค์ประกอบด้านคนทราบว่าต้องทำอะไร หรือทำอะไร เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จ หากขาดปัจจัยแห่งความสำเร็จที่วิสัยทัศน์ของโรงเรียนจะไม่ได้รับการตอบสนอง ปัจจัยหลักแห่งความสำเร็จกำหนดจากวิสัยทัศน์หรือพันธกิจของโรงเรียน	0.83	พิจารณาข้อเสนอแนะภาพรวมด้านองค์กรในข้อ 25
21.	แผนงาน (Plan) หมายถึง การกำหนดทิศทางหรือเป้าหมาย ของการดำเนินงานของโรงเรียนเครือข่ายฯ ซึ่งจะนำไปสู่ความสำเร็จ และดำเนินการจัดทำวิธีหรือแนวทางการทำงานเพื่อให้เกิดผลสำเร็จตามนโยบายที่กำหนดไว้	0.50	พิจารณาข้อเสนอแนะภาพรวมด้านองค์กรในข้อ 25
22.	โครงการ (Project) หมายถึง การวางแผนการดำเนินการล่วงหน้าอย่างมีระบบ ประกอบด้วยกิจกรรมย่อยหลายกิจกรรม ใช้ทรัพยากรในการดำเนินงาน และคาดหวังที่จะได้ผลตอบแทนคุ้มค่าของบุคลากรเครือข่ายฯ แต่ละคน	0.50	พิจารณาข้อเสนอแนะภาพรวมด้านองค์กรในข้อ 25
23.	กิจกรรม (Activity) หมายถึง การปฏิบัติกรอย่างใดอย่างหนึ่ง การกระทำหรือสิ่งที่กระทำที่แสดงถึงความสอดคล้องกับโครงการที่ได้กำหนดขึ้น	1.00	พิจารณาข้อเสนอแนะภาพรวมด้านองค์กรในข้อ 25
24.	ผู้นำโรงเรียนขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา หมายถึง ผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นผู้บริหารโรงเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานจากกระทรวงศึกษาธิการ และปฏิบัติหน้าที่อยู่ในสถานศึกษาพอเพียงหรือสถานศึกษาที่ผ่านการประเมินเป็นศูนย์การเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา	0.92	องค์ประกอบนี้ควรจัดอยู่ในองค์ประกอบด้านคน
25.	ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมสำหรับองค์ประกอบที่ 2 ด้านองค์กร (โรงเรียน) -ผู้นำโรงเรียนขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงนอกจากจะเป็นผู้บริหาร ผู้ปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษาแล้วควรรวมถึง นักเรียนแกนนำ หรือหัวหน้าทีมนักเรียนที่นำนักเรียนคนอื่นฯ ให้ประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้วย -เพื่อเป็นการสร้างแรงจูงใจให้กับสถานศึกษาในการขับเคลื่อนการจัดการความรู้จะกล่าวแสดงความเชื่อมโยงการประเมินคุณภาพสถานศึกษาปัจจัยอื่นๆ ที่แตกต่างกับการจัดการเรียนการสอนและอาจทำเป็นงานวิจัยอีกชิ้นหนึ่งที่เกี่ยวข้องในภายหลังจึงเหมาะสมกว่าการนำมารวมไว้ในรูปแบบนี้ -เสนอแนะให้ตัดสินที่เกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาออก ให้มีแต่ภาพกว้างๆ ซึ่งทางการจัดการความรู้หมายถึงการกำหนดหัวปลาหรือกำหนดองค์ความรู้คร่าวๆ ว่ากลุ่มทดลองจะต้องเรียนรู้สิ่งใดเพื่อนำมาใช้ในการสร้างนวัตกรรมต่อไป		

ที่	องค์ประกอบ	ค่าดัชนี I.O.C	ข้อเสนอแนะ
26.	องค์ประกอบที่ 3 ด้านเทคโนโลยี องค์ประกอบด้านเทคโนโลยี ประกอบด้วย 1) เทคโนโลยีที่ใช้ในการจัดการความรู้ 2) เทคโนโลยีสำหรับการติดต่อสื่อสารและการทำงานร่วมกัน 3) เทคโนโลยีสำหรับการสืบเสาะแสวงหาความรู้ 4) เทคโนโลยีสำหรับการถ่ายโอนความรู้	0.75	เทคโนโลยีสำหรับการถ่ายโอนความรู้อาจนำมา รวมกับเทคโนโลยีสำหรับติดต่อสื่อสารเพราะ กลุ่มตัวอย่างซึ่งไม่มีความชำนาญในเรื่อง เทคโนโลยีมากนักอาจไม่จำเป็นต้องใช้เทคโนโลยี ที่มีความยุ่งยากและสับสนในการใช้
27.	องค์ประกอบย่อยด้านเทคโนโลยีที่ใช้ในการจัดการความรู้ประกอบด้วย 1) เทคโนโลยีจัดการข้อมูลให้เป็นระบบ เช่น ระบบจัดการเอกสาร ระบบ บริหารทรัพยากร 2) เทคโนโลยีสืบค้นความรู้ เช่น Search Engine โปรแกรมทำดัชนีรายการ 3) เทคโนโลยีจัดเก็บความรู้ เช่น ฐานความรู้	1.00	-
28.	องค์ประกอบย่อยด้านเทคโนโลยีสำหรับการติดต่อสื่อสารและการทำงาน ร่วมกัน ประกอบด้วย 1) เทคโนโลยีติดต่อสื่อสาร เช่น Social Network, E-mail, KM Call Center, Website, วารสารอิเล็กทรอนิกส์, เสียงตามสาย	1.00	-E-mail เขียนผิด จะต้องเขียนเป็น e-Mail -Google App for Education
29.	2) เทคโนโลยีทำงานร่วมกัน เช่น e-Mail กระดานเสวนา ห้องสนทนา	0.83	-เทคโนโลยีทำงานร่วมกันคือเทคโนโลยี ติดต่อสื่อสารใช่หรือไม่
30.	องค์ประกอบย่อยด้านเทคโนโลยีสำหรับการสืบเสาะแสวงหาความรู้ ประกอบด้วย 1) เทคโนโลยีแสวงหาความรู้ เช่น e-Learning e-Book บนระบบ Intranet 2) เทคโนโลยีเชื่อมโยงผู้เชี่ยวชาญ เช่น Knowledge Portal, สมุดหน้า เหลือง	1.00	Online fources
31.	องค์ประกอบย่อยด้านเทคโนโลยีสำหรับการถ่ายโอนความรู้ เช่น Knowledge Harvesting Tools จำพวก Active Knowledge และ KnowledgeX	1.00	เทคโนโลยีด้านถ่ายโอนความรู้สามารถนำรวม ไว้กับเทคโนโลยีสำหรับแลกเปลี่ยนเรียนรู้
32.	ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมสำหรับองค์ประกอบที่ 3 ด้านเทคโนโลยี -เทคโนโลยีการจัดเก็บความรู้ใช้เป็นคลังความรู้ที่เก็บความรู้จากประสบการณ์ลงมือปฏิบัติที่เป็นแบบอย่างได้		
33.	องค์ประกอบที่ 4 ด้านการเรียนรู้ องค์ประกอบด้านการเรียนรู้ ประกอบด้วย 1) ระดับการเรียนรู้ รายบุคคล รายกลุ่ม ทั้งโรงเรียน 2) เรื่องที่เรียนรู้ ได้แก่ 2.1 การขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา 2.2 เกณฑ์การประเมินปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา 2.3 แหล่งเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับบุคลากรด้าน การศึกษา	1.00	-บุคลากรการศึกษากลุ่มเดียว หรือไม่ -ผู้บริหารและครูผู้สอนรวมด้วยไม่ใช่หรือ? -เรื่องที่เรียนรู้เป็นองค์ความรู้ ใช่หรือไม่หรือ เป็นหัวข้อความรู้
ที่	ขั้นตอน	ค่าดัชนี I.O.C	ข้อเสนอแนะ
34.	ขั้นตอนโดยรวม ขั้นตอนของรูปแบบฯ ประกอบด้วย ขั้นเตรียมการ ขั้นดำเนินการ 1 กำหนดความรู้ ขั้นดำเนินการ 2 แสวงหาความรู้ ขั้นดำเนินการ 3 สร้างความรู้ ขั้นดำเนินการ 4 ประมวลและกลั่นกรองความรู้ ขั้นดำเนินการ 5 แบ่งปันและแลกเปลี่ยนความรู้ ขั้นดำเนินการ 6 จับและเก็บความรู้ ขั้นดำเนินการ 7 นำความรู้มาใช้ ขั้นดำเนินการ 8 ประเมินผลความรู้	1.00	9 ขั้นตอน หรือ 8 ขั้นตอน ควรจัดขั้นตอนของ ระบบเป็น 9 ขั้นตอนและรวมขั้นตอน การ เตรียมความรู้เป็น ขั้นตอนแรก ขั้นดำเนินการ อื่นๆ เป็นขั้นตอนลำดับต่อไป
35.	ขั้นเตรียมการ ขั้นเตรียมการเป็นการเตรียมความพร้อมในองค์ประกอบให้พร้อมต่อการใช้งาน	1.00	-
36.	ขั้นดำเนินการที่ 1 กำหนดความรู้ ขั้นดำเนินการที่ 1 กำหนดความรู้ หมายถึง บุคลากรภายในหน่วยงานซึ่งได้แก่ บุคลากรการศึกษา ทั้งผู้บริหาร ครูผู้สอนบุคลากรอำนวยความสะดวกใน การศึกษาตำแหน่งอื่นๆ ร่วมกันรับผิดชอบกำหนดทิศทางของกลุ่มเครือข่าย	1.00	

ที่	ขั้นตอน	ค่าดัชนี I.O.C	ข้อเสนอแนะ
	ขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน อันได้แก่ วิสัยทัศน์ พันธกิจ กลยุทธ์ เป้าหมาย ตัวชี้วัด นโยบาย ปัจจัยแห่งความสำเร็จ แผนงาน โครงการ กิจกรรม รวมถึงความรู้หลักที่องค์กรต้องมี		
37.	ขั้นดำเนินการที่ 1 กำหนดความรู้ ประกอบด้วยขั้นตอนย่อย คือ 1) จัดตั้งคณะทำงานจัดการความรู้ หมายถึง การกำหนดหน้าที่ การกำหนดความรับผิดชอบของทีมนักวิชาการกลุ่มเครือข่าย	1.00	-
38.	2) กำหนดความสามารถของโรงเรียนเครือข่ายและกลุ่มชุมชนนัก ปฏิบัติ หมายถึง บุคลากรการศึกษาที่เข้าร่วมกลุ่มเครือข่ายฯ จากหลายโรงเรียน ร่วมกันกำหนดความสามารถของโรงเรียนเครือข่ายฯ ซึ่งได้แก่ วิสัยทัศน์ พันธกิจ กลยุทธ์ เป้าหมาย ตัวชี้วัด นโยบาย ปัจจัยแห่งความสำเร็จ แผนงาน โครงการ กิจกรรม รวมถึงกำหนดความรู้หลักที่ชุมชนนักปฏิบัติต้องมี	1.00	-
39.	3) ระบุน้ำความรู้ที่จำเป็นต้องใช้ในการจัดการเรียนรู้ที่มีการสอดแทรก หลักพอเพียง หมายถึง การคำนึงถึงองค์ความรู้ที่บุคลากรภายในกลุ่มเครือข่าย นำมาใช้ในการปฏิบัติงานเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้สามารถมีความรู้เกี่ยวกับหลักพอเพียง และนำความรู้ไปบูรณาการปรับใช้ได้ โดยเริ่ม จากการระบุน้ำความรู้ในระดับกลุ่มการ เรียนรู้ (ระดับกลุ่มเครือข่ายฯ โรงเรียน) โดยประเด็นความรู้ที่ระบุนี้จะต้อง สอดคล้องกับนโยบายการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา และกำหนดทิศทางของกลุ่มเครือข่าย	1.00	-
40.	4) สสำรวจและรวบรวมความรู้ เป็นการค้นคว้าหาความรู้จากแหล่ง ความรู้ต่างๆ มีการเลือกประเด็นความรู้ที่ใช้โดยมีแนวพิจารณาถึง ความรู้อะไรบ้าง ที่จำเป็นต้องใช้ในการดำเนินงาน ความรู้อะไรบ้างที่จำเป็น เป็นต้น ซึ่งกระทำด้วยการสำรวจความรู้ว่าอยู่ที่ไหน อยู่กับใครมีความถูกต้องในความรู้ที่ ค้นพบมาน้อยเพียงใด ในรูปแบบใด จากนั้นรวบรวมความรู้เพื่อนำไปใช้	1.00	-
41.	5) จัดลำดับความสำคัญของความรู้ เป็นการนำความรู้ที่ได้จากการ สำรวจและได้รวบรวมไว้แล้วนั้น มาจัดลำดับความสำคัญ	1.00	-
42.	6) กำหนดความรู้ที่จำเป็น โดยคัดเลือกความรู้ที่สำคัญที่สุดหรือ ความรู้ที่มีความสำคัญสำคัญระดับมาก	1.00	-
43.	7) ทีมผู้เชี่ยวชาญความรู้วิเคราะห์ความเหมาะสมสำหรับการ ดำเนินงานในรูปแบบต่างๆ	1.00	-
44.	ข้อเสนอแนะโดยรวมของขั้นดำเนินการที่ 1 กำหนดความรู้ -ขั้นตอนย่อยในขั้นดำเนินการที่ 1 มีมากเกินไปความจำเป็นไม่เหมาะสมกับโรงเรียนเพราะเป็นการปฏิบัติจริง ควรเป็น ข้อ 3 ระบุน้ำความรู้ หรือ ข้อ 6 กำหนดความรู้ที่จำเป็นก็เพียงพอแล้ว		
45.	ขั้นดำเนินการ 2 แสวงหาความรู้ ขั้นดำเนินการที่ 2 แสวงหาความรู้ หมายถึง บุคลากรในโรงเรียนเครือข่าย ได้แก่ บุคลากรการศึกษา ทั้งผู้บริหาร ครูผู้สอนบุคลากรอำนวยความสะดวกใน การศึกษาตำแหน่งอื่นๆ แบ่งหน้าที่กันอย่างชัดเจน เพื่อค้นหาความรู้จากแหล่ง ความรู้ต่างๆ ด้วยวิธีการต่างๆ	1.00	-
46.	ขั้นดำเนินการ 2 แสวงหาความรู้ ประกอบด้วย 1) กำหนดวิธีการและแบ่งหน้าที่รับผิดชอบค้นหาความรู้จากแหล่ง ความรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแหล่งต่างๆ	0.92	ควรกำหนด วิธีการ ศึกษา/ค้นหาความรู้ แต่ การแบ่งหน้าที่รับผิดชอบ ค้นหาความรู้ อาจ ขาดความรู้ที่เป็นองค์ความรู้ได้
47.	2) ประเมินความพร้อมโดยทีมผู้เชี่ยวชาญความรู้ และทีมผู้บริหาร ความรู้ ซึ่งถือเป็นทีมที่ปรึกษามีความรู้ ความสามารถในการประยุกต์ใช้หลักคิด	1.00	-
48.	3) ค้นหาความรู้จากแหล่งต่างๆ หลังจากแบ่งหน้าที่ความ รับผิดชอบและกำหนดวิธีการค้นหาความรู้	1.00	-
49.	4) บันทึกความรู้ในรูปแบบต่างๆ โดยทีมสมาชิกผู้ทำหน้าที่ผู้ปฏิบัติ จัดการความรู้ดำเนินการบันทึกข้อมูลต่างๆ ที่ค้นหามาได้ไม่เป็นทางการ	1.00	-
50.	ข้อเสนอแนะโดยรวมของขั้นดำเนินการที่ 2 แสวงหาความรู้ -ขั้นตอนมากเกินไป		
51.	ขั้นดำเนินการที่ 3 สร้างความรู้ ขั้นดำเนินการที่ 3 สร้างความรู้ หมายถึง การสร้างความรู้ใหม่ แสวงหาความรู้จาก ภายนอก รักษาความรู้เก่า กำหนดความรู้ที่ใช้ไม่ได้แล้ว การสร้างความรู้ ประกอบด้วย วัตถุประสงค์ เนื้อหา กิจกรรม สื่อและการวัดและประเมินผล	1.00	-

ที่	ขั้นตอน	ค่าดัชนี I.O.C	ข้อเสนอแนะ
52.	ขั้นดำเนินการที่ 3 สร้างความรู้ ประกอบด้วยขั้นย่อยคือ 1) กำหนดทีมสร้างความรู้ ซึ่งได้แก่บุคลากรของโรงเรียนเครือข่าย ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้/ กลุ่มผู้บริหาร ที่มีความสามารถในการสอนเนื้อหา หรือถ่ายทอดเนื้อหาต่างๆ โดยกำหนดทั้งทีมหลักและทีมย่อยในการบริหารงานใน ส่วนต่างๆ ของกลุ่มโรงเรียนเครือข่าย บุคลากรในหน่วยงานร่วมกันกำหนดมีการ กำหนดบทบาทและประกาศบทบาทอย่างชัดเจน	1.00	-
53.	2) ประชุมทีมสร้างความรู้โดยยึดหลักคิดพอเพียงมาใช้ในการ ดำเนินการประชุมและการตัดสินใจกระทำสิ่งต่างๆ	0.92	-
54.	3) ดำเนินการสร้างกิจกรรมการบริหาร / กิจกรรมการเรียนรู้ / หรือ บูรณาการหลักสูตรการเรียน การสอนที่มีปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแทรกอยู่ มีการจัดกิจกรรมคิดสร้างสรรค์ พัฒนาองค์ความรู้ โดยคำนึงถึง (1) หลักการ จัดการเรียนรู้ทั่วไป (2) หลักการจัดการความรู้ (3) หลักการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ พอเพียง โดยนำเทคโนโลยีต่างๆ แหล่งเรียนรู้ต่างๆ และเทคนิค กลยุทธ์ต่างๆ ประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน	0.92	-
55.	4) ทดลองความรู้ที่สร้างขึ้นโดยผ่านการประเมินผลจากผู้เชี่ยวชาญ หรือทดลองใช้ความรู้กับผู้เรียน ตามวิธีการหาค่าประสิทธิภาพในศาสตร์ของระบบ การจัดการเรียนการสอน	1.00	-
56.	ข้อเสนอแนะโดยรวมของขั้นดำเนินการที่ 3 สร้างความรู้ -ขั้นตอนมากเกินไป -ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นหลักคิดที่มีกรอบหลักคิด 3 ห่วง 2 เงื่อนไข ใช้เป็นเครื่องมือในการคิดพิจารณาไตร่ตรอง อย่างรอบคอบ รัดกุม ก่อน ตัดสินใจในการดำเนินงานไปสู่ความสำเร็จ		
57.	ขั้นดำเนินการที่ 4 ประมวลและกลั่นกรองความรู้ ขั้นดำเนินการที่ 4 ประมวลและกลั่นกรองความรู้ หมายถึง การตรวจสอบและ คัดเลือกทำให้ความรู้ที่มีอยู่เป็นความรู้ที่มีคุณภาพ กล่าวคือมีความถูกต้อง ชัดเจน ตรงประเด็น โดยคำนึงถึงการคัดความรู้ที่ไม่แม่นยำทิ้งไป	1.00	ความรู้ที่ต้องการ ต้องเป็นความรู้ที่เกี่ยวกับการ ประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
58.	ขั้นดำเนินการที่ 4 ประมวลและกลั่นกรองความรู้ ประกอบด้วยขั้นย่อยคือ 1) ทีมผู้ปฏิบัติจัดการความรู้และผู้เชี่ยวชาญความรู้ร่วมกัน ตรวจสอบ คัดเลือกความรู้ให้ถูกต้องชัดเจน	1.00	-
59.	2) ทีมผู้ปฏิบัติจัดการความรู้จัดรูปแบบข้อมูลทั้งหมดให้อยู่ใน รูปแบบเดียวกันทั้งหมด	1.00	-
60.	3) พิจารณาปรับปรุงและพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ ให้ทันสมัยต่อบริบท แวดล้อมอยู่เสมอ	1.00	-
61.	ข้อเสนอแนะโดยรวมของขั้นดำเนินการที่ 4 ประมวลและกลั่นกรองความรู้ -ความรู้ที่กลั่นกรองต้องเป็นความรู้ที่เกี่ยวกับการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับงานหรือ กิจกรรมต่างๆ หรือการดำเนินชีวิตของบุคคล ชุมชน หรือสังคม		
62.	ขั้นดำเนินการที่ 5 แบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้ ขั้นดำเนินการที่ 5 แบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้ หมายถึงกระบวนการหรือการ ดำเนินการที่ก่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ทำให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ และสามารถ นำไปปฏิบัติได้ ระหว่างผู้ให้ความรู้และผู้รับความรู้ ซึ่งเป็นสมาชิกในทีมเครือข่ายฯ เป็นการนำประสบการณ์จากการทำงานหรือประสบการณ์จากการประยุกต์ใช้ ความรู้มาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อสกัด ให้ได้ “ขุมความรู้” ออกมาบันทึกไว้	0.92	-
63.	ขั้นดำเนินการที่ 5 แบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้ประกอบด้วย ขั้นย่อยคือ 1) เตรียมความพร้อมสำหรับการบริหารจัดการ หรือการจัดกิจกรรม การเรียนรู้หรือการเรียนการสอน	1.00	-
64.	2) จัดกิจกรรมการเรียนรู้ต่างๆ เพื่อให้บุคลากรจัดการความรู้ในกลุ่ม ทุกคนได้วิธีการบริหาร และ/หรือ วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และ/หรือ วิธีการ เรียนการสอนที่มีการสอดแทรกปรัชญา	1.00	-
65.	3) จัดช่องทางเผยแพร่ความรู้ที่ได้จากการร่วมกันแบ่งปัน แลกเปลี่ยนองค์ความรู้ เช่น เอกสารสิ่งพิมพ์ เสียงตามสาย บอร์ดประชาสัมพันธ์ ห้องสมุด หรือประชาสัมพันธ์ผ่านระบบเครือข่ายอิเล็กทรอนิกส์	1.00	-
66.	ข้อเสนอแนะโดยรวมของขั้นดำเนินการที่ 5 แบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้		

ที่	ขั้นตอน	ค่าดัชนี I.O.C	ข้อเสนอแนะ
	-พิจารณาขั้นตอนการแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้อย่างถาวรอีกครั้ง เนื่องจากการแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้สามารถดำเนินการขณะแสวงหาความรู้หรือก่อนขั้นสร้างความรู้ ขณะที่กระบวนการจัดการความรู้ในหลายหน่วยงานนิยมใช้ขั้นแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้ทั้งขั้นตอนการประมวลผลและกลั่นกรองความรู้หรือหลังจากขั้นตอนการนำความรู้ไปใช้		
67.	ขั้นดำเนินการที่ 6 จับและเก็บความรู้ ขั้นดำเนินการที่ 6 จับและเก็บความรู้ หมายถึง การสร้าง “คลังความรู้” เพื่อเก็บ “ความรู้” ของโรงเรียนเครือข่าย สำหรับนำไปใช้งานและปรับปรุงเป็นชุดความรู้ที่ครบถ้วน ลุ่มลึกและเชื่อมโยงมากขึ้น ซึ่งถือเป็นทุนความรู้ที่พร้อมต่อยอด โดยอาศัยองค์ประกอบด้านเทคโนโลยี และพิจารณาตามเทคโนโลยีเหล่านี้ ได้แก่ เทคโนโลยีดั้งเดิม เทคโนโลยีกระบวนการ เทคโนโลยีสื่อมวลชน เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และสื่อบุคคล ภายใต้กิจกรรมต่างๆ	0.92	ควรระบุ “คลังความรู้” ให้เห็นเป็นรูปธรรมมากกว่านี้
68.	ขั้นดำเนินการที่ 6 จับและเก็บความรู้ประกอบด้วย 1) รวบรวมและจัดเก็บองค์ความรู้ที่มีการแทรกปรัชญา และผ่านการประมวลผลกลั่นกรองแล้ว โดยมีศูนย์กลางรวมข้อมูลต่างๆ มีโปรแกรมเข้าถึงข้อมูล และมีผู้บริหารควบคุมฐานข้อมูลช่วยเหลือและการเผยแพร่ข้อมูลต่างๆ โดยออกแบบฐานข้อมูล 2 ระยะ คือ ระยะ 1 ออกแบบเชิงแนวคิดหรือเชิงตรรกะโดยจัดกลุ่มข้อมูลเป็นหมวดหมู่ จากนั้น ระยะ 2 ออกแบบเชิงกายภาพ โดยคำนึงถึงการจัดเก็บข้อมูลในฮาร์ดแวร์ต่างๆ	0.92	รายละเอียดมากเกินไป ตัด “โดยออกแบบฐานข้อมูล 2 ระยะ...”
69.	2) เตรียมการส่งความรู้ที่มีการสอดแทรกปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้กับผู้รับความรู้ (ผู้เรียน) โดยกระจายความรู้ทั้งความรู้ประเภทความรู้ชัดแจ้งและความรู้ที่อยู่ในตัวบุคคล	1.00	-
70.	ข้อเสนอแนะโดยรวมของขั้นดำเนินการที่ 6 จับและเก็บความรู้		
71.	ขั้นดำเนินการที่ 7 นำความรู้มาใช้ ขั้นดำเนินการที่ 7 นำความรู้มาใช้ หมายถึง การนำความรู้ที่ได้จากสร้างขึ้นมาหรือจากการพัฒนาปรับปรุงอย่างเป็นระบบมาประยุกต์ใช้งานให้เกิดประโยชน์และเป็นผลสัมฤทธิ์การจัดการความรู้ โดยนำเอาเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาช่วยจัดการทำให้เกิดความสะดวก รวดเร็วและเข้าถึงได้อย่างกว้างขวาง	1.00	-
72.	ขั้นดำเนินการที่ 7 นำความรู้มาใช้ ประกอบด้วยขั้นย่อย คือ 1) เลือกวิธีการบริหาร และ/หรือ วิธีการจัดการเรียนรู้ จากคลังความรู้ด้วยวิธีการต่างๆ	1.00	-
73.	2) เตรียมการจัดการบริหาร และ/หรือ การจัดการเรียนรู้ เป็น การจัดเตรียมวิธีการดำเนินการจัดเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ แหล่งเรียนรู้ และทรัพยากรต่างๆ ที่ใช้ในการบริหารจัดการ การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ การบูรณาการจัดการเรียนรู้เพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้แก่ผู้รับความรู้ โดยจัดเตรียมให้มีสภาพพร้อมใช้งาน	1.00	-
74.	3) ตรวจสอบความพร้อมการใช้งาน	1.00	-
75.	4) จัดการเรียนรู้ โดยดำเนินการจัดการเรียนรู้ ให้แก่บุคลากรผู้รับความรู้ (ผู้เรียน) ตามองค์ประกอบและขั้นตอนที่ได้จัดเตรียมไว้ โดยขณะจัดการเรียนรู้ผู้เชี่ยวชาญความรู้จะอำนวยความสะดวกในการให้คำปรึกษาแก่ทีมผู้ปฏิบัติจัดการความรู้เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนดำเนินอย่างเป็นระบบ	1.00	-
76.	ข้อเสนอแนะโดยรวมของขั้นดำเนินการที่ 7 นำความรู้มาใช้ -ขั้นตอนมีรายละเอียดมากเกินไป		
77.	ขั้นดำเนินการที่ 8 ประเมินผลความรู้ ขั้นดำเนินการที่ 8 ประเมินผลความรู้ หมายถึง การประเมินผลการดำเนินการตาม (1) หลักการจัดการความรู้ (2) หลักการจัดการเรียนรู้ทั่วไป และ (3) หลักการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา ภายใต้บริบทของ ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ ผลผลิตและผลลัพธ์ โดยมีรายละเอียดการประเมินผลความรู้	1.00	-
78.	1) ประเมินปัจจัยนำเข้า (Input) 1.1 ด้านการจัดการความรู้ โดยพิจารณาจาก 1.1.1 การกำหนดทิศทางการจัดการความรู้ที่ชัดเจน (องค์ประกอบด้านทิศทาง) 1.1.2 ทิศนคติของบุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการ	1.00	-

ที่	ขั้นตอน	ค่าดัชนี I.O.C	ข้อเสนอแนะ
จัดการความรู้	1.1.3 ศักยภาพของบุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการ		
จัดการความรู้	1.1.4 ลักษณะกลุ่มโรงเรียนเครือข่ายฯ ที่ส่งผลการ		
จัดการความรู้	1.1.5 ระบบการจัดการความรู้ของกลุ่มโรงเรียน		
เครือข่ายที่ส่งผลการจัดการความรู้			
79.	1.2 ด้านการจัดการเรียนรู้ โดยพิจารณาการประเมินตามวิธีระบบ ซึ่งประกอบด้วย	1.00	-
	1.2.1 ความรู้ทางวิชาการของผู้เรียน		
	1.2.2 ทักษะคิดที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียน		
	1.2.3 กระบวนการจัดการเรียนการสอนของผู้สอน ซึ่งประกอบไปด้วยรายละเอียดคือ หลักสูตร เนื้อหา สื่อ วิธีการจัดการเรียนการสอนและการวัดผลประเมินผลนักเรียนในแต่ละรายวิชา และสภาพแวดล้อม		
80.	1.3 ด้านการขับเคลื่อนปรัชญาฯ โดยพิจารณา	1.00	ความพร้อมในด้านการจัด กิจกรรมการเรียนรู้ของบุคลากร ในหน่วยงานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง
	1.3.1 ความพร้อมในการสอนของบุคลากรภายในหน่วยงานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่กำหนดโดยกระทรวงศึกษาธิการ		
	1.3.2 ความพร้อม (ทุนเดิม) ในการเรียนของผู้เรียน ที่จะเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้ที่นำหลักคิดพอเพียงมาประยุกต์ใช้		
81.	2) ประเมินกระบวนการ (Process)	0.92	ไม่เข้าใจคำว่า “วิธีการจับความรู้” ว่าคืออะไร ดำเนินการอย่างไร
	2.1 ด้านการจัดการความรู้ โดยพิจารณา		
	2.1.1 วิธีแสวงหาความรู้และจำนวนความรู้ที่ค้นคว้า		
	2.1.2 จำนวนความรู้ที่สร้างขึ้น		
	2.1.3 จำนวนความรู้ที่ได้จากนักเรียน		
	2.1.4 วิธีการแลกเปลี่ยนความรู้และนวัตกรรมเกิดจากการสื่อสาร		
	2.1.5 วิธีการจับและเก็บความรู้		
82.	2.2 ด้านการจัดการเรียนรู้ โดยพิจารณา	1.00	-
	2.2.1 ประเมินระหว่างจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียน		
83.	2.3 ด้านการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา โดยพิจารณา กระบวนการจัดการเรียนการสอนตามแนวยุทธศาสตร์ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษาที่กำหนดโดยกระทรวงศึกษาธิการ	1.00	-
84.	3) ประเมินผลผลิต (Output)	1.00	-
	3.1 ด้านการจัดการความรู้ โดยพิจารณา		
	3.1.1 บุคลากรผู้รับความรู้		
	3.1.2 บุคลากรภายในหน่วยงาน		
	3.1.3 ระบบกลุ่มโรงเรียนเครือข่าย		
85.	3.2 ด้านการจัดการเรียนรู้ โดยพิจารณา	0.92	ผลการเรียนรู้หลังจากเรียนรู้ ควรพิจารณาจากพฤติกรรม
	3.2.1 ผลการเรียนรู้หลังจากเรียนรู้		
86.	3.3 ด้านการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา โดยพิจารณา	1.00	3.3.3 พฤติกรรมของผู้เรียน
	3.3.1 ผลการจัดการเรียนการสอนหรือการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนเครือข่ายที่มีการนำหลักคิดพอเพียงไปประยุกต์ใช้ด้านการศึกษา (ตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด)		
	3.3.2 ผลการเรียนรู้ของผู้เรียนที่มีการนำหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในกระบวนการเรียนรู้		
87.	4) ประเมินผลลัพธ์ (Outcome)	1.00	-
	4.1 ด้านการจัดการความรู้ โดยพิจารณา		
	4.1.1 บุคลากรผู้รับความรู้		
	4.1.2 บุคลากรภายในหน่วยงาน		
	4.1.3 ระบบกลุ่มโรงเรียนเครือข่าย		

ที่	ขั้นตอน	ค่าดัชนี I.O.C	ข้อเสนอแนะ
88.	4.2 ด้านการจัดการเรียนรู้ โดยพิจารณา 4.2.1 การนำไปปรับใช้กับชีวิตประจำวัน	1.00	-
89.	4.3 ด้านการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา โดยพิจารณา 4.3.1 บุคลากรภายในหน่วยงานนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงประยุกต์ใช้ได้อย่างถูกต้องชัดเจน 4.3.2 บุคลากรผู้มีความรู้ นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างถูกต้อง ชัดเจน	1.00	บุคลากร หมายถึง ครู ครูและบุคลากรทางการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ควรมีการกำหนดระดับใช้หรือไม่
90.	ข้อเสนอแนะโดยรวมของชิ้นดำเนินการที่ 8 ประเมินผลความรู้ - ประเมินผลด้านการขับเคลื่อนหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ควรจะพิจารณาจากพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงของผู้เรียนที่เกิดจากการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ด้วย (จากข้อ 86)		

ตารางที่ 22 แสดงค่าความสอดคล้องความเหมาะสมของฐานข้อมูลและเครื่องมือแลกเปลี่ยนความรู้บนระบบเครือข่ายที่ใช้ในกระบวนการจัดการความรู้

ข้อ	ประเด็นการประเมิน	ค่าความสอดคล้อง	ข้อเสนอแนะ
ด้านประสิทธิภาพของการทำงานระบบฐานข้อมูลและเครื่องมือที่ใช้ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้			
1.	ระบบใช้งานเป็นไปด้วยความง่าย สะดวก และไม่ซับซ้อน	1.00	-
2.	ความสะดวกในการใช้งานฐานข้อมูลต่างๆ และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้	1.00	-
3.	ระบบมีประสิทธิภาพ รวดเร็วและตอบสนองได้อย่างทันเวลาที่	1.00	-
4.	ระบบฐานข้อมูลมีเสถียรภาพ (ระบบฐานข้อมูลเชื่อมต่อได้ตลอดเวลาไม่หลุดบ่อย การบันทึกข้อมูล การอัปเดตภาพ การส่งข้อมูลเป็นไปด้วยความราบรื่น)	1.00	-
5.	มีความถูกต้องสมบูรณ์และครบถ้วน	1.00	-
6.	ประโยชน์ที่ได้รับจากการใช้งานฐานข้อมูลต่างๆ	1.00	-
7.	ความน่าสนใจในการใช้งานฐานข้อมูลต่างๆ และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้	1.00	-
8.	ความหลากหลายของเครื่องมือที่ใช้ในการจัดเก็บข้อมูล และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้	1.00	-
9.	การระบบการกำหนดสิทธิ์การใช้งานที่ถูกต้องและเหมาะสม	1.00	-
10.	ผู้ปฏิบัติจัดการความรู้ใช้ประโยชน์จากระบบฐานข้อมูลได้อย่างสะดวก	1.00	-
ด้านคุณลักษณะของระบบฐานข้อมูลและเครื่องมือที่ใช้ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้			
11.	เมนูการใช้งานต่างๆ มีความเหมาะสม เป็นหมวดหมู่ และสะดวกต่อการใช้งานเป็นระเบียบเรียบร้อย	1.00	-
12.	หน้าโฮมเพจและหน้าเว็บเพจมีความสวยงาม	1.00	-
13.	หน้าโฮมเพจและหน้าเว็บเพจมีความทันสมัย	1.00	-
14.	รูปแบบ ขนาด ของตัวอักษรอ่านง่ายและเหมาะสม	1.00	-
15.	สีของตัวอักษรและวัตถุต่างๆ ที่ปรากฏมีความเหมาะสม	1.00	-
16.	สีพื้นหลังมีความเหมาะสม	1.00	-
17.	กราฟิกมีความเหมาะสม	1.00	-
18.	การใช้งานได้อย่างอิสระ	1.00	-
19.	การเชื่อมโยงหัวข้อต่างๆ ของบุคลากรที่เกี่ยวข้องมีความเหมาะสมและเอื้อต่อการติดต่อสื่อสาร	1.00	-
20.	เอื้อให้ผู้จัดการระบบกำหนดค่า ปรับเปลี่ยนค่าข้อมูลต่างๆ เบื้องต้น	1.00	-
ด้านเครื่องมือที่ใช้ในเว็บไซต์ระบบจัดการความรู้			
21.	เครื่องมือจัดการฐานข้อมูลส่วนบุคคล (ประวัติส่วนตัวของสมาชิก) มีความเหมาะสม	1.00	-
22.	เครื่องมือประชาสัมพันธ์เพื่อใช้ประชาสัมพันธ์ข่าวสาร หรือกิจกรรมต่างๆ กับเพื่อนบุคลากรกลุ่มทดลองเครือข่าย ใช้งานง่ายและมีความเหมาะสม (ส่วนภาพนิ่ง)	1.00	-
23.	เครื่องมือประชาสัมพันธ์เพื่อใช้ประชาสัมพันธ์ข่าวสาร หรือกิจกรรมต่างๆ กับเพื่อนบุคลากรกลุ่มทดลองเครือข่าย ใช้งานง่ายและมีความเหมาะสม (ส่วนวิดีโอ)	1.00	-
24.	เครื่องมือที่ใช้ในการติดต่อสื่อสารระหว่างกลุ่ม เช่น เว็บบอร์ด มีความเหมาะสม	1.00	-
25.	เครื่องมือที่ใช้ในการติดต่อสื่อสารระหว่างกลุ่มมีระบบตอบกลับที่ครบถ้วน สมบูรณ์ตามความต้องการ	0.66	ระบบตอบกลับควรสามารถแนบไฟล์หรือเชื่อมโยงไฟล์เข้ากับระบบตอบกลับได้โดยง่าย
26.	เครื่องมือที่ใช้ในการติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคล เช่น โทรศัพท์ อีเมล มีข้อมูลของบุคลากรต่างๆเหมาะสม	1.00	-
27.	ระบบคลังที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ใช้งานง่าย เหมาะสม	1.00	-
ด้านคู่มือการใช้งานเว็บไซต์ระบบจัดการความรู้			
28.	ศึกษาง่าย เป็นขั้นตอน อ่านแล้วสามารถฝึกปฏิบัติตามได้โดยง่าย	1.00	-
29.	รูปเล่มมีสีสันสวยงาม อ่านง่าย สะดวกต่อการพกพา	1.00	-
30.	มีที่อยู่และช่องทางในการติดต่อกลับผู้ดูแลระบบหากพบปัญหาที่แสดงให้เห็นอย่างชัดเจน	1.00	-

ตารางที่ 23 แสดงการจำแนกกลุ่มสาระการเรียนรู้ของบุคลากรการศึกษาผู้ตอบแบบสอบถาม

ประเด็นการสอบถาม	จำนวนบุคลากรของ โรงเรียนที่ผ่าน โครงการจัดการ ความรู้		จำนวนบุคลากรของ โรงเรียนที่มีความรู้ หลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง		จำนวนบุคลากรของ โรงเรียนที่ ไม่มีความรู้หลัก ปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ภาษาไทย	72	17.73	88	21.05	92	21.35
คณิตศาสตร์	56	13.79	62	14.83	82	19.03
วิทยาศาสตร์	64	15.76	54	12.92	50	11.60
สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	74	18.23	86	20.57	70	16.24
กลุ่มสาระการ เรียนรู้ที่สังกัด	14	3.45	8	1.91	8	1.86
สุขศึกษาและพลศึกษา	16	3.94	10	2.39	12	2.78
ศิลปะ	46	11.33	60	14.35	58	13.46
การทำงานอาชีพและ เทคโนโลยี	52	12.81	28	6.70	36	8.35
ภาษาต่างประเทศ	12	2.96	4	0.96	6	1.39
ปฐมวัย	0	0.00	18	4.31	17	3.94
ไม่ตอบ						
รวม	406	100.00	418	100.00	431	100.00

ตารางที่ 24 แสดงการจำแนกตำแหน่งทางวิชาการของบุคลากรการศึกษาผู้ตอบแบบสอบถาม

ประเด็นการสอบถาม	จำนวนบุคลากร ของโรงเรียนที่ ผ่านโครงการ จัดการความรู้		จำนวนบุคลากร ของโรงเรียนที่มี ความรู้หลัก ปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง		จำนวนบุคลากร ของโรงเรียนที่ ไม่มีความรู้หลัก ปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง		
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
คศ.1	56	13.79	123	29.43	136	31.55	
คศ.2	88	21.67	112	26.79	73	16.94	
คศ.3	144	35.47	129	30.86	142	32.95	
ตำแหน่งทาง วิชาการที่ได้รับ	คศ.4	0	0.00	0	0.00	1	0.23
ครูผู้ช่วย/อัตราจ้าง	28	6.90	32	7.66	59	13.69	
ผู้อำนวยการ	20	4.93	16	3.83	2	0.46	
รองผู้อำนวยการ	16	3.94	6	1.44	18	4.18	
ไม่ตอบ	54	13.30	0	0.00	0	0.00	
รวม	406	100.00	418	100.00	431	100.00	

ตารางที่ 25 แสดงการจำแนกวุฒิทางการศึกษาของบุคลากรการศึกษาผู้ตอบแบบสอบถาม

ประเด็นการสอบถาม		จำนวนบุคลากร ของโรงเรียนที่ ผ่านโครงการ จัดการความรู้		จำนวนบุคลากร ของโรงเรียนที่มี ความรู้หลัก ปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง		จำนวนบุคลากร ของโรงเรียนที่ ไม่มีความรู้หลัก ปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
วุฒิการศึกษา ที่ได้รับ	ปริญญาตรี	308	75.86	275	65.79	259	60.09
	ปริญญาโท	97	23.89	104	24.88	159	36.89
	สูงกว่าปริญญาโท	1	0.25	4	0.96	6	1.39
	อื่นๆ	0	0.00	4	0.96	0	0.00
	ไม่ตอบ	0	0.00	31	7.42	7	1.62
รวม		406	100.00	418	100.00	431	100.00

ตารางที่ 26 แสดงการจำแนกขนาดของโรงเรียนของบุคลากรการศึกษาผู้ตอบแบบสอบถาม

ประเด็นการสอบถาม		จำนวนบุคลากร ของโรงเรียนที่ ผ่านโครงการ จัดการความรู้		จำนวนบุคลากร ของโรงเรียนที่มี ความรู้หลัก ปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง		จำนวนบุคลากร ของโรงเรียนที่ ไม่มีความรู้หลัก ปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน
ขนาดของ โรงเรียน	ขนาดเล็ก	244	60.10	219	52.39	96	22.27
	ขนาดกลาง	82	20.20	159	38.04	158	36.66
	ขนาดใหญ่	50	12.32	38	9.09	121	28.07
	ขนาดใหญ่พิเศษ	30	7.39	2	0.48	41	9.51
	ไม่ตอบ	0	0.00	0	0.00	15	3.48
รวม		406	100.00	418	100.00	431	100.00

ตารางที่ 27 แสดงการจำแนกขนาดของโรงเรียนของบุคลากรการศึกษาผู้ตอบแบบสอบถาม

ประเด็นการสอบถาม	จำนวนบุคลากร ของโรงเรียนที่ ผ่านโครงการ จัดการความรู้	จำนวนบุคลากร ของโรงเรียนที่มี ความรู้หลัก ปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง		จำนวนบุคลากร ของโรงเรียนที่ ไม่มีความรู้หลัก ปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง			
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน
		ประเมินตนเองว่ามี ความรู้เป็นอย่างดี	158	38.92	158	37.80	87
ประเมินตนเองว่ามี ความรู้ระดับปานกลาง	204	50.25	229	54.78	253	58.70	
ประเมินตนเองว่ามี ความรู้ระดับน้อย	8	1.97	10	2.39	24	5.57	
ไม่ตอบ	36	8.87	21	5.02	67	15.55	
รวม	406	100.00	418	100.00	431	100.00	

ตารางที่ 28 แสดงลักษณะการเรียนรู้ของบุคลากรการศึกษาระดับขั้นพื้นฐาน (ตอบได้หลายข้อ)

ประเด็น	ผู้ตอบแบบสอบถาม					
	บุคลากรที่มีความรู้ หลัก ปศพพ		บุคลากรที่ไม่มี ความรู้หลัก ปศพพ		บุคลากรโรงเรียน KM	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. เรียนรู้ด้วยตนเองจากการอ่าน	290	23.22	282	23.40	276	21.92
2. เรียนรู้ด้วยตนเองจากการฟัง	232	18.57	310	25.73	301	23.91
3. เรียนรู้จากการสัมมนา	277	22.18	195	16.18	204	16.20
4. เรียนรู้จากการแลกเปลี่ยนจากผู้อื่น	221	17.69	159	13.20	116	9.21
5. เรียนรู้จากกระบวนการแลกเปลี่ยนความรู้	207	16.57	215	17.84	217	17.24
6. อื่นๆ	20	1.60	42	3.49	145	11.52
7. ไม่ชอบเรียนรู้	2	0.16	2	0.17	0	0.00
รวม	1249	100.00	1205	100.00	1259	100.00

ตารางที่ 29 แสดงลักษณะการทำงานของบุคลากรในโรงเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ประเด็น	ผู้ตอบแบบสอบถาม							
	ผชช. เศรษฐกิจพอเพียง		บุคลากรที่มีความรู้หลัก ปศพพ		บุคลากรที่ไม่มีความรู้หลัก ปศพพ		บุคลากรโรงเรียนKM	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1.ต่างคนต่างอยู่	0	0.00	8	1.91	11	2.6	3	0.74
2.พึ่งพาอาศัยกัน (เฉพาะกลุ่ม)	1	33.34	70	16.75	89	20.6	61	15.02
3.พึ่งพาอาศัยกันเป็นส่วนมาก	2	66.66	260	62.20	250	58.00	230	56.65
4.พึ่งพาอาศัยเฉพาะกิจ	0	0.00	80	19.14	81	18.8	112	27.59
รวม	3	100.00	418	100.00	431	100.00	406	100.00

ตารางที่ 30 แสดงลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนผู้บริหารและเพื่อนครูผู้สอนต่างโรงเรียน

ประเด็น	ผู้ตอบแบบสอบถาม					
	บุคลากรที่มีความรู้หลัก ปศพพ		บุคลากรที่ไม่มีความรู้หลัก ปศพพ		บุคลากรโรงเรียนKM	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1.ภายในและภายนอกกลุ่มสาระฯ มีจำนวนมาก	181	43.30	170	39.40	142	35.00
2.ภายในกลุ่มสาระฯ มีจำนวนมาก และต่างกลุ่มสาระฯมีอยู่บ้าง	68	16.27	72	16.70	81	20.00
3.ภายในกลุ่มสาระฯ มีจำนวนน้อย และต่างกลุ่มสาระฯมีอยู่บ้าง	19	4.55	24	5.60	37	9.10
4.ภายในและต่างกลุ่มสาระฯมีพอประมาณ	15	3.59	16	3.70	133	32.80
5.ไม่มีเลย	135	32.29	146	33.90	11	2.70
6.ไม่ตอบ	0	0.00	3	0.70	2	0.4
รวม	418	100.00	431	100.00	406	100.00

ตารางที่ 31 แสดงลักษณะการรับผิดชอบโครงการหากเป็นหัวหน้าโครงการ

ประเด็น	ผู้ตอบแบบสอบถาม									
	ผชช. KM		ผชช. ปศพพ.		บุคลากรที่มีความรู้หลัก ปศพพ		บุคลากรที่ไม่มีความรู้หลัก ปศพพ		บุคลากรโรงเรียนKM	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1.ขอความช่วยเหลือจากเพื่อนร่วมงานอย่างเดียว	0	0.00	3	100.00	241	57.90	239	55.00	205	49.80
2.ขอความช่วยเหลือจากเพื่อนร่วมงานน้อยที่สุด	2	66.66	0	0.00	72	16.80	82	19.00	78	19.20
3.ลงมือปฏิบัติเพียงคนเดียว	1	33.34	0	0.00	8	1.90	3	0.70	7	1.70
4.รอผู้บังคับบัญชามอบหมายภาระงาน	0	0.00	0	0.00	90	21.00	99	23.00	112	27.60
5.อื่นๆ	0	0.00	0	0.00	7	1.60	8	1.90	4	1.00
รวม	3	100.00	3	100.00	418	100.00	431	100.00	406	100.00

ตารางที่ 32 แสดงลักษณะการจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การแสดงความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์ และเรียนรู้ร่วมกันทั้งที่เกี่ยวข้องและไม่เกี่ยวข้องกับงานสอนในโรงเรียน

ประเด็น	ผู้ตอบแบบสอบถาม					
	บุคลากรที่มีความรู้หลัก ปศพ		บุคลากรที่ไม่มี ความรู้หลัก ปศพ		บุคลากรโรงเรียนKM	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1.ไม่เคย	21	5.02	31	7.20	12	3.00
2.น้อยกว่าเดือนละ 2 ครั้ง	151	36.14	180	41.50	203	50.00
3.เดือนละ 2 ครั้ง	150	35.88	144	33.40	125	30.80
4.เดือนละ 3 ครั้ง	43	10.29	41	9.50	37	9.10
5.เดือนละ 5 ครั้ง	12	2.87	17	3.9	1	0.20
6.เดือนละมากกว่า 5 ครั้ง	41	9.80	18	4.20	28	6.90
รวม	418	100.00	431	100.00	406	100.00

ตารางที่ 33 แสดงลักษณะการจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การแสดงความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์ และเรียนรู้ร่วมกันทั้งที่เกี่ยวข้องและไม่เกี่ยวข้องกับงานสอนในเขตพื้นที่การศึกษา

ประเด็น	ผู้ตอบแบบสอบถาม							
	ผชช. บริหารการศึกษา		บุคลากรที่มีความรู้ หลัก ปศพ		บุคลากรที่ไม่มี ความรู้หลัก ปศพ		บุคลากรโรงเรียน KM	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1.ไม่เคย	1	33.34	27	6.60	33	7.66	31	7.60
2.น้อยกว่าเดือนละ 2 ครั้ง	2	66.66	250	58.80	273	63.34	227	55.90
3.เดือนละ 2 ครั้ง	0	0.00	77	18.60	74	17.17	117	28.80
4.เดือนละ 3 ครั้ง	0	0.00	31	7.30	28	6.49	18	4.40
5.เดือนละ 5 ครั้ง	0	0.00	10	2.40	5	1.16	0	0.00
6.เดือนละมากกว่า 5 ครั้ง	0	0.00	23	5.40	18	4.18	13	3.20
รวม	3	100.00	418	100.00	431	100.00	406	100.00

ตารางที่ 34 แสดงลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนครู หรือเพื่อนผู้บริหารต่างโรงเรียนแต่อยู่ในเขตพื้นที่การศึกษา

ประเด็น	ผู้ตอบแบบสอบถาม					
	บุคลากรที่มีความรู้หลัก ปศพ		บุคลากรที่ไม่มี ความรู้หลัก ปศพ		บุคลากรโรงเรียน KM	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1.รู้จักไม่ถึง 10 คน	25	5.90	4	0.92	32	7.88
2.รู้จักประมาณ 10-30 คน	150	35.40	189	43.85	114	28.07
3.รู้จักมากกว่า 30 คน	81	19.10	90	20.88	100	24.63
4.รู้จักมากกว่า 50 คน	161	38.00	146	33.87	160	39.42
5.อื่นๆ	1	0.90	2	0.48	0	0.00
รวม	418	100.00	431	100.00	406	100.00

ตารางที่ 35 แสดงลักษณะผู้บริหาร ครูที่เข้าร่วมโครงการความสำคัญของการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ต่อการบริหารสถานศึกษาและการจัดการเรียนการสอน (ตอบได้หลายข้อ)

ประเด็น	ผู้ตอบแบบสอบถาม			
	บุคลากรที่มีความรู้หลัก ปศพพ		บุคลากรที่ไม่มีความรู้หลัก ปศพพ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1.เพื่อให้ผ่านประเมินตามที่กระทรวงศึกษากำหนด	150	39.68	274	63.73
2.เพื่อเป็นประโยชน์ต่อนักเรียน	216	57.14	153	35.58
3.ไม่ได้ให้ความสำคัญกับการศึกษาที่จะนำมาใช้	8	2.13	3	0.69
4.อื่นๆ	4	1.05	0	0.00
รวม	378	100.00	430	100.00

ตารางที่ 36 แสดงลักษณะการสนับสนุนการเข้าร่วมอบรม สัมมนา ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ ที่เน้นปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการเรียนการสอนของผู้บริหารในโรงเรียน

ประเด็น	ผู้ตอบแบบสอบถาม			
	บุคลากรที่มีความรู้หลัก ปศพพ		บุคลากรที่ไม่มีความรู้หลัก ปศพพ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1.สนับสนุนให้เข้าร่วม แต่ตัวเองไม่เข้าร่วม	73	17.46	1	0.23
2.สนับสนุนให้เข้าร่วม และตัวเองเข้าร่วม	267	63.87	1	0.23
3.สนับสนุนให้เข้าร่วม แต่ตัวเองไม่มีเวลาเข้าร่วม	75	17.94	1	0.23
4.ไม่สนับสนุนให้เข้าร่วม	3	0.73	428	99.31
รวม	418	100.00	431	100.00

ตารางที่ 37 แสดงลักษณะความต้องการการเรียนรู้เกี่ยวกับการใช้หลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (ตอบได้หลายข้อ)

ประเด็น	ผู้ตอบแบบสอบถาม									
	ผชช. KM		ผชช. ปศพพ.		บุคลากรที่มีความรู้หลัก ปศพพ		บุคลากรที่ไม่มีความรู้หลัก ปศพพ		บุคลากรโรงเรียนKM	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1.แลกเปลี่ยนในโรงเรียนเดียวกัน (แบบไม่เป็นทางการ)	3	27.27	2	40.00	107	22.38	389	38.28	156	38.40
2.แลกเปลี่ยนต่างโรงเรียน (แบบไม่เป็นทางการ)	3	27.27	2	40.00	111	23.22	112	11.02	52	12.80
3.แลกเปลี่ยนในโรงเรียนเดียวกัน (แบบเป็นทางการ)	1	9.095	0	0.00	83	17.36	89	8.76	47	11.60
4.แลกเปลี่ยนต่างโรงเรียน (แบบเป็นทางการ)	1	9.095	0	0.00	90	18.84	211	20.78	82	20.20
5.หาข้อมูลจากช่องทางต่างๆด้วยตนเอง	3	27.27	1	20.00	84	17.57	215	21.16	66	16.30
6.อื่นๆ	0	0.00	0	0.00	3	0.63	0	0.00	3	0.70
รวม	11	100.00	5	100.00	478	100.00	1016	100.00	406	100.00

ตารางที่ 38 แสดงลักษณะความสำคัญเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ประเด็น	ผู้ตอบแบบสอบถาม			
	บุคลากรที่มีความรู้หลัก ปศพพ		บุคลากรที่ไม่มีความรู้หลัก ปศพพ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. 1) 3) 5) 6) 8)	122	29.00	202	46.90
2. 1) 3) 4) 7) 10)	47	11.20	3	0.70
3. 2) 3) 6) 7) 8)	147	34.90	0	0.00
4. 4) 5) 7) 8) 10)	5	1.20	226	52.40
5. ไม่ตอบ	97	23.70	0	0.00
รวม	418	100.00	431	100.00

หมายเหตุ: 1) ความเพียงพอ 2) ความพอประมาณ 3) ความมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี
4) ความประหยัด 5) ความอดทน 6) ความมีเหตุผล
7) การมีคุณธรรม 8) การมีความรู้ 9) ความประหยัด
10) เกษตรทฤษฎีใหม่

ตารางที่ 39 แสดงลักษณะการบริหารจัดการและการจัดการเรียนการสอนในปัจจุบันโดยนำหลักพอเพียงมาใช้

ประเด็น	ผู้ตอบแบบสอบถาม					
	ผชช. บริหารการศึกษา		บุคลากรที่มีความรู้หลัก ปศพพ		บุคลากรที่ไม่มีความรู้หลัก ปศพพ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1.ระบุในแผนการสอนหรือแผนจัดการอย่างชัดเจน	0	0.00	258	59.90	228	52.90
2.ไม่ได้อยู่ในแผนการสอนหรือแผนจัดการแต่นำข้อคิดที่ทราบมาจัดการบริหาร	3	100.00	102	23.70	12	2.80
3.ไม่ได้นำมาใช้ในแผนการสอนหรือแผนจัดการ	0	0.00	15	3.50	6	1.40
4.อื่นๆ	0	0.00	10	2.30	10	2.30
5.ไม่ตอบ	0	0.00	33	10.60	175	40.6
รวม	3	100.00	418	100.00	431	100.00

ตารางที่ 40 แสดงรูปแบบการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของเครือข่ายเพื่อนผู้บริหาร ครูผู้สอน ทำงานภายในจังหวัดเดียวกัน

ประเด็น	ผู้ตอบแบบสอบถาม							
	ผช. ปศพ.		บุคลากรที่มีความรู้หลัก ปศพ.		บุคลากรที่ไม่มีความรู้หลัก ปศพ.		บุคลากรโรงเรียน KM	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1.ภายในกลุ่มสาระฯและนอกกลุ่มสาระฯ	3	100.00	200	47.10	312	72.40	97	24.00
2.ภายในกลุ่มสาระฯจำนวนมากและนอกกลุ่มสาระฯมีอยู่บ้าง	0	0.00	81	19.10	49	11.40	80	19.80
3.ภายในกลุ่มสาระฯจำนวนน้อยและนอกกลุ่มสาระฯมีอยู่บ้าง	0	0.00	46	10.80	51	11.80	39	9.70
4.มีพอประมาณทั้งภายในกลุ่มสาระฯและนอกกลุ่มสาระฯ	0	0.00	80	18.80	5	1.20	153	37.90
5.ไม่มีเลย	0	0.00	11	2.80	14	3.20	22	5.40
6.ไม่ตอบ	0	0.00	0	0.00	0	0.00	15	3.20
รวม	3	100.00	418	100.00	431	100.00	406	100.00

ตารางที่ 41 แสดงลักษณะของผู้บริหารที่ปฏิบัติต่อบุคลากรภายในโรงเรียน

ประเด็น	ผู้ตอบแบบสอบถาม					
	บุคลากรที่มีความรู้หลัก ปศพ.		บุคลากรที่ไม่มีความรู้หลัก ปศพ.		บุคลากรโรงเรียน KM	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1.ให้เกียรติเสมอ	280	66.99	39	9.04	301	74.10
2.บางครั้งไม่เอาใจใส่	119	28.47	302	70.06	78	19.20
3.ไม่ให้เกียรติในบางครั้ง	11	2.63	89	20.65	19	4.70
4.ไม่ให้เกียรติ	5	1.19	1	0.25	8	2.00
5.อื่นๆ	3	0.72	0	0.00	0	0.00
รวม	418	100.00	431	100.00	406	100.00

ตารางที่ 42 แสดงลักษณะการบริหารงานของผู้บริหาร

ประเด็น	ผู้ตอบแบบสอบถาม							
	ผช. บริหารการศึกษา		บุคลากรที่มีความรู้หลัก ปศพ.		บุคลากรที่ไม่มีความรู้หลัก ปศพ.		บุคลากรโรงเรียน KM	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1.ผู้บริหารเป็นผู้สั่งการเพียงอย่างเดียว	0	0.00	29	6.94	428	99.30	85	20.90
2.ผู้บริหารรับฟังความคิดเห็นและดำเนินตามเหตุผล	3	100.00	240	57.42	1	0.20	229	56.40
3.ผู้บริหารให้อิสระในการทำงาน	0	0.00	144	34.45	0	0.00	92	22.70
4.อื่นๆ	0	0.00	5	1.19	2	0.50	0	0.00
รวม	3	100.00	418	100.00	431	100.00	406	100.00

ตารางที่ 43 แสดงลักษณะการสั่งการของผู้บริหาร

ประเด็น	ผู้ตอบแบบสอบถาม							
	ผชช. บริหารการศึกษา		บุคลากรที่มีความรู้หลัก ปศพพ		บุคลากรที่ไม่มีความรู้หลัก ปศพพ		บุคลากรโรงเรียน KM	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1.สั่งการ 100 %	0	0.00	133	31.81	160	37.10	63	15.50
2.สั่งการ 80 % ทำเอง 20%	0	0.00	120	28.70	0	0.00	163	40.10
3.สั่งการ 60 % ทำเอง 40%	2	66.66	59	14.11	0	0.00	96	23.60
4.สั่งการ 50 % ทำเอง 50%	1	33.34	75	17.94	0	0.00	56	13.80
5.สั่งการ 40 % ทำเอง 60%	0	0.00	15	3.59	0	0.00	16	3.90
6.สั่งการ 20 % ทำเอง 80%	0	0.00	12	2.87	0	0.00	12	3.00
7.ยอมทำเอง 100%	0	0.00	4	0.48	271	62.90	0	0.00
รวม	3	100.00	418	100.00	431	100.00	406	100.00

ตารางที่ 44 แสดงความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อจำนวนของทีมชุมชนนักปฏิบัติที่เหมาะสม

ประเด็น	ผู้ตอบแบบสอบถาม			
	ผชช.KM		ผชช.เทคโนโลยีสารสนเทศ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. ไม่น้อยกว่า 5 คน	0	0.00	2	66.66
2. 5-10 คน	3	100.00	1	33.34
3. 11-15 คน	0	0.00	0	0.00
4. มากกว่า 15 คน	0	0.00	0	0.00
5. อื่นๆ	0	0.00	0	0.00
รวม	3	100.00	3	100.00

ตารางที่ 45 แสดงความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อหน้าที่ของคุณอำนวยในทีมชุมชนนักปฏิบัติเครือข่ายขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษาที่ต้องดำเนินการ (ตอบได้หลายข้อ)

ประเด็น	ผู้ตอบแบบสอบถาม			
	ผชช.KM		ผชช.เทคโนโลยีสารสนเทศ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. จัดหาเครื่องมือ วัสดุ อุปกรณ์ หรือสร้างสภาพแวดล้อม ให้ตรงกับความต้องการของเพื่อนผู้บริหาร ครู บุคลากร หรือนักเรียนที่เป็นผู้ปฏิบัติงาน(คุณกิจ)	1	10.00	2	20.00
2. ค้นหาและทำบัญชีรายชื่อผู้เชี่ยวชาญ	1	10.00	0	0.00
3. จัดประชุม อบรม สัมมนา ฯลฯ ให้กับเพื่อนผู้บริหาร ครู บุคลากร หรือนักเรียนที่เป็นผู้ปฏิบัติงาน(คุณกิจ)	3	30.00	1	10.00
4. รอสับสนุนและให้ความช่วยเหลือเมื่อเกิดปัญหา	3	30.00	2	20.00
5. ดำเนินการติดตามผลการขับเคลื่อน	1	10.00	3	30.00
6. ดำเนินการประเมินผลความรู้และทักษะการปฏิบัติที่ทีมเพื่อนผู้บริหาร ครู บุคลากรอื่นๆ และผู้เรียน มีแล้วพิจารณาต่อว่าต้องทำอย่างไร จะให้ความรู้เพิ่มเติมอีกหรือไม่ หรือพอแล้ว	1	10.00	2	20.00
7. อื่นๆ	0	0.00	0	0.00
รวม	10	100.00	10	100.00

ตารางที่ 46 แสดงความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อหน้าที่คุณเอื้อที่ควรดำเนินการ (ตอบได้หลายข้อ)

ประเด็น	ผู้ตอบแบบสอบถาม					
	ผชช. KM		ผชช.บริหารการศึกษา		ผชช.เทคโนโลยีสารสนเทศ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1.เป็นผู้เชื่อมโยงยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการเรียนการสอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน	3	30.00	3	25.00	2	13.33
2.จัดบรรยากาศของโรงเรียนเครือข่ายฯ ให้เอื้อต่อการจัดการความรู้	3	30.00	3	25.00	2	13.33
3.บริหารส่วนต่างๆ แบบแนวราบ	1	10.00	0	0.00	3	20.02
4.จัดทรัพยากร เช่น มุมความรู้ในห้องพักครู งบประมาณ แหล่งเรียนรู้ระบบเครือข่ายฯ ฯลฯ ให้เอื้อต่อทีมชุมชนนักปฏิบัติ	1	10.00	2	16.66	2	13.33
5.จัดทำแผนการจัดการความรู้สำหรับโรงเรียนเครือข่ายที่ร่วมกันขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการเรียนการสอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน	1	10.00	0	0.00	2	13.33
6.จัดกิจกรรมพัฒนาผู้บริหาร ครู บุคลากรอื่นๆ และนักเรียน	0	0.00	3	25.00	2	13.33
7.ติดตาม รายงานผล และประเมินผลการจัดการความรู้ของชุมชนนักปฏิบัติเครือข่ายขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา	1	10.00	1	8.34	2	13.33
8.อื่นๆ	0	0.00	0	0.00	0	0.00
รวม	10	100.00	12	100.00	15	100.00

ตารางที่ 47 แสดงความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อวิธีการสรุปและประกาศความรู้ของบุคลากร (ตอบได้หลายข้อ)

ประเด็น	ผู้ตอบแบบสอบถาม			
	ผชช. KM		ผชช.เทคโนโลยีสารสนเทศ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1.ป้ายประชาสัมพันธ์ ณ จุดเซ็นชื่อทำงาน	1	12.50	2	20.00
2.ป้ายติดประกาศต่างๆ ในบริเวณโรงเรียน	1	12.50	1	10.00
3.เว็บบอร์ดในเว็บไซต์ของโรงเรียน	3	37.50	3	30.00
4.สื่อสังคมออนไลน์ที่มีสมาชิกกลุ่มเครือข่ายสังกัดอยู่	2	25.00	3	30.00
5.จดหมายเวียนบนระบบเครือข่าย	1	12.50	1	10.00
6.อื่นๆ	0	0.00	0	0.00
รวม	8	100.00	10	100.00

ตารางที่ 48 แสดงความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อวิธีการคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญความรู้จากที่ประชุมชนนักปฏิบัติ (ตอบได้หลายข้อ)

ประเด็น	ผู้ตอบแบบสอบถาม							
	ผชช. KM		ผชช. ศกพพ.		ผชช. เทคโนโลยีสารสนเทศ		ผชช. บริหารการศึกษา	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1.คัดเลือกโดยสมาชิกที่ประชุมชนนักปฏิบัติร่วมกันเสนอและคัดเลือก	2	66.67	3	100.00	3	75.00	0	0.00
2.คัดเลือกโดยค้นหาจากสมุดหน้าเหลืองหรือแหล่งเชื่อมโยงผู้เชี่ยวชาญ	1	33.33	0	0.00	1	25.00	3	100.00
3.คัดเลือกจากเพื่อนร่วมกลุ่มนำเสนอ	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00
4.อื่นๆ	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00
รวม	3	100.00	418	100.00	431	100.00	406	100.00

ตารางที่ 49 แสดงความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อจำนวนผู้เชี่ยวชาญที่ควรมีในชุมชนนักปฏิบัติ

ประเด็น	ผู้ตอบแบบสอบถาม							
	ผชช. KM		ผชช. ศกพพ.		ผชช. เทคโนโลยีสารสนเทศ		ผชช. บริหารการศึกษา	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. 1 คน	2	66.67	3	100.00	1	33.33	0	0.00
2. 2 คน	0	0.00	0	0.00	2	66.67	0	0.00
3. 3 คน	1	33.34	0	0.00	0	0.00	3	100.00
4.อื่นๆ	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00
รวม	3	100.00	3	100.00	3	100.00	3	100.00

ตารางที่ 50 แสดงความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อคุณสมบัติของผู้เชี่ยวชาญความรู้ในกลุ่มชุมชนนักปฏิบัติ (ตอบได้หลายข้อ)

ประเด็น	ผู้ตอบแบบสอบถาม					
	ผชช. KM		ผชช. ศกพพ.		ผชช. บริหารการศึกษา	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1.ผู้ปฏิบัติงานที่เชี่ยวชาญด้านเศรษฐกิจพอเพียงที่ทำงานอยู่ในวงการศึกษาเท่านั้น	0	0.00	0	0.00	0	0.00
2.ผู้ปฏิบัติงานที่เชี่ยวชาญด้านเศรษฐกิจพอเพียงที่ทำงานอยู่ในวงการศึกษาหรือทำงานสถานที่อื่นๆ ก็ได้	1	25.00	3	100.00	1	25.00
3.ผู้ที่สังคมนยอมรับว่ามีความรู้ ความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษางานที่ใด	3	75.00	0	0.00	3	75.00
รวม	4	100.00	3	100.00	4	100.00

ตารางที่ 51 แสดงความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อคุณลักษณะของผู้เชี่ยวชาญความรู้ในกลุ่มชุมชนนักปฏิบัติ (ตอบได้หลายข้อ)

ประเด็น	ผู้ตอบแบบสอบถาม			
	ผชช. ศกพพ.		ผชช.บริหารการศึกษา	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1.เป็นผู้ทำงานในสถานศึกษาพอเพียง หรือ สถานศึกษาที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา	2	28.57	1	33.33
2.เป็นผู้มีความรู้ความสามารถด้านหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยเป็นที่ประจักษ์แก่สังคม	3	42.86	1	33.33
3.เป็นผู้ที่เคยได้รับรางวัล หรือ มีผลงาน เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาก่อน	2	28.57	1	33.33
4.อื่นๆ	0	0.00	0	0.00
รวม	7	100.00	3	99.99

ตารางที่ 52 แสดงระยะเวลาความเชี่ยวชาญของผู้เชี่ยวชาญความรู้ที่ควรจะมี

ประเด็น	ผู้ตอบแบบสอบถาม					
	ผชช. KM		ผชช.ศกพพ.		ผชช.บริหารการศึกษา	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. 2 ปี	0	0.00	0	0.00	0	0.00
2. 3 ปี	3	100.00	2	66.67	2	66.67
3. 4 ปี	0	0.00	0	0.00	0	0.00
4. 5 ปี	0	0.00	1	33.33	1	33.33
5. อื่นๆ	0	0.00	0	0.00	0	0.00
รวม	3	100.00	3	100.00	3	100.00

ตารางที่ 53 แสดงความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อบทบาทของผู้เชี่ยวชาญความรู้ในการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (ตอบได้หลายข้อ)

ประเด็น	ผู้ตอบแบบสอบถาม					
	ผชช. KM		ผชช.ศกพพ.		ผชช.บริหารการศึกษา	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1.เป็นผู้เสนอแนะแนวทางการความรู้ที่เกี่ยวข้อง	3	42.80	0	0.00	2	33.33
2.เป็นผู้พิจารณาความรู้ที่เกี่ยวข้อง (ให้ผู้ปฏิบัติทำก่อนแล้วจึงเสนอแนะว่าผิด ถูก อย่างไร)	3	42.80	3	100.00	3	50.00
3.เป็นผู้ลงมือปฏิบัติให้ผู้ปฏิบัติจัดการความรู้ตัวอย่าง	0	0.00	0	0.00	1	16.67
4.เป็นผู้ทำหน้าที่ทั้งเสนอแนะและพิจารณาชี้ขาด	1	14.40	0	0.00	0	0.00
ประเด็นที่มีความขัดแย้ง						
5.อื่นๆ	0	0.00	0	0.00	0	0.00
รวม	7	100.00	3	100.00	6	100.00

ตารางที่ 54 แสดงลักษณะการจัดการข้อมูลต่างๆ อย่างเป็นระบบภายในโรงเรียน เช่น ข้อมูลด้านหลักสูตรการสอน ข้อมูลด้านสารสนเทศนักเรียน

ประเด็น	ผู้ตอบแบบสอบถาม							
	ผชช. เทคโนโลยีสารสนเทศ		บุคลากรที่มีความรู้หลัก ปศพพ		บุคลากรที่ไม่มีความรู้ หลัก ปศพพ		บุคลากรโรงเรียน KM	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. ความเป็นระบบในระดับ มาก	0	0.00	217	51.91	379	87.94	99	24.38
2. ความเป็นระบบในระดับ ปานกลาง	3	100.00	153	36.60	3	0.70	220	54.19
3. ผู้ตอบไม่แน่ใจใน ความเป็นระบบ	0	0.00	34	8.13	0	0.00	70	17.24
4. ไม่มีความเป็นระบบ	0	0.00	3	0.72	49	11.37	3	0.74
5. ไม่ตอบ	0	0.00	11	2.63	0	0.00	14	3.45
รวม	3	100.00	418	100.00	431	100.00	406	100.00

ตารางที่ 55 แสดงลักษณะการประยุกต์ใช้สื่อและเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดระบบข้อมูลต่างๆ ภายในโรงเรียน

ประเด็น	ผู้ตอบแบบสอบถาม							
	ผชช. เทคโนโลยีสารสนเทศ		บุคลากรที่มีความรู้ หลัก ปศพพ		บุคลากรที่ไม่มีความรู้ หลัก ปศพพ		บุคลากรโรงเรียน KM	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. มีการประยุกต์ใช้สื่อเทคโนโลยี	3	100.00	321	76.79	400	92.80	373	91.87
2. ไม่มีมีการประยุกต์ใช้สื่อเทคโนโลยี	0	0.00	97	23.21	31	7.20	7	1.72
3. ไม่ตอบ	0	0.00	0	0.00	0	0.00	26	6.40
รวม	3	100.00	418	100.00	431	100.00	406	100.00

ตารางที่ 56 แสดงลักษณะวิธีการสืบค้นข้อมูลด้วยตนเอง (ตอบได้หลายข้อ)

ประเด็น	ผู้ตอบแบบสอบถาม							
	ผชช. เทคโนโลยีสารสนเทศ		บุคลากรที่มีความรู้ หลัก ปศพพ		บุคลากรที่ไม่มีความรู้ หลัก ปศพพ		บุคลากรโรงเรียน KM	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. หาข้อมูลจากหนังสือ	3	30.00	255	33.91	207	35.03	243	33.33
2. หาข้อมูลจากแหล่งความรู้ เช่น ห้องสมุด	3	30.00	280	37.23	356	60.24	168	23.05
3. หาข้อมูลจาก Internet	3	30.00	209	27.79	3	0.51	304	41.70
4. ไม่ค่อยสืบค้น	1	10.00	5	0.66	3	0.51	2	0.27
5. อื่นๆ	0	0.00	3	0.40	22	3.72	12	1.65
รวม	10	100.00	752	100.00	591	100.00	729	100.00

ตารางที่ 57 แสดงวิธีการค้นหาข้อมูลด้วยโปรแกรมสืบค้นข้อมูลที่เหมาะสมกับบุคลากรการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ตอบได้หลายข้อ)

ประเด็น	ผู้ตอบแบบสอบถาม	
	ผช.เทคโนโลยีสารสนเทศ	
	จำนวน	ร้อยละ
1. Search Engine เช่น Google Altravista เป็นต้น	2	40.00
2. โปรแกรมทำดัชนี เช่น เว็บไซต์ www.pantip.com	2	40.00
3. โปรแกรมจัดทำรายการ เช่น Cataloging Files	1	20.00
4. อื่นๆ	0	0.00
รวม	5	100.00

ตารางที่ 58 แสดงลักษณะการเก็บความรู้โดยอาศัยเทคโนโลยี (ตอบได้หลายข้อ)

ประเด็น	ผู้ตอบแบบสอบถาม							
	ผช.เทคโนโลยีสารสนเทศ		บุคลากรที่มีความรู้หลัก		บุคลากรที่ไม่มีความรู้หลัก		บุคลากรโรงเรียน	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. เคยใช้การจัดเก็บในระบบคอมพิวเตอร์	3	50.00	190	78.83	428	100.00	303	75.18
2. เคยใช้การจัดเก็บในระบบเครือข่าย อินเทอร์เน็ต	0	0.00	37	15.35	0	0.00	76	18.86
3. ไม่เคยใช้การจัดเก็บ	3	50.00	13	5.39	0	0.00	24	5.96
4. อื่นๆ	0	0.00	1	0.43	0	0.00	0	0.00
รวม	6	100.00	241	100.00	428	100.00	403	100.00

ตารางที่ 59 แสดงเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับการนำมาจัดเก็บความรู้ของบุคลากรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ประเด็น	ผู้ตอบแบบสอบถาม	
	ผช. เทคโนโลยีสารสนเทศ	
	จำนวน	ร้อยละ
1. ฐานข้อมูล โดยอาศัย Free Website เช่น การใช้ Facebook	2	66.66
2. ฐานข้อมูลของกลุ่มโรงเรียนเครือข่ายฯ เอง แม้จะต้องลงทุนสร้างก็ตาม	0	0.00
3. การมีฐานข้อมูลอยู่บนเว็บไซต์ของ สพฐ. หรือของกระทรวงฯ	1	33.34
รวม	3	100.00

ตารางที่ 60 แสดงลักษณะการติดต่อสื่อสารกับเพื่อนบุคลากรภายในโรงเรียนในเวลาราชการ (ตอบได้หลายข้อ)

ประเด็น	ผู้ตอบแบบสอบถาม					
	บุคลากรที่มีความรู้หลัก		บุคลากรที่ไม่มีความรู้หลัก		บุคลากรโรงเรียน	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. โทรศัพท์ภายใน	144	19.07	207	40.75	139	15.17
2. โทรศัพท์มือถือ	313	41.46	243	47.83	336	36.68
3. สื่อสังคมหรือเครือข่ายอิเล็กทรอนิกส์ออนไลน์หรือออฟไลน์	84	11.13	10	1.97	132	14.41
4. เจอหน้า พบปะ พูดคุยโดยตรง	195	25.83	8	1.57	308	33.62
5. อื่นๆ	19	2.52	40	7.87	1	0.11
รวม	755	100.00	508	100.00	916	100.00

ตารางที่ 61 แสดงลักษณะการติดต่อสื่อสารกับเพื่อนบุคลากรภายในโรงเรียนนอกระบบราชการ (ตอบได้หลายข้อ)

ประเด็น	ผู้ตอบแบบสอบถาม					
	บุคลากรที่มีความรู้หลัก ปศพ		บุคลากรที่ไม่มีความรู้หลัก ปศพ		บุคลากรโรงเรียน KM	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. โทรศัพท์ภายใน	119	17.22	132	19.19	31	11.31
2. โทรศัพท์มือถือ	318	46.02	316	45.93	125	45.62
3. สื่อสังคมหรือเครือข่ายอิเล็กทรอนิกส์ออนไลน์หรือออฟไลน์	103	14.91	100	14.53	55	20.07
4. เจอหน้า พบปะ พูดคุยโดยตรง	120	17.37	104	15.12	63	22.99
5. อื่นๆ	31	4.49	36	5.23	0	0.00
รวม	691	100.00	688	100.00	274	100.00

ตารางที่ 62 แสดงลักษณะการติดต่อสื่อสารกับเพื่อนบุคลากรภายนอกโรงเรียน (ตอบได้หลายข้อ)

ประเด็น	ผู้ตอบแบบสอบถาม							
	ผชช. เทคโนโลยีสารสนเทศ		บุคลากรที่มีความรู้หลัก ปศพ		บุคลากรที่ไม่มีความรู้หลัก ปศพ		บุคลากรโรงเรียน KM	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. โทรศัพท์ของหน่วยงาน	1	10.00	142	18.14	161	20.25	28	10.77
2. โทรศัพท์มือถือ	3	30.00	302	38.57	291	36.60	121	46.54
3. เครือข่ายอิเล็กทรอนิกส์	3	30.00	110	14.05	107	13.46	58	22.31
4. เจอหน้า พบปะ พูดคุยโดยตรง	3	30.00	100	12.77	88	11.07	53	20.38
5. อื่นๆ	0	0.00	129	16.48	148	18.62	0	0.00
รวม	10	100.00	783	100.00	795	100.00	260	100.00

ตารางที่ 63 แสดงลักษณะการใช้เครื่องมือที่เหมาะสมกับการติดต่อสื่อสารสำหรับครูผู้สอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ตอบได้หลายข้อ)

ประเด็น	ผู้ตอบแบบสอบถาม							
	ผชช. เทคโนโลยีสารสนเทศ		บุคลากรที่มีความรู้หลัก ปศพ		บุคลากรที่ไม่มีความรู้หลัก ปศพ		บุคลากรโรงเรียน KM	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. เครือข่ายอินเทอร์เน็ต	1	8.33	272	26.72	275	27.01	78	23.01
2. เครือข่ายเอ็กซ์ทราเน็ต	1	8.33	16	1.57	16	1.57	21	6.19
3. จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (e-mail)	3	25.00	163	16.01	147	14.44	73	21.53
4. บัตรอิเล็กทรอนิกส์ (e-card)	0	0.00	38	3.73	38	3.73	8	2.36
5. วารสารอิเล็กทรอนิกส์ (e-journal)	1	8.33	79	7.76	74	7.27	18	5.31
6. การใช้เสียงตามสาย	0	0.00	80	7.86	79	7.76	27	7.96
7. เว็บไซต์หรือการใช้ Social Media	3	25.00	142	13.95	156	15.32	29	8.55
8. บอร์ดประชาสัมพันธ์	0	0.00	58	5.70	54	5.30	31	9.14
9. เว็บไซต์	3	25.00	98	9.63	97	9.53	49	14.45
10. Km Call center	0	0.00	6	0.59	7	0.69	5	1.47
11. อื่นๆ	0	0.00	66	6.48	75	7.37	0	0.00
รวม	12	100.00	1018	100.00	1018	100.00	339	100.00

ตารางที่ 64 แสดงลักษณะวิธีการสรุปข้อคิดเห็นที่แตกต่างกันโดยวิธีการต่างๆ (ตอบได้หลายข้อ)

ประเด็น	ผู้ตอบแบบสอบถาม									
	ผชช. KM		ผชช. เทคโนโลยีสารสนเทศ		บุคลากรที่มีความรู้หลัก ปศพพ		บุคลากรที่ไม่มีความรู้หลัก ปศพพ		บุคลากรโรงเรียน KM	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. หลักประชาธิปไตย	0	0.00	1	33.34	198	48.89	198	48.89	115	44.57
2. คำนึงถึงเหตุผล	3	100.00	2	66.66	184	45.43	184	45.43	129	50.00
3. สรุปไม่ได้	0	0.00	0	0.00	22	5.43	22	5.43	14	5.43
4. อื่นๆ	0	0.00	0	0.00	1	0.25	1	0.25	0	0.00
รวม	3	100.00	3	100.00	405	100.00	405	100.00	258	100.00

ตารางที่ 65 แสดงเครื่องมือในการทำงานร่วมกันที่เหมาะสมสำหรับผู้สอนระดับชั้นพื้นฐานที่มีงบประมาณจำกัด (ตอบได้หลายข้อ)

ประเด็น	ผู้ตอบแบบสอบถาม							
	ผชช. เทคโนโลยีสารสนเทศ		บุคลากรที่มีความรู้หลัก ปศพพ		บุคลากรที่ไม่มีความรู้หลัก ปศพพ		บุคลากรโรงเรียน KM	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. จดหมายอิเล็กทรอนิกส์	2	28.57	205	35.65	188	32.98	74	32.17
2. กระดานเสวนา (web Board)	2	28.57	132	22.96	137	24.04	67	29.13
3. ห้องสนทนา (chat room)	1	14.29	69	12.00	67	11.75	55	23.91
4. เว็บบล็อก (webblog)	2	28.57	52	9.04	42	7.37	28	12.17
5. อื่นๆ	0	0.00	117	20.35	136	23.86	6	2.61
รวม	7	100.00	575	100.00	570	100.00	230	100.00

ตารางที่ 66 แสดงลักษณะเครื่องมือเทคโนโลยีที่ใช้ในการสืบค้นหาความรู้ทางด้านวิชาการที่เหมาะสมกับครูผู้สอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานทั่วไปที่มีงบประมาณจำกัด (ตอบได้หลายข้อ)

ประเด็น	ผู้ตอบแบบสอบถาม									
	ผชช. KM		ผชช. เทคโนโลยีสารสนเทศ		บุคลากรที่มีความรู้หลัก ปศพพ		บุคลากรที่ไม่มีความรู้หลัก ปศพพ		บุคลากรโรงเรียน KM	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. การใช้การเรียนการสอนทางไกลด้วย e-Learning	3	33.33	3	30.00	262	23.93	250	23.95	84	19.13
2. การใช้ e-Book ที่อยู่บน Intranet	1	11.11	2	20.00	143	13.06	120	11.49	59	13.44
3. การจัดฝึกอบรมทักษะเกี่ยวข้องในการแลกเปลี่ยนความรู้	1	11.11	0	0.00	181	16.53	177	16.95	79	18.00
4. KM wed	0	0.00	2	20.00	61	5.57	53	5.08	31	7.06
5. วารสาร	0	0.00	0	0.00	106	9.68	92	8.81	51	11.62
6. โปสเตอร์	0	0.00	0	0.00	101	9.22	109	10.44	31	7.06
7. บอร์ดนิทรรศการ	1	11.11	0	0.00	51	4.66	46	4.41	42	9.57
8. เว็บไซต์ (KM Website)	3	33.33	3	30.00	91	8.31	75	7.18	61	13.90
9. อื่นๆ	0	0.00	0	0.00	99	9.04	122	11.69	1	0.23
รวม	9	100.00	10	100.00	1095	100.00	1044	100.00	439	100.00

ตารางที่ 67 แสดงลักษณะการใช้เครื่องมือเทคโนโลยีที่ใช้ในการเชื่อมโยงระหว่างผู้เชี่ยวชาญกับหน่วยงาน

ประเด็น	ผู้ตอบแบบสอบถาม							
	ผชช. เทคโนโลยีสารสนเทศ		บุคลากรที่มีความรู้หลัก ปศพพ		บุคลากรที่ไม่มีความรู้หลัก ปศพพ		บุคลากรโรงเรียน KM	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. เคยใช้	3	100.00	380	90.90	393	91.18	391	71.67
2. ไม่เคยใช้	0	0.00	0	0.00	0	0.00	15	28.33
3. ไม่ตอบ	0	0.00	38	9.10	38	8.82	0	0.00
รวม	3	100.00	418	100.00	431	100.00	406	100.00

ตารางที่ 68 แสดงลักษณะการใช้เทคโนโลยีในการบันทึกความรู้ของบุคลากร (ครู ผู้บริหาร)

ประเด็น	ผู้ตอบแบบสอบถาม							
	ผชช. เทคโนโลยีสารสนเทศ		บุคลากรที่มีความรู้หลัก ปศพพ		บุคลากรที่ไม่มีความรู้หลัก ปศพพ		บุคลากรโรงเรียน KM	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. เคยใช้	3	100.00	288	68.89	297	68.90	312	76.84
2. ไม่เคยใช้	0	0.00	90	22.05	80	18.56	5	1.23
3. ไม่ตอบ	0	0.00	40	9.06	54	12.54	89	21.93
รวม	3	100.00	418	100.00	431	100.00	406	100.00

ตารางที่ 69 แสดงสิ่งที่บุคลากรทางการศึกษาต้องเรียนรู้และคำนึงถึงในการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในระดับบุคคล (ตอบได้หลายข้อ)

ประเด็น	ผู้ตอบแบบสอบถาม	
	ผชช. ปศพพ.	
	จำนวน	ร้อยละ
1. การเรียนรู้เกี่ยวกับเนื้อหาความรู้ กิจกรรมความรู้ที่มีการบูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3	10.00
2. การเรียนรู้เกี่ยวกับการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา	3	10.00
3. การเรียนรู้เกี่ยวกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานส่วนของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	3	10.00
4. การเรียนรู้เกี่ยวกับการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในภาคส่วนอื่นๆ ที่ไม่ใช่การศึกษา	3	10.00
5. การเรียนรู้เกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้พอเพียงต่างๆ	3	10.00
6. การเรียนรู้เกี่ยวกับบุคคลพอเพียงในภาคส่วนต่างๆ	3	10.00
7. เสนอการประเมินและตัวชี้วัดสถานศึกษาพอเพียง/ ศูนย์การเรียนรู้ฯ	3	10.00
8. การเรียนรู้ในการใช้วิธีการบริหารจัดการเพื่อให้เกิดเครือข่ายฯ การเรียนรู้	3	10.00
9. การเรียนรู้ในการใช้เครื่องมือ เทคโนโลยีสารสนเทศต่างๆ ในการบริหารจัดการเพื่อให้เกิดเครือข่ายฯ การเรียนรู้	3	10.00
10. การเรียนรู้ในการกำหนดบริบทของโรงเรียนเครือข่ายฯ เช่น กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย	3	10.00
11. อื่นๆ	0	0.00
รวม	30	100.00

ตารางที่ 70 แสดงสิ่งที่บุคลากรทางการศึกษาต้องเรียนรู้และคำนึงถึงในการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในระดับโรงเรียนเครือข่ายฯ (ตอบได้หลายข้อ)

ประเด็น	ผู้ตอบแบบสอบถาม	
	ผชช. ปศพพ.	
	จำนวน	ร้อยละ
1. การเรียนรู้เกี่ยวกับเนื้อหาความรู้ กิจกรรมความรู้ที่มีการบูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเข้าไป	3	7.69
2. การเรียนรู้เกี่ยวกับการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา	3	7.69
3. การเรียนรู้เกี่ยวกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานส่วนของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	3	7.69
4. การเรียนรู้เกี่ยวกับการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในภาคส่วนอื่นๆ ที่ไม่ใช่การศึกษา	3	7.69
5. การเรียนรู้เกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้พอเพียงต่างๆ	3	7.69
6. การเรียนรู้เกี่ยวกับบุคคลพอเพียงในภาคส่วนต่างๆ	3	7.69
7. เกณฑ์การประเมินและตัวชี้วัดสถานศึกษาพอเพียง/ ศูนย์การเรียนรู้ฯ	3	7.69
8. การเรียนรู้ในการใช้วิธีการบริหารจัดการเพื่อให้เกิดเครือข่ายฯ การเรียนรู้	3	7.69
9. การเรียนรู้ในการใช้เครื่องมือ เทคโนโลยีสารสนเทศต่างๆ ในการบริหารจัดการเพื่อให้เกิดเครือข่ายฯ การเรียนรู้	3	7.69
10. การเรียนรู้ในการกำหนดบริบทของโรงเรียนเครือข่ายฯ เช่น วิทยาลัยฯ พันธกิจ	3	7.69
11. การเรียนรู้เกี่ยวกับการแลกเปลี่ยนเรียนรู้	3	7.69
12. การเรียนรู้เกี่ยวกับการสร้างความสัมพันธ์กับโรงเรียนเครือข่ายฯ	3	7.69
13. การเรียนรู้ในหน่วยงานทางราชการสนับสนุนความรู้ด้านปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยเฉพาะ	3	7.69
14. อื่นๆ	0	0.00
รวม	39	99.97

ตารางที่ 71 แสดงบุคลากรทางการศึกษาคำนึงถึงการใช้สื่ออย่างเป็นระบบ (การผลิตสื่อโดยมีเรื่องของการวิจัยสื่อเข้าไปเกี่ยวข้อง)

ประเด็น	ผู้ตอบแบบสอบถาม							
	ผชช.		บุคลากรที่มีความรู้หลัก		บุคลากรที่ไม่มีความรู้หลัก		บุคลากรโรงเรียน	
	เทคโนโลยีสารสนเทศ		ปศพพ		ปศพพ		KM	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. ทำทุกครั้ง	1	33.33	88	21.05	107	24.83	121	29.80
2. ทำบ่อยๆ	0	0.00	210	50.24	176	40.84	127	31.28
3. ทำเมื่อต้องการทำผลงาน	1	33.33	83	19.86	106	24.59	114	28.08
4. ไม่ค่อยทำ	0	0.00	31	7.42	42	9.74	33	8.13
5. ไม่เคยทำ	1	33.33	6	1.44	0	0.00	11	2.71
รวม	3	100.00	418	100.00	431	100.00	406	100.00

ตารางที่ 72 แสดงทักษะการใช้คอมพิวเตอร์ระดับพื้นฐานของบุคลากรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ประเด็น	ผู้ตอบแบบสอบถาม					
	บุคลากรที่มีความรู้หลัก ปศพพ		บุคลากรที่ไม่มีความรู้หลัก ปศพพ		บุคลากรโรงเรียน KM	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. มีทักษะระดับดี	131	31.34	140	32.48	26	6.40
2. มีทักษะระดับปานกลาง	212	50.72	206	47.80	61	15.02
3. มีทักษะระดับพอใช้	73	17.46	76	17.63	31	7.64
4. ไม่มีทักษะการใช้งาน	2	0.48	2	0.46	14	3.45
รวม	418	100.00	431	100.00	406	100.00

ตารางที่ 73 แสดงทักษะการใช้อินเทอร์เน็ตในระดับพื้นฐานของบุคลากรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ประเด็น	ผู้ตอบแบบสอบถาม					
	บุคลากรที่มีความรู้หลัก ปศพพ		บุคลากรที่ไม่มีความรู้หลัก ปศพพ		บุคลากรโรงเรียน KM	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. มีทักษะระดับดี	156	37.32	159	36.89	148	36.45
2. มีทักษะระดับปานกลาง	181	43.30	177	41.07	155	38.18
3. มีทักษะระดับพอใช้	79	18.90	90	20.88	100	24.63
4. ไม่มีทักษะการใช้งาน	2	0.48	5	1.16	3	0.74
รวม	418	100.00	431	100.00	406	100.00

ตารางที่ 74 แสดงทักษะการพิมพ์บนแป้นคีย์บอร์ดของบุคลากรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ประเด็น	ผู้ตอบแบบสอบถาม					
	บุคลากรที่มีความรู้หลัก ปศพพ		บุคลากรที่ไม่มีความรู้หลัก ปศพพ		บุคลากรโรงเรียน KM	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. มีทักษะระดับดี	244	58.37	286	66.36	180	44.33
2. มีทักษะระดับปานกลาง	119	28.47	93	21.58	100	24.63
3. มีทักษะระดับพอใช้	50	11.96	48	11.14	78	19.21
4. ไม่มีทักษะการใช้งาน	5	1.20	4	0.93	48	11.82
รวม	418	100.00	431	100.00	406	100.00

ตารางที่ 75 แสดงอัตราความเร็วของอินเทอร์เน็ตภายในโรงเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ประเด็น	ผู้ตอบแบบสอบถาม							
	ผชช. เทคโนโลยีสารสนเทศ		บุคลากรที่มีความรู้หลัก ปศพพ		บุคลากรที่ไม่มีความรู้หลัก ปศพพ		บุคลากรโรงเรียน KM	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. มีอินเทอร์เน็ตที่มีความเร็วสูง	0	0.00	199	47.61	247	57.31	139	34.24
2. มีอินเทอร์เน็ตที่ดี	1	25.00	76	18.18	96	22.27	149	36.70
3. มีอินเทอร์เน็ตใช้งานแต่มีความเร็วต่ำ	2	50.00	87	20.81	68	15.78	118	29.06
4. ไม่มีอินเทอร์เน็ตใช้งาน	1	25.00	56	13.40	20	4.64	0	0.00
รวม	4	100.00	418	100.00	431	100.00	406	100.00

ตารางที่ 76 แสดงทักษะความสามารถในการใช้งานโปรแกรมคอมพิวเตอร์พื้นฐาน (ตอบได้หลายข้อ)

ประเด็น	ผู้ตอบแบบสอบถาม							
	ผชช.		บุคลากรที่มีความรู้		บุคลากรที่ไม่มีความรู้		บุคลากรโรงเรียน	
	เทคโนโลยีสารสนเทศ		หลัก ปศพพ		หลัก ปศพพ		KM	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. Microsoft Word	3	20.00	357	25.43	355	25.11	81	17.76
2. Microsoft Excel	2	13.33	281	20.01	280	19.80	95	20.83
3. Microsoft Powerpoint	3	20.00	167	11.89	163	11.53	68	14.91
4. Microsoft Explorer	3	20.00	155	11.04	152	10.75	72	15.79
5. Outlook Experss	1	6.67	89	6.34	103	7.28	38	8.33
6. Microsoft Exchange	0	0.00	96	6.84	108	7.64	10	2.19
7. โปรแกรมการสนทนา (chat)	1	6.67	86	6.13	83	5.87	25	5.48
8. โปรแกรม Social Network	2	13.33	110	7.83	94	6.65	44	9.65
9. อื่นๆ	0	0.00	63	4.49	76	5.37	23	5.04
รวม	15	100.00	1404	100.00	1414	100.00	456	100.00

ตารางที่ 77 แสดงลักษณะการให้บริการเครื่องมือบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต (ตอบได้หลายข้อ)

ประเด็น	ผู้ตอบแบบสอบถาม							
	ผชช.		บุคลากรที่มีความรู้		บุคลากรที่ไม่มีความรู้		บุคลากรโรงเรียน	
	เทคโนโลยีสารสนเทศ		หลัก ปศพพ		หลัก ปศพพ		KM	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. Web browser	2	20.00	109	23.70	102	23.61	123	25.79
2. e-Mail	3	30.00	213	46.30	193	44.68	183	38.36
3. File sharing	2	20.00	63	13.70	67	15.51	155	32.49
4. FTP	1	10.00	13	2.83	12	2.78	6	1.26
5. chat room	2	20.00	41	8.91	35	8.10	6	1.26
6. อื่นๆ	0	0.00	21	4.57	23	5.32	4	0.84
รวม	10	100.00	460	100.00	432	100.00	477	100.00

ตารางที่ 78 แสดงอัตราการใช้งานระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตต่อ 1 วัน

ประเด็น	ผู้ตอบแบบสอบถาม							
	ผชช.		บุคลากรที่มีความรู้		บุคลากรที่ไม่มีความรู้		บุคลากรโรงเรียน	
	เทคโนโลยีสารสนเทศ		หลัก ปศพพ		หลัก ปศพพ		KM	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. ไม่ได้ใช้	0	0.00	157	37.56	195	45.24	49	12.07
2. 1-2 ชั่วโมง	2	66.66	222	53.11	157	36.43	277	68.23
3. ประมาณ 5 ชั่วโมง	1	33.34	28	6.70	43	9.98	49	12.07
4. มากกว่า 5 ชั่วโมง	0	0.00	11	2.63	36	8.35	31	7.64
รวม	3	100.00	418	100.00	431	100.00	406	100.00

ตารางที่ 79 แสดงแหล่งใช้งานอินเทอร์เน็ตของบุคลากรการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ตอบได้หลายข้อ)

ประเด็น	ผู้ตอบแบบสอบถาม					
	บุคลากรที่มีความรู้หลัก ปศพ		บุคลากรที่ไม่มีความรู้หลัก ปศพ		บุคลากรโรงเรียน KM	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. ที่ทำงาน	114	19.90	110	19.54	174	34.05
2. บ้าน	255	44.50	253	44.94	170	33.27
3. ร้านอินเทอร์เน็ต	4	0.70	2	0.36	13	2.54
4. โรงเรียน	114	19.90	96	17.05	153	29.94
5. อื่นๆ	86	15.01	102	18.12	1	0.20
รวม	573	100.00	563	100.00	511	100.00

ตารางที่ 80 แสดงระยะเวลาที่เหมาะสมสำหรับผู้ปฏิบัติจัดการความรู้เข้าใจและเห็นความสำคัญของการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการจัดการเรียนรู้

ประเด็น	ผู้ตอบแบบสอบถาม			
	ผชช. ปศพ		บุคลากรที่มีความรู้หลัก ปศพ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. 1-2 วัน	0	0.00	219	53.39
2. 3-5 วัน	3	100.00	199	46.61
3. 1 สัปดาห์	0	0.00	0	0.00
4. อื่นๆ	0	0.00	0	0.00
รวม	3	100.00	418	100.00

ตารางที่ 81 แสดงความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อวิธีการคัดเลือกทีมชุมชนนักปฏิบัติแต่ละตำแหน่ง

ประเด็น	ผู้ตอบแบบสอบถาม	
	ผชช. ปศพ.	
	จำนวน	ร้อยละ
1. คัดเลือกใหม่ทุกครั้งในการเริ่มดำเนินกิจกรรมใหม่โดยคัดเลือกให้เหมาะสมกับคุณสมบัติความเชี่ยวชาญ	3	100.00
2. คัดเลือกใหม่ทุกครั้งโดย ใช้วิธีสับเปลี่ยนหมุนเวียนตำแหน่ง	0	0.00
3. ยึดตามทีมเดิม ดำเนินการตามวาระ เช่น วาระละ 5 เรื่อง แล้วเปลี่ยนทีมใหม่	0	0.00
4. ยึดตามทีมเดิมตลอดไป	0	0.00
5. อื่นๆ	0	0.00
รวม	3	100.00

ตารางที่ 82 แสดงความคิดเห็นที่ผู้เชี่ยวชาญมีต่อวิธีการในการกำหนดทิศทางของกลุ่มชุมชนนักปฏิบัติในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้/กลุ่มการบริหาร

ประเด็น	ผู้ตอบแบบสอบถาม	
	ผชช. KM	
	จำนวน	ร้อยละ
1. แล้วยแต่สมาชิกจะจัดการ	0	0.00
2. Brainstrom	1	33.34
3. คัดเลือกตามความสำคัญหรือความจำเป็น	2	66.66
4. อื่นๆ	0	0.00
รวม	3	100.00

ตารางที่ 83 แสดงความคิดเห็นที่ผู้เชี่ยวชาญมีต่อเวลาที่ใช้กำหนดทิศทางของกลุ่มชุมชนนักปฏิบัติในแต่ละกลุ่มสาระฯ/ กลุ่มการบริหาร

ประเด็น	ผู้ตอบแบบสอบถาม	
	ผชช. KM	
	จำนวน	ร้อยละ
1. 1 วัน	3	100.00
2. 2 วัน	0	0.00
3. 3 วัน	0	0.00
4. 4 วัน	0	0.00
5. 5 วัน	0	0.00
6. อื่นๆ	0	0.00
รวม	3	100.00

ตารางที่ 84 แสดงความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อวิธีการสรุปข้อโต้แย้งระหว่างสมาชิกและหาข้อยุติ (ตอบได้หลายข้อ)

ประเด็น	ผู้ตอบแบบสอบถาม			
	ผชช. KM		บุคลากรโรงเรียน KM	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. ใช้หลักการ Vote คะแนนเสียงข้างมาก	0	0.00	152	43.55
2. ผู้เชี่ยวชาญความรู้เป็นผู้ชี้ขาด	0	0.00	12	3.44
3. ผู้บริหารความรู้เป็นผู้ชี้ขาด	0	0.00	19	5.44
4. ร่วมกันอภิปรายทั้ง 2 ฝ่าย และหาวิธีการดำเนินการใหม่	3	50.00	166	47.56
5. ทั้งผู้บริหารความรู้และผู้เชี่ยวชาญความรู้และทีมชุมชนนักปฏิบัติ ร่วมกันพิจารณาโดยใช้หลักการ Vote คะแนนเสียงข้างมาก	3	50.00	0	0.00
6. ทั้งผู้บริหารและผู้เชี่ยวชาญความรู้ใช้หลักการ Vote เสียงข้างมาก	0	0.00	0	0.00
รวม	6	100.00	349	100.00

ตารางที่ 85 แสดงระยะเวลาที่เหมาะสมสำหรับการให้ความรู้เกี่ยวกับการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการศึกษาแก่กลุ่มผู้ปฏิบัติจัดการความรู้ที่ยังไม่เข้าใจในหลักการ

ประเด็น	ผู้ตอบแบบสอบถาม					
	ผช.ปศพ.		ผช.บริหารการศึกษา		บุคลากรโรงเรียน KM	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. 1 วัน	0	0.00	0	0.00	12	2.96
2. 2 วัน	0	0.00	1	33.33	142	34.98
3. 3 วัน	3	100.00	1	33.33	126	31.03
4. 4 วัน	0	0.00	0	0.00	5	1.23
5. 5 วัน	0	0.00	0	0.00	94	23.15
6. 1 สัปดาห์	0	0.00	1	33.33	26	6.40
7. อื่นๆ	0	0.00	0	0.00	1	0.25
รวม	3	100.00	3	100.00	406	100.00

ตารางที่ 86 แสดงวิธีการเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษาของกลุ่มสมาชิกเครือข่ายครูผู้สอนที่ต้องเรียนรู้ ซึ่งได้แก่ 1)การสอดแทรกในหลักสูตรการเรียนการสอน 2)การจัดหลักสูตรพอเพียงเฉพาะ 3)กิจกรรมการเรียนรู้

ประเด็น	ผู้ตอบแบบสอบถาม			
	ผช. KM		บุคลากรโรงเรียน KM	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. เรียนรู้ครั้งละกิจกรรม เมื่อเรียนรู้กิจกรรมแรกเสร็จจึงทำการเรียนรู้ในกิจกรรมต่อไป	3	100.00	229	56.40
2. เรียนรู้ทั้ง 3 กิจกรรมในครั้งเดียว	0	0.00	172	42.36
3. อื่นๆ	0	0.00	5	1.23
รวม	3	100.00	406	100.00

ตารางที่ 87 แสดงการกำหนดวิธีการและหน้าที่รับผิดชอบค้ำคว้าความรู้จากแหล่งต่างๆ ภายใต้หลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของกลุ่มเครือข่ายในแต่ละกลุ่มย่อย

ประเด็น	ผู้ตอบแบบสอบถาม			
	ผช. KM		บุคลากรโรงเรียน KM	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. หัวหน้ากลุ่มย่อยเป็นผู้กำหนด	0	0.00	84	20.69
2. สมาชิกทุกคนร่วมกันกำหนด	3	100.00	309	76.11
3. เลือกหน้าที่รับผิดชอบตามความสมัครใจ	0	0.00	13	3.20
4. อื่นๆ	0	0.00	0	0.00
รวม	3	100.00	406	100.00

ตารางที่ 88 แสดงความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อลักษณะวิธีการค้นหาความรู้เพื่อนำมาใช้กำหนดประเด็นต่างๆ ในวิธีการจัดการเรียนการสอนเพื่อสอดแทรกหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (ตอบได้หลายข้อ)

ประเด็น	ผู้ตอบแบบสอบถาม			
	ผชช. KM		บุคลากรโรงเรียน KM	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. แบ่งส่วนกันค้นหา	0	0.00	125	30.79
2. ค้นหาพร้อมกัน	3	100.00	153	37.68
3. แล้วแต่ละวิธีการของแต่ละกลุ่ม	0	0.00	126	31.03
4. อื่นๆ	0	0.00	2	0.49
รวม	3	100.00	406	100.00

ตารางที่ 89 แสดงวิธีการค้นคว้าหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงภายในหน่วยงาน (ภายในกลุ่มเครือข่ายฯ) (ตอบได้หลายข้อ)

ประเด็น	ผู้ตอบแบบสอบถาม			
	ผชช. ปศพพ.		บุคลากรโรงเรียน KM	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. ศึกษาจากเพื่อนครู / ผู้บริหารที่มีความรู้ความสามารถ	3	42.86	154	37.93
2. ศึกษาจากเอกสาร ตำรา งานวิจัย ที่หน่วยงานมีอยู่	2	28.57	143	35.22
3. ศึกษาโดยใช้ Social Network	2	28.57	107	26.35
4. อื่นๆ	0	0.00	2	0.49
รวม	7	100.00	406	100.00

ตารางที่ 90 แสดงการใช้สื่ออินเทอร์เน็ตในการค้นคว้าหาความรู้เรื่องต่างๆ ไป ของครูผู้สอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ประเด็น	ผู้ตอบแบบสอบถาม							
	ผชช. ปศพพ.		บุคลากรที่มีความรู้หลัก ปศพพ.		บุคลากรที่ไม่มีความรู้หลัก ปศพพ.		บุคลากรโรงเรียน KM	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	1. ใช้อินเทอร์เน็ตค้นคว้าความรู้ทั้งหมด	0	0.00	116	27.75	101	23.43	125
2. มากกว่า 50% ของการค้นคว้าด้วยตนเอง	1	33.34	173	41.39	210	48.72	160	39.41
3. มากกว่า 30% ของการค้นคว้าด้วยตนเอง	2	66.66	94	22.49	96	22.27	110	27.09
4. น้อยกว่า 30% ของการค้นคว้าด้วยตนเอง	0	0.00	35	8.37	24	5.57	11	2.71
รวม	3	100.00	418	100	431	100.00	406	100.00

ตารางที่ 91 แสดงกิจกรรมที่เหมาะสมกับการค้นคว้าหาความรู้ (ตอบได้หลายข้อ)

ประเด็น	ผู้ตอบแบบสอบถาม			
	ผชช. KM		บุคลากรโรงเรียน KM	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. ไม่ทราบ	0	0.00	5	0.42
2. ผิดอบรม	1	8.33	97	8.23
3. ศึกษาดูงาน	3	25.00	104	8.82
4. การวางแผนความสำเร็จส่วนตัว	0	0.00	38	3.22
5. การวิเคราะห์ผู้ใช้ความรู้	0	0.00	40	3.39
6. การนำความรู้ไปใช้ในการแข่งขัน	1	8.33	27	2.29
7. การใช้คำจำกัดความสามารถ	0	0.00	21	1.78
8. การค้นหารูปแบบปฏิบัติที่เป็นเลิศ	3	25.00	53	4.50
9. การเทียบเคียงงาน (Benchmarking)	0	0.00	7	0.59
10. จัดตั้งทีมข้ามสายงาน	0	0.00	59	5.00
11. CoPs	1	8.33	154	13.06
12. ระบบพี่เลี้ยง	0	0.00	166	14.08
13. สลับเปลี่ยนงาน	0	0.00	3	0.25
14. เวทีสำหรับแลกเปลี่ยนเรียนรู้	3	25.00	203	17.22
15. แลกเปลี่ยนผ่านWebblog	0	0.00	101	8.57
16. ตลาดนัดความรู้	0	0.00	101	8.57
17. อื่นๆ	0	0.00	0	0.00
รวม	12	100.00	1179	100.00

ตารางที่ 92 แสดงความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อการบันทึกความรู้จากกลุ่มตัวอย่าง

ประเด็น	ผู้ตอบแบบสอบถาม													
	ผชช. KM		ผชช. ปศพพ.		ผชช. เทศบาล		ผชช. บริหาร การศึกษา		บุคลากรที่มี ความรู้ หลัก ปศพพ		บุคลากรที่ไม่มี ความรู้ หลัก ปศพพ		บุคลากร โรงเรียน KM	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. บันทึกส่วนบุคคล	0	0.00	3	100.00	0	0.00	3	100.00	239	57.18	277	64.27	248	61.08
2. บันทึกเป็นรูปแบบฟอร์ม เดียวกัน	3	100.00	0	0.00	3	100.00	0	0.00	104	24.88	154	35.73	158	38.92
3. อื่นๆ	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	75	17.94	0	0.00	0	0.00
รวม	3	100.00	3	100.00	3	100.00	3	100.00	418	100.00	431	100.00	406	100.00

ตารางที่ 93 แสดงวิธีการคัดเลือกทีมผู้รับผิดชอบในการปฏิบัติจัดการความรู้ตำแหน่งต่างๆ

ประเด็น	ผู้ตอบแบบสอบถาม					
	ผชช. KM		ผชช. แลกเปลี่ยนเรียนรู้		บุคลากรโรงเรียน KM	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. ผู้นำเป็นผู้คัดเลือก	0	0.00	0	0.00	121	29.80
2. ผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนกันเป็นระบบวงจร	0	0.00	0	0.00	136	33.50
3. ผลัดเปลี่ยนตามความเหมาะสม	3	100.00	3	100.00	148	36.45
4. อื่นๆ	0	0.00	0	0.00	1	0.25
รวม	3	100.00	3	100.00	406	100.00

ตารางที่ 94 แสดงผู้ทำหน้าที่กำหนดรูปแบบข้อมูลให้เป็นมาตรฐานเดียวกันเพื่อความสะดวกต่อการใช้ข้อมูลในภายหลัง

ประเด็น	ผู้ตอบแบบสอบถาม					
	ผชช. KM		ผชช. เทคโนโลยีสารสนเทศ		บุคลากรโรงเรียน KM	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. ประธานกลุ่ม	0	0.00	1	33.33	100	24.63
2. เลขากลุ่ม	0	0.00	1	33.33	206	50.74
3. สมาชิกปฏิบัติการร่วมกัน	3	100.00	1	33.33	100	24.63
4. อื่นๆ	0	0.00	0	0.00	0	0.00
รวม	3	100.00	3	100.00	406	100.00

ตารางที่ 95 แสดงความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อวิธีการที่ใช้สำหรับขั้นสร้างความรู้ที่เหมาะสมต่อการจัดการความรู้ครูโรงเรียนเครือข่ายปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ประเด็น	ผู้ตอบแบบสอบถาม							
	ผชช. KM		ผชช. ปศพพ.		ผชช. บริหารการศึกษา		บุคลากรโรงเรียน KM	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. ฝึกอบรม	3	37.50	3	30.00	3	37.50	232	55.50
2. ดูงาน	1	12.50	3	30.00	3	37.50	49	11.72
3. การวางแผนความสำเร็จส่วนตัว	0	0.00	1	10.00	0	0.00	25	5.98
4. การวิเคราะห์ผู้ใช้ความรู้	0	0.00	0	0.00	0	0.00	18	4.31
5. การนำความรู้ไปสร้าง ความสามารถในการแข่งขัน	1	12.50	1	10.00	0	0.00	65	15.55
6. การใช้คำจำกัดความสามารถ	0	0.00	0	0.00	0	0.00	20	4.78
7. การเลือกวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ	2	25.00	1	10.00	2	25.00	1	0.24
8. การเทียบเคียงงาน	1	12.50	1	10.00	0	0.00	0	0.00
9. อื่นๆ	0	0.00	0	0.00	0	0.00	8	1.91
รวม	8	100.00	10	100.00	8	100.00	418	100.00

ตารางที่ 96 แสดงความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อระยะเวลาที่เหมาะสมกับการดำเนินการ สอดแทรกปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้กับผู้รับความรู้

ประเด็น	ผู้ตอบแบบสอบถาม	
	ผชช. ปศพพ.	
	จำนวน	ร้อยละ
1. น้อยกว่า 1 สัปดาห์	0	0.00
2. ประมาณ 1 สัปดาห์	3	100.00
3. ประมาณ 2 สัปดาห์	0	0.00
4. อื่นๆ	0	0.00
รวม	3	100.00

ตารางที่ 97 แสดงความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อวิธีการให้ได้มาซึ่งความรู้ในการใช้เครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ที่ใช้ติดต่อสื่อสารผ่านระบบเครือข่าย (ตอบได้หลายข้อ)

ประเด็น	ผู้ตอบแบบสอบถาม									
	ผชช. KM		ผชช. เทคโนโลยีสารสนเทศ		บุคลากรที่มีความรู้ หลัก ปศพ		บุคลากรที่ไม่มี ความรู้หลัก ปศพ		บุคลากร โรงเรียนKM	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. จัดอบรมการใช้เครื่องมือ	1	25.00	2	50.00	344	64.42	341	63.62	134	33.00
2. ทำคู่มือในการใช้เครื่องมือ	3	75.00	1	25.00	187	35.02	177	33.02	194	47.78
3. อื่นๆ	0	0.00	1	25.00	3	0.56	18	3.36	78	19.21
รวม	4	100.00	4	100.00	534	100.00	536	100.00	406	100.00

ตารางที่ 98 แสดงความคิดเห็นที่มีต่อเครื่องมือช่วยในการเข้าถึงข้อมูลสำหรับนำมาใช้ในการสร้างความรู้ให้กับผู้รับความรู้ (ตอบได้หลายข้อ)

ประเด็น	ผู้ตอบแบบสอบถาม											
	ผชช. KM		ผชช. ปศพ.		ผชช. เทคโนโลยีสารสนเทศ		บุคลากรที่มีความรู้ หลัก ปศพ		บุคลากรที่ไม่มี ความรู้หลัก ปศพ		บุคลากร โรงเรียนKM	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. การเก็บในรูปแบบเอกสารให้เข้าถึงง่าย	1	25.00	3	33.33	1	25.00	192	29.49	183	36.09	0	0.00
2. การใช้เทคนิคในการเล่าเรื่อง	1	25.00	3	33.33	1	25.00	106	16.28	91	17.95	0	0.00
3. การใช้สมุดหน้าเหลือง	0	0.00	0	0.00	0	0.00	86	13.21	109	21.50	201	38.43
4. การใช้ฐานข้อมูลความรู้	2	50.00	3	33.33	2	50.00	123	18.89	122	24.06	194	37.09
5. อื่นๆ	0	0.00	0	0.00	0	0.00	144	22.12	2	0.39	128	24.47
รวม	4	100.00	9	100.00	4	100.00	651	100.00	507	100.00	523	100.00

ตารางที่ 99 แสดงความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อกิจกรรมหรือกระบวนการที่ช่วยยกระดับความรู้ที่อยู่ในตัวบุคคลไปเป็นความรู้ที่ชัดเจน (ตอบได้หลายข้อ)

ประเด็น	ผู้ตอบแบบสอบถาม							
	ผชช. KM		ผชช. ปศพ.		ผชช. บริหารการศึกษา		บุคลากร โรงเรียนKM	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. ฝึกอบรม	0	0.00	1	4.76	2	15.38	18	2.93
2. ศึกษาดูงาน	1	7.69	1	4.76	2	15.38	68	11.07
3. การวางแผนความสำเร็จด้วยตนเอง	0	0.00	0	0.00	0	0.00	31	5.05
4. การวิเคราะห์ผู้ใช้ความรู้	0	0.00	0	0.00	0	0.00	27	4.40
5. การนำความรู้ไปสร้างความสามารถในการแข่งขัน	0	0.00	1	4.76	0	0.00	9	1.47
6. การใช้คำจำกัดความสามารถ	0	0.00	0	0.00	0	0.00	39	6.35
7. การเลือกวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ	3	23.08	3	14.29	3	23.08	10	1.63
8. การเทียบเคียงงาน	0	0.00	1	4.76	0	0.00	64	10.42
9. จัดตั้งที่ข้ามสายงาน	0	0.00	1	4.76	0	0.00	4	0.65
10. CoPs	3	23.08	3	14.29	3	23.08	1	0.16
11. ระบบพี่เลี้ยง	3	23.08	3	14.29	3	23.08	98	15.96
12. สับเปลี่ยนงาน	0	0.00	1	4.76	0	0.00	94	15.31
13. เวทีสำหรับแลกเปลี่ยนเรียนรู้	1	7.69	2	9.52	0	0.00	37	6.03
14. แลกเปลี่ยนผ่านwebblog	1	7.69	1	4.76	0	0.00	39	6.35
15. ตลาดนัดความรู้	1	7.69	3	14.29	0	0.00	45	7.33
16. อื่นๆ	0	0.00	0	0.00	0	0.00	30	4.89
รวม	13	100.00	21	100.00	13	100.00	614	100.00

ตารางที่ 100 แสดงความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อวิธีการประเมินผลแผนการสอนหรือแผนการปฏิบัติงานที่คิดขึ้นให้มีประสิทธิภาพก่อนนำไปใช้จริง (ตอบได้หลายข้อ)

ประเด็น	ผู้ตอบแบบสอบถาม			
	ผชช.ปศพพ.		ผชช.บริหารการศึกษา	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. ประเมินผลโดยผู้เชี่ยวชาญความรู้เรื่องนั้นๆ	3	50.00	3	50.00
2. ประเมินผลโดยการทดลองกับผู้เรียน	3	50.00	3	50.00
3. ประเมินผลด้วยวิธีการอื่นๆ	0	0.00	0	0.00
รวม	6	100.00	6	100.00

ตารางที่ 101 แสดงความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อความเหมาะสมของผู้ตรวจสอบประมวลและกลั่นกรองความรู้ให้ถูกต้องชัดเจน

ประเด็น	ผู้ตอบแบบสอบถาม					
	ผชช. KM		ผชช.ปศพพ.		บุคลากรโรงเรียน KM	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. ทีมผู้ปฏิบัติจัดการความรู้(KP)	1	20.00	3	33.33	138	33.99
2. ทีมผู้เชี่ยวชาญความรู้ (KE)	3	60.00	3	33.33	125	30.79
3. ทีมผู้บริหารความรู้ (KA)	1	20.00	3	33.33	109	26.85
4. อื่นๆ	0	0.00	0	0.00	34	8.37
รวม	5	100.00	9	100.00	406	100.00

ตารางที่ 102 แสดงความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อเครื่องมือที่เหมาะสมต่อการเรียบเรียงและจัดข้อมูลให้เป็นระบบ (ตอบได้หลายข้อ)

ประเด็น	ผู้ตอบแบบสอบถาม							
	ผชช. KM		ผชช.ปศพพ.		ผชช.เทคโนโลยีสารสนเทศ		บุคลากรโรงเรียน KM	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. chat room	0	0.00	1	7.14	0	0.00	0	0.00
2. e-Mail	1	12.50	3	21.43	0	0.00	0	0.00
3. web board	1	12.50	1	7.14	0	0.00	87	21.43
4. blog	1	12.50	1	7.14	3	100.00	34	8.37
5. social network	1	12.50	2	14.29	0	0.00	79	19.46
6. โทรศัพท์	0	0.00	3	21.43	0	0.00	1	0.25
7. แหล่งข้อมูลบนระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต	3	37.50	3	21.43	0	0.00	0	0.00
8. แหล่งข้อมูลบนระบบเครือข่ายภายใน (LAN)	1	12.50	0	0.00	0	0.00	102	25.12
9. อื่นๆ	0	0.00	0	0.00	0	0.00	103	25.37
รวม	8	100.00	14	100.00	3	100.00	406	100.00

ตารางที่ 103 แสดงความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อวิธีการเรียงข้อมูล

ประเด็น	ผู้ตอบแบบสอบถาม					
	ผชช. KM		ผชช. ปศพพ.		บุคลากรโรงเรียนKM	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. แยกตามกลุ่มสาระวิชา	0	0.00	0	0.00	342	84.23
2. เรียงตามวันที่แต่รวมกลุ่มสาระวิชา	0	0.00	0	0.00	0	0.00
3. แยกตามกลุ่มสาระวิชาและเรียงตามลำดับวันที่ก่อนหลัง	3	100.00	3	100.00	0	0.00
4. อื่นๆ	0	0.00	0	0.00	64	15.76
รวม	3	100.00	3	100.00	406	100.00

ตารางที่ 104 แสดงความคิดเห็นที่มีต่อลักษณะหน่วยงานที่เหมาะสมต่อการวางโครงสร้างความรู้

ประเด็น	ผู้ตอบแบบสอบถาม					
	ผชช. KM		ผชช. ปศพพ.		บุคลากรโรงเรียนKM	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. โรงเรียนแกนนำ	0	0.00	0	0.00	148	36.45
2. โรงเรียนที่ได้รับมอบหมายจากการประชุมกลุ่มย่อยแต่ละกลุ่มสาระฯ	2	66.66	0	0.00	118	29.06
3. อื่นๆ	1	33.34	3	100.00	140	34.48
รวม	3	100.00	3	100.00	406	100.00

ตารางที่ 105 แสดงความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อวิธีการจัดทำสารบัญญควารู้เพื่อสะดวกต่อการค้นคืน

ประเด็น	ผู้ตอบแบบสอบถาม					
	ผชช. KM		ผชช. ปศพพ.		บุคลากรโรงเรียนKM	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. แผนที่ความรู้ระบบเครือข่าย	1	33.34	3	100.00	11	2.71
2. สมุดหน้าเหลือง	2	66.66	0	0.00	0	0.00
3. อื่นๆ	0	0.00	0	0.00	395	97.29
รวม	3	100.00	3	100.00	406	100.00

ตารางที่ 106 แสดงความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อการได้มาซึ่งข้อสรุปความรู้ของแต่ละกลุ่มสาระวิชาผ่านระบบเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศ

ประเด็น	ผู้ตอบแบบสอบถาม											
	ผชช. KM		ผชช. ปศพพ.		ผชช. บริหารการศึกษา		คณากรที่มีความรู้หลักบุคลากรที่ไม่มีความรู้หลัก ปศพพ.		บุคลากรโรงเรียนKM			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
1. การลงคะแนนเสียงข้อสรุป	0	0.00	0	0.00	1	33.34	172	41.15	116	26.91	38	9.36
2. ประธานกลุ่มเป็นผู้ชี้ขาด	0	0.00	0	0.00	0	0.00	28	6.70	21	4.87	0	0.00
3. การจัดเรียงที่สมาชิกทุกคนในกลุ่มเห็นด้วยมากที่สุดสู่ประเด็นที่เห็นด้วยน้อยที่สุด	3	100.00	3	100.00	2	66.66	214	51.20	291	67.52	0	0.00
4. อื่นๆ	0	0.00	0	0.00	0	0.00	4	0.96	3	0.70	368	90.64
รวม	3	100.00	3	100.00	3	100.00	418	100.00	431	100.00	406	100.00

ตารางที่ 107 แสดงความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อวิธีการช่วยเสริมความรู้ด้านการใช้เทคโนโลยีแก่ครูผู้สอนที่กลัวการใช้เทคโนโลยี (ตอบได้หลายข้อ)

ประเด็น	ผู้ตอบแบบสอบถาม							
	ผชช. KM		บุคลากรที่มีความรู้หลัก ปศพพ		บุคลากรที่ไม่มีความรู้หลัก ปศพพ		บุคลากรโรงเรียน KM	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. ผู้บังคับบัญชามอบหมายโดยการสั่งการ	1	20.00	77	12.24	68	10.74	244	45.95
2. จัดการอบรมหลายๆครั้งเพื่อให้เกิดความเคยชิน	3	60.00	320	50.87	312	49.29	284	53.48
3. มอบหมายให้เพื่อนครูที่มีความรู้โน้มน้าวใจ	1	20.00	188	29.89	197	31.12	3	0.56
4. อื่นๆ	0	0.00	44	7.00	56	8.85	0	0.00
รวม	5	100.00	629	100.00	633	100.00	531	100.00

ตารางที่ 108 แสดงปัจจัยใดที่ทำให้เกิดการปกปิดหรือเก็บงำความรู้ของบุคลากรการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ตอบได้หลายข้อ)

ประเด็น	ผู้ตอบแบบสอบถาม					
	ผชช. KM		ผชช.ปศพพ.		บุคลากรโรงเรียน KM	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. กลัวถูกคัดลอกผลงาน	1	14.29	3	42.86	368	39.78
2. กลัวถูกนำไปพัฒนาให้ดีกว่าเจ้าของผลงาน	3	42.86	1	14.29	90	9.73
3. ปัจจัยด้านการขอเสนอผลงานเพื่อเลื่อนตำแหน่ง	3	42.86	3	42.86	233	25.19
4. อื่นๆ	0	0.00	0	0.00	234	25.30
รวม	7	100.00	7	100.00	925	100.00

ตารางที่ 109 แสดงบุคคลที่มีอิทธิพลช่วยลดทอนการปกปิดหรือเก็บงำความรู้ของสมาชิกเครือข่าย (ตอบได้หลายข้อ)

ประเด็น	ผู้ตอบแบบสอบถาม					
	ผชช. KM		ผชช. บริหารการศึกษา		บุคลากรโรงเรียน KM	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. ผู้บริหารในหน่วยงาน	3	60.00	3	75.00	246	51.04
2. ผู้บริหารนอกหน่วยงาน	1	40.00	0	0.00	23	4.77
3. เพื่อนสมาชิกในเครือข่าย	1	40.00	1	25.00	15	3.11
4. อื่นๆ	0	0.00	0	0.00	198	41.08
รวม	5	100.00	4	100.00	482	100.00

ตารางที่ 110 แสดงความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อวิธีการลดทอนการปกปิดหรือเก็บงำความรู้ของสมาชิกเครือข่าย (ตอบได้หลายข้อ)

ประเด็น	ผู้ตอบแบบสอบถาม											
	ผชช. KM		ผชช. ปศพพ.		ผชช. เทคโนโลยีสารสนเทศ		ผชช. บริหารการศึกษา		บุคลากรที่มีความรู้หลัก ปศพพ		บุคลากรที่ไม่มีความรู้หลัก ปศพพ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. การฝึกอบรม	1	10.00	1	4.55	0	0.00	218	9.47	0	0.00	0	0.00
2. ศึกษาดูงาน	0	0.00	2	9.09	0	0.00	179	7.78	145	11.79	0	0.00
3. การวางแผนความสำเร็จด้วยตนเอง	0	0.00	1	4.55	0	0.00	128	5.56	115	9.35	94	7.50
4. การวิเคราะห์ผู้ใช้ความรู้	0	0.00	0	0.00	0	0.00	84	3.65	73	5.93	78	6.22
5. การนำความรู้ไปสร้างความสามารถในการแข่งขัน	0	0.00	1	4.55	0	0.00	96	4.17	94	7.64	26	2.07
6. การใช้คำจำกัดความสามารถ	0	0.00	1	4.55	0	0.00	165	7.17	185	15.04	0	0.00
7. การเลือกวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ	1	10.00	3	13.64	1	9.09	145	6.30	130	10.57	0	0.00
8. การเทียบเคียงงาน	0	0.00	1	4.55	1	9.09	105	4.56	113	9.19	100	7.97
9. จัดตั้งที่ข้ามสายงาน	0	0.00	2	9.09	1	9.09	34	1.48	24	1.95	20	1.59
10. CoPs	3	30.00	3	13.64	1	9.09	243	10.56	2	0.16	210	16.75
11. ระบบที่เลี้ยง	1	10.00	3	13.64	2	18.18	354	15.38	311	25.28	304	24.24
12. สับเปลี่ยนงาน	0	0.00	1	4.55	0	0.00	32	1.39	3	0.24	43	3.43
13. เวทีสำหรับแลกเปลี่ยนเรียนรู้	1	10.00	2	9.09	3	27.27	231	10.04	23	1.87	250	19.94
14. แลกเปลี่ยนผ่าน Webblog	3	30.00	1	4.55	2	18.18	287	12.47	12	0.98	129	10.29
รวม	10	100.00	22	100.00	11	100.00	2301	100.00	1230	100.00	1254	100.00

ตารางที่ 111 แสดงความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อบรรยากาศที่เหมาะสมต่อการสร้างวัฒนธรรมในโรงเรียนเครือข่ายฯ ที่เอื้อต่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (ตอบได้หลายข้อ)

ประเด็น	ผู้ตอบแบบสอบถาม									
	ผชช. KM		ผชช. ปศพพ.		บุคลากรที่มีความรู้หลัก ปศพพ		บุคลากรที่ไม่มีความรู้หลัก ปศพพ		บุคลากรโรงเรียน KM	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. บุคลากรกับประเพณีหรือวัฒนธรรมท้องถิ่น	0	0.00	3	60.00	210	35.12	155	26.77	38	17.67
2. สร้างประเพณีใหม่ๆขึ้นมาให้เข้ากับวัฒนธรรมท้องถิ่น	1	33.34	1	20.00	195	32.61	202	34.89	63	29.30
3. ควรสร้างวัฒนธรรมโรงเรียนเครือข่ายฯ กลุ่มเครือข่ายขึ้นใหม่ ไม่ควรเกี่ยวข้องกับประเพณีหรือวัฒนธรรมท้องถิ่น	2	66.66	1	20.00	193	32.27	222	38.34	64	29.77
4. อื่นๆ	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	50	23.26
รวม	3	100.00	5	100.00	598	100.00	579	100.00	215	100.00

ตารางที่ 112 แสดงความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อวิธีการทำความรู้จักกับครูกลุ่มสาระเดียวกันในเพื่อนบุคลากรต่างโรงเรียน (ตอบได้หลายข้อ)

ประเด็น	ผู้ตอบแบบสอบถาม							
	ผชช. KM		บุคลากรที่มีความรู้หลัก ปศพพ		บุคลากรที่ไม่มีความรู้หลัก ปศพพ		บุคลากรโรงเรียน KM	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. จัดกิจกรรมแบบพบหน้าครั้งแรก เพื่อทำความรู้จักและจัดให้มีกิจกรรมกลุ่มแบบพบหน้าเป็นระยะ	3	75.00	162	26.30	135	21.92	342	79.72
2. จัดกิจกรรมแบบพบหน้าครั้งแรก เพื่อทำความรู้จักและทักทาย แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน	1	25.00	236	38.31	237	38.47	23	5.36
3. ไม่จำเป็นต้องมีกิจกรรมพบหน้า เพียงแต่มีการทักทายและ แลกเปลี่ยนความรู้	0	0.00	196	31.82	221	35.88	0	0.00
4. อื่นๆ	0	0.00	22	3.57	23	3.73	64	14.92
รวม	4	100.00	616	100.00	616.00	100.00	429	100.00

ตารางที่ 113 แสดงความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อกิจกรรมที่ทำให้เกิดการแบ่งปัน แลกเปลี่ยน กระจาย ถ่ายโอนความรู้ (แบบความรู้ชัดแจ้ง) (ตอบได้หลายข้อ)

ประเด็น	ผู้ตอบแบบสอบถาม					
	ผชช. KM		ผชช. ศกพพ.		บุคลากรโรงเรียน KM	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. การทำเอกสารฐานความรู้	3	23.08	3	23.08	21	6.14
2. การจัดทำสมุดหน้าเหลือง(บัญชีผู้เชี่ยวชาญ)	1	7.69	1	7.69	29	8.48
3. การถ่ายโอนความรู้โดยเครื่องมือเสมือน	1	7.69	1	7.69	74	21.64
4. กระจายความรู้ระบบเครือข่ายภายใน	3	23.08	1	7.69	40	11.70
5. การสื่อสารความรู้ในหน่วยงาน	1	7.69	2	15.38	70	20.47
6. การสื่อสารความรู้นอกหน่วยงาน	3	23.08	2	15.38	22	6.43
7. การจัดนิทรรศการ	1	7.69	3	23.08	49	14.33
8. อื่นๆ	0	0.00	0	0.00	37	10.82
รวม	13	100.00	13	100.00	342.00	100.00

ตารางที่ 114 แสดงความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อกิจกรรมที่ทำให้เกิดการแบ่งปัน แลกเปลี่ยน กระจาย ถ่ายโอนความรู้ (แบบความรู้ฝังลึก) (ตอบได้หลายข้อ)

ประเด็น	ผู้ตอบแบบสอบถาม					
	ผชช. KM		ผชช. เทคโนโลยีสารสนเทศ		บุคลากรโรงเรียนKM	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. การจัดตั้งทีมข้ามสายงาน	0	0.00	0	0.00	98	8.62
2. การจัดกิจกรรมกลุ่มคุณภาพและนวัตกรรม	1	4.17	1	6.25	27	2.37
3. การจัดตั้งชุมชนแห่งการเรียนรู้	3	12.50	1	6.25	120	10.55
4. เพื่อนช่วยเพื่อน	3	12.50	3	18.75	138	12.14
5. ระบบพี่เลี้ยง	3	12.50	1	6.25	257	22.60
6. การสับเปลี่ยนสายงาน	0	0.00	0	0.00	30	2.64
7. การยืมตัวบุคลากรมาช่วยงาน	1	4.17	0	0.00	8	0.70
8. การจัดเวทีสำหรับการแลกเปลี่ยนเรียนรู้	3	12.50	1	6.25	23	2.02
9. การประชุมกลุ่มย่อย	0	0.00	1	6.25	1	0.09
10. การประชุมเชิงปฏิบัติการ	1	4.17	0	0.00	0	0.00
11. การประชุมทางไกล	1	4.17	0	0.00	118	10.38
12. การจัดประชุมระดมสมอง	1	4.17	0	0.00	86	7.56
13. การเล่าเรื่อง	1	4.17	2	12.50	17	1.50
14. การทบทวนหลังปฏิบัติงาน	1	4.17	2	12.50	20	1.76
15. การประชุมทบทวนงาน (Retrospect)	0	0.00	1	6.25	0	0.00
16. การแข่งขันวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice)	1	4.17	1	6.25	107	9.41
17. การสร้างเครือข่ายความรู้	3	12.50	2	12.50	87	7.65
18. การสร้างกลุ่มอภิปรายความรู้ทางอินเทอร์เน็ต (Online Discussion Group)	1	4.17	0	0.00	0	0.00
19. การกระจายอำนาจการปฏิบัติและการกระจาย	0	0.00	0	0.00	0	0.00
20. การสนับสนุนการตัดสินใจ (Deploying Performance and Decision)	0	0.00	0	0.00	0	0.00
รวม	24	100.00	16	100.00	1137	100.00

ตารางที่ 115 แสดงความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อเทคโนโลยีติดต่อสื่อสารและเทคโนโลยีสำหรับการ ทำงานร่วมกันที่เหมาะสมกับกลุ่มเครือข่ายฯ (ตอบได้หลายข้อ)

ประเด็น	ผู้ตอบแบบสอบถาม											
	ผชช. KM		ผชช. ปศพ.		ผชช. เทคโนโลยีสารสนเทศ		บุคลากรที่มี ความรู้หลัก ปศพ.		บุคลากรที่ไม่มี ความรู้หลัก ปศพ.		บุคลากรโรงเรียน KM	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. social network	3	25.00	3	15.79	2	20.00	147	11.44	168	12.76	150	14.68
2. e-Mail	3	25.00	3	15.79	2	20.00	271	21.09	274	20.80	230	22.50
3. blog	3	25.00	2	10.53	2	20.00	64	4.98	63	4.78	0	0.00
4. ประกาศผ่านระบบ LAN	0	0.00	2	10.53	0	0.00	29	2.26	34	2.58	120	11.74
5. webboard	1	8.33	1	5.26	2	20.00	84	6.54	80	6.07	94	9.20
6. โทรศัพท์สายตรง	1	8.33	3	15.79	0	0.00	245	19.07	207	15.72	322	31.51
7. การส่ง Message	0	0.00	3	15.79	0	0.00	61	4.75	51	3.87	38	3.72
8. what app	0	0.00	0	0.00	0	0.00	189	14.71	223	16.93	67	6.56
9. ประกาศผ่านหน้าเว็บไซต์	1	8.33	2	10.53	2	20.00	169	13.15	186	14.12	0	0.00
เครือข่าย												
10. อื่นๆ	0	0.00	0	0.00	0	0.00	26	2.02	31	2.35	1	0.10
รวม	12	100.00	19	100.00	10	100.00	1285	100.00	1317	100.00	1022	100.00

ตารางที่ 116 แสดงความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อวิธีติดต่อสื่อสารกับบุคลากรผู้มีความรู้ขณะอยู่บ้านพัก (ตอบได้หลายข้อ)

ประเด็น	ผู้ตอบแบบสอบถาม							
	ผชช. เทคโนโลยีสารสนเทศ		บุคลากรที่มีความรู้ หลัก ปศพพ		บุคลากรที่ไม่มีความรู้ หลัก ปศพพ		บุคลากรโรงเรียน KM	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. โทรศัพท์	3	25.00	305	29.41	298	27.02	319	45.31
2. e-Mail	3	25.00	172	16.59	144	13.06	161	22.87
3. ห้องสนทนา (chat room)	0	0.00	26	2.51	27	2.45	90	12.78
4. เว็บบอร์ดหรือบล็อก	3	25.00	204	19.67	231	20.94	2	0.28
5. ระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตอื่นๆ เช่น social network	3	25.00	267	25.75	272	24.66	120	17.05
6. อื่นๆ	0	0.00	63	6.08	131	11.88	12	1.70
รวม	12	100.00	1037	100.00	1103	100.00	704	100.00

ตารางที่ 117 แสดงความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อเครื่องมือที่ใช้ในการติดต่อสื่อสารกับบุคลากรผู้มีความรู้ขณะอยู่ในโรงเรียน (ตอบได้หลายข้อ)

ประเด็น	ผู้ตอบแบบสอบถาม							
	ผชช. เทคโนโลยีสารสนเทศ		บุคลากรที่มีความรู้ หลัก ปศพพ		บุคลากรที่ไม่มีความรู้ หลัก ปศพพ		บุคลากรโรงเรียน KM	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. โทรศัพท์	3	25.00	340	37.16	271	43.92	234	37.20
2. e-Mail	3	25.00	201	21.97	6	0.97	20	3.18
3. ห้องสนทนา (chat room)	0	0.00	34	3.72	0	0.00	21	3.34
4. เว็บบอร์ดหรือบล็อก	3	25.00	104	11.37	128	20.75	142	22.58
5. ระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตอื่นๆ เช่น social network	3	25.00	232	25.36	202	32.74	212	33.70
6. อื่นๆ	0	0.00	4	0.44	10	1.62	0	0.00
รวม	12	100.00	915	100.00	617	100.00	629	100.00

ตารางที่ 118 แสดงความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่ออุปสรรคในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (ตอบได้หลายข้อ)

ประเด็น	ผู้ตอบแบบสอบถาม							
	ผชช. เทคโนโลยีสารสนเทศ		บุคลากรที่มีความรู้ หลัก ปศพพ		บุคลากรที่ไม่มีความรู้ หลัก ปศพพ		บุคลากรโรงเรียนKM	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. โรงเรียนไม่พร้อมในอุปกรณ์	3	27.27	231	24.63	287	41.84	274	48.24
2. คอมพิวเตอร์ไม่เพียงพอ	1	9.09	114	12.15	14	2.04	58	10.21
3. โรงเรียนไม่มีนโยบายสนับสนุน	2	18.18	22	2.35	17	2.48	89	15.67
4. ครูใช้เทคโนโลยีไม่เป็น	2	18.18	101	10.77	134	19.53	127	22.36
5. ครูมีงานปฏิบัติค่อนข้างมาก	3	27.27	225	23.99	230	33.53	20	3.52
6. อื่นๆ	0	0.00	245	26.12	4	0.58	0	0.00
รวม	11	100.00	938	100.00	686	100.00	568	100.00

ตารางที่ 119 แสดงความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อความพร้อมใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

ประเด็น	ผู้ตอบแบบสอบถาม					
	บุคลากรที่มีความรู้หลัก ปศพ		บุคลากรที่ไม่มีความรู้หลัก ปศพ		บุคลากรโรงเรียนKM	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. มากที่สุด	260	62.20	233	54.06	397	97.78
2. มาก	120	28.71	84	19.49	9	2.22
3. ปานกลาง	12	2.87	55	12.76	0	0.00
4. น้อย	11	2.63	31	7.19	0	0.00
5. ไม่มี	15	3.59	28	6.50	0	0.00
รวม	418	100.00	431	100.00	406	100.00

ตารางที่ 120 แสดงความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อเครื่องมือที่เหมาะสมสำหรับการจัดเก็บความรู้ โดยสามารถค้นคืนความรู้ได้ง่ายและเป็นเครื่องมือจัดเก็บที่เป็นระเบียบ (ตอบได้หลายข้อ)

ประเด็น	ผู้ตอบแบบสอบถาม					
	ผชช. KM		ผชช. เทคโนโลยีสารสนเทศ		บุคลากรโรงเรียนKM	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. social network	3	42.86	1	25.00	164	20.37
2. e-Mail	0	0.00	0	0.00	138	17.14
3. blog	1	14.29	2	50.00	129	16.02
4. webboard	0	0.00	0	0.00	13	1.61
5. ประกาศผ่านระบบ LAN	0	0.00	0	0.00	0	0.00
6. เว็บไซต์จำแนกตามกลุ่มสาระวิชา	3	42.86	1	25.00	194	24.10
7. อื่นๆ	0	0.00	0	0.00	167	20.75
รวม	7	100.00	4	100.00	805	100.00

ตารางที่ 121 แสดงความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อสิ่งที่ทำให้บุคลากรการศึกษาารู้สึกดีที่สุดในเมื่อปฏิบัติหน้าที่ต่างๆ ในโรงเรียน (ตอบได้หลายข้อ)

ประเด็น	ผู้ตอบแบบสอบถาม					
	บุคลากรที่มีความรู้หลัก ปศพ		บุคลากรที่ไม่มีความรู้หลัก ปศพ		บุคลากรโรงเรียนKM	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. การได้รับคำชื่นชม ดี ชม จากผู้บริหาร	248	44.93	242	35.38	301	29.83
2. การได้รับคำชื่นชม ดี ชม จากเพื่อนในกลุ่มสาระ	129	23.37	173	25.29	120	11.89
3. การได้รับคำชื่นชม ดี ชม จากบุคลากรอื่นๆ	121	21.92	159	23.25	300	29.73
4. การได้ทำหน้าที่เสร็จสิ้น	29	5.25	53	7.75	0	0.00
5. การได้รับรางวัล ตำแหน่ง หน้าที่	14	2.54	28	4.09	210	20.81
6. อื่นๆ	11	1.99	29	4.24	78	7.73
รวม	552	100.00	684	100.00	1009	100.00

ตารางที่ 122 แสดงความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อวิธีการเก็บข้อมูลบนระบบเครือข่ายฯ เพื่ออำนวยความสะดวกต่อผู้ค้นหาข้อมูลความรู้ (ตอบได้หลายข้อ)

ประเด็น	ผู้ตอบแบบสอบถาม							
	ผชช. KM		ผชช. ปศพพ.		ผชช. เทคโนโลยีสารสนเทศ		บุคลากรโรงเรียน KM	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. จัดเก็บแบ่งออกเป็นระดับชั้น (ศูนย์การเรียนรู้ประจำห้องเรียน)	0	0.00	1	12.50	2	40.00	166	30.35
2. จัดเก็บรวมกันทุกระดับชั้น (ศูนย์การเรียนรู้เอกเทศ)	3	60.00	3	37.50	0	0.00	149	27.24
3. จัดแบ่งออกเป็นแต่ละกลุ่มสาระฯ (ศูนย์การเรียนรู้เฉพาะสาขาวิชาและหมวดวิชา)	1	20.00	1	12.50	3	60.00	138	25.23
4. จัดเก็บรวมกันทั้งหมดไม่แบ่งระดับชั้นและไม่แยกกลุ่มสาระฯ (ศูนย์การเรียนรู้ในสถานศึกษา)	0	0.00	2	25.00	0	0.00	11	2.01
5. จัดเก็บเป็นแหล่งเรียนรู้นอกโรงเรียน	1	20.00	1	12.50	0	0.00	0	0.00
6. อื่นๆ	0	0.00	0	0.00	0	0.00	83	15.17
รวม	5	100.00	8	100.00	5	100.00	547	100.00

ตารางที่ 123 แสดงความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อวิธีการจัดเรียงข้อมูลบนระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเพื่อให้เกิดความสะดวกในการค้นคืน (ตอบได้หลายข้อ)

ประเด็น	ผู้ตอบแบบสอบถาม							
	ผชช. KM		ผชช. ปศพพ.		ผชช. เทคโนโลยีสารสนเทศ		บุคลากรโรงเรียน KM	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. จัดเรียงตามเวลาก่อนหลัง	3	100.00	3	100.00	3	100.00	348	85.71
2. จัดเรียงตามลำดับตัวอักษร	0	0.00	0	0.00	0	0.00	49	12.07
3. ไม่ตอบ	0	0.00	0	0.00	0	0.00	9	2.22
รวม	3	100.00	3	100.00	3	100.00	406	100.00

ตารางที่ 124 แสดงความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อลักษณะของเครื่องมือที่เหมาะสม

ประเด็น	ผู้ตอบแบบสอบถาม					
	ผชช. KM		ผชช. เทคโนโลยีสารสนเทศ		บุคลากรโรงเรียน KM	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. ประชาสัมพันธ์บนเว็บ	3	75.00	3	60.00	3	0.67
2. e-Mail	1	25.00	0	0.00	0	0.00
3. webboard	0	0.00	0	0.00	200	44.94
4. blog	0	0.00	2	40.00	208	46.74
5. อื่นๆ	0	0.00	0	0.00	34	7.64
รวม	4	100.00	5	100.00	445	100.00

ตารางที่ 125 แสดงความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อลักษณะของเครื่องมือที่เหมาะสมในการแพร่กระจายความรู้ชุดแจ้งแบบ Pull (ตอบได้หลายข้อ)

ประเด็น	ผู้ตอบแบบสอบถาม					
	ผชช.KM		ผชช.เทคโนโลยีสารสนเทศ		บุคลากรโรงเรียนKM	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. ประชาสัมพันธ์บนเว็บ	2	40.00	1	25.00	120	21.16
2. e-Mail	0	0.00	3	75.00	161	28.40
3. webboard	0	0.00	0	0.00	122	21.52
4. blog	3	60.00	0	0.00	137	24.16
5. อื่นๆ	0	0.00	0	0.00	27	4.76
รวม	5	100.00	4	100.00	567	100.00

ตารางที่ 126 แสดงความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อลักษณะของเครื่องมือที่เหมาะสมในการแพร่กระจายความรู้ฝังลึกแบบ Push (ตอบได้หลายข้อ)

ประเด็น	ผู้ตอบแบบสอบถาม					
	ผชช.KM		ผชช.เทคโนโลยีสารสนเทศ		บุคลากรโรงเรียนKM	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. ประชาสัมพันธ์บนเว็บ	0	0.00	3	42.86	172	39.09
2. e-Mail	2	40.00	1	14.29	129	29.32
3. webboard	1	20.00	1	14.29	139	31.59
4. blog	2	40.00	2	28.57	0	0.00
5. อื่นๆ	0	0.00	0	0.00	0	0.00
รวม	5	100.00	7	100.00	440	100.00

ตารางที่ 127 แสดงความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อลักษณะของเครื่องมือที่เหมาะสมในการแพร่กระจายความรู้ฝังลึกแบบ Pull (ตอบได้หลายข้อ)

ประเด็น	ผู้ตอบแบบสอบถาม					
	ผชช.KM		ผชช.เทคโนโลยีสารสนเทศ		บุคลากรโรงเรียนKM	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. ประชาสัมพันธ์บนเว็บ	0	0.00	1	20.00	192	40.08
2. e-Mail	0	0.00	3	60.00	190	39.67
3. webboard	3	50.00	0	0.00	31	6.47
4. blog	3	50.00	1	20.00	34	7.10
5. อื่นๆ	0	0.00	0	0.00	32	6.68
รวม	6	100.00	5	100.00	479	100.00

ตารางที่ 128 แสดงความคิดเห็นที่ผู้เชี่ยวชาญมีต่อการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมความรู้ให้แก่ผู้บริหาร เพื่อนำมาใช้ในการบริหารจัดการความรู้ (ตอบได้หลายข้อ)

ประเด็น	ผู้ตอบแบบสอบถาม					
	ผชช. KM		ผชช. บริหารการศึกษา		บุคลากรโรงเรียนKM	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. ฝึกอบรม	1	10.00	0	0.00	17	3.02
2. ศึกษาดูงาน	1	10.00	0	0.00	18	3.20
3. การวางแผนความสำเร็จด้วยตนเอง	0	0.00	1	7.14	28	4.98
4. การวิเคราะห์ผู้ใช้ความรู้	0	0.00	1	7.14	42	7.47
5. การนำความรู้ไปสร้างความสามารถในการแข่งขัน	0	0.00	1	7.14	16	2.85
6. การใช้คำจำกัดความสามารถ	0	0.00	0	0.00	75	13.35
7. การเลือกวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ	1	10.00	3	21.43	21	3.74
8. การเทียบเคียงงาน	0	0.00	2	14.29	41	7.30
9. จัดตั้งทีมข้ามสายงาน	0	0.00	0	0.00	0	0.00
10 . CoPs	3	30.00	2	14.29	1	0.18
11. ระบบพี่เลี้ยง	1	10.00	1	7.14	90	16.01
12. สับเปลี่ยนงาน	0	0.00	0	0.00	101	17.97
13. เวทสำหรับแลกเปลี่ยนเรียนรู้	3	30.00	2	14.29	39	6.94
14. แลกเปลี่ยนผ่าน Webblog	0	0.00	1	7.14	32	5.69
15. ตลาดนัดความรู้	0	0.00	0	0.00	25	4.45
16. อื่นๆ	0	0.00	0	0.00	16	2.85
รวม	10	100.00	14	100.00	562	100.00

ตารางที่ 129 แสดงความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อกิจกรรมที่เหมาะสมและส่งเสริมการเรียนรู้ให้ครูผู้สอนได้เรียนรู้การบูรณาการการจัดการเรียนการสอนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกิจกรรมการเรียนการสอนแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ (ตอบได้หลายข้อ)

ประเด็น	ผู้ตอบแบบสอบถาม					
	ผชช. KM		ผชช. บริหารการศึกษา		บุคลากรโรงเรียนKM	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. ฝึกอบรม	1	6.67	1	6.25	38	6.37
2. ศึกษาดูงาน	3	20.00	1	6.25	18	3.02
3. การวางแผนความสำเร็จด้วยตนเอง	0	0.00	0	0.00	63	10.55
4. การวิเคราะห์ผู้ใช้ความรู้	0	0.00	0	0.00	20	3.35
5. การนำความรู้ไปสร้างความสามารถในการแข่งขัน	0	0.00	1	6.25	45	7.54
6. การใช้คำจำกัดความสามารถ	0	0.00	0	0.00	1	0.17
7. การเลือกวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ	0	0.00	1	6.25	0	0.00
8. การเทียบเคียงงาน	0	0.00	1	6.25	102	17.09
9. จัดตั้งทีมข้ามสายงาน	0	0.00	2	12.50	95	15.91
10 . CoPs	1	6.67	2	12.50	40	6.70
11. ระบบพี่เลี้ยง	3	20.00	2	12.50	32	5.36
12. สับเปลี่ยนงาน	0	0.00	0	0.00	38	6.37
13. เวทสำหรับแลกเปลี่ยนเรียนรู้	3	20.00	2	12.50	8	1.34
14. แลกเปลี่ยนผ่าน webblog	1	6.67	1	6.25	48	8.04
15. ตลาดนัดความรู้	3	20.00	1	6.25	17	2.85
16. อื่นๆ	0	0.00	1	6.25	32	5.36
รวม	15	100.00	16	100.00	597	100.00

ตารางที่ 130 แสดงความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อกิจกรรมที่เหมาะสมให้ครูผู้สอนเรียนรู้และปฏิบัติจริงเมื่อสร้างวิชาปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ (ตอบได้หลายข้อ)

ประเด็น	ผู้ตอบแบบสอบถาม					
	ผชช. KM		ผชช. บริหารการศึกษา		บุคลากรโรงเรียน KM	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. ฟีกอบรม	1	6.67	2	20.00	48	7.26
2. ศึกษาดูงาน	1	6.67	1	10.00	94	14.22
3. การวางแผนความสำเร็จด้วยตนเอง	0	0.00	1	10.00	55	8.32
4. การวิเคราะห์ผู้ใช้ความรู้	0	0.00	0	0.00	75	11.35
5. การนำความรู้ไปสร้างความสามารถในการแข่งขัน	0	0.00	0	0.00	0	0.00
6. การใช้คำจำกัดความสามารถ	0	0.00	0	0.00	0	0.00
7. การเลือกวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ	1	6.67	0	0.00	77	11.65
8. การเทียบเคียงงาน	0	0.00	0	0.00	64	9.68
9. จัดตั้งที่ข้ามสายงาน	0	0.00	0	0.00	34	5.14
10. CoPs	3	20.00	2	20.00	52	7.87
11. ระบบที่เลี้ยง	1	6.67	0	0.00	42	6.35
12. สับเปลี่ยนงาน	0	0.00	0	0.00	53	8.02
13. เวทีสำหรับแลกเปลี่ยนเรียนรู้	3	20.00	2	20.00	46	6.96
14. แลกเปลี่ยนผ่าน Webblog	1	6.67	1	10.00	4	0.61
15. ตลาดนัดความรู้	3	20.00	0	0.00	9	1.36
16. อื่นๆ	1	6.67	1	10.00	8	1.21
รวม	15	100.00	10	100.00	661	100.00

ตารางที่ 131 แสดงความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อกิจกรรมที่เหมาะสมและส่งเสริมการเรียนรู้ให้ครูผู้สอนเรียนรู้วิธีการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนจากผู้ใช้ (ตอบได้หลายข้อ)

ประเด็น	ผู้ตอบแบบสอบถาม					
	ผชช. KM		ผชช. บริหารการศึกษา		บุคลากรโรงเรียน KM	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. ฟีกอบรม	1	7.14	0	0.00	64	9.95
2. ศึกษาดูงาน	1	7.14	1	7.69	52	8.09
3. การวางแผนความสำเร็จด้วยตนเอง	0	0.00	0	0.00	28	4.35
4. การวิเคราะห์ผู้ใช้ความรู้	0	0.00	1	7.69	21	3.27
5. การนำความรู้ไปสร้างความสามารถในการแข่งขัน	0	0.00	1	7.69	53	8.24
6. การใช้คำจำกัดความสามารถ	0	0.00	0	0.00	67	10.42
7. การเลือกวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ	1	7.14	3	23.08	71	11.04
8. การเทียบเคียงงาน	0	0.00	0	0.00	39	6.07
9. จัดตั้งที่ข้ามสายงาน	0	0.00	0	0.00	2	0.31
10. CoPs	1	7.14	1	7.69	0	0.00
11. ระบบที่เลี้ยง	1	7.14	0	0.00	100	15.55
12. สับเปลี่ยนงาน	0	0.00	0	0.00	52	8.09
13. เวทีสำหรับแลกเปลี่ยนเรียนรู้	3	21.43	2	15.38	92	14.31
14. แลกเปลี่ยนผ่าน Webblog	3	21.43	3	23.08	2	0.31
15. ตลาดนัดความรู้	3	21.43	1	7.69	0	0.00
16. อื่นๆ	0	0.00	0	0.00	0	0.00
รวม	14	100.00	13	100.00	643	100.00

ตารางที่ 132 แสดงความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อประเด็นที่ควรประเมินผลความรู้ของผู้เรียน (ตอบได้หลายข้อ)

ประเด็น	ผู้ตอบแบบสอบถาม			
	ผชช.KM		ผชช.ปศพพ.	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1.ด้านความรู้เกี่ยวกับการจัดการความรู้ในขั้นตอนต่างๆ	3	60.00	3	60.00
2.ด้านความรู้ในเนื้อหาวิชา หรือ กิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้รับ	1	20.00	1	20.00
3.ด้านความรู้เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษาตามหลักเกณฑ์ที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด	1	20.00	1	20.00
รวม	5	100.00	5	100.00

ตารางที่ 133 แสดงวุฒิการศึกษาของผู้เชี่ยวชาญผู้ตอบแบบสอบถาม

ประเด็น	ผู้ตอบแบบสอบถาม	
	ผชช.	
	จำนวน	ร้อยละ
1. ระดับปริญญาตรี	2	66.66
2. ระดับปริญญาโท	2	16.67
3. ระดับปริญญาเอก	8	16.67
รวม	12	100.00

ตารางที่ 134 แสดงอาชีพของผู้เชี่ยวชาญผู้ตอบแบบสอบถาม

ประเด็น	ผู้ตอบแบบสอบถาม	
	ผชช.	
	จำนวน	ร้อยละ
1. อาจารย์ในมหาวิทยาลัยภาครัฐ	7	58.33
2. ครูผู้สอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน	2	16.66
3. ข้าราชการหรือพนักงานราชการในหน่วยงานภาครัฐ	3	25.01
รวม	12	100.00

ตารางที่ 135 แสดงช่วงอายุของผู้เชี่ยวชาญผู้ตอบแบบสอบถาม

ประเด็น	ผู้ตอบแบบสอบถาม	
	ผชช.	
	จำนวน	ร้อยละ
1. ช่วงอายุ 30-40 ปี	5	41.66
2. ช่วงอายุ 41-50 ปี	2	16.66
3. ช่วงอายุ 51-60 ปี	3	25.02
4. ช่วงอายุ 60 ปีขึ้นไป	2	16.66
รวม	12	100.00

ภาคผนวก ง
ตัวอย่างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

แบบสอบถามสภาพ ปัญหา และความต้องการ

งานวิจัยเรื่อง: การพัฒนาระบบการจัดการความรู้สำหรับโรงเรียนเครือข่ายระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

เพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (งานดุขุฎินิพนธ์ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย)

จัดทำโดย: อาจารย์ดรณภพ เพียรจัด อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ ฉะเชิงเทรา

นิติระดับปริญญาเอก สาขาคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

โทรศัพท์ 087-0977148, 0-3851-5826 e-mail: next_cand@hotmail.com

คำชี้แจง กรุณากรอกข้อมูลลงในช่องว่าง (.....) และ ทำเครื่องหมาย ลงใน

ตอนที่1 ข้อมูลทั่วไป

1. กลุ่มสาระการเรียนรู้.....ตำแหน่งทางวิชาการ.....
2. การศึกษาสูงสุด ปริญญาตรี ปริญญาโท สูงกว่าปริญญาโท อื่นๆ โปรดระบุ.....
3. จำนวนนักเรียนในโรงเรียน โดยประมาณคน จำนวนครูผู้สอน โดยประมาณคน
4. ประเภทของสถานศึกษา สถานศึกษาทั่วไป สถานศึกษาพอเพียง ศูนย์การเรียนรู้ฯ ด้านการศึกษา
5. ความสามารถในการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้ มาก ปานกลาง น้อย

ตอนที่2 องค์ประกอบและขั้นตอนของศูนย์กลางการเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

สำหรับ
ผู้วิจัย

1. ท่านคิดว่าเพื่อนครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้หรือเพื่อนผู้บริหารของท่านและตัวท่านเองโดยมากมีลักษณะการพัฒนาความรู้เนื้อหาต่างๆ แบบใด (ตอบได้หลายข้อ) 1
 - ชอบเรียนรู้ด้วยตนเองจากการอ่าน ชอบเรียนรู้ด้วยตนเองจากการฟัง
 - ชอบเรียนรู้จากการสัมมนา ฝึกอบรมหรือลงมือปฏิบัติ ชอบเรียนรู้จากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้อื่น
 - ชอบเรียนรู้จากกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้อื่น วิธีอื่นๆ ระบุ.....
 - ไม่ชอบเรียนรู้
2. ท่านคิดว่าบุคลากรในโรงเรียนของท่านมีสังคมแบบใด (ตอบเพียงข้อเดียว) 2
 - ต่างคนต่างอยู่ พึ่งพาอาศัยกันเฉพาะกลุ่ม (มีกลุ่มเล็กกลุ่มน้อยอยู่เต็มไปหมด)
 - พึ่งพาอาศัยกันโดยส่วนมาก ปกติต่างคนต่างอยู่แต่ถ้ามีเหตุการณ์หรืองานโรงเรียนจะช่วยกัน
3. ท่านมีความสนิทสนมกับเพื่อนผู้บริหารและเพื่อนครูผู้สอนต่างโรงเรียนมากน้อยเพียงใด (ตอบเพียงข้อเดียว) 3
 - มีทั้งในและนอกกลุ่มสาระฯ จำนวนมาก
 - มีในกลุ่มสาระฯ เดียวกัน จำนวนมาก ต่างกลุ่มสาระฯ มีอยู่
 - มีในกลุ่มสาระฯ จำนวนน้อย ต่างกลุ่มสาระฯ มีอยู่บ้าง
 - มีในกลุ่มสาระฯ จำนวนน้อย ต่างกลุ่มสาระฯ มีอยู่บ้าง
 - มีพอประมาณทั้งในและต่างกลุ่มสาระฯ
 - ไม่มีเลย
4. เมื่อท่านถูกมอบหมายให้รับผิดชอบโครงการโดยตัวท่านเป็นหัวหน้าโครงการท่านจะทำอย่างไร (ตอบเพียงข้อเดียว) 4
 - เรียกเพื่อนร่วมงานขอความช่วยเหลืออย่างสบายใจ รู้สึกเกรงใจเพื่อนร่วมงานและให้ช่วยเหลือให้น้อยที่สุด
 - ทำคนเดียว รอให้มีคนเห็นใจแล้วมาช่วยทำ ขอผู้บังคับบัญชามอบหมายหน้าที่ให้ผู้อื่นอย่างชัดเจน
 - อื่นๆ ระบุ.....
5. โรงเรียนของท่านมีการจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้เป็นการแสดงความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์และเรียนรู้ร่วมกันในกิจกรรมต่างๆ ทั้งที่เกี่ยวข้องและไม่เกี่ยวข้องกับงานสอนมากน้อยอยู่ในระดับใด (ตอบเพียงข้อเดียว) 5
 - ไม่เคย น้อยกว่าเดือนละ 2 ครั้ง เดือนละ 2 ครั้ง เดือนละ 3 ครั้ง เดือนละ 5 ครั้ง
 - เดือนละมากกว่า 5 ครั้ง

แบบสอบถามปัจจัยที่ส่งเสริมและเกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
งานวิจัยเรื่อง: การพัฒนาระบบการจัดการความรู้สำหรับโรงเรียนเครือข่ายระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อ

ขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (งานดุขุฎินิพนธ์ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย)

จัดทำโดย: อาจารย์ดรณภพ เพียรจัด อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ ฉะเชิงเทรา
นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

โทรศัพท์ 087-0977148, 0-3851-5826 e-mail: next_cand@hotmail.com

คำชี้แจง กรุณากรอกข้อมูลลงในช่องว่าง (.....) และ ทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน

ตอนที่1 ข้อมูลทั่วไป

1. กลุ่มสาระการเรียนรู้.....ตำแหน่งทางวิชาการ.....
2. การศึกษาสูงสุด ปริญญาตรี ปริญญาโท สูงกว่าปริญญาโท อื่นๆ โปรดระบุ.....
3. จำนวนนักเรียนในโรงเรียน โดยประมาณคน จำนวนครูผู้สอน โดยประมาณคน
4. ประเภทของโรงเรียน โรงเรียนทั่วไป โรงเรียนพอเพียง ศูนย์การเรียนรู้ฯ ด้านการศึกษา
5. ความสามารถในการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้ มาก ปานกลาง น้อย

ตอนที่2 องค์ประกอบของศูนย์กลางการเรียนรู้

1. โรงเรียนของท่านมีนโยบายการนำหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้อย่างไร (ตอบเพียงข้อเดียว) 1.
 - ไม่มีนโยบายเกี่ยวข้องเลย
 - ไม่มีนโยบายเกี่ยวข้องแต่นำมาใช้สอนตามความเหมาะสม
 - ระบุเป็นนโยบายโรงเรียนชัดเจน
 - มีนโยบายโรงเรียนชัดเจนและดำเนินการอย่างจริงจัง (มีเครื่องมือ วิธีการติดตามผล)
 - มีนโยบายโรงเรียนชัดเจนและดำเนินการอย่างจริงจังรวมถึงมีคณะกรรมการติดตามผลการดำเนินการ
 - มีนโยบายโรงเรียนชัดเจนและดำเนินการอย่างจริงจังรวมถึงมีคณะกรรมการติดตามผลการดำเนินการ และมีการตรวจสอบปรับปรุงแก้ไขขณะดำเนินการอย่างสม่ำเสมอ
2. สาเหตุใดที่ทำให้ไม่เกิดนโยบายการนำหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในโรงเรียน (ตอบได้หลายข้อ) 3.
 - ไม่เห็นความจำเป็นที่ต้องนำมาใช้
 - คิดว่าเป็นสิ่งยาก ไม่กล้านำมาปฏิบัติ
 - มีภาระงานมากอาจเป็นงานนอก (เพิ่มภาระงานเดิมที่มี)
 - ไม่เข้าใจในหลักปรัชญาฯ และขาดผู้ช่วยเหลือ
 - ขาดความรู้ เข้าใจในการวางแผน นโยบาย ด้านต่างๆ
 - ขาดบุคลากรรับผิดชอบหลักในโรงเรียน
 - ขาดผู้มีความรู้ เข้าใจจากหน่วยงานภายนอกช่วยเหลือ
 - อื่นๆ ระบุ.....
3. โรงเรียนท่านมีบุคลากรรับผิดชอบนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้จัดการเรียนรู้อย่างไร (ตอบเพียงข้อเดียว) 4.
 - ไม่มีผู้รับผิดชอบ
 - แต่งตั้งเป็นคณะทำงานแต่ไม่ชัดเจน
 - แต่งตั้งเป็นตัวบุคคลอย่างชัดเจน
 - มีอาสาสมัครพร้อมเรียนรู้(ขณะนี้ไม่รู้)ได้รับการแต่งตั้งชัดเจน
 - มีผู้รู้ได้รับการแต่งตั้งอย่างชัดเจน
 - อื่นๆ ระบุ.....

สำหรับ
ผู้วิจัย

แบบสอบถามความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญด้านปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

งานวิจัยเรื่อง: การพัฒนาระบบการจัดการความรู้สำหรับโรงเรียนเครือข่ายระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อ

ขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (งานดุขุฎินิพนธ์ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย)

จัดทำโดย: อาจารย์ดรณภพ เพียรจัด อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์ ฉะเชิงเทรา

นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คำชี้แจง กรุณากรอกข้อมูลลงในช่องว่างหรือทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ที่ท่านเห็นด้วย

- | | สำหรับ
ผู้วิจัย |
|--|--------------------|
| 1. ท่านคิดว่าบุคลากรในโรงเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานมีสังคมแบบใด
☐ ต่างคนต่างอยู่ ☐ พึ่งพาอาศัยกันเฉพาะกลุ่ม(มีกลุ่มเล็กกลุ่มน้อยอยู่เต็มไปหมด)
☐ พึ่งพาอาศัยกันโดยส่วนมาก ☐ ปกติต่างคนต่างอยู่ แต่ถ้ามีงานโรงเรียนจะช่วยเหลือกันและกัน | 2 |
| 2. เมื่อครูผู้สอนถูกมอบหมายให้รับผิดชอบโครงการ ครูผู้สอนส่วนใหญ่จะอย่างไร
☐ เรียกเพื่อนร่วมงานเพื่อขอความช่วยเหลือได้อย่างสบายใจ
☐ รู้สึกเกรงใจเพื่อนร่วมงานและจะให้ช่วยเหลือให้น้อยที่สุด
☐ ทำคนเดียว รอให้มีคนเห็นใจแล้วมาช่วยทำ
☐ ขอผู้บังคับบัญชามอบหมายหน้าที่ให้เพื่อนคนอื่นให้ชัดเจน
☐ อื่นๆ ระบุ..... | 4 |
| 3. หากต้องการเรียนรู้เกี่ยวกับการใช้หลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงครูผู้สอนจะอย่างไร
☐ แลกเปลี่ยนกับเพื่อนโรงเรียนเดียวกัน (แบบไม่เป็นทางการ)
☐ แลกเปลี่ยนกับเพื่อนต่างโรงเรียน (แบบไม่เป็นทางการ)
☐ แลกเปลี่ยนกับเพื่อนโรงเรียนเดียวกัน (แบบเป็นทางการ)
☐ แลกเปลี่ยนกับเพื่อนต่างโรงเรียน (แบบเป็นทางการ)
☐ หาข้อมูลด้วยช่องทางต่างๆ ด้วยตนเอง
☐ อื่นๆ ระบุ..... | 10 |
| 4. ผู้เชี่ยวชาญความรู้ที่จะช่วยขับเคลื่อนเครือข่ายคณะครูที่ร่วมขับเคลื่อนปรัชญาฯ ควรมีการคัดเลือกอย่างไร
☐ คัดเลือกโดยสมาชิกที่ประชุมชนนักปฏิบัติร่วมกันเสนอและคัดเลือก
☐ คัดเลือกโดยค้นหาจากสมุดหน้าเหลืองหรือแหล่งเชื่อมโยงผู้เชี่ยวชาญ
☐ คัดเลือกจากที่เพื่อนร่วมกลุ่มนำเสนอ | 20 |
| 5. ผู้เชี่ยวชาญความรู้ที่จะช่วยขับเคลื่อนที่ประชุมชนนักปฏิบัติเครือข่ายขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษาคควรมีจำนวนในแต่ละกลุ่มมากน้อยอย่างไร
☐ 1 คน ☐ 2 คน ☐ 3 คน ☐ อื่นๆ ระบุ..... | 21 |

สำหรับผู้เชี่ยวชาญ ด้านการจัดการความรู้	
--	--

แบบสอบถามความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการความรู้
งานวิจัยเรื่อง: การพัฒนาระบบการจัดการความรู้สำหรับโรงเรียนเครือข่ายระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อ
ขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (งานดุชนิพนธ์ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย)
จัดทำโดย: อาจารย์ดรณภพ เพียรจัด อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ ฉะเชิงเทรา
นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โทร. 087-0977148, mail: next_cand@hotmail.com

คำชี้แจง กรุณากรอกข้อมูลลงในช่องว่างหรือทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ที่ท่านเห็นด้วย

	สำหรับผู้วิจัย
1. ทีมชุมชนนักปฏิบัติ 1 ทีม(กลุ่ม) ควรประกอบด้วยสมาชิกประมาณกี่คน (ตอบเพียงข้อเดียว)	17
☐ น้อยกว่า 5 คน ☐ 5-10 คน ☐ 10-15 คน ☐ มากกว่า 15 คน ☐ อื่นๆ ระบุ.....	
2. คุณอำนวยการในทีมชุมชนนักปฏิบัติเครือข่ายขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษาคงต้องทำหน้าที่อะไรบ้าง (ตอบได้หลายข้อ)	17.1
☐ จัดหาเครื่องมือ วัสดุ อุปกรณ์ หรือสร้างสภาพแวดล้อม ให้ตรงกับความต้องการของเพื่อน ผู้บริหาร ครู บุคลากร หรือนักเรียนที่เป็นผู้ปฏิบัติงาน(คุณกิจ)	
☐ ค้นหาและทำบัญชีรายชื่อผู้เชี่ยวชาญ	
☐ จัดประชุม อบรม สัมมนา ฯลฯ ให้กับเพื่อนผู้บริหาร ครู บุคลากร หรือนักเรียนที่เป็นผู้ปฏิบัติงาน(คุณกิจ)	
☐ รอสับสนุนและให้ความช่วยเหลือเมื่อเกิดปัญหา	
☐ ดำเนินการติดตามผลการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในด้านต่างๆ	
☐ ดำเนินการประเมินผลความรู้และทักษะการปฏิบัติที่ทีมเพื่อนผู้บริหาร ครู บุคลากรอื่นๆ และผู้เรียน มีแล้วพิจารณาต่อว่าต้องทำอะไร จะให้ความรู้เพิ่มเติมอีกหรือไม่ หรือพอแล้ว	
☐ อื่นๆ ระบุ.....	
3. คุณเอื้อในทีมชุมชนนักปฏิบัติเครือข่ายขับเคลื่อนฯ ต้องมีลักษณะอย่างไร (ตอบได้หลายข้อ)	18
☐ เป็นผู้เชื่อมโยงยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการเรียนการสอนระดับ การศึกษาขั้นพื้นฐาน	
☐ จัดบรรยากาศของโรงเรียนเครือข่ายฯ ให้เอื้อต่อการจัดการความรู้	
☐ บริหารส่วนต่างๆ แบบแนวราบ (ให้ความสำคัญกับบุคลากรทุกคน)	
☐ จัดทรัพยากร เช่น มุมความรู้ในห้องพักครู งบประมาณ แหล่งเรียนรู้ระบบเครือข่ายฯ ฯลฯ ให้เอื้อต่อ ทีมชุมชนนักปฏิบัติ	
☐ จัดทำแผนการจัดการความรู้สำหรับโรงเรียนเครือข่ายที่ร่วมกันขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในการจัดการเรียนการสอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน	
☐ จัดกิจกรรมพัฒนาผู้บริหาร ครู บุคลากรอื่นๆ และนักเรียน	
☐ ติดตาม รายงานผล และประเมินผลการจัดการความรู้ของชุมชนนักปฏิบัติเครือข่ายขับเคลื่อนปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา	
☐ อื่นๆ ระบุ.....	
4. คุณลิขิตในทีมชุมชนนักปฏิบัติของเครือข่ายขับเคลื่อนฯ ควรสรุปและประกาศความรู้ไว้ที่ใด (ตอบได้หลายข้อ)	19
☐ ป้ายประชาสัมพันธ์ ณ จุดเซ็นชื่อ ☐ ป้ายติดประกาศต่างๆ ในบริเวณโรงเรียน	
☐ บอร์ดเว็บไซต์ของโรงเรียน ☐ Social Media ที่มีสมาชิกกลุ่มเป็นเครือข่ายฯ	
☐ จดหมายเวียนบนเครือข่ายฯ ☐ อื่นๆ ระบุ.....	

สำหรับผู้เชี่ยวชาญ ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ	
---	--

แบบสอบถามความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ

งานวิจัยเรื่อง: การพัฒนาระบบการจัดการความรู้สำหรับโรงเรียนเครือข่ายระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อ

ขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (งานดุขภูมินิพนธ์ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย)

จัดทำโดย: อาจารย์ดร.ณภาพ เพียรจัด อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์ ฉะเชิงเทรา

นิติระดับปริญญาเอก สาขาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะครุศาสตร์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โทร. 087-0977148, mail: next_cand@hotmail.com

คำชี้แจง กรุณากรอกข้อมูลลงในช่องว่างหรือทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ที่ท่านเห็นด้วย

สำหรับผู้วิจัย

1. การจัดระบบข้อมูลของบุคลากรการศึกษาขั้นพื้นฐานควรใช้เครื่องมือใด (ตอบได้มากกว่า 1) 33

การแก้ไขข้อมูลผ่าน Web browser

การใช้ OLAP หรือ Data Mining

ระบบจัดการเอกสาร (Electronic Document Management System)

ระบบบริหารทรัพยากร (Enterprise resource Planning; ERP)

อื่นๆ ระบุ.....
2. ครูผู้สอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานสืบค้นหรือหาความรู้ด้วยตนเองด้วยวิธีใด (ตอบได้มากกว่า 1) 34

หาข้อมูลจากหนังสือ หาข้อมูลจากแหล่งเรียนรู้ เช่น ห้องสมุด พิพิธภัณฑ์

หาข้อมูลจาก Internet ไม่ค่อยได้สืบค้น

อื่นๆ ระบุ.....
3. ครูผู้สอนระดับชั้นพื้นฐานใช้การจัดเก็บความรู้โดยอาศัยเทคโนโลยีหรือไม่ (ตอบได้มากกว่า 1) 36

โดยมากใช้การจัดเก็บในระบบคอมพิวเตอร์ เช่น Save file ที่ต่างๆ

โดยมากใช้การจัดเก็บในระบบเครือข่าย Internet

โดยมากจัดเก็บลงแฟ้มเอกสารที่เป็นกระดาษ

อื่นๆ ระบุ.....
4. เทคโนโลยีที่เหมาะสมกับการนำมาจัดเก็บความรู้ทั่วไปสำหรับผู้ที่มีงบประมาณจำกัด(ตอบได้มากกว่า 1) 37

การมีฐานข้อมูล โดยอาศัย Free Website เช่น การใช้ Facebook

การมีฐานข้อมูลของกลุ่มโรงเรียนเครือข่ายฯ เอง แม้จะต้องลงทุนสร้างก็ตาม

การมีฐานข้อมูลอยู่บนเว็บไซต์ของ สพฐ.หรือของกระทรวงฯ

อื่นๆ ระบุ.....

แบบสอบถามความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญด้านบริหารการศึกษา

งานวิจัยเรื่อง: การพัฒนาระบบการจัดการความรู้สำหรับโรงเรียนเครือข่ายระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อ

ขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (งานดุขุฎินิพนธ์ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย)

จัดทำโดย: อาจารย์ดร.ณภัท เพ็ญรัตน์ อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนนครินทร์ ฉะเชิงเทรา

นิติระดับปริญญาเอก สาขาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะครุศาสตร์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โทร. 087-0977148, mail: next_cand@hotmail.com

คำชี้แจง กรุณากรอกข้อมูลลงในช่องว่างหรือทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ที่ท่านเห็นด้วย

		สำหรับผู้เชี่ยวชาญ
1.	<p>หากโรงเรียนมีการเปลี่ยนแปลงนโยบายเพื่อรองรับการเข้าสู่กิจกรรมใดๆ (เช่น การเข้าสู่ประชาคมอาเซียน)ซึ่งส่งผลกระทบต่อบุคลากรในโรงเรียนที่ต้องมีการทำงานหรือเพิ่มภาระงานให้ครูผู้สอนมากขึ้น โดยมากต้องดำเนินการอย่างไรครูผู้สอนในโรงเรียนจึงจะยอมรับและปฏิบัติตาม (ตอบเพียงข้อเดียว)</p> <p>☐ ต้องบังคับให้ดำเนินการในระยะแรก และเขาจะปรับตัวได้เองภายหลัง</p> <p>☐ อธิบายด้วยเหตุและผลพร้อมให้ดำเนินการด้วยความสมัครใจ</p> <p>☐ อธิบายด้วยเหตุและผลหากไม่ยอมทำตามจึงใช้วิธีการบังคับให้รับนโยบาย</p> <p>☐ โดยมากต่อต้านจนกระทั่งไม่สามารถดำเนินการตามนโยบายได้</p> <p>☐ อื่นๆ ระบุ.....</p>	Special1
2.	<p>วิธีการโน้มน้าวครูผู้สอนให้ดำเนินการกิจกรรมตามนโยบายที่เปลี่ยนแปลงใหม่วิธีการใดเป็นวิธีที่ดีที่สุดและเหมาะสมกับบริบทของครูผู้สอนในโรงเรียนขั้นพื้นฐาน (ตอบเพียงข้อเดียว)</p> <p>☐ ใช้วิธีการบังคับ ยอมรับปฏิบัติให้เป็นขนบธรรมเนียม ประเพณีขององค์กร</p> <p>☐ นำผู้มีความรู้ด้านนั้นหรือวิทยากรผู้เชี่ยวชาญเข้ามาอบรมจนกว่าครูผู้สอนจะยอมรับ</p> <p>☐ เลือกครูผู้สอนที่สนใจด้านนั้นๆ ไปสัมมนา อบรม จากหน่วยงานภายนอกและให้ครูผู้สอนกลับมาเผยแพร่เป็นระบบลูกโซ่ต่อไป</p> <p>☐ ชี้แจงจุดวิกฤตหากไม่ประพฤติปฏิบัติตาม และใช้เกณฑ์การประเมินที่ถูกบังคับให้ใช้ประเมิน มาเป็นข้ออ้างว่าถ้าไม่ทำตามจะทำให้เกิดความเสียหาย</p> <p>☐ อื่นๆ ระบุ.....</p>	Special2
3.	<p>วิธีการโน้มน้าวบุคลากรสนับสนุนการเรียนการสอนให้ดำเนินการกิจกรรมตามนโยบายที่เปลี่ยนแปลงใหม่วิธีการใดเป็นวิธีที่ดีที่สุดและเหมาะสมกับบริบทของบุคลากรผู้ปฏิบัติงาน (ตอบเพียงข้อเดียว)</p> <p>☐ ใช้วิธีการบังคับ ยอมรับปฏิบัติให้เป็นขนบธรรมเนียม ประเพณีขององค์กร</p> <p>☐ นำผู้มีความรู้ด้านนั้นหรือวิทยากรผู้เชี่ยวชาญเข้ามาอบรมจนกว่าครูผู้สอนจะยอมรับ</p> <p>☐ เลือกครูผู้สอนที่สนใจด้านนั้นๆ ไปสัมมนา อบรม จากหน่วยงานภายนอกและให้ครูผู้สอนกลับมาเผยแพร่เป็นระบบลูกโซ่ต่อไป</p> <p>☐ ชี้แจงจุดวิกฤตหากไม่ประพฤติปฏิบัติตาม และใช้เกณฑ์การประเมินที่ถูกบังคับให้ใช้ประเมิน มาเป็นข้ออ้างว่าถ้าไม่ทำตามจะทำให้เกิดความเสียหาย</p> <p>☐ อื่นๆ ระบุ.....</p>	Special3

แบบประเมินความสอดคล้องรูปแบบระบบการจัดการความรู้สำหรับโรงเรียนเครือข่าย
ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
งานวิจัยเรื่อง: การพัฒนาระบบการจัดการความรู้สำหรับโรงเรียนเครือข่ายระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อ
ขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (งานดุษฎีนิพนธ์ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย)
จัดทำโดย: อาจารย์ดร.ณภัท เพ็ญรัตน์ อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนนครินทร์ ฉะเชิงเทรา
นิตินระดับปริญญาเอก สาขาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โทร. 087-0977148, mail: next_cand@hotmail.com

องค์ประกอบ

องค์ประกอบ	ข้อ	ประเด็นการประเมิน	ค่าความสอดคล้อง			ข้อเสนอแนะ
			+1	0	-1	
องค์ประกอบ โดยรวม	1.	องค์ประกอบรูปแบบฯ ประกอบด้วย 1) ด้านคน 2) ด้านองค์กร (โรงเรียน) 3) ด้านเทคโนโลยี 4) ด้านการเรียนรู้				
องค์ประกอบที่ 1 ด้านคน	2.	องค์ประกอบด้านคน ประกอบด้วย 1) ผู้ปฏิบัติจัดการความรู้ (Knowledge Practitioner: KP) 2) ผู้เชี่ยวชาญความรู้ (Knowledge Expert: KE) 3) ผู้บริหารความรู้ (Knowledge Administrator: KA) 4) ผู้รับความรู้				
	3.	ผู้ปฏิบัติจัดการความรู้ (KP) ได้แก่ ผู้บริหาร ครูผู้สอน บุคลากร การศึกษา นักเรียน ของโรงเรียนเครือข่ายฯ				
	4.	ผู้ปฏิบัติจัดการความรู้ประกอบด้วย คุณอำนวย คุณกิจ คุณลิขิต คุณประสาน				
	5.	ผู้เชี่ยวชาญความรู้ (KE) ได้แก่ ผู้บริหาร ครูผู้สอน บุคลากร การศึกษา นักเรียน ที่เป็นที่ยอมรับในสังคม				
	6.	ผู้บริหารความรู้ (KA) ได้แก่ ผู้บริหาร ครูผู้สอน บุคลากรการศึกษา นักเรียน ทีมจัดการความรู้ (KM Team)				
	7.	ผู้รับความรู้ ได้แก่ ผู้บริหาร ครูผู้สอน บุคลากรการศึกษา นักเรียน ของโรงเรียนเครือข่ายฯ ที่เป็นผู้รับความรู้				
	8.	ข้อเสนอแนะโดยรวมขององค์ประกอบด้านคน				

แบบประเมินที่ 1

แบบประเมินนวัตกรรมที่เกิดขึ้นจากระบบการจัดการความรู้
เพื่อขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ชื่อ - นามสกุล

โรงเรียนกลุ่มสาระฯ

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับคะแนนตามความเป็นจริง

3 หมายถึง เกิดขึ้นบ่อยครั้ง 2 หมายถึง เกิดขึ้นในบางครั้ง 1 หมายถึง นานๆ เกิดขึ้นครั้งหนึ่ง 0 หมายถึง ไม่เกิดขึ้นเลย

ข้อ	รายการประเมิน	ระดับคะแนน			
		3	2	1	0
1.	กำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ด้วยวิธีการใหม่ๆ ที่ท้าทายความสามารถของตนเอง				
2.	ใช้เครื่องมือหรือเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นส่วนหนึ่งของการกำหนดความรู้				
3.	ค้นคว้าหาความรู้ด้วยวิธีการใหม่ๆ ทั้งที่ต้องอาศัยและไม่อาศัยเทคโนโลยีสารสนเทศ				
4.	ใช้สื่อเรียนรู้ทั่วไปหรือสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศค้นหาความรู้ที่เหมาะสม				
5.	มีเครื่องมือหรือแหล่งข้อมูลที่ใช้ค้นหาผู้เชี่ยวชาญหรือผู้รู้ในเรื่องต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการงาน				
6.	มีวิธีการคิดสร้างชิ้นงานหรือผลงานวิธีการแปลกใหม่อยู่เสมอภายใต้บริบทแวดล้อมที่เหมาะสม				
7.	ใช้เครื่องมือต่างๆ หรือเครื่องมือเทคโนโลยีสารสนเทศใหม่ๆ สร้างชิ้นงานหรือผลงานอยู่เสมอ				
8.	มีวิธีการประมวลและกลั่นกรองความรู้ที่เหมาะสมกับบริบทแวดล้อมต่างๆ				
9.	ใช้เครื่องมือเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นส่วนช่วยในการตัดสินใจเพื่อให้ได้ความรู้ที่ดีที่สุด				
10.	มีวิธีการคัดกรองผู้เชี่ยวชาญความรู้ในด้านต่างๆ อย่างเที่ยงตรงและแม่นยำ (ในหน่วยงานมีการจัดบันทึกว่าใครมีความเชี่ยวชาญหรือถนัดด้านใด)				
11.	หน่วยงานของท่านหรือตัวท่านเองมีเครื่องมือเทคโนโลยีสารสนเทศในการเรียกหาผู้เชี่ยวชาญ				
12.	มีวิธีการแลกเปลี่ยนข้อมูลกับผู้อื่น โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่เหมาะสม				
13.	ข้อมูลที่ได้จากการแลกเปลี่ยนโดยมากมีประโยชน์กับงานของท่าน				
รวมคะแนน	
คะแนนที่ได้ _____ /20 ได้ค่าเฉลี่ยคือ _____		คะแนน			

ผลการประเมินอยู่ในระดับ

- 2.34 – 3.00 คะแนน หมายถึง สื่อ/แหล่งเรียนรู้มีคุณภาพดีตามเกณฑ์การใช้สื่ออย่างพอเพียง
- 1.67 – 2.33 คะแนน หมายถึง สื่อ/แหล่งเรียนรู้มีคุณภาพพอใช้ตามเกณฑ์การใช้สื่ออย่างพอเพียง
- 1.00 – 1.66 คะแนน หมายถึง สื่อ/แหล่งเรียนรู้มีคุณภาพต่ำ ควรปรับปรุงตามเกณฑ์การใช้สื่ออย่างพอเพียง
- 0.00 – 0.99 คะแนน หมายถึง สื่อ/แหล่งเรียนรู้ไม่มีคุณภาพตามเกณฑ์การใช้สื่ออย่างพอเพียง

ลงชื่อ..... (ผู้ประเมิน)

แบบประเมินที่ 2

แบบประเมินสถานศึกษาพอเพียง (ตามเกณฑ์สถานศึกษาพอเพียง และคู่มือ “รายการประเมินและเกณฑ์คุณภาพสถานศึกษาแบบอย่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และการบริหารจัดการตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (สถานศึกษาพอเพียง)” ที่จัดทำขึ้นโดยกระทรวงศึกษาธิการ)

ชื่อ - นามสกุล

โรงเรียนกลุ่มสาระฯ

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับคะแนนตามความเป็นจริง

ข้อ	ตัวบ่งชี้เกณฑ์คุณภาพ	คะแนนระดับคุณภาพปฏิบัติ				
		4	3	2	1	0
1.	ความรู้ บุคลากรมีความรู้ในหลักความพอประมาณตามหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					
2.	บุคลากรมีความรู้ในหลักการมีเหตุผลตามหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					
3.	บุคลากรมีความรู้ในหลักการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีตามหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					
4.	บุคลากรมีความรู้ในหลักความรู้ตามหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					
5.	บุคลากรมีความรู้ในหลักคุณธรรมตามหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					
6.	บุคลากรมีความรู้เกี่ยวกับการบริหารจัดการทรัพยากรและดำเนินชีวิตด้านเศรษฐกิจอย่างสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					
7.	บุคลากรมีความรู้ในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติตนเพื่อส่วนรวมและสาธารณประโยชน์					
8.	บุคลากรมีความรู้ในการใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้อย่างสมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง					
9.	บุคลากรมีความรู้ในรากฐานวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมในทางที่ดี					
10.	บุคลากรมีความรู้เกี่ยวกับการนำ นิยาม เงื่อนไข (3 ท่วง 2 เงื่อนไข) และบริบทแวดล้อมทั้ง 4 ประการ มาบูรณาการร่วมกันและนำไปใช้ได้					
	การปฏิบัติ					
12.	โรงเรียนมีจุดเด่น หรือมีแหล่งเรียนรู้ที่เป็นเอกลักษณ์สำหรับนำเสนอแนวคิดการจัดการเรียนรู้บูรณาการหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงลงไปในจัดการเรียนรู้ด้วยจุดเด่นหรือแหล่งเรียนรู้นั้น					

การแปลความหมาย

- ระดับคุณภาพปฏิบัติ “0” หมายถึง ผู้ตอบไม่เคยสังเกตเห็นการกระทำหรือประเด็นที่แสดงออกของกลุ่มตัวอย่างระหว่างดำเนินกิจกรรมในประเด็นนั้นๆเลย (ได้ 0 คะแนน)
- ระดับคุณภาพปฏิบัติ “1” หมายถึง ผู้ตอบสังเกตเห็นการกระทำหรือประเด็นที่แสดงออกของกลุ่มตัวอย่างระหว่างดำเนินกิจกรรมในประเด็นนั้นๆ น้อยครั้ง (ได้ 1 คะแนน)
- ระดับคุณภาพปฏิบัติ “2” หมายถึง ผู้ตอบสังเกตเห็นการกระทำหรือประเด็นที่แสดงออกของกลุ่มตัวอย่างระหว่างดำเนินกิจกรรมในประเด็นนั้นๆ และเป็นแบบอย่างให้กับผู้อื่นปฏิบัติตาม (ได้ 2 คะแนน)
- ระดับคุณภาพปฏิบัติ “3” หมายถึง ผู้ตอบสังเกตเห็นการกระทำหรือประเด็นที่แสดงออกของกลุ่มตัวอย่างระหว่างดำเนินกิจกรรมในประเด็นนั้นๆ และเป็นแบบอย่างให้กับผู้อื่นและสังคมส่วนใหญ่ปฏิบัติตาม (ได้ 3 คะแนน)
- ระดับคุณภาพปฏิบัติ “4” หมายถึง ผู้ตอบสังเกตเห็นการกระทำหรือประเด็นที่แสดงออกของกลุ่มตัวอย่างระหว่างดำเนินกิจกรรมในประเด็นนั้นๆ และเป็นแบบอย่างให้กับผู้อื่นและสังคมส่วนใหญ่ปฏิบัติตามและมีแบบอย่างอย่างน้อยห้องเรียนละ 1 คน (ได้ 4 คะแนน)

การแปลผล

ระดับคะแนน 3.01-4.00 คะแนน	หมายถึง	สถานศึกษากลุ่มเครือข่ายมีความเหมาะสมเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษาในระดับมากที่สุด
ระดับคะแนน 2.51-3.00 คะแนน	หมายถึง	สถานศึกษากลุ่มเครือข่ายมีความเหมาะสมเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษาในระดับมาก
ระดับคะแนน 2.01-2.50 คะแนน	หมายถึง	สถานศึกษากลุ่มเครือข่ายมีความเหมาะสมเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษาในระดับปานกลาง
ระดับคะแนน 1.01-2.00 คะแนน	หมายถึง	สถานศึกษากลุ่มเครือข่ายมีความเหมาะสมเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษาในระดับน้อย (ควรปรับปรุง)
ระดับคะแนน 0.01-1.00 คะแนน	หมายถึง	สถานศึกษากลุ่มเครือข่ายมีความเหมาะสมเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษาในระดับน้อยที่สุด (ควรปรับปรุงอย่างยิ่ง)
ระดับคะแนน 0 คะแนน	หมายถึง	สถานศึกษากลุ่มเครือข่ายไม่เหมาะสมเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา

แบบประเมินพฤติกรรมการใช้กระบวนการจัดการความรู้เพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ชื่อ - นามสกุล

โรงเรียนกลุ่มสาระฯ

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับคะแนนตามความเป็นจริง

ข้อ	พฤติกรรมที่แสดงออก	ระดับพฤติกรรมที่แสดงออก						หมายเหตุ	
		5	4	3	2	1	0	ผลการประเมิน	ระดับเกณฑ์การประเมิน
	ขั้นเตรียมการ							ผลการประเมิน	ระดับเกณฑ์การประเมิน
1.	ทีมปฏิบัติจัดการความรู้มีผลคะแนน ด้านการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการเรียนรู้ จากแบบทดสอบความรู้หลังอบรม/สัมมนา มากกว่า ก่อนการจัดอบรม/สัมมนา (Post มากกว่า Pre)							30 คะแนน 25-30 = 7 คน 19-24 = 58 คน 13-18 = 32 คน 7-12 = 2 คน 1-6 = 1 คน	30 คะแนน 25-30 = ระดับ 5 19-24 = ระดับ 4 13-18 = ระดับ 3 7-12 = ระดับ 2 1-6 = ระดับ 1
2.	ทีมปฏิบัติจัดการความรู้ระบุชื่อบุคลากรในหน่วยงานตรงกับตำแหน่งการจัดการความรู้ต่างๆ ได้อย่างครบถ้วน							ระดับ5 = บอกได้ทั้งหมด ระดับ4 = บอกได้มากกว่า 80% ระดับ3 = บอกได้มากกว่า 50% ระดับ2 = บอกได้มากกว่า 30% ระดับ1 = บอกได้มากกว่า 10% ระดับ0 = บอกไม่ได้เลย	
3.	ทีมปฏิบัติจัดการความรู้มีการแลกเปลี่ยนพูดคุยกันด้วยท่าที่เป็นมิตร (มีบรรยากาศในทางบวก)							ระดับ5 = แสดงท่าที่เป็นมิตร และยินดีให้คำปรึกษา 100% ระดับ4 = แสดงท่าที่เป็นมิตรแต่มีการกีดติดต่อประสานงานและโทรศัพท์พูดคุยแสดงถึงความไม่ใส่ใจในการดำเนินการเป็นส่วนน้อย ระดับ3 = แสดงท่าที่เป็นมิตรและแสดงถึงความไม่ใส่ใจในปริมาณเท่าๆ กัน (เช่นโทรศัพท์ มีอารมณ์ใส่ผู้เข้าอบรมหรือผู้จัดงานด้วยกัน) ระดับ2 = แสดงท่าที่เป็นมิตรให้ความสนใจแต่แสดงอาการไม่พอใจที่เข้าร่วมอบรมสัมมนา ระดับ1 = แสดงท่าที่ไม่เป็นมิตรแต่มีความอยากเข้าร่วมสัมมนา ระดับ0 = แสดงท่าที่ไม่เป็นมิตร บ่นว่าถูกบังคับมา	
4.	ผู้ปฏิบัติจัดการความรู้ผู้เชี่ยวชาญความรู้ นำข้อมูลที่มีอยู่มาเป็นอย่างดีสำหรับการจัดทำองค์ประกอบด้านองค์กร (ฉบับใหม่) ที่มีการบูรณาการหลักการจัดการความรู้และหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเข้าไปในการบริหารจัดการสถานศึกษา							ระดับ5 = นำมาแสดงเต็มรูปแบบทั้งชุด ระดับ4 = นำแผนฯ และสื่อการเรียนรู้มาจัดแสดง ระดับ3 = นำแผนฯ มาจัดแสดง ระดับ2 = นำตัวอย่างส่วนหนึ่งของแผนฯ มาจัดแสดง ระดับ1 = บอกเล่าวิธีการจัดแสดง ระดับ0 = ไม่ได้นำมาเลย	
	ขั้นกำหนดความรู้								
1.1-1	ทีมปฏิบัติจัดการความรู้ได้ระบุบุคลากรที่ดำเนินการที่มีรายชื่อผู้ดำเนินการอย่างชัดเจน							ระดับ5 = ระบุชื่อบุคลากรอย่างชัดเจนในแผนกลยุทธ์ดำเนินการ ระดับ4 = ระบุชื่อบุคลากรอย่างชัดเจนโดยผู้อำนวยการระบุ ระดับ3 = ไม่ได้ระบุชื่ออย่างชัดเจนแต่บุคลากรทุกคนสามารถบอกได้เหมือนกัน ระดับ2 = ไม่ได้ระบุชื่ออย่างชัดเจนแต่บุคลากรส่วนหนึ่งสามารถพูดได้เหมือนกัน ระดับ1 = ไม่ได้ระบุชื่ออย่างชัดเจนแต่มีบุคลากรจำนวนน้อยสามารถบอกได้ ระดับ0 = ไม่ได้ระบุใดๆ	

แบบประเมินที่ 5

**แบบประเมินความเหมาะสมของฐานข้อมูลและเครื่องมือแลกเปลี่ยนความรู้
บนระบบเครือข่ายที่ใช้ในกระบวนการจัดการความรู้**

ชื่อ - นามสกุล

โรงเรียนกลุ่มสาระฯ

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับคะแนนตามความเป็นจริง

ข้อ	ประเด็นการประเมิน	ค่าความสอดคล้อง			ข้อเสนอแนะ
		+1	0	-1	
	ด้านประสิทธิภาพของการใช้งานระบบฐานข้อมูลและเครื่องมือที่ใช้ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้				
1.	ระบบใช้งานเป็นไปด้วยความง่าย สะดวก และไม่ซับซ้อน				
2.	ความสะดวกในการใช้งานฐานข้อมูลต่างๆ และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้				
3.	ระบบมีประสิทธิภาพ รวดเร็วและตอบสนองได้อย่างทันท่วงที				
4.	ระบบฐานข้อมูลมีเสถียรภาพ (ระบบฐานข้อมูลเชื่อมต่อได้ตลอดเวลาไม่หลุดบ่อย การบันทึกข้อมูล การอัปเดตภาพ การส่งข้อมูลเป็นไปด้วยความราบรื่น)				
5.	มีความถูกต้องสมบูรณ์และครบถ้วน				
6.	ประโยชน์ที่ได้รับจากการใช้งานฐานข้อมูลต่างๆ				
7.	ความน่าสนใจในการใช้งานฐานข้อมูลต่างๆ และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้				
8.	ความหลากหลายของเครื่องมือที่ใช้ในการจัดเก็บข้อมูล และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้				
9.	การระบบการกำหนดสิทธิ์การใช้งานที่ถูกต้องและเหมาะสม				
10.	ผู้ปฏิบัติจัดการความรู้ใช้ประโยชน์จากระบบฐานข้อมูลได้อย่างสะดวก				
	ด้านคุณลักษณะของระบบฐานข้อมูลและเครื่องมือที่ใช้ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้				
11.	เมนูการใช้งานต่างๆ มีความเหมาะสม เป็นหมวดหมู่ และสะดวกต่อการใช้งาน เป็นระเบียบเรียบร้อย				
12.	หน้าโฮมเพจและหน้าเว็บเพจมีความสวยงาม				
13.	หน้าโฮมเพจและหน้าเว็บเพจมีความทันสมัย				
14.	รูปแบบ ขนาด ของตัวอักษรอ่านง่ายและเหมาะสม				
15.	สีของตัวอักษรและวัตถุต่างๆ ที่ปรากฏมีความเหมาะสม				
16.	สีพื้นหลังมีความเหมาะสม				

แบบทดสอบใช้ในการอบรมเชิงปฏิบัติการ
เรื่อง “การสร้างศูนย์กลางการเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา
สำหรับกลุ่มเครือข่ายพอเพียงภาคตะวันออกเฉียงเหนือ”

1. การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ (หลักพอเพียง) สำหรับด้านการศึกษาคือข้อใด
 - ก. การคำนึงถึงนิยาม 3 ท่วง และ 2 เงื่อนไข เป็นสำคัญ โดยต้องมีองค์ประกอบครบทุกด้าน
 - ข. การคำนึงถึงนิยาม 3 ท่วง 2 เงื่อนไข และ 4 บริบท เป็นสำคัญ โดยต้องมีองค์ประกอบครบทุกด้าน
 - ค. การคำนึงถึงนิยาม 3 ท่วง 2 เงื่อนไข และ 4 บริบท เป็นสำคัญ แต่ไม่จำเป็นต้องมีครบทุกองค์ประกอบ
 - ง. การคำนึงถึงนิยาม 3 ท่วง 2 เงื่อนไข และ 4 บริบท เป็นสำคัญ โดยนิยามและเงื่อนไขต้องมีครบ ส่วนบริบทไม่จำเป็นต้องครบแต่ต้องมีประกอบอย่างน้อย 1 บริบท
 - จ. การคำนึงถึงนิยาม 3 ท่วง 2 เงื่อนไข และ 4 บริบท เป็นสำคัญ โดยนิยามและเงื่อนไขต้องมีครบ ส่วนบริบทไม่จำเป็นต้องครบแต่ต้องมีประกอบอย่างน้อย 2 บริบท
2. โรงเรียนที่นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในด้านการศึกษาย่างถูกต้องคือโรงเรียนใด
 - ก. โรงเรียน A มีแปลงเกษตรที่ค้ำถึงหลักการเกษตรแบบผสมผสาน (เกษตรทฤษฎีใหม่)
 - ข. โรงเรียน B มีผู้อำนวยการและบุคลากรที่ดำรงชีวิตอย่างพอเพียง
 - ค. โรงเรียน C มีการรณรงค์ให้บุคลากรในโรงเรียน นักเรียน และ ผู้ปกครองนำหลักความพอเพียงไปใช้อย่างต่อเนื่อง
 - ง. โรงเรียน D มีการจัดแหล่งเรียนรู้หรือสื่อการเรียนรู้พอเพียงภายในโรงเรียนและเปิดโอกาสให้บุคลากรภายนอกเข้ามาศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมเพื่อแลกเปลี่ยนกัน
 - จ. โรงเรียน E มีผู้บริหารที่เน้นหลักการบริหารอย่างพอเพียง ครูผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยคำนึงถึงหลักพอเพียง และคำนึงถึงการเกิดความพอเพียงของผู้เรียน
3. การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในด้านการศึกษาของแต่ละสถานศึกษาในส่วนใดเป็นสำคัญ
 - 1) ผู้บริหารดำเนินการบริหารจัดการสถานศึกษาอย่างพอเพียง
 - 2) ครูผู้สอนจัดการเรียนการสอนแบบพอเพียง
 - 3) บุคลากรสายสนับสนุนการดำเนินงานอย่างพอเพียง
 - 4) นักเรียนดำเนินการเรียนรู้แบบพอเพียง
 - 5) ผู้ปกครองของนักเรียนดำเนินชีวิตแบบพอเพียง
 - 6) ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับโรงเรียน เช่น หน่วยงานภาคเอกชนที่ให้การสนับสนุน ติดต่อกับโรงเรียนแบบพอเพียง

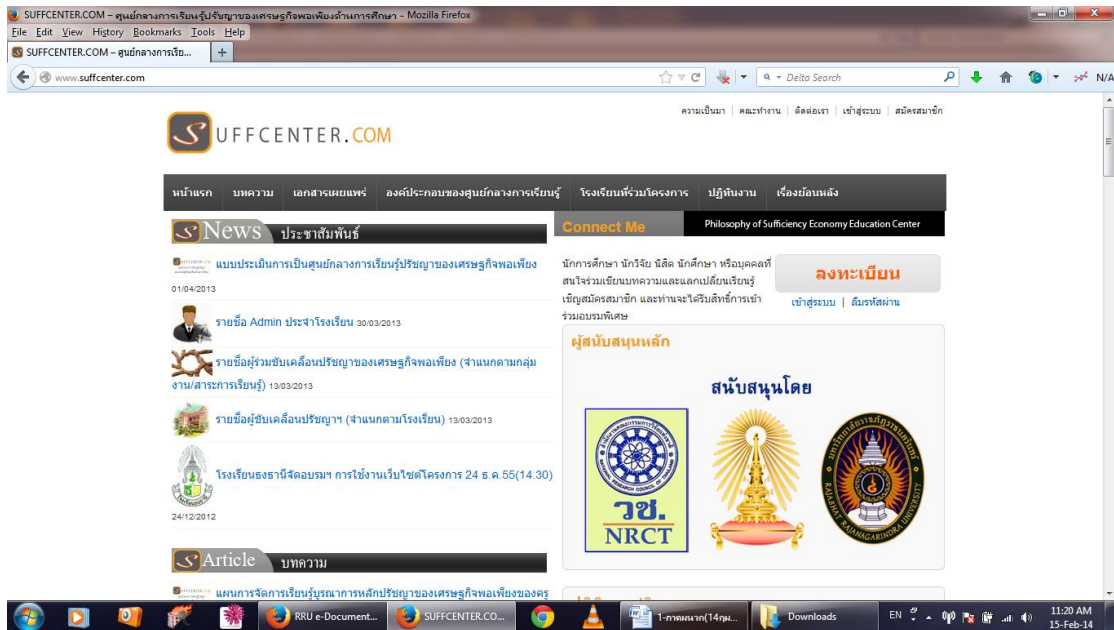
ก. ข้อ 1 2 ข. ข้อ 1 2 และ 3 ค. ข้อ 1 2 3 และ 4

ง. ข้อ 1 2 3 4 และ 5 จ. ถูกทุกข้อ
4. เป้าหมายสูงสุดของการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในด้านการศึกษาคือข้อใด
 - ก. บุคลากรในสถานศึกษาทุกคนและผู้เรียนเกิดความพอเพียง
 - ข. เน้นที่ผู้เรียนเกิดความพอเพียงซึ่งพิสูจน์ได้จากการปฏิบัติตนของผู้เรียนในทุกสถานการณ์
 - ค. เน้นที่ผู้เรียนปฏิบัติตนอย่างพอเพียงทุกสถานการณ์ และเป็นผู้เผยแพร่ต่อสาธารณชนต่อไป
 - ง. เน้นที่บุคลากรทุกคนและผู้เรียนทุกคนปฏิบัติตนอย่างพอเพียงทุกสถานการณ์ และเป็นผู้เผยแพร่ต่อสาธารณชนต่อไป
 - จ. เน้นที่สาธารณชน หรือชุมชนรอบข้างของสถานศึกษาปฏิบัติตนอย่างพอเพียงทุกสถานการณ์

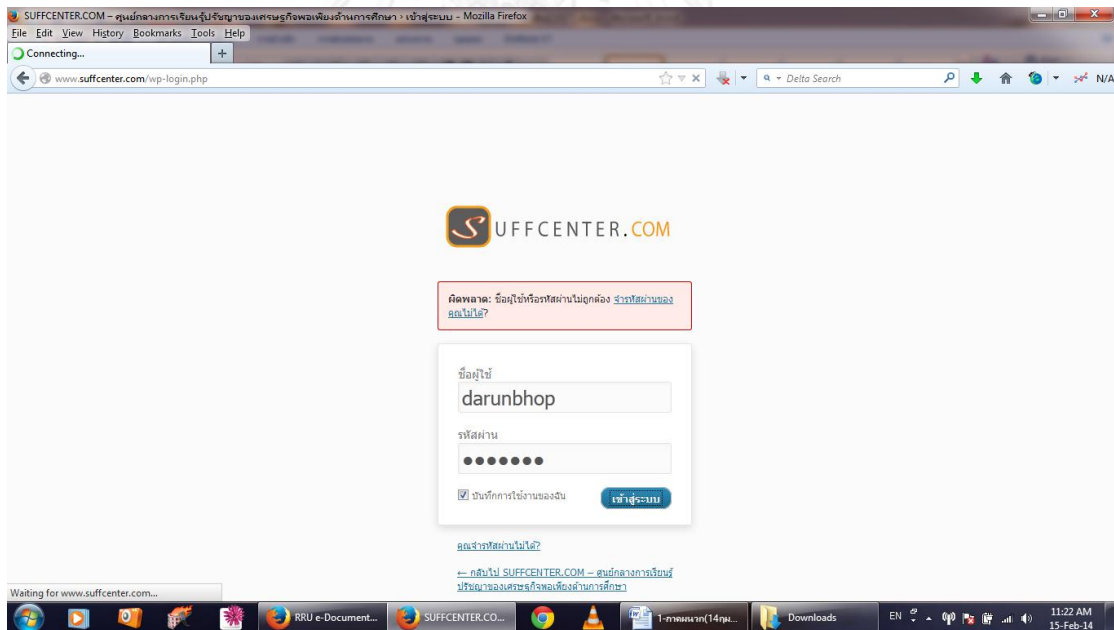
ภาคผนวก จ

ตัวอย่างเว็บไซต์และเครื่องมือที่ใช้เป็นเครื่องมือหลักในการดำเนินการจัดการความรู้

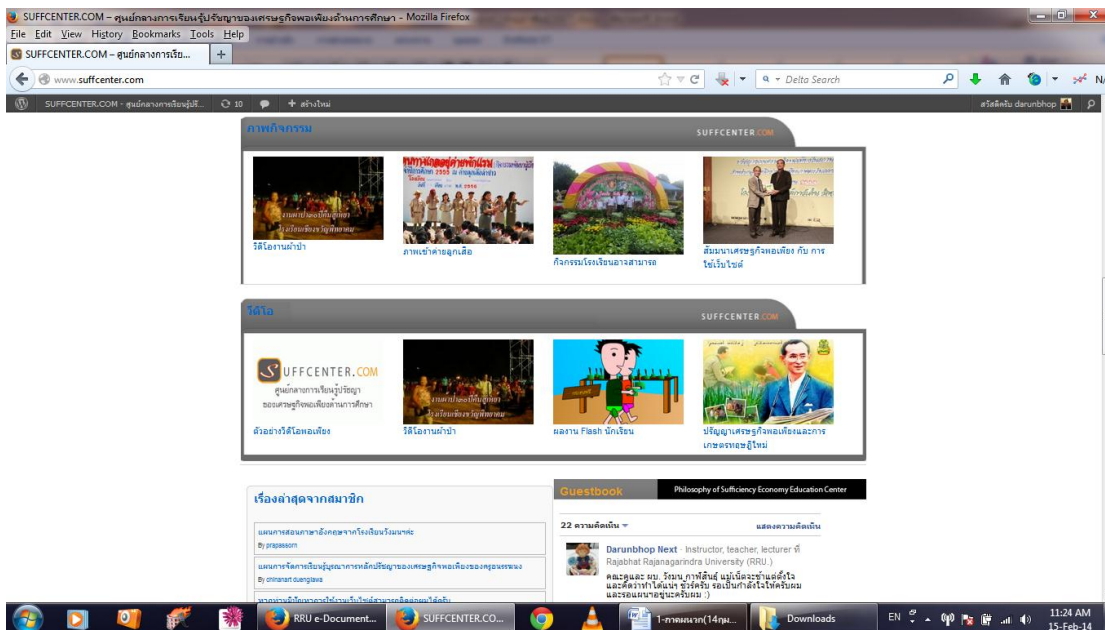
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

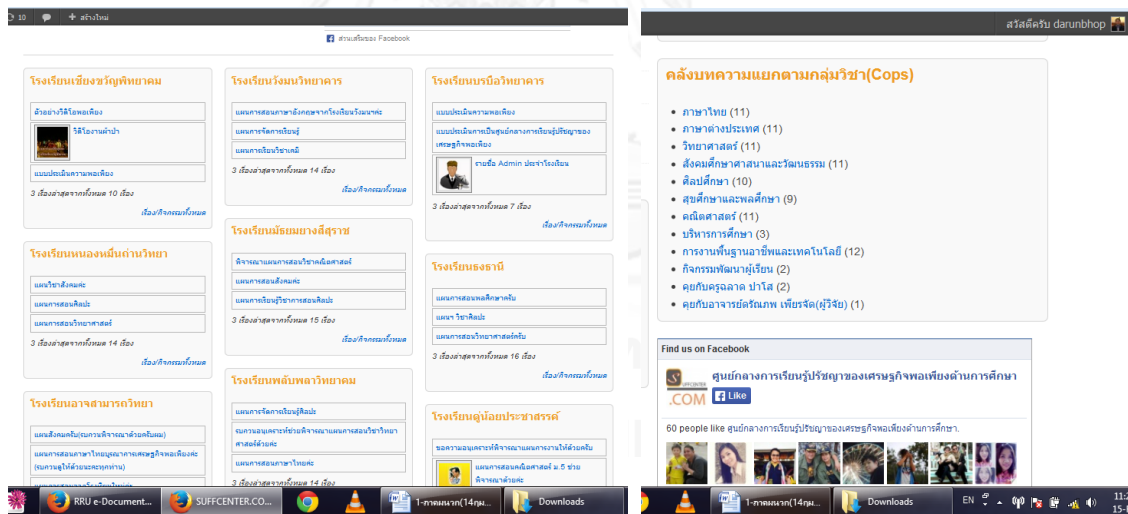
ภาพที่ 13 แสดงหน้าโฮมเพจเว็บไซต์
ซึ่งเป็นเว็บไซต์ที่บุคลากรโรงเรียนเครือข่ายใช้งานร่วมกัน

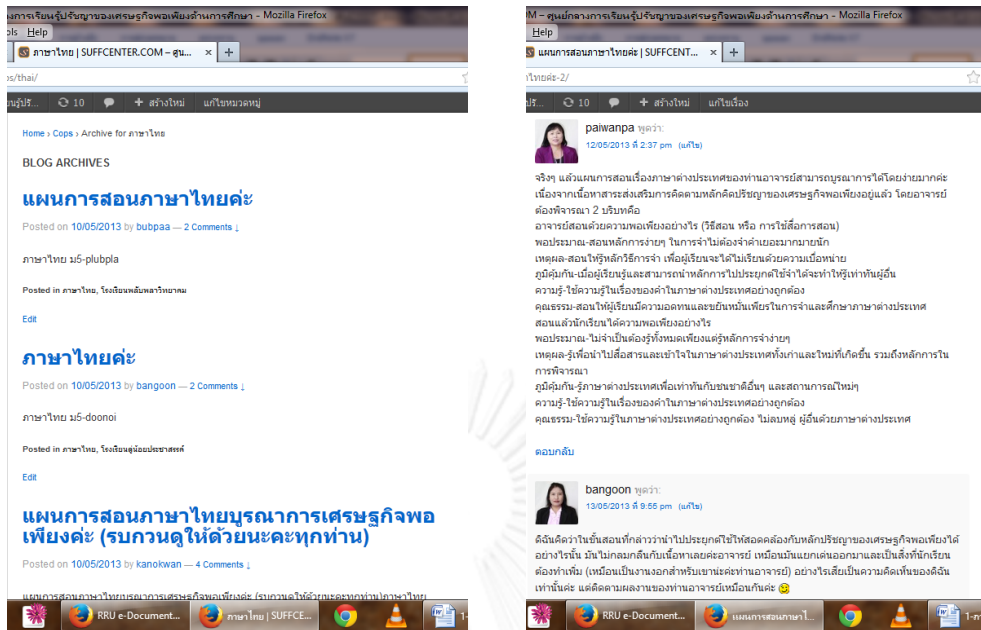
ภาพที่ 14 แสดงหน้า Log in เพื่อเข้าสู่กรใช้งานระบบในฐานะสมาชิกเว็บไซต์

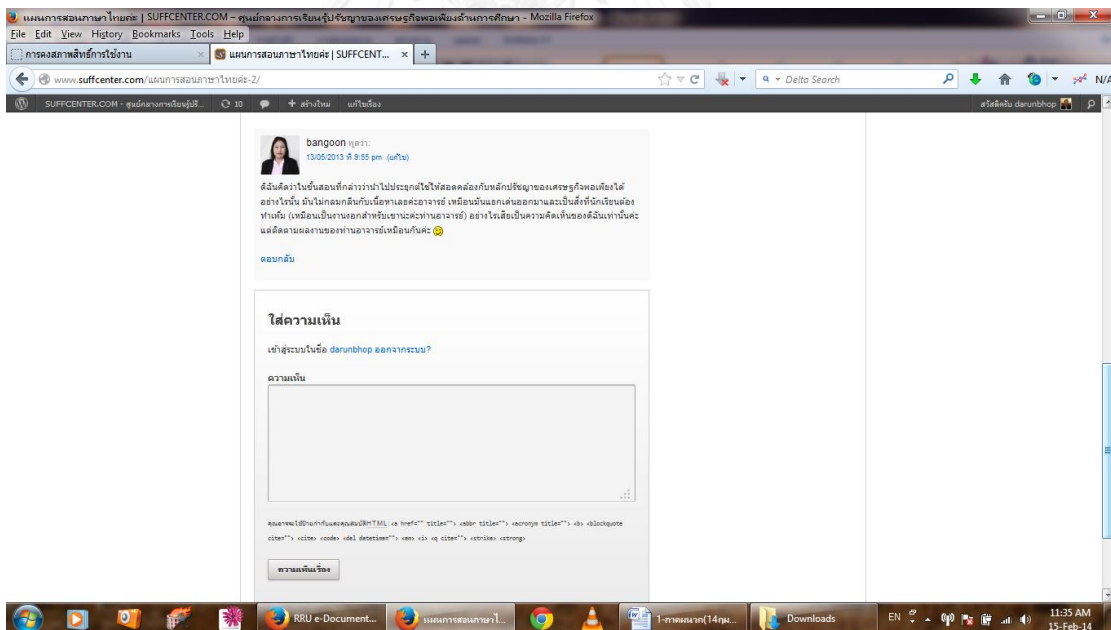
ภาพที่ 15 แสดงกิจกรรม วิดีโอ และรายงานเรื่องล่าสุดในหน้าโฮมเพจที่สมาชิกซึ่งได้แก่บุคลากรโรงเรียนเครือข่ายอัสโพลดไฟล์ขึ้นเพื่อนำมาจัดเก็บไว้และเผยแพร่ให้เพื่อนสมาชิกทราบ

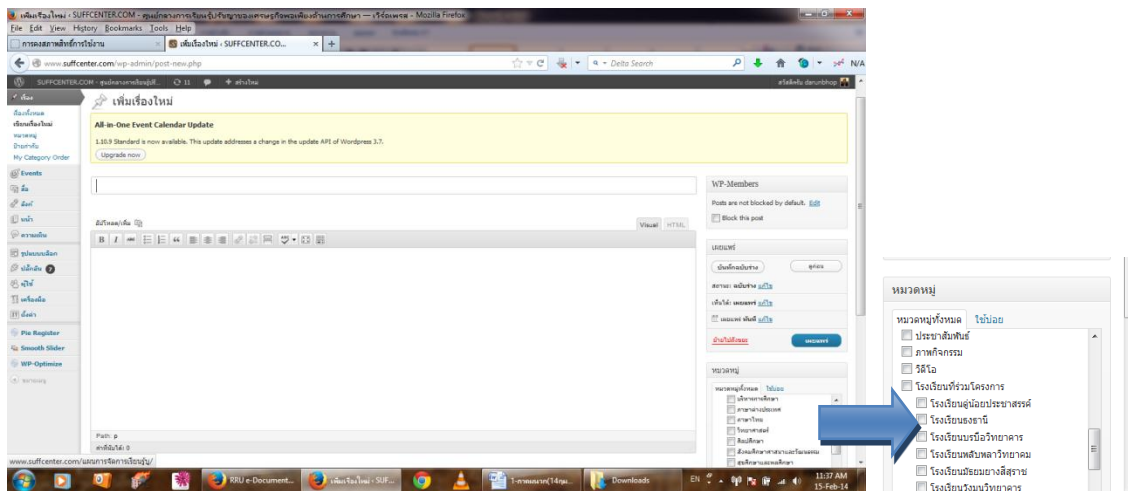
ภาพที่ 16 แสดงการจัดระบบข้อมูลตามฐานข้อมูลของกลุ่มชุมชนนักปฏิบัติในหน้าโฮมเพจจำแนกตามโรงเรียน (ภาพซ้าย) และ จำแนกตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ (ภาพขวา)

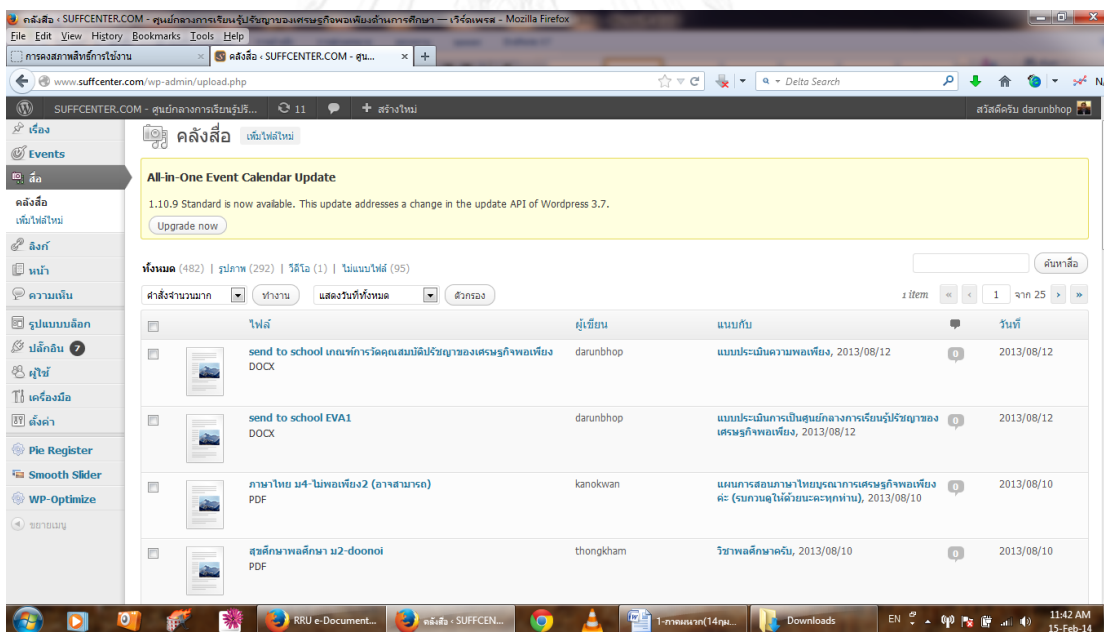
ภาพที่ 17 แสดงการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้ปฏิบัติจัดการความรู้ (บุคลากรโรงเรียนลูกข่าย) กับผู้เชี่ยวชาญความรู้ (บุคลากรโรงเรียนแม่ข่าย)

ภาพที่ 18 แสดงวิธีการแสดงความคิดเห็นหรือให้คำปรึกษาแก่เจ้าของผลงานนวัตกรรม

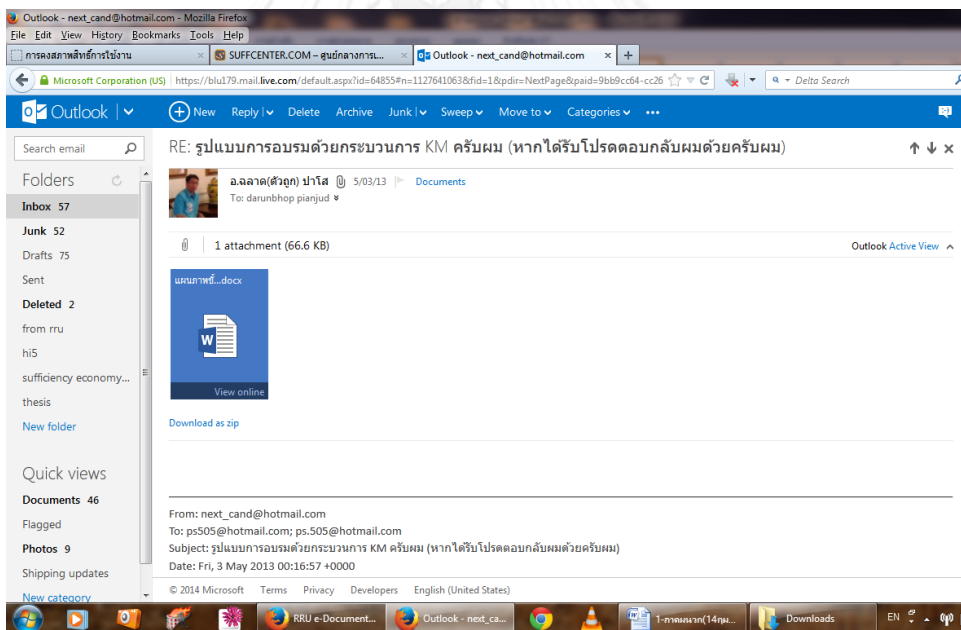
ภาพที่ 19 แสดงหน้าเว็บเพจสำหรับสร้างเรื่อง (ประเด็น) ใหม่ เพื่อให้เพื่อนบุคลากร
โรงเรียนเครือข่ายเข้ามาแลกเปลี่ยนเรียนรู้การสอดแทรกหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดย
สามารถเลือกให้ปรากฏในกลุ่มชุมชนนักปฏิบัติในรูปแบบต่างๆ
(รูปแบบโรงเรียนหรือกลุ่มสาระการเรียนรู้)

ภาพที่ 20 แสดงเว็บเพจหน้า “คลังสื่อ” ซึ่งใช้เก็บไฟล์ต่างๆ
ที่สมาชิกหาข้อมูลและนำมารวบรวมไว้เพื่อเป็นประโยชน์ให้เพื่อนสมาชิก
ดาวน์โหลดข้อมูลต่างๆ นำไปใช้ประโยชน์ต่อไป

ภาพที่ 21 แสดงหน้าเว็บเพจเพื่อเชื่อมโยงเข้าสู่สื่อสังคมออนไลน์ (Facebook) ที่ใช้ในการพูดคุยแลกเปลี่ยนเรียนรู้

ภาพที่ 22 แสดงการใช้เครื่องมืออีเมลในการติดต่อสื่อสารระหว่างบุคลากรกลุ่มเครือข่าย

ภาคผนวก ฉ

ภาพแสดงกิจกรรมขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ภาพที่ 23 แสดงการจัดเตรียมแบบสอบถามเพื่อจัดส่งให้กลุ่มตัวอย่าง

ภาพที่ 24 แสดงการลงพื้นที่สำรวจข้อมูลก่อนดำเนินการวิจัย 11-13 มิถุนายน 2555

ภาพที่ 25 แสดงการลงพื้นที่สำรวจข้อมูลเบื้องต้นโรงเรียนเครือข่ายกลุ่มทดลองทั้ง 9 โรงเรียน
ในจังหวัดร้อยเอ็ด จังหวัดกาฬสินธุ์ จังหวัดมหาสารคาม วันที่ 24-28 กันยายน 2555

ภาพที่ 26 แสดงขั้นตอนการเตรียมการ โดยอบรมเชิงปฏิบัติการให้กับกลุ่มตัวอย่างทดลอง ณ
โรงแรมเพชรรัตนการ์เด้นท์ จังหวัดร้อยเอ็ด วันที่ 2-3 พฤศจิกายน 2555

ภาพที่ 27 แสดงวิทยากรอบรมเชิงปฏิบัติการเติมเต็มความรู้เกี่ยวกับ (1) การจัดการความรู้ให้กับผู้บริหารและคณาจารย์ (2) สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศและระบบเครือข่าย (3) การจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบและการผลิตสื่อการสอน โดยอบรมให้กับบุคลากรกลุ่มตัวอย่างทดลอง ณ โรงแรมเพชรรัตนการ์เด้น จ.ร้อยเอ็ด วันที่ 2-3 พฤศจิกายน 2555

ภาพที่ 28 แสดงการลงพื้นที่สร้างความสัมพันธ์กับบุคลากรกลุ่มตัวอย่าง
และสาธิตวิธีการใช้งานเว็บไซต์และเครื่องมือที่ใช้ในการจัดการความรู้
ในโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างทดลอง วันที่ 10-14 ธันวาคม 2555

ภาพที่ 29 แสดงขั้นตอนการประเมินผลความรู้
โดยจัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการให้กลุ่มตัวอย่างทดลองนำนวัตกรรมมานำเสนอ
แก่กลุ่มชุมชนนักปฏิบัติตามโรงเรียนและตามกลุ่มสาระการเรียนรู้
ณ โรงแรมเพชรรัตนการ์เด้นท์ จังหวัดร้อยเอ็ด วันที่ 29-30 มีนาคม 2556

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นายดิเรกภาพ เพียรจัด เกิดวันที่ 6 พฤษภาคม 2527 สำเร็จการศึกษาปริญญาการศึกษาบัณฑิต (เกียรตินิยมอันดับ2) สาขาเทคโนโลยีทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา เมื่อปีการศึกษา 2548 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาสัตตภัณฑ์ศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อปีการศึกษา 2551 และเมื่อปีการศึกษา 2552 ได้เข้าศึกษาในระดับดุษฎีบัณฑิต ภาควิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปัจจุบันดำรงตำแหน่งเลขานุการสาขาวิชา และอาจารย์ประจำสาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ ฉะเชิงเทรา

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY